

Stjórnartíðindi

1951 - A-deild

Útgáfa 1.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af Stjórnartíðindum. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af prentuðum Stjórnartíðindum án endurgjalds. Hvorki dómsmálaráðuneytið né önnur stjórnvöld standa að gerð skjals þessa umfram það að hafa útvegað höfundu skjalsins prentteintök af ritinu.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta landslög og önnur áþekk gögn gerð af opinberri hálfu, ekki verndar höfundalaga.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Gallar á bls. 65, 166, 250, 254, og 263.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

Í registur A-deildar vantar:

127	24. maí. Bráðabirgðalög um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku í Alþjóðabankanum í Washington vegna Sogs- og Laxár- virkjana	295
-----	---	-----

STJÓRNARTÍÐINDI

1951

A-DEILD

REYKJAVÍK 1951
RÍKISPRENTSMÍÐJAN GUTENBERG

Efnisyfirlit.

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
1	16. jan.	Auglýsing um bókun um viðskipti milli Íslands og Póllands	1
2	24. jan.	Lög um breyting á lögum nr. 83 22. okt. 1945, um viðauka við lög nr. 45 13. júní 1937, um bann gegn dragnotaveiði í landhelgi	2
3	27. jan.	Lög um breyting á og viðauka við lög nr. 43 23. maí 1949, um innflutning og úthlutun jeppabifreiða til landbúnaðarþarfa o. fl.	2—3
4	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að selja fjórar jarðir og landspildu í opinberri eigu	3—4
5	29. jan.	Lög um breyting á lögum nr. 5 18. maí 1920, um bann gegn botnvörpuveiðum	4
6	S. d.	Lög um breyting á bifreiðalögum, nr. 23 16. júní 1941	5
7	31. jan.	Auglýsing um loftflutningasamning milli Íslands og Sameinaða konungsríkisins Stóra-Bretlands og Norður-Írlands	5
8	5. febr.	Ábúðarlög	16—27
9	6. febr.	Lög um breyting á og viðauka við lög nr. 117/1950, um breyting á lögum nr. 22/1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.	28
10	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 82/1936, um ríkisútgáfu námsbóka	28
11	9. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 112 30. sept. 1947, um loðdýrarækt	29—30
12	S. d.	Lög um ný orkuver og nýja orkuveitu rafmagnsveitna ríkisins	30—31
13	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 66 27. júní 1921, um fasteignaskatt	31
14	S. d.	Fjáráukalög fyrir árið 1947	32—33
15	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 65 19 júní 1933, um varnir gegn því, að næmir sjúkdómar berist til Íslands ..	33—34
16	S. d.	Lög um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lögsagnarumdæmi Akureyrar	34—36
17	10. febr.	Lög um Náttúrugripasafn Íslands	36—37
18	14. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 64 11. júní 1938, um breyting á lögum nr. 55 27. júní 1921, um skipulag kauptúna og sjávarþorpa	38

IV

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsiðutal
19	14. febr.	Lög um sveitarstjóra	38—39
20	S. d.	Lög um samkomudag reglulegs Alþingis 1951	40
21	19. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 44 23. júní 1932, um skipun læknishéraða, verksvið landlæknis og störf héraðslækna	40
22	S. d.	Lög um samþykkt á ríkisreikningnum fyrir árið 1947	41—42
23	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 49 5. apríl 1948, um breyting á bifreiðalögum, nr. 23 16. júní 1941	42
24	22. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 81 23. júní 1936, um sveitarstjórnarkosningar	43
25	28. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 67 5. júní 1947, um eignakönnun	43
26	S. d.	Lög um viðauka við lög nr. 28 23. apríl 1946, um virkjun Sogsins	44
27	5. marz	Lög um meðferð opinberra mála	44—87
28	6. marz	Forsetabréf um þinglausnir	88
52	S. d.	Auglýsingu um viðskiptasamning milli Íslands og Spánar	125
53	S. d.	Auglýsing um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Frakklands	125
29	7. marz	Lög um veitingu ríkisborgararéttar	88—89
30	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 35 27. apríl 1950, um verðlag, verðlagseftirlit og verðlagsdóm, og lögum nr. 112 1950, um framlenging á gildi III. kafla laga nr. 100 1948, um dýrtiðarráðstafanir, vegna atvinnuveganna	89—90
31	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 45 13. júní 1937, um bann gegn dragnótaveiði í landhelgi	90
32	8. marz	Lög um loðdýrarækt	91—94
33	S. d.	Lög um úthlutun jeppabifreiða og heimilisdráttarvéla	95—98
34	14. marz	Lög um breyting á sveitarstjórnarlögum, nr. 12 31. maí 1927, og um afnám laga nr. 17 26. febr. 1943, um breyting á þeim lögum	99
35	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 48 25. maí 1949, um hlutatryggingasjóð bátautvegsins	99
36	S. d.	Lög um samþykkt á ríkisreikningnum fyrir árið 1948	100—101
37	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla	101—103
38	S. d.	Lög um landshöfn í Rífi á Snæfellsnesi	104—106
39	15. marz	Lög um rétt erlendra manna til að stunda atvinnu á Íslandi	106—109
40	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 122 28. des. 1950, um breyting á lögum nr. 50/1946, um almannatryggingar, og viðauka við þau	109
41	S. d.	Lög um vinnumiðlun	110—111
42	16. marz	Lög um breyting á lögum nr. 62 30. des. 1939, um tollskrá o. fl.	112
43	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku	112

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
44	16. marz	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku vegna þjóðminjasafnshússins	113
45	S. d.	Lög um heimild til ráðstöfunar á fé mótvirðissjóðs ..	114
46	S. d.	Fjáralög fyrir árið 1948	114—115
47	S. d.	Lög um breyting á áfengislögum, nr. 33/1935	115—116
48	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina að ábyrgjast allt að 2 250 000 króna lán til útgerðarmanna, er sildveiðar stunduðu sumarið 1950	116
49	S. d.	Lög um sölu lögveða án undangengins lögtaks	117
50	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 50/1950, um togara- kaup ríkisins	117—118
54	S. d.	Auglýsing um samkomulag milli Íslands og Luxem- bourg um afnám vegabréfsáritana	126
51	20. marz	Lög um breyting á lögum nr. 50 1946, um almanna- tryggingar, og viðauka við þau	118—125
55	21. marz	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	126
56	S. d.	Auglýsing um viðskiptasamning milli Íslands og Ír- lands	126—128
57	S. d.	Auglýsing um vöruskiptasamkomulag við Sviss	128
62	27. marz	Auglýsing um aðild Íslands að Greiðslubandalagi Evrópu	133
58	9. apríl	Bráðabirgðalög um viðauka við lög nr. 50 25. maí 1950, um togarakaup ríkisins	128—129
59	25. apríl	Auglýsing um viðskiptasamkomulag milli Íslands og Svíþjóðar	129—130
63	30. apríl	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 10 15. apríl 1928, um Landsbanka Íslands	133
60	2. maí	Auglýsing um vöruskiptasamkomulag milli Íslands og Danmerkur	130—131
61	5. maí	Bráðabirgðalög um hámark húsaleigu o. fl.	131—132
64	23. maí	Auglýsing um varnarsamning milli Íslands og Banda- ríkjanna á grundvelli Norður-Atlantshafssamnings- ins	134—137
65	24. maí	Bráðabirgðalög um lagagildi varnarsamnings milli Ís- lands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess	137—146
66	S. d.	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum	146
67	S. d.	Bráðabirgðalög um breyting á áfengislögum, nr. 33 9. janúar 1935	147
68	S. d.	Bráðabirgðalög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að leyfa h.f. Hval innflutning á fjórum hvalveiði- skipum	147—148
69	31. maí	Auglýsing um bráðabirgðaviðskiptasamkomulag milli Íslands og Brasilíu	148

VI

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
70	1. júní	Auglýsing um að forseti sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	148
71	4. júní	Auglýsing um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Tékkóslóvakíu	149
72	16. júní	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 117 28. desember 1950, um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.	149—150
73	S. d.	Bráðabirgðalög um viðauka við lög nr. 9 6. febrúar 1951, um breyting á og viðauka við lög nr. 117/1950, um breyting á lögum nr. 22/1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.	150
77	20. júní	Auglýsing um Norðurlandasamning um gagnkvæma hjálp handa bágstöddu fólki	154—159
78	S. d.	Auglýsing um aðild Íslands að Alþjóða-hveitisamningum	159
79	25. júní	Auglýsing um breytingar á stofnskrá Evrópuráðsins	159—160
74	30. júní	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 120 28. desember, um aðstoð til útvegsmanna	151—152
75	S. d.	Bráðabirgðalög um viðauka við lög nr. 117 1950 um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.	152
80	14. júlí	Auglýsing um breyting á viðskiptasamningi við Pólland	161
81	20. júlí	Auglýsing um loftferðasamning milli Íslands og Noregs	161—168
83	10. sept.	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 47/1942 fyrir Háskóla Íslands	169—171
84	17. sept.	Forsetabréf um að reglulegt Alþingi 1951 skuli koma saman til fundar mánudaginn 1. október 1951	171
82	26. sept.	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 22 30. jan. 1945, um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum	169
85	9. okt.	Auglýsing um breyting á forsetaúrskurði frá 14. marz 1950, um skipun og skipting starfa ráðherra o. fl. ..	171—172
86	10. okt.	Lög um heimild til lántöku vegna landbúnaðarframkvæmda	172
87	13. okt.	Lög um heimild til lántöku vegna áburðarverksmiðjunnar	172
88	S. d.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	173
92	S. d.	Forsetabréf um breytingu á forsetabréfi nr. 114/1945, um starfsháttu orðunefndar	177
89	8. nóv.	Auglýsing um bráðabirgða verzlunar- og siglingasamning milli Íslands og Sambandslýðveldisins Þýskalands og samkomulag um vernd höfundaréttar og einkaréttar í atvinnurekstri	173—175
91	17. nóv.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að innheimta skemmtanaskatt með viðauka árið 1952	176

VII

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
90	19. nóv.	Auglýsing um viðskiptasamning milli Íslands og Vestur-Þýzkalands	175—176
93	27. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 97 12. des. 1945, um breyting á lögum nr. 44 19. júní 1933, um stofnun happdrættis fyrir Ísland	177
94	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að innheimta ýmis gjöld 1952 með viðauka	178
95	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 120/1950, um aðstoð til útvegsmanna (lántökuheimild)	179
96	28. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 120 28. des. 1950, um aðstoð til útvegsmanna	179—180
97	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 10 15. apríl 1928, um Landsbanka Íslands	180
98	3. des.	Lög um breyting á lögum nr. 47/1950, um breyting á lögum nr. 44 frá 9. maí 1947, um varnir gegn útbreiðslu næmra sauðfjársjúkdóma og útrýmingu þeirra	181
99	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að leyfa h/f Hval innflutning á fjórum hvalveiðiskipum ...	181
100	7. des.	Lög um breyting á almennum hegningarlögum, nr. 19 12. febr. 1940	182
125	S. d.	Auglýsing um viðskiptasamning við Ungverjaland ...	292
101	10. des.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	182
103	15. des.	Lög um breyting á lögum nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum	256
110	19. des.	Lög um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess	263—271
104	20. des.	Lög um eyðingu svartbaks	257
120	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 34 2. apríl 1942, um fiskveiðasjóð Íslands	290
121	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 41 29. apríl 1946, um stofnlánadeild sjávarútvegsins við Landsbanka Íslands	290—291
105	24. des.	Lög um breyting á lögum nr. 117 1950, um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl., og á lögum nr. 9 1951, um breyting á þeim lögum	257—258
106	S. d.	Lög um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 62/1939, um tollskrá o. fl.	258—259
111	27. des.	Lög um viðauka við lög nr. 50 25. maí 1950, um togara kaup ríkisins	272
112	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 115 19. nóv. 1936, um þingsköp Alþingis	272—273
123	S. d.	Auglýsing um viðskipta- og greiðslusamkomulag milli Íslands og Póllands	291—292

VIII

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsiðutal
102	28. des.	Fjárlög fyrir árið 1952	183—256
107	S. d.	Lög um framlenging á gildi III. kafla laga nr. 100/1948, um dýrtiðarráðstafanir vegna atvinnuveganna	259—260
108	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 62 30. des. 1939, um tollskrá o. fl.	260—262
109	S. d.	Lög um tekjuskattviðauka, lækkun skatts af lágtækjum o. fl.	262—263
122	S. d.	Auglýsing um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Frakklands	291
124	S. d.	Auglýsing um viðskiptasamning milli Íslands og Spáanar	292
113	29. des.	Lög um stofnun og rekstur Iðnaðarbanka Íslands h/f	273—274
114	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 23 28. marz 1947, um breyting á ljósmæðralögum, nr. 17 19. júní 1933 ...	275
115	S. d.	Lög um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 56/1927, um skemmtanaskatt og þjóðleikhús o. fl.	275—276
116	S. d.	Lög um breyting á vegalögum, nr. 34 22. apríl 1947 ..	276—286
117	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 35 29. apríl 1946, um landnám, nýbyggðir og endurbyggingar í sveitum	286—288
118	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 19/1948, um búfjárrækt	288—289
119	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 51/1951, um breyting á lögum nr. 50/1946, um almannatryggingar, og viðauka við þau	289—290
126	31. des.	Auglýsing um fullgildingu milliríkjasamnings milli Íslands, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar, um gagnkvæma veitingu barnastyrkja	293—295

Yfirlit

eftir stafrófsröð.

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Ábúðarlög.	
8	5. febr.	Ábúðarlög	16—17
		Áburðarverksmiðja.	
87	13. okt.	Lög um heimild til löntöku vegna áburðarverksmiðjunnar	172
		Áfengislög.	
47	16. marz	Lög um breyting á áfengislögum, nr. 33/1935	115—116
67	23. maí	Bráðabirgðalög um breyting á áfengislögum, nr. 33 9. janúar 1935	147
		Akureyri.	
16	9. febr.	Lög um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lög-sagnarumdæmi Akureyrar	34—36
		Almannatryggingar.	
40	15. marz	Lög um breyting á lögum nr. 122 28. des. 1950, um breyting á lögum nr. 50/1946, um almannatryggingar, og viðauka við þau	109
51	20. marz	Lög um breyting á lögum nr. 50 1946, um almannatryggingar, og viðauka við þau	118—125
119	29. des.	Lög um breyting á lögum nr. 51/1951, um breyting á lögum nr. 50 1946, um almannatryggingar, og viðauka við þau	289—290
		Alþingi.	
20	14. febr.	Lög um samkomudag reglulegs Alþingis 1951	40
28	6. marz	Forsetabréf um þinglausnir	88
84	17. sept.	Forsetabréf um að reglulegt Alþingi 1951 skuli koma saman til fundar mánudaginn 1. október 1951	171
112	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 115 19. nóv. 1936, um þingsköp Alþingis	272—273
		Atlantshafssamningur, sjá milliríkjasamningar.	

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Atvinnumál.	
39	15. marz	Lög um rétt erlendra manna til að stunda atvinnu á Íslandi	106—109
		Bandaríkjalið, sjá varnarsamningur.	
		Bankamál.	
63	30. apríl	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 10 15. apríl 1928, um Landsbanka Íslands	133
97	28. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 10 15. apríl 1928, um Landsbanka Íslands	180
121	20. des.	Lög um breyting á lögum nr. 41 29. apríl 1946, um stofnlánadeild sjávarútvegsins við Landsbanka Íslands ..	290—291
113	29. des.	Lög um stofnun og rekstur Iðnaðarbanka Íslands h/f	273—274
		Bifreiðalög, bifreiðaferðir.	
6	29. jan.	Lög um breyting á bifreiðalögum, nr. 23 16. júní 1941	5
23	19. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 49 5. apríl 1948, um breyting á bifreiðalögum, nr. 23 16. júní 1941	42
82	26. sept.	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 22 30. jan. 1945, um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum	169
		Botnvörpuveiðar, sjá fiskveiðar.	
		Búfjárrækt, sjá landbúnaður.	
		Dragnótaveiðar, sjá fiskveiðar.	
		Dýrtíðarráðstafanir.	
30	7. marz	Lög um breyting á lögum nr. 35 27. apríl 1950, um verðlag, verðlagseftirlit og verðlagsdóm, og lögum nr. 112 1950, um framlenging á gildi III. kafla laga nr. 100 1948, um dýrtíðarráðstafanir vegna atvinnuveganna	89—90
107	28. des.	Lög um framlenging á gildi III. kafla laga nr. 100 1948, um dýrtíðarráðstafanir vegna atvinnuveganna	259—260
		Eignakönnun.	
25	28. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 67 5. júní 1947, um eignakönnun	43
		Evrópuráð, sjá milliríkjasamningar.	
		Fálkaorðan.	
92	13. okt.	Forsetabréf um breytingu á forsetabréfi nr. 114/1945, um starfsháttu orðunefndar	177

XI

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
Fiskveiðar, fiskveiðasjóður.			
2	24. jan.	Lög um breyting á lögum nr. 83 22. okt. 1945, um viðauka við lög nr. 45 13. júní 1937, um bann gegn dragnótaveiði í landhelgi	2
5	29. jan.	Lög um breyting á lögum nr. 5 18. maí 1920, um bann gegn botnvörpuveiðum	4
31	7. marz	Lög um breyting á lögum nr. 45 13. júní 1937, um bann gegn dragnótaveiði í landhelgi	90
35	14. marz	Lög um breyting á lögum nr. 48 25. maí 1949, um hlutatryggingasjóð bátaútvegsins	99
48	16. marz	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina að ábyrgjast allt að 2 250 000 króna lán til útgerðarmanna, er síldveiðar stunduðu sumarið 1950	116
50	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 50/1950, um togarakaup ríkisins	117—118
58	9. apríl	Bráðabirgðalög um viðauka við lög nr. 50 25. maí 1950, um togarakaup ríkisins	128—129
74	30. júní	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 120 28. desember, um aðstoð til útvegsmanna	151—152
95	27. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 120/1950, um aðstoð til útvegsmanna (lántökuheimild)	179
96	28. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 120 28. des. 1950, um aðstoð til útvegsmanna	179—180
120	20. des.	Lög um breyting á lögum nr. 34 2. apríl 1942, um fiskveiðasjóð Íslands	290
121	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 41 29. apríl 1946, um stofnlánadeild sjávarútvegsins við Landsbanka Íslands	290—291
111	27. des.	Lög um viðauka við lög nr. 50 25. maí 1950, um togarakaup ríkisins	272
Fjárlög, fjáráukalög.			
14	9. febr.	Fjáráukalög fyrir árið 1947	32—33
46	16. marz	Fjáráukalög fyrir árið 1948	114—115
102	28. des.	Fjárlög fyrir árið 1952	183—256
Flugmál.			
7	31. jan.	Auglýsing um loftflutningasamning milli Íslands og Sameinaða konungsríkisins Stóra-Bretlands og Norður-Írlands	5
81	20. júlí	Auglýsing um loftferðasamning milli Íslands og Noregs	161—168
Fólksflutningar.			
82	26. sept.	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 22 30. jan. 1945, um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum	169

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
10	6. febr.	Fræðslumál. Lög um breyting á lögum nr. 82/1936, um ríkisútgáfu námsbóka	28
		Gengisskráning, sjá skattar, tollar.	
38	14. marz	Hafnarlög. Lög um landshöfn í Rífi á Snæfellsnesi	104—106
93	27. nóv.	Happdrætti. Lög um breyting á lögum nr. 97 12. des. 1945, um breyting á lögum nr. 44 19. júní 1933, um stofnun happdrættis fyrir Ísland	177
83	10. sept.	Háskólinn. Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 47/1942 fyrir Háskóla Íslands	169—171
100	7. des.	Hegningarlög. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19 12. febr. 1940	182
15	9. febr.	Heilbrigðismál. Lög um breyting á lögum nr. 65 19. júní 1933, um varnir gegn því, að næmir sjúkdómar berist til Íslands	33—34
21	19. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 44 23. júní 1932, um skipun læknishéraða, verksvið landlæknis og störf héraðslækna	40
		Heimilisdráttarvélar, sjá landbúnaður.	
65	24. maí	Hervarnarráðstafanir. Bráðabirgðalög um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess	137—146
66	S. d.	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum	146
103	15. des.	Lög um breyting á lögum nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum	256
110	19. des.	Lög um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess	263—271
		Hlutatryggingasjóður, sjá fiskveiðar.	

XIII

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
Húsaleiga o. fl.			
61	5. maí	Bráðabirgðalög um hámark húsaleigu o. fl.	131—132
Hvalveiði.			
68	24. maí	Bráðabirgðalög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að leyfa h/f Hval innflutning á fjórum hvalveiðiskipum	147—148
99	3. des.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að leyfa h/f Hval innflutning á fjórum hvalveiðiskipum	181
Höfundaréttur, sjá milliríkjasamningar.			
Iðnaðarbanki.			
113	29. des.	Lög um stofnun og rekstur Iðnaðarbanka Íslands h/f	273—274
Jarðasala.			
4	27. jan.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að selja fjórar jarðir og landspildu í opinberri eigu	3—4
Jeppabifreiðar.			
3	S. d.	Lög um breyting á og viðauka við lög nr. 43 23. maí 1949, um innflutning og úthlutun jeppabifreiða til landbúnaðarþarfa o. fl.	2—3
33	8. marz	Lög um úthlutun jeppabifreiða og heimilisdráttarvéla	95—98
Kauptún og sjávarþorp.			
18	14. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 64 11. júní 1938, um breyting á lögum nr. 55 27. júní 1921, um skipulag kauptúna og sjávarþorpa	38
Landbúnaður.			
3	27. jan.	Lög um breyting á og viðauka við lög nr. 43 23. maí 1949, um innflutning og úthlutun jeppabifreiða til landbúnaðarþarfa o. fl.	2—3
4	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að selja fjórar jarðir og landspildu í opinberri eigu	3—4
8	5. febr.	Ábúðarlög	16—27
33	8. marz	Lög um úthlutun jeppabifreiða og heimilisdráttarvéla	95—98
86	10. okt.	Lög um heimild til lántöku vegna landbúnaðarframkvæmda	172
98	3. des.	Lög um breyting á lögum nr. 47/1950, um breyting á lögum nr. 44 frá 9. maí 1947, um varnir gegn útbreiðslu næmra sauðfjársjúkdóma og útrýmingu þeirra	181
117	29. des.	Lög um breyting á lögum nr. 35 29. apríl 1946, um landnám, nýbyggðir og endurbyggingar í sveitum	286—288
118	S. d.	Lög um breyting á lögum nr. 19/1948, um búfjárrækt	288—289

XIV

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
Landnám, nýbyggðir, sjá landbúnaður.			
Landsbanki Íslands.			
63	30. apríl	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 10 15. apríl 1928, um Landsbanka Íslands	133
97	28. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 10 15. apríl 1928, um Landsbanka Íslands	180
121	20. des.	Lög um breyting á lögum nr. 41 29. apríl 1946, um stofnlánadeild sjávarútvegsins við Landsbanka Íslands	290—291
Lántökuheimild.			
43	16. marz	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku	112
44	S. d.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku vegna þjóðminjasafnshússins	113
86	10. okt.	Lög um heimild til lántöku vegna landbúnaðarframkvæmda	172
87	13. okt.	Lög um heimild til lántöku vegna áburðarverksmiðjunnar	172
95	27. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 120/1950, um aðstoð til útvegsmanna (lántökuheimild)	179
Launabreytingar, sjá skattar, tollar.			
Ljósmaðralög.			
114	29. des.	Lög um breyting á lögum nr. 23 28. marz 1947, um breyting á ljósmaðralögum, nr. 17 19. júní 1933 ..	275
Loðdýrarækt.			
11	9. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 112 30. sept. 1947, um loðdýrarækt	29—30
32	8. marz	Lög um loðdýrarækt	91—94
Lóðir og lönd.			
16	9. febr.	Lög um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lögsagnarumdæmi Akureyrar	34—36
Loftvarnir.			
66	24. maí	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum	146
103	15. des.	Lög um breyting á lögum nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum	256
Lögveð, lögtak.			
49	16. marz	Lög um sölu lögveða án undangengins lögtaks	117

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Milliríkjasamningar.	
1	16. jan.	Auglýsing um bókun um viðskipti milli Íslands og Póllands	1
7	31. jan.	Auglýsing um loftflutningasamning milli Íslands og Sameinaða konungsríkisins Stóra-Bretlands og Norður-Írlands	5
52	6. marz	Auglýsing um viðskiptasamning milli Íslands og Spánar	125
53	S. d.	Auglýsing um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Frakklands	125
54	16. marz	Auglýsing um samkomulag milli Íslands og Luxembourg um afnám vegabréfsáritana	126
56	21. marz	Auglýsing um viðskiptasamning milli Íslands og Írlands	126—128
57	S. d.	Auglýsing um vöruskiptasamkomulag við Sviss	128
62	27. marz	Auglýsing um aðild Íslands að Greiðslubandalagi Evrópu	133
59	25. apríl	Auglýsing um viðskiptasamkomulag milli Íslands og Svíþjóðar	129—130
60	2. maí	Auglýsing um vöruskiptasamkomulag milli Íslands og Danmerkur	130—131
64	23. maí	Auglýsing um varnarsamning milli Íslands og Bandaríkjanna á grundvelli Norður-Atlantshafssamningsins	134—137
69	31. maí	Auglýsing um bráðabirgðaviðskiptasamkomulag milli Íslands og Brasílu	148
71	4. júní	Auglýsing um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Tékkóslóvakíu	149
77	20. júní	Auglýsing um Norðurlandasamning um gagnkvæma hjálp handa bágstöddu fólki	154—159
78	S. d.	Auglýsing um aðild Íslands að Alþjóða-hveitisamningum	159
89	25. júní	Auglýsing um breytingar á stofnskrá Evrópuráðsins	159—160
80	14. júlí	Auglýsing um breytingar á viðskiptasamningi við Pólland	161
81	20. júlí	Auglýsing um loftferðasamning milli Íslands og Noregs	161—168
89	8. nóv.	Auglýsing um bráðabirgða verzlunar- og siglingasamning milli Íslands og Sambandslýðveldisins Þýskalands og samkomulag um vernd höfundaréttar og einkaréttar í atvinnurekstri	173—175
90	19. nóv.	Auglýsing um viðskiptasamning milli Íslands og Vestur-Þýskalands	175—176
125	7. des.	Auglýsing um viðskiptasamning við Ungverjaland	292
123	27. des.	Auglýsing um viðskipta- og greiðslusamkomulag milli Íslands og Póllands	291—292
122	28. des.	Auglýsing um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Frakklands	291

XVI

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
124	28. des.	Auglýsing um viðskiptasamning milli Íslands og Spánar	292
126	31. des.	Auglýsing um fullgildingu milliríkjasamnings milli Íslands, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar, um gagnkvæma veitingu barnastyrkja	293—295
		Mótvirðissjóður.	
45	16. marz	Lög um heimild til ráðstöfunar á fé mótvirðissjóðs	114
		Námsbækur, sjá fræðslumál.	
		Náttúrugripasafn.	
17	10. febr.	Lög um Náttúrugripasafn Íslands	36—37
		Opinber mál.	
27	5. marz	Lög um meðferð opinberra mála	44—87
		Orðunefnd, sjá Fálkaorðan.	
		Orkuver, sjá rafmagn.	
		Prestakallaskipun.	
37	14. marz	Lög um breyting á lögum nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla	101—103
		Rafmagn.	
12	9. febr.	Lög um ný orkuver og nýja orkuveitu rafmagnsveitna ríkisins	30—31
26	28. febr.	Lög um viðauka við lög nr. 28 23. apríl 1946, um virkjun Sogsins	44
		Rif á Snæfellsnesi, sjá hafnarlög.	
		Ríkisborgararéttur.	
29	7. marz	Lög um veitingu ríkisborgararéttar	88—89
		Ríkisreikningur.	
22	19. febr.	Lög um samþykkt á ríkisreikningnum fyrir árið 1947	41—42
36	14. marz	Lög um samþykkt á ríkisreikningnum fyrir árið 1948	100—101
		Ríkisstjórn.	
55	21. marz	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	126
70	1. júní	Auglýsing um að forseti sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	148
85	9. okt.	Auglýsing um breyting á forsetaúrskurði frá 14. marz 1950, um skipun og skipting starfa ráðherra o. fl. ...	171—172

XVII

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
88	13. okt.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	173
101	10. des.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	182
		Sauðfjársjúkdómar, sjá landbúnaður.	
		Síldveiðar.	
48	16. marz	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina að ábyrgjast allt að 2 250 000 króna lán til útgerðarmanna, er síldveiðar stunduðu sumarið 1950	116
95	27. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 120/1950, um aðstoð til útvegsmanna (lántökuheimild)	179
96	28. nóv.	Lög um breyting á lögum nr. 120 28. des. 1950, um aðstoð til útvegsmanna	179—180
		Skattar, tollar.	
9	6. febr.	Lög um breyting á og viðauka við lög nr. 117/1950, um breyting á lögum nr. 22/1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o.fl.	28
13	9. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 66 27. júní 1921, um fasteignaskatt	31
42	16. marz	Lög um breyting á lögum nr. 62 30. des. 1939, um tollskrá o. fl.	112
72	16. júní	Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 117 28. desember 1950, um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.	149—150
73	S. d.	Bráðabirgðalög um viðauka við lög nr. 9 6. febrúar 1951, um breyting á og viðauka við lög nr. 117/1950, um breyting á lögum nr. 22/1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.	150
75	30. júní	Bráðabirgðalög um viðauka við lög nr. 117 1950 um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o.fl.	152
91	17. nóv.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að innheimta skemmtanaskatt með viðauka árið 1952	176
94	27. nóv.	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að innheimta ýmis gjöld 1952 með viðauka	178
105	24. des.	Lög um breyting á lögum nr. 117 1950, um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl., og á lögum nr. 9 1951, um breyting á þeim lögum	257—258
106	S. d.	Lög um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 62/1939, um tollskrá o. fl.	258—259
108	28. des.	Lög um breyting á lögum nr. 62 30. des. 1939, um tollskrá o. fl.	260—262

XVIII

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsiðutal
109	28. des.	Lög um tekjuskattsviðauka, lækkun skatts af lágtækjum o. fl.	262—263
115	29. des.	Lög um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 56/1927, um skemmtanaskatt og þjóðleikhús o. fl.	275—276
		Skipulag.	
18	14. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 64 11. júní 1938, um breyting á lögum nr. 55 27. júní 1921, um skipulag kaup-túna og sjávarþorpa	38
		Sogsvirkjun.	
26	28. febr.	Lög um viðauka við lög nr. 28 23. apríl 1946, um virkjun Sogsins	44
		Sóttvarnir, sjá heilbrigðismál.	
		Stofnlánadeild, sjá fiskveiðar.	
		Stóreignaskattur, sjá skattar, tollar.	
		Svarthakur.	
104	20. des.	Lög um eyðingu svarthaks	257
		Sveitarstjórnarmál.	
19	14. febr.	Lög um sveitarstjóra	38—39
24	22. febr.	Lög um breyting á lögum nr. 81 23. júní 1936, um sveitarstjórnarkosningar	43
34	14. marz	Lög um breyting á sveitarstjórnarlögum, nr. 12 31. maí 1927, og um afnám laga nr. 17 26. febr. 1943, um breyting á þeim lögum	99
		Togarakaup, sjá fiskveiðar.	
		Tollskrá, sjá skattar, tollar.	
		Útlendingar.	
39	15. marz	Lög um rétt erlendra manna til að stunda atvinnu á Íslandi	106—109
		Útvegsmenn, sjá sildveiðar.	
		Varnarsamningur.	
65	24. maí	Bráðabirgðalög um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess	137—146
110	19. des.	Lög um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess	263—271

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Vegabréf.	
54	16. marz	Auglýsing um samkomulag milli Íslands og Luxembourg um afnám vegabréfsáritana	126
		Vegalög.	
116	29. des.	Lög um breyting á vegalögum, nr. 34 22. apríl 1947 ..	276—286
		Verðlag o. fl.	
30	7. marz	Lög um breyting á lögum nr. 35 27. apríl 1950, um verðlag, verðlagseftirlit og verðlagsdóm, og lögum nr. 112 1950, um framlenging á gildi III. kafla laga nr. 100 1948, um dýrtíðarráðstafanir vegna atvinnuveganna	89—90
		Vinnumiðlun.	
41	15. marz	Lög um vinnumiðlun	110—111
		Þjóðleikhús.	
115	29. des.	Lög um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 56/1927, um skemmtanaskatt og þjóðleikhús o. fl.	275—276
		Þjóðminjasafnið.	
44	16. marz	Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku vegna þjóðminjasafnshússins	113

AUGLÝSING

1

16. jan.

um bókun um viðskipti milli Íslands og Póllands.

Hinn 15. desember 1950 var undirrituð í Varsjá bókun um viðskipti milli Íslands og Póllands á árinu 1951 í samræmi við samninga frá 18. nóvember 1949 um viðskipti og greiðslur milli Íslands og Póllands.

Samkvæmt bókun þessari er gert ráð fyrir, að Pólverjar kaupi af Íslendingum 50.000 tonn af saltsild, 1000 smál. af meðalalýsi, 2000 smál. af frystri sild, 700 smál. af frystum þorskflökum og enn fremur gærur og brotajárn.

Frá Póllandi er gert ráð fyrir, að Íslendingar kaupi 80.000 smál. af kolum, 1500 smál. af rúgmjöli, 1000 smál. af sykri og enn fremur járn og stál, vefnaðarvörur, zinkhvítu, sóda, salt, kartöflumjöl, trjávið, pappír, rúðugler og ýmsar aðrar vörur.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 16. janúar 1951.

Bjarni Benediktsson.

Agnar Kl. Jónsson.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 83 22. okt. 1945, um viðauka við lög nr. 45 13. júní 1937, um bann gegn dragnótaveiði í landhelgi.

2

24. jan.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Fyrir orðin „Samkvæmt tillögum“ í 1. gr. laganna komi: Að fengnum tillögum.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 24. janúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Ólafur Thors.

L Ö G

um breyting á og viðauka við lög nr. 43 23. maí 1949, um innflutning og úthlutun jeppabifreiða til landbúnaðarþarfa o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

12. gr. laganna orðist svo:

Meðan innflutningur og gjaldeyrisleyfi er háð ákvörðun ríkisvaldsins, skal úthlutunarnefnd jeppabifreiða, sem um ræðir í 2. gr., einnig úthluta til bænda þeim heimilisdráttarvélum, sem til landsins eru fluttar.

2. gr.

Á eftir 12. gr. laganna komi 8 nýjar greinar, svo hljóðandi:

- a. (13. gr.) Skyld er að skrásetja allar dráttarvélar og festa á þær spjald með einkennisstöfum þeirra. Skal hver dráttarvél fá einkennisstaf bifreiða viðkomandi umdæmis, en að auki lítið d, er standi á eftir einkennisstaf umdæmisins og áður en tölustafur(ir) kemur, er einkennir vélina. Skrásetninguna annast sýslumenn með aðstoð hreppstjóra, bæjarfógetar og lögreglustjóra, og halda þeir skrásetningarbók yfir allar dráttarvélar í umdæminu og einkennisstafi þeirra. Dráttarvélaeiganda ber að tilkynna um vélina, tegund og gerð hennar, og greiða kr. 10.00 — tíu krónur — í skrásetningargjald. Skrásetningarskrifstofum er skyld að láta úthlutunarnefndinni í té um hver áramót skrá um allar dráttarvélar og jeppabifreiðar, svo og tegund þeirra og gerð, og taka sérstaklega fram, hverjar eru notaðar til landbúnaðarstarfa.
- b. (14. gr.) Stjórnunum búnaðarfélaga ber, hverri á sínu félagssvæði, að taka á móti umsóknum bænda á dráttarvélum, og fer með þær, eftir því sem við á, eins og fyrir er mælt í 5. gr. Skýrslur um umsóknir bænda um dráttarvélar og jeppabifreiðar skulu komnar til úthlutunarnefndar fyrir lok nóvembermánaðar ár hvert, og skal nefndin vinna að því, þegar innflutningur er ákveðinn, að umsóknirnar séu teknar til greina þannig, að sem réttust hlutföll haldist milli dráttarvéla og jeppabifreiða.
- c. (15. gr.) Innflutningsyfirvöldin ákveða tölu þeirra heimilisdráttarvéla, sem leyft er að flytja til landsins, og tilkynna það úthlutunarnefndinni, sem síðan skiptir þeim dráttarvélum milli umsækjenda. En ákvörðun um það, hvaða fáanlegar vélategundir eru fluttar inn, er á valdi þeirra einstaklinga, sem fá úthlutað vélum frá nefndinni, sbr. 19. gr.

Við skiptin skal nefndin hafa hliðsjón af þeim skýrslum, er fyrir liggja. Hún skal taka tillit til þess, hve margar dráttarvélar og jeppar, sem notaðir eru til landbúnaðarstarfa, eru á félagssvæðinu.

- d. (16. gr.) Óheimilt er fyrst um sinn að úthluta heimilisdráttarvél til einstaklings, sem áður hefur fengið slíka vél eða á hana í nothæfu ástandi. Sama gildir, ef hann á jeppabifreið og hefur fengið undanþágu frá bifreiðaskatti.
- e. (17. gr.) Nú fær einhver úthlutað dráttarvél eða jeppabifreið og einhverra orsaka vegna kaupir hana ekki á því ári, sem leyfið er veitt fyrir. Skal hann þá tilkynna það úthlutunarnefnd, sem þá úthlutar vélinni eða bifreiðinni til annars umsækjanda innan sama búnaðarfélags.

Ekki má eigandi dráttarvélar eða jeppabifreiðar selja hana, nema með samþykki stjórnar búnaðarfélags, þar sem hann er búsettur.

- f. (18. gr.) Að skiptum loknum tilkynnir nefndin hlutaðeigandi umsækjendum úthlutun vélanna og bifreiðanna.
- g. (19. gr.) Sá, sem tilkynningu fær um úthlutun dráttarvélar eða jeppabifreiðar, skal afhenda tilkynninguna þeim innflytjanda, er flytur inn þá dráttarvéla- eða jeppabifreiðategund, er hann óskar að fá. Innflytjandinn afhendir svo þær tilkynningar, sem honum hafa borizt, þeim valdhafa, er gjaldeyri úthlutar, og skal hann eiga rétt á gjaldeyrisleyfi samkvæmt því.
- h. (20. gr.) Úthlutunarnefnd jeppabifreiða skal í októbermánuði ár hvert gera áætlun um það, hvað er nauðsynlegt að flytja inn á næsta ári af varahlutum til jeppabifreiða og dráttarvéla, sem til eru í landinu, og einnig innflutning á nyt-samlegustu verkfærum, sem aflvélnar geta dregið við vinnu og flutninga, svo að þær komi að sem beztum notum. Þessi áætlun sé send innflutningsyfirlögunum, og ber að leggja á það ríka áherzlu, að þessi innflutningur fáiast.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og skal meginmál þeirra fært inn í lög nr. 43 frá 23. maí 1949 og lögin gefin út samkvæmt því í einu lagi með fyrirsögninni: Lög um úthlutun jeppabifreiða og heimilisdráttarvéla.

Gjört að Bessastöðum, 27. janúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

L Ö G

4

27. jan.

um heimild fyrir ríkisstjórnina til að selja fjórar jarðir
og landspildu í opinberri eigu.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að selja eftirtalдар jarðir, að fengnum meðmælum hlutaðeigandi hreppsnefnda og sýslunefnda og skuldbindingu kaupenda um, að þeir geri jarðirnar að ættaróðali.

1. Þjóðjörðina Húsanes í Breiðuvíkurreppi í Snæfellsnessýslu ábúanda jarðarinnar, Jóni Lárussyni.
2. Kirkjujörðina Skoruvík í Sauðaneshreppi í Norður-Þingeyjarsýslu ábúandanum, Birni Kristjánssyni.
3. Þjóðjörðina Bakkagerði í Svarfaðardal í Eyjafjarðarsýslu ábúandanum, Gesti Vilhjálmsyni.
4. Þjóðjörðina (eyðijörðina) Birgisvík í Árneshreppi í Strandasýslu.

Enn fremur heimilast ríkisstjórninni að selja Þórarni Guðjónssyni, Ásgarði í Hvolhreppi, 10 hektara spildu úr Tjaldhólalandi í Hvolhreppi í Rangárvallasýslu, sem skógrækt ríkisins keypti árið 1943, að fengnu samþykki skógræktar ríkisins og að því tilskildu, að land þetta verði lagt undir nýbýlið Ásgarð.

4 Söluverð jarða þessara og landspildu, sem hér um ræðir, skal ákveðið með mati
27. jan. dómkvaddra manna.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 27. janúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

5

29. jan.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 5 18. maí 1920, um bann gegn botnvörpuveiðum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

3. gr. laganna orðist þannig:

Brot gegn 1. gr. varða sektum, 1000—2000 kr., ef um er að ræða skip allt að 200 rúmlestir brúttó að stærð, en 10000—20000 kr., ef skipið er yfir 200 rúmlestir brúttó. Skulu þá og öll veiðarfæri, þar með taldir dragstrengir, svo og allur afli innanborðs, upptæk.

Brot gegn 2. gr. varða sektum 200—1000 kr., ef um er að ræða skip allt að 200 rúmlestir brúttó að stærð, en 2000—10000 kr., ef skipið er yfir 200 rúmlestir brúttó. Um upptekt afla og veiðarfæra fer sem um brot gegn 1. gr., ef um ítrekað brot er að ræða.

Nú er það ljóst af öllum atvikum, að skipið hefur hvorki verið að veiðum í landhelgi, né undirbúningur gerður í því skyni, og má þá lúka málinu með áminningu, þegar um fyrsta brot er að ræða, en ef um ítrekað brot er að ræða, með sektum, 200—1600 kr.

Allar sektir samkvæmt grein þessari eru miðaðar við gullkrónur, sbr. lög nr. 4 11. apríl 1924.

Leggja má löghald á skipið og selja það, að undangengnu fjárnámi, til lúkningar sektum samkvæmt þessari grein og kostnaði.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 29. janúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

L Ö G

um breyting á bifreiðalögum, nr. 23 16. júní 1941.

6

29. jan.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Fyrir orðin „18 ára“ í 2. mgr. 20. gr. laganna kemur: 17 ára.

2. gr.

2. málslíður 1. málsgreinar 38. greinar laganna breytist þannig, að í stað orðanna „skal sæta varðhaldi eða fangelsi nema um alveg sérstakar málshætur sé að ræða“ komi: skal, ef um ítrekað brot er að ræða, sæta varðhaldi eða fangelsi.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 29. janúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

AUGLÝSING

7

31. jan.

um loftflutningasamning milli Íslands og Sameinaða konungsríkisins Stóra-Bretlands og Norður-Írlands.

Hinn 26. maí 1950 var undirritaður í London loftflutningasamningur milli ríkisstjórnar Íslands og Sameinaða konungsríkisins Stóra-Bretlands og Norður-Írlands.

Fullgildingarskjöl varðandi ofangreindan samning voru afhent í London hinn 10. janúar 1951, og gekk samningurinn endanlega í gildi þann dag.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Útanríkisráðuneytið, 31. janúar 1951.

Bjarni Benediktsson.

Agnar Kl. Jónsson.

7 Fylgiskjal.

31. jan.

Loftflutningasamningur milli ríkisstjórna Íslands og Sameinaða konungsríkisins Stóra-Bretlands og Norður-Írlands.

Ríkisstjórn Íslands og ríkisstjórn Sameinaða konungsríkisins Stóra-Bretlands og Norður-Írlands telja æskilegt að gera með sér samning til eflingar flugsamgöngum milli landsvæða sinna og um þau

og hafa þær komið sér saman um þau ákvæði, sem hér fara á eftir.

1. gr.

Flugrekstur samkvæmt samningi þessum skal háður þeim meginreglum, er hér fara á eftir:

(1) Aðilarnir vilja beita sér fyrir og hvetja til þess, að hlunnindi loftferðalaga geti náð til sem flestra, með svo vægu verði, sem frekast er samrýmanlegt heilbrigðu fjárhagssjónarmiði; þá vilja þeir og efla flugsamgöngur til landa í þeim tilgangi að auka vinsamlegan skilning og traust meðal þjóða, svo og að tryggja ýmiss konar óbeint hagræði, sem leiðir af þessari nýju flutningaaðferð til gagnkvæms hags fyrir bæði löndin.

(2) Aðilarnir lýsa yfir stuðningi sínum við meginreglur þær og markmið, sem lýst er í inngangi samþykktarinnar um alþjóðaflugmál, er lögð var fram til undirskriftar í Chicago hinn 7. desember 1944.

(3) Framboð til almennings á loftflutningum skal standa í nánu sambandi við þarfir almennings fyrir slíkan flutning.

(4) Flugfélög hvors aðila skulu hafa sanngjarna og jafna aðstöðu til að fljúga á hverri þeirri leið milli landsvæða aðilanna, sem samningur þessi og viðbætur við hann ná til.

(5) Við flugrekstur hvors aðila um sig á þeim leiðum, sem greindar eru í viðbæti við samning þennan, skal tekið tillit til hagsmuna flugfélags hins aðilans, þannig

Agreement between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of Iceland relating to certain air transport services.

The Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of Iceland,

Desiring to conclude an agreement for the purpose of promoting air communications to, through and from their respective territories,

Have agreed as follows:

Article 1

The establishment of air services under this Agreement shall be governed by the following general principles:

(1) The Contracting Parties desire to foster and encourage the widest possible distribution of the benefits of air travel at the cheapest rates consistent with sound economic principles; and to stimulate international air travel as a means of promoting friendly understanding and good will among peoples and ensuring as well the many indirect benefits of this form of transport for the common welfare of both countries.

(2) The Contracting Parties declare their adherence to the principles and purposes set out in the preamble to the Convention on International Civil Aviation opened for signature at Chicago on 7th December, 1944.

(3) The air transport facilities available to the travelling public should bear a close relationship to the requirements of the public for such transport.

(4) There shall be a fair and equal opportunity for the air lines of each Contracting Party to operate on any route between their respective territories covered by this Agreement and its Annex.

(5) In the operation by the air lines of either Contracting Party of the services described in the Annex to this Agreement, the interests of the airlines of the other

að eigi sé óhæfilega íþyngt þeirri þjónustu, sem slík félög bjóða á sömu leiðum eða hluta þeirra.

(6) Flugþjónusta sú, sem látin er í té af tilnefndum flugfélögum aðilanna, samkvæmt þessum samningi og viðbæti við hann, skal hafa það að höfuðmarkmiði að sjá fyrir því að nægileg flutningsgeta sé fyrir hendi miðað við eftirspurn milli þess lands, sem tilnefnt hefur flugfélagið, og þess lands, sem flutningurinn á endanlega að fara til. Í sambandi við slíka þjónustu skal réttur flugfélaga hvors aðila til þess að taka við eða skila af sér í landsvæði hins aðilans alþjóða flutningi, sem ætlaður er eða kemur frá þriðja ríki á stað eða stöðum á leiðum þeim, sem tilteknar eru í fylgiskjöllum við viðbæti samnings þessa (hér á eftir nefndar „tilteknar flugleiðir“) vera í samræmi við almennar reglur skipulegrar þróunar, sem báðir aðilar eru fylgjandi, og skal miðað við þá meginreglu, að flutningsgetan sé miðuð við:

- (a) Flutningsþörf til landsvæðis eða frá landsvæði þess aðila, sem tilnefnt hefur flugfélagið;
- (b) þarfir langleiðaflugsins og
- (c) flutningsþörf þess svæðis, sem flogið er um, enda sé tekið tillit til annarra flugferða, sem haldið er uppi þar um slóðir.

(7) Flugmálafyrirvöld aðilanna skulu eiga tíðar viðræður sín á milli og hafa nána samvinnu um það, að farið sé eftir meginreglum, svo og um framkvæmd á ákvæðum samnings þessa og viðbætisins við hann.

2. gr.

Hvor aðili veitir hinum þau réttindi, sem greind eru í viðbæti samnings þessa, til þess að komið verði á þeim flugrekstri, sem þar segir fyrir um (hér á eftir nefndur „samþykktur flugrekstur“). Slíkan

Contracting Party shall be taken into 7
consideration to as not to affect unduly 31. jan.
the services which the latter provide on
all or part of the same routes.

(6) The services provided by the designated airlines of the Contracting Parties under this Agreement and its Annex shall retain as their primary objective the provisions of capacity adequate to the traffic demands between the territory of the Contracting Party which has designated the airline and the country of ultimate destination of the traffic. The right of the designated airlines of each of the Contracting Parties on such services to embark or disembark in the territory of the other Contracting Party international traffic destined for or coming from third countries at a point or points on the routes specified in the Schedule to the Annex to this Agreement (hereinafter referred to as the „specified routes“) shall be exercised in accordance with the general principles of orderly development to which both Contracting Parties subscribe and shall be subject to the general principle that capacity should be related:

- (a) to traffic requirements to and from the territory of the Contracting Party designating the airline;
- (b) to the requirements of through airline operation, and
- (c) to the traffic requirements of the area through which the airline passes after taking account of local and regional services.

(7) There shall be frequent consultation between the aeronautical authorities of the Contracting Parties and close collaboration between them on the observance of the principles and the implementation of the provisions of this Agreement and its Annex.

Article 2

Each Contracting Party grants to the other Contracting Party the rights specified in the Annex to this Agreement for the purpose of the establishment of the air services therein described (hereinafter

7 samþykktan flugrekstur má hefja þegar 31. jan. í stað eða síðar samkvæmt ósk þess aðilans, sem réttindin eru veitt.

3. gr.

(1) Samþykktan flugrekstur má hefja þegar sá aðili, sem réttur hefur verið veittur, hefur tilnefnt flugfélag eða flugfélög til að starfa á þeirri tilteknu flugleið, sem um er að ræða, og þegar sá aðili, sem réttindin hefur veitt, hefur gefið flugfélagi eða flugfélögum, sem þannig eru tilnefnd, viðeigandi rekstrarleyfi. Að tilskildum ákvæðum 2. málsgreinar þessarar greinar og 7. greinar samnings þessa skal slíkt leyfi veitt án tafar.

(2) Heimilt er að krefjast þess af flugfélögum, sem tilnefnd eru, að þau sanni fyrir flugmálayfirlögum þess aðila, sem réttindin veitir, að þau séu hæf til að uppfylla skilyrði þau, sem tiltekin eru í lögum og reglugerðum, sem þau yfirlögð yfirleitt beita gagnvart flugrekstri, sem byggður er á viðskiptagrundvelli.

4. gr.

(1) Gjöld þau, sem hvor aðili getur krafizt eða leyft að krafizt verði af tilnefndu flugfélagi hins aðilans fyrir afnot flughafna og annarrar aðstöðu, skulu eigi vera hærri en þau gjöld, sem greidd mundu vera fyrir afnot slíkra flughafna og aðstöðu af hálfu innlendra loftfara, sem fást við sams konar flutning milli landa.

(2) Eldsneyti, smurningsolíur og vara-hlutir, sem flutt er inn eða sett í loftfar á landsvæði annars aðilans af flugfélagi, sem hinn aðilinn hefur tilnefnt og ætlað er eingöngu loftfari slíkra tilnefndra flugfélaga skuli njóta ekki óhagstæðari kjara, að því er snertir tolla, skoðunargjöld eða önnur þess konar gjöld, sem fyrri aðili hefur lagt á, en þau, sem veitt eru innlendum flugfélögum, sem fást við loftflutninga milli landa, eða flugfélögum þeirra ríkja, sem beztukjara njóta.

referred to as the „agreed services“). The agreed services may be inaugurated immediately or at a later date at the option of the Contracting Party to whom the rights are granted.

Article 3

(1) Each of the agreed services may be put into operation as soon as the Contracting Party to whom the rights have been granted has designated an airline or airlines for the specified route concerned and the Contracting Party granting the rights has given the appropriate operating permission to the airline or airlines so designated. Subject to the provisions of paragraph (2) of this Article and of Article 7 of this Agreement, such permission shall be granted without delay.

(2) The airlines designated may be required to satisfy the aeronautical authorities of the Contracting Party granting the rights that they are qualified to fulfil the conditions prescribed under the laws and regulations normally applied by these authorities to the operations of commercial airlines.

Article 4

(1) The charges which either of the Contracting Parties may impose, or permit to be imposed, on the designated airlines of the other Contracting Party for the use of airports and other facilities shall not be higher than would be paid for the use of such airports and facilities by its national aircraft engaged in similar international services.

(2) Fuel, lubricating oils and spare parts introduced into or taken on board aircraft in the territory of one Contracting Party by, or on behalf of, the airlines designated by the other Contracting Party and intended solely for use by the aircraft of such designated airlines shall be accorded, with respect to customs duties, inspection fees or similar charges imposed by the former Contracting Party, treatment not less favourable than that granted to the national airlines engaged

(3) Kjaraákvæði þessi skulu vera til viðbótar og án þess að hafa áhrif á þau ákvæði, sem sérhver samningsaðili er skuldbundinn til að láta í té samkvæmt 24. gr. samþykktarinnar um alþjóðflugmál, sem lögð var fram til undirskrifta í Chicago hinn 7. desember 1944.

5. gr.

Lofthæfnisskírteini, hæfnisskírteini áhafna og leyfisbréf, sem gefin eru út eða staðfest af öðrum aðilanum og enn eru í gildi, skulu viðurkennd af hinum aðilanum, að því er snertir starfrækslu hins samþykktarinnar um alþjóðflugmál, að því er snertir flug yfir landsvæði hans, á hæfnisskírteinum og leyfisbréfum, sem eru gefin þegnum hans af hinum aðilanum eða þriðja ríki.

6. gr.

(1) Lög og reglugerðir annars samningsaðilans um för loftfars, sem rekið er í millilandaflugi, til eða frá landsvæði hans, eða um starfrækslu og stjórn slíks loftfars meðan það er innan landsvæðis skulu gilda um loftför flugfélaga þeirra, sem tilnefnd eru af hinum aðilanum.

(2) Lögum og reglugerðum annars samningsaðilans um komu farþega, áhafnar eða farms loftfars til landsvæðis hans eða brottför frá því (svo sem reglur um komu, afgreiðslu, innflutning fólks, vegabréf, tollskoðun og sóttkví) skulu gilda um farþega, áhöfn og farm loftfars tilnefndra flugfélaga hins aðilans, á meðan það er á landsvæði fyrrnefnds aðila.

7. gr.

Hvor aðili um sig áskilur sér rétt til að fresta eða afturkalla þau réttindi, sem tilgreind eru í samningi þessum eða viðbæti hans, þegar hann telur eigi nægilega

in international air transport or to the airline of the most favoured nation.

7
31. jan.

(3) This treatment shall be in addition to and without prejudice to that which each Contracting Party is under obligation to accord under Article 24 of the Convention on International Civil Aviation opened for signature at Chicago on 7th December, 1944.

Article 5

Certificates of airworthiness, certificates of competency and licences issued or rendered valid by one Contracting Party and still in force shall be recognised as valid by the other Contracting Party for the purpose of operating the agreed services. Each Contracting Party reserves the right, however, to refuse to recognise, for the purpose of flight above its own territory, certificates of competency and licences granted to its nationals by the other Contracting Party or any other State.

Article 6

(1) The laws and regulations of one Contracting Party relating to entry into or departure from its territory of aircraft engaged in international air navigation or to the operation and navigation of such aircraft while within its territory shall apply to aircraft of the designated airlines of the other Contracting Party.

(2) The laws and regulations of one Contracting Party relating to the entry into or departure from its territory of passenger, crew, or cargo of aircraft (such as regulations relating to entry, clearance, immigration, passport, customs and quarantine) shall be applicable to the passengers, crew or cargo of the aircraft of designated airlines of the other Contracting Party while in the territory of the first Contracting Party.

Article 7

Each Contracting Party reserves the right to withhold or revoke the rights specified in this Agreement or its Annex in any case in which it is not satisfied

7 upplýst, að þegnar hins aðilans hafi yfir 31. jan. að ráða verulegum eignarrétti og virkri stjórn tilnefnds flugfélags þess aðila, eða þegar tilnefnt flugfélag fullnægir ekki ákvæðum laga og reglugerða þess ríkis, svo sem lýst er í 6. gr., eða á annan hátt fullnægir eigi skilyrðum þeim, sem réttindi samkvæmt samningi þessum og viðbæti við hann eru bundin.

8. gr.

Samningur þessi skal skrásettur hjá ráði alþjóðaflugmálastofnunarinnar, sem komið var á fót með samþykkt um alþjóðaflugmál, er lögð var fram til undirskriftar í Chicago 7. desember 1944.

9. gr.

Nú álitur annar hvor aðili æskilegt að breyta einhverju ákvæði samnings þessa eða viðbætis hans, og geta þá flugmálafyrirvöld aðilanna komið sér saman um slíkar breytingar, enda skulu þær öðlast gildi, er þær hafa verið staðfestar með nótuskriptum að diplomatiskum leiðum.

10. gr.

(1) Ef ágreiningur rís með aðilum varðandi skýringu eða framkvæmd á samningi þessum eða viðbæti hans, skulu aðilarnir fyrst reyna að leysa hann með viðræðum sín á milli.

(2) Ef eigi næst samkomulag með viðræðum aðilanna:

- (a) geta þeir komið sér saman um að vísa deilunni til úrskurðar gerðardóms, sem þeim kemur saman um, eða annars úrskurðarvalds; eða
- (b) ef þeir koma sér eigi saman um slíka lausn, eða ef þeir að vísu hafa komið sér saman um að leggja málið undir gerðardóm, en geta eigi komið sér saman um skipun dómsins, getur hvor aðili lagt deiluna undir úrskurð hvers þess dóms, sem lögsögu hefur

that substantial ownership and effective control of a designated airline of the other Contracting Party are vested in nationals of that other Contracting Party, or in case of failure by a designated airline to comply with its laws and regulations as referred to in Article 6, or otherwise to fulfil the conditions under which the rights are granted in accordance with this Agreement and its Annex.

Article 8

This Agreement shall be registered with the Council of the International Civil Aviation Organisation set up by the Convention on International Civil Aviation opened for signature at Chicago on 7th December, 1944.

Article 9

If either of the Contracting Parties considers it desirable to notify any provision of this Agreement or its Annex, such modification may be made by direct agreement between the aeronautical authorities of the Contracting Parties and shall come into force definitively when it has been confirmed by an exchange of Notes through the diplomatic channel.

Article 10

(1) If any dispute arises between the Contracting Parties relating to the interpretation or application of this Agreement or its Annex, the Contracting Parties shall in the first place endeavour to settle it by negotiation between themselves.

(2) If the Contracting Parties fail to reach a settlement by negotiation,

- (a) they may agree to refer the dispute for decision to an arbitral tribunal appointed by agreement between them or to some other person or body; or
- (b) if they do not so agree or if, having agreed to refer the dispute to an arbitral tribunal, they cannot reach agreement as to its composition, either Contracting Party may submit the dispute for decision to any tribunal competent to decide it which

til að skera úr málinu, ef slíkum dómi verður komið á fót innan alþjóðaflugmálastofnunarinnar; sé enginn slíkur dómur fyrir hendi, geta aðilarnir vísað málinu til ráðs þeirrar stofnunar.

(3) Samningsaðilar fallast á að hlýða hverjum þeim úrskurði, sem fenginn er samkvæmt 2. málsgrein þessarar greinar.

(4) Nú hlýðnast annar hvor aðilinn eða tilnefnt flugfélag annars hvors aðilans eigi úrskurði, sem felldur er samkvæmt 2. málsgrein þessarar greinar, og getur hinn aðilinn þá takmarkað, neitað um framkvæmd á eða afnumið þau réttindi, sem hann hefur látið í té samkvæmt samningi þessum og viðbæti hans til handa þeim aðilanum, sem óhlýðnast, eða tilnefndu flugfélagi eða flugfélögum þess aðila eða tilnefndu flugfélagi, sem óhlýðnast.

11. gr.

Nú gengur í gildi alþjóðasamningur um reglubundnar flugferðir milli landa, enda sé hann samþykktur af báðum aðilum, og skal þá þessum samningi breytt til samræmis við þann alþjóðasamning.

12. gr.

Hvor samningsaðilinn getur hvenær sem er tilkynnt hinum, að hann vilji segja upp samningi þessum. Slíka tilkynningu skal samtímis senda ráði alþjóðaflugmálastofnunarinnar. Sé slík tilkynning send, skal samningur þessi falla úr gildi þann dag, sem tiltekinn er í tilkynningunni, enda skulu þá að minnsta kosti 12 mánuðir liðnir frá því að hinn aðilinn tók við tilkynningunni, nema aðilarnir hafi komið sér saman um að afturkalla uppsögnina áður en fresturinn er liðinn. Ef eigi berst viðurkenning á móttöku tilkynningarinnar frá hinnum aðilanum, skal talið, að tilkynningin hafi borizt honum 14 dögum eftir að ráð alþjóðaflugmálastofnunarinnar hefur tekið við henni.

may hereafter be established within 7 the International Civil Aviation Organisation or, if there is no such tribunal, to the Council of said Organisation. 31. jan.

(3) The Contracting Parties undertake to comply with any decision given under paragraph (2) of this Article.

(4) If and so long as either Contracting Party or a designated airline of either Contracting Party fails to comply with a decision given under paragraph (2) of this Article, the other Contracting Party may limit, withhold or revoke any rights which it has granted by virtue of this Agreement and its Annex to the Contracting Party in default or to the designated airline or airlines of that Contracting Party or to the designated airline in default.

Article 11

If a general multilateral air convention relating to scheduled international air services which is accepted by both Contracting Parties comes into force, the present Agreement shall be amended so as to conform with the provisions of the said convention.

Article 12

Either Contracting Party may at any time give notice to the other if it desires to terminate this Agreement. Such notice shall be simultaneously communicated to the Council of the International Civil Aviation Organisation. If such notice is given, this Agreement shall terminate on the date specified in the notice, which shall not be less than 12 months after the date of receipt of the notice by the other Contracting Party, unless the notice to terminate is withdrawn by agreement before the expiry of this period. In the absence of acknowledgment of receipt by the other Contracting Party notice shall be deemed to have been received fourteen days after the receipt of the notice by the Council of the International Civil Aviation Organisation.

7

13. gr.

31. jan. Í samningi þessum og viðbæti hans skulu eftirgreind hugtök skilin svo sem hér segir, enda leiði eigi annað af samhenginu:

- (a) Hugtakið „flugmálayfirvöld“ skal tákna, að því er Sameinaða konungsríkið snertir, flugmálaráðherra (Minister of Civil Aviation) og hvern þann aðila, sem umboð hefur til að framkvæma störf, sem sá ráðherra fer nú með, eða svipuð störf, og að því er Ísland snertir flugmálaráðherra og hvern þann aðila, sem umboð hefur til að framkvæma þau störf, sem sá ráðherra fer nú með, eða svipuð störf.
- (b) Hugtakið „tilnefnt flugfélag“ skal tákna flugfélag, sem flugmálayfirvöld annars aðilans hafa skriflega tilkynnt flugmálayfirvöldum hins aðilans, að þau hafi tilnefnt í samræmi við 3. grein samnings þessa varðandi þær leiðir, sem greindar eru í þeirri tilkynningu.
- (c) Hugtakið „landsvæði“ að því er ríki snertir, skal tákna landsvæði og landhelgi, sem að þeim liggur, er hlíta yfirráðum, njóta verndar eða gæzluverndar ríkisins.
- (d) Hugtökin „flugrekstur“, „flugrekstur milli landa“, „flugfélag“ og „viðkoma án flutningsréttinda“ skulu hafa sömu merkingu og gert er ráð fyrir í 96. grein samþykktarinnar um alþjóðaflugmál, sem lögð var fram til undirskriftar í Chicago hinn 7. desember 1944.

14. gr.

(1) Samningur þessi er gerður að tilskilinni fullgildingu. Hvor aðili um sig skal afhenda hinum fullgildingarskjal sitt í London, svo fljótt sem verða má.

(2) Samningur þessi skal ganga í gildi til bráðabirgða þann dag, sem hann er undirritaður og endanlega, þegar skipzt hefur verið á fullgildingarskjölum.

(3) Hafi eigi verið skipzt á fullgildingarskjölum innan 12 mánaða frá því að samningurinn var undirskrifaður, getur hvor aðili fyrir sig skriflega tilkynnt hin-

Article 13

For the purposes of this Agreement and its Annex, unless the context otherwise requires:

- (a) the term „aeronautical authorities“ means, in the case of the United Kingdom, the Minister of Civil Aviation and any person or body authorised to perform any functions, and, in the case of Iceland, the Minister of Aviation and any person or body authorised to perform the functions presently exercised by the said Minister or similar functions;
- (b) the term „designated airline“ means an airline which the aeronautical authorities of one Contracting Party shall have notified in writing to the aeronautical authorities of the other Contracting Party as the airline designated by it in accordance with Article 3 of this Agreement for the routes specified in such notification;
- (c) the term „territory“ in relation to a State means the land areas and territorial waters adjacent thereto under the sovereignty, protection or trusteeship of that State;
- (d) the terms „air service“, „international air service“, „airline“ and „stop for non-traffic purpose“, shall have the meanings respectively assigned to them in Article 96 of the Convention on International Civil Aviation opened for signature at Chicago on 7th December, 1944.

Article 14

(1) This Agreement shall be subject to ratification. The instruments of ratification shall be exchanged in London as soon as possible.

(2) This Agreement shall enter into force provisionally on the date of signature, and definitively on the exchange of the instruments of ratification.

(3) If the instruments of ratification are not exchanged within twelve months from the date of signature, either Contracting Party may terminate the provi-

um aðilanum uppsögn á bráðabirgðasamkomulagi samnings þessa með sex mánaða fyrirvara.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir fulltrúar, sem til þess hafa gild umboð frá hlutaðeigandi ríkisstjórnnum, ritað nöfn sín undir samning þennan og sett innsigli sín þar við.

Gjört í London í tveimur eintökum hinn 26. maí 1950 á íslenzku og ensku, og skulu báðir textar jafngildir.

Fyrir hönd ríkisstjórnar lýðveldisins Íslands.

Stefán Þorvarðsson.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Sameinaða konungsríkisins Stóra-Bretlands og Norður-Írlands.

Pakenham.

Viðbætur.

(1) Flugfélög þau, sem tilnefnd eru af ríkisstjórn Sameinaða konungsríkisins vegna flugreksturs á leiðum þeim, sem greindar eru í fylgiskjali I viðbætis þessa, eru British European Airways Corporation, British Overseas Airways Corporation og/eða annað flugfélag eða flugfélög, sem flugmálafirvöld Sameinaða konungsríkisins kunna að tilkynna flugmálafirvöldum Íslands um.

(2) Flugfélög þau, sem tilnefnd eru af ríkisstjórn Íslands vegna flugreksturs á leiðum þeim, sem greindar eru í fylgiskjali II viðbætis þessa, eru Flugfélag Íslands h.f., Reykjavík og Loftleiðir h.f., Reykjavík, og/eða annað flugfélag eða flugfélög, sem flugmálafirvöld Íslands kunna að tilkynna flugmálafirvöldum Sameinaða konungsríkisins um.

(3) Í sambandi við flugrekstur á leiðum þeim, sem greindar eru í fylgiskjali I viðbætis þessa, skulu tilnefnd flugfélög, sem um ræðir í 1. málsgrein að framan, fá á Íslandi rétt til yfirferðar og viðkomu án flutningsréttinda, svo og til að taka við og skila af sér farþegum, farmi og

sional application of this Agreement by giving six months' notice in writing to the other Contracting Party.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed the present Agreement and have affixed thereto their seals:

Done at London in duplicate this 26th day of May, 1950, in the English and Icelandic languages, both texts being equally authentic.

(Signatures).

Annex.

1. The airlines designated by the Government of the United Kingdom for the purpose of the operation of the air services on the routes specified in Schedule I to this Annex are the British European Airways Corporation and/or such other airline or airlines as may be notified by the aeronautical authorities of the United Kingdom to the Icelandic aeronautical authorities.

2. The airlines designated by the Government of Iceland for the purpose of the operation of the air services on the routes specified in Schedule II to this Annex are Flugfélag Íslands h.f., Reykjavík and Loftleiðir h.f., Reykjavík and/or such other airline or airlines as may be notified by the Icelandic aeronautical authorities to the aeronautical authorities of the United Kingdom.

3. For the purpose of operating air services on the routes specified in Schedule I to this Annex, the designated airlines referred to in paragraph 1 above shall be accorded in Icelandic territory rights of transit and of stops for non-traffic purposes, as well as the right

7 pósti í millilandaflutningum í samræmi 31. jan. við meginreglur 1. gr. samnings þessa og rétt til að nota á téðum leiðum flughafnir og aðra venjulega aðstöðu á þeim stöðum, sem greindir eru í fylgiskjali I.

(4) Í sambandi við flugrekstur á leiðum þeim, sem greindar eru í fylgiskjali II viðbætis þessa, skulu tilnefnd flugfélög, sem um ræðir í 2. málsgrein að framan, fá í Sameinaða konungsríkinu rétt til yfirferðar og viðkomu án flutningsréttinda, svo og til að taka við og skila af sér farþegum, farmi og pósti í millilandaflutningum í samræmi við meginreglur 1. gr. samnings þessa og rétt til að nota á téðum leiðum flughafnir og aðra venjulega aðstöðu á þeim stöðum, sem greindir eru í fylgiskjali II.

(5) (a) Flugfélög þau, sem rætt er um í viðbæti þessum, skulu fyrst og fremst semja sín á milli um gjöld í samráði við önnur flugfélög, sem flugþjónustu hafa á viðkomandi leiðum eða hluta þeirra. Þau gjöld, sem samkomulag næst um, skulu háð samþykki aðila samnings þessa. Nú verður ágreiningur milli flugfélaga, og skulu samningsaðilar þá sjálfir reyna að ná samkomulagi. Ef samningsaðilarnir ná ekki samkomulagi, skal deiluatridinu skotið til gerðardóms, svo sem ráðgert er í 10. gr. samningsins.

(b) Gjöld þau, sem semja ber um í samræmi við (a) að framan, skulu miðuð við sanngjarna upphæð, enda sé fullt tillit tekið til allra þeirra atriða, sem máli skipta, þ. á m. hagkvæms rekstrar, sanngjarns ágóða, mismunandi þjónustuhátta (þar með talinn hraði og aðbúnaður) og gjalda, sem krafizt er af öðrum flugfélögum á sömu leið.

(6) Flugmálayfirvöld hvors aðilans skulu, þegar þess er óskað, láta flugmálayfirvöldum hins aðilans í té:

(a) Töluskýrslur um flutning, eftir því sem viðeigandi er í sambandi við endur-

to pick up and discharge international traffic in passengers, cargo and mail in accordance with the principles of Article 1 of this Agreement, and the use on the said routes of aerodromes and ancillary facilities at the places specified in Schedule I.

4. For the purpose of operating air services on the routes specified in Schedule II to this Annex, the designated airlines referred to in paragraph 2 above shall be accorded in United Kingdom territory rights of transit and of stops for non-traffic purposes, as well as the right to pick up and discharge international traffic in passengers, cargo and mail in accordance with the principles of Article 1 of this Agreement, and the use on the said routes of aerodromes and ancillary facilities at the places specified in Schedule II.

5. (a) Tariffs to be charged by the airlines referred to in this Annex shall be agreed in the first instance between them in consultation with other airlines operating on the respective routes or any sections thereof. Any tariffs so agreed shall be subject to the approval of the Contracting Parties. In the event of disagreement between the airlines, the Contracting Parties themselves shall endeavour to reach agreement. If the Contracting Parties fail to agree, the matter in dispute shall be referred to arbitration, as provided for in Article 10 of this Agreement.

(b) The tariffs to be agreed in accordance with (a) above shall be fixed at reasonable levels, due regard being paid to all relevant factors, including economical operation, reasonable profit, differences of characteristics of service (including standards of speed and accommodation) and the tariffs charged by any other operators on the route.

6. The aeronautical authorities of each Contracting Party shall supply to the aeronautical authorities of the other Contracting Party at their request

(a) such traffic statistics as may be appropriate for the purpose of reviewing

skoðun á hinum samþykktu rekstri að því er snertir fjölda ferða og rými, og

(b) þær reglubundnar skýrslur, sem með sanngirni má telja þörf fyrir og snerta flutning, sem tilnefnd flugfélög annars aðila annast til landsvæðis hins aðilans, frá því eða yfir það, þar á meðal upplýsingar um upprunastað og ákvörðunarstað slíkra flutninga.

Fylgiskjal I.

Flugleiðir, sem heimilaðar eru tilnefndu flugfélagi eða flugfélögum Sameinaða konungsríkisins.
(Í báðar áttir).

- (1) London og/eða Glasgow og/eða Prestwick og/eða Orkneyjar og/eða Shetlandseyjar um Færeyjar til Keflavíkur eða Reykjavíkur.
- (2) London og/eða Prestwick til Keflavíkur eða Reykjavíkur og þaðan til stöðva í Canada og/eða Bandaríkjunum og, ef þess er óskað, stöðva handan þeirra stöðva.

Heimilt skal tilnefndu flugfélagi eða flugfélögum Sameinaða konungsríkisins að fella niður eftir vild viðkomu á hvaða stöð sem er á ofangreindum leiðum. Fylgiskjal þetta má endurskoða við og við með samkomulagi flugmálayfirvalda samningsaðilanna.

Flugfélög eða flugfélag, sem tilnefnt er af Sameinaða konungsríkinu, mun að jafnaði aðeins ákveða viðkomu á Íslandi á leið (2), þegar nauðsynlegt er af flugtæknilegum ástæðum. Þegar svo stendur á, skal heimilt að taka við flutningi eða skila honum samkvæmt samningi þessum og viðbæti hans.

Fylgiskjal II.

Flugleiðir, sem heimilaðar eru tilnefndu flugfélagi eða flugfélögum Íslands.
(Í báðar áttir).

- (1) Reykjavík og/eða Keflavík um Færeyjar, Shetlandseyjar og Orkneyjar til Glasgow eða Prestwick og/eða London.

the frequency and capacity of the agreed services; and

(b) such periodic statements as may be reasonably required, relating to the traffic carried by its designated airlines on services to, from or through the territories of that other Contracting Party, including information concerning the origin and destination of such traffic.

Schedule I.

Routes to be operated by the designated airline or airlines of the United Kingdom.
(In both directions).

- (1) London and/or Glasgow and/or Prestwick and/or Orkney Islands and/or Shetland Islands via Faroe Islands to Keflavík or Reykjavík.
- (2) London and/or Prestwick to Keflavík or Reykjavík and thence to points in Canada and/or the United States and, if desired, points beyond.

The designated airline or airlines of the United Kingdom may on any or all flights omit any points or points on the above-mentioned routes. This Schedule may be revised from time to time by agreement between the aeronautical authorities of the Contracting Parties. The airline or airlines designated by the United Kingdom will normally call at Iceland on Route (2) only when necessary for operational reasons. On such occasions traffic may be embarked or disembarked in accordance with the provisions of the Agreement and its Annex.

Schedule II.

Routes to be operated by the designated airline or airlines of Iceland.
(In both directions).

- (1) Reykjavík and/or Keflavík via Faroe Islands, Shetland Islands and Orkney Islands to Glasgow or Prestwick and/or London.

7
31. jan.

7 (2) Reykjavík og/eða Keflavík til Glasgow eða Prestwick og þaðan til Amsterdam eða Parísar.

31. jan.

(3) Reykjavík og/eða Keflavík til Glasgow eða Prestwick og þaðan til stöðvar eða stöðva á Norðurlöndum.

Heimilt er flugfélagi eða flugfélögum, sem tilnefnt er af Íslandi, að fella niður eftir vild viðkomu á hvaða stöð sem er á ofangreindum leiðum. Fylgiskjal þetta má endurskoða við og við með samkomulagi flugyfirvalda samningsaðilanna.

(2) Reykjavík and/or Keflavík to Glasgow or Prestwick and thence to Amsterdam or Paris.

(3) Reykjavík and/or Keflavík to Glasgow or Prestwick and thence to a point or points in Scandinavia.

The designated airline or airlines of Iceland may on any or all flights omit any point or points on the above-mentioned routes. This Schedule may be revised from time to time by agreement between the aeronautical authorities of the Contracting Parties.

8

5. febr.

ÁBÚÐARLÖG

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Um bygging jarða.

1. gr.

Jörð nefnist í lögum þessum hvert það býli, heimajörð eða hjáleiga, utan kaupstaða eða kaupsýna, sem metið er sérstaklega til verðs samkvæmt fasteignamati, enda framfleyti býlið 9 kúgildum í minnsta lagi eða landverð þess að fasteignamati sé 1000 kr. hið minnsta.

2. gr.

Jarðir má því aðeins sameina, að þær verði ekki taldar lífvænleg býli og úttektarmenn telji sameiningu gagnlega.

Ekki má sami maður samtímis hafa ábúð á tveimur eða fleiri jörðum, ef þær geta framfleytt til samans meira en 46 kúgildum, eða hafa sjávargagn eða önnur hlunnindi sem því svarar, nema úttektarmenn eða sveitarstjórn samþykki, sbr. þó 3. gr. 4. málsg. og 11. gr. 4. málsg.

Ákvæði þetta tekur þó ekki til þeirra jarða, sem eru í ábúð sama manns, er lög þessi öðlast gildi, meðan sú ábúð helzt.

Landeiganda er heimilt að skipta jörð sinni í tvær eða fleiri jarðir, og fer um það samkvæmt ákvæðum gildandi landskiptalaga.

3. gr.

Hver sá, sem á jörð, er undanfarið hefur verið í sérábúð og hann nýttar ekki sjálfur, er skyldur að byggja hana hæfum umsækjanda gegn hóflegu eftirgjaldi að dómi úttektarmanna.

Nú hefur maður nytjað jörð, sem hann á, og dvelur þar ekki sjálfur né fjölskylda hans, en tún fer í órækt, mannvirki niðast niður eða jörðin rýrnar svo, að sveitarfélagið biður hnekki af, allt að dómi úttektarmanna, getur þá sveitarstjórn krafizt þess, að jarðeigandi bæti það, sem áfátt er, innan tveggja missira eða hann byggi jörðina frá næstu fardögum samkvæmt 1. málsgrein. Nú byggir landsdrott-

inn ekki jörð sína fyrir 15. marz, og skal honum þá skylt að bjóða sveitarstjórn 8
innan 6 daga að ráðstafa ábúð á jörðinni gegn hæfilegu eftirgjaldi. Ef ágreiningur 5. febr.
verður um eftirgjald, skulu úttektarmenn meta, en hvor aðili um sig getur krafizt
yfirmsats samkvæmt 53. gr.

Sveitarstjórn getur krafizt þess, að landsdrottinn láti fylgja jörðinni nauðsyn-
leg hús og mannvirki, er henni hafa fylgt, og ekki í lakara lagi en telja verður meðal-
lag í þeim hreppi að dómi úttektarmanna, miðað við landverð jarðarinnar, eða setja
tryggingu fyrir, að svo verði.

Sinni sveitarstjórn ekki boði landeiganda um að ráðstafa ábúð á jörð hans
samkv. grein þessari innan mánaðar, er landsdrottinn skylt að auglýsa jörðina til
ábúðar. Geti hann þá ekki byggt hana, má hann ráðstafa jörðinni næsta fardagaár.
Næsta ár skal hann bjóða sveitarstjórn enn að ráðstafa jörðinni, ef hann hefur ekki
byggt hana sjálfur fyrir þann tíma, er áður greinir. Er þá sveitarstjórn heimilt að
byggja jörðina til lífstíðar, þannig að óheimilt sé að byggja ábúanda út af jörðinni,
þó að landsdrottinn sjálfur eða skyldulið hans, sbr. 9. gr., óski að fá jörðina til
ábúðar. Þegar svo hefur gengið 3 ár í röð, að jörðin byggist ekki, er jarðeiganda
heimilt að ráðstafa jörðinni sem hentast þykir.

Hafi enginn not jarðarinnar, er landsdrottinn ekki skylt að greiða af henni opin-
bera skatta, en önnur lögskil verður hann að inna af höndum.

4. gr.

Nú sinnir jarðeigandi ekki kröfu sveitarstjórnar, er um ræðir í annarri málsg. 3.
3. gr., eða vanrækir að bjóða sveitarstjórn jörðina til ráðstöfunar, svo að jörðin
fer í eyði eða hús á jörðinni eru fallin, hafa verið rifin eða annað það gert, er eig-
endur jarðarinnar síðustu 5 árin eiga að mestu sök á, og getur þá hlutaðeigandi
hreppsnefnd krafizt þess, að sýslumaður auglýsi jörðina til sölu. Sýslumaður rann-
sakar því næst alla málavexti og aflar sér nauðsynlegra upplýsinga, þar á meðal
umsagnar hlutaðeigandi úttektarmanna, ef um jarðníðslu er að ræða. Nú telur
sýslumaður kröfu hreppsnefndar réttmæta, og skal hann þá, að undangengnum
úrskurði, bjóða jörðina upp og selja hæstbjóðanda, enda leggi kaupandi fram skil-
ríki fyrir því, að hann geti innleyst jörðina og rekið á henni hæfilegan búskap, og
enn fremur yfirlýsingu um, að hann geri jörðina að ættaróðali.

Nú fullnægir kaupandi ekki þessum skilyrðum, og hefur þá hreppsnefnd heim-
ild til að ganga í kaupun.

Söluákvæði þessi taka þó ekki til hjáleigna með óskiptu beutilandi úr heima-
jörð, þar sem sami er eigandi að báðum jörðunum, enda sé jörðin nytjuð og sam-
eiginlegt ræktað land ekki minnkað.

5. gr.

Jörð skal ávallt byggja frá fardögum til fardaga, og skal um það bréf gera,
sem er byggingarbréf fyrir jörðinni. Gera skal 3 samhljóða frumrit af byggingar-
bréfi, er landsdrottinn og leiguliði rita nöfn sín undir í votta viðurvist. Heldur
landsdrottinn einu, leiguliði öðru, en hið þriðja skal afhenda hreppstjóra, er varð-
veiti það með öðrum embættisskjölum.

6. gr.

Í byggingarbréfi skal greina landamerki jarðar og geta þeirra ítaka, er hún
á í annarra manna lönd, svo og þess, ef kvaðir eða iskyldur hvíla á henni. Þá
skal og kveða á í byggingarbréfi, hverja landskuld skuli greiða eftir jörðina og í
hverju sé goldin. Svo og ef innstæðukúgildi fylgja jörð og hversu mörg þau séu.

8

5. febr.

Nú hefur landsdrottinn vanrækt að gera byggingarbréf fyrir jörð, og skal þá svo telja, að hún hafi verið byggð með sama leigumála sem síðast var á henni, enda telji úttektarmenn hann hæfilegan og hvorugur aðila sannar, að öðruvísi hafi verið um samið. Telji úttektarmenn þennan leigumála ekki við hæfi, ákveða þeir eftirgjald jarðarinnar.

Nú meta úttektarmenn jörð til eftirgjalds, og skal þá miða landskuld við leigumála hennar að fornu, að svo miklu leyti sem jörðin er óbreytt, afrakstur hennar í búrekstri, aðstöðu til ræktunar og sölu afurða, arð af sérstökum hlunnindum, húsakost, váttryggingarkostnað, girðingar og önnur mannvirki, er jörðinni fylgja, svo og kvaðir, er á henni kunna að hvíla.

7. gr.

Ef landsdrottinn byggir fleirum en einum manni sömu jörð eða jarðarpart, þá skal sá hafa, er fyrr tók, en landsdrottinn fá hinum jafngott jarðnæði sem hitt var eða bæta skaðann, hvorttveggja eftir mati óvilhallra manna.

II. KAFLI

Um ábúðartíma.

8. gr.

Allar jarðir skal byggja ævilangt, nema nauðsyn heri til að ráðstafa jörð, svo sem embættisjörðum, skólajörðum, jörð, sem sveitarfélag á innan hreppsins, og jörðum, sem líkt stendur á um, um tiltekinn tíma, sbr. þó 3. mgr.

Ekkja leiguliða hefur ábúðarrétt hans, þar til hún giftist að nýju. Heimilt er þó landsdrotni að taka jörð eða jarðarpart úr lífstíðarábúð handa sjálfum sér, foreldri sínu, systkini, barni, stjúp barni, tengdabarni eða kjörbarni, fósturbarni eða barni þeirra til ábúðar, nema landsdrottinn hafi fallið frá þessum rétti í byggingarbréfi. Uppsögn ábúðar skal vera tilkynnt að minnsta kosti með árs fyrirvara.

Nú getur jörð framfleytt meiru en 36 kúgildum, að dómi hlutaðeigandi héraðs-ráðunauts eða trúnaðarmanns Búnaðarfélags Íslands og úttektarmanna, og er landsdrottinn þá ekki skylt að byggja ævilangt meira af jörðinni en sem því svarar.

Landsdrottinn má undanskilja leiguliðaafnotum leigur af lóðum undir hús eða land til fiskreita og uppsáturs í landi jarðarinnar, sbr. 25. gr.

Undanskilin leiguliðaafnotum eru vatnsréttindi, önnur en til heimilisnota og búsparfa, svo sem til áveitu og rafstöðvar, og nauðsynlegt land til virkjunar þeirra, námar og önnur því lík verðmæti, er ekki geta talizt til venjulegra leiguliðaafnota á jörð, en leiguliða ber bætur fyrir jarðrask og átroðning, er leiðir af virkjun vatns eða starfrækslu því líkra fyrirtækja.

9. gr.

Nú segir landsdrottinn upp ábúð, en aðeins af yfirskinsástæðum, þannig að hann hvorki flytur sjálfur á jörðina né afhendir hana öðrum til ábúðar samkvæmt 9. gr., og er þá sú uppsögn ógild og á leiguliði heimting á að fá jörðina aftur, ef hann krefst þess innan árs frá því að hann flutti af jörðinni. Auk þess bæti landsdrottinn honum allan þann skaða, er hann kann að hafa beðið af þessum sökum.

III. KAFLI

Um hús á jörð og skyldur landsdrottins og leiguliða.

10. gr.

Skylt er landsdrotni að láta fylgja leigujörð sinni nauðsynleg bæjarhús og peningshús í góðu lagi, að dómi úttektarmanna.

Vitalaust er þó landsdrottinn, ef hann leggur til nothæf jarðarhús, er nema $\frac{2}{3}$ af landverði jarðarinnar, hvort tveggja að fasteignamati. Enn fremur er landsdrottinn vitalaust, ef hann leggur til jarðarhús, er nema helmingi af landverði jarðarinnar, ef landskuld er lægri en 3% af verði lands og jarðarhúsa samkvæmt fasteignamati. 8
5. febr.

Nú fylgja jörð lóðargjöld, vatnsréttindi, námar eða önnur því lík verðmæti, er auka verð landsins fram yfir verðgildi þess til búrekstrar, og skal þá draga verðgildi þessara verðmæta frá landverðinu, þegar meta skal skyldur landsdrottins til húsaþóta.

Undanþeginn þessari húsaskyldu er landsdrottinn um þær jarðir, er við auðn liggur að mati úttektarmanna, svo og þær jarðir í nánd við kaupstaði eða sjávarþorp, er rétt þykir að dómi landbúnaðarráðuneytis að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands að skipta niður í spildur til ræktunar, enda geri landsdrottinn fyrir sitt leyti kost á leigulöndum með þeim leigumála, er þessir aðilar samþykkja.

12. gr.

Þegar endurreisa þarf jarðarhús eða auka við þau, er leiguliða skylt að leggja fram rif tófta, gróft allan og innlent efni, svo og aðdrætti á innlendu efni um allt að 2 km veg og á útlendu efni um allt að 5 km veg.

Nú hafa jarðnyttjar á leigujörð aukizt svo við ræktun, að jarðarhús þau, sem úttektarmenn hafa áður talið nægileg samkvæmt ákvæðum 11. gr. 1. mgr., eru orðin ónóg peningi þeim, er jörðin framfleytir, og getur leiguliði þá krafizt, að landsdrottinn auki hús á jörðinni, svo sem úttektarmenn telja nægilegt, sbr. þó 11. gr. 2.—4. mgr.

Ef landsdrottinn vill ekki auka jarðarhús, er leiguliða heimilt að gera hús svo sem þörf krefur, að dómi úttektarmanna. Skulu úttektarmenn síðan meta húsa-gerðina til verðs, að frádregnu framlagi leiguliða, og er landsdrottinn þá skylt að greiða leiguliða húsagerðarkostnaðinn, samkvæmt því mati, enda sé þar ekki um óþarfan íburð að ræða og fullrar hagsýni gætt. Jafnan skal landsdrottinn gerður kostur á að vera viðstaddur matsgerðina, og getur hann krafizt nægra sönnunargagna um kostnaðinn, að dómi úttektarmanna.

Nú hefur landsdrottinn greitt leiguliða húsagerðarkostnaðinn samkvæmt 2.—3. málsgrein, og má þá hækka afgjald jarðarinnar sem svarar allt að almennum útlánsvöxtum Búnaðarbanka Íslands af upphæðinni, auk váttryggingargjalds af húsunum.

Sama er um endurnýjun bæjar- eða peningshúsa, ef landsdrottinn neitar að endureisa þau. En þá skal jafnan draga frá húsagerðarkostnaði verð húsa þeirra, sem endurnýjuð eru, ásamt álagi og leiguliðabót, sbr. 14. gr., og tekur hækkan afgjalds aðeins til mismunarins.

Ákvæði 2.—3. málsgr. gilda þó ekki, ef landsdrottinn hefur áður lagt til nægileg peningshús, sem nú verða eigi notuð að fullu, vegna breyttra búnaðarháttanna á jörðinni.

Nú flytur leiguliði af jörð áður en liðin eru 10 ár frá því hús voru reist á jörðinni, og á hann þá endurgjaldskröfu á landsdrottinn á $\frac{1}{40}$ af framlagi sínu fyrir hvert ár, sem vantar á þann tíma, allt samkv. mati úttektarmanna.

13. gr.

Nú á fráfalandi hús á jörð, og eru þau til frambúðar, haganlega fyrir komið og nauðsynleg til búrekstrar á jörðinni, að dómi úttektarmanna, og skal þá landsdrottinn skylt að kaupa þau því verði, sem úttektarmenn meta, enda séu þá hús jarðarinnar eigi meiri eða dýrari en svo, að hana megi leigja fyrir hæfilegt afgjald, að dómi úttektarmanna.

- 8 Geti leiguliði ekki selt landsdrottinn né viðtakanda hús sín, er honum rétt að
5. febr. flytja þau af jörðinni eða selja þau öðrum til brottflutnings og skylt að sjá um, að þau séu rofin, ef viðtakandi krefst, og þá svo, að viðtakanda sé sem minnst mein að.

14. gr.

Leiguliði greiðir leiguliðabót af húsum landsdrottins. Miðast leiguliðabótin við varanleik húsanna og er ákveðin af úttektarmönnum í eitt skipti fyrir öll sem jafnt hundraðsgjald af kostnaðarverði þeirra, að frádregnu framlagi leiguliða. Skal hundraðsgjaldið vera $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$ % af steinhúsum, en $\frac{3}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ % af húsum úr öðru efni. Innheimtir sýslumaður þáð á manntalsþingum og fylgir því lögtaksréttur. Leiguliðabót allra leigujarða skal greiða í sérstakan sjóð, er nefnist endurbyggingarsjóður húsa á leigujörðum. Sjóðinn skal ávaxta í Búnaðarbanka Íslands undir yfirstjórn bankastjórnar og landbúnaðarráðuneytisins. Hver jörð hefur sérreikning í sjóðnum og á tilkall til séreignar sinnar eða hluta af henni til að endurreisa hús og hóbýli jarðarinnar.

Er leigujörð kemst í sjálfsábúð, fellur niður greiðsla leiguliðabótar, en séreign hennar skal standa óhreyfð, þar til hús jarðarinnar verða endurreist.

Landbúnaðarráðherra setur, að fengnum tillögum stjórnar Búnaðarfélags Íslands, með reglugerð nánari reglur um sjóðinn.

15. gr.

Skyldur er leiguliði að halda húsum við, svo að ekki hrörni umfram eðlilega fyrningu, að álit og mati úttektarmanna. Setur landbúnaðarráðherra reglur um viðhald húsa á leigujörðum, að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands.

Nú hefur leiguliði eigi haldið við jarðarhúsum samkvæmt ákvæðum, er þar að lúta, og skulu úttektarmenn þá gera honum að bæta það, er á vantar, með álagi.

16. gr.

Skylt er úttektarmönnum, ef landsdrottinn eða leiguliði krefst, að skoða öll hús á leigujörð og gefa skýrslu um til aðila. Skulu úttektarmenn sérstaklega athuga umgengni og viðhald húsa, hversu ákvæðum þar að lútandi er fylgt og jörð setin yfirleitt.

17. gr.

Séu jarðarhús vátryggð á leigujörðum, skal eigandi bera kostnaðinn. En skylt er leiguliða að annast vátryggingu fyrir hönd landsdrottins, ef hann krefst þess.

18. gr.

Nú sér landsdrottinn sér ekki fært að fullnægja þeim skyldum, sem á hann eru lagðar með lögum þessum, og skal hann þá bjóða við votta leiguliða jörðina til kaups fyrir það verð, er úttektarmenn meta, enda fái leiguliði gjaldfrest á $\frac{3}{4}$ þess hluta kaupverðs, er kann að vera umfram veðskuldir, eigi skemmri tíma en þrjú ár, gegn almennum útlánsvöxtum Búnaðarbanka Íslands og veði í jörðinni næst á eftir áhvilandi veðskuldum með uppfærslurétti, og á seljandi heimtingu á, að hús séu vátryggð og kaupandi taki að sér veðskuldir.

Pegar úttektarmenn meta kaupverð jarðar samkvæmt 1. mgr., skal það metið með hliðsjón af gildandi fasteignamati, nema sérstakar breytingar séu orðnar á jörðinni frá því, er fasteignamat hefur síðast farið fram.

IV. KAFLI

Um leiguliðaskipti á jörð og skyldur leiguliða.

8

5. febr.

19. gr.

Skylt er leiguliða að eiga lögheimili á ábúðarjörð sinni, nema sveitarstjórn og landsdrottinn samþykki annað.

20. gr.

Þá er leiguliðaskipti verða á jörð, má viðtakandi taka til voryrkju þá, er hann vill, en eigi má hann flytja bú sitt á jörðina fyrir fardaga, nema fráfarandi leyfi. Þó er viðtakanda heimill hagi, þegar 3 vikur eru af sumri, ef hann óskar. Fardagar eru, þá er 6 vikur eru af sumri, og eru þeir fjórir. Er fimmtudagur í sjöundu viku sumars fyrstur þeirra, en sunnudagur síðastur. Ef leiguliði er ekki kominn til jarðar að forfallalaus, þá er sjö vikur eru af sumri, né umboðsmaður hans, og hvorugur þeirra hefur gert ráðstöfun til að hagnýta hana, hefur leiguliði fyrirgert ábúðarrétti sínum og lúki landsdrottni eins árs jarðarafgjöld. En landsdrottinn má nytja sér jörð það ár, ef hann getur ekki byggt öðrum.

21. gr.

Fráfarandi skal hafa flutt allt bú sitt af jörð hinn síðasta fardag, nema viðtakandi leyfi, að hann hafi það þar lengur. En hvorki má hann beita tún né engjar, heldur verja fyrir öllum ágangi frá byrjun gróanda og þar til hann yfirgefur jörðina. Heimilt er fráfaranda að skilja eftir það, sem viðtakanda er ekki mein að, af húslóð sinni, ef hann má eigi flytja það burt þegar. En það skal hann hafa flutt burt svo fljótt sem hann má, og eigi síðar en fyrir næstu veturnætur. Séu húsmunir þá eigi burt fluttir, skal ábúandi segja hreppstjóra til, og fer hann með þá sem fé í vanhirðu.

22. gr.

Ef fráfarandi á fyrning heys, eldsneytis eða byggingarefnis, er hann hefur aflað á þeirri jörð, skal hann bjóða viðtakanda eða landsdrottni kaup á því eftir mati úttektarmanna. Vilji hvorugur kaupa, má fráfarandi flytja það með sér eða selja öðrum. En burt skal hann hafa flutt það af jörðinni fyrir næstu heyannir, nema öðruvísi semji. Bannað er að flytja búfjáraburð af jörðinni. Ákvæði þessarar greinar ná þó ekki til þeirra jarða, sem landsdrottni er ekki skylt að húsa.

23. gr.

Fráfarandi skal hafa flutt búfjáraburð allan á tún, áður hann fer frá jörð, svo snemma, að hægt sé að byrja ávinnslu á henni í tæka tíð. Hann skal og hreinsa öll hús, heygarða og heytóftir, sem á jörðu eru. Ef fráfarandi vanrækir þetta, bæti hann viðtakanda fyrir eftir mati úttektarmanna.

Ef æðarvarp, eggver, selalátur, uppsátur og fiskreitir eða önnur þvilik hlunnindi fylgja jörð, á viðtakandi öll afnot þeirra það vor, er hann flytur sig að jörð, nema öðruvísi sé um samið. Ef reki fylgir leigujörð, á fráfarandi það, sem rekur til miðs föstudags í fardögum.

24. gr.

Um innstæðukúgildi á jörð fer eftir samkomulagi landsdrottins og leiguliða. Taki leiguliði við kúgildum, skal hann greiða í leigu eftir þau 6% af verði þeirra eftir verðlagsskrá og skila þeim fullgildum við brottför.

25. gr.

Leiguliði skal hafa öll leiguliðanot ábúðarjarðar sinnar, eða þess hluta, er hann býr á, en það eru leiguliðanot að hafa til notkunar allt land jarðarinnar eða jarð-

- 8 arparts, öll hús og mannvirki, svo og hlunnindi, er jörðinni fylgja, svo sem lax- og silungsveiði, selalátur, eggver og annað, sem leiguliðanotum hefur fylgt að fornri landsvenju, nema sérstakur samningur sé um annað og sveitarstjórn samþykki eða lög mæli öðruvísi fyrir.

Heimilt er að leigja öðrum hlunnindi, sem vegna fjarlægðar eða aðstöðu er erfitt að nytja frá jörðinni, enda sé býlið vel lífvænlegt til búrekstrar, að dómi úttektarmanna, þó að þau hlunnindi séu undan tekin og eigi bannað í lögum að skilja hlunnindi þessi við jörðina.

Þá má landsdrottinn og leigja lóðir undir hús eða land til uppsáturs og fiskreita og spildur til ræktunar í óyrktu landi leigujarðar, ef hlutaðeigandi héraðsráðunautur eða trúnaðarmaður Búnaðarfélags Íslands telur það eigi valda leiguliða verulegum skaða, enda lækki jarðarafgjaldið að rétttri tiltölu, eftir mati úttektarmanna.

Nú er leiguliðaréttur brotinn, og á leiguliði sókn þess máls. Ef leiguliði sækir ekki, á landsdrottinn sókn, enda skal leiguliði gera landsdrottinni aðvart, ef leiguréttur hans er brotinn, og láta hann vita, hvort hann sækir.

26. gr.

Eigi má leiguliði byggja öðrum af leigujörð sinni, nema landsdrottinn leyfi. Aftur á móti má hann leyfa not hlunninda eða landsnyttja gegn öðrum jafngildum hlunnindum eða landsnyttjum, sem jörð hans þarf með. Heimilt er honum að láta í té nokkrar landsnyttjar heimilismönnum, sem vinna að búi hans. Enn fremur er honum heimilt að láta af hendi jarðarafurðir, sem hann hefur aflað sjálfur, gegn öðrum jafngildum jarðarafurðum, og sömuleiðis gegn verði, en gæta verður hann þess ætíð, að varanlegar landsnyttjar, hlunnindi og ræktun jarðarinnar rýrni ekki eða spillist fyrir slík viðskipti með jarðarnyttjar, ella greiði hann fullar skaðabætur, eftir mati úttektarmanna.

27. gr.

Ef leiguliði situr illa ábúðarjörð sína, tún eða engi fer í órækt eða hús hrörna og mannvirki spillast sökum vanhírðu hans, eða jörðin á annan hátt liður varanlegar skemmdir af hans völdum, hefur hann fyrirgert ábúðarrétti sínum, nema hann lofi að bæta úr næsta ár og setji tryggingu fyrir. Getur landsdrottinn hvenær sem er látið meta skemmdir, er orðið hafa á leigujörð hans, og er leiguliði skyldur að bæta þær að fullu.

28. gr.

Leiguliði skal greiða alla skatta og skyldur, er sérstaklega hvila á leigujörð hans, og halda uppi lögskilum af henni landsdrottinni að kostnaðarlausu. Leigur skal hann greiða fyrir 1. október ár hvert, en landskuld og önnur afgjöld af jörðinni skal greiða eftir á ár hvert í fardögum, nema öðruvísi sé um samið. Nú hefur leiguliði eigi greitt jarðarafgjöldin tveim mánuðum eftir gjalddaga, og ber honum þá að greiða af þeim almenna útlánsvexti Búnaðarbanka Íslands frá eindaga og innheimtukostnað.

Nú greiðir leiguliði eigi jarðarafgjöld að fullu fyrir veturnætur næstar eftir eindaga, og getur landsdrottinn þá byggt honum út af jörðinni, enda sé úthygging birt í síðasta lagi fyrir jól næstu á eftir.

29. gr.

Ef landskuld og leigur greiðast í öðru en peningum, er leiguliði skyldur til þess, þótt eigi sé tilskilið, að færa jarðarafgjöld á heimili landsdrottins, ef eigi er fjær en 30 km, ella hafi landsdrottinn umboðsmann, er eigi búi fjær og taki við jarðarafgjöldum. Greiðist jarðarafgjöldin í peningum, er leiguliða hins vegar skylt að koma þeim til landsdrottins, þó að hann búi í meiri fjarlægð.

30. gr.

8

Hvarvetna þess, er landsdrottinn byggir leiguliða út vegna vanefnda á skyldum hans, skal hann hafa gert það fyrir jól, nema öðruvísi sé mælt í lögum þessum.

5. febr.

Útbygging skal vera tvímællalaus og sannanleg. Skal þar tekið skýrt fram, hverjar sakir leiguliða séu.

31. gr.

Leiguliði fyrirgerir ábúðarrétti sínum, og varðar útbyggingu, ef hann:

1. er ekki kominn til jarðar 7 vikur af sumri, sbr. 20. gr.
2. brýtur fyrirmæli 26. gr.
3. brýtur fyrirmæli 27. gr.
4. greiðir eigi jarðarafgjöld samkvæmt 28. gr.
5. vanefnir skyldur þær, er hann kann að hafa á sig tekið samkvæmt 40. gr., meira en eitt ár.

Þá hefur leiguliði og fyrirgert ábúðarrétti sínum án útbyggingar, ef hann vísitandi spillir jörð, húsum eða mannvirkjum eftir að útbyggingarfrestur er liðinn, svo sem með því að rífa víði úr húsum til eldsneytis eða gera önnur því lík spellvirki, að dómi úttektarmanna. Þó skal leiguliðinn halda ábúðarrétti sínum næsta ár, ef hann greiðir fullar skaðabætur þegar í stað eða setur fullt veð fyrir, hvort tveggja að mati úttektarmanna.

32. gr.

Nú vill leiguliði flytja sig af leigujörð sinni, og skal hann þá hafa sagt jörð lausri fyrir jól. Skal hann segja landsdrottni eða umboðsmanni hans upp leigumála þannig að sannað verði.

33. gr.

Ef leiguliði segir eigi lausri leigujörð sinni eftir lögum, en flytur sig af henni, geldur hann landsdrottni jarðarafgjöld næsta ár.

Nú hefur leiguliði sagt jörð lausri í tækan tíma, en flytur sig af henni fyrir fardaga, og bætir hann landsdrottni skaða þann, er af hefur hlotizt, eftir mati úttektarmanna.

34. gr.

Nú hefur landsdrottinn byggt leiguliða löglega út, sbr. 30. gr., og vill leiguliði ekki flytja af jörð eða beita þrásetu, og er landsdrottinn þá rétt að krefja útbuðar á sína ábyrgð, og fer um það sem lög mæla fyrir.

V. KAFLI

Um breyting á jarðarafgjöldum fyrir sérstakar ástæður.

35. gr.

Ef land jarðar spillist af vatnsgangi, skriðum, sandfoki, eldsumbrotum eða öðru af völdum náttúrunnar, sem leiguliða verður ekki sök á gefin, þá gerir hann landsdrottinn aðvart eða umboðsmanni hans og krefst skoðunar á skemmdunum. Séu skemmdir ekki meiri en svo, að bættar verði á einu ári, enda nemi kostnaður eigi meira en þriggja ára eftirgjaldi jarðar, skulu báðir, landsdrottinn og leiguliði, bæta skemmdirnar, þannig að leiguliði leggur þó aldrei meira til en svarar eins árs afgjöldum af jörðinni.

Verði land jarðar fyrir meiri skemmdum og til langframa, skulu úttektarmenn meta, hve mikill hluti jarðarafgjaldsins verði að teljast leiga eftir landið sjálft og hve mikið landverð jarðarinnar mundi eiga að lækka að fasteignamati vegna skemmdanna, og síðan meta, hve mörg ár sjálf landleigan á að lækka að sama skapi.

8

5. febr.

36. gr.

Nú verða breytingar á verðlagi eða aðstaða til búskapar á jörð breytist, án þess að einstök fyrirsmáli laga þessara nái til þess, og getur þá hvor aðila krafizt, að úttektarmenn endurskoði leigumála jarðar og meti eftirgjald eftir jörð með hliðsjón af eldri leigumála og breytingum þeim, er orðið hafa síðan hann var gerður. Nú telur annar hvor aðila leigumála jarðar óviðunandi, samanborið við leigumála á likum jörðum í þeirri sveit eða héraði, og getur hann þá á sama hátt krafizt endurskoðunar á leigumálanum.

VI. KAFLI

Um reka á leigujörðum.

37. gr.

Þegar reki fylgir jörð, skal landsdrottinn hafa allan fjöggra álna við og lengri, en leiguliði allan við minni, nema landsdrottinn vilji nota hann til einhverra umbóta á jörðinni.

Skal þá leiguliði hirða við þann, er rekur, sem ætti hann sjálfur og draga úr flæðarmáli, svo eigi taki út aftur. Skytt er leiguliða, er sérstakt rekaítak er í ábýlisjörð hans, að hirða reka fyrir eiganda, marka hann viðarmarki hans og bjarga, svo að sjór taki ekki út. Öll álnarlöng kefli eða minni skulu þá vera eign leiguliða.

38. gr.

Nú rekur hval, og skal þá landeigandi hafa $\frac{2}{3}$, en leiguliði $\frac{1}{3}$ hluta hvalsins. Leiguliði skal festa hvalinn landfestum og bjarga sem lög ákveða. Gera skal hann strax landsdrottinn aðvart eða umboðsmanni hans. Komi landsdrottinn eða umboðsmaður hans ekki þegar á vettvang, er leiguliða rétt að skera hvalinn, en ábyrgjast skal hann landsdrottinn allan þann hval, er hann sker. Um endurgjald til leiguliða fer sem lög ákveða.

39. gr.

Um allan annan reka á leigujörð fer eftir lagaákvæðum, er gilda þar um í hvert sinn.

VII. KAFLI

Um jarðabætur á leigujörðum og greiðslu landsdrottins.

40. gr.

Þegar leiguliða er með ákvæðum byggingarbréfs gert að skyldu að inna af höndum jarðarafgjald að einhverju leyti með jarðabótum eða öðrum framkvæmdum, en hann vanrækir að framkvæma þær, á landsdrottinn heimtingu á greiðslu jarðarafgjalds í peningum, eftir því sem úttektarmenn meta.

Heimilt er leiguliða, án samþykkis landsdrottins, að gera minni háttar jarðabætur á ábýlisjörð sinni, ef þær eru að mati hlutaðeigandi héraðsráðunauts eða trúnaðarmanns Búnaðarfélags Íslands vel og hyggilega gerðar og stuðla að því að hækka jörðina í verði. Skal leiguliði, þá er hann fer frá jörðinni, fá jarðabætur þessar greiddar, eftir því sem úttektarmenn meta, að hækka megi þeirra vegna landskuld á jörðinni, þannig að hann fái tólfalda landskuldarhækkunina, en þó eigi yfir kostnaðarverð jarðabótanna, að frádreginni fyrningu.

41. gr.

Ef leiguliði ætlar að gera meiri háttar jarðabætur, þannig að þær á einu ári kosti hann meira en sem nemur eftirgjaldi jarðarinnar, skal hann jafnan leita

samkomulags og samþykkis landsdrottins og fara fram á, að hann láti gera jarða- 8
bótina á sinn kostnað og hækki fyrir því eftirgjald jarðarinnar sem svarar vöxt- 5. febr.
um ræktunarsjóðs.

Ef landsdrottinn vill ekki gera jarðabótina á sinn kostnað, en hún að áliti hlut-
aðeigandi héraðsráðunauts eða trúnaðarmanns Búnaðarfélags Íslands er nauðsynleg
og álitleg til að gefa góðan arð, er leiguliða heimilt að framkvæma verkið, og á hann
þá, er hann fer frá jörðinni, sömu kröfu fyrir þá jarðabót eins og segir í næstu grein
á undan og eftir mati sömu manna.

42. gr.

Nú vill landsdrottinn gera jarðabót á jörð, sem er í fastri byggingu, og getur
hann þá um það leitað samkomulags við leiguliða. Náist ekki samkomulag, getur
hann látið gera jarðabótina engu að síður, en bæti leiguliða fullum bótum það,
sem verkið kann að spilla leiguliðanotum hans. Þegar jarðabótinni er lokið, getur
hann látið úttektarmenn skoða hana og meta, hversu mikið jarðarafgjald megi
hækka við jarðabótina. Getur hann þá afhent hana leiguliða, og ber honum þá að
halda henni vel við og svara henni í góðu lagi eða með álagi. Enn fremur ber hon-
um að gjalda árlega þá hækkun á eftirgjaldi, sem metin er fyrir jarðabótina, enda
fari það gjald ekki fram úr almennum útlánsvöxtum Búnaðarbanka Íslands af
kostnaðarverði jarðabótarinnar.

Nú er leiguliða, að dómi úttektarmanna, ekki fært að greiða eftirgjaldshækkun
samkvæmt 1. lið þessarar greinar, og er landsdrottinn þá rétt, með samþykki út-
tektarmanna, að taka hluta af jörðinni til nýbýlis, gegn því að bæta leigunna miss-
inn með umbótum á þeim hluta jarðar, er hann heldur, eða gegn hæfilegri lækku
eftirgjaldsins.

43. gr.

Leiguliðabót samkvæmt 14. gr. skal vera forgangskrafa í bú leiguliða og ganga
jafnhliða þeim kröfum, sem nefndar eru í b-lið 83. gr. skiptalaga, nr. 3 12. apríl
1878. Krafa sú, er leiguliði á á hendur landsdrottinni samkvæmt 12. gr., 13. gr., 40. gr.
2. mgr. og 41. gr., skal vera forgangskrafa í bú landsdrottins, og gengur hún næst
á eftir þeim forgangskröfum, sem nú eru í lögum.

VIII. KAFLI

Um kaupskyldu á leigujörðum.

44. gr.

Nú býður landsdrottinn leiguliða ábýlisjörð hans til kaups með þeim kjörum,
er segir í 18. gr., en leiguliði neitar eða hefur eigi svarað kauptilboði innan missiris,
og hefur leiguliðinn þá fyrirgert ábúðarrétti sínum, og getur eigandi þá byggt hon-
um út af jörðinni fyrir næstu jól að frestinum liðnum.

Geti ábúandi ekki keypt ábýlisjörð sína eða vilji það ekki, hefur sveitarstjórn
heimild til að ganga í kaupin með þeim skilmálum, er hún var boðin ábúanda, og
skal landsdrottinn því senda sveitarstjórn samrit af tilboði sínu til ábúanda.

IX. KAFLI

Um úttektir á leigujörðum.

45. gr.

Þá er leiguliðaskipti verða á jörðum, skal taka þær út með lögmætri skoð-
unargerð. Áður en úttektin fer fram, skal byggingarbréfið liggja frammi til athug-
unar fyrir úttektarmenn, hvort það sé lögum samkvæmt. Þegar úttektarmenn hafa
fullvissað sig um, að svo sé, skulu þeir rita samþykki sitt á byggingarbréfið.

8 5. febr. Nú telja úttektarmenn, að byggingarbréfið sé ekki lögum samkvæmt, og skulu þeir þá leitast við að fá það leiðrétt. Takist það ekki, ber þeim að rita athugasemdir sínar þar að lútandi á byggingarbréfið.

Úttekt á jörð skal fram fara fyrir 20. júní.

Úttektarmenn skulu gera viðtakanda og fráfaranda aðvart, hvenær úttekt fer fram, með nægum fyrirvara, svo og landsdrottinn eða umboðsmanni hans, svo þeir geti verið þar viðstaddir og gætt réttar síns.

46. gr.

Úttektarmenn skulu vera tveir. Hreppstjórar eru úttektarmenn, hver í sínum hreppi, en hinn aðalúttektarmann skipar sýslumaður, og tvo varamenn, að fengnum tillögum sveitarstjórnar. Nú hefur úttektarmaður forföll eða er svo nákominn aðila, að hann mætti eigi dómkveðja til matsstarfa í dómsmáli hans eða getur talizt vilhallur, og tekur þá varamaður sæti hans. Ef úttektarmenn greinir á, skal kalla til varamann þann, sem nær er, og er hann þá oddamaður.

47. gr.

Úttektarmenn, aðrir en hreppstjóri, skulu vera skipaðir til 6 ára. Enginn er skyldugur að taka við endurskipun fyrr en 6 ár eru liðin frá því að hann hætti starfanum. Allir fullveðja búendur hreppsins, yngri en 60 ára, eru skyldir að taka við útnefningu.

Úttektarmenn skulu áður en þeir byrja starf sitt undirrita í úttektarbókina drengskaparheit um að gegna starfi sínu hlutdrægnislaust og eftir beztu vitund og sannfæringu.

48. gr.

Úttektarmenn fá þóknun fyrir starf sitt sem hér segir:

1. Fyrir úttekt á jörð skal greiða svo sem fyrir er mælt í lögum nr. 85 11. júní 1938, um laun hreppstjóra og aukatekjur m. m., lögum nr. 57 7. maí 1940 og lögum nr. 75 5. júní 1947 um breyting á þeim lögum, og kosti fráfarandi og viðtakandi hana að hálfu hvor.
2. Fyrir aðrar virðingar- og skoðunargerðir, er um ræðir í lögum þessum, ber hverjum úttektarmanni 6 krónur auk ferðakostnaðar, og greiðir sá, er krafizt hefur virðingar eða skoðunargerðar. Þá kostar landsdrottinn og leiguliði skoðun og virðing, sem gerð er samkvæmt 13. gr., að hálfu hvor.

49. gr.

Úttektarmenn skulu hafa gerðabók, er sveitarsjóður borgar og sýslumaður löggildir. Skal í hana rita allar úttektir jarða, skoðunargerðir á jörðum samkvæmt 16. gr. og allar matsgerðir úttektarmanna samkvæmt lögum þessum. Þegar úttekt er lokið eða skoðunargerð, skulu úttektarmenn og þeir aðilar, sem eru við úttektina, rita nöfn sín undir í bókina til staðfestingar.

Ef aðilar, einn eða fleiri, neita að rita undir úttektargerð, skal þess getið í bókun. Skyldir eru úttektarmenn að gefa staðfest eftirrit úr gerðabók gegn endurgjaldi samkv. lögum um laun hreppstjóra, nr. 85 11. júní 1938, og lögum nr. 75 5. júní 1947, um breyting á þeim.

50. gr.

Úttektarmenn skulu lýsa nákvæmlega stærð og ásigkomulagi húsa, hvað á skorti til þess, að þau séu fullgild jarðarhús, skemmdum á þeim, ef orðið hafa af völdum ábúanda, hvernig húsunum hefur verið viðhaldið og annað, eftir því sem þurfa þykir.

Enn fremur skulu þeir taka út og lýsa öðrum mannvirkjum landsdrottins á 8 jörðinni.

5. febr.

Ef innstæðukúgildi fylgja jörð, skulu úttektarmenn meta, hvort séu fullgild. Þeir skulu og kynna sér nákvæmlega allar jarðarnytjar og meta, hvort jörð er sæmilega setin.

51. gr.

Að lokinni úttektargerð greiðir fráfarandi álag til viðtakanda. En greiði hann eigi þegar álagið, geri úttektarmenn lögtað til lúkningar álaginu í eignum þeim, sem fráfarandi á á jörðinni, eftir því sem hann vísar á og fyrir hendi er. Geti viðtakandi sannað, að hann hafi að lögum krafizt álags frá fráfaranda, en eigi fengið það eða hluta þess, á landsdrottinn að greiða honum það, sem á vantar.

52. gr.

Ef tvíþýli eða fleiri býli eru á jörð, skulu úttektarmenn, ef landsdrottinn óskar þess, skipta í millum þeirra húsum, matjurtagörðum og öðrum mannvirkjum, ef til eru og þess eðlis, að skipt verði. Sömuleiðis túni, engi, skógi, hlunnindum og yfirleitt öllu, sem aðilar koma sér saman um að æskja skipta á.

53. gr.

Ef einhver, sem hlut á að máli, vill eigi hlíta úttekt, sem gerð er á jörð, eða öðrum mats- og skoðunargerðum úttektarmanna samkvæmt lögum þessum, getur hann innan tveggja vikna krafizt yfirúttektar eða yfirmats. Skal þá sýslumaður innan hálf mánaðar skipa fjóra yfirúttektarmenn eða yfirmatsmenn, og skulu þeir haga úttekt eða mati á sama hátt. Sömu laun eiga þeir fyrir starfa sinn sem úttektarmenn, og greiðir krefjandi yfirúttektar það gjald, ef bótum er eigi breytt, ella fer um gjaldið sem segir í 48. gr.

X. KAFLI

Niðurlagsákvæði.

54. gr.

Brot gegn ákvæðum þessara laga varða sektum allt að kr. 3000.00. Mál út af brotum á lögum þessum svo og rannsókn sú, er um ræðir í 2. gr., skulu sæta meðferð almennra lögreglumála.

55. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1951.

Um jarðir, sem verið hafa í óslitinni ábúð frá því fyrir gildistöku laga nr. 87 1933, án þess að nýtt byggingarbréf hafi verið gefið út eða framlengt eftir gildistöku þeirra, fer samkvæmt lögum nr. 1 12. jan. 1884, þangað til leiguliðaskipti verða á slíkum jörðum eða nýtt byggingarbréf er gefið út.

Falla lög nr. 1 12. janúar 1884 úr gildi jafnóðum og slík leiguliðaskipti verða.

56. gr.

Með lögum þessum falla úr gildi lög nr. 87 19. júní 1933 — ábúðarlög, lög nr. 22 12. febrúar 1940, lög nr. 102 20. desember 1945, svo og önnur lagafyrirmæli, er koma í bága við lög þessi.

Gjört að Bessastöðum, 5. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

9

6. febr.

L Ö G

um breyting á og viðauka við lög nr. 117/1950, um breyting á lögum nr. 22/1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

2. mgr. 1. gr. laga nr. 117/1950 verði svo hljóðandi:

Frá 1. febrúar 1951 skulu laun ekki taka breytingum frá því, sem greitt var í janúar þ. á., nema svo verði ákveðið í kjarasamningum gerðum eftir þann tíma. Laun opinberra starfsmanna árið 1951 skulu miðuð við kaupgjaldsvísitölu 123.

2. gr.

Í stað 2. mgr. 9. gr. laga nr. 22/1950 komi ný málsgrein, svo hljóðandi:
Ákvæði gildandi laga um verðlagningu landbúnaðarafurða skulu haldast. Hækka má á verðlagsárinu verð landbúnaðarafurða sem nemur hækkun á dreifingar- og vinnslukostnaði á sama hátt og verið hefur.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 6. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

10

6. febr.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 82/1936, um ríkisútgáfu námsbóka.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

2. málslíður 7. gr. laganna orðist þannig:

Námsbókagjald skal vera 15 krónur á heimili.

2. gr.

3. málslíður 12. gr. laganna orðist þannig:

Ráðherra hækkar námsbókagjaldið samkvæmt þessari grein smátt og smátt, eftir því sem útgáfan er aukin samkvæmt henni, en aldrei má námsbókagjaldið nema meiru en 20 kr. á heimili.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 116/1940, um breytingar á lögum nr. 82/1936.

10

6. febr.

Gjört að Bessastöðum, 6. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 112 30. sept. 1947, um loðdýrarækt.

11

9. febr.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

1. gr. laganna orðist svo:

Loðdýr nefnast í lögum þessum öll þau dýr, sem ræktuð eru eða alin vegna verðmætis skinnanna eingöngu eða aðallega. Búnaðarfélag Íslands skal hafa umsjón með loðdýraræktinni í landinu undir stjórn landbúnaðarráðherra. Hann sker úr ágreiningi um, hvort einhver dýrategund skuli teljast til loðdýra eða ekki.

2. gr.

Í stað „ráðunautar í loðdýrarækt“ í síðasta málslíð 3. gr. komi: Búnaðarfélags Íslands.

3. gr.

2., 3. og 4. mgr. 4. gr. laganna orðist svo:

Búnaðarfélag Íslands skal í samráði við stjórn Loðdýraræktarfélags Íslands sjá um, að hlýtt sé lögum þessum og reglugerð um framkvæmd þeirra. Það skal fela einum af ráðunautum félagsins þau störf, sem ríkisráðunauturinn í loðdýrarækt hefur haft með höndum.

Hreppstjórar í hreppum og lögreglustjórar í kaupstöðum skulu vera trúnaðarmenn Búnaðarfélags Íslands í málum varðandi loðdýraræktina, hver í sínu umdæmi, og framkvæma eða láta framkvæma í sínu umboði eftirlit með loðdýraræktinni eftir því, sem Búnaðarfélagið eða ráðunautur þess leggur fyrir, og ganga ríkt eftir, að hlýtt sé lögum þessum og reglugerð um framkvæmd þeirra.

Nú þykir áfátt vera um eftirlit trúnaðarmanns, og getur þá ráðherra skipað annan trúnaðarmann að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands.

4. gr.

Í stað „landbúnaðarráðherra“ í 1. mgr. 5. gr. komi: Búnaðarfélag Íslands.

5. gr.

1. mgr. 6. gr. laganna orðist svo:

Öll loðdýr skulu geymd í fulltryggum loðdýragirðingum og búrum. Skal ávallt setja dýrhelda ytri girðingu um refabúr og önnur slík loðdýrabúr. Girðingu þessa skal setja svo langt frá búrunum, að hún valdi ekki aðfenni að þeim. Minka skal þó ávallt geyma og ala í sérstökum þar til gerðum steinsteyptum húsum með steypu

11 gólfi. Nánari ákvæði um gerð húsa, búra og girðinga setur landbúnaðarráðherra með 9. febr., reglugerð, að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands.

Óheimilt er að reisa ný minkabúr eftir að lög þessi koma til framkvæmda. Þeim, sem þá eiga löglega umbúin minkabúr, önnur en steinsteypt, er þó heimilt að láta þau standa allt að þremur misserum, en þó aldrei lengur en Búnaðarfélag Íslands telur þau fullgilda vörzlu.

Þar, sem minkar eru nú geymdir í steinsteyptum húsum, má ala þá áfram í þeim í allt að 5 ár eftir að lög þessi koma til framkvæmda, shr. þó 11. gr. laga nr. 56 25. maí 1949.

6. gr.

Í stað „ráðunautar“ í 3. mgr. 6. gr. komi: Búnaðarfélags Íslands.

7. gr.

11. gr. laganna falli niður og breytist greinatalan samkvæmt því.

8. gr.

Upphaf 1. mgr. 11. gr., áður 12. gr., orðist svo:

Loðdýraræktarráðunautur Búnaðarfélags Íslands hefur með höndum o. s. frv.

9. gr.

16., áður 17. gr., orðist svo:

Um eyðingu villiminka og annarra loðdýra, er sloppið hafa úr haldi, fer samkvæmt ákvæðum laga nr. 56 25. maí 1949, um eyðingu refa og minka.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

11. gr.

Þá er lög þessi hafa hlotið staðfestingu, skal fella meginmál þeirra inn í lög nr. 112 30. sept. 1947, og gefa þau út svo breytt sem lög um loðdýrarækt.

Gjört að Bessastöðum, 9. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

12

9. febr.

L Ö G

um ný orkuver og nýja orkuveitu rafmagnsveitna ríkisins.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að fela rafmagnsveitum ríkisins:

1. að virkja Fossá í Hólshreppi í Norður-Ísafjarðarsýslu til raforkuvinnslu í allt að 700 hestafla orkuveri og leggja þaðan aðalorkuveitu til Bolungarvíkur;
2. að virkja Grímsá í Skriðdal í Suður-Múlasýslu til raforkuvinnslu í allt að 750 hestafla orkuveri fyrir Egilsstaði, Eiða og nágrenni.

2. gr.

12

Ríkisstjórninni heimilast að taka lán fyrir hönd ríkissjóðs eða ábyrgjast lán, sem rafmagnsveitur ríkisins taka, að upphæð allt að 5 milljónir króna, til greiðslu stofnkostnaðar þeirra mannvirkja, sem um getur í 1. gr. Af þeirri upphæð má taka sem lán úr raforkusjóði skv. 1. lið 35. gr. raforkulaganna allt að 1.6 milljónir króna, þó eigi meira en sem nemur $\frac{1}{2}$ hluta af stofnkostnaði mannvirkjanna.

3. gr.

Framkvæmdir skv. 1. gr. mega ekki hefjast nema fyrir liggi nákvæmar áætlanir um orkuverin og orkuveituna og tryggt hafi verið nægilegt fé til framkvæmdanna.

4. gr.

Um stofnun og rekstur orkuvera þeirra og orkuveitu, sem um ræðir í 1.—3. gr., fer að öðru leyti eftir ákvæðum raforkulaga, nr. 12 2. apríl 1946.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 9. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

L Ö G

13

um breyting á lögum nr. 66 27. júní 1921, um fasteignaskatt.

9. febr.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í stað 2. málsg. 3. gr. laganna komi:

Nú er fasteignaskattur af eign samkvæmt 1. gr. lægri en 10 krónur, og skal hann þá ekki innheimtur.

Skatturinn skal jafnan standa á heilum krónum, en aukum sleppt.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og koma til framkvæmda við innheimtu fasteignaskatts á manntalsþingum 1951.

Gjört að Bessastöðum, 9. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

14
9. febr.

FJÁRAUKALÖG

fyrir árið 1947.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Til viðbótar við gjöld þau, sem veitt eru í fjárlögum fyrir árið 1947, eru veittar kr. 126 488 681.12 til gjalda þeirra, sem tilfærð eru í 2. gr.

2. gr.

Til viðbótar við gjöldin í 3. gr. A. eru veittar:

1. Póstur	kr.	436 594.48
en tekjur urðu kr. 6 141 360.30.		
2. Sími	—	2 631 235.70
af 4 111 136.13 kr. tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
3. Áfengisverzlun ríkisins	—	1 929 450.70
af kr. 13 683 833.60 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
4. Tóbakseinkasala ríkisins	—	498 252.44
af kr. 7 684 991.57 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
5. Ríkisútvarpið	—	771 733.72
af 1 531 622.02 kr. umfram fjárlagaáætlun.		
6. Viðtækjaverzlunin	—	176 097.01
af 851 647.03 kr. tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
7. Viðgerðarstofa ríkisútvarpsins	—	115 903.06
en tekjur fóru kr. 15 453.57 fram úr fjárlagaáætlun.		
8. Ríkisprentsmiðjan Gutenberg	—	457 937.80
af kr. 577 813.41 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
9. Grænmetisverzlun ríkisins	—	158 968.20
af kr. 431 763.17 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
10. Landssmiðjan	—	147 767.92
en tekjur urðu kr. 751 527.93.		
11. Skipasmiðja Landssmiðjunnar	—	2 102 707.89
en tekjur urðu kr. 48 493.32.		
12. Trésmiðja ríkisins	—	332 792.71
en tekjur urðu kr. 269 905.20.		
13. Vífilsstaðabúið	kr.	277 685.96
en tekjur urðu kr. 309 211.91.		
14. Kleppsúið		215 166.68
en tekjur urðu kr. 226 766.39.		
15. Bessastaðabúið	—	107 736.38
en tekjur urðu kr. 80 321.59.		
16. Skólabúið á Reykjum í Ölfusi	—	266 726.40
en tekjur urðu kr. 302 027.28.		
17. Skólabúið á Hólum	—	212 415.26
en tekjur urðu kr. 223 270.77.		
18. Skólabúið á Hvanneyri	—	450 137.34
en tekjur urðu kr. 431 029.07.		

Kr. 11 289 309.65

Til viðbótar við gjöldin í	7. gr.	eru veittar	kr.	
— — — —	- 10. — I.	— —	—	1 346 077.17 14
— — — —	- 10. — II.	— —	—	924 600.43 9. febr.
— — — —	- 10. — III.	— —	—	36 129.49
— — — —	- 11. — A.	— —	—	1 066 713.57
— — — —	- 11. — B.	— —	—	2 970 965.35
— — — —	- 11. — C.	— —	—	444 464.15
— — — —	- 11. — D.	— —	—	1 186 897.63
— — — —	- 12. —	— —	—	469 903.40
— — — —	- 13. — A.	— —	—	1 751 500.68
— — — —	- 13. — C.	— —	—	6 197 187.35
— — — —	- 14. — A.	— —	—	122 723.69
— — — —	- 14. — B.	— —	—	937 964.59
— — — —	- 15. — A.	— —	—	5 118 357.80
— — — —	- 16. — A.	— —	—	227 566.44
— — — —	- 16. — B.	— —	—	2 582 418.53
— — — —	- 16. — C.	— —	—	27 650.48
— — — —	- 17. —	— —	—	6 000.00
— — — —	- 18. —	— —	—	4 011 132.58
— — — —	- 19. — 1.	— —	—	1 437 320.66
— — — —	- 19. — 2.	— —	—	25 135 939.53
				4 189 419.35

Kr. 71 480 242.52

Til eignaaukningar samkv. 20. gr. Út eru veittar — 55 008 438.60
 20. gr. Inn fór kr. 80 815 208.81 fram úr fjárlagaáætlun.

Kr. 126 488 681.12

Gjört að Bessastöðum, 9. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

15

um breyting á lögum nr. 65 19. júní 1933, um varnir gegn því,
 að næmir sjúkdómar berist til Íslands.

9. febr.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

23. gr. laganna orðist svo:

Fyrir venjulegt sóttvarnareftirlit samkvæmt lögum þessum skal greiða af skipum, sem ekki ná 60 smálestum, 40 krónur, sem eru frá 60 upp að 100 smálestum, 60 krónur, og 100 krónur af skipum, sem eru yfir 100 smálestir, auk kostnaðar við flutning sóttgæzlumanns út í skipið.

Gjöld þessi renna í sérstakan sjóð, sóttvarnarsjóð, er vera skal í vörzlum fjármálaráðherra, og skal birta reikninga sjóðsins árlega í B-deild Stjórnartíðinda.

15

9. febr.

a-liður 24. gr. laganna orðist svo:

Skipið skal ávallt greiða gjald það, sem nefnt er í 23. gr., svo og kostnað við flutning út í skipið og í land aftur. Einnig aukreitis jafnhátt gjald til læknis fyrir skoðunargerð hans, ef hann er tilkvaddur samkvæmt lögum þessum, enn fremur fyrir ferð hans eða ferðir út í skipið samkvæmt gjaldskrá héraðslækna, svo og flutningskostnað hans og dagpeninga samkvæmt sömu gjaldskrá, ef þörf gerist að hann sé sóttkvíaður vegna skoðunargerðarinnar, þangað til þeirri sóttkvíun er lokið.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 9. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

16

9. febr.

L Ö G

um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lögsagnarumdæmi Akureyrar.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Bæjarstjórn Akureyrar lætur mæla allar lóðir og lönd innan takmarka kaupstaðarlóðar Akureyrar og gera nákvæman uppdrátt af þeim.

Það, sem ákveðið er í eftirfarandi greinum um lóðir, gildir einnig um önnur lönd í kaupstaðarlóðinni.

2. gr.

Mælikvarði uppdráttarins skal ekki vera minni en 1:500. Skal uppdrátturinn sýna greinilega takmörk hverrar lóðar og afstöðu til nágrannalóða og grunnflöt húsa þeirra og mannvirkja, sem á lóðinni eru.

3. gr.

Bæjarstjórnin felur verkfræðingi eða ræður mann til að mæla lóðirnar og gera uppdrátt af þeim. Mælingamanni og aðstoðarmönnum hans er frjáls umferð um lóðir manna, meðan á mælingunni stendur, og skulu eigendur lóða eða umboðsmenn þeirra skyldir að láta þeim í té þær upplýsingar, er þeir æskja og þurfa til þess að geta framkvæmt starf sitt.

Áður en mælingamaður ákveður merki lóðar, skal hann gera eiganda hennar eða umboðsmanni hans, svo og eigendum nágrannalóða eða umboðsmönnum, ef kunnugt er um þá, enda séu þeir heimilisfastir á Akureyri eða þar staddir, viðvart með 3 sólarhringa fyrirvara um það, hvenær merki verði ákveðin. Er þeim rétt að sækja merkjastefnu, er halda skal á lóðinni, og segja mælingamanni til um lóðamörk. Ef menn verða ásáttir um lóðamörk, getur mælingamaður þess í dagbók sinni, enda er hún og þá lóðamerkjabók, ef þeim ber saman, lögsönnun fyrir stærð og legu lóðar.

Nú sækja eigendur lóða eða umboðsmenn þeirra eigi merkjastefnu, hvort sem 16 því veldur, að eigi er kunnugt um þá, þeir eru fjarverandi eða neyta eigi réttar síns 9. febr. til að vera þar við, og ákveður mælingamaður þá merki eftir skýrslum þeirra lóðaeigenda, sem stefnuna hafa sótt, eða umboðsmanna þeirra, og öðrum gögnum.

Eigendur og umboðsmenn lóða, er eigi hafa sótt merkjastefnu, geta, ef þeir vilja eigi hlíta merkjasetningu, gert mælingamanni, innan 4 vikna eftir merkjastefnu, viðvart, og fer um dómsvald á ágreiningi lóðarmerkja, þegar svo stendur á, eftir lögum þessum.

4. gr.

Bæjarstjórnin löggildir bók, sem nefnist lóðamerkjabók. Skal mælingamaður rita í hana lýsingu á merkjum hverrar lóðar og setja hjá eftirrit af aðaluppdrættinum yfir lóðina og mörk hennar, ef honum þykir þurfa til skýringar, eða ef ágreiningur er um merki. Í hana skal rita stærð lóða, byggðra og óbyggðra. Mælingamaður, lóðareigandi eða umboðsmaður hans og eigendur nágrannalóða eða umboðsmenn þeirra skulu undirskrifa lýsinguna, en rétt er lóðaeigendum að gera fyrirvara um ágreining, ef samkomulag fæst ekki um merkin, og skal þá sýna á eftiritinu af uppdrættinum svo greinilega sem unnt er, hvað milli ber um merkin. Mælingamaður getur þess þó jafnframt, hvora merkjalínuna hann telur réttari, eða geti hann á hvoruga fallið, hvar hann telur merki réttast eftir öllum atvikum.

5. gr.

Þegar lokið er merkjasetningu og mælingu allra lóða og landa á kaupstaðarlóðinni, skal bæjarstjórnin láta skrásetja allar lóðir og lönd með framhaldandi númerum í bók, sem þar til er löggilt af ráðherra.

6. gr.

Í lóðaskrána og á aðaluppdráttinn skal jafnóðum rita breytingar þær, er verða á lóðum og húsum, og skipar bæjarstjórnin lóðaskrárritari til þess starfs. Ráðherra setur reglugerð, eftir tillögum bæjarstjórnar, um skyldur og störf lóðaskrárritara.

7. gr.

Þá er merkjastefnu er lokið, má eigi þinglýsa skjali eða skjölum um eigendaskipti að lóð eða hluta af lóð, nema mælingamaður eða lóðaskrárritari hafi ritað vottorð sitt á skjalið eða skjölin um það, að eigendaskiptanna sé getið í lóðamerkjabók eða lóðaskrá.

Ef skrásettri lóð er skipt í hluta, tvo eða fleiri, má eigi þinglýsa skjali eða skjölum um skiptinguna, nema því eða þeim fylgi vottorð byggingarnefndar um samþykki hennar á skiptingunni.

8. gr.

Lóðaskrárritari lætur þeim, er þess óska, í té staðfest eftirrit úr skránni og einnig af uppdrætti lóðarinnar. Fyrir slík eftirrit og fyrir vottorð samkvæmt 6. gr. svo og fyrir önnur störf, er lóðaskrárritari vinnur fyrir einstaka menn, skal greiða gjald í bæjarsjóð Akureyrar samkvæmt gjaldskrá, er ráðherra setur eftir tillögum bæjarstjórnar.

9. gr.

Bæjarstjórnin getur á sama hátt látið skrásetja og mæla lóðir og lönd utan kaupstaðarlóðarinnar, en innan lögsagnarumdæmisins, er þá færast á aukaskrá. Um aukaskrána gilda hin sömu ákvæði sem hér að framan eru sett um aðalskrána, en mælikvarði uppdráttar, sbr. 2. gr., má þó vera minni.

16

9. febr.

Allur kostnaður við mælingu og skrásetningu lóða greiðist úr bæjarsjóði, sbr. þó 13. gr.

11. gr.

Úr öllum þrætum um merki lóða sker merkjadómur.

Bæjarfógetinn á Akureyri er formaður merkjadóms. Auk þess er dómur skipaður tveimur meðdómsmönnum, sem merkjadómsmenn heita. Þeir skulu vera að minnsta kosti 30 ára að aldri, hafa óflekkað mannorð, vera lögráðir og fjár síns ráðandi og vera búsettir á Akureyri. Annan hinna tveggja merkjadómsmanna skipar hæstiréttur, en bæjarstjórn Akureyrar hinn. Á sama hátt skulu skipaðir tveir varamenn. Varamaður tekur sæti í dómnum, ef aðalmaður deyr, eða forfallist sá, sem hann er varamaður fyrir. Merkjadómsmenn skulu skipaðir til 4 ára í senn. Það er borgaraskylda að taka við skipun í merkjadóm eitt kjörtímabil í senn.

12. gr.

Merkjadómsmaður skal, áður en hann tekur fyrsta sinn til starfa, undirrita drengskaparheit um það, að hann skuli gegna starfanum með samvitzkusemi og óhlutdrægni í hvívetna.

13. gr.

Formaður dómsins ákveður þóknun merkjadómsmanna, og greiðist hún úr ríkissjóði. Ákvörðun hans um þóknun getur bæði merkjadómsmaður og dómsmálaráðherra kært samkvæmt 199. gr. laga nr. 85 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði.

14. gr.

Um málsmeðferð fyrir merkjadómi, málskostnað og fleira, skal, eftir því sem því verður við komið, farið eftir ákvæðum laga nr. 85 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði.

15. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 9. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson,

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

17

10. febr.

L Ö G

um Náttúrugripasafn Íslands.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í Náttúrugripasafni Íslands skulu vera þrjár deildir: Dýrafræðideild, grasafræðideild og jarðfræði- og landfræðideild.

2. gr.

Aðalhlutverk Náttúrugripasafnsins er:

1. að víða að sér sem fullkornustu safni islenskra náttúrugripa og varðveita það;
2. að afla erlendra náttúrugripa, eftir því sem heppilegt þykir og aðstæður leyfa;

3. að annast fuglamerkingar í visindalegum tilgangi;
 4. að vinna skipulagsbundið að almennum rannsóknum á náttúru Íslands;
 5. að annast eða sjá um tiltekna rannsóknir, eftir því sem ríkisstjórnin kann að óska.

17
 10. febr.

Verkefni þessi skal safnið leysa af höndum eftir því sem fé er veitt til í fjárlögum.

3. gr.

Náttúrugripasafnið gefur árlega út skýrslu, er greini frá meginþáttum í starfsemi þess á árinu, náttúrufræðilegum rannsóknum á Íslandi, munum þeim og ritum, er safninu hafa áskotnast, fuglamerkingum og öðru, er ástæða virðist til.

Safnið gefur einnig út rit, þar sem birtar skulu á einhverju heimsmálanna niðurstöður rannsókna á náttúru Íslands, eftir því sem ástæða virðist og fé er veitt til. Ritið nefnist *Acta naturalia Islandica*.

4. gr.

Náttúrugripasafnið skal vera almenningi til sýnis eigi sjaldnar en þrisvar í viku, eftir því sem nánar verður kveðið á um í reglugerð. Lögð skal áherzla á, að safnið veiti sem leggst yfirlit um náttúru landsins.

5. gr.

Ráðherra er heimilt að skipa þrjá deildarstjóra við safnið: Dýrafræðing, grasafræðing og jarðfræðing. Þeir skulu hafa lokið meistaraþrófi, doktorsþrófi eða öðrum hliðstæðum háskólaprófum í fræðigreinum sínum. Laun þeirra skulu vera hin sömu og deildarstjóra í atvinnudeild háskólans. Þó skal sá, er fer með yfirstjórn sameiginlegra mála, njóta sömu launa og forstöðumenn Landsbóka-, Þjóðminja- og Þjóðskjalasafns. Heimilt er ráðherra, að fenginni fjárveitingu, að ráða fleira starfslíð að safninu um eitt ár í senn, ef sérstök ástæða virðist til.

Deildarstjórar skiptast á um að fara með yfirstjórn sameiginlegra málefna safnsins, og skal hver þeirra hafa þau störf með höndum þrjú ár í senn.

6. gr.

Ráðherra getur með reglugerð sett nánari ákvæði um starfsemi safnsins.

7. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 10. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

18

14. febr.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 64 11. júní 1938, um breyting á lögum nr. 55 27. júní 1921, um skipulag kaupþúna og sjávarþorpa.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Aftan við 4. efnismálsgr. 4. gr. laga nr. 64 frá 1938 komi nýr málslíður, svo hljóðandi:

Gjaldið reiknast af brunabótavirðingu nýbyggingarinnar og fellur í gjalddaga þegar er hún hefur farið fram. Það hefur lögveð í eigninni og gengur fyrir öllum öðrum veðkröfum, er á henni hvíla.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 14. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

19

14. febr.

L Ö G

um sveitarstjóra.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í hreppi, þar sem eru fleiri en 500 íbúar, er hreppsnefnd heimilt að fela sérstökum sveitarstjóra stjórn og framkvæmd hreppsmála.

2. gr.

Ákveði hreppsnefnd að nota heimild 1. gr. laga þessara, skal hún auglýsa starf sveitarstjóra og taka við umsóknum um það.

Á löglega boðuðum hreppsnefndarfundum skal greiða atkvæði um framkomnar umsóknir, og er sá ráðinn, sem flest fær atkvæði. Nú eru atkvæði jöfn við endurtekna atkvæðagreiðslu, og skal þá hlutkesti ráða. Atkvæðagreiðsla skal vera leynileg.

3. gr.

Oddviti skal fyrir hönd hreppsnefndar gera ráðningarsamning við sveitarstjóra, eftir að ráðning hans hefur verið samþykkt í hreppsnefnd, og skal þar nánar kveðið á um kjör hans, orlof, skrifstofutíma, lífeyri og það annað, sem rétt þykir að taka fram af því tilefni. Ekki er skylt að binda ráðningu sveitarstjóra við kjörtímabil

hreppsnefndar eða önnur ákveðin tímamörk. Uppsagnarfrestur af hálfu hvors aðila 19
skal vera sex mánuðir.

14. febr.

4. gr.

Laun sveitarstjóra skulu ákveðin í ráðningarsamningi þeim, er í 3. gr. getur, og greiðast þau úr sveitarsjóði.

5. gr.

Sveitarstjóri fer með störf þau, sem oddvita eru falin í sveitarstjórnarlögum, önnur en stjórn á fundum hreppsnefndar, og hefur á hendi framkvæmd málefna sveitarfélagsins. Hann annast innheimtu á tekjum sveitarsjóðs og fyrirtækja hans, án sérstakrar þóknunar.

Að öðru leyti skal starfsvið sveitarstjóra og verkaskipting milli hans og oddvita nánar ákveðin í samþykkt um stjórn málefna sveitarfélagsins, sem hreppsnefnd semur, en félagsmálaráðuneytið staðfestir.

6. gr.

Sveitarstjóri á sæti á fundum hreppsnefndar og hefur þar málfrelsi og tillögu-rétt.

7. gr.

Nú hefur sveitarstjóri tekið við starfi, og falla þá niður launagreiðslur til oddvita úr sveitarsjóði samkvæmt ákvæðum sveitarstjórnarlaga, en heimilt er hreppsnefnd að ákveða oddvita þóknun fyrir störf hans.

8. gr.

Nú verður sveitarstjóri sekur um stórfellda og ítrekaða vanrækslu eða hirðuleysi í starfi sínu og skeytir ekki áminningu hreppsnefndar, og getur hún þá með fundarsamþykkt vikið honum frá störfum, en tilkynna skal félagsmálaráðuneytinu þegar frávikninguna. Oddviti tekur þá við starfi sveitarstjóra og gegnir því, unz sveitarstjóri hefur verið ráðinn að nýju.

9. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 14. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

20

14. febr.

L Ö G

um samkomudag reglulegs Alþingis 1951.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Reglulegt Alþingi 1951 skal koma saman fyrsta dag októbermánaðar, hafi forseti Íslands eigi tiltekið annan samkomudag fyrr á árinu.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 14. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

21

19. febr.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 44 23. júní 1932, um skipun læknishéraða, verksvið landlæknis og störf héraðslækna.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í stað 17. og 18. (fyrir áorðnar breytingar 19. og 20.) tölul. 1. gr. laganna komi einn liður, svo hljóðandi:

19. *Súðavíkurhérað:* Súðavíkurhreppur, Ögurhreppur, Reykjarfjarðarhreppur, Nauteyrarhreppur, Snæfjallahreppur, Grunnavíkurhreppur og Sléttuhreppur. Læknissetur í Súðavík.

Íbúar héraðsins utan Súðavíkurhrepps eiga þó jöfnum höndum tilkall til héraðslæknis á Ísafirði.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952.

Gjört í Reykjavík, 19. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

L Ö G

22

19. febr.

um samþykkt á ríkisreikningnum fyrir árið 1947.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

Ríkisreikningurinn fyrir árið 1947 samþykkist með eftirgreindum niðurstöðutölum:

Innborganir:				Áætlun:	Reikningur:
1. Tekjur samkvæmt 2. gr.	fjárlaga ..	kr.	148 200 000.00	kr.	165 423 418.69
2. — — 3. — A.	— ..	—	53 341 572.00	—	72 456 165.03
3. — — 3. — B.	— ..	—	10 000.00	—	38 951.62
4. — — 4. —	— ..	—	588 107.00	—	1 478 203.51
5. — — 5. —	— ..	—	100 000.00	—	3 430 003.36
6. Eignahreyfingar samkv. 20. gr. fjárlaga	—	—	3 896 500.00	—	84 711 708.81
Greiðslujöfnuður	—	—	6 136 179.00	—	216 361.78
				Kr. 214 026.974.00	Kr. 327 754 812.80

Útborganir:				Áætlun:	Reikningur:
1. Gjöld samkvæmt 7. gr.	fjárlaga ..	kr.	1 169 193.00	kr.	2 515 270.17
2. — — 8. —	— ..	—	362 603.00	—	306 484.89
3. — — 9. —	— ..	—	1 515 576.00	—	2 358 190.36
4. — — 10. — I.	— ..	—	2 528 892.00	—	3 453 492.43
5. — — 10. — II.	— ..	—	311 677.00	—	347 806.49
6. — — 10. — III.	— ..	—	1 461 915.00	—	2 528 628.57
7. — — 11. — A.	— ..	—	8 715 734.00	—	11 686 699.35
8. — — 11. — B.	— ..	—	826 661.00	—	1 271 125.15
9. — — 11. — C.	— ..	—	3 857 309.00	—	5 044 206.63
10. — — 11. — D.	— ..	—	825 000.00	—	1 294 903.40
11. — — 12. —	— ..	—	11 631 819.00	—	13 383 319.68
12. — — 13. — A.	— ..	—	21 757 520.00	—	27 954 707.35
13. — — 13. — B.	— ..	—	3 446 000.00	—	3 129 708.40
14. — — 13. — C.	— ..	—	10 116 100.00	—	10 238 823.69
15. — — 13. — D.	— ..	—	4 259 700.00	—	4 164 365.42
16. — — 14. — A.	— ..	—	3 161 760.00	—	4 099 724.59
17. — — 14. — B.	— ..	—	29 070 818.00	—	34 189 175.80
18. — — 15. — A.	— ..	—	2 516 793.00	—	2 744 359.44
19. — — 15. — B.	— ..	—	3 368 181.00	—	3 065 614.33
20. — — 16. — A.	— ..	—	16 097 695.00	—	18 680 113.53
21. — — 16. — B.	— ..	—	964 500.00	—	992 150.48
22. — — 16. — C.	— ..	—	655 860.00	—	661 860.00
23. — — 16. — D.	— ..	—	4 228 000.00	—	2 684 163.93
24. — — 17. —	— ..	—	23 632 690.00	—	27 643 822.58
25. — — 18. —	— ..	—	4 544 350.00	—	5 981 670.66

19. febr.	22 26.	Gjöld samkvæmt 19. gr. 1. fjárlaga ..	kr. 35 000 000.00	kr. 60 135 939.53
	27.	— — 19. — 2. — ..	— 500 000.00	— 4 689 419.35
	28.	Eignahreyfingar samkv. 20. gr. fjárlaga —	17 500 628.00	— 72 509 066.60
			Kr. 214 026.974.00	Kr. 327 754 812.80

Gjört i Reykjavík, 19. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

23

19. febr.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 49 5. apríl 1948, um breyting á bifreiðalögum,
nr. 23 16. júní 1941.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Aftan við 2. mgr. 2. gr. laganna komi ný málsgrein svo hljóðandi:

Þrátt fyrir framangreind ákvæði þurfa þeir, sem leyst hafa af hendi fyrir 31. des. 1950, próf, sem heimilar þeim að stýra leigubifreiðum til mannflutninga, og uppfylla skilyrði laganna um aldur og óflekkað mannorð, ekki að ganga undir öku-kennslupróf, enda hafi þeir fengið löggildingu dómsmálaráðherra til ökukennslu fyrir 1. apríl 1951. Löggilding samkvæmt ákvæðum þessarar málsgreinar skal vera ókeypis, en fyrir framlengingu hennar skal greiða sama gjald og ákveðið verður fyrir framlengingu réttinda þeirra manna, sem ganga undir ökukennarapróf.

2. gr.

Aftan við 3. gr. laganna komi svo hljóðandi:

Ákvæði til bráðabirgða.

Þeir, sem samkvæmt ákvæðum laga þessara eiga rétt á löggildingu til ökukennslu án greiðslu og hafa greitt fyrir löggildingu samkvæmt lögum nr. 49 5. apríl 1948 og reglugerð nr. 178 13. des. 1948, skulu fá leyfisgjaldið endurgreitt, ef þeir krefjast þess fyrir 1. júlí 1951.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört i Reykjavík, 19. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

L Ö G

24

22. febr.

um breyting á lögum nr. 81 23. júní 1936, um sveitarstjórnarkosningar.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

17. gr. laganna orðist svo:

Allar kosningar samkvæmt lögum þessum skulu vera leynilegar. Bæjarstjórnir og hreppsnefndir í hreppum, þar sem fullir $\frac{3}{4}$ íbúanna eru búsettir í kaптúni, skal kjósa hlutfallskosningu. Nú kemur enginn framboðslisti fram áður en framboðsfresti lýkur, og skal þá kjósa óhlutbundinni kosningu. Í hreppum, þar sem fleiri en $\frac{1}{4}$ íbúanna er búsettur utan kaптúns, skal kjósa hlutfallskosningu, ef $\frac{1}{10}$ kjósenda krefst þess bréflega við oddvita kjörstjórnar 6 vikum fyrir kjördag. Þó nægir, að 25 kjósendur krefjist þessa.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 22. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

L Ö G

25

28. febr.

um breyting á lögum nr. 67 5. júní 1947, um eignakönnun.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Eignakönnunarskattur samkvæmt II. kafla laganna, að frádreginni 1 milljón króna af kostnaði við framkvæmd þeirra, skal renna að hálfu í ríkissjóð og að hálfu í hlutaðeigandi bæjar- eða sveitarsjóði.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 28. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

26

28. febr.

L Ö G

um viðauka við lög nr. 28 23. apríl 1946, um virkjun Sogsins.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Stjórn Sogsvirkjunarinnar er heimilt að taka lán til virkjunar neðri Sogsfossanna, allt að kr. 158 000 000.00 — eitt hundrað fimmtíu og átta milljónir króna —, eða tilsvarendi upphæð í erlendum gjaldeyri, enda komi samþykki ríkisstjórnarinnar til.

Ef hentara þykir, getur ríkisstjórnin fyrir hönd ríkissjóðs tekið lán þau, er um ræðir í 1. mgr., og endurlánað þau Sogsvirkjuninni gegn gildum tryggingum.

Sogsvirkjunin er sameign ríkissjóðs og bæjarsjóðs Reykjavíkur, og bera báðir aðilar sameiginlega, báðir fyrir annan og annar fyrir báða, ábyrgð gagnvart þriðja aðila á skuldbindingum Sogsvirkjunarinnar, en sín á milli bera aðilar ábyrgð á lánum og öðrum greiðsluskuldbindingum fyrirtækisins í réttu hlutfalli við eignarhlut þeirra á hverjum tíma samkvæmt sameignarsamningi, dags. 30. júlí 1949.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og falla jafnframt úr gildi 1. og 5. gr. laga nr. 28 23. apríl 1946 og önnur ákvæði, er fara í bága við efni þessara laga.

Gjört að Bessastöðum, 28. febrúar 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

27

5. marz

L Ö G

um meðferð opinberra mála.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Um það, til hvaða mála lögin taka.

1. gr.

Þau mál öll, sem handhafar ríkisvaldsins höfða til refsingar lögum samkvæmt, skulu fara eftir ákvæðum laga þessara, nema þau sæti meðferð sérdómstóla, er lög þessi taka ekki til.

2. gr.

Einnig skulu eftirfarandi mál sæta rannsókn og meðferð samkvæmt lögum þessum:

1. Mál, sem höfðað er af hálfu ríkisvaldsins til félagsslita samkvæmt ákvæðum 27 stjórnskipulaga um félög. 5. marz
2. Rannsókn út af brotum barna og unglinga, sbr. lög um vernd barna og ungmenna.
3. Mál til þess að sanna dauða horfins manns.
4. Mál til sviptingar lögræðis og til brotnáms lögræðissviptingar.
5. Mál til sviptingar erfðarétti sakir brota erfingja gagnvart arfleifanda eða samerfingja.
6. Mál til upptöku eigna vegna brota á landslögum.
7. Mál til staðfestingar lögbanni við útbreiðslu rita, mynda eða annars slíks, er ríkisvaldið hefur látið banna.
8. Mál vegna heitinga.
9. Mál til ógildingar hjúskap.
10. Mál til ákvörðunar atriða samkvæmt VII. kafla almennra hegningarlaga.
11. Mál til brotnáms ólögmeats ástands eða til að koma fram viðurlögum fyrir það, öðrum en refsingu, enda eigi fyrirsvarsmaður almenningshagsmuna aðild.
12. Rannsókn slysa og annarra ófara eða atriða lögum eða venju samkvæmt eða eftir sérstöku boði dómsmálaráðherra.

3. gr.

Kröfur borgararéttar eðlis, er af refsiverðri háttsemi rísa, má hafa uppi, rannsaka og dæma í opinberu máli samkvæmt ákvæðum laga þessara.

II. KAFLI

Um dómendur í héraði.

4. gr.

Sýslumenn utan kaupstaða, bæjarfógetar í kaupstöðum utan Reykjavíkur og sakadómari í Reykjavík rannsaka og fara með opinber mál fyrir dómi og kveða upp dóm í þeim.

Í kaupstöðum, þar sem sérstakur lögreglustjóri er skipaður, innir hann af hendi sömu störf í opinberum málum.

5. gr.

Dómsmálaráðherra getur kveðið svo á, að rannsókn máls og meðferð, annað hvort eða hvort tveggja, skuli fara fram í Reykjavík, eða annars staðar á landinu, þar sem honum þykir bezt við eiga, enda þótt það skyldi annars sæta rannsókn og meðferð dómara í öðru lögsagnarumdæmi, ef mál er vandasamt eða umfangsmikið.

Dómsmálaráðherra getur skipað sérstakan dóm einum eða fleirum dómurum, er halda megj dómþing hvar sem vera skal á landinu, ef málið þykir ofvaxið hinum reglulega dómanda vegna embættisanna eða af öðrum ástæðum.

Dómur getur kvatt tvo kunnáttumenn til dómstarfa með sér í málum, þar sem sérkunnáttu þykir sérstök þörf.

6. gr.

Sjó- og verzlunardómur starfar að þeim málum, er í 1. og 2. tölul. 200. gr. laga um meðferð einkamála í héraði greinir. Siglingadómur fer með þau mál, sem í lögum nr. 68/1947 segir. Um meðferð þessara refsímála fer eftir lögum þessum og ákvæðum 205. og 206. gr. laga um meðferð einkamála í héraði.

Nú verður það uppvíst í sjó- eða verzlunardómsmáli eða ástæða þykir til að ætla, að sökunautur hafi einnig framið aðrar refsiverðar athafnir, og skal þá einnig rannsaka og dæma þær í þeim dómi ásamt sjó- eða verzlunarbrotunum.

Nú kemur það upp í almennu refsímáli eða ástæða þykir til að ætla, að söku-

- 27 nautur hafi einnig framið refsivert sjó- eða verzlunarbrot, og skal þá rannsókn og
 5. marz meðferð þess brots eða þeirra brota sameina rannsókn og meðferð almenna brotsins eða almennu brotanna, enda skal þá nefna meðdómendur samkvæmt 1. málsgrein.

7. gr.

Kirkjudómur fer með refsímál vegna afbrota biskups og presta þjóðkirkjunnar út af hneykslanlegu framferði þeirra í embættisathöfnum eða einkalífi, enda sé ekki um almenn refsiverð brot að tefla. Forsæti í kirkjudómi skipar viðkomandi héraðsdómari (í Reykjavík sakadómari), en til meðdómenda kveður hann tvo þjónandi þjóðkirkjupresta.

Ákvæði 2. og 3. málsg. 6. gr. eiga með samsvarandi hætti við mál samkvæmt 1. málsgrein.

8. gr.

Skýlt er hverjum manni, karli sem konu, er fullnægir lögmæltum skilyrðum, að taka við kvaðningu héraðsdómara til meðdómendastarfa.

Undan kvaðningu eru skildir:

1. Dómarar og ritari hæstaréttar, aðrir embættisdómarar og fulltrúar þeirra.
2. Ráðherrar og skrifstofustjórar í stjórnarráði.
3. Biskup og prestar þjóðkirkjunnar, nema í kirkjudómi.
4. Löggiltir málflutningsmenn og fulltrúar þeirra.
5. Embættislæknar og ljósmæður.

9. gr.

Almenn skilyrði til meðdómendastarfa eru þessi:

1. Nægilegur andlegur þroski og andleg og líkamleg heilbrigði.
2. Óflekkað mannorð.
3. Lögræði og fjárforræði.
4. Aldur frá 25—70 ára.
5. Sérþekking á sakarefnum.

10. gr.

Um skilyrði meðdómenda til þátttöku í meðferð einstaks máls fer samkvæmt ákvæðum laga um meðferð einkamála í héraði.

11. gr.

Um skyldu og skilyrði meðdómenda samkvæmt 8.—10. gr. dæmir héraðsdómari, en skjóta má úrlausn hans til hæstaréttar eftir reglum um kæru til æðra dóms. Sama er um forföll meðdómenda.

12. gr.

Áður en meðdómandi tekur til starfa fyrsta sinni, skal hann undirrita í þingbók heit að viðlögðum heiðri sínum og drengskap um það, að hann skuli leysa starfann af hendi, svo sem hann hyggur sannast og réttast og helst að lögum.

Um greiðslu til meðdómenda fer samkvæmt 2. málsg. 203. gr. laga um meðferð einkamála í héraði.

13. gr.

Í málum samkvæmt 5. gr., 3. málsg., kveður héraðsdómari meðdómendur til að frumprófi loknu eða síðar, ef þá reynist ástæða til. Taka meðdómendur þátt í rannsókn, málsmeðferð og dómsuppsögn. Héraðsdómari stýrir dómi og kveður einn upp úrskurði, þá er efni verða til, skipar sækjanda og verjanda, ákveður málshöfðun, gefur út stefnur, nefnir skoðunar- og matsmenn, spyr sökunaut, heitfestir vitni og spyr þau, sér um samningu dóms og áfrýjun og kemur yfir höfuð fram út á við

fyrir hönd dómsins. Í fjölskipuðum dómi löglærðra manna framkvæma þeir allir þessar athafnir.

27
5. marz

14. gr.

Nú missir meðdómanda við, og kveður héraðsdómari þá annan til, er taki við máli, þar sem hinn þraut, nema héraðsdómara þyki sérstök ástæða til að endurtaka það, sem áður hefur farið fram í málinu. Annars fer sem í 192. gr. laga um meðferð einkamála í héraði segir.

15. gr.

Dómari getur látið löggiltan fulltrúa sinn framkvæma rannsókn fyrir dómi og kveða upp dóma og úrskurði, enda fullnægi hann skilyrðum 1. málsg. 33. gr. laga um meðferð einkamála í héraði.

Að öðru leyti gilda ákvæði II. kafla laga um meðferð einkamála í héraði, eftir því sem við á.

16. gr.

Málsmeðferð fyrir dómi er opinber, nema dómara þyki ástæður þær, er í 2. mgr. segir, standa því í vegi.

Rannsókn fer fram fyrir luktum dyrum:

- a. ef dómari telur þess þörf til að leiða sannleikann í ljós, t. d. á frumstigi rannsóknar;
- b. til hlífðar sökunaut, þegar sérstaklega stendur á, eða nánustu vandamönnum hans, vitnum eða öðrum;
- c. ef sökunautur er undir 18 ára aldri;
- d. af velsæmisástæðum eða
- e. annars vegna hagsmuna ríkis eða almennings.

Dómari getur bannað að skýra opinberlega frá atriðum í opinberri rannsókn eða að gera uppdrætti eða myndir af mönnum í þinghaldi eða öðru, sem þar fer fram eða er til sýnis.

17. gr.

Rannsókn opinberra mála og dómsmeðferð að öðru leyti fer fram fyrir saka-dómi og á þeim stað og tíma, sem dómari eða dómsformaður ákveður hverju sinni. Dómsmálaráðherra getur þó, að fengnum tillögum viðkomandi dómara, ákveðið, að sakadóm í kaupstöðum eða kaптúnunum, sbr. 2. málsg. 4. gr., til meðferðar opinberra mála skuli halda ákveðna vikudaga og á ákveðinni klukkustund, ef mál eru fyrir hendi.

18. gr.

Hverju héraðsdómaraembætti utan Reykjavíkur og embætti sakadómara í Reykjavík skal fylgja sakadómsbók, ein eða fleiri, þar sem skrá skal að efni til það, sem fram fer í opinberum málum, nema ræður málflytjenda, og sérstök dómabók, þar sem skrá skal dóma í opinberum málum.

Nú er rannsókn framkvæmd á hendur sökunaut vegna margra sakaratriða eða á hendur fleiri sökunautum, og skal þá, ef kostur er, skráð þannig í þingbók, að síðar megi, þegar eftirrit er tekið úr bókinni, hafa samfellt eftir föngum það, sem varðar eitt og sama sakaratriði. Dómsmálaráðherra getur sett nánari fyrirmæli um þetta.

Rétt er að hraðrita eða taka á talvél skýrslur í opinberu máli.

Sakadómari í Reykjavík skal halda sakaskrá fyrir land allt. Dómsmálaráðherra setur fyrirmæli um sakaskrá og sakavottorð.

27

5. marz

Ritlaun greiðast ekki fyrir eftirrit úr bókum þeim, er í 18. gr. getur, eða fyrir eftirrit af skjölum, er til opinbers máls heyra, ef eftirritið er nauðsynlegt til sóknar þess eða varnar eða í sambandi við rannsókn þess eða málskot, eða það er veitt til þess að koma fram skaðabótakröfu í opinberu máli eða í þágu handhafa ríkisvaldsins. Eftirrit þessi skal í té láta, svo fljótt sem framast er unnt.

Að öðru leyti gilda ákvæði III. kafla laga um meðferð einkamála í héraði um opinber mál, eftir því sem við getur átt.

19. gr.

III. KAFLI

Um ákærvaldið.

20. gr.

Dómsmálaráðherra fer með ákærvaldið, sbr. þó 112.—114. gr. Hann fyrirskipar rannsókn opinbers máls og hefur yfirstjórn hennar með þeim takmörkunum, er í lögum þessum greinir. Hann kveður og á um höfðun og áfrýjun opinbers máls samkvæmt lögum þessum.

21. gr.

Nú skal mál því aðeins höfðað, að sá krefjist þess, sem misgert er við, og skal þá handhafi ákærvalds og dómari rannsaka það af sjálfsdáðum, hvort sá, er málshöfðunar krefst, er réttur aðili. Ef svo þykir ekki vera, skal málshöfðunar synja og vísa máli frá dómi, ef það hefur farið til dóms.

22. gr.

Handhafi ákærvalds skal jafnan leita umsagnar viðkomandi ráðuneytis, áður en hann ákveður málshöfðun á hendur starfsmanni til refsingar fyrir brot í opinberu starfi. Ráðuneytinu ber að láta í té rökstudda umsögn og tillögur, svo fljótt sem kostur er.

23. gr.

Ef verknaður felur bæði í sér brot, er opinberri málshöfðun skal sæta, og brot er sætir málshöfðun einstaks aðila, má höfða opinbert mál fyrir bæði brotin, ef sá aðili óskar þess, enda ber þá að dæma þau og ákveða refsingu í einu lagi. En láta skal þó mál falla niður fyrir það brot, er einstakur aðili átti sök á, ef hann krefst þess, unz dómur er uppkveðinn í héraði.

24. gr.

Nú þykir verknaður að vísu refsiverður að landslögum, en þó þykir mega telja, að hvorki almenningshagsmunir né almenningsálit krefjist málshöfðunar né refsisdóms, svo sem ef langt er liðið síðan brot var framið, án þess þó að refsikrafa sé fyrnd, og sökunautur hefur síðan hegðað sér óaðfinnanlega, ef telja má álit manna á verki hafa breytt sökunaut í hag, síðan refsíákvæði var sett, ef telja má brot mjög lítilsvært eða miklar eru málsbætur, brot hefur valdið sökunaut sjálfum sérstaklega óvenjulegum þjáningum o. s. frv., og getur þá héraðsdómari sent dómsmálaráðherra tillögur um niðurfellingu saksóknar. Dómsmálaráðherra ákveður síðan eða gerir tillögu um, hvort neyta skuli heimildar stjórnarskrár eða annarra laga, er þar um kynnu að vera sett, um niðurfellingu saksóknar.

Binda má niðurfelling saksóknar skilyrðum, svo sem að sökunautur sæti eftirliti einstakra manna, félags eða stofnunar, að honum verði komið í vist á góðu heimili tiltekinn tíma, að hann fremji ekki refsiverðan verknað tiltekinn tíma, allt að fimm árum, neyti ekki áfengra drykkja eða deyfilyfja tiltekinn tíma, greiði tiltekna sekt eða bætur, ef því er að skipta o. s. frv.

IV. KAFLI

Um varnarþing.

27

5. marz

25. gr.

Aðalrannsókn opinbers máls fyrir dómi skal þar fara fram, sem varnarþing þess er samkvæmt ákvæðum þessa kafla, að svo miklu leyti sem því verður við komið. En auk þess skal rannsaka mál þessi fyrir dómi eða utan dóms eftir þörfum, þar sem hentugt og nauðsynlegt þykir.

Dómara opinbers máls er rétt að sækja eða láta sækja sökunaut í annað lögsagnarumdæmi og láta birta þar stefnur og aðrar tilkynningar án atbeina héraðsdómara þar.

Nú leikur vafi á því, hvaða héraðsdómari eigi að rannsaka opinbert mál eða hvar hagfelldast sé, að rannsókn þess fari fram, og má þá bera þessi atriði undir dómsmálaráðherra, sem sker úr því til fullnaðar. Með sama hætti getur dómsmálaráðherra af sjálfsdáðum kveðið á um það, fyrir hvaða dómi rannsókn skuli fara fram.

26. gr.

Nú er einn maður fyrir sök hafður, og má mál þá höfða í lögsagnarumdæmi, þar sem brot var framið (brotavarnarþing). Nú er vafasamt, í hvaða lögsagnarumdæmi telja skal brot framið eða eitt eða fleiri brot eru framin í fleirum en einu lögsagnarumdæmi, og má þá höfða mál í hvoru eða hverju þeirra, sem hagfelldast þykir.

Nú verður því ekki komið við eða óhagfelldast þykir að höfða mál á brotavarnarþingi, og má þá mál höfða í lögsagnarumdæmi, þar sem sökunautur kann að hafa verið handtekinn, eða þar sem brotið kemst upp eða á heimilis- eða dvalarvarnarþingi hans hér á landi, eftir því sem við verður komið eða hagfelldast þykir.

27. gr.

Nú er brot framið hér á landi utan allra lögsagnarumdæma og ákvæðum næstu greinar hér að ofan verður ekki við komið, og ákveður þá héraðsdómari, hvar mál skuli höfðað, en bera má hann það mál undir dómsmálaráðherra, enda þoli málið þá bið, er þar af verður.

Ef brot er framið á íslenzku skipi eða flugfari utan íslenzkrar hafnar, má höfða mál út af því í lögsagnarumdæmi, þar sem skipið eða flugfarið tekur fyrst höfn þar eftir hér á landi, nema dómsmálaráðherra þyki hagfelldara að reka það annars staðar. Ef ekki hefur þá verið ger reki að málinu, skal fara eftir fyrirmælum 1. málsgreinar.

Nú er brot framið erlendis og sótt verður hér á landi sök út af því, og má þá sækja hana þar, sem sökunautur stígur hér fyrst þar eftir á land, nema dómsmálaráðherra þyki hentara að reka það annars staðar. Nú hefur þá ekki verið ger reki að málinu, og fer þá eftir 1. mgr.

28. gr.

Nú eru fleiri menn en einn á refsiverðan hátt riðnir við brot, eitt eða fleiri, og skal þá að jafnaði sök sækja í einu lagi á hendur þeim báðum eða öllum, enda þótt þeir eigi ekki sama varnarþing samkvæmt ákvæðum undanfarandi greina, þar sem sækja má einn þeirra eða fleiri samkvæmt ákvæðum hér að framan. Ef mál hefur verið höfðað gegn einum eða fleirum sér í lagi eða sitt í hvoru eða hverju lögsagnarumdæmi, getur dómsmálaráðherra ákveðið, að það eða þau skuli niður falla og sökunautar sóttir í einu máli á sama varnarþingi. Með sama hætti getur hann kveðið svo á, að aðgreina skuli mál, er höfðuð hafa verið saman á hendur fleiri en einum

- 27 manni, ef hann telur málin ekki saman eiga eða óhentugra að sækja þau í einu lagi.
 5. marz Nú hafa fleiri menn en einn framið brot saman, en sumir þeirra eða allir hafa einnig framið önnur brot, og skal þá að jafnaði höfða mál út af öllum brotum í einu lagi.

29. gr.

Nú er héraðsdómari í vafa um, á hvaða varnarþingi mál skuli höfða, eða hvort höfða skuli mál gegn fleiri mönnum en einum saman, og getur hann þá borið það atriði undir dómsmálaráðherra, sem sker úr því til fullnaðar.

Dómsmálaráðherra getur, eftir því sem honum virðist henta, valið á milli brota-varnarþings, handtökuvarnarþings og heimilis- og dvalarvarnarþings eða annars varnarþings, ef það þykir hentugra til þess að afla sakargagna, til að hraða máli eða vegna ráðstafana, sem gera þarf gagnvart sökunaut. Ákvörðunum dómsmálaráðherra um þessi efni verður ekki haggð í dómi, enda verður málsmeðferð í héraði ekki ómerkt af því einu, að mál hafi verið sótt á röngu varnarþingi.

30. gr.

Mál samkvæmt 2. gr. laga þessara skal höfða á varnarþingi, sem dómsmálaráðherra ákveður.

31. gr.

Ákvæði þessa kafla taka og til þeirra mála, er því aðeins skal höfða, að sá krefjst þess, er misgert er við, eftir því sem við getur átt.

V. KAFLI

Um lögreglumenn og upphaf rannsóknar.

32. gr.

Sýslumenn eru lögreglustjórar utan kaupstaða og bæjarfógetar í kaupstöðum utan Reykjavíkur. Í kaптúnum, þar sem sérstakur lögreglustjóri er skipaður, fer hann með lögregluvald. Þar sem sérstakir lögreglumenn eru skipaðir, eru þeir lögreglustjóra til aðstoðar. Annars staðar aðstoða hreppstjórar lögreglustjóra.

Sakadómari í Reykjavík skal stýra rannsóknum opinberra mála þar og fara með stjórn þeirra lögreglumanna, sem ætlað er að rannsaka brot, að því er þau störf varðar.

Dómsmálaráðherra setur lögreglumönnum fyrirmæli um rannsókn brota að fengnum tillögum sakadómara og lögreglustjóra í Reykjavík.

33. gr.

Hver, sem skipaður er lögreglumaður, skal hafa lokið prófi, er sýni, að hann sé þeim kostum búinn og hafi þá kunnáttu, sem nauðsynleg er til starfans. Skulu þeir einir valdir til starfans, sem telja má valinkunna og vandaða. Allir lögreglumenn, bæði þeir, sem nú eru, og þeir, er síðar verða skipaðir, skulu vinna svofellt heit: Því heiti ég og legg við drengskap minn og heiður, að lögreglumannsstarfa minn skal ég rækja með kostgæfni og samvirkusemi í hvívetna og vinna að því eftir fremsta megni að halda uppi stjórnarskrá lýðveldisins og öðrum lögum þess.

Dómsmálaráðherra setur reglur um kennslu lögreglumanna, prófkröfur og önnur hæfiskilyrði að fengnum tillögum sakadómara og lögreglustjóra í Reykjavík. Sakadómari hefur umsjón með kennslu og prófun lögreglumanna í öllu, er lýtur að rannsókn brota.

Dómsmálaráðherra setur lögreglumönnum erindisbréf.

34. gr.

27

5. marz

Lögreglumönnum ber að sýna árvekni í starfa sínum og kunna glögg skil á ábyrgð þeirri, sem starfa þeirra fylgir. Hlutverk þeirra er að halda uppi lögum og reglu, greiða götu manna, þar sem það á við, stemma stigu við ólögmætri hegðun og vinna að uppljóstran brota, sem framin eru, og vera rannsóknardómara til aðstoðar í hvívetna. Þeir skulu kynna sér þau lög og reglur, sem þeir eru settir til að viðhalda, svo sem refsilöggjöf, umferðalöggjöf, áfengislöggjöf, lögreglusamþykktir o. s. frv. Þeir skulu vera kunnugir staðháttum á starfssvæði sínu, svo sem föng eru á, og vita skil á brotamönnum og háttum þeirra. Þeim ber að afla sér sérstakrar þekkingar og æfingar í rannsókn vettvangs, þannig að sakargögn fari ekki forgörðum. Kunna skulu þeir að taka skýrslur af mönnum, færa þær skilmerkilega í letur og rita greinargóðar frásagnir um atburði í starfa sínum.

35. gr.

Nú fá lögreglumenn vitneskju eða rökstuddan grun um, að refsiverð háttsemi, er beri undir opinbera ákærvaldið, hafi drýgð verið í umdæmi þeirra, hvort sem það er fyrir kæru eða skýrslu annarra manna eða með öðrum hætti, og ber þeim þá að hefja af sjálfsdáðum rannsókn málsins og gera þær ráðstafanir, sem löglegar, nauðsynlegar og heppilegar eru til að afla sakargagna og gæta þess, að þau spillist ekki, svo og framkvæma hvað eina, er horfir til glöggvunar á málavöxtum og lög leyfa, svo sem:

1. Leita þeirra, sem brot hafa framið eða grunaðir eru um brot, prófa þá m. a. um háttsemi og dvalarstaði á þeim tíma, sem brot var framið.
2. Finna sjónarvotta og heyrnar og aðra, sem skýrslu kunna að geta gefið til skýringar sakaratriðum, og prófa þá, svo fljótt sem kostur er, þ. á m. afla sem nákvæmastrar frásagnar um orð, útlit og háttsemi grunaðs manns, og þess, sem kveðst hafa orðið fyrir broti, þegar eftir að það tjáist hafa verið framið, athuga fjármeðferð og efnahag grunaðs manns, bæði fyrir brot og eftir, er því er að skipta.

Þegar sannreyna skal, hvort maður endurþekki annan mann, skal hann látinn benda á þann mann í hópi fleiri manna, ef þess er kostur.

3. Rannsaka vettvang, gera af honum glöggvan uppdrátt, framkvæma þar mælingar, afgirða hann eða teppa umferð um hann í bili og varna þar við röskun á ummerkjum, unz vettvangsrannsókn hefur farið fram.
4. Hafa uppi á munum, sem brot hefur verið framið með eða ætla má til þess ákveðna, svo og munum, sem brot hefur komið niður á eða gerðir hafa verið með refsiverðum verknaði, og athuga, hvort grunaður maður hefur nokkra þá muni í vörzlum sínum, er benda til vistar hans á vettvangi.
5. Athuga, hvort verknaður hefur látið eftir sig merki á mönnum eða munum, svo sem á líkama manna, klæðum, hjólför á vegi, merki eftir verkfæri, fingraför og fóta, og rannsaka eða láta rannsaka þau.
6. Hlutast til um sérfræðilega rannsókn á mönnum, munum og vettvangi, eftir því sem ástæða er til, svo sem blóðrannsókn og aðra læknisrannsókn, efna- og eðlisfræðilega rannsókn, leturrannsókn o. s. frv.
7. Annast töku ljósmynda af vettvangi, mönnum og munum eftir þörfum.

Gefa skulu lögreglumenn sakadómara í Reykjavík og annars staðar héraðsdómara skýrslu um aðgerðir, svo fljótt sem verða má.

Nú er svo mælt í lögum, að einstakur maður eigi ákærvald eða skuli taka þátt í því, og skulu lögreglumenn þá tilkynna yfirboðara sínum málavöxtu og gera nauðsynlegar ráðstafanir til að vernda það ástand, sem er, eða til þess, að síðari rannsókn megi fara sem heppilegast fram, ef reki verður gerður að málinu samkvæmt kröfu aðila.

27

5. marz

Nú fer maður með starfa og brýtur öryggisreglur, sem um hann eru settar, og skal lögreglumaður þá til bráðabirgða varna honum að rækja starfann, m. a. með því að taka af honum atvinnuskirteini, stöðva farartæki hans, loka starfhýsi hans eða með öðrum viðeigandi hætti, ef það er nauðsynlegt til að afstýra hættu eða brot er stórfellt.

36. gr.

37. gr.

Við yfirheyrslu, leit, kyrrsetning muna og aðra rannsókn skal lögreglumaður hafa einn greinargóðan og trúverðugan vott hið fæsta, sé þess kostur.

38. gr.

Lögreglumenn skulu gæta þess í störfum sínum, að mönnum verði ekki gert tjón, óhagræði eða miski framar en óhjákvæmilegt er, eftir því sem á stendur. Ekki mega þeir beita sakaðan mann neins konar harðræði fram yfir það, sem nauðsynlegt er til þess að vinna bug á móthróa hans gegn lögmætum aðgerðum, né á annan hátt beita hann ólögmætri þvingun í orði eða verki, svo sem með hótunum o. s. frv.

Nú telur maður sig sæta ólögmætum harðræðum af hendi lögreglumanns, og á hann þá rétt á því að koma fyrir yfirmann lögreglumannsins, svo fljótt sem kostur er, og bera fram kvörtun fyrir honum.

39. gr.

Lögreglumenn skulu stöðugt miða alla rannsókn sína við það, að leiða hið sanna og rétta í ljós í hverju máli, sem þeir hafa til meðferðar, og rannsaka jöfnum höndum þau atriði, sem benda til sektar sakaðs manns og sýknu. Þeir taka skýrslur af grunuðum mönnum og vitnum, áður en til dómara næst, og síðan, eftir því sem þörf þykir og dómari ákveður. Lögreglumaður lætur þann, sem hann prófar, fyrst gera grein fyrir heiti sínu, aldri, stöðu og heimilisfangi eða dvalarstað. Síðan brýnir hann alvarlega fyrir honum að gefa sönn og rétt svör við spurningum og draga ekkert undan, er máli kann að skipta, og ganga skal úr skugga um það, ef ástæða er til, hvort skýrsla prófaðs manns er reist á sjálfs hans skynjan eða sögu-sögn annarra. Þess skal jafnan gætt vandlega, að svör manna við spurningum séu skilmerkileg og rétt færð í letur og sem orðréttast, einkum ef um svör grunaðra manna er að tefla.

40. gr.

Sökuðum manni, sem lögreglumaður yfirheyrir, skal á það bent, að honum sé óskýlt að svara spurningum, er beinlínis varða brot það, sem hann er grunaður um, og jafnframt á það, að þögn hans kunni að verða skýrð honum í óhag.

Spurningar lögreglumanna skulu vera skýrar, stuttar og ótvíræðar. Ekki mega þeir reyna með nokkrum hætti að rugla mann með ósannindum eða á annan hátt, þannig að verða kynni til þess, að hann vissi miður en ella, hverju hann svaraði, eða til þess, að hann svaraði röngu. Þá mega þeir ekki gefa sökuðum manni fyrirheit um ívilnanir eða friðindi, ef hann meðgangi, enda séu slík fyrirheit ólögleg eða það sé ekki á valdi þeirra að veita þau.

Ekki má prófa mann lengur en 6 klukkustundir í einu, enda fái hann að öðru leyti nægilegan svefn og hvíld. Skal hverju sinni bókað, hvenær prófun hefst og hvenær henni lýkur.

Lögreglumenn skulu spyrja hvern mann sér án viðurvistar annarra sakaðra eða vitna, unz ástæða kann að verða til samprófunar á síðara stigi rannsóknar.

Nú skal spyrja barn yngra en 16 ára, og skal þá tilkynna það barnaverndarnefnd, ef þess er kostur, og getur nefndin þá sent fulltrúa sinn til að vera við yfirheyrslurnar.

Nú kann prófaður maður ekki íslenzku eða skjali þarf að snúa af íslenzku á 27 erlent mál eða af erlendu máli á íslenzku, og skal þá, ef kostur er og þurfa þykir, 5. marz kveðja löggiltan dómtúlk og skjalþýðanda til aðstoðar. Annars kostar skal fá þann, er færaðastan má telja.

Lögreglumenn gera skriflegar og nákvæmar skýrslur um rannsókn sína og staðfesta þær fyrir dómi samkvæmt ákvörðun dómara.

41. gr.

Skýlt er mönnum að viðlögðum sektum, ef þeir eru til þess kvaddir og ef þeir mega án hættu fyrir líf eða heilsu sína eða vandamanna eða annarra, sem þeir eiga að annast, eða án tilfinnanlegs atvinnutjóns, að veita rannsóknardómara og lögreglumönnum lið í þarfir opinberrar rannsóknar. Svo er manni og undir sama skilorði skýlt að láta lögreglumönnum í té muni, er hann ræður yfir, í þarfir opinberrar rannsóknar, svo sem hús og flutningatæki, en hafa skal hann endurgjald fyrir verk og annað, er hann lætur lögreglumönnum í té samkvæmt þessari grein, og fer um það sem um annan sakarkostnað.

Undanþegnir skyldunni eru nánustu vandamenn sökunauts.

42. gr.

Nú telur sakadómari eða lögreglustjóri ekki ástæðu til þess að sinna framkominni kæru eða til að halda áfram rannsókn út af henni, og er honum þá skýlt að láta kæranda í té skriflega ályktun sína þar um ásamt skjölum eða eftirriti af skjölum þeim, er málið varða. Og getur kærandi þá borið málið undir dómsmálaráðherra, sem tekur fullnaðarákvörðun um það, hvort kæru skuli sinnt eða rannsókn haldið áfram, sbr. þó 74. gr.

Nú hafa lögreglumenn framkvæmt rannsókn á hendur tilteknum sökuðum manni, en ekki hafa sakaratriði eða sakargögn þótt nægileg til ákæru, og á þá eigi að halda rannsókn áfram eða taka hana upp af nýju gegn þeim manni, nema ný sakargögn séu fram komin eða þau séu líkleg til að koma fram, enda sé refsikrafa þá eigi fyrnd að lögum eða saksókn niður felld samkvæmt ákvæðum stjórnarskrárinna. Þó gildir áðurgreint ákvæði ekki, ef rannsókn má telja líklega til styrktar skaðabótakröfu vegna brots, ef það þykir standa aðila á nægilega miklu að koma fram skaðabótakröfu sinni.

Nú hefur rannsókn gegn sökuðum manni verið felld niður, og á hann þá rétt á vottorði sakadómara eða lögreglustjóra um það.

VI. KAFLI

Um hald á munum.

43. gr.

Leggja skal hald á muni, sem ætla má, að hafi sönnunargildi í opinberu máli, þeirra hefur verið aflað á refsiverðan hátt eða ætla má, að þeir verði gerðir upptækir. Til muna í þessu sambandi teljast einnig skjöl.

44. gr.

Hald má leggja á bréf, símskeyti og aðrar sendingar og muni, sem eru í vörzlum pósts og síma, enda sé það gert til rannsóknar á ætluðu broti, er varðað getur 20000 króna sekt, og heimilt væri að kyrrsetja og athuga slík skjöl og muni, ef komin væri í hendur viðtakanda. Tilkynna skal sendanda og viðtakanda tökuna, ef þeir hafa ekki verið viðstaddir. Dómari kveður á með úrskurði um rannsókn á efni slíkra skjala og sendinga.

27

5. marz

45. gr.

Hverjum, sem löglega handtekur sakaðan mann, framkvæmir rannsókn á vettvangi, gerir leit í húsum eða annars staðar eða leit á mönnum, er rétt að leggja hald á muni, sem þá finnast og telja má til sakargagna. En tilkynna skal þetta dómara, svo fljótt sem verða má.

46. gr.

Í þarfir rannsóknar brots má loka herbergjum eða húsum, afgirða ákveðin svæði eða varna mönnum för um þau, gefa út bann við að taka muni úr ákveðnu takmarki o. s. frv.

47. gr.

Dómari getur, þegar öryggi ríkisins krefst þess eða um mikilsverð sakamál er að ræða, úrskurðað hlustanir í síma, sem sökunautur hefur eða ætla má hann nota.

VII. KAFLI

Um leit.

48. gr.

Nú er rannsókn háð vegna brots, er varðað getur annaðhvort 20000 króna sekt eða sekt og upptöku eignar, og er þá rétt að gera leit í húsum sakaðra manna, geymslustöðum, hirzlum, skipum og öðrum farartækjum að munum, sem hald skal á leggja, eða annars til öflunar sakargagna.

Leit má gera hjá öðrum mönnum en sökuðum, þegar slíkt brot hefur verið framið þar eða sakaður maður handtekinn eða gildar ástæður eru til að ætla, að þar finnist munir, sem hald ber að leggja á, eða önnur sakargögn, þar á meðal bækur, bréf og önnur skjöl.

49. gr.

Leit að manni, sem handtaka skal eða leiða á fyrir rannsóknara eða dómara, má gera í húsi hans og húsum annarra manna, ef gild ástæða er til að ætla, að sá, sem leitað er, haldi sig þar.

50. gr.

Í húsakynnum, sem opin eru almenningi, og í húsum, þar sem lausungarlyður og brotamenn venja komur sínar, má leit gera, er þörf þykir, þótt eigi sé fullnægt skilyrðum 48. og 49. greinar.

51. gr.

Leit samkvæmt 48. og 49. gr. skal ákveðin í úrskurði dómara. Þó er lögreglu-mönnum jafnan rétt að framkvæma leit af sjálfsdáðum, ef bið eftir úrskurði dómara veldur hættu á sakarspjöllum.

52. gr.

Húsráðanda eða staðar, þar sem leit er gerð, skal veittur kostur á að vera viðstaddur leitina, ef unnt er. En ef hann er fjarverandi, skulu heimilisfastir venzlamenn hans, þjónar eða aðrir til þess kvaddir.

53. gr.

Leit má framkvæma á hvaða degi, sem vera skal, og á öllum tímum sólarhrings, ef hún þolir ekki bið.

54. gr.

Leit á manni og líkamsskoðun má gera, ef hann er sakaður um brot, er varðað getur 20000 króna sekt eða sektum og upptöku eignar. Má m. a. taka honum blóð og

framkvæma á honum aðra þá rannsókn, er gerð verður á honum heilsu hans að 27 meinalausu.

5. marz

55. gr.

Á öðrum en sökuðum manni má leit gera, ef ástæða er til að ætla, að hann hafi á sér muni, er hald skal á leggja, eða vitneskja fáið við leitina um sakaratriði, enda geti brot það, sem rannsakað er, varðað 20000 króna sekt eða sekt og upptöku eigna.

56. gr.

Um leit og líkamsrannsókn samkvæmt 54. og 55. gr. skal kveðið á með úrskurði dómara. Þó er lögreglumanni rétt að ákveða slíka rannsókn, ef henni má eigi fresta, unz úrskurður dómara er fenginn.

Leit og líkamsrannsókn á konum skal framkvæmd af konum eða lækni, ef því er að skipa.

57. gr.

Af mönnum má taka myndir og fingraför í þarfir opinberrar rannsóknar.

58. gr.

Haldast skulu sérákvæði í lögum um leit í húsum og á mönnum, svo og um líkamsrannsóknir.

VIII. KAFLI

Um handtöku.

59. gr.

Rétt er dómara jafnan að gefa skipun um handtöku grunaðs manns, er það má telja nauðsynlegt vegna rannsóknar máls. Slíka skipun getur dómari þó ávallt gefið, ef maður sinnir ekki að nauðsynjalausum kvaðningu um að koma fyrir lögreglumann eða dómara.

Rétt er dómara að gefa út handtökuskipan, birta hana opinberlega og skora á hvern sem er að framkvæma hana:

1. Ef handtekinn maður vikur úr gæzlu eða refsivist eða maður brýtur bann dómara við för úr ákveðnu marki eða firrir sig eftirliti, sem dómari hefur sett honum.
2. Ef ókunnugt er um dvalarstað manns, sem sakaður er um brot, sem varðað getur 20000 króna sekt eða 6 mánaða refsivist.

60. gr.

Heimilt er einstökum manni að handtaka mann:

1. Ef dómari hefur skipað handtöku samkvæmt 59. gr., 2. mgr.
 2. Ef hann stendur mann að háttsemi, sem varðað getur refsivist og sætir opinberri ákæru.
 3. Ef maður ærist á almannaþæri eða veldur þar hneyksli.
- Handtekinn mann skal tafarlaust leiða fyrir lögreglumann eða dómara.

61. gr.

Skýlt er lögreglumönnum að handtaka mann eftir skipun dómara. Þeim er og rétt að taka mann fastan án dómsúrskurðar:

1. Ef þeir standa hann að refsiverðri hegðun, enda sæti brotið opinberri ákæru.
2. Ef maður er grunaður um brot og gefur ekki lögreglumanni skýrslu um nafn sitt og heimilisfang eða reikar um heimilislaus.
3. Ef það þykir nauðsynlegt grunuðum manni eða öðrum til varnar.

- 27 4. Ef það þykir nauðsynlegt til þess að aftra grunuðum manni frá því að spilla sakargögnum eða fara úr lögsagnarumdæmi eða torvelda rannsókn máls að öðru leyti, enda megi telja varhugavert að bíða skipunar dómara.
5. marz 5. Ef maður hefur leyfislaust farið úr gæzlu eða firrt sig eftirliti, sem honum hefur löglega verið sett.
6. Ef maður hefur ekki forfallalaust gegnt kvaðningu lögreglumanns til að gefa skýrslu í opinberu máli.
7. Ef maður ærist á almannafæri eða veldur þar hneyksli, eða hefur hér ekki landvistarleyfi.

Lögreglumaður skal hverju sinni meta, hvort nauðsyn sé handtöku þegar í stað, t. d. vegna hættu á undanskoti sakargagna, flótta sakaðs manns, framhaldi refsiverðrar háttsemi o. s. frv.

Alþingismenn má ekki taka fasta, meðan Alþingi stendur, nema þeir séu staðnir að glæp.

62. gr.

Rétt er lögreglumönnum án dómsúrskurðar að leita manns, sem handtaka skal, á heimili hans, í sjálfs hans húsi eða skipi, eða í húsi, sem stendur opið almenningi, svo og í öðrum húsum eða skipum, ef honum er veitt þangað eftirför, eða hætta er á því, að hann spilli sakargögnum eða komi sér undan, ef beðið er dómsúrskurðar.

63. gr.

Mann, sem tekinn hefur verið fastur, skal leiða fyrir dómara án undandrátta, enda sé hann ekki þegar látinn laus eða fluttur aftur í gæzlu, sem hann hefur sætt samkvæmt dómsúrskurði. Nú verður handtekinn maður, sem sakaður er um refsivert athæfi, ekki þegar í stað leiddur fyrir dómara, og er þá heimilt að hafa hann í haldi, unz til dómara næst, enda sé kyrretning hans og einangrun nauðsynleg vegna rannsóknar málsins, svo sem vegna hættu á því, að hann beri sig saman við samseka menn eða vitni, spilli sakargögnum, skjóti þeim undan eða komi sjálfum sér undan.

Nú hafa lögreglumenn handtekið mann, án þess að hann sé sakaður um refsiverða hegðun, sbr. 7. tl. 61. gr., og skal þá tilkynna dómara handtökuna tafarlaust, enda geri hann þá viðeigandi ráðstafanir, svo fljótt sem verða má.

64. gr.

Þess ber lögreglumönnum að gæta eftir föngum, þar á meðal með leit á manni án dómsúrskurðar, að maður, sem tekinn hefur verið fastur, geti ekki unnið tjón á sjálfum sér, og að hann hafi þá aðbúð, að ekki verði heilsu hans eða lífi hætta búin, meðan hann er í gæzlu. Sjúka menn, þungaðar konur eða konu, sem hefur barn á brjósti, skal ekki láta í venjulega fangaklefa, heldur veita þeim þá aðbúð, sem þeim hæfir. Sömu meðferð skal að jafnaði hafa á börnum undir 16 ára aldri.

Ákvæði 2. mgr. 38. gr. eiga hér við.

65. gr.

Lögreglumönnum er rétt að taka grunaða menn undir gæzlu án handtöku, þar á meðal banna þeim för úr ákveðnu takmarki um stund eða fela öðrum eftirlit með þeim.

IX. KAFLI

Um gæzluvarðhald og aðra gæzlu á sökunaut.

27

5. marz

66. gr.

Þá er handtekinn maður hefur verið leiddur fyrir dómara, skal hann, nema sökunautur hafi þegar verið látinn laus, innan sólarhrings leggja rökstuddan úrskurð á það, hvort sökunautur skuli settur í varðhald eða ekki. Nú hefur sökunautur ekki verið tekinn fastur, og getur þá dómari þegar í frumprófi ákveðið, að hann skuli setja í varðhald. Svo getur dómari, á hvaða stigi rannsóknar sem er, ákveðið, að varðhaldi skuli beita, og sömuleiðis látið sökunaut lausan úr varðhaldi, jafnskjótt sem honum þykir ástæðulaust að beita því lengur. Gæzluvarðhaldi skal jafnan markaður ákveðinn tími, sem dómari getur þó stýtt eða lengt með úrskurði annan ákveðinn tíma, ef ekki þykir fært að láta sökunaut lausan.

67. gr.

Mann má því aðeins setja í gæzluvarðhald, að ástæða þyki til þess að ætla, að hann hafi gerzt sekur um refsiverða hegðun. Gæzluvarðhaldi skal að jafnaði beita:

1. Ef ætla má, að sökunautur muni torvela rannsókn málsins, ef hann hefur óskert frelsi sitt, svo sem með því að afmá merki eftir brotið eða merki, er í sambandi við það standa, skjóta undan munum eða öðrum gögnum, er brotið varða, hafa áhrif á vitni eða samseka.
2. Ef sökunautur hefur strokið, falið sig eða farið út úr ákveðnu marki eða gert tilraun í þá átt, eða líklegt þykir, að hann muni gera það, eða hann hefur ekki sinnt kvaðningu dómara.
3. Ef sökunautur reikar um án þess að hafa fast heimili eða dvalarstað, svo að vitað sé, ef telja má, að hann hafi ekki möguleika til þess að hafa löglega ofan af fyrir sér, eða ef hann er útlendingur og sennilegar skýrslur vantar um hann sjálfan eða heimilisfang hans.
4. Ef ætla má, að brot hans varði að minnsta kosti tveggja ára fangelsi.
5. Ef ætla má, að hann haldi áfram brotum, ef hann er látinn vera laus, meðan máli hans er ekki lokið.
6. Ef varðhald má telja nauðsynlegt til þess að verja aðra fyrir árásum sökunauts eða hann fyrir árásum eða áhrifum annarra manna.

Enn fremur má setja þann í varðhald, er heitazt hefur við annan mann, ef það telst nauðsynlegt til að verja aðra fyrir árásum þess, er fyrir þeim sökum er hafður.

68. gr.

Ef sökunautur er fyrir dómi, þegar úrskurður um gæzluvarðhald er kveðinn upp, þá skal honum þegar birtur þar úrskurðurinn. Annars kostar skal láta lögreglumann þegar birta honum úrskurðinn, og ef því er að skipta, taka hann fastan og setja hann í varðhald. Eftirrit af úrskurði skal, þegar þess er krafizt, láta í té, svo fljótt sem unnt er, og ekki síðar en sólarhring þar frá.

69. gr.

Gæzluvarðhaldi má ekki beita:

1. Ef brot það, sem um er að tefla, getur ekki að lögum varðað þyngri refsingu en sektum eða varðhaldi.
2. Ef sökunautur er alþingismaður, meðan Alþingi er háð eða meðan fundafrestun stendur, enda hafi hún ekki verið ákveðin í senn lengur en 14 daga. Þetta gildir þó ekki, ef þingdeild hans leyfir gæzluvarðhald eða alþingismaður hefur verið staðinn að glæp.

- 27 3. Ef sökunautur er innan 16 ára aldurs. Í stað varðhalds skal hann með úrskurði
5. marz falinn forsjá barnaverndarnefndar (skólanefndar), er komi honum fyrir á góðu heimili, eða fái honum aðra viðunandi gæzlu eftir þörfum.
4. Sjúklinga og vanfærar konur eða konur með barn á brjósti skal úrskurða til geymslu eftir læknisráði á spítala eða öðrum viðeigandi stað með þeim hætti, að heilsu þeirra sé borgið.

70. gr.

Gæzlufangar sæta þeirri meðferð, sem nauðsynleg er til þess að gæzlan komi að gagni og góð regla haldist í varðhaldinu, en varast skal, svo sem kostur er, að heita þá hörku eða harðýðgi.

Um gæzluna gilda annars þessar reglur:

1. Gæzlufangar skulu ekki hafa lakara viðurværi en refsifangar. Þeim er heimilt að útvega sér sjálfir og taka við fæði og öðrum persónulegum nauðsynjum, þ. á m. fatnaði, að svo miklu leyti, sem það fer ekki í bága við öryggi og góða reglu í varðhaldinu.
2. Gæzlufangar skulu að öllum jafnaði látnir vera í einrúmi, og ekki skulu þeir gegn vilja sínum hafðir með refsiföngum. Eigi skulu gæzlufangar yngri en 18 ára hafðir með eldri föngum.
3. Dómari ákveður, hvort og að hve miklu leyti gæzlufangi megi hafa samband við aðra menn en fangaverði og hvernig eftirliti skuli haga, ef slíkt samband er leyft, enda sé þess jafnan gætt, að leyfa gæzlufanga ekki samband við menn, ef ætla má það varhugavert vegna rannsóknarinnar. Rétt er að verða við óskum gæzlufanga um að hafa samband við lækni og prest, ef þess er kostur.
4. Bréf, skeyti eða önnur skjöl frá gæzlufanga eða til hans lætur dómari athuga og kyrrsetja, ef nauðsyn þykir vegna rannsókna eða ef efni þeirra er ósæmilegt, en gera skal sendanda viðvart um kyrrsetningu, ef því er að skipta.
5. Gæzlufanga má skylda til að ræsta og hirða klefa sinn eftir fyrirmælum dómara.
6. Gæzluföngum er heimilt að útvega sér vinnu, sem samrýmist öryggi og góðri reglu. Bóka mega þeir og afla sér með samþykki fangavarðar.

Dómari getur svipt gæzlufanga fríðindum, er honum hafa leyfð verið samkvæmt ákvæðum greinar þessarar, ef hann misnotar þau eða verður sekur um agabrot.

Gæzlufangi getur borið fram kvörtun fyrir dómara undan meðferð fangavarðar á sér.

71. gr.

Nú hefur dómari ákveðið að setja sökunaut í gæzluvarðhald, og getur sökunautur þá, ef dómari telur það nægilega tryggt, fengið að halda frelsi sínu að einhverju leyti eða öllu gegn tryggingu, er hann eða aðrir setja, eða gegn ábyrgð annarra manna, venjulega búsettra á landi hér, er dómari tekur gilda. Yfirlýsingu um tryggingu eða ábyrgð bókar dómari í þingbók og lætur viðkomendur undirrita þá bókun eða hann lætur þá gefa út sérstakar skriflegar yfirlýsingar. Ef trygging er sett, þá ber dómara að gera nauðsynlegar ráðstafanir lögum samkvæmt til verndar hennar gagnvart sökunaut og öðrum mönnum. Ef munir eru settir að handveði, ber dómara að geyma þá á tryggunum stað.

Trygging eða ábyrgð skal miða við ákveðna fjárhæð, og skal vera tilskilið, að þeirri fjárhæð skuli vera fyrirgert til ríkissjóðs, ef sökunautur fer úr marki því, er dómari setur honum, án leyfis dómara.

Nú brýtur sökunautur boð dómara um dvöl í ákveðnu takmarki, og skal þá af tryggingarfé eða ábyrgðarfé greiddur skaði sá, er sökunautur hefur verið dæmdur

til að greiða, ef með þarf. Ef sökunautur kemur af sjálfs sín vilja fyrir dómara innan mánaðar frá því, er hann braut boð dómara, getur dómari ákveðið, að tryggingu eða ábyrgð sé þó ekki fyrirgert, nema að því leyti sem það brot hans hefur valdið sérstökum kostnaði. 27 5. marz

Sökunautur skal fá tryggingu leysta, ef hann kýs heldur að fara í gæzluvarðhald. Trygging eða ábyrgð, er annar maður setur, skal leyst, ef hann krefst þess og sökunautur hefur ekki brotið boð dómara um vistarmark hans. Svo fellur trygging eða ábyrgð niður, ef dómari ákveður allt að einu að setja sökunaut í varðhald eða sökunautur andast, rannsókn lýkur án málshöfðunar og þegar úrslitadómur er um málið genginn.

Ágreining vegna tryggingar eða ábyrgðar úrskurðar dómari, og má skjóta þeim úrskurði með kæru til æðra dóms eða með áfrýjun opinbera málsins sjálfs.

72. gr.

Hvort sem trygging eða ábyrgð er sett eða ekki, getur dómari lagt fyrir sökunaut að halda sér í ákveðnu takmarki (hreppi, kaupstað, lögsagnarumdæmi o. s. frv.) eða komið honum til dvalar og gæzlu á ákveðnu heimili með meiri eða minni takmörkunum á frelsi hans. Þar sem fangahúss er ekki kostur, er hverjum, sem er þess megnugur að álit dómara, skylt að takast á hendur vist og gæzlu fanga, nema hann megi teljast hættulegur lífi manna eða heilbrigði. Ef því er að skipta, ber dómara að gera aðrar viðeigandi ráðstafanir til geymslu fangans, svo sem varðveislu á honum í aðgreindum, nægilega traustum klefa, ef ekki er fangahús til ráðstöfunar o. s. frv.

Ákvörðun sinni um gæzlu sökunauts samkvæmt þessari grein getur dómari breytt, hvenær sem honum þykir ástæða til.

X. KAFLI

Almennar reglur um rannsókn opinberra mála fyrir dómi.

73. gr.

Héraðsdómari getur, hvenær sem honum þykir nauðsynlegt eða heppilegt, hafið réttarrannsókn í opinberu máli, hvort sem mál hefur verið kært til hans eða ekki. Ef grunaður maður hefur verið tekinn fastur, ber héraðsdómara að setja dóm, svo fljótt sem unnt er, eftir að hann hefur fengið vitneskju um handtökuna. Í hinu fyrsta þinghaldi (frumprófi) skal dómari reyna eftir föngum að ganga úr skugga um sekt eða sýknu sökunauts. Lýkur dómari þegar rannsókn, ef hann telur það koma fram, að sökunautur muni sýkn vera, hvort sem það er af því, að refsikrafan er fyrnd, sýnt er, að ekki er um refsivert brot að tefla, o. s. frv. Sama er, ef hann telur víst, að máli hljóti að verða vísað frá dómi vegna aðildarskorts opinbera ákærvaldsins. Annars kostar heldur hann rannsókn áfram, þar til honum þykir það, sem máli skiptir, rannsakað til fullrar hlítar eða örvænt þykir, að rannsókn muni bera árangur. Dómara ber að rannsaka af sjálfsdáðum og sjálfstætt öll sakaratriði, enda þótt lögreglumenn hafi áður rannsakað og gert skýrslu um þau atriði. Nú hefur sökunautur játað á sig brot, og skal dómari þá allt að einu prófa það, hvort sú játning er sannleikanum samkvæm.

Nú æskir dómsmálaráðherra, sækjandi, sökunautur eða verjandi rannsóknar á tilteknum sakaratriðum, og skal dómari þá taka slíka málaleitun til greina, enda megi ætla, að sú rannsókn geti skipt máli.

Dómari skal framkvæma ráðstafanir þær, sem í 36. gr. getur, ef skilyrði eru til, svo og kveða á um framhald þeirra, ef lögreglumenn hafa gert þær. Haldast skulu þessar ráðstafanir, unz dómur gengur, ef því er að skipta, en felldar skulu þær

27 niður, jafnskjótt sem úr er bætt, þar sem það á við, eða rannsókn eða málshöfðun 5. marz er látin falla niður.

74. gr.

Dómari getur borið það undir dómsmálaráðherra, hvort rannsókn skuli hefja eða fram halda, og tekur þá dómsmálaráðherra ákvörðun um það atriði. Dómsmálaráðherra getur og af sjálfsdáðum farið þess á leit við dómara, að hann hefji rannsókn eða haldi áfram þegar hafinni rannsókn. Ef dómari telur, að krafa dómsmálaráðherra verði eigi tekin til greina, með því að skilyrði laga um refsingu í því máli skorti, svo sem vegna þess að eigi sé um refsiverða háttsemi að tefla, refsikrafa fyrnd, ákæruvaldið bresti aðild o. s. frv., þá veitir dómari dómsmálaráðherra kost á að skýra málið og kveður síðan upp úrskurð um það, hvort taka skuli kröfu dómsmálaráðherra eða ekki til greina.

75. gr.

Dómara ber að rannsaka öll atriði, er varða sekt sökunauts eða sýknu eða honum kynni að verða til málsbóta eða refsiauka, svo sem:

1. Verknaðinn sjálfan, er framinn hefur verið eða ætla má, að framinn hafi verið, stað og stund, og öll nánari atvik, er ætla má, að máli skipti, svo sem það, á hverjum eða hverju brot hefur niður komið, með hvaða hætti það hefur verið framið, hvort um fullframið brot eða tilraun sé að tefla, hversu langt tilraun hafi verið komin o. s. frv., sbr. 35. gr.
2. Það allt, er sökunaut sjálfan varðar, svo sem:
 - a. Hugarfar hans (ásetning, gáleysi), er hann framdi brotið, hvatir hans og tilgang, ef þau atriði skipta máli, o. s. frv.
 - b. Aldur hans. Og skal hann venjulega sanna með fæðingarvottorði sökunauts, ef þess er kostur málinu án verulegrar tafar. Annars kostar má láta skýrslu sökunauts nægja, enda lýsi þá dómendur og þingvottar álitinu sínu á því, hvort sú skýrsla samrýmist útliti hans og öðrum kunnum staðreyndum, ef dómara þykir þess þörf.
 - c. Hegðun undanfarið. Og skal það atriði sanna með sakavottorði og öðrum gögnum, sem fyrir hendi kunna að vera.
 - d. Þroski, andlegur og líkamlegur, heilbrigðisástand hans, andlegt og líkamlegt, fyrr og síðar, menntun, uppeldi, efnahagur og aðrar ástæður o. s. frv., eftir því sem þörf virðist krefja. Ef ástæða þykir til, skal leggja sökunaut undir viðeigandi læknisrannsókn í þessu skyni.
 - e. Hegðun og hugarfar sökunauts, eftir að hann framdi brotið eða brotin, svo sem það, hvort hann hefur séð eftir því, boðið fram bætur eða á annan hátt leitast við að gera yfirbót, eða hvort hann hefur reynt að dylja brotið, neytt hagnaðar af því, reynt að torvelda rannsókn þess o. s. frv.
 - f. Ef um tilraun er að tefla, hvort hann hafi horfið sjálfkrafa frá henni, eða hvort brot hefur ekki orðið fullframið af öðrum ástæðum.
 - g. Ef fleiri menn en einn eru við brot riðnir, þá ber eftir füngum að rannsaka, hvern þátt hver (hvor) um sig hafi átt í því, svo sem það, hver (hvor) hafi átt upptökin og hvaða ráðum hafi verið beitt í því efni.

76. gr.

Dómari lætur lögreglumann eða einn stefnuvott tilkynna sökunaut og öðrum þinghöld með hæfilegum fyrirvara, enda nægir, að næsta þinghald sé tilkynnt í þinghaldi þeim, sem þar eru viðstaddir. Nú er sökunatur í gæzlu, og skal honum þá gert kleift að koma fyrir dóm.

77. gr.

27

5. marz

Dómari kynnir sér rannsókn lögreglumanna eftir föngum, áður en hann hefur prófun á sökunaut eða öðrum, enda lesi hann ekki fyrir þeim skýrslur lögreglumanna, fyrr en hann hefur spurt þá um þau sakaratriði, er hann telur á því stigi rannsóknar ástæðu til að spyrja um. Ef skýrslu fyrir lögreglumönnum og skýrslu fyrir dómi ber á milli, bendir dómari aðilum á ósamræmið, þegar hann telur það henta.

Þeir menn, sem spurðir eru fyrir dómi í rannsókn opinbers máls, eiga rétt á að fá vitneskju um það af dómara, þegar mál er orðið svo skýrt, að honum er þess kostur, hvort þeir eru spurðir vegna grunar þeim á hendur um brot eða kvaddir vitnisburðar. Ef dómari kveður mann yfirheyrðan vegna grunar á honum um refsiverða hegðun, þá er honum óskýlt að svara spurningum dómarsins, er þá hegðun varða, enda ber dómara að benda sökunaut á þetta, þegar er efni standa til, og jafnframt á það, að þögn hans kunni að verða skýrð honum í óhag.

Nú kys sökunautur að svara spurningum dómara, og skal þá bóka svörin nákvæmlega og orðrétt eða taka þau á talvél, ef ætla má, að orðalag sökunauts skipti máli. Bókanir skal hera undir sökunaut, skrá síðan breytingar og athugasemdir, sem sökunautur vill gera við bókun á svörum sínum, lesa þær bókanir upp fyrir honum og geta þess að lokum, hvort hann hafi viðurkennt bókanir réttar eða ekki.

Ákvæði 38. og 40. gr. gilda og um rannsókn fyrir dómi að breyttu breytanda. Þó er dómara rétt að láta sökunaut hlýða á prófun vitnis eða matsmanns og gæta þar réttar síns, enda sé ekki ástæða til að ætla, að sökunautur kunni að hafa þau áhrif á vitni eða matsmann, að það eða hann segi ekki afdráttarlaust sannleikann, eða návist hans kunni að torvelda rannsókn málsins, svo sem vegna færissökunauts til undanskots sakargagna eða til þess að dylja sannleikann með öðrum hætti.

Dómari samprófar sökunauta, er honum þykir hættulaust, að rannsókn torveldist þess vegna, til þess að fá samræmi milli skýrslna þeirra, ef þess er kostur, eða staðfestingu á þeim. Ef með mál er farið samkvæmt 130. gr., er rétt að fresta samprófun, nema hætta sé á, að sakargögn fari annars forgörðum.

78. gr.

Dómari kynnir sökunaut efni þeirra skjala, er varða gögn í opinberu máli, þegar er honum þykir það mega verða án hættu á því, að vitneskja sökunauts þar um verði notuð til þess að torvelda eða seinka rannsókn máls, og ávallt eigi síðar en í lok rannsóknar.

XI. KAFLI

Um sækjanda og verjanda.

79. gr.

Nú sætir mál sókn og vörn fyrir dómi eftir málshöfðun, sbr. 130. gr., og skipar þá héraðsdómari sækjanda einhvern hæstaréttarlögmann eða héraðsdómslögmann, enda hafi sá fengið löggildingu dómsmálaráðherra til sóknar opinberra mála í héraði. Ekki má sækjandi vera nokkur sá, er gerði dómara óhæfan til að fara með málið.

Hlutverk sækjanda er að stuðla að því, að hið sanna og rétta komi í ljós og yfir höfuð að létta dómara starfið með málflutningi sínum. Honum ber, þegar er hann hefur fengið skjöl málsins, að athuga gaumgæfilega, hvort rannsókn um einstök atriði kunni að vera áfátt og benda dómara tafarlaust á það, til þess að úr því verði hætt. Í flutningi málsins skal hann lýsa staðreyndum skilmerkilega og án allra óþarfa málalenginga og draga fram öll atriði, sem máli skipta, sbr. 75. gr. Laga-

27 atriði ber honum að greina stutt, ljóslega og hlutlægt. Loks skal hann leiða ályktanir
5. marz sínar af því, sem hann hefur með greindum hætti fram flutt.

Sækjanda ber þóknun fyrir starf sitt eftir ákvörðun dómara.

80. gr.

Nú er farið með mál samkvæmt 79. gr., og skal þá jafnan skipa verjanda.
Eftir ósk sökunauts skal skipa honum verjanda:

1. Meðan hann sætir gæzluvarðhaldi.
2. Ef hann er sakaður um brot, er að lögum getur valdið honum missi þjóðfélagsréttinda, svo sem missi stöðu, kosningarréttar eða kjörgengis, atvinnuréttinda o. s. frv.
3. Ef brot getur varðað 10000 króna sekt eða tveggja mánaða refsivist eða hefur í för með sér upptöku eigna, er verulegum verðmætum nema, miðað við efna-
hag og ástæður sökunauts. Þó getur dómari skipað sökunaut verjanda, þótt þessum skilyrðum sé ekki fullnægt, ef sérstaklega stendur á, svo sem ef vafa-
atriði eru í máli um lög eða staðreyndir, sbr. 2. málsg.

Án óskar sökunauts skipar dómari honum réttargæzlumann:

1. Hvarvetna þess, er matsmenn eiga að staðfesta framburð eða matsgerð að söku-
naut fjarstöddum. Dómari veitir réttargæzlumanni kost á að kynna sér það allt,
er staðfesta skal, og annað, sem nauðsynlegt kann að vera til skilnings á því,
áður en staðfesting fer fram. Ber réttargæzlumanni að gæta hagsmuna söku-
nauts við staðfestingu.
2. Dómari getur skipað sökunaut réttargæzlumann í rannsókn máls, ef sökunautur
er að áliti dómara sérstaklega sljór eða skilningslítill eða haldinn annmörkum,
er torvela skynjan hans, svo sem sjóndepru, málleysi eða heyrnarleysi, söku-
nautur er undir 18 ára aldri eða annars er honum svo farið eða framkoma hans
fyrir dómi slík, að dómari telji skipun réttargæzlumanns heppilega.

Nú jatar sökunautur á sig afdráttarlaust brot, og eigi er vafi um staðreyndir,
svo sem þær, er varða hækkun eða lækkun refsingar, refsileysi eða niðurfall refs-
ingar, sakhæfi o. s. frv., eða lagaatriði, og skal þá eigi skipa verjanda.

81. gr.

Dómari skal jafnan, þegar lögskýlt er eða ástæða þykir til að skipa sökunaut
verjanda eða réttargæzlumann, vekja athygli hans á því atriði og veita honum kost
á að benda á einhvern þann mann, er rétt hefur að lögum til þess að fara með það
starf fyrir dómi almennt og sérstaklega í því máli. Dómari ákveður svo, hvern skipa
skuli.

Nú eru fleiri en einn maður fyrir sökum hafðir, og skal þá vera sami maður
verjandi þeirra beggja eða allra, ef telja má, að hagsmunir þeirra rekist ekki á.

Nú vill sökunautur ekki, að honum verði verjandi skipaður, og skal það þá
ekki gert, nema dómara þyki allt að einu ástæða til þess. Sjálfum er sökunaut rétt
að halda uppi vörn fyrir sig. Svo er honum og rétt að ráða á sinn kostnað hvern
þann löghæfan mann, sem dómari samþykkir, til að halda uppi vörn fyrir sig, hvort
sem skýlt er að skipa verjanda eða ekki.

82. gr.

Í Reykjavík og annars staðar, þar sem kostur er löggiltra málflutningsmanna,
skal verjandi tekinn úr hópi þeirra. Þó getur dómari eftir ósk sökunauts skipað
honum einhvern annan mann, er fara má með mál annarra manna, þar sem eigi eru
löggildir málflutningsmenn, ef hann telur hag sökunauts borgið í höndum slíks
manns og engar sérstakar ástæður mæla því annars í gegn.

83. gr.

27

5. marz

Dómari sá, er með aðalrannsókn máls fer, skipar verjanda í því máli. Nú skal staðfesting vitnisburðar, mats- eða skoðunargerðar fara fram í öðru lögsagnarum-dæmi, og skipar þá dómari þar verjanda til þess að vera við staðfestingu, nema verjandi í aðalmálinu sé þar við staddur.

84. gr.

Það er borgaraskylda hverjum heilum, lögráða manni að taka að sér starfa sækjanda og verjanda í opinberu máli. Þann, er dómari telur rækja starfann óvið-unandi, getur hann leyst frá honum og skipað annan í staðinn. Sama er, ef sækj-anda eða verjanda verða forföll, er að álitni dómara hindra þá frá því að inna starf-ann af hendi.

85. gr.

Ekki má skipa þann mann verjanda, sem hefur borið vitni eða verið mats- eða skoðunarmaður í því máli, eða þann, er vera mundi óhæfur dómari í því sökunaut í óhag, eða þann, er riðinn kann að vera við málið eða hefur að öðru leyti hag eða óhag af úrslitum þess, né heldur þann, er skipun hans gerði dómara óhæfan til að fara með málið.

86. gr.

Verjandi er háður sömu skyldum sem sækjandi, eftir því sem við getur átt, sbr. 79. gr. Honum ber að leiðrétta atvikalýsingu sækjanda, þar er efni þykja standa til, draga fram allt það, er verða má sökunaut til sýknu eða hagsbóta, og gæta réttar hans, er hann sætir varðhaldi eða annarri gæzlu að því leyti. Verjanda er heimilt að tala við sökunaut einslega, þegar hann er í gæzlu, nema dómari telji hættu á, að rann-sókn torveldist fyrir það. Ef verjandi er skipaður, áður en rannsókn er lokið, er honum rétt að vera við prófun sökunauts, enda þyki dómara það hættulaust vegna rannsóknar málsins. Þagnarskylda hvílir á verjanda um það, er sökunautur kann að hafa trúað honum fyrir um afstöðu sína til brots eða brota þeirra, sem um er að tefla, og um þau önnur atriði, er hann hefur komizt að í starfa sínum og eigi eru almenningi þegar kunn.

Skipuðum verjanda ber þóknun fyrir starfa sinn eftir ákvörðun dómara, nema hann hafi berum orðum afsalað sér henni.

87. gr.

Dómara er skylt að láta sækjanda og verjanda í té skjöl þau, er mál varða, eða eftirrit þeirra, að svo miklu leyti sem þau eru nauðsynleg til sóknar eða varnar þess, en skylt er þeim að skila þeim aftur til dómara, þegar starfa þeirra er lokið, ef þess er krafizt.

Þóknun skipaðs sækjanda og verjanda skal ákveða í dómi í máli, ef það lýkst með þeim hætti, nema viðkomandi hafi afsalað sér þóknun. Ef máli lýkur ekki með dómi, getur dómari ákveðið þóknun og hver hana greiði með úrskurði, er bóka skal í þingbók, og er sú ákvörðun bindandi og aðfararhæf sem dómur væri. Dómari getur og með sama hætti ákveðið verjanda eða réttargæzlumanni samkvæmt 80. gr., 2. mgr., 1. tölul., og 3. mgr., þóknun.

Þóknun sækjanda og verjanda greiðist sem annar sakarkostnaður.

88. gr.

Ef sækjandi eða verjandi torveldar rannsókn eða misbeitir stöðu sinni með öðrum hætti eða rýfur þagnarskyldu sína samkvæmt 86. gr., varðar það refsingu eftir ákvæðum hegningarlaganna um brot í embætti og sýslan.

27

5. marz

XII. KAFLI

Um vitni, mat, skoðun og skjöl.

89. gr.

Öllum er skylt að koma fyrir dóm í opinberu máli og bera þar vitni. Skorast geta þó þeir, sem hér segir, undan vitnisburði:

1. Maki sökunauts, meðan hjúskap þeirra er ekki slitið að lögum.
2. Unnusti eða unnusta sökunauts, enda varði vitnisburður ekki atvik, sem gerðust, áður en þau heitbundust.
3. Skyldmennni sökunauts að feðgatali eða niðja.
4. Kjörforeldri sökunauts eða kjörbarn undir samsvarandi skilorði sem í 2. tölul. segir.
5. Tengdaforeldri sökunauts og tengdabarn, systkin hans og jafnmægðir honum.

90. gr.

Dómari getur leyst fósturforeldri sökunauts eða fósturbarn undan vitnaskyldu, ef honum virðist samband þeirra mjög náði.

Sama gildir um vitnisburð unnusta eða unnustu, að því er varðar atvik, er gerðust, áður en þau heitbundust.

91. gr.

Aðila er ekki skylt að svara spurningu að viðlagðri vitnaábyrgð, ef ætla má, að svar við henni feli í sér játningu eða bendingu um það, að hann eða venzlamenn hans samkvæmt 89. gr. hafi framið refsiverðan verknað eða það gæti orðið þeim til mannorðsspjalla.

92. gr.

Embættis- og sýslunarmönnum er óskylt að koma fyrir dóm til að vitna um atvik, er gerzt hafa í embætti þeirra eða sýslan og leiða má í ljós með vottorði úr embættisbók eða öðru opinberu skjali.

93. gr.

Án leyfis viðkomandi ráðherra skal vitni ekki krafið skýrslu um leynilega samninga ríkisins, ráðagerðir eða ályktanir handhafa ríkisvaldsins um málefni, sem öryggi ríkisins, réttindi eða heill að öðru leyti varða eða hafa mjög mikilvæga fjárhagsþýðingu eða viðskipta fyrir íslenzku þjóðina.

Embættismenn og sýslunar verða ekki krafðir vitnisburðar um það, sem þeir hafa fengið vitneskju um í starfa sínum og leynt á að fara, nema viðkomandi ráðherra leyfi eða forseti sameinaðs Alþingis, ef taka skal skýrslu af alþingismanni eða öðrum starfsmanni Alþingis.

94. gr.

Vitnum þeim, sem hér segir, er óheimilt að svara spurningum án leyfis þess, sem með á:

1. Verjanda um það, er sökunautur hefur trúað honum fyrir um málsatvik, eftir að hann hefur tekið vörnina að sér.
2. Prestum, læknum, ljósmæðrum og lyfsölum um atriði, er varða einkahagi manna og þeim hefur verið trúað fyrir í starfa sínum, nema brot varði minnst tveggja ára refsivist.

Nú má telja vitnisburð nauðsynlegan til varnar sökunaut, og getur dómari þá ákveðið vitnaleiðslu með úrskurði.

95. gr.

27

Heimilt er dómara, nema leyfi aðila komi til, að undanþiggja vitni að svara 5. marz spurningum, er varða leyndarmál um kaupsýslu, uppgötvanir eða önnur slík verk, hvort sem vitnið á sjálfst í hlut eða það hefur komið að vitneskju sinni í þjónustu einstaklings, fyrirtækis eða stofnunar, enda telji dómari hagsmuni aðila til leyndar ríkari en hagsmuni ákærvaldsins um skýrslu.

96. gr.

Dómari skal leiðbeina aðilum um þau atriði, er varða vitnisburð og í 89.—95. gr. getur.

97. gr.

Dómari metur það hverju sinni, hvort barn hafi náð þeim þroska, að það beri það skynbragð á sakarativik, að vitnisburður þess um það skipti máli.

Samsvarandi hátt hefur dómari á um vanþroska menn eða geðbilaða.

98. gr.

Skýlt er vitni að koma fyrir dóm utan varnarþings síns, hvar sem er á landinu, ef nauðsynlegt þykir til samprófunar vitnis við sökunaut eða önnur vitni, enda sé því séð fyrir farkosti og því sem minnstur bagi gerður.

Vitni, sem eigi má koma fyrir dóm á þingstað vegna sjúkleika síns eða heima-manna sinna, má prófa annars staðar, þar sem kostur er að taka af því skýrslu.

Dómari getur úrskurðað vitni skýlt að hafa með sér sakargögn til sýningar eða framlagningar í dómi eða athuga bækur sínar, skjöl og aðra muni og gera útdrátt úr tilteknum atriðum í þeim til skýringar málsatvikum.

99. gr.

Dómari getur látið lögreglumann (hreppstjóra) eða einn stefnuvott kveðja vitni til þess að koma fyrir dóm og gefa skýrslu í opinberu máli, að viðlagðri refs-ingu. Ef vitni sinnir eigi kvaðningu að forfallalaus, getur dómari fært eða látið færa það fyrir dóm með valdi. Beita má ákvæðum 131. gr. laga nr. 85/1936, eftir því sem við á.

100. gr.

Dómari lætur vitni fyrst gera grein fyrir heiti sínu, aldri, stöðu og heimilisfangi eða dvalarstað. Síðan brýnir hann alvarlega fyrir því skyldu þess til að gefa sönn og rétt svör við spurningum sínum og draga ekkert undan, er máli skiptir, hvort sem það varðar málsatvik, hæfi þess, sönnunargildi vitnisburðar eða annað. Loks minnir dómari vitni á þýðingu vitnisburðar um málsúrslit og skýrir fyrir vitninu með tilvísun til viðeigandi ákvæða hegningarlaga þá refsíabýrgð, er vitni kann að baka sér með vísvitandi eða gáleysislega röngum framburði, og þá siðferðislegu ábyrgð, sem röngum framburði er samfara.

Að þessu loknu lætur dómari vitni festa með þeim hætti, er nú greinir, heit um sannan framburð sinn:

1. Ef vitni lýsir sig, að gefnu tilefni frá dómara, trú á guð, og heit samkvæmt því samræmist trúarsannfæring þess, þá skal það lyfta upp hægri hendi sinni og hafa upp eftir dómara þessi orð: Ég sver það og vitna til guðs míns, að ég skal segja það, er ég veit sannast og réttast, og ekkert undan draga. Svo hjálpi mér guð, sem ég salt segi.
2. Nú má ekki svo með fara, sem í 1. tölul. segir, og festir vitni þá heit sitt með þeim hætti, að það lyftir upp hægri hendi sinni og hefur upp eftir dómara þessi orð: Ég lýsi yfir því og legg þar við drengskap minn og heiður, að ég skal segja það, er ég veit sannast og réttast, og ekkert undan draga.

- 27 3. Nú er annar háttur hafður á heitfestingu en sá, er í 1. og 2. tölulið segir, í landi, 5. marz þar sem vitni hefur dvalizt, svo sem hönd lögð á helga bók, og er þá dómara rétt að hafa þann hátt á, ef hann telur vitni munu fyrir það leggja ríkari helgi og virðingu á heitfestingu.

Dómari getur frestað heitfestingu þar til á síðara stigi málsmeðferðar, og auk þess getur hann látið heitfestingu niður falla, ef sönnunatriði máls má telja vafalaus. Nú fer heitfesting fram eftir á samkvæmt ákvæðum þessarar málsgreinar, og breytir dómari þá heitstaf til samræmis við það.

101. gr.

Eigi skal heitfesta:

1. Barn undir 15 ára aldri.
2. Þann, sem svo er vitsmunavant eða svo geðbilaður, að hann ber ekki skyn á eða er ófær til að meta helgi eða þýðingu heitfestingar.
3. Sakaðan mann eða mann, sem dómari veit eða má ætla, að síðar verði sakaður í því máli.

102. gr.

Að heitfestingu lokinni hefst vitnaleiðsla um sakaratriði. Gæta skal dómari þess, að spurningar hans séu ákveðnar, ekki tvíræðar eða veiðandi, ekki særandi eða móðgandi, frammar en efni standa til, og ekki sýnilega þýðingarlausar. Ganga skal úr skugga um það, hvort skýrsla manns er reist á sjálfs hans skynjan eða sögusögn annarra.

Nú hefur vitni eða aðrir gefið skýrslur fyrir lögreglumanni eða aðrir en það fyrir dómi, og kynnir dómari þá slíkar skýrslur eða önnur sakargögn eigi fyrir vitni, fyrr en honum þykir þess þörf til skýringar eða leiðréttingar skýrslu þess. Utanréttarvottorðum þess, er vitni skyldi bera, um sakaratriði, má dómari ekki veita viðtöku, nema skýrslan sé gerð að tilhlutun hans eða lögreglumanns eða dómara þygi standa sérstaklega á, svo sem ef eigi er kostur annarrar skýrslu frá þeim aðila.

Vitni hvert skal prófa sér og eigi láta önnur vitni hlýða á. Um návist sökunnauts fer samkvæmt 77. gr. Samprófa skal vitni við sökunnaut og aðra, ef á greinir, þegar dómara þykir hentugt.

Ef með mál er farið samkvæmt 130. gr., er rétt að fresta samprófun, nema hætta sé á, að sakargögn fari annars forgörðum.

Nú er dómþing háð fyrir opnum dyrum og spurning er svo löguð, að svar við henni varðar einkahagi vitnis sjálfs eða annarra, og getur dómari þá lagt spurningu skriflega fyrir vitni og leyft því að svara skriflega og bókað svarið, enda eigi vitnið kost á að sannfæra sig um rétta bókun, án þess að svarið sé lesið upp.

Þar sem verjandi er við rannsókn annars staðar, er honum rétt að beina því til dómara, að hann leggi spurningar um tiltekin atriði fyrir þá, sem prófaðir eru.

Bóka skal svör svo, að ótvírætt og tæmandi komi fram efnið í svörum, og orðrétt jafnan, ef ástæða er til að ætla, að orðrétt bókun geti skipt máli um mál almennt eða einstök sakaratriði.

103. gr.

Dómari rannsakar af sjálfsdáðum öll atriði, er varða skyldu vitnis eða heimild til að gefa skýrslu og hæfi til þess að staðfesta hana. Dómari getur látið vitni eða aðra staðfesta skýrslu sína um þessi efni.

Dómari vitnamáls úrskurðar þau atriði, er í grein þessari segir, og annað, er varðar vitnamálið sjálft. Yfirlýsing vitnis fyrir vitnadómara um það, að úrskurður verði borinn undir æðra dóm, frestar framkvæmd úrskurðar.

104. gr.

27

Vitni skal greiða eftir kröfu þess og samkvæmt úrskurði dómara útlagðan kostnað þess vegna rækslu vitnaskyldunnar og þóknun fyrir atvinnumissi, sem telja má vitni skipta nokkru máli, miðað við efnahag þess og ástæður. 5. marz

105. gr.

Ákvæði 136.—144. gr. laga nr. 85/1936 gilda og um opinber mál, eftir því sem við á, og með þeim breytingum og viðaukum, sem hér segir:

1. Dómari rannsakar sjálfur vettvang, muni og verksummerki, eftir því sem við verður komið og hann hefur þekkingu til, bæði á þingstað og annars staðar með kunnáttumönnum og án þeirra, sbr. 35. gr.
2. Dómari framkvæmir eða lætur framkvæma mat og skoðun af sjálfsdáðum svo og samkvæmt tilmælum ákæruvaldsins, sökunauts eða verjanda hans, eftir því sem efni standa til.
3. Dómari gerir sökunaut, sækjanda og verjanda viðvart um dómkvaðningu mats- og skoðunarmanna, ef ástæða er til, en dómkvaðning, matsgerð og staðfesting hennar fer fram, þótt þeir komi ekki.
4. Dómari veitir mats- og skoðunarmönnum leiðbeiningar og úrskurðar, að hverju leyti athugasemdir áður nefndra aðila, sbr. 2. tl., skuli til greina teknar. Mats- eða skoðunargerð skal fá dómara í hendur, og ákveður hann staðfestingu samkvæmt þeim reglum, sem hingað til hafa tíðkast.

106. gr.

Líkskoðun fer fram, hvar sem er og hvarvetna þess, er dómara þykir nauðsynlegt.

Krufning líka má einungis framkvæma samkvæmt úrskurði dómara, nema nánasti venzlamaður eða nánustu venzlamenn leyfi, þegar ástæða þykir til vegna öflunar sakargagna.

Um framkvæmd líkskoðunar og krufningar fer samkvæmt gildandi reglum, þó svo, að dómari ákveður hverju sinni í samráði við hlutaðeigandi kunnáttumann, hvað gera skuli.

107. gr.

Ákvæði 149. gr. laga nr. 85/1936 gildir og í opinberum málum, svo sem við á.

XIII. KAFLI

Um sönnunarbyrði og mat sakargagna.

108. gr.

Sönnunarbyrði um sekt sökunauts og atvik, sem telja má honum til óhags, hvílir á ákæruvaldinu. Dómari metur það hverju sinni, hvort nægileg sönnun, er eigi verði véfengd með skynsamlegum rökum, sé fram komin um hvert atriði, er varðar sekt og ákvörðun refsingar og aðrar afleiðingar brots, þar á meðal, hverja þýðingu skýrslur sökunauts hafi.

109. gr.

Dómari metur það eftir atvikum, hvert sönnunargildi þær staðreyndir hafi, er eigi varða beinlínis þá staðreynd, sem sanna skal, en leiða kann að mega af ályktanir um hana, svo sem atriði, er í 2.—6. tölul. 35. gr. getur, uppeldi sökunauts, þekking hans og menntunarástand, framkomu í rannsókn málsins o. s. frv.

27

5. marz

Dómari metur öll atriði varðandi sönnunargildi vitnisburðar, matsgerðar, skoðunar og skjala, með hliðsjón af ákvæðum 129., 144., 153., 154., 158. og 159. gr. laga nr. 85/1936.

110. gr.

XIV. KAFLI

Um mál ungmenna, sektavald lögreglumanna, dómsáttir og ákæru.

111. gr.

Mál ungmenna á aldrinum 15—18 ára fara samkvæmt 30. gr. laga nr. 19/1940, sbr. lög um vernd barna og ungmenna.

112. gr.

Dómara er heimilt, enda sé það ekki hannað sérstaklega í lögum, að afgreiða opinbert mál án málshöfðunar:

1. Ef brot er mjög smávægilegt, getur dómari lokið máli með áminningu, er hann skráir í þingbók, enda láti sökunautur við það sitja.
2. Ef brot er skýlaust sannað og telja má, að refsing muni ekki fara fram úr sektum, ef dómur gengur um málið, getur dómari ákveðið hæfilega sekt, er greiðist innan tiltekins tíma að viðlagðri viðeigandi refsivist ásamt sakarkostnaði, enda játist sökunautur undir þessa ákvörðun dómara með undirskrift sinni í þingbók. Greina skal í bókun skýrt og stutt brot það, sem um er að tefla, refsíákvæði, sem það varðar við, og ítrekunarverkun á síðari brot, ef því er að skipta. Nú hefur skýlaust sannað brot upptöku eignar í för með sér, og getur dómari undir því skilorði, er nú var sagt, ákveðið eignaupptöku. Ákvörðun um eignaupptöku getur dómari og tekið með bókun í þingbók, ef sökunautur finnst ekki eða er ókunnugur og verðmæti fer ekki fram úr kr. 3000.00.

Senda skal dómsmálaráðherra skrá um mál, sem lokið er samkvæmt 2. tölul. 1. málsg. þessarar greinar, eftir þeim reglum, er hann ákveður.

Nú telur dómsmálaráðherra, að saklaus maður hafi verið látinn undirgangast greiðslu sektar eða maður hafi ranglega verið látinn seta upptöku eignar. sbr. 2. tölul. 1. mgr. þessarar greinar, eða verið látinn gangast undir fjarstæð málalok að öðru leyti eða að mál, sem lokið er samkvæmt sama ákvæði, hefði átt að ganga til dóms, og getur hann þá kært málið til hæstaréttar til ónýtingar á ákvörðun dómara.

Nú stendur lögreglumaður vegfaranda að broti á umferðarlögum, bifreiðalögum eða lögreglusamþykkt, og telja má, að refsing muni ekki fara fram úr 300 króna sekt, og getur lögreglumaður þá gert sökunaut hæfilega sekt, er greiðist þegar í stað eða innan tiltekins tíma, enda játist sökunautur undir þessa ákvörðun lögreglumanns með undirskrift sinni í sektabók, er lögreglumaður heldur. Nú greiðist sekt eigi innan tiltekins tíma, og skal lögreglumaður þá senda kæru til dómara með venjulegum hætti. Dómari fellir þá ákvörðun lögreglumanns úr gildi og lýkur máli lögum samkvæmt. Dómsmálaráðherra setur nánari reglur um bókhald lögreglumanna og meðferð þessara mála að öðru leyti. Nú þykir ákvörðun lögreglumanns fjarstæð, og ákveður þá dómari eða dómsmálaráðherra, að mál skuli tekið til meðferðar af nýju, enda fellir dómari þá ákvörðun lögreglumanns úr gildi.

113. gr.

Dómari höfðar mál af sjálfsdáðum á hendur sökunaut, sem ekki hefur komið fyrir dóm, ef:

1. Honum hefur sjálfum verið löglega birt kvaðning fyrir dóm á tilteknum stað og tíma og fullnægi kvaðningin ákvæðum 1.—3. tölul. 115. gr., enda sé skýrt

greint í henni, að fjarvist hans verði metin til jafns við viðurkenningu hans 27 og að dómur gangi um málið, þótt hann komi ekki, og að hann megi ekki vænta 5. marz frekari viðvörunar.

2. Ekki er kunnugt um, að nauðsynjar banni honum komu fyrir dóm.
3. Ætla má, að brot hans varði eigi yfir 3000 króna sekt eða eignaupptöku.
4. Fram er komin fyrir sekt hans skýrsla eins lögreglumanns eða annars opinbers starfsmanns eða gögn, er jafna megi til slíkrar skýrslu.

Ef tveir menn eða fleiri eru sakaðir um sama brot, verður þessi meðferð venjulega því aðeins höfð, að skilyrði 1.—4. tölul. sé fullnægt um þá báða eða alla.

Eigi skal ómerkja í æðri dómi gerðir dómara samkvæmt þessari grein, nema sýnt þyki, að dómara hafi missýnt í mjög mikilsverðum atriðum.

Ákvæði 112. gr., 2. mgr., um skýrslur til dómsmálaráðherra eiga við um mál samkvæmt þessari grein.

114. gr.

Í málum, þar sem sökunautur hefur skýlaust játað sig hafa haft alla þá háttsemi, sem hann er borinn og máli skiptir, ekkert veikir þá játningu og vafalaust má þykja um aðrar staðreyndir, svo sem þær, er orka kunna refsihækkun eða refsilækkun, refsileysi eða niðurfelling refsingar, sakhæfiskorti o. s. frv., eða notkun lagaákvæða, svo sem um val milli tveggja eða fleiri ákvæða sér eða saman, um aðild o. s. frv., er dómara heimilt að höfða mál af sjálfsdáðum, sbr. þó 22. gr.

Fara skal um þau atriði, sem í grein þessari getur, eftir 3. og 4. málsg. 113. gr.

115. gr.

Er dómari telur rannsókn lokið, sendir hann dómsmálaráðherra eftirrit af öllu því, sem í henni er fram komið, til ákvörðunar um það, hvað gera skuli. Þegar er dómsmálaráðherra hefur fengið rannsókn máls í hendur, athugar hann, hvort semja skuli ákæru á hendur sökunaut eða sökunautum. Ef honum virðist það, sem fram er komið með framhaldsrannsókn eða án hennar, nægilegt eða líklegt til sakfellis, semur hann ákæru, en annars kostar lætur hann við svo búið standa.

Nú ákveður dómsmálaráðherra málshöfðun, og semur hann þá ákæruskjal, er hann sendir dómara. Í því skal greina, svo og að eigi verði um villzt:

1. Nafn sökunauts, heimilisfang og önnur deili á honum.
2. Hvert það brot, sem sök er gefin á, stað og stund, eftir föngum, er það er talið framið, það heiti, sem það hefur í lögum, eða aðra skilgreining svo og þær laga-greinar, sem það er talið varða við.
3. Þær kröfur, sem gerðar eru, svo sem kröfur um refsingu, réttindamissi, eignartöku, skaðabætur, greiðslu sakarkostnaðar o. s. frv.

Í ákæruskjali má ekki skírskota til fram kominna sannana eða setja þar lögfræðilegar athugasemdir fram en sagt var.

Dómari ritar ákvörðun sína um stað og stund til þingfestingar málsins á ákæruskjal og lætur síðan birta fyrir sökunaut með venjulegum hætti eða fyrir dómi. Um leið og ákæruskjal er birt sökunaut, skal hann spurður, hvort hann vilji halda uppi vörn eða fá verjanda, og hvern, ef því er að skipta.

Nú ákveður dómari málshöfðun samkvæmt 114. gr., og semur hann þá ákæru, er fullnægi ákvæðum 1.—3. tölul., enda fer um birtingu hennar og annað samkvæmt ákvæðum þessarar greinar.

116. gr.

Fresti til þinghalds í opinberum málum má stytta eftir þörfum frá því, sem mælt er í einkamálum. Tilkynningar má birta á sömu stöðum sem í lögum um meðferð einkamála í héraði greinir, svo og í varðhaldi eða á gæzlustað, ef því er að

27 skipta. Rétt er, að lögreglumaður eða einn stefnuvottur birti. Ákærða skal afhenda 5. marz eftirrit af kvaðningu samkvæmt 113. gr. eða ákæruskjali.

117. gr.

Nú er óvíst um þann mann, er kröfu skal á hendur gera, eða dvalarstað hans, en mál hans sætir þó lögsögu íslenzkra dómstóla, og skal þá birta ákæru eða kröfur í Lögbirtingablaði með ákvörðun um stund og stað til þinghalds og með hæfilegum fyrirvara.

118. gr.

Dómsmálaráðherra getur ávallt svo og dómari samkvæmt 114. gr. gefið út framhaldsákæru, enda sé mál ekki þegar dæmt í héraði:

1. Ef leitt er í ljós, eftir birtingu ákæru, að ákærði hafi eða kunni að hafa drýgt önnur eða frekari brot en í ákæru segir.
2. Ef sýnt er, að ákæru er ábótavant, svo sem háttsemi ákærða ranglega lýst eða saksótt eftir öðrum refsíákvæðum en brot á undir.

Framhaldsákæru skal jafnan gefa út eigi síðar en 3 vikum eftir að þörfin á henni varð kunn, enda skal veita ákærða kost á að koma að vörn eftir þörfum.

Aldreí má dæma sökunaut fyrir aðra hegðun en þá, sem í ákæruskjali greinir, né heldur dæma aðrar kröfur á hendur honum. Rétt er þó dómara að dæma áfall á hendur sökunaut, þótt aukaatriði brots, svo sem staður og stund þess, séu ekki skýrt eða rétt greind, enda telji dómari, að vörn verði ekki áfátt þess vegna. Dómari getur gefið sökunaut, verjanda og sækjanda færi á því að tjá sig um sakaratriði að þessu leyti, ef þurfa þykir. Dómara er og rétt undir sama skilorði að dæma eftir öðrum refsíákvæðum en segir í ákæru, en gefa skal hann þá nefndum aðilum kost á því að reifa málið að því leyti og af nýju, ef því er að skipta.

119. gr.

Nú hefur rannsókn dómara á hendur tilteknum sökuðum manni eigi leitt í ljós sakaratriði eða sakargögn, sem nægileg hafa þótt til ákæru, og má þá eigi taka það mál upp af nýju, nema skilyrðum 2. málsgreinar 42. gr. sé fullnægt, enda fer um rannsókn skaðabótakröfu sem þar segir.

Ákvæði 3. mgr. 42. gr. gildir hér að breyttu breytanda.

120. gr.

Þegar kvaðning samkvæmt 113. gr. eða ákæra hefur verið birt sökunaut, nefnist hann ákærði og málið er nefnt: Ákæruvaldið gegn N. N.

XV. KAFLI

Um flutning og meðferð opinberra mála fyrir héraðsdómi.

121. gr.

Að liðnum þeim fresti, sem til var tekinn samkvæmt 115. gr., 5. málsg., eða 117. gr., setur dómari dómþing og þingfestir mál. Leggur hann þá fram eftirrit af dómprófum máls og önnur gögn, er fram hafa komið og unnt er að leggja fram á dómþingi. Kynna skal sökunaut, ef þess er kostur, efni þeirra gagna, er honum hafa ekki áður kynnt verið, og fá viðurkenningu hans um það, að þau varði hann eða málið, ef unnt er. Ef verjanda skal skipa, þá skal gera það í þessu þinghaldi, nema það hafi verið áður gert. Verjanda eða ákærða, ef hann ætlar sjálfur að verja sig, skal fá í hendur málsskjöl og setja frest til varnar, enda skal þá ákveða næsta þinghald.

Frumrit skjals, þar sem eftirrit má eigi að sama gagni koma, eða muni, sem 27
úrslit máls varða, lætur dómari venjulega ekki aðilum í hendur, nema til athugunar 5. marz
í þinghaldi, enda er rétt að gera ljósmyndir af slíkum gögnum aðilum til afnota.

122. gr.

Mál skal taka til dóms í þinghaldi samkvæmt 121. gr., nema dómari telji framhaldsrannsóknar þörf, ef:

1. Sökunautur kemur fyrir dóm og óskar eigi skipaðs verjanda, þó að honum væri það rétt, eða að halda uppi vörn annars.
2. Vörn kemur þá þegar fram.

Nú eru sökunautar tveir eða fleiri, og má þá mál því aðeins til dóms taka, að svo standi á um báða eða alla sem í 1. og 2. tölul. segir.

123. gr.

Dómari ákveður hverju sinni, hvort vörn skuli flutt munnlega eða skriflega.

124. gr.

Ákærða eða verjanda hans er rétt, áður en vörn er flutt, ef því er að skipta, að bera sérstaklega undir dómara hvert það atriði, er hann telur varða því, að ekki verði réttilega lagður dómur á mál að efni til, eins og þá stendur á, svo sem að máli beri að vísa frá dómi, að því beri að fresta til frekari rannsóknar eða varnar, að dómari sé óhæfur o. s. frv., og krefjast úrlausnar dómara þar um. Tekur dómari ákvörðun um það, hvort kröfu skuli taka til greina eða ekki, með rökstuddum úrskurði, ef hann telur ekki eiga að gera það, og dómi, ef frávisunarkrafa er tekin til greina.

Nú er krafizt frávisunar máls, og skal þá dómismálaráðherra veittur kostur á því að tjá sig um málið, áður en dómari tekur ákvörðun um þá kröfu.

Synjunarúrlausn dómara má kæra til æðra dóms, ef dómismálaráðherra samþykkir.

125. gr.

Nú er vörn fram komin og framhaldsrannsókn lokið, ef því er að skipta, og tekur dómari þá mál til dóms.

Nú verður dómara það ljóst eftir dómtöku, að rannsaka þurfi betur einhver atriði, og gerir hann þá ákærða og verjanda svo og sækjanda, ef því er að skipta, viðvart um það, enda fer um slíka rannsókn með sama hætti sem ella. Rétt er dómara að veita aðilum kost á því að flytja framhaldsvörn í máli, að rannsókn lokinni, eftir því sem efni standa til. Að svo búnu tekur dómari mál til dóms af nýju.

126. gr.

Nú hefur ákærði ekki sinnt kvaðningu samkvæmt 113. gr. og skilyrðum hennar er að öðru leyti fullnægt, og tekur dómari þá þegar mál til dóms og kveður upp refsidóm á hendur ákærða.

127. gr.

Nú kemur ákærði eða sjálfvalinn verjandi hans ekki fyrir dóm, þegar þingfesta skal mál, og tekur dómari þá mál þegar til dóms, nema:

1. Honum sé kunnugt um nauðsynjar annars þeirra eða beggja.
2. Hann telji rétt að hafa framhaldsrannsókn um sakaratriði.
3. Honum þykir annars standa svo á, að rétt sé að fresta máli og veita aðilum færi á því að halda uppi vörn.

Dómari gerir aðilum viðvart um þinghald til framhaldsrannsóknar, og að henni

- 27 lokinni, ef því er að skipta, frest til varnar og stað og stund til næsta þinghalds.
5. marz Ef frestað er máli samkvæmt 1. eða 3. tölul., tilkynnir dómari aðilum það og frest þann, sem ákveðinn er, og stað og stund næsta þinghalds, enda verði mál þá tekið til dóms. Ef ekki er komið fyrir dóm af hendi ákærða að settum frestum liðnum, skal venjulega taka mál til dóms.

128. gr.

Nú skilar skipaður verjandi ekki vörn innan tiltekins tíma, og getur dómari þá sett honum nýjan frest, enda getur dómari falið öðrum löghæfum manni vörn, ef dómari telur mál hafa dregið eða munu dragast óhæfilega lengi fyrir aðgerðaleyfi skipaðs verjanda.

129. gr.

Nú hefur dómari birt ákæru eða kröfur samkvæmt 117. gr., og er þá rétt að taka mál til dóms, þótt ákærði eða stefndi komi þar ekki, ef:

1. Skilyrðum 114. gr. er fullnægt.
2. Dómsmálaráðherra og dómari telja mál fullrannsakað og ákærða hefur verið skipaður verjandi samkvæmt ósk hans og kostur veittur til varnar eða hann hefur lýst því fyrir dómara, að hann æskti engrar varnar. Annars kostar skal fresta máli að svo stöddu.
3. Gerð er krafa á hendur aðila um upptöku eignar.

130. gr.

Sókn og vörn samkvæmt ákvæðum 131.—136. gr. fer fram í:

1. Málum, þar sem refsing fyrir brot getur varðað yfir 8 ára fangelsi samkvæmt hegningarlögum nr. 19/1940.
2. Málum, sem sæta ákæru dómsmálaráðherra samkvæmt 115. gr., sbr. 22. gr., ef:
 - a. brot getur varðað yfir 5 ára fangelsi samkvæmt lögum nr. 19/1940 og lagaatriði eða sönnunar veita efni til slíkrar meðferðar, t. d. úrslit máls velta á líkum, mál er mjög umfangsmikið eða margbrotið;
 - b. sérstaklega þýðingarmikil vafaatriði eru í máli eða úrslit þess hafa annars mikla almenna þýðingu, hvort sem brot varðar við almenn hegningarlög eða önnur lög.

Dómsmálaráðherra rannsakar og ákveður hverju sinni, hvort mál er þess eðlis, að það skuli sæta meðferð samkvæmt 2. tölul. þessarar greinar. Dómari skal í lok rannsóknar leita þess, hvort ákærði æski þess, að sókn og vörn verði flutt í máli hans, ef dómara þykir vera mega heimild til að kveða svo á.

131. gr.

Þegar er dómsmálaráðherra hefur ákveðið meðferð máls samkvæmt 130. gr., sendir hann dómara eða formanni dóms samkvæmt 5. gr. tilkynningu um ákvörðun sína. Dómari (formaður) skipar því næst sækjanda og verjanda og sendir þeim skjöl málsins ásamt tilkynningu um stað og stund næsta þinghalds, sbr. 115. og 116. gr.

132. gr.

Dómari (formaður dóms) veitir sækjanda og verjanda sameiginlegan frest til að undirbúa sókn og vörn. Þeir skulu kynna sér rækilega alla málavöxtu og rannsaka, hvaða sakaratriði sé rétt að leiða betur í ljós en þegar er gert, sbr. 79. og 86. gr. Gera skulu þeir skrá um sakargögn, er athuga þarf, og þau vitni, sem þeir vilja leiða, hvort sem þau hafa verið leidd áður eða ekki. Skulu þeir kynna hvor öðrum efni skrárinnar og fá dómurum hana í hendur fyrir dómþing svo tímanlega, að þeir geti yfirfarið efni hennar.

133. gr.

27

5. marz

Á næsta dómþingi skal þingfesta mál með þeim hætti, sem í 121. gr. segir. Þá er máli hefur verið lýst og sækjandi og verjandi hafa gefið sig fram og ákæra hefur verið lesin upp, ber þeim að tjá sig um atriði þau, er því kynnu að varða, að ekki verði réttilega lagður dómur á mál að efni til, og fer þá svo sem í 124. gr. er mælt.

134. gr.

Frekari rannsókn máls fer fram fyrir dómi, ef þess er þörf og kostur, og taka sækjandi og verjandi þátt í henni.

Dómur kveður ákærða og aðra fyrir sig, nefnir skoðunar- og matsmenn, tekur við staðfestingu þeirra og segir fyrir um öflun annarra gagna, eftir því sem efni standa til.

Sækjandi gerir fyrst stuttlega grein fyrir sakaratriðum og ákæru svo og þeim sakargögnum, sem hann ætlar að styðja ákæru við. Þá skal ákærði spurður um sakaratriði og honum veittur kostur á því að tjá sig um þau. Ef frásögn hans fer í atriðum, sem máli skipta, í bága við fyrri skýrslu hans, skal honum bent á ósamræmið og þau atriði prófuð af nýju. Ef ákærði játar brot á sig, ákveður dómur, að hverju leyti þörf er frekari sakargagna.

Því næst flytur sækjandi fram sakargögn og spyr vitni. Verjandi tekur þá við, flytur fram sakargögn af sinni hendi og leiðir vitni. Sækjandi og verjandi gagnspyrja vitni jafnóðum og þau eru spurð. Um vitnaleiðsluna gilda ákvæði 102. gr. Dómendur spyrja ákærða, vitni og aðra eftir þörfum, stjórna prófun sækjanda og verjanda og skera úr öllum vafa- og ágreiningsefnum.

Nú verður ekki hjá því komið, að rannsókn einstakra atriða fari fram fyrir dómi annars staðar, og er þá rétt, að sækjandi og verjandi komi þar fyrir dóm með sömu skyldum og réttindum sem mælt var, ef dómendum aðalmáls þykir nauðsynlegt.

135. gr.

Þá er gögn öll eru fengin, skal dómur kveða á um það, hvort flytja skuli mál munnlega eða skriflega. Mál skal flytja munnlega, nema bæði sækjandi og verjandi óski skriflegs málflutnings, enda telji dómur skriflegan flutning máls heppilegri, svo sem vegna þess, hve mál er umfangsmikið.

Nú er mál munnlega flutt, og skal málflutningur þá fara fram þegar í fyrsta þinghaldi, sbr. 133. gr., eða þegar gögn öll eru fram komin, sbr. 134. gr. Sækjandi talar fyrst, en verjandi síðan, enda má hvor flytja tvær ræður, en rétt er ákærða að taka einu sinni til máls að loknum ræðum sækjanda og verjanda. Um munnlegan málflutning fer annars eftir 112. gr. laga nr. 85/1936.

Nú er mál skriflega flutt, og leggur sækjandi þá fyrst fram sókn sína, en verjandi síðan vörn. Framhaldssókn og framhaldsvörn má síðan flytja einu sinni af hvors hálfu.

Að lokinni sókn og vörn skal mál taka til dóms.

136. gr.

Nú þykir dómi eftir dómtöku máls svo áfátt um rannsókn einhvers atriðis, að ekki megi við hlíta, og skal þá hafa framhaldsrannsókn þar um, enda megi ætla, að hún kunni að bera árangur. Ákveður dómari (formaður) í samráði við sækjanda og verjanda stund og stað til rannsóknar eða gerir ráðstafanir til þess, að rannsókn fari fram utan síns lögsagnarumdæmis, ef því er að skipta. Um rannsókn samkvæmt þessari grein fer annars samkvæmt 134. gr. Dómur getur, að rannsókn lokinni og eftir að sækjandi og verjandi hafa kynnt sér árangur hennar, veitt þeim kost á að

27 gera athugasemdir til viðbótar málflutningi sínum, ef honum þykir nauðsynlegt
5. marz eða heppilegt.

Að loknum aðgerðum samkvæmt þessari grein skal taka mál til dóms af nýju.

137. gr.

Fresta skal meðferð máls:

1. Ef nauðsynjar banna dómara, málflytjanda eða öðrum, sem leysa ber af hendi starf í þarfir máls, að inna af hendi störf sín á tilsettum tíma.
2. Ef þeir koma ekki fyrir dóm, er gefa skulu skýrslu í opinberu máli eða staðfesta hana, enda megi ætla hana skipta nokkru máli.
3. Ef óviðráðanleg atvik tálma annars framkvæmdum, svo sem veður eða vötn, sóttkvíun o. s. frv.
4. Ef framhaldsrannsókn er ákveðin, sem eigi er unnt að hafa þá þegar, eða bíða verður annarra aðgerða til framkvæmdar máli, svo sem skipunar dómara eða málflytjanda o. s. frv.

Dómari getur frestað máli:

1. Vegna uppkvaðningar úrskurða og annarra ráðstafana sakir máls.
2. Til sóknar eða varnar máls.

138. gr.

Hraða skal meðferð opinberra mála eftir föngum, enda verði þess jafnan gætt að afla allra fáanlegra skýringa um málavöxtu. Dómari (dómur) ræður gangi máls, enda er hann óbundinn af yfirlýsingum málflytjanda eða kröfum, nema þær séu borgararéttar eðlis. Eigi skiptir það máli, hvenær yfirlýsingar koma fram í rannsókn eða flutningi máls.

XVI. KAFLI

Um sakarkostnað.

139. gr.

Til sakarkostnaðar í opinberum málum telst:

1. Ferðakostnaður dómara og sækjanda og skipaðs verjanda, ef því er að skipta, enda skal greiða þeim óhjákvæmilegan kostnað af ferðalagi vegna rannsóknar og meðferðar málsins.
2. Þóknun skipaðs sækjanda og verjanda.
3. Þóknun fyrir aðstoð vegna málsins, svo sem skjalþýðingar, dómtúlkun, afnot muna annarra manna o. s. frv.
4. Gæzlu-, varðhalds- og flutningskostnaður ákærða, þar til framkvæmd refsingar hefst samkvæmt ákvæðum dómsins.
5. Þóknun til vitna, mats- og skoðunarmanna.
6. Þingvotta- og birtingargjöld.
7. Kostnaður af kyrrsetningu samkvæmt 144. gr. og fullnustu dóms með aðför.
8. Annar óhjákvæmilegur kostnaður.

Réttargjöld, gjald fyrir eftirrit beinlínis í þágu málsins, stimplun dómsgerða eða staðfestingu skal eigi greiða.

140. gr.

Nú er ákærði sýkn dæmdur af refsikröfum, af hvaða ástæðu sem er, eða refsimál gegn honum fellur niður, án þess að svo sé ástatt sem í 112. gr. segir, og skal þá einnig sýkna hann af málskostnaðarkröfu. Þó skal dæma greiðslu sakarkostnaðar á hendur ákærða að einhverju leyti eða öllu, ef hann hefur orðið kostnaðar valdur

með vísitandi eða stórkostlegu ólögsmætu framferði í rannsókn máls eða í sambandi við hana.

27

5. marz

Nú eru tveir menn eða fleiri hafðir fyrir sökum, og eru sumir sýknaðir og sumir sakfelldir, og skal þá frá draga þann hluta kostnaðar, er telja má aðeins koma hinum sýknaða eða sýknuðu við, nema telja megi hinn dómfellda eða hina dómfelldu einnig heinlínis valda að honum. Ef slíkur frádráttur verður ekki gerður nákvæmlega, metur dómari það, í hvaða hlutföllum hinn sakfelldi skuli bera sakarkostnað á móti rikissjóði.

141. gr.

Nú er ákærði sakfelldur fyrir það brot eða þau brot, sem honum er sök á gefin, og skal þá dæma greiðslu sakarkostnaðar á hendur honum.

Nú er ákærði sakfelldur fyrir sum þau brot, er honum er sök á gefin, en sýkn dæmdur af öðrum, og getur dómari þá ákveðið, að hann skuli greiða nokkurn hluta kostnaðar, en að hinn hlutinn skuli greiddur úr rikissjóði, með þeim hætti, er í 140. gr. segir.

Kostnað, sem sækjandi eða verjandi eða lögreglumenn eru valdir að vegna vanrækslu eða skeytingarleysis í starfi sínu, skal ekki dæma sökunaut til að greiða. Getur dómari ákveðið í dómi refsímálsins eða úrskurði, ef máli lýkur án dóms, skyldu þeirra til að greiða slíkan kostnað, en veita skal hann þeim áður kost á að láta uppi álit sitt.

142. gr.

Nú eru tveir menn eða fleiri sóttir til refsingar í sama máli og sekir dæmdir, og skal þá hvorum (hverjum) þeirra gert að greiða gæzlu- eða varðhaldskostnað sinn og þóknun til skipaðs verjanda síns einum sér, ef hann hefur fengið sér skipaðan annan verjanda en hinn eða hinir. Þá hina sakfelldu, sem eru saman um verjanda, skal dæma in solidum til að greiða þóknun hans.

Nú hafa ákærðu allir eða báðir tekið þátt í broti með vitund og vilja hvor (hver) annars og eru dæmdir til refsingar fyrir það í sama máli, og skal þá venjulega dæma þá til að greiða sakarkostnað in solidum (sbr. þó 1. málsg.). Ef samband þeirra einhverra eða allra um brot hefur ekki verið slíkt, skiptir dómari sakarkostnaði milli þeirra í þeim hlutföllum, er honum þykir sanngjarnt vera.

143. gr.

Í dómi og úrskurði, ef máli lýkur án dóms, skal almennt kveða á um skyldu ákærða til að greiða sakarkostnað án ákvörðunar fjárhæðar. Þóknun verjanda, sem kemur fyrir dóm utan lögsagnarumdæmis, þar sem með aðalmál er farið, svo og annan kostnað þar ákveður dómari aukamálsins.

Dómari gerir heildarreikning yfir sakarkostnað og sendir hann ásamt fylgiskjölum til dómsmálaráðuneytisins, er úrskurðar reikninginn og greiðir dómara það, sem hann kann að hafa lagt út eða greiða á síðar. Refsidómur ásamt úrskurðuðum reikningi verður þá lögleg heimild til aðfarar í fé ákærða eða ákærðu.

144. gr.

Til tryggingar greiðslu sakarkostnaðar og skaðabóta eða til undirbúnings eignartöku, ef því er að skipta, skal dómari, ef hann hefur jafnframt fógætavald, kyrrsetja eða láta fógeta annars kyrrsetja eignir sökunauts eða sökunauta, ef hættu má telja á því, að þeim verði ella undan skotið eða að þær glatist eða rýrni að mun, svo að ekki verði nægilegt til greiðslu sakarkostnaðar eða bóta á sínum tíma, og fer það eftir álitum dómara, hversu mikið skuli kyrrsetja. Um framkvæmd og þýðingu kyrrsetningar fer sem um kyrrsetningu fjármuna almennt, en þó með þeim afbrigðum, er hér segir:

- 27 1. Tryggingu þarf enga að setja.
 5. marz 2. Ábyrgð á kyrrsetningu þessari fer eftir almennum skaðabótareglum.
 3. Mál til réttlætningar kyrrsetningu þarf ekki að höfða.

Dómari kveður á um varðveizlu kyrrsettra muna og sér um, að þær ráðstafanir verði gerðar, er með þarf að lögum til verndar kyrrsetningu. Eigi skal stimpilgjald eða þinglýsingar greiða fyrir þessar ráðstafanir.

Kyrrsetning fellur niður, jafnskjótt sem ákærði hefur verið sýknaður með úrslitadómi eða úrskurði af greiðslu sakarkostnaðar og skaðabóta eða málsókn hefur verið undan felld eða látin niður falla og eigi koma ákvæði 112. gr. til greina, og á hann þá heimtingu á því, að honum verði honum að kostnaðarlausu fengin umráð yfir hinum kyrrsettu verðmætum og úr gildi felldar þær ráðstafanir aðrar, sem gerðar kunna að hafa verið til verndar kyrrsetningunni. Ef ákærði hefur greitt sakarkostnað eða dæmdar skaðabætur, á hann og heimtingu til hins sama, en greiða verður hann þá kostnað þar af.

XVII. KAFLI

Um bætur til handa þriðja manni.

145. gr.

Nú kemur það í ljós í rannsókn opinbers máls, að þriðji maður hefur beðið tjón af háttsemi þeirri, sem sökunautur er borinn, og skal dómari þá, þegar er efni standa til, benda þriðja manni á það, að hann eigi þess kost að koma bótakröfu sinni að í væntanlegu refsímáli, og að þar megi dæma hana, ef hún verði nægilega skýrð án verulegra tafa eða óhagræðis í því máli. Ef aðili eða umboðsmaður hans gerir slíka kröfu nægilega ákveðið og nægilega snemma, enda leiðbeini dómari í því efni eftir þörfum, þá skal dómari leita sannana um hana, þar á meðal með matsgerð eða skoðunar fyrir dómtöku, ef því er að skipta. Bera skal slíka kröfu undir ákærða, enda er sækjanda og verjanda skylt að gera athugasemdir um hana, ef ákærði hefur ekki samþykkt hana, eftir því sem ástæður verða til.

146. gr.

Ef máli er til lykta ráðið samkvæmt 112. gr. og sökunautur samþykkir bóta-kröfu og samkomulag verður um greiðslu hennar, skal dómari bóka það, og er þann gerning að meta sem sátt fyrir dómi.

Um lyktir bótakröfu í refsímáli fer annars sem hér segir:

Ef dómur gengur ekki um efni refsikröfu fyrir þá háttsemi, sem bótakrafa er sprottin af, þá verður ekki heldur dæmt um hana. Sama er, ef ákærði er sýknaður af þeirri háttsemi vegna þess, að eigi þykir sannað, að hann hafi framið hana. Ef hann er sýkn dæmdur af öðrum rökum, svo sem vegna sakhæfisshorts, eða refsing er látin niður falla, en skilyrðum skaðabótaskyldu er þó talið vera fullnægt, má dæma kröfuna. Ef sannanir þykir skorta um tjón aðila að öllu leyti, skal vísa kröfu frá dómi. Dómari ákveður annars bætur með venjulegum hætti.

147. gr.

Í æðra dómi skal taka skaðabótakröfu, sem dæmd hefur verið að efni til í héraði, til meðferðar með venjulegum hætti, ef annar hvor aðila æskir þess, enda gilda þar ákvæði 145. gr. um skyldu sækjanda og verjanda.

Skjóta má sérstaklega til hæstaréttar ákvæði héraðsdóms, þar sem bótakrafa hefur verið dæmd að efni til, ef dómnum er ekki áfrýjað að öðru leyti, enda fer það málsskot að lögum um meðferð einkamála fyrir æðra dómi.

148. gr.

Aðrar kröfur borgararéttareðlis, sem rót sína eiga að rekja til refsiverðrar háttsemi, má og leggja fyrir dómara í refsimáli, svo sem missi erfðaréttar, ógildi hjúskapar o. s. frv., og skal þar dæma þær að efni til, að fullnægðum framangreindum skilyrðum, eftir því sem við á.

27

5. marz

149. gr.

Nú hefur leit verið gerð hjá þriðja manni eða hald verið lagt á muni hans í rannsókn opinbers máls, og á hann þá kröfu til bóta fyrir miska, ef aðgerðir þessar hafa fram farið á óþarflega móðgandi eða særandi hátt, og fyrir fjártjón, er aðgerðin hefur valdið honum, enda verði honum eigi gefin sök á því, að hún fór fram eða hvernig hún fór fram. Í stað bótakröfu má láta aðila í té yfirlýsingu samkvæmt 158. gr., eftir því sem við á.

XVIII. KAFLI

Um bætur til handa sökuðum mönnum o. fl.

150. gr.

Kröfu um bætur samkvæmt þessum kafla má, nema öðruvísi sé sérstaklega mælt, því aðeins taka til greina, að:

1. Sökunautur hafi ekki með visvitandi eða stórvægilega gáleysislegu ólögsmætu framferði valdið þeim aðgerðum, er hann reisir kröfu sína á, svo sem með stroki, ósannindum, tilraunum annars til að torvelda rannsókn o. s. frv., og
2. Rannsókn hafi verið hætt eða ákæra ekki hafin vegna þess, að sú háttsemi, sem hann var borinn, hafi talizt ósáknæm, eða sönnun hafi ekki fengizt um hana eða hann hafi verið sýkn dæmdur með óáfrýjuðum eða óáfrýjanlegum dómi af sömu ástæðum, enda megi fremur telja hann líklegan til að vera sýknan af henni en sekan.

Bæta skal fjártjón og miska, ef því er að skipta.

151. gr.

Dæma má bætur fyrir handtöku, leit á manni, rannsókn á heilsu manns og aðrar aðgerðir, sem hafa frelsisskerðing í för með sér, aðrar en gæzluvarðhald og refsivist, sbr. 152. og 153. gr., svo og fyrir leit í húsum og hald á munum:

1. Ef lögmælt skilyrði hefur brostið til slíkra aðgerða.
2. Ef ekki hefur verið, eins og á stóð, nægilegt tilefni til nefndra aðgerða eða þær hafa verið framkvæmdar á óþarflega hættulegan, særandi eða móðgandi hátt.

152. gr.

Bætur skal að jafnaði dæma fyrir gæzluvarðhald, sem óleyfilegt er samkvæmt 1.—3. tölul. 69. gr., án tillits til ákvæða 1. eða 2. tölul. 150. gr. Sama er um bætur til þeirra, er í 4. tölul. sömu greinar segir, enda hafi mátt sjá, að svo var ástatt um þá, sem þar greinir, eða þeir hafi vakið athygli viðkomenda á því.

Um bætur fyrir gæzluvarðhald annars fer eftir 150. gr.

Taka skal sérstaklega til greina, ef sannað er eða ætla má, að sökunautur hafi liðið tjón á heilsu sinni vegna frelsisskerðingar.

153. gr.

Nú verður það ljóst, að maður hefur saklaus hlotið refsidóm, þolað refsingu eða upptöku eigna, og ber þá að dæma honum bætur fyrir miska og fjártjón, þar á meðal fyrir stóðu- og atvinnumissi, enda þótt skilyrðum 1. tölul. 150. gr. sé ekki fullnægt, en lækka má þó bætur eftir sök aðila á því, að hann var ranglega dæmdur.

27

5. marz

154. gr.

Bótakröfu má hafa uppi sem hér segir:

1. Ef rannsókn hefur ekki leitt til ákæru, getur aðili krafizt úrskurðar rannsóknardómara um rétt sinn á hendur ríkissjóði til bóta. Kveður dómari þá upp úrskurð um kröfuna, að fengnu áleti dómsmálaráðherra. Úrskurði má áfrýja til æðra dóms.
2. Ef mál gengur til dóms, getur aðili krafizt úrlausnar héraðsdóms um bótakröfu á hendur ríkissjóði, enda ber þá sækjanda og verjanda að tjá sig um hana í flutningi máls þar. Ákvæðum dóms um bótakröfu má áfrýja til æðra dóms ásamt málinu eða sérstaklega, ef máli er ekki áfrýjað.
3. Nú eru þær leiðir ekki farnar, sem í 1. og 2. tölul. getur, og er aðila þá rétt að höfða mál í héraði, þar sem sú aðgerð fór fram, er krafa er á reist, með venjulegum hætti, enda sé dómsmálaráðherra stefnt fyrir hönd ríkisvaldsins til að gæta réttar þess og lögreglumanni og héraðsdómara, ef krafa er gerð á hendur þeim. Fer þá mál eftir reglum um meðferð einkamála, enda skal veita aðila gjafsókn fyrir báðum dómum. En dæma má hann til greiðslu sakarkostnaðar, ef hann tapar máli, eftir almennum reglum.

155. gr.

Ríkissjóður ábyrgist jafnan greiðslu bóta, en kröfu á hann á hendur dómara eða öðrum, ef telja má þá hafa með ásetningi eða stórkostlegu gáleysi valdið aðgerðum þeim, sem krafa var reist á, eða framkvæmt þær með sama hætti.

Nú er rannsókn á hendur manni, sem hlotið hefur bætur samkvæmt 150.—152. gr., tekin upp af nýju og það kemur í ljós, að grundvöllur sá, sem bótakröfu mátti reisa á, var ekki fyrir hendi, og ber þá að dæma hann til endurgreiðslu bótanna.

156. gr.

Um aðilaskipti að bótakröfu samkvæmt þessum kafla fer samkvæmt 3. málsg. 264. gr. almennra hegningarlaga.

157. gr.

Bótakrafa fyrnist á 6 mánuðum frá vitneskju aðila um ákvörðun um niðurfall rannsóknar eða ákæru eða uppkvaðningu sýknudóms eða frá því, er aðili var laus látinn úr refsivist. Ef refsímál hefur farið til hæstaréttar, telst fyrningarfrestur frá uppkvaðningu dóms þar.

158. gr.

Sökunautur, er orðið hefur fyrir þeim aðgerðum, sem taldar eru í 151.—153. gr., getur í stað bóta krafizt vottorðs þess opinbers starfsmanns, sem máli hans hefur ráðið til lykta, um það, að komið hafi í ljós, að sökunautur hafi ekki verðskuldað aðgerðina. Ef viðkomandi opinber starfsmaður telur, að sökunautur eigi rétt á slíku vottorði, ber honum að láta það í té.

XIX. KAFLI

Um sektir.

159. gr.

Ef sækjandi eða verjandi, hvort sem hann er skipaður eða ekki, gerir sig sekan í vanrækslu eða skeytingarleysi í starfa sínum, getur dómari dæmt honum sekt á hendur frá 200—5000 krónur í dómi eða úrskurði, eftir því sem á stendur.

160. gr.

27

5. marz

Sömu sektum, er ákveða má samkvæmt 159. gr., skal sá sæta, er viðhefur ósæmileg ummæli, skrifleg eða munnleg, fyrir dómi um dómara eða aðra eða kemur að öðru leyti hneykslanlega eða ósæmilega fram fyrir dómi.

161. gr.

Sá skal sæta sektum eða varðhaldi, sem brýtur bann dómara samkvæmt 3. málsg. 16. gr. eða í ræðu eða riti gefur opinberlega visvitandi eða gálauslega ranga eða villandi skýrslu í verulegum atriðum eða óþarflega særandi um opinbert mál eða rannsókn þess, meðan því máli er ekki að fullu lokið, eða tálmar eða reynir að tálma á ólögsmætan hátt rannsókn slíks máls eða hafa að öðru leyti ólöglega áhrif á hana eða málsúrslit.

Ef sækjandi eða verjandi brýtur ákvæði 1. málsg. og brot þeirra þykja eigi varða nema sektum, enda liggi full vitneskja fyrir um það, má svo með fara, sem í 159. gr. segir.

Mál út af þessum brotum fara annars sem opinber mál almennt.

162. gr.

Ef brot þau, er í 159., 160. og 161. gr. segir, varða þyngri refsingu að lögum en þar segir, skal sækja þá sök í almennu opinberu máli.

163. gr.

Sektir samkvæmt 159.—161. gr. og 41. gr. renna í ríkissjóð.

Kæra má sérstaklega refsíákvæði samkvæmt 159., 160. og 161. gr., en ella fer um áfrýjun eftir 175. gr.

XX. KAFLI

Um dóma og úrskurði.

164. gr.

Úrskurði, er kveða þarf upp í sambandi við rannsókn eða flutning opinbers máls, skal kveða upp svo fljótt sem unnt er, eftir að atriði er tekið til úrskurðar. Úrskurðir skulu vera byggðir á forsendum og nægilega skýrir og glöggir.

165. gr.

Ákvæði 191. og 192. gr. laga um meðferð einkamála í héraði skulu og taka til opinberra mála.

166. gr.

Dómar í opinberum málum skulu vera glöggir og skýrir svo sem kostur er á. Ekki má skirskota til sannana eða atvika, er síðar kunna að koma fram.

Í dómi skal greina nafn, stöðu og heimili ákærða, svo að ekki verði um villzt, númer málsins, þing, stað og stund, er dómur er upp kveðinn, hvenær mál var tekið til dóms, nafn dómanda eða nöfn, ef fleiri eru en einn, málsatvik og málsástæður þær, er máli þykja skipta, hugleiðingar dómara um niðurstöðu, skilorð, ef skilorðsbundið er dæmt, réttarfarssæktir, ef því er að skipta, um skaðabótakröfu, eignartöku, sakarkostnað og annað, er máli kann að skipta. Niðurstöðu dóms skal síðan saman draga í niðurlag hans, eins og tíðka hefur verið, að því leyti sem honum á að fullnægja með aðför, og svo ef ákærði er alsýknaður.

Dómi eða úrskurði má fullnægja með aðför eftir efni sínu, enda þótt eigi sé sett í þá aðfararákvæði sérstaklega.

Ef sektir eru dæmdar eða úrskurðaðar, skal ákveða í dómi eða úrskurði vara-

- 27 refsingu lögum samkvæmt tiltekinn tíma, er ákærði skuli þola, ef sekt greiðist ekki innan ákveðins tíma frá birtingu eða uppsögu dóms eða úrskurðar, sbr. 3. málsg. 167. gr.

Ákvæði um aðfararfrest skal annars ekki setja í dóma eða úrskurði í opinberum málum, hvorki um refsingu né annað.

167. gr.

Dómari tilkynnir ákærða eða verjanda hans, ef þess er kostur, hvar og hvenær dómur eða úrskurður, ef með þarf og það á við, verði kveðinn upp, og með þeim fyrirvara, er honum þykir hlýða.

Niðurlag dóms eða úrskurðar skal lesa upp á dómþingi í heyranda hljóði. Eftirrit af dómi eða úrskurði skal veita sækjanda og verjanda eða ákærða svo fljótt sem unnt er, ef þess er krafizt.

Ef ákærði er viðstaddur uppsögu dóms eða úrskurðar, þarf ekki að birta honum dóm eða úrskurð. Ella skal birting dóms fram fara með venjulegum hætti, og úrskurðar, er það á við.

Ef ákærði er við dómsuppsögu eða úrskurðar staddur, telst frestur samkvæmt 4. málsg. 166. gr. frá uppsögudegi, en ella frá birtingardegi.

Dómari gerir nauðsynlegar ráðstafanir til birtingar dóma og úrskurða.

Geta skal þess í þingbók, hvort ákærði hafi verið viðstaddur uppsögu dóms eða úrskurðar. Í eftirriti af dómsathöfnum þessum skal þess og geta.

168. gr.

Dómur bindur ákærða, handhafa ríkisvalds og aðra aðila um atriði þau, sem þar eru dæmd, svo sem refsingu, skaðabætur, réttindamissi, réttarfarssektir, eignatöku, sakarkostnað o. s. frv.

Ákvæði 2. málsg. 195. gr. og 196. gr. laga nr. 85/1936 gilda og um opinber mál.

169. gr.

Refsiákvæðum, ákvæði um eignatöku, málskostnað eða skaðabætur í dómi í opinberu máli eða úrskurði má ekki fullnægja með aðför fyrr en afráðið er, að því verði ekki skotið til æðra dóms, en þá má því þegar fullnægja, nema sekt skuli greiða og greiðslufrestur hennar sé ekki liðinn.

XXI. KAFLI

Um kæru til æðra dóms.

170. gr.

Ekki verður skotið til æðra dóms:

1. Ákvörðun um, að meðdómendur skuli til kvaddir.
2. Ákvörðun um, að rannsókn eða meðferð máls skuli fara fram fyrir luktum dyrum.
3. Ákvörðun um brottvísun af dómþingi.
4. Synjun um skoðun skjala og kynningu annarra sakargagna.
5. Ákvörðun um, að verjanda skuli skipa.
6. Ákvörðun um fresti, sbr. þó 172. gr., 9. tölul.
7. Ákvörðun um skriflegan eða munnlegan málflutning.
8. Ákvörðun um að veita verjanda leyfi til viðtals við sökunaut.
9. Ákvörðun um, að rannsókn eða málsmeðferð skuli tekin upp af nýju.

171. gr.

27

5. marz

Dómsmálaráðherra einn getur kært til æðra dóms eða leyft aðila að kæra:

1. Úrskurði dómara, að hann eða meðdómandi skuli eða skuli ekki fara með mál.
2. Synjun á kvaðningu meðdómenda.
3. Frávísunardóm og úrskurð dómara samkvæmt 74. gr.
4. Ákvæði um sakarkostnað, sbr. þó 172. gr., 11. tölul.

172. gr.

Aðili getur kært til æðra dóms:

1. Úrskurð um handtöku og rannsókn á sökunaut eða öðrum, leit, hald á munum, kyrrsetningu og rannsókn skjala og bréfa.
2. Ákvörðun um skyldu manna til aðstoðar og um að láta í té muni í þarfir opinbers máls.
3. Úrskurð um varðhald og aðra gæzlu á sökunaut og tryggingu.
4. Synjun um skipun verjanda og ákvörðun um það, hvern skuli skipa.
5. Ákvörðun um þóknun sækjanda og verjanda, ef hún er ekki ákveðin í dómi.
6. Úrskurð um vitnaskyldu, vitnaheimild, þóknun vitnis, viðurlög við brotum á vitnaskyldu og önnur atriði, sem vitni varða.
7. Úrskurð um sams konar efni um mats- og skoðunarmenn.
8. Úrskurð um líkrannsókn.
9. Úrskurð, þar sem synjað er um rannsókn um einstök atriði eða endurupptöku málf lutnings.
10. Ákvörðun um önnur efni, er varða rannsókn máls eða meðferð fyrir dómtöku þess og líkt er farið.
11. Ákvæði um greiðslu sakarkostnaðar á hendur ákærða, sem að öðru leyti hefur verið sýkn dæmdur að nokkru eða öllu.

173. gr.

Kæra samkvæmt 172. gr., 1.—4. tölul., frestar ekki framkvæmdum í máli. Kæra samkvæmt 6. og 7. tölul. frestar ekki aðgerðum, ef hún varðar þóknun vitna eða mats- og skoðunarmanna.

Þegar öðruvísi stendur á, frestar kæra samkvæmt 172. gr. þeim framkvæmdum í rannsókn opinbers máls og meðferð, sem fara mundu í bága við niðurstöðu æðra dóms, ef hún yrði andstæð hinni kærðu dómsathöfn, nema slík framkvæmd verði talin brýnt nauðsynleg til þess að rannsókn málsins komi að fullu gagni, enda verður ákvörðun dómara um það efni eigi haggað. Þetta gildir þó ekki um vitnaheimild eða vitnaskyldu né um samsvarandi skyldu matsmanna eða skoðunarmanna.

174. gr.

Þar sem kæra frestar framkvæmdum, skal dómari, eftir því sem unnt er, ganga þegar úr skugga um það, hvort kært verði.

Kærandi skal lýsa kæru sinni innan sólarhrings frá því, er honum var birt ákvörðun sú, er hann vill kæra, bréflaga til dómara eða með bókun í þingbók, og gera kröfur sínar ásamt þeim athugasemdum, er honum þykir hlýða, enda mega ný gögn og ný málsatvik koma fyrir æðra dóm. Jafnskjótt sem kæru hefur verið lýst, skal dómari gera eftirrit af því, er kærumálið varðar. Sendir hann þegar æðra dómi fimm eintök þar af með athugasemdum sínum, ef hann vill, en sökunaut eða verjanda hans eitt eintak, svo og þeim öðrum, er kærán varðar (sækjanda, vitni o. s. frv.). Innan 3 sólarhringa eftir móttöku skjalanna getur æðri dómur lagt dóm á kærumálið, enda getur hver aðila sent honum athugasemdir sínar á þeim fresti.

Athugasemdir, er síðar koma, skal þó taka til greina, ef þær koma, áður en 27 dómur er upp kveðinn.

5. marz Ef kæra frestar framkvæmdum rannsóknar eða málsmeðferðar, skal æðri dómur hafa lokið dómsorði á kærumál innan 10 daga frá móttöku skjalanna, nema mál sé sérstaklega margbrotið eða dómurinn telji óhjákvæmilegt, að nýrra gagna sé aflað. Að þeim fengnum fer um dómsuppsögu sem áður segir.

Aldrei má dómsuppsaga dragast lengur en 2 vikur, eftir að skjöl öll, þar á meðal ný sakargögn, hafa til æðra dóms komið, hvort sem kæra frestar framkvæmdum eða ekki.

Sekta skal kæranda um 200—5000 krónur til ríkissjóðs fyrir tilefnislausa kæru.

XXII. KAFLI

Um áfrýjun.

175. gr.

Skyld er dómsmálaráðherra að áfrýja dómi án kröfu ákærða:

1. Ef ákærða er dæmd 5 ára refsivist eða meira.
2. Ef sérstakar ástæður eru til, svo sem ef telja má mann ranglega sýknaðan eða sakfelldan, refsingu að mun of háa eða of lága, réttindi eða eign ranglega dæmda af manni, mann ranglega mæltan undan þessum viðurlögum, eða ranglega hallað á hann í forsendum dóms, þótt hann sé sýknaður, ef það hefur almenna þýðingu að fá úrlausn æðra dóms eða töluverð vafaatriði þykja annars vera í máli, hvort sem þau varða lög eða staðreyndir.

Skyld er dómsmálaráðherra að áfrýja eftir kröfu ákærða:

1. Ef ákærða er dæmd refsing eða upptaka eignar fyrir fyrsta sinni framið brot.
2. Ef dæmd refsing nemur 5000 króna sekt eða þriggja mánaða refsivist.
3. Ef ákærði er sviptur réttindum eða réttindamissi leiðir af sakfellingu hans.
4. Ef ákærða er mælt upptaka eignar, er nemur 5000 krónum. Jafnan er þriðja manni, sem með dómi skal sæta upptöku eignar, rétt að áfrýja að hætti einkamála, ef dómsmálaráðherra vill láta við dóminn sitja.

Lögráðamaður kemur í stað ákærða um ákvarðanir um áfrýjun, sbr. 177. gr., ef ákærði er yngri en 18 ára eða sviptur sjálfræði.

Að ákærða önduðum, koma maki hans, foreldri, barn, kjörbarn og systkin í stað hans um áfrýjun. Rétt er dómsmálaráðherra að áfrýja ákærða til hagsbóta eftir andlát hans.

176. gr.

Nú er máli áfrýjað að kröfu ákærða, og verður þá refsing eða önnur viðurlög á hendur honum ekki þyngd, nema ákæruvaldið áfrýi málinu í þessu skyni af sinni hálfu.

177. gr.

Nú hefur ákærða verið dæmt áfall og svo er ekki farið sem í 1. tölul. fyrri málsgreinar 175. gr. segir, og skal héraðsdómari þá spyrja ákærða, ef hann er við dómsuppsögu staddur, hvort hann æski áfrýjunar, en ella skulu stefnuvottar gera það eftir fyrirlagi dómara, þegar þeir birta sakfellda dóminn.

Nú er dómsmálaráðherra skyld að áfrýja eftir kröfu ákærða, og skal ákærði þá hafa að forfallalausú tilkynnt dómara kröfu sína um áfrýjun innan 2 vikna frá áður-nefndum tíma. Annars kostar má svo meta sem hann uni við dóminn.

Héraðsdómari skal jafnan afgreiða dómsgerðir til dómsmálaráðherra svo fljótt sem unnt er.

178. gr.

Ákvörðun um áfrýjun samkvæmt 175., sbr. 179. gr., frestar fullnustu ákvæða um refsingu, eignartöku, sakarkosnað, svo og skaðabætur, enda hafi ákærði ekki berum orðum samþykkt skaðabótakröfu að öllu leyti. Ákvörðun um áfrýjun frestar og ákvæðum dóms um réttindamissi, nema þau verði talin sett til verndar lífi, heilsu eða eignum einstakra manna eða almennings, eða óviðurkvæmilegt megi telja, að dómfelldi haldi réttindum þrátt fyrir áfrýjun. Dómari getur þess í dómi, ef ákvörðun um áfrýjun frestar ekki ákvæðum dóms að þessu leyti.

27

5. marz

179. gr.

Þegar dómsmálaráðherra hefur fengið dómsgerðir, rannsakar hann, hvort skylt sé eða rétt að áfrýja máli af hálfu ákærvalds eða eftir ósk ákærða. Ef fleiri en einn eru fyrir sökum hafðir, tekur hann ákvörðun um áfrýjun að því er varðar mál hvers þeirra.

Dómsmálaráðherra skal hafa tekið ákvörðun um áfrýjun eigi síðar en 3 mánuðum eftir að dómsgerðir hafa komið honum í hendur.

Nú er áfrýjun ráðin, og ritar dómsmálaráðherra þá fyrirkall á dómsgerðir til ákærða eða ákærðu og annarra aðila þess efnis, að málinu sé stefnt til hæstaréttar, að það verði þar þingfest, svo fljótt sem kostur er, og aðili eða aðilar megi ekki vænta annars fyrirkalls. Síðan sendir dómsmálaráðherra dómara dómsgerðir til birtingar á fyrirkalli fyrir aðilum. Að lokinni birtingu endursendir dómari dómsgerðir til dómsmálaráðherra, er svo afgreiðir þær til hæstaréttar. Skipar þá forseti dómshins sækjanda og verjanda eða verjendur með áritun á dómsgerðir og sendir þær síðan sækjanda.

180. gr.

Sækjandi undirbýr ágríp dómsgerða með þeim hætti, sem tíðkamt hefur, og lætur síðan, er hann hefur veitt verjanda kost á athugun frumvarps síns, fjölrita ágríp. Þá er ágríp hefur borizt hæstarétti, ákveður forseti þingfestingardag máls og tilkynnir sækjanda og verjanda það með hæfilegum fyrirvara.

181. gr.

Þegar er sækjandi og verjandi hafa fengið málsskjöl í hendur, sbr. 179. gr., ber þeim um leið og þeir undirbúa ágríp dómsgerða að gera skrá um þau atriði, er þeir telja miður rannsókuð en skyldi. Skulu þeir senda hæstarétti skrá þessa, um leið og honum berst ágrípið. Hæstiréttur kveður síðan á um það, hvort leita skuli frekari gagna, og hvort dómurinn geri það sjálfur, sbr. 182. gr., eða hvort sækjandi og verjandi skuli gera gangskör að því með frekari prófun máls í héraði. Eftir að þeir hafa aflað þeirra gagna, sem dómur hefur boðið þeim, gera þeir viðbótarágríp, og senda síðan hæstarétti framhaldsrannsókn og viðbótarágríp. Ákveður dómur svo þingfestingu, sem áður segir.

182. gr.

Nú ákveður hæstiréttur framhaldsrannsókn máls þar fyrir dómi, og kveður hann þá fyrir sig sækjanda og verjanda og þá, er prófa skal, enda fer um skyldu manns til þess að gefa skýrslu þar og veita fræðslu um hvert atriði, er dómur telur máli skipta, um prófun þeirra og um viðurlög með sama hætti, sem segir í lögum þessum um rannsókn og meðferð fyrir héraðsdómi.

183. gr.

Um öll þau atriði, er varða galla á málalífbúnaði í héraði eða hæstarétti eða málsmeðferð í héraði eða undirbúning málsmeðferðar eða hana sjálfa í hæstarétti, getur hæstiréttur kveðið upp úrskurð eða dóm, áður en málflutningur þar hefst, eða

27 á hverju stigi hans sem vera skal, svo sem um frávísun sakar frá dómi, hvort ómerkja 5. marz skuli héraðsdóm, um fresti, um ágrip dómsgerða, um öflun frekari gagna o. s. frv.

184. gr.

Nú verður það bert í flutningi máls eða við athugun dómenda síðar, að leita þurfi frekari gagna en þegar hefur verið gert, og ætla má, að framhaldsrannsókn kunni að bera árangur, og getur hæstiréttur þá kveðið upp úrskurð, þar sem hér- aðsdómari, sækjandi og verjandi eru skyldaðir til að afla fræðslu um þau atriði, sem til eru tekin í úrskurði, og um það annað, sem framhaldsprófun veitir efni til.

185. gr.

Hæstiréttur vísar máli frá dómi vegna galla á máltilbúnaði, svo sem ef ákæra hefur ekki verið birt aðilum eða fyrirkall til hæstaréttar. Ómerkt getur hæstiréttur héraðsdóm, ef verulegir gallar þykja á meðferð hans annars í rannsókn eða máls- meðferð, enda þyki eigi hentara að bæta úr því með þeim hætti, sem í 181. og 182. gr. segir.

186. gr.

Í dómi opinbers máls getur hæstiréttur dæmt héraðsdómara sekt á hendur, 200—2000 krónur til ríkissjóðs, fyrir drátt á opinberum málum og önnur glöp í rann- sókn þeirra og meðferð, enda þótt dómara hafi ekki verið stefnt í því skyni, ef sök hans virðist ljós. Einnig er ákærða rétt að krefjast þess, að dómara verði stefnt til ábyrgðar fyrir rannsókn opinbers máls og meðferð, og ber þá dómsmálaráðherra að setja í fyrirkallið kröfu hans í því efni. Svo getur dómsmálaráðherra af sjálfsdáðum gert slíka kröfu í fyrirkalli.

Sækjanda ber að gæta hagsmuna ríkisvaldsins gagnvart dómara, ef hann er krafinn ábyrgðar, en verjanda hagsmuna ákærða að því leyti. Nú kemur héraðs- dómari fyrir hæstarétt vegna ábyrgðarkröfu og er sýkn dæmdur, og getur dómur- inn þá dæmt ákærða, ef hann hefur gert kröfuna, eða ríkissjóð, ef dómsmálaráð- herra hefur gert hana, til þess að greiða dómara málskostnað.

187. gr.

Nú þykir sækjandi eða verjandi hafa gerzt sekur um vanrækslu eða önnur glöp í undirbúningi eða flutningi opinbers máls fyrir hæstarétti, og getur dómurinn þá gert þeim, öðrum eða báðum, 200—2000 króna sekt á hendur til ríkissjóðs.

188. gr.

Nú þykir hæstarétti að vísu vera gallar á verki héraðsdómara, sækjanda, verj- anda eða annarra, en ekki slíkir sem sektum eigi að varða, og getur dómurinn þá talið gallana og vítt viðkomendur fyrir þá, eftir því sem honum þykir ástæða til.

189. gr.

Dómar hæstaréttar skulu afgreiddir til dómsmálaráðuneytis með þeim hætti, sem nú tíðkast.

XXIII. KAFLI

Um endurupptöku dæmdra opinberra mála.

190. gr.

Nú hefur óáfrýjaður héraðsdómur eða hæstaréttardómur gengið í opinberu máli, og verður það mál þá ekki síðan tekið upp af nýju, nema til þess séu þau skilyrði, er í þessum kafla segir.

191. gr.

27

5. marz

Eftir kröfu dómsmálaráðherra skal taka mál, þar sem ákærði hefur verið sýknaður eða dæmdur fyrir miklu minna brot en það, er hann var borinn, upp af nýju:

1. Ef ákærði hefur, síðan dómur gekk, játað sig hafa framið brot það, sem hann var borinn, eða önnur gögn hafa komið fram, er ótvírætt benda til sektar hans.
2. Ef ákærði eða aðrir hafa haft í frammi refsiverða hegðun í því skyni að fá þau málalok, sem orðin eru, svo sem ef falsvitna er aflað, fölsuð skjöl eru látin fram koma, vitni, mats- eða skoðunarmenn gefa vísvitandi rangar skýrslur, enda megi ætla, að slík skjöl eða hegðun hafi orkað málalokum að öllu eða nokkru leyti.

192. gr.

Eftir kröfu dómfellds manns, sem telur sig sýknan sakfelldan eða sakfelldan fyrir að mun meira brot en það, er hann hefur framið, skal taka mál upp af nýju:

1. Ef fram eru komin ný gögn, sem ljóst eða líklegt gera, að dómfelldi hefði verið sýkn dæmdur eða dæmdur fyrir að mun minna brot, ef þau gögn hefðu komið fyrir dómendur, áður en dómur gekk.
2. Ef ætla má, að falsgögn eða athæfi, sem í 2. tölul. 191. greinar getur, hafi valdið refsidómi að einhverju leyti eða öllu.

Ef nokkur þeirra aðila, er að lögum eiga að vinna að rannsókn eða meðferð opinberra mála, fá vitneskju eða rökstuddan grun um nokkur þeirra atriða, er í 1. og 2. tölul. segir, þá ber þeim að veita dómfellda vitneskju um það.

Ákvæði 3. og 4. málsg. 175. gr. taka og til endurupptöku eftir þessari grein.

193. gr.

Hæstiréttur tekur ákvörðun um endurupptöku máls, og skal beiðni um hana stíluð til hæstaréttar og send dómsmálaráðherra. Greina skal í beiðni þau atriði, er vefengd eru í dómi, og þær ástæður, sem til vefengingar eru taldar liggja, sbr. 191. og 192. gr. Skjöl, er beiðni kunna að vera til styrktar, skulu fylgja henni, eftir því sem unnt er.

Nú er beiðandi sviptur frelsi, og skal yfirmaður fangelsis þá taka við og bóka beiðni um endurupptöku eftir ósk aðila og koma henni á framfæri, enda er dómara skylt að skipa honum þegar réttargæzlumann, ef þess er óskað. Ef gallar þykja vera á beiðni, skal aðila jafnan veittur kostur á að lagfæra þá, áður en ráðið er, hvort hún skuli tekin til greina eða ekki.

194. gr.

Dómsmálaráðherra sendir beiðnina til hæstaréttar ásamt skjölum málsins og tillögum sínum, svo og umsögn héraðsdómara, ef um héraðsdóm er að tefla.

Hæstiréttur lætur héraðsdómara framkvæma nauðsynlega rannsókn, áður en hann tekur ákvörðun um endurupptöku.

Nú leiðir rannsókn í ljós, að beiðni um endurupptöku hafi gengið of skammt, og skal þá veita beiðanda kost á að lagfæra beiðni sína í samræmi þar við.

195. gr.

Nú ákveður hæstiréttur endurupptöku máls, sem dæmt var lokadómi í héraði, og gerir dómsmálaráðherra þá ráðstafanir til áfrýjunar málsins, og fer um meðferð þess fyrir hæstarétti samkvæmt ákvæðum laga þessara.

196. gr.

Nú ákveður hæstiréttur endurupptöku hæstaréttarmáls, og fer þá um rannsókn samkvæmt 181. eða 182. gr.

Um undirbúning málsmeðferðar og flutning fyrir hæstarétti fer samkvæmt ákvæðum laga þessara.

27 Nú telur hæstiréttur ekki rök hníga til breytingar á dómi, og vísar hann endur-
5. marz upptökumáli þá frá sér. Annars kostar dæmir hæstiréttur málið að efni til.

197. gr.

Nú er mál endurupptekið samkvæmt beiðni dómfellds manns, og má þá hlutur hans aldrei verða lakari en hann var eftir hinum upphaflega dómi.

198. gr.

Nú er mál endurupptekið samkvæmt kröfu dómsmálaráðherra, og fer þá um málskostnað eftir ákvæðum 141. gr.

Kostnaður af endurupptöku máls samkvæmt beiðni dómfellda greiðist úr ríkissjóði, nema aðili hafi aflað úrskurðar til hennar með skýrslum, er hann vissi ósannar vera. Skal þá dæma greiðslu sakarkostnaðar á hendur honum.

199. gr.

Ákvörðun um endurupptöku máls frestar ekki framkvæmd dóms, nema hæstiréttur mæli svo.

Heimil er endurupptaka máls, þótt aðili hafi að fullu þolað refsingu samkvæmt dómi í því máli.

XXIV. KAFLI

Niðurlagsákvæði.

200. gr.

Lög þessi koma til framkvæmda 1. júlí 1951.

Lögmæti aðgerða þeirra, sem fram hafa farið fyrir gildistöku laga þessara, skal meta eftir eldri lögum.

Aðgerðir, sem fram fara eftir gildistöku laga þessara, skulu fara eftir þeim.

201. gr.

Nú hefur stefna til héraðsdóms eða tilkynning, sem í stað stefnu kemur, verið birt ákærða eða einhverjum þeirra eða öllum, ef fleiri eru, og skal þá málsmeðferð fara eftir eldri lögum, nema dómsmálaráðherra þyki 130. gr. laga þessara taka til sakarefnis og ástæða vera til málsmeðferðar eftir 131.—136. gr. sömu laga. Rétt er og að hafa meðferð á máli slíka sem í 5. gr. laga þessara segir, þótt máli sé svo komið sem áður var sagt, enda sé þá aðilum veittur kostur varnar eftir þörfum.

202. gr.

Frá þeim degi, er lög þessi koma til framkvæmda, eru eftirfarandi lagafyrirmæli úr gildi numin:

Dönsku Lög Kristjáns fimmta, sbr. 1. gr. tilsk. 24. jan. 1838:

1—2—4, 13, 16, 19, 24 til 26.

1—5—12 og 13.

1—6—18.

1—8—1 til 3.

1—10—1.

1—12—1 til 3.

1—13—1 til 8, 12 til 20.

1—15.

1—17.

1—19.

1—20.

6—17—10.

- Tilsk. 21. maí 1751, um óbótamála meðhöndlun í Danmörku og Noregi. 27
Konungsbr. 16. febr. 1787, um varnarþing í sakamálum. 5. marz
- Kgbr. 23. okt. 1795, um þvingun við menn, sem eru undir rannsókn og vilja eigi svara spurningum, sem fyrir þá eru lagðar.
- Tilsk. 3. júní 1796, um tilhlýðilega og greiða dómgæzlu, IX. kap.
- Opið bréf um vottorð úr kirkjubókum í sakamálum, 5. maí 1797.
- Tilsk. 8. marz 1799, að því leyti sem hún varðar almenn lögreglumál.
- Tilsk. 31. maí 1799, um eignareið í þjófnaðarmálum.
- Opið bréf 28. marz 1800, um reglur fyrir eignareiði í þjófnaðarmálum.
- Kancellibréf 3. maí 1800, um að beita megi valdi til að láta menn mæta við próf í sakamálum.
- Tilsk. 11. júlí 1800, með hverri á Íslandi stiftast landsyfirréttur, 19. gr.
- Tilsk. 31. maí 1805, um áfrýjun sakamála til lands- og stiftsyfirréttanna í Danmörku og Noregi og á Íslandi.
- Tilsk. 24. okt. 1806, um málflutningslaun við undirdóma, að því er opinber mál varðar.
- Opið bréf (frá kancellíinu) um, að lagaákvæðin um fatalia appellationis (frest til áfrýjunar) nái ekki til sakamála, 25. jan. 1816.
- Tilsk. 27. nóv. 1816, um skipti eftir andlegrar stéttar menn o. fl., 4.—6. gr.
- Opið bréf 23. júlí 1819, er ákveður nánar forgangsrétt þann, er sumar kröfur eiga.
- Kancellibréf um háyfirvaldamyndugleika til að ákvarða kostnað í opinberum málum, 30. júlí 1819.
- Tilsk. 13. okt. 1819, um breyting á réttarfarinu í opinberum málum.
- Kancellibréf um prófastsdóma, 31. maí 1823.
- Kancellibréf 27. maí 1828, um innheimtu skaðabóta og málskostnaðar hjá dæmdum mönnum.
- Tilsk. 24. jan. 1838, viðvikjandi misgjörningamálum á Íslandi, sbr. tilsk. nr. 12 23. ág. 1904, I. 11.
- Tilsk. 8. sept. 1841, innihaldandi nánari reglur um bevísning í misgjörningsmálum.
- Lög nr. 20 2. okt. 1891, um ákvarðanir, er snerta nokkur almenn lögreglumál.
- Lög nr. 28 26. okt. 1893, um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju o. fl.
- Lög nr. 62 14. nóv. 1917, um stefnufrest til íslenzkra dómstóla, 12. og 13. gr.
- Lög nr. 112 18. maí 1935, um hæstarétt, 22., 23. og 30. gr., að því leyti sem hún tekur til opinberra mála.
- Lög nr. 30 27. júní 1941, um fjarskipti, 19. gr. 2. mgr.
- Svo eru öll önnur fyrirmæli í lögum, er fara í bága við lög þessi, úr gildi numin.
- Sérstök meðferð almennra lögreglumála er úr lögum numin.

Gjört að Bessastöðum, 5. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

28

6. marz

FORSETA BRÉF

um þinglausnir.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt:

Að ég veiti hér með forsætisráðherra, Steingrími Steinþórssyni, umboð til þess að slita Alþingi, 70. löggjafarþingi, er það hefur lokið störfum.

Gjört að Bessastöðum, 6. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

29

7. marz

L Ö G

um veitingu ríkisborgararéttar.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisborgararétt skulu öðlast:

1. Andersen, Jens Nikolaj Kaj, verkamaður í Reykjavík, fæddur 3. febrúar 1906 í Danmörku.
2. Ádnegard, Ola Olsen, lögregluþjónn á Sauðárkróki, fæddur 5. júní 1910 í Noregi.
3. Breiðfjörð, Kenneth, verkamaður í Reykjavík, fæddur 16. janúar 1921 í Englandi.
4. Breiðfjörð William, verkamaður í Reykjavík, fæddur 6. des. 1919 í Englandi.
5. Eliassen, Bjarne Julius Edvin, járnsmiður í Reykjavík, fæddur 7. júlí 1915 í Danmörku. — Réttur þessi tekur ekki til barns hans frá fyrra hjónabandi, Eyvin Frank, sem er fæddur 16. september 1938.
6. Eriksson, Konstantin W., pípulagningarmaður í Reykjavík, fæddur 28. nóvember 1879 í Finnlandi.
7. Förelund, Ingvald, verkamaður í Reykjavík, fæddur 1. maí 1920 í Noregi.
8. Hólmfríður Jónsdóttir, gagnfræðaskólakennari á Ísafirði, fædd 28. júlí 1907 á Íslandi.
9. Hunter, Peter John, sjómaður í Keflavík, fæddur 9. júní 1932 í Englandi.
10. Lange, Jóhannes Magnússon, iðnnemi í Reykjavík, fæddur 6. ágúst 1930 á Íslandi.
11. Leifur Einar Bjarni Jóhannesson, veitingaþjónn í Reykjavík, fæddur 18. október 1921 í Danmörku.
12. Mikkelsen, Mangor Harry, mjólkurfræðingur á Selfossi, fæddur 11. nóvember 1918 í Danmörku.
13. Münch, Viktor Ferdinand Einar, verkamaður í Reykjavík, fæddur 30. júní 1929 í Þýskalandi.
14. Mörk, Karen Kristjana, ekkja á Patreksfirði, fædd 28. júlí 1909 á Íslandi.

15. Nielsen, Jørgen Carl Christian, bakari í Reykjavík, fæddur 14. apríl 1890 í 29
Danmörku. 7. marz
16. Olsson, Bengt Erik, verzlunarmaður á Akureyri, fæddur 9. sept. 1917 í Svíþjóð.
17. Pétur Guðmundsson Breiðfjörð, trésmiður í Reykjavík, fæddur 27. ágúst 1885
á Íslandi.
18. Rannveig Margrét Gísladóttir, sjúkrahússtarfskona í Reykjavík, fædd 6. janúar
1914 á Íslandi.
19. Rödtang, Hans Georg, sjómaður í Reykjavík, fæddur 10. desember 1922 í Noregi.
20. Stengrimsen, Sverre, járnsmiður í Reykjavík, fæddur 3. júlí 1909 í Noregi. —
Réttur þessi tekur ekki til barns hans frá fyrra hjónabandi, Björns, sem er
fæddur 8. október 1938.
21. Sæborg, Oddvar Lothar Knud, bifvélavirki í Reykjavík, fæddur 1. apríl 1921
á Íslandi.
22. Sörensen, Valdemar Florentinus, umsjónarmaður í Reykjavík, fæddur 21. apríl
1914 í Danmörku.
23. Teitson, Lillian, bókarí í Reykjavík, fædd 3. október 1908 á Íslandi.
24. Thorarensen, Rudolf, nemandi í Reykjavík, fæddur 4. des. 1937 í Þýzkalandi.
25. Thorlacius, Anna Margrét, skrifstofustúlka í Reykjavík, fædd 26. ágúst 1924
í Kanada.
26. Thorlacius, Jón, prentari í Reykjavík, fæddur 1. júlí 1914 á Íslandi.
27. Wagle, Arne Marselius, nemandi í Reykjavík, fæddur 7. marz 1930 í Noregi.
28. Wagle, Henrik Schumann, vélamaður í Reykjavík, fæddur 10. júní 1894 í Noregi.
29. Wagle, Ida Elisabeth, skrifstofustúlka í Reykjavík, fædd 8. apríl 1925 í Noregi.
30. Zakrisson, Isaker Peter, járnsmiður á Drangnesi í Strandasýslu, fæddur 18.
febrúar 1887 í Svíþjóð.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 7. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

L Ö G

30

um breyting á lögum nr. 35 27. apríl 1950, um verðlag, verðlagseftirlit, og verð- 7. marz
lagsdóm, og lögum nr. 112 1950, um framlenging á gildi III. kafla laga nr. 100
1948, um dýrtíðarráðstafanir, vegna atvinnuveganna.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með sam-
þykki mínu:

1. gr.

1. málsgrein 4. gr. laga nr. 35/1950, um verðlag, verðlagseftirlit og verðlagsdóm,
orðist svo:

Fjárhagsráð getur ákveðið hámarksverð á vörur og verðmæti, þar á meðal há-
mark álagningar umboðslauna og annarrar þóknunar, er máli skiptir um verðlag í
landinu. Verðlagsákvarðanir sínar getur fjárhagsráð numið úr gildi með auglýsingu.

30
7. marz

2. gr.
Aftan við 20. gr. sömu laga bætist svo hljóðandi

Bráðabirgðaákvæði.

Af yfirdráttarheimild þeirri, er Ísland hefur sem þátttakandi í Greiðslubandalagi Evrópu, að fjárhæð fimmtán milljónir dollara, heimilast ríkisstjórninni, ef hún telur nauðsynlegt, að nota allt að fjórum milljónum dollara á fjárhagsárum greiðslubandalagsins 1950/51 og 1951/52.

Jafnóðum og heimildin er notuð, skal andvirðið í krónum greitt inn í sérstakan reikning í Landsbanka Íslands og því varið, þegar er gjaldeyrisástæður leyfa, til endurgreiðslu á yfirdráttarláninu, enda má ekki nota féð til annars.

3. gr.

Fyrir orðin „skulu gilda“ í 1. gr. l. nr. 112 1950 kemur: skulu, önnur en 31. gr., gilda.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 7. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

31
7. marz

L Ö G

um breyting á lögum nr. 45 13. júní 1937, um bann gegn dragnótaveiði í landhelgi.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

3. gr. laganna orðist þannig:

Brof gegn 1. gr. varða sektum, 500—5000 gullkrónum. Skulu þá og öll veiðarfæri, þar með taldir dragstrengir, svo og allur afli innanborðs, upptæk.

Leggja má löghald á skipið og selja það, að undangengnu fjárnámi, til lúkn-ingar sektum samkvæmt þessari grein og kostnaði.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 7. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

L Ö G

um loðdýrarækt.

32

8. marz

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Að ég samkvæmt 11. gr. laga nr. 11 9. febr. 1951, um breyting á lögum nr. 112 30. sept. 1947, um loðdýrarækt, hef látið fella meginmál hinna fyrrnefndu laga inn í lög nr. 112 30. sept. 1947, og gef þau út svo breytt sem lög um loðdýrarækt:

1. gr.

Loðdýr nefnast í lögum þessum öll þau dýr, sem ræktuð eru eða alin vegna verðmætis skinnanna eingöngu eða aðallega. Búnaðarfélag Íslands skal hafa umsjón með loðdýraræktinni í landinu undir stjórn landbúnaðarráðherra. Hann sker úr ágreiningi um, hvort einhver dýrategund skuli teljast til loðdýra eða ekki.

2. gr.

Loðdýrarækt og loðdýrabú nefnist í lögum þessum, ef loðdýr eru haldin til tímgunar og uppeldis af ræktuðum stofni, en loðdýraeldi, ef dýrin eru alin um stundarsakir vegna skinnaframleiðslu eingöngu eða aðallega. Loðdýragarður nefnast girðingar og búr, sem loðdýr eru geymd í, en aðhald þar, sem loðdýr eru höfð í ógirtum eyjum.

3. gr.

Hver sá, er stunda vill loðdýrarækt eða loðdýraeldi, skal fá til þess leyfi viðkomandi hreppsnefndar eða bæjarstjórnar, enda hlíti hann í öllum greinum ákvæðum laga þessara og reglugerðar, er landbúnaðarráðherra setur um framkvæmd laganna. Nú synjar hreppsnefnd eða bæjarstjórn um leyfi, og skal hún þá láta umsækjanda í té skriflegar ástæður fyrir synjuninni. Getur þá umsækjandi skotið máli sínu til landbúnaðarráðherra, er fellir um það fullnaðarúrskurð, eftir að hafa leitað álits Búnaðarfélags Íslands.

4. gr.

Hreppur hver eða bæjarfélag er sérstakt leyfisumdæmi samkvæmt lögum þessum.

Búnaðarfélag Íslands skal í samráði við stjórn Loðdýraræktarfélags Íslands sjá um, að hlýtt sé lögum þessum og reglugerð um framkvæmd þeirra. Það skal fela einum af ráðunautum félagsins þau störf, sem ríkisráðunauturinn í loðdýrarækt hefur haft með höndum.

Hreppstjórar í hreppum og lögreglustjórar í kaupstöðum skulu vera trúnaðarmenn Búnaðarfélags Íslands í málum varðandi loðdýraræktina, hver í sínu umdæmi, og framkvæma eða láta framkvæma í sínu umboði eftirlit með loðdýraræktinni eftir því, sem Búnaðarfélagið eða ráðunautur þess leggur fyrir, og ganga ríkt eftir, að hlýtt sé lögum þessum og reglugerð um framkvæmd þeirra.

Nú þykir áfátt vera um eftirlit trúnaðarmanns, og getur þá ráðherra skipað annan trúnaðarmann að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands.

Hafi trúnaðarmaður sjálfur loðdýr undir höndum, þá skal ráðunauturinn hafa eftirlit með búi hans, eða skipa til þess annan mann, ef honum þykir ástæða til.

5. gr.

Leyfi til loðdýraræktar skal gefa á þar til gerð eyðublöð, er Búnaðarfélag Íslands gefur út í samráði við Loðdýraræktarfélag Íslands.

- 32 Leyfi hvert gildir aðeins í því leyfisumdæmi, sem það er veitt fyrir og ein-
8. marz ungis fyrir þá tegund loðdýra, sem í leyfinu greinir.

Óheimilt er að taka dýr í loðdýragarð eða aðhald fyrr en úttekt loðdýraræktarráðunautar eða trúnaðarmanna hans hefur farið fram og fullnægt er ákvæðum laga þessara og reglugerða um, að girðingar og umbúnaður allur sé úr traustu efni og svo vandlega frá gengið, að öruggt sé, að dýr geti ekki sloppið nema einhver sérstök óhöpp beri að höndum.

Að lokinni úttekt og fullnægðum skilyrðum ber úttektarmanni að gefa leyfisa-hafa skriflega yfirlýsingu um, að honum sé heimilt að taka dýrin í garðinn eða aðhaldið. Sömu ákvæði gilda, ef loðdýragarður er fluttur eða stækkaður.

Nánari ákvæði um eftirlit og úttekt skal setja með reglugerð, þar á meðal um greiðslu fyrir verkið.

Brot gegn ákvæðum þessarar greinar varða sektum frá 200—4000 krónum, er renna í sveitar- eða bæjarsjóð.

6. gr.

Öll loðdýr skulu geymd í fulltryggum loðdýragirðingum og búrum. Skal ávallt setja dýrhelda ytri girðingu um refabúr og önnur slík loðdýrabúr. Girðingu þessa skal setja svo langt frá búrunum, að hún valdi ekki aðfenni að þeim. Minka skal þó ávallt geyma og ala í sérstökum þar til gerðum steinsteyptum húsum með steypu gólfi. Nánari ákvæði um gerð húsa, búra og girðinga setur landbúnaðarráðherra með reglugerð, að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands.

Óheimilt er að reisa ný minkabúr eftir að lög þessi koma til framkvæmda. Þeim, sem þá eiga löglega umbúin minkabúr, önnur en steinsteypt, er þó heimilt að láta þau standa allt að þremur misserum, en þó aldrei lengur en Búnaðarfélag Íslands telur þau fullgilda vörzlu.

Þar, sem minkar eru nú geymdir í steinsteyptum húsum, má ala þá áfram í þeim allt að 5 ár eftir að lög þessi koma til framkvæmda, sbr. þó 11. gr. laga nr. 56 25. maí 1949.

Þegar loðdýr eru flutt, skal ávallt flytja þau í öruggu buri. Ef loðdýrin eru geymd í aðhaldi, er skylt að flytja þau í örugga vörzlu (sbr. 5. gr.) eða lóga þeim, hvenær sem hætta þykir á, að dómi trúnaðarmanns, að þau kunni að sleppa úr haldi, svo sem vegna ísalaga milli lands og eyja.

Vanræki sá, er leyfi hefur fengið til loðdýraræktar, að hafa vörzlu loðdýra nægilega tryggja og lögum samkvæma, þrátt fyrir áminningar trúnaðarmanns, eða ráðunautar, getur hreppsnefnd eða bæjarstjórn að fengnu samþykki Búnaðarfélags Íslands, afturkallað fyrirvaralaust hið áður veitta leyfi og krafist þess, að dýrunum verði strax lógað, nema eigandi komi þeim í örugga vörzlu á öðru loðdýrabúi.

Loðdýraeigandi, sem uppvís verður að illri og ómannúðlegri meðferð á loðdýrum sínum, skal missa leyfi sitt til loðdýraræktar á sama hátt og segir í 3. mgr.

7. gr.

Hver sá, félag eða einstaklingur, sem fengið hefur leyfi til loðdýraræktar og tekið hefur dýr í vörzlu, svo og þeir loðdýraeigendur, sem koma dýrum sínum í fóður hjá öðrum, en hafa ekki sjálfir leyfi til loðdýraræktar, skulu, án sérstakrar inntökubeiðni eða inntökuskirteinis, verða meðlimir í Loðdýraræktarfélagi Íslands eða öðru félagi loðdýraeigenda, er komi í þess stað, með þeim skyldum og réttindum, er lög félagsins ákveða, enda hafi landbúnaðarráðherra staðfest lög þess.

Gjöldum loðdýraeigenda, sem ákveðin eru í félagslögum, fylgi lögtaksréttur.

8. gr.

32

8. marz

Bannað er að gera loðdýrum í aðhaldi eða loðdýragörðum nokkurt það ónæði, er eigendum verður tjón að, enda séu dýrin geymd svo fjarri alfaraleiðum, að ekki hljóttist ónæði af umferðinni.

Í reglugerð skal kveða nánar á um öryggi loðdýraeigenda gegn tjóni, er hljótast kann af ónæði, er loðdýrum er gert í loðdýragörðum eða aðhaldi. Enn fremur á skemmdum á refagörðum eða búrum. Ákveða má sektir og bætur, ef um ásetning eða vítavert kæruleysi er að ræða, nema þyngri refsins liggi við að lögum, svo og hvernig með skuli fara kærumál um þessi efni.

9. gr.

Gangi hundapest eða aðrir næmir sjúkdómar, sem loðdýrum getur stafað hætta af, er landbúnaðarráðherra heimilt að gera ráðstafanir til varnar því, að pestin berist í loðdýragarða eða milli héraða.

10. gr.

Sleppi loðdýr úr vörzlu, skal sá, er vörzluna hefur, þegar gera gangskör að því að veiða dýrin. Samtímis skal hann tafarlaust tilkynna hreppstjóra eða lög-reglustjóra í leyfisumdæminu hvarfið, og varðar sektum frá 200 til 2000 kr., ef út af er brugðið.

Auk sekta samkvæmt framansögðu skal sá, er dýrin missir úr vörzlu, greiða skaðabætur eftir mati, ef sannanlegt tjón hlýzt af, nema sannað verði, að skemmdarverkum óviðkomandi manna eða öðrum óviðráðanlegum orsökum sé um að kenna, að dýrin sluppu. Nú hefur dýr, eitt eða fleiri, sloppið úr vörzlu og hvarfið verið tilkynnt samkvæmt 1. málslíð þessarar greinar, og skal þá hlutaðeigandi hreppstjóri eða lögreglustjóri tafarlaust tilkynna það loðdýraræktarráðunaut, og gera þeir þá í sameiningu ráðstafanir til þess, að dýrunum verði náð, dauðum eða lifandi, ef auðið er. Kostnað, er þær ráðstafanir hafa í för með sér, greiðir sá, er dýrin voru í vörzlu hjá, hvort sem þau eru hans eign eða tökudýr. Nú sannast, að umráðamanni dýranna var ekki um að kenna, að dýrin sluppu, og falla þá skaðabætur og kostnaður á þann, er fundinn verður sannur að sök, auk þess sem hann skal sæta sektum fyrir spellvirki, allt að 5000 kr., nema þyngri refsing liggi við samkvæmt öðrum lögum. Sannist ekki, hvaðan dýr hafa sloppið úr vörzlu, greiðir ríkissjóður kostnað þann, er um ræðir í þessari grein. Sektir samkv. þessari grein falla í ríkissjóð.

11. gr.

Loðdýraræktarráðunautur Búnaðarfélags Íslands hefur með höndum án endurgjalds frá loðdýraeigendum almenna fræðslu og leiðbeiningarstarfsemi í loðdýrarækt, bæði munnlega og í rituðu máli.

Hann skal ferðast á milli loðdýrabúa í samráði við stjórn Loðdýraræktarfélags Íslands til eftirlits og leiðbeininga, og skal hann þá einnig framkvæma merkingar loðdýra, eftir því sem við verður komið og óskað er.

Hann skal mæta á fundum Loðdýraræktarfélags Íslands og félagsdeilda þess, þegar óskað er og ástæður leyfa.

Ráðunauturinn skal vera dómari á loðdýrasýningum, eða skipa annan færan mann í sinn stað, ef hann er hindraður í að mæta. Hann skal og hafa yfirumsjón og eftirlit með því, að merking loðdýra sé lögmæt og framkvæmd árlega. Heimilt er í reglugerð að ákveða merkingargjald fyrir þau dýr, er ráðunautur merkir sjálfur, og greiðist gjaldið í ríkissjóð. Ráðunauturinn skal færa ættbók yfir öll fyrstu verðlauna dýr. Heimilt er ráðunaut að taka með í ættbókina veruleg úrvalsdýr, þó að þau hafi ekki verið á sýningu.

32

8. marz

12. gr.

Loðdýraræktarfélag Íslands ákveður, í samræmi við loðdýraræktarráðunaut, hverjar tegundir loðdýra skuli merktar og ættbókfærðar.

Dýr af þeim tegundum er óheimilt að selja eða láta á annan hátt af höndum til lífs, nema loðdýraræktarráðunautur eða fulltrúi hans hafi metið þau hæf til undaneldis.

Við athugun og merkingu loðdýra ber að sérmerkja þau loðdýr, sem óhæf teljast til undaneldis.

13. gr.

Kostnað við merkingar loðdýra greiðir Loðdýraræktarfélag Íslands, en heimilt er því að taka merkingargjald af eigendum merktra dýra, og ákveður aðalfundur félagsins gjaldið ár hvert. Sama gildir um ættbókarfærslu.

14. gr.

Um loðdýrasýningar, sýningarsvæði og verðlaunaveitingar sé ákveðið í reglugerð. Er heimilt að ákveða þar að leggja gjöld á loðdýraeigendur vegna sýninganna.

15. gr.

Eigi má flytja til landsins loðdýr, nema þau eða foreldrar þeirra hafi hlotið verðlaun á loðdýrasýningum, eða þau séu af viðurkenndu góðu kyni. Hverju innfluttu dýri skal fylgja vottorð dýralæknis á útflutningshöfn um ástand og heilbrigði dýranna á útflutningsdegi og um aldur dýranna.

Vottorð dýralæknis skal vera staðfest af lögreglustjóra á staðnum eða umboðsmanni hans.

16. gr.

Um eyðingu villiminka og annarra loðdýra, er sloppið hafa úr haldi, fer samkvæmt ákvæðum laga nr. 56 25. maí 1949, um eyðingu refa og minka.

17. gr.

Brot gegn lögum þessum og reglugerðum þeim, er samkvæmt þeim verða settar, varða sektum frá 20—5000 kr., er renna í hlutaðeigandi sýslu- eða bæjarsjóð, þar sem brotið er framið.

18. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi núnin lög nr. 112 30. sept. 1947, um loðdýrarækt, svo og önnur lagaákvæði, sem koma í bága við lög þessi.

19. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 8. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

L Ö G

33

8. marz

um úthlutun jeppabifreiða og heimilisdráttarvéla.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Að ég samkvæmt 3. gr. laga nr. 3 27. jan. 1951, um breyting á og viðauka við lög nr. 43 23. maí 1949, um innflutning og úthlutun jeppabifreiða til landbúnaðarþarfa o. fl., hef látið fella meginmál hinna fyrrnefndu laga inn í lög nr. 43 frá 23. maí 1949, og gef lögin út samkvæmt því í einu lagi með fyrirsögninni: Lög um úthlutun jeppabifreiða og heimilisdráttarvéla:

1. gr.

Þar, sem talað er um jeppabifreiðar í lögum þessum, er einnig átt við aðrar þær tegundir bifreiða, er hentugar þykja og fluttar kunna að verða inn til landbúnaðarþarfa.

Meðan innflutningur og gjaldeyrisviðskipti eru háð ákvörðunum ríkisvaldsins, ákveður ríkisstjórnin eða sá aðili, er fer með þessi mál fyrir hennar hönd, tölu þeirra jeppabifreiða eða annarra slíkra bifreiða, sem heimilt er að flytja til landsins ár hvert. Með innflutningi þessum skal að því stefnt að fullnægja svo fljótt sem verða má þörfum landsbúa fyrir þessar bifreiðar og að nægur forði af varahlutum til þeirra sé ávallt fyrirliggjandi í landinu. Gjaldeyris- og innflutningsleyfi fyrir þessum bifreiðum skal bundið því skilyrði, að innflytjandi afhendi þeim, er öðlazzt hafa kauprétt samkvæmt lögum þessum, bifreiðarnar fyrir hæfilegt verð að dómi verðlagsyfirvaldanna.

2. gr.

Úthlutun þeirra bifreiða, er um ræðir í 1. gr., annast 5 manna nefnd. Skulu 2 þeirra kosnir af stjórn Búnaðarfélags Íslands, 2 af stjórn Stéttarsambands bænda og einn af landbúnaðarnefndum Alþingis. Kosning þeirra gildir til 2 ára. Sömu aðilar kjósa jafnmarga varamenn. Nefndin kýs sér sjálf formann. Kostnaður við störf nefndarinnar greiðist af hlutaðeigandi aðilum í réttu hlutfalli við þátttöku þeirra í nefndinni.

3. gr.

Fjóra fimmtu hluta þeirra bifreiða, sem nefndin fær til ráðstöfunar, má hún aðeins afhenda bændum eða mönnum, er starfa að búum þeirra og í félagi við þá og eru heimilisfastir í sveitinni og stofnunum landbúnaðarins og starfsmönnum þeirra, skógrækt og sandgræðsla með talin, sem verða vegna starfa sinna í sveitunum að ferðast mikið með bifreiðum.

4. gr.

Nefndin aflar sér árlega svo áreiðanlegra upplýsinga sem föng eru á um tölu þeirra býla á landinu, er geta haft full not jeppabifreiða til flutninga og annarra heimilisþarfa. Að fengnum þessum upplýsingum og tilkynningu gjaldeyrisyfirvaldanna um væntanlegan innflutning jeppabifreiða á árinu, tekur nefndin ákvörðun um skiptingu bifreiðanna milli sveitarfélaga. Við skiptin skal þess gætt, að bifreiðarnar skiptist milli búnaðarfélaganna í sem réttustu hlutfalli við tölu þeirra búenda í hverju búnaðarfélagi, sem geta haft bifreiðanna not, eins og áður er sagt, enda sé þá tekið fullt tillit til þeirra jeppabifreiða, sem áður hefur verið úthlutað. Að skiptum loknum tilkynnir nefndin formönnum búnaðarfélaganna tölu þeirra bifreiða, sem væntanlega koma til úthlutunar í félagið á því ári.

33

8. marz

Stjórnir hreppabúnaðarfélaga taka á móti umsóknum bænda um jeppabifreiðar, hver af sínu félagssvæði. Nú berast búnaðarfélagisstjórn umsóknir um fleiri jeppabifreiðar en úthlutað verður í hreppinn á því ári, og gerir hún þá tillögu um, hverjum af umsækjendum hún vill mæla með að því sinni, og sendir tillöguna að því búnu ásagt rökstuddri greinargerð fyrir henni til úthlutunarnefndar. Verði búnaðarfélagisstjórn ekki á eitt sátt, er minni hlutanum heimilt að senda einnig tillögur sínar ásamt greinargerð fyrir þeim til nefndarinnar.

6. gr.

Stjórnir hreppabúnaðarfélaga skulu leitast við í tillögum sínum um úthlutun jeppabifreiða að fylgja eftirgreindum reglum:

1. Að þeir einir komi til greina, er geta vegna samgönguskilyrða haft full not bifreiðanna til flutnings á fólki og vörum að og frá heimilum sínum.
2. Að bændur gangi fyrir öðrum hreppsbúum.
3. Að þeir bændur sitji í fyrirrúmi, er afskekktast búa eða eiga lengsta leið á þjóðveg og mesta hafa flutningsþörfina.
4. Nú er ekki teljandi munur á aðstöðu umsækjenda, og skal þá láta tvo eða fleiri bændur, sem sameinast um eina bifreið, ganga fyrir einstaklingum.

Óheimilt er að úthluta jeppabifreiðum til þeirra, sem áður hafa fengið slíkar bifreiðar við úthlutun, eiga keyrslufæra fólksbifreið eða hafa keyrslufæra fólksbifreið á heimili sínu. Nú hefur sveitarheimili keyrslufæra vörubifreið, og kemur það heimili því aðeins til greina við úthlutun, að ekki liggi fyrir umsóknir frá öðrum, er hafa óskoraðan rétt til úthlutunar jeppabifreiða.

7. gr.

Pegar úthlutunarnefnd hafa borizt tillögur frá stjórnnum hreppabúnaðarfélaganna og hefur athugað þær ásamt öðrum upplýsingum, ef fyrir liggja og að þessu lúta, úthlutar hún bifreiðunum. Að lokinni úthlutun sendir nefndin stofnunum landbúnaðarins og stjórnnum hreppabúnaðarfélaga tilkynningu um, hverjir af umsækjendum þeirra fá úthlutað jeppabifreið. Óheimilt er að afhenda bifreið fyrir en úthlutunarnefnd hefur borizt skrifleg yfirlýsing frá stjórn hlutaðeigandi stofnunar eða búnaðarfélags um, að hún skuldbindi sig að hlutast til um, að eigandi bifreiðarinnar hlíti fyrir mælum laganna í öllum greinum, og tilkynna nefndinni, ef út af ber.

8. gr.

Bifreiðar, sem úthlutað er til landbúnaðarstofnana eða starfsmönnum þeirra samkv. 3. gr., er óheimilt að selja án samþykkis úthlutunarnefndar. Nú hættir slíkur starfsmaður störfum hjá félaginu eða stofnuninni, er hann hefur unnið hjá, og skal hann þá afhenda bifreiðina þeim aðila, er útvegaði honum bifreiðina, nema úthlutunarnefnd heimili annað eftir tillögum hlutaðeigandi forstöðumanns eða félagsstjórnar.

Aðrar jeppabifreiðar, sem úthlutað er samkv. ákvæðum laga þessara til afnota í ákveðnum sveitarfélögum, er óheimilt að selja, gefa eða flytja burt úr hreppnum án samþykkis stjórnar hlutaðeigandi búnaðarfélags, sem hlutast til um, að bifreiðin sé áður auglýst til kaups fyrir hreppsbúa.

Nú vilja hreppsbúar ekki kaupa bifreiðina, og skal eigandi þá bjóða hana úthlutunarnefnd til ráðstöfunar, enda ábyrgist hún honum andvirði bifreiðarinnar. Vilji nefndin ekki sinna boði seljanda, eða honum hefur ekki borizt svar frá nefndinni mánuði eftir að víst er, að tilboðið barst henni í hendur, er eiganda heimilt að ráðstafa bifreiðinni.

Engar bifreiðar, sem um ræðir í lögum þessum, má selja nema með leyfi nefnd- 33
arinnar og ekki yfir kostnaðarverði að meðtöldum söluskatti, þó að frádreginni 8. marz
hæfilegri fyrningu og skemmdum á bifreiðinni, ef einhverjar eru.

9. gr.

Nú þykir augljóst, að kaupandi, sem fengið hefur jeppabifreið fyrir atbeina
úthlutunarnefndar, hefur notað sér yfirvarp til að eignast hana, þ. e. notar hana
t. d. ekki á heimili sínu eða í sambandi við starf sitt eða atvinnurekstur, og ber
nefndinni þá að krefjast þess, að bifreiðinni verði skilað aftur til nefndarinnar.

10. gr.

Bifreið, sem ráðstafað hefur verið gagnstætt ákvæðum laga þessara, skal afhent
úthlutunarnefnd gegn upphaflegu kostnaðarverði að frádreginni fyrningu og skemmd-
um, er dómkvaddir menn meta.

11. gr.

Stjórnnum hreppabúnaðarfélaga ber skylda til, hverri á sínu félagssvæði, að
fylgjast með því, að fyrirmælum þessara laga sé fylgt, og tilkynna úthlutunarnefnd,
ef út af ber, en úthlutunarnefnd hlutast til um rannsókn málsins.

12. gr.

Meðan innflutningur og gjaldeyrisleyfi er háð ákvörðun ríkisvaldsins, skal
úthlutunarnefnd jeppabifreiða, sem um ræðir í 2. gr., einnig úthluta til bænda þeim
heimilisdráttarvélum, sem til landsins eru fluttar.

13. gr.

Skylt er að skrásetja allar dráttarvélar og festa á þær spjald með einkennis-
stöfum þeirra. Skal hver dráttarvél fá einkennisstaf bifreiða viðkomandi umdæmis,
en að auki lítið d, er standi á eftir einkennisstaf umdæmisins og áður en tölustafur(ir)
kemur, er einkennir vélina. Skrásetninguna annast sýslumenn með aðstoð hrepp-
stjóra, bæjarfógetar og lögreglustjórar, og halda þeir skrásetningarbók yfir allar
dráttarvélar í umdæminu og einkennisstafi þeirra. Dráttarvélareiganda ber að til-
kynna um vélina, tegund og gerð hennar, og greiða kr. 10.00 — tíu krónur — í skrá-
setningargjald. Skrásetningarskrifstofum er skylt að láta úthlutunarnefndinni í té
um hver áramót skrá um allar dráttarvélar og jeppabifreiðar, svo og tegund þeirra
og gerð, og taka sérstaklega fram, hverjar eru notaðar til landbúnaðarstarfa.

14. gr.

Stjórnnum búnaðarfélaga ber, hverri á sínu félagssvæði, að taka á móti um-
sóknnum bænda á dráttarvélum, og fer með þær, eftir því sem við á, eins og fyrir er
mælt í 5. gr. Skýrslur um umsóknir bænda um dráttarvélar og jeppabifreiðar skulu
komnar til úthlutunarnefndar fyrir lok nóvembermánaðar ár hvert, og skal nefndin
vinna að því, þegar innflutningur er ákveðinn, að umsóknirnar séu teknar til greina
þannig, að sem réttust hlutföll haldist milli dráttarvéla og jeppabifreiða.

15. gr.

Innflutningsyfirvöldin ákveða tölu þeirra heimilisdráttarvéla, sem leyft er að
flytja til landsins, og tilkynna það úthlutunarnefndinni, sem síðan skiptir þeim
dráttarvélum milli umsækjenda. En ákvörðun um það, hvaða fáanlegar vélategundir
eru fluttar inn, er á valdi þeirra einstaklinga, sem fá úthlutað vélum frá nefndinni,
sbr. 19. gr.

Við skiptin skal nefndin hafa hliðsjón af þeim skýrslum, er fyrir liggja. Hún
skal taka tillit til þess, hve margar dráttarvélar og jeppar, sem notaðir eru til land-
búnaðarstarfa, eru á félagssvæðinu.

33

8. marz

16. gr.

Óheimilt er fyrst um sinn að úthluta heimilisdráttarvél til einstaklings, sem áður hefur fengið slíka vél eða á hana í nothæfu ástandi. Sama gildir, ef hann á jeppabifreið og hefur fengið undanþágu frá bifreiðaskatti.

17. gr.

Nú fær einhver úthlutað dráttarvél eða jeppabifreið og einhverra orsaka vegna kaupir hana ekki á því ári, sem leyfið er veitt fyrir. Skal hann þá tilkynna það úthlutunarnefnd, sem þá úthlutar vélinni eða bifreiðinni til annars umsækjanda innan sama búnaðarfélags.

Ekki má eigandi dráttarvélar eða jeppabifreiðar selja hana, nema með samþykki stjórnar búnaðarfélags, þar sem hann er búsettur.

18. gr.

Að skiptum loknum tilkynnir nefndin hlutaðeigandi umsækjendum úthlutun vélanna og bifreiðanna.

19. gr.

Sá, sem tilkynningu fær um úthlutun dráttarvélar eða jeppabifreiðar, skal afhenda tilkynninguna þeim innflytjanda, er flytur inn þá dráttarvéla- eða jeppabifreiðategund, er hann óskar að fá. Innflytjandinn afhendir svo þær tilkynningar, sem honum hafa borizt, þeim valdhafa, er gjaldeyri úthlutar, og skal hann eiga rétt á gjaldeyrisleyfi samkvæmt því.

20. gr.

Úthlutunarnefnd jeppabifreiða skal í októbermánuði ár hvert gera úætlun um það, hvað er nauðsynlegt að flytja inn á næsta ári af varahlutum til jeppabifreiða og dráttarvéla, sem til eru í landinu, og einnig innflutning á nytsamlegustu verkfærum, sem aflvélnar geta dregið við vinnu og flutninga, svo að þær komi að sem bestum notum. Þessi áætlun sé send innflutningsyfirvöldunum, og ber að leggja á það ríka áherzlu, að þessi innflutningur fáiist.

21. gr.

Brot gegn lögum þessum og reglugerð varða sektum frá 200—10000 kr.

Bráðabirgðaákvæði.

Þeir aðilar, sem áður hafa fengið gjaldeyris- og innflutningsleyfi fyrir jeppabifreiðum, greitt hluta andvirðis fyrir árslok 1947, en ekki fengið bifreiðarnar, skulu ganga fyrir um úthlutun að öðru jöfnu.

Gjört að Bessastöðum, 8. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

L Ö G

34

14. marz

um breyting á sveitarstjórnarlögum, nr. 12 31. maí 1927, og um afnám laga nr. 17 26. febr. 1943, um breyting á þeim lögum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

23. gr. laga nr. 12 31. maí 1927 orðist svo:

Oddviti skal hafa að launum um árið fimm krónur fyrir hvern mann í hreppnum samkvæmt manntali þess árs, er hann tekur laun fyrir, og auk þess minnst 2% — tvo af hundraði — af innheimtum útsvörum.

Á laun oddvita, önnur en innheimtulaun, greiðist verðlagsuppbót eftir almennri vísitölu, eins og hún á hverjum tíma er greidd á laun starfsmanna ríkisins. Oddvitar skulu og framvegis njóta sömu og sams konar launahækkana og opinberir starfsmenn hljóta hjá ríkinu og ríkisstofnunum.

2. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 17 26. febr. 1943.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og taka oddvitar laun samkvæmt þeim frá 1. janúar 1951 að telja.

Gjört að Bessastöðum, 14. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

L Ö G

35

14. marz

um breyting á lögum nr. 48 25. maí 1949, um hlutatryggingasjóð bátatútsveigsins.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Aftan við síðustu málsg. 10. gr. laganna komi nýr málslíður, svo hljóðandi: Þó er sjóðstjórninni heimilt á árinu 1950 að skerða stofnfé síldveiðideildar að fengnu samþykki ráðherra.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 14. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

L Ö G

um samþykkt á ríkisreikningnum fyrir árið 1948.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

Ríkisreikningurinn fyrir árið 1948 samþykkist með eftirgreindum niðurstöðutölum:

Innborganir:				Áætlun:	Reikningur:
1. Tekjur samkvæmt 2. gr.	fjárlaga ..	kr.	158 870 000.00	kr.	178 510 306.80
2. — — 3. — A.	— ..	—	61 462 725.00	—	80 932 598.22
3. — — 3. — B.	— ..	—	10 000.00	—	3 254.45
4. — — 4. —	— ..	—	968 425.00	—	1 805 186.51
5. — — 5. —	— ..	—	100 000.00	—	3 446 481.53
6. Eignahreyfingar samkv. 20. gr. fjárlaga	—	—	1 806 100.00	—	88 622 407.14
Greiðslujöfnuður				—	24 674 046.00
				Kr. 247 891 296.00	Kr. 353 320 234.65

Útborganir:				Áætlun:	Reikningur:
1. Gjöld samkvæmt 7. gr.	fjárlaga ..	kr.	5 363 543.00	kr.	6 457 513.73
2. — — 8. —	— ..	—	287 482.00	—	330 412.24
3. — — 9. —	— ..	—	1 515 576.00	—	2 238 799.51
4. — — 10. — I.	— ..	—	2 845 450.00	—	3 558 096.79
5. — — 10. — II.	— ..	—	359 751.00	—	337 909.45
6. — — 10. — III.	— ..	—	1 386 100.00	—	2 822 173.21
7. — — 11. — A.	— ..	—	10 433 184.00	—	12 070 921.78
8. — — 11. — B.	— ..	—	853 105.00	—	2 525 001.41
9. — — 11. — C.	— ..	—	4 681 383.00	—	5 485 357.95
10. — — 11. — D.	— ..	—	850 000.00	—	1 318 903.02
11. — — 12. —	— ..	—	10 222 490.00	—	12 292 222.87
12. — — 13. — A.	— ..	—	21 491 100.00	—	25 373 537.62
13. — — 13. — B.	— ..	—	3 342 000.00	—	5 604 126.63
14. — — 13. — C.	— ..	—	8 703 790.00	—	8 169 245.48
15. — — 13. — D.	— ..	—	1 810 825.00	—	2 468 096.05
16. — — 14. — A.	— ..	—	3 274 550.00	—	4 129 552.30
17. — — 14. — B.	— ..	—	27 355 313.00	—	29 517 489.84
18. — — 15. — A.	— ..	—	2 579 965.00	—	2 762 207.63
19. — — 15. — B.	— ..	—	3 811 758.00	—	3 731 400.10
20. — — 16. — A.	— ..	—	16 783 187.00	—	17 353 278.15
21. — — 16. — B.	— ..	—	1 013 500.00	—	1 005 676.54
22. — — 16. — C.	— ..	—	651 220.00	—	583 181.50
23. — — 16. — D.	— ..	—	5 110 000.00	—	5 696 807.23
24. — — 17. —	— ..	—	25 642 840.00	—	25 606 188.59
25. — — 18. —	— ..	—	5 216 059.00	—	6 091 793.09

26. Gjöld samkvæmt 19. gr.	fjárlaga ..	kr.	55 000 000.00	kr.	65 175 024.37	36
27. — — 19. — 2. — .. —			500 000.00	—	3 766 318.36	14. marz
28. Eignahreyfingar samkv. 20. gr. fjárlaga	—		26 807 125.00	—	89 200 701.06	
Greiðslujöfnuður				—	7 648 298.15	
			Kr. 247 891 296.00	Kr. 353 320 234.65		

Gjört að Bessastöðum, 14. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla.

37

14. marz

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

1. gr. laganna orðist þannig:

Á Íslandi skulu vera þau prestaköll, sem nú skal greina:

- I. *Norður-Múlaprófastsdæmi.* 1. Skeggjastaðir: Skeggjastaðasókn. 2. Hof í Vopnafirði: Hof- og Vopnafjarðarsóknir. 3. Kirkjubær í Hróarstungu: Kirkjubæjar-, Hofteigs-, Eiríksstaða-, Möðrudals-, Sleðbrjóts- og Hjalta- staðasóknir. 4. Valþjófsstaður: Valþjófsstaðar- og Áss-sóknir. 5. Desjarmýri: Desjarmýrar-, Njarðvíkur- og Húsavíkursóknir.
- II. *Suður-Múlaprófastsdæmi.* 6. Seyðisfjörður: Seyðisfjarðar- og Klyppsstaðarsóknir. 7. Vallanes: Vallaness-, Þingmúla- og Eiðasóknir. 8. Norðfjörður: Nes- og Brekkusóknir. 9. Eskifjörður: Búðareyrar- og Eskifjarðarsóknir. 10. Kolfreyjustaður: Kolfreyjustaðar- og Búðasóknir. 11. Eydalir: Eydala- og Stöðvarsóknir. 12. Djúpvogur: Hof- og Djúpavogs-, Berufjarðar- og Berunessóknir.
- III. *Austur-Skaftafellsprófastsdæmi.* 13. Bjarnanes: Bjarnaness-, Stafafells- og Brunnhólssóknir. 14. Kálfafellsstaður: Kálfafellsstaðar- og Hofssóknir.
- IV. *Vestur-Skaftafellsprófastsdæmi.* 15. Kirkjubæjarklaustur: Prestsbakka- og Kálfafellssóknir. 16. Þykkvabæjarklaustur: Þykkvabæjar-, Langholts- og Grafarsóknir. 17. Mýrdalsþing: Víkur-, Reynis- og Skeiðflatarsóknir.
- V. *Rangárvallaprófastsdæmi.* 18. Holt undir Eyjafjöllum: Eyvindarhóla-, Ásólfsskála- og Stóradalssóknir. 19. Breiðabólstaður í Fljótshlíð: Breiðabólstaðar- og Hlíðarendasóknir. 20. Landeyjaþing: Kross- og Akureyjar- sóknir. 21. Oddi: Odda-, Stórolfshvols- og Keldnasóknir. 22. Landprestakall: Skarðs-, Haga- og Marteinstungusóknir. 23. Kálfholt: Kálfholtss-, Háabæjar- og Árbæjarsóknir. 24. Vestmannaeyjar: Ofanleitissókn.
- VI. *Árnesprófastsdæmi.* 25. Stórinúpur: Stóranúps-, Hrepphóla- og Ólafsvalla- sóknir. 26. Hruni: Hruna- og Tungufellssóknir. 27. Torfastaðir: Torfastaða-, Haukadals-, Bræðratungu-, Úthlíðar- og Skálholtssóknir. 28. Mosfell í Gríms-

37

14. marz

- nesi: Mosfells-, Miðdals-, Stóru-Borgar- og Búrfellssóknir. 29. Þingvellir: Þingvalla- og Úlfjótsvatnssóknir. 30. Hraungerði: Hraungerðis-, Laugar-
dæla- og Villingaholtssóknir. 31. Stokkseyri: Stokkseyrar-, Eyrarbakka- og
Gaulverjabæjarsóknir. 32. Arnarbæli: Kotstrandar-, Hjalla- og Strandar-
sóknir.
- VII. *Kjalarnesprófastsdæmi*. 33. Staður í Grindavík: Staðar- og Kirkjuvogs-
sóknir. 34. Útskálar: Útskála-, Hvalsness-, Keflavíkur- og Innri-Njarðvíkur-
sóknir. 35. Hafnarfjörður: Hafnarfjarðar-, Bessastaða- og Kálfatjarnar-
sóknir. 36. Mosfell í Mosfellssveit: Lágafells-, Brautarholts- og Viðeyjar-
sóknir. 37. Reynivellir: Reynivalla- og Saurbæjarsóknir.
- VIII. *Reykjavíkurprófastsdæmi*: 38. Dómkirkjuprestakall: Dómkirkjusókn. 39.
Hallgrímsprestakall: Hallgrímssókn. 40. Nesprestakall: Nessókn. 41. Laugar-
nesprestakall: Laugarnessókn.
- IX. *Borgarfjarðarprófastsdæmi*. 42. Saurbær á Hvalfjarðarströnd: Saurbæjar-
og Leirársóknir. 43. Akranes: Akraness- og Innrahólmssóknir. 44. Hestþing:
Hvanneyrar-, Bæjar-, Lundar- og Fitjasóknir. 45. Reykholt: Reykholtssókn,
Stóra-Áss-, Gilshakka- og Síðumúlasóknir.
- X. *Mýrprófastsdæmi*. 46. Stafholt: Stafholts-, Hjarðarholts-, Hvamms- og
Norðtungusóknir. 47. Borg: Borgar-, Borgarness-, Álftaness-, Álftártungu-
og Akrasóknir.
- XI. *Snæfellsnesprófastsdæmi*. 48. Miklaholt: Miklaholts-, Rauðamels-, Kol-
beinsstaða- og Staðarhraunssóknir. 49. Staðastaður: Staðastaðar-, Búða- og
Hellnasóknir. 50. Nesþing: Ólafsvíkur-, Brimilsvalla- og Ingjaldshólssóknir.
51. Setberg: Setbergs- og Bjarnarhafnarsóknir. 52. Helgafellsþing: Stykkis-
hólms-, Helgafells-, Breiðabólstaðar- og Narfeyrarsóknir.
- XII. *Dalaprófastsdæmi*. 53. Suðurdalaping: Snóksdals-, Kvinnabrekku-, Stóra-
vatnshorns- og Hjarðarholtssóknir. 54. Hvammur í Hvammssveit: Hvamms-,
Staðarfells-, Dagverðarness-, Skarðs- og Staðarhólssóknir.
- XIII. *Barðastrandarprófastsdæmi*. 55. Staður á Reykjanesi: Reykhóla-, Garps-
dals-, Staðar- og Gufudalssóknir. 56. Flatey: Flateyjar- og Múlasóknir. 57.
Brjánslækur: Brjánslækjar- og Hagasóknir. 58. Sauðlauksdalur: Sauðlauks-
dals-, Breiðuvíkur- og Saurbæjarsóknir. 59. Patreksfjörður: Eyra- og Stóra-
Laugardalssóknir. 60. Bildudalur: Bildudals- og Selárdalssóknir.
- XIV. *Vestur-Ísafjarðarprófastsdæmi*. 61. Þingeyri: Þingeyrar-, Rafnseyrar-, Álfta-
mýrar- og Hraunssóknir. 62. Dýrafjarðarþing: Mýra-, Núps- og Sæbóls-
sóknir. 63. Holt í Önundarfirði: Holts-, Flateyjar- og Kirkjubólssóknir. 64.
Staður í Súgandafirði: Staðarsókn í Súgandafirði.
- XV. *Norður-Ísafjarðarprófastsdæmi*. 65. Ísafjörður: Ísafjarðar- og Hnífsdals-
sóknir. 66. Bolungavík: Hólssókn. 67. Ögurþing: Ögurs- og Fyrarsóknir.
68. Vatnsfjörður: Vatnsfjarðar-, Nauteyjar- og Unaðsdalssóknir. 69. Staður
í Grunnavík: Staðarsókn, Hesteyrarsókn og Staðarsókn í Aðalvík.
- XVI. *Strandaprófastsdæmi*. 70. Árnes: Árnessókn. 71. Staður í Steingrímsfirði:
Staðar-, Hólmavíkur-, Kaldranarness- og Kollafjarðarnessóknir. 72. Prests-
bakki: Prestsbakkasókn, Öspakseyrarsókn og Staðarsókn í Hrutafirði.
- XVII. *Húnavatnsprófastsdæmi*. 73. Melstaður: Melstaðar-, Kirkjuhvamms-, Stað-
arbakka- og Núpssóknir. 74. Tjörn á Vatnsnesi: Tjarnar- og Vesturhóps-
hólasóknir. 75. Breiðabólstaður í Vesturhópi: Breiðabólstaðar- og Viðidals-
tungusóknir. 76. Þingeyrarklaustur: Þingeyra-, Undirfells- og Blönduós-
sóknir (Blönduóshreppur). 77. Bergstaðir: Bergstaða-, Bólstaðarhlíðar-,
Auðkúlu- og Svinavatnssóknir. 78. Höskuldsstaðir: Höskuldsstaða-, Holta-
staða-, Hofs- og Spákonufellssóknir.

- XVIII. *Skagafjarðarprófastsdæmi*. 79. Hvammur í Laxárdal: Hvamms- og Ketu- 37
sóknir. 80. Reynistaðarklaustur: Reynistaðar- og Sauðárkrókssóknir. 81. 14. marz
Glaumbær: Glaumbæjar- og Víðimýrarsóknir. 82. Mælifell: Mælifells-,
Reykja-, Goðdala- og Ábæjarsóknir. 83. Miklibær: Miklabæjar-, Silfrastaða-
og Flugumýrarsóknir. 84. Hólar: Viðvíkur-, Hóla-, Hofstaða- og Rípursóknir.
85. Fell í Sléttuhlíð: Fells- og Hofssóknir. 86. Barð í Fljótum: Barðs- og
Knappastaðasóknir.
- XIX. *Eyjafjarðarprófastsdæmi*. 87. Grimsey: Miðgarðasókn. 88. Siglufjörður:
Siglufjarðarsókn. 89. Ólafsfjörður: Ólafsfjarðarsókn. 90. Vellir í Svarf-
aðardal: Valla-, Stærra-Árskógs-, Hríseyjar-, Tjarnar-, Urða- og Upsasóknir.
91. Möðruvallaklaustur: Möðruvalla-, Bægisár, Bakka- og Glæsibæjarsóknir.
92. Akureyri: Akureyrar- og Lögmannahlíðarsóknir. 93. Grundarþing:
Grundar-, Munkaþverár-, Kaupangs-, Saurbæjar-, Möðruvalla- og Hólasóknir.
- XX. *Suður-Þingeyjarprófastsdæmi*. 94. Laufás: Laufáss-, Svalbarðs-, Grenivíkur-
og Þönglabakkasóknir. 95. Háls í Fnjóskadal: Háls-, Illugastaða-, Drafla-
staða- og Brettingsstaðasóknir. 96. Vatnsendi: Þóroddsstaðar-, Ljósavatns-
og Lundarbrekkusóknir. 97. Skútustaðir: Skútustaða- og Reykjahlíðar-
sóknir. 98. Grenjaðarstaður: Grenjaðarstaðar-, Ness-, Einarsstaða- og Þver-
ársóknir. 99. Húsavík: Húsavíkursókn.
- XXI. *Norður-Þingeyjarprófastsdæmi*. 100. Skinnastaðir: Skinnastaða-, Garðs-,
Snartarstaða- og Viðihólssóknir. 101. Raufarhöfn: Svalbarðs- og Raufar-
hafnarsóknir. 102. Sauðanes: Sauðanessókn.

2. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin l. nr. 20 2. júní 1917, um niðurlagning
Njarðvíkurkirkju og sameining Keflavíkur- og Njarðvíkursókna, og l. nr. 36 27. júní
1925, um skiptingu Ísafjarðarprestakalls í tvö prestaköll, svo og l. nr. 27 26. okt.
1917, l. nr. 37 31. maí 1927, l. nr. 19 1. febr. 1936 og l. nr. 63 11. júní 1938, öll um
breyt. á l. nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla, og önnur lagaákvæði, er
kynnu að koma í bága við lög þessi.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Þó koma ákvæði þeirra um fækkun prestakalla
ekki til framkvæmda fyrr en 1. janúar 1952; þá koma þau til framkvæmda jafnóð-
um og prestaköll losna. Prestaköll, sem leggja skal niður samkvæmt lögum þessum,
skulu ekki auglýst til umsóknar fyrir 1. janúar 1952.

Bráðabirgðaákvæði.

Heimilt er kirkjumálaráðuneytinu, ef það telur nauðsyn á, að fela öðrum
sóknarpresti en þeim, er veitingu hefur fyrir prestakalli, sem niðurlagt prestakall
sameinast samkv. lögum þessum, að þjóna fyrst um sinn einni eða fleiri sóknum
í hinu niðurlagða prestakalli.

Ríkisstjórnin skal nú þegar efna til endurskoðunar á löggjöfinni um skipun
prestakalla, og skal þá kostað kapps um að ljúka endurskoðuninni svo fljótt, að
frv. um heildarskipun prestakalla verði lagt fyrir Alþingi næsta haust. Við þá
endurskoðun skal hafa náð samband við biskupinn yfir Íslandi, kirkjuráð, Presta-
félag Íslands og prestastefnu.

Gjört að Bessastöðum, 14. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

L Ö G

um landshöfn í Rífi á Snæfellsnesi.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkissjóður lætur gera og starfrækja á sinn kostnað hafnarmannvirki í Rífi á Snæfellsnesi. Takmörk hafnarinnar skulu ákveðin í reglugerð. Ráðherra ákveður gerð og fyrirkomulag hafnarinnar í samráði við vitamálastjóra. Til hafnarmannvirkja teljast: Hafnargarðar, hafskipa- og bátabryggjur, verbúðir, uppfyllingar, dráttarbrautir, vélar, sem notaðar eru við byggingu hafnarinnar eða til fermingar og affermingar í höfninni, lönd, sem höfninni eru nauðsynleg vegna byggingar mannvirkjanna, starfrækslu þeirra eða annars, er nauðsynlegt má teljast fyrir fjárhagsafkomu hafnarinnar, einnig allar nauðsynlegar leiðslur, svo sem vatns- og rafmagnsleiðslur, holræsi o. fl.

2. gr.

Til greiðslu kostnaðar, er leiðir af fyrimælum 1. gr., er ríkisstjórninni heimilt að taka lán fyrir hönd ríkissjóðs allt að 3 millj. kr. Að öðru leyti greiðist kostnaðurinn úr ríkissjóði, eftir því sem fé er veitt til þess í fjárlögum. Skal miða hafnargjöld á hverjum tíma, eftir því sem fært þykir, við það, að tekjur hafnarinnar nægi til þess að greiða vexti og afborganir að $\frac{2}{3}$ hlutum stofnkostnaðarins, auk árlegs rekstrarkostnaðar.

3. gr.

Sérhver er skyldur til að láta af hendi til landshafnarinnar mannvirki, er þarf til að gera höfnina, og svo viðáttumikið land, sem hafnarstjórn og ráðherra telja, að þurfi til þess að geta veitt útvegsmönnum og öðrum aðstöðu til notkunar hafnarinnar og undir brautir og vegi í þarfir hennar, svo og leyfa, að tekið verði í landi hans, hvort heldur grjót, möl eða önnur jarðefni, og þola þær eignakvaðir, óhagræði eða takmörkun á afnotarétti, sem hafnargerðin hefur í för með sér, allt gegn því, að fullar bætur komi fyrir. Náist ekki samkomulag um bætur, skulu þær ákveðnar með mati tveggja dómkvaddra manna að tilkvöddum báðum málsaðilum. Kostnaður við matið greiðist úr sjóði hafnarinnar. Nú vill annar hvor málsaðili ekki una mati, og getur hann krafist yfirmats, en gera skal hann það innan 14 daga frá því er matsgerð er lokið. Yfirmatið skal framkvæmt á sama hátt af 4 dómkvöddum mönnum.

Kostnaðinn við yfirmatið greiðir sá, er þess hefur krafist, ef matsupphæðinni verður ekki breytt meira en sem nemur 10% af hinni ákveðnu endurgjaldsupphæð, ella greiðist kostnaðurinn úr sjóði landshafnarinnar.

4. gr.

Í stjórn hafnarinnar eiga sæti 5 menn, er ráðherra skipar til fjögurra ára í senn.

5. gr.

Með strandlengjunni umhverfis höfnina má ekki gera í sjó fram bryggjur eða önnur mannvirki, né fylla upp eða dýpka út frá landi nema samkvæmt leyfi stjórnar landshafnarinnar. Sá, sem vill gera eitthvert slíkt mannvirki, skal senda hafnarstjórn beiðni um það, og skal beiðninni fylgja lýsing á því, svo og uppdráttur, ef með þykir þurfa, í tvennu lagi, og heldur hafnarstjórn öðru eintakinu.

Sá, sem fengið hefur slíkt leyfi, skal skyldur að halda mannvirkinu svo við, 38
að engin hætta stafi af því. Þessi ákvæði gilda einnig um þau mannvirki, er þegar 14. marz
hafa verið gerð á hafnarsvæðinu.

Brot gegn þessari grein varða sektum frá 500—20000 kr., og hafnarstjórn getur
látið nema burt mannvirkið á kostnað eiganda.

6. gr.

Eignum og tekjum hafnarsjóðs má aðeins verja í þágu hafnarinnar, sbr. 1. og
2. gr. Ríkissjóður ábyrgist skuldbindingar hafnarinnar, og hafnarstjórn ber ábyrgð
á eignum hennar.

7. gr.

Hafnarstjórn má ekki án leyfis ráðuneytisins selja eða veðsetja fasteignir hafn-
arinnar né kaupa nokkrar nýjar fasteignir, taka stórlán til lengri tíma en svo, að þau
verði borguð aftur af tekjum þess árs, sem fer í hönd, né endurnýja slík lán, eða
fresta borgunartímanum og ekki heldur gera nein þau mannvirki við höfnina, sem
eru svo stórvaxin, að árstekjurnar hrökkvi ekki til að koma þeim í framkvæmd.

8. gr.

Til þess að standa straum af kostnaði við byggingu og viðhald hafnarmannvirkja
og til árlegs rekstrarkostnaðar hafnarinnar er heimilt að innheimta gjöld þau, er
hér segir:

1. Árlegt gjald af bryggjum og öðrum mannvirkjum, sem gerð eru samkv. 5. gr.
2. Af skipum og bátum, er hafna sig á landshöfninni, og farmi þeirra:
 - a. Skipagjald, ákveðið með tilliti til stærðar skipa þeirra, er hafna sig.
 - b. Vörugjald. — Undanskildar skulu þó vörur þær, er samkvæmt farmskrá
skipsins eiga að fara til annarra hafna á landinu, ef þær eru ekki settar
á land.
 - c. Bryggjugjald af skipum, er leggjast við bryggjur hafnarinnar.
 - d. Festargjald af skipum, sem nota festar hafnarinnar.
 - e. Allt að 1% af andvirði afla þeirra skipa og báta, sem leggja afla sinn á land
innan hafnarsvæðisins eða hafa þar uppsátur.
 - f. Leigu af verbúðum og öðrum mannvirkjum og af grunnum og lendum
hafnarinnar.

Gjöld þessi, sem og gjöld fyrir afnot af öðrum eignum hafnarinnar skulu
ákveðin í reglugerð, sem ráðherra setur að fengnum tillögum hafnarstjórnar, og
skal í henni ákveða, hver skuli greiða þau og innheimta.

Herskip og skemmtiskip skulu undanþegin gjöldum til hafnarinnar samkv.
tölulið 2a. Gjöld þessi má taka lögtaki.

9. gr.

Reikningsár hafnarinnar er almanaksárið.

10. gr.

Fyrir nóvemberlok hvers árs ber hafnarstjórn að leggja frumvarp til áætlunar
um tekjur og gjöld hafnarinnar á komandi ári fyrir ráðherra til samþykktar ásamt
nauðsynlegum skýringum á einstökum gjalda- og tekjuliðum.

11. gr.

Nú hefur hafnarstjórn í hyggju einhverjar meiri háttar framkvæmdir við
höfnina, eða hún vill gera einhverjar þær ráðstafanir, er samþykki ráðherra þarf

38 til, og skal hún þá senda ráðuneytinu sérstaka tillögu um það efni svo tímanlega,
14. marz að samþykki ráðuneytisins geti komið til, áður en gengið er endanlega frá fjárhagsáætlun.

12. gr.

Komi það í ljós, þegar fram á árið liður, að óumflýjanlegt sé að sinna einhverjum framkvæmdum utan áætlunar eða fara fram úr áætluðum fjárhæðum, ber hafnarstjórn að tilkynna það ráðuneytinu í tæka tíð og leita samþykkis þess, til þess að vikja megi frá áætluninni.

Eigi má hefja verkið né stofna til umframgreiðslu, fyrr en samþykki ráðherra er fengið.

13. gr.

Við lok hvers reikningsárs og ekki síðar en fyrir febrúarlök skal hafnarstjórn gera reikning yfir tekjur og gjöld hafnarinnar á hinu liðna ári og efnahagsreikning hennar. Reikningana skal endurskoða af tveim endurskoðendum, sem ráðherra skipar til 4 ára í senn. Hafnarstjórn sendir þá síðan til ráðherra til úrskurðar.

14. gr.

Að öðru leyti skal ákveða með reglugerð allt það, er lýtur að greiðri og hættulausri umferð um höfnina, góðri reglu og öðru höfninni viðvikjandi, er við þykir eiga. Í reglugerðinni má ákveða sektir fyrir brot gegn henni, 20—10000 kr.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í hafnarsjóð.

15. gr.

Með mál, sem rísa út af brotum á lögum þessum og reglugerðum, sem settar verða samkvæmt þeim, skal fara að hætti opinberra mála.

16. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 14. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

39

15. marz

L Ö G

um rétt erlendra manna til að stunda atvinnu á Íslandi.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í lögum þessum er maður talinn „erlendur“, ef ekki er skylt að leyfa honum landsvist á Íslandi samkvæmt landslögum eða þjóðréttarreglum.

„Á Íslandi“ merkir í lögum þessum bæði á landi og í landhelgi Íslands.

2. gr.

39

15. marz

Óheimilt er hverjum þeim manni, félagi eða stofnun, sem rekur atvinnu eða starfrækir eitthvert fyrirtæki, hverju nafni sem það nefnist, að flytja til landsins eða taka erlenda menn í þjónustu sína gegn kaupgreiðslu í peningum eða blunnindum, hvort heldur er um langan tíma eða skamman, án leyfis félagsmálaráðherra.

Erlendum mönnum er óheimilt að ráða sig í vinnu eða gegna þjónustu hjá öðrum, nema atvinnuleyfi hafi verið veitt samkvæmt 3. gr. eða 5. gr. laga þessara.

3. gr.

Félagsmálaráðherra veitir atvinnuleyfi samkvæmt lögum þessum, að fengnum tillögum verklýðsfélags á staðnum í hlutaðeigandi starfsgrein, og skulu þau veitt vinnuveitendum, ef sérstakar ástæður þykja mæla með því, svo sem ef um erlenda sérfræðinga er að ræða eða aðra kunnáttumenn, sem ekki verða fengnir innanlands, eða ef atvinnuvegi landsins skortir vinnuafli, sem ekki er fáanlegt innanlands.

Sé verulegur skortur á fólki til nauðsynlegra heimilisstarfa og hjúkrunarstarfa, getur félagsmálaráðherra veitt atvinnuleyfi fyrir erlent fólk til slíkra starfa.

4. gr.

Atvinnuleyfi samkvæmt 3. gr. skulu bundin við ákveðið starf og ákveðinn tíma. Leyfi skulu eigi veitt til lengri tíma en eins árs í senn.

5. gr.

Þegar sérstaklega stendur á, getur félagsmálaráðherra, ef sérstakar ástæður mæla með því, veitt erlendum mönnum leyfi til að stunda atvinnu á Íslandi, án þess að leyfið sé veitt ákveðnum vinnuveitanda (sjálfstætt atvinnuleyfi), og þurfa þá atvinnurekendur þeir, sem leyfishafi vinnur hjá, ekki að sækja um atvinnuleyfi fyrir hann samkvæmt 3. gr.

Við veitingu slíkra leyfa skal m. a. taka tillit til:

1. Hve lengi hinn erlendi maður hefur dvalið hér á landi,
2. hvort hann er hér heimilisfastur,
3. hvort hann er kvæntur íslenzkri konu eða á hér nánin skyldmennir,
4. hvort hann ætli sér að vinna sams konar störf hjá fleiri aðilum en einum, þannig að fleiri atvinnuleyfi en eitt þyrfti, ef leyfi væru veitt samkvæmt ákvæðum 3. gr.

Leyfi samkvæmt þessari grein skal því aðeins veita, að hin almennu skilyrði 3. gr. um sérþekkingu eða eftirspurn eftir vinnuafli sé fyrir hendi.

Atvinnuleyfi samkvæmt þessari grein eru bundin við ákveðna starfsgrein og ákveðinn tíma, og skulu slík leyfi eigi veitt til lengri tíma en tveggja ára í senn.

6. gr.

Erlendum mönnum er óheimilt að vinna sjálfstætt eða starfrækja atvinnufyrirtæki án leyfis félagsmálaráðherra (atvinnurekstrarleyfi), nema þar sem starfinn er framkvæmdur samkvæmt sérstakri löggildingu eða leyfi annarra stjórnvalda lögum samkvæmt.

Leyfi samkvæmt þessari grein skal því aðeins veita, að:

1. Umsækjandi sé heimilisfastur á Íslandi og hafi verið það síðasta árið,
2. um nytsamlegan atvinnurekstur sé að ræða,
3. umsækjandi sé fjárráður og hafi forræði á búi sínu,
4. umsækjandi hafi óflekkað mannorð.

39 Leyfi samkvæmt þessari grein eru bundin við ákveðna starfrækslu og ákveð-
15. marz inn tíma, og skal eigi veita slík leyfi til lengri tíma en þriggja ára í senn.

7. gr.

Leyfi samkvæmt lögum þessum má binda öllum þeim skilyrðum um löggæzlu, hollustuhætti, framfærslu, iðnnám eða aðra sérmenntun og sérhvað annað, sem ráðherra telur nauðsynlegt eða heppilegt ríkis eða almennings vegna.

8. gr.

Ekki þarf að sækja um atvinnuleyfi fyrir:

1. Erlenda menn, sem stunda nám í skólum, sem íslenzka ríkið á eða styrkir,
2. erlenda menn í einkaþjónustu sendimanna erlendra ríkja,
3. erlenda menn, er verið hafa íslenzkir ríkisborgarar frá fæðingu, en misst hafa íslenzkan ríkisborgararétt,
4. erlenda menn, er hér höfðu aðsetur, er lög nr. 13 31. maí 1927 komu til framkvæmda, og hafa dvalið hér samfleytt síðan.

9. gr.

Brot gegn ákvæðum laga þessara varða atvinnurekendur og erlenda starfsmenn þeirra sektum frá 50—50 000 kr. til ríkissjóðs. Sömu refsingu varðar það, ef ekki eru haldin skilyrði eða brotin ákvæði, er sett kunna að verða í leyfi, sem veitt eru samkvæmt lögum þessum. Auk þess ber aðila að flytja ólöglega innflutt starfsfólk, sem hefur verið synjað um atvinnuleyfi, úr landi eða sjá því fyrir flutningi innan þess tíma, er ráðherra tiltekur, ríkissjóði að kostnaðarlausu.

Enn fremur er heimilt að stöðva með lögbanni, án þess að trygging sé sett, þær framkvæmdir, er nota skyldi hið erlenda vinnuafli til, ef byrjað er á þeim, þar til hinir erlendu menn eru farnir úr landi eða tryggt þykir, að þeir verði farnir innan ákveðins tíma. Þegar atvinnuleyfi eru veitt innlendum atvinnurekendum, ber jafnframt að tilkynna hinum erlendu starfsmönnum leyfisveitingar eða synjanir, er þá varða.

Félagsmálaráðherra getur afturkallað leyfi, sem veitt eru samkvæmt lögum þessum, ef brotin eru ákvæði laganna eða skilyrðum, sem sett eru í leyfunum, er ekki fullnægt, svo og ef veruleg breyting verður á leyfistímanum á eftirspurn og framboði vinnuaflds.

10. gr.

Rétt er félagsmálaráðherra að láta flytja þá erlenda menn, ásamt skylduliði, af landi brott, er teknir eru að stunda atvinnu eða atvinnurekstur hér á landi gagnstætt ákvæðum laga þessara, hvort sem þeir eru á sínum vegum eða annarra, og skal sá flutningur vera á kostnað þess, er hefur ráðið þá til sín, en ella á eigin kostnað þeirra.

11. gr.

Mál út af brotum gegn lögum þessum skulu sæta meðferð almennra lögreglumála.

Í reglugerð getur ráðherra sett nánari fyrirmæli um framkvæmd laga þessara. Svo má þar og kveða á um sektir fyrir brot á reglugerð og meðferð á málum vegna þeirra brota.

12. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 13 31. maí 1927, um rétt erlendra manna til að stunda atvinnu á Íslandi, svo og önnur ákvæði, er fara í bága við lög þessi.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

13. gr.

39

15. marz

Gjört að Bessastöðum, 15. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

L Ö G

40

um breyting á lögum nr. 122 28. des. 1950, um breyting á lögum nr. 50/1946,
um almannatryggingar, og viðauka við þau.

15. marz

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Upphaf 24. gr. laganna orðist svo:

Grunnupphæðir iðgjalda og framlaga til tryggingasjóðs samkvæmt IV. kafla laganna, 2.—5., skulu vera sem hér segir til ársloka 1954.

2. gr.

26. gr. laganna orðist svo:

Í stað ákvæða síðasta málsl. fyrstu málsg. 109. gr. laganna skulu eftirfarandi ákvæði gilda:

Nú greiðir sveitarsjóður iðgjald iðgjaldsgreiðanda samkv. 1. málsg. 109. gr. laganna, og tekur þá sveitarstjórn ákvörðun um, hvort og á hvern hátt hún krefur hann um endurgreiðslu.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og skal fella meginmál þeirra inn í lög nr. 122 1950 og gefa þau út svo breytt.

Gjört að Bessastöðum, 15. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

L Ö G

um vinnumiðlun.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í kaupstað hverjum er bæjarstjórn heimilt að ákveða, að þar skuli stofnuð og starfrækt vinnumiðlunarskrifstofa.

2. gr.

Nú kemur fram tillaga í bæjarstjórn um, að stofnuð skuli vinnumiðlunarskrifstofa í kaupstaðnum, og skal hún þá rædd á tveim fundum bæjarstjórnar með eigi minna en viku millibili.

3. gr.

Nú ákveður bæjarstjórn, að stofnsett skuli vinnumiðlunarskrifstofa, og skal hún þá semja reglugerð um starfsemi hennar, þar sem nánar sé kveðið á um rekstur og starfsvið skrifstofunnar. Félagsmálaráðherra staðfestir reglugerðir þessar.

4. gr.

Hlutverk vinnumiðlunarskrifstofu er:

1. að veita endurgjaldslausa milligöngu, verkamönnum jafnt sem atvinnurekendum, um vinnusölu og vinnukaup;
2. að miðla vinnu milli bæjarbúa, eftir því sem unnt er;
3. að úthluta vinnu þeirri, sem kostuð er af bæjum og ríki til atvinnubóta, svo og annarri vinnu, er ríki, bæir eða opinberar stofnanir fela skrifstofunni að úthluta;
4. að fylgjast með atvinnuháttum, eftir því sem auðið er, og safna skýrslum og gögnum í því augnamiði;
5. að aðstoða við atvinnuleysisskráningar eftir lögum nr. 57 frá 7. maí 1928 og láta fram fara atvinnuleysisskráningar eftir fyrirmælum bæjarstjórnar eða félagsmálaráðherra;
6. að veita opinberum stofnunum svo og verkalýðsfélögum innan Alþýðusambands Íslands og félögum atvinnurekenda upplýsingar um tölu atvinnulausra og hagi þeirra, eftir því sem unnt er;
7. að halda uppi innbyrðis sambandi á milli vinnumiðlunar í kaupstöðum og milli kaupstaða og sveita, eftir því sem við verður komið;
8. að inna af höndum þau störf, er skrifstofum þessum kunna að verða falin með lögum og reglugerðum.

5. gr.

Allir þeir, er hafa með höndum fastan atvinnurekstur með aðkeyptu vinnuafli verkamanna í þeim kaupstöðum, þar sem eru starfandi vinnumiðlunarskrifstofur í samræmi við lög þessi, skulu eigi sjaldnar en mánaðarlega senda vinnumiðlunarskrifstofunni á staðnum afrit af kaupgjaldsskrám sínum, enda séu þær þannig útbúnar, að auðvelt sé að sjá af þeim, hve mikil upphæð hefur verið greidd í vinnulaun hverjum einstökum manni á þeim tíma, er skráin nær yfir.

Vinnumiðlunarskrifstofur skulu, að fengnum tillögum frá Vinnuveitendasambandi Íslands, láta útbúa eyðublöð fyrir þessar kaupgjaldsskrár, og skulu þau afhent atvinnurekendum ókeypis.

6. gr.

41

15. marz

Stjórn hverrar vinnumiðlunarskrifstofu skal skipuð fimm mönnum. Skulu þeir þeirra kjörnir af hlutaðeigandi bæjarstjórn með hlutfallskosningu, einn skal tilnefndur af verkalyðsfélagi eða fulltrúaráði verkalyðsfélaga innan Alþýðusambands Íslands, ef til er í kaupstaðnum, og einn af félagi atvinnurekenda þar á staðnum. Stjórnin kys sér sjálf formann. Nú er vinnumiðlunarskrifstofa stofnuð í kaupstað, þar sem ekki starfar verkalyðsfélag eða félag atvinnurekenda, og kys þá bæjarstjórn menn í þeirra stað úr hópi verkamanna og atvinnurekenda á staðnum.

Kjörtímabil stjórnarmanna er fjögur ár í senn. Varamenn skulu vera jafnmargir, valdir af sömu aðilum og til sama tíma.

Stjórn vinnumiðlunarskrifstofu ræður forstöðumann skrifstofunnar, svo og aðstoðarmenn, ef þurfa þykir, setur þeim starfsreglur og hefur yfirumsjón með störfum þeirra og rekstri skrifstofunnar yfirleitt.

Laun stjórnarmanna og starfsliðs vinnumiðlunarskrifstofunnar skulu ákveðin í reglugerð þeirri, sem um getur í 3. gr.

7. gr.

Allur kostnaður við vinnumiðlunarskrifstofur greiðist úr hlutaðeigandi bæjar-sjóði.

8. gr.

Félagsmálaráðuneytið hefur yfirumsjón með allri vinnumiðlun í landinu, samræmir starfsemi vinnumiðlunarskrifstofanna og setur reglur um, hvert samband skuli vera þeirra í milli og um samvinnu þeirra. Félagsmálaráðherra getur og sett reglugerð um vinnumiðlun í einstökum atvinnugreinum, og heimilt er að fela vinnumiðlunarskrifstofum kaupstaðanna slíka vinnumiðlun á tilteknum landsvæðum.

Þann kostnað, sem leiðir af ákvæðum þessarar greinar, greiðir ríkissjóður.

9. gr.

Ráðherra er heimilt að ákveða, að sett skuli á stofn vinnumiðlunarskrifstofa í kaптúni, sem hefur eigi færri íbúa en 500, ef sveitarstjórnin í kaптúninu æskir þess, og fer þá um stofnun hennar og starfrækslu eftir lögum þessum.

10. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi númin lög nr. 4 9. jan. 1935, um vinnumiðlun. Vinnumiðlunarskrifstofur þær, er nú starfa samkvæmt þeim, skulu hætta störfum 1. marz 1951.

11. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. marz 1951.

Gjört að Bessastöðum, 15. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

42

16. marz

L Ö G

um breyting á lögum nr. 62 30. des. 1939, um tollskrá o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Á eftir 5. lið í 48. kafla tollskrárinnar kemur nýr liður, sem verður 5 a (en liður sá í tollskránni, sem nú er undir 5 a, verði 5 b), svo hljóðandi:

	Toll- eining	Vöru- magns- tollur Aurar	Verð- tollur %
Baðmullargarn	1 kg	7	5

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

43

16. marz

L Ö G

um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að taka að láni allt að 43 millj. króna eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendum gjaldeyri.

2. gr.

Af láni því, er um ræðir í 1. gr., er heimilt að verja allt að 25 millj. kr. til greiðslu eftirstöðva af kostnaðarverði þeirra 10 togara, sem ríkisstjórnin á í smíðum í Bretlandi, allt að 15 milljónum króna til þess að lána Búnaðarbanka Íslands með sömu kjörum og lánið verður tekið og allt að 3 millj. króna til stofnunar iðnaðarbanka eða til iðnlánasjóðs, enda komi jafnhátt framlag annars staðar að.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

44

16. marz

um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku vegna þjóðminjasafnshússins.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að taka allt að 550 þúsund króna innlent lán, er varið verði til að ljúka byggingu þjóðminjasafnshússins.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

L Ö G

45

16. marz

um heimild til ráðstöfunar á fé mótvirðissjóðs.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt, sbr. 3. gr. laga nr. 47/1949, að lána allt að 120 millj. króna af fé mótvirðissjóðs til Sogs- og Laxárvirkjana og Áburðarverksmiðjunnar h.f. Ríkisstjórninni heimilast enn fremur að verja allt að 50 millj. kr. af fé mótvirðissjóðs til greiðslu á skuldum ríkissjóðs við Landsbanka Íslands.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

46

16. marz

FJÁRAUKALÖG

fyrir árið 1948.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Til viðbótar við gjöld þau, sem veitt eru í fjárlögum fyrir árið 1948, eru veittar kr. 101 105 163.11 til gjalda þeirra, sem tilfærð eru í 2. gr.

2. gr.

Til viðbótar við gjöldin í 3. gr. A. eru veittar:

1. Sími	kr.	802 760.55
en tekjur fóru kr. 2 591 601.27 fram úr fjárlagaáætlun.		
2. Áfengisverzlun ríkisins	—	1 241 593.23
af kr. 12 134 849.15 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
3. Tóbakseinkasala ríkisins	—	141 560.41
af kr. 6 326 899.05 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
4. Ríkisútvarpið	—	917 043.36
af kr. 1 320 301.24 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
5. Viðtækjaverzlunin	—	168 853.95
af kr. 478 414.85 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
6. Viðgerðarstofa ríkisútvarpsins og viðtækjasmiðja	—	25 585.92
af kr. 57 138.07 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
7. Ríkisprentsmiðjan Gutenberg	—	249 720.52
en tekjur fóru kr. 173 868.67 fram úr fjárlagaáætlun.		
8. Áburðarsala ríkisins	—	30 612.77
af kr. 208 912.71 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
9. Grænmetisverzlun ríkisins	—	154 412.89
af kr. 287 520.44 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
10. Landssmiðjan	—	218 356.18
af kr. 363 674.29 tekjum umfram fjárlagaáætlun.		
11. Vífilsstaðabúið	—	304 839.47
en tekjur urðu kr. 328 388.80.		
12. Kleppsbúið	—	225 856.66
en tekjur urðu kr. 228 984.69.		
13. Bessastaðabúið	—	111 093.09
en tekjur urðu kr. 112 206.83.		
14. Skólabúið á Reykjum í Ölfusi	—	266 247.80
en tekjur urðu kr. 375 060.17.		
15. Skólabúið á Hólum	—	222 773.48
en tekjur urðu kr. 257 862.73.		
16. Skólabúið á Hvanneyri	—	427 304.11
en tekjur urðu kr. 449 994.27.		

Kr. 5 508 614.39

Til viðbótar við gjöldin í 7. gr.	eru veittar	kr.	
— — — — 8. —	— —	1 093 970.73	46
— — — — 10. — I.	— —	42 930.24	16. marz
— — — — 10. — III.	— —	712 646.79	
— — — — 11. — A.	— —	936 073.21	
— — — — 11. — B.	— —	1 637 737.78	
— — — — 11. — C.	— —	1 671 896.41	
— — — — 11. — D.	— —	803 974.95	
— — — — 12. —	— —	468 903.02	
— — — — 13. — A.	— —	2 069 732.87	
— — — — 13. — B.	— —	3 882 437.62	
— — — — 13. — D.	— —	2 262 126.63	
— — — — 14. — A.	— —	657 271.05	
— — — — 14. — B.	— —	855 002.30	
— — — — 15. — A.	— —	2 162 176.84	
— — — — 16. — A.	— —	182 242.63	
— — — — 16. — D.	— —	570 091.15	
— — — — 18. —	— —	586 807.23	
— — — — 19. — 1.	— —	875 734.09	
— — — — 19. — 2.	— —	10 175 024.37	
		1 556 192.75	

Kr. 38 711 587.05

Til eignaaukningar samkv. 20. gr. Út eru veittar — 62 393 576.06
 20. gr. Inn fór kr. 86 816 307.14 fram úr fjárlagaáætlun.

Kr. 101 105 163.11

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

47

um breyting á áfengislögum, nr. 33/1935.

16. marz

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Við 16. gr. laganna bætast tvær nýjar málsg., svo hljóðandi:

Enn fremur er þeim heimilt að rannsaka, hvort bifreiðar hafi áfengi meðferðis, þó að það sé löglega keypt, enda liggja fyrir rökstuddur grunur um, að áfengið sé ætlað til ólöglegar sölu.

Nú finnst áfengi í bifreið, þegar svo stendur á sem í næstu málsg. hér á undan segir, og skal þá refsá eiganda þess sem hann væri sekur um ólöglega áfengissölu, nema hann sanni með sterkum líkum, að áfengið sé ekki ætlað til sölu.

47

16. marz

2. gr.

Á eftir 1. mgr. 36. gr. laganna komi ný málsgrein, svo hljóðandi:

Brot gegn 4. mgr. 16. gr. varða sektum, er nema í fyrsta sinn fimmföldu og í annað sinn tíföldu söluverði þess áfengis, sem ætlað er til ólöglegrar sölu. Brjóti nokkur oftast ákvæði þeirrar málsgreinar eða geri sér ólöglega áfengissölu að atvinnu, varðar það auk sektar fangelsi allt að 3 mánuðum. Hafi bifreiðarstjóri ítrekað gerzt sekur um ólöglega áfengissölu, varðar það hann missi réttar til að stjórna bifreið um stundarsakir, þó eigi skemur en 3 mánuði, eða fyrir fullt og allt, ef miklar sakir eru eða brot er margítrekað. Áfengi, sem flutt er eða geymt ólöglega í bifreið, skal gert upptækt.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

48

16. marz

L Ö G

um heimild fyrir ríkisstjórnina að ábyrgjast allt að 2 250 000 króna lán til útgerðarmanna, er síldveiðar stunduðu sumarið 1950.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að ábyrgjast bráðabirgðalán til þeirra útgerðarmanna, er síldveiðar stunduðu sumarið 1950, og Landsbanki Íslands og Útveggsbanki Íslands h.f. veita.

2. gr.

Samanlögð ábyrgð ríkissjóðs vegna þessara lánveitinga má ekki fara fram úr kr. 2 250 000.00.

3. gr.

Það, sem ríkissjóður kann að greiða af lánunum vegna þessarar ábyrgðar, endurgreiðist honum af fé síldveiðideildar hlutabryggingasjóðs.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

49

16. marz

um sölu lögveða án undangengins lögtaks.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Nú eru gjöld tryggð með lögveði í sérstaklega tilgreindum eignum, fasteignum eða lausafé, og gjaldhæðin er ákveðin samkvæmt lögum eða reglugerðum, staðfestum af ráðherra, og má þá, ef gjöldin eru ekki greidd á réttum gjalddaga og lögtaksréttur er ekki fyrndur, selja lögveðið á nauðungaruppbóði, en birta skal áður með mánaðar fyrirvara almenna áskorun um greiðslu gjaldanna í dagblaði eða á annan venjulegan hátt og tilkynna skrásettum eiganda lögveðsins með ábyrgðarbréfi, sem borið sé út, að óskað verði uppbóðs á veðinu, verði skuldin eigi greidd innan 30 daga frá dagsetningu tilkynningarinnar.

2. gr.

Uppbóðið fari fram að hætti nauðungaruppbóða.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

L Ö G

50

16. marz

um breyting á lögum nr. 50/1950, um togarakaup ríkisins.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

2. gr. laganna orðist svo:

Ríkisstjórninni er heimilt að lána kaupendum togaranna allt að 90% af andvirði þeirra. Heimilast henni að nota til þess lán það, er um ræðir í 1. gr. laga þessara, og önnur lán, sem heimilað er að taka í því skyni. Lánin skulu kaupendur fá með eigi lakari kjörum en ríkissjóður fær þau. Þó skal heimild sú, sem ríkisstjórninni er veitt í XVII. lið 22. gr. fjárlaga fyrir árið 1951, halda gildi sínu.

2. gr.

Á eftir 2. gr. laganna komi ný grein, er orðist svo:

Ríkisstjórninni er heimilt að ábyrgjast allt að 2 millj. króna lán til kaupa á

50 gömlum togurum og til að setja oliukyndingu í þá, gegn 1. veðrétti í skipunum, enda 16. marz fari ábyrgðin ekki fram úr 75% af kostnaðar- og matsverði skipanna með oliukyndingu.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 16. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

51

20. marz

L Ö G

um breyting á lögum nr. 50 1946, um almannatryggingar.
og viðauka við þau.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Að ég samkvæmt 3. gr. laga nr. 40 15. marz 1951, um breyting á lögum nr. 122 28. des. 1950, um breyting á lögum nr. 50/1946, um almannatryggingar, og viðauka við þau, hef látið fella meginmál hinna frystnefndu laga inn í breytingalögin nr. 122 1950, og gef þau lög út svo breytt:

I. KAFLI

1. gr.

Auk þeirra starfsmanna, sem nefndir eru í 4. gr. laganna, er ráðherra heimilt að skipa sérstakan yfirlækni Tryggingastofnunar ríkisins, er nefnist heilsugæzlustjóri.

Heilsugæzlustjóri skal hafa yfirstjórn allra læknamálefna stofnunarinnar í samráði við forstjóra.

Hann hefur með höndum framkvæmd og forstöðu heilsugæzlumála Tryggingastofnunarinnar, er þriðji kafla laganna kemur til framkvæmda, en vinnur þangað til að undirbúningi þeirra framkvæmda og hefur yfirumsjón með starfsemi sjúkra-samlaganna meðan þau starfa.

Tryggingayfirlæknir annast í samráði við heilsugæzlustjóra störf þau, sem honum eru sérstaklega falin í lögnum.

2. gr.

Ráðherra er heimilt að gera breytingar á skipun og verksviði sérfræðinganefndar þeirrar, er um getur í 2. málsg. 6. gr. laganna, þannig að heilbrigðismálaráðherra tilnefni einn mann í nefndina, er verði formaður hennar í stað landlæknis, og að hlutverk nefndarinnar verði eingöngu að úrskurða örorkustig og orkutap þeirra, er sækja um bætur og ekki vilja una úrskurði lækna Tryggingastofnunarinnar eða tryggingaráð telur ástæðu til að leita úrskurðar nefndarinnar um.

3. gr.

Stéttarsamband bænda skal hafa rétt til þess að skipa einn fulltrúa til þess, ásamt fulltrúum þeim, er um getur í 9. gr. laganna, að taka þátt í umræðum tryggingaráðs og gera tillögur um skiptingu í áhættuflokka og iðgjöld samkv. 113. gr.

4. gr.

51

Til ársloka 1954 skulu sýslunefndir í tryggingaumdæmum utan kaupstaða fara með störf trygginganefnda, sbr. 11. gr. laganna. Þó er sýslunefnd heimilt að fela þessi störf sérstakri nefnd, er hún kys. Í kaupstöðum utan Reykjavíkur annast stjórnir sjúkrasamlaganna þessi störf. Verði öll sjúkrasamlög í tryggingaumdæmi sameinuð í eitt samlag, skal stjórn þess fara með störf trygginganefndar í umdæminu í stað sýslunefndar.

20. marz

II. KAFLI

5. gr.

Grunnupphæðir bóta samkv. II. kafla laganna, 1—4, skulu frá 1. janúar 1951 vera sem hér segir:

1. Árlegur elli- og örorkulífeyrir samkv. 15. og 18. gr. laganna:
 - a. Fyrir hjón, þegar bæði fá lífeyri:

Á 1. verðlagssvæði	kr. 6528.00
Á 2. —	— 4896.00
 - b. Fyrir einstaklinga og hjón, þegar annað fær lífeyri:

Á 1. verðlagssvæði	kr. 4080.00
Á 2. —	— 3060.00
2. Árlegur barnalífeyrir samkv. 20. gr. laganna:

Á 1. verðlagssvæði	— 2400.00
Á 2. —	— 1800.00
3. Árlegar fjölskyldubætur samkv. 30. gr. laganna:

Á 1. verðlagssvæði	— 1200.00
Á 2. —	— 900.00
4. Ekkjubætur samkv. 35. gr. laganna:

Fyrstu 3 mán. eftir lát maka	kr. 600.00 á mán.
Næstu 9 mán., ef ákvæði greinarinnar heimila	— 450.00 — —
5. Hámark árlegra makabóta samkv. 38. gr. laganna:

Á 1. verðlagssvæði	kr. 2448.00
Á 2. —	— 1836.00
6. Sjúkrabætur samkv. 40. gr. laganna:
 - a. Fyrir kvænta karla, þegar konan vinnur eigi utan heimilis:

Á 1. verðlagssvæði	kr. 18.00 á dag.
Á 2. —	— 15.00 — —
 - b. Fyrir aðra:

Á 1. verðlagssvæði	— 15.00 á dag.
Á 2. —	— 12.00 — —

Nú eru hjón eigi samvistum, af heilsufarslegum ástæðum eða öðrum ástæðum, er tryggingaráð metur jafngildar, og er ráðinu þá heimilt að úrskurða hvoru hjónanna um sig fullan einstaklingslífeyri samkv. 15. gr. laganna.

6. gr.

Tryggingaráði skal heimilt að greiða ekkjum allt að fullum barnalífeyri, í stað hálf, eins og ákveðið er í síðustu málsg. 23. gr. laganna.

7. gr.

Takmarkanir þær, sem ákveðnar eru í 2. og 3. málsg. 23. gr. laganna á greiðslum barnalífeyris til ekkna, skulu einnig gilda um greiðslur barnalífeyris til mæðra óskilgetinna barna og fráskilinni kvenna samkv. 27. og 28. gr.

51

20. marz

8. gr.

Þegar Tryggingastofnunin greiðir barnalífeyri samkv. 1. málsg. 27. gr. laganna, á hún endurkröfurétt á hendur barnsföður, og fer um innheimtu slíkrar kröfu eftir ákvæðum 117. gr. laganna.

Verði vanskil af hálfu föður, skal innheimta kröfuna hjá framfærslusveit hans, og telst fjárhæðin framfærslustyrkur veittur honum. Eignist Tryggingastofnunin að öllu leyti sama rétt á hendur framfærslusveit föður og dvalarsveit móður hefur samkv. framfærslulögum, en um endurkröfurétt framfærslusveitar á hendur barnsföður fer samkv. ákvæðum framfærslulaga. Þverskallist framfærslusveit við að greiða, eignast Tryggingastofnunin þann rétt, sem dvalarsveit móður á samkv. framfærslulögum, til að endurkrefja ríkissjóð um upphæðina.

Aðrar bætur og styrki, sem Tryggingastofnunin á endurkröfurétt á, skal innheimta með sama hætti.

9. gr.

Heimilt skal tryggingaráði að greiða fjölskyldubætur vegna barna, þótt þau dveljist ekki á heimili föðursins og ákvæði 2. málsg. 32. gr. laganna taki til þeirra, ef sannað er, að hann kostar framfæri þeirra að fullu, enda greiðast bæturnar þá til hans.

10. gr.

Fæðingarstyrkur samkv. 34. gr. laganna skal vera jafn til allra mæðra og nema kr. 600.00 fyrir hverja fæðingu. Þó skal ógift móðir, sem verður fyrir vinnutjóni og tekjumissi vegna barnsburðar og leggur fram úrskurð á hendur barnsföður fyrir barnsfararkostnaði eða hefur gert ráðstafanir til þess að afla sér slíks úrskurðar, eiga rétt á því, að Tryggingastofnunin greiði henni til viðbótar allt að kr. 300.00 á mánuði í allt að 3 mánuði á þann hátt, sem í 2.—4. mgr. greinarinnar segir, enda hefur þá Tryggingastofnunin endurkröfurétt á hendur barnsföður og sveitarfélagi fyrir viðbótarupphæðinni, á sama hátt og segir í 27. gr. laganna um endurkröfurétt á barnalífeyri.

11. gr.

Til ársloka 1954 er Tryggingastofnun ríkisins heimilt að greiða giftum konum, þótt þær vinni eigi utan heimilis, sjúkrabætur vegna aðstoðar eða hjúkrunar í veikindum þeirra, sbr. 92. gr. laganna, enda nemi sjúkrabætur til þeirra eigi hærri upphæð en samsvarar lífeyri samkv. 15. gr. laganna og greiðist því aðeins, að skilyrði 2. málsg. 40. gr. laganna séu fyrir hendi.

Þá er og heimilt að greiða sjúkrabætur til manna, sem náð hafa 67 ára aldri, ef þeir njóta ekki lífeyris eða annarra bóta frá Tryggingastofnuninni.

Hafi sjúkrasamlag eða sveitarstjórn í þjónustu sinni hjúkrunarkonu eða aðstoðarstúlkur til þess að veita hjúkrun eða aðstoð á heimilum í veikindum, er Tryggingastofnuninni heimilt að taka þátt í kostnaði við þau störf eftir samkomulagi við viðkomandi aðila.

12. gr.

Tryggingaráði er heimilt, þegar ekki liggja fyrir fullar sannanir þess, að tekjur umsækjanda um sjúkrabætur hafi rýrnað svo vegna sjúkleikans, að þær fari niður fyrir það mark, sem 2. málsg. 39. gr. laganna ákveður, að fresta úrskurði um sjúkrabætur, þar til fullnægjandi upplýsingar um tekjur hans á veikindaárinu liggja fyrir.

13. gr.

Ákvæði b-liðs 42. gr. laganna um lengri biðtíma þeirra, sem hafa launþega í þjónustu sinni, skulu aðeins gilda um þá, sem kaupa svo mikla vinnu, að þeim beri að greiða gjald samkv. 112. og 113. gr. af meiru en 52 vinnuvikum.

14. gr.

51

20. marz

Heimilt skal tryggingaráði að víkja frá þeim ákvæðum 1. málsg. 43. gr. laganna, sem gera sjúkrahúsvist eða rúmlegu að skilyrði fyrir greiðslu sjúkrabóta, ef sérstaklega stendur á.

15. gr.

Heimilt skal tryggingaráði að lengja tilkynningarfrest þann, sem um ræðir í 44. gr., þó ekki yfir 3 mánuði.

16. gr.

Grunnupphæðir slysabóta samkvæmt II. kafla laganna skulu frá 1. janúar 1951 vera sem hér segir:

1. Dagpeningar samkv. 53. gr. laganna kr. 22.50 á dag.
2. Fullur árlegur örorkulífeyrir samkv. 56. gr. laganna kr. 4080.00.
3. Dánarbætur, samkv. 57. gr. laganna:
 - a. Til ekkju eða ekkils samkv. 1. tölul. kr. 9000.00. Fullur lífeyrir samkv. sama lið kr. 4080.00.
 - b. Barnalífeyrir samkv. 2. tölul. kr. 2400 á ári.
 - c. Bætur til uppkomins barns samkv. 3. tölul. kr. 3000.00—9000.00. Sama gildir systkini, sbr. 5. tölul.
 - d. Bætur til foreldis samkv. 4. tölul. kr. 3000.00—9000.00.

Heimilt er Tryggingastofnuninni að hækka örorkulífeyri samkv. 2. tölul. þessarar greinar, eftir sömu reglum og gilda um ellilífeyri samkv. 17. gr. laganna.

17. gr.

Ráðherra getur ákveðið, að útgerðarmönnum skuli skylt að tryggja gegn auka- iðgjaldi áhættu þá vegna bótaskyldra slysa, sem þeir bera samkv. 32. gr. laga nr. 41 19. maí 1930, þannig, að Tryggingastofnunin greiði hinum slasaða, auk dagpeninga samkv. 53. gr. laganna, fullt kaup eða aflahlut í eina viku frá afskráningardegi að telja.

18. gr.

Barnalífeyri samkv. 3. mgr. 56. gr. laganna skal aldrei vera lægri en verið hefði, ef lífeyririnn væri ákveðinn eftir fyrirmælum laganna um barnalífeyri til öryrkja, sbr. 20. og 22. gr. laganna.

19. gr.

Heimilt skal tryggingaráði að ákveða, að árlegar umsóknir um bætur, sbr. 65. gr. laganna, megi niður falla að því er varðar einstakar bótategundir, fleiri eða færri, og ákveður ráðið þá, hversu oft skuli endurnýja umsóknir og leggja fram eða endurnýja skilríki til sönnunar bótaréttinum.

III. KAFLI

20. gr.

Framkvæmd heilsugæzlu samkvæmt 3. kafla laganna skal frestað til 1. jan. 1955, að öðru leyti en því, að réttur sveitarfélaga, sem koma á fót heilsuverndarstöðvum og/eða lækningastöðvum og reka þær samkv. 76. gr. laganna, til ríkisstyrks samkv. 77. gr. laganna helzt óbreyttur, svo og ákvæði 82. og 83. gr. laganna um skipun lækna við slíkar stöðvar.

51

20. marz

Til þess tíma, er í 20. gr. segir, skal 3. kafli laga nr. 104 30. des. 1943, um sjúkra-tryggingar, vera í gildi, með þeim breytingum, er hér greinir:

1. Þar sem sjúkrasamlög eru ekki starfandi, skulu þau stofnuð eigi síðar en svo, að samlagsmenn njóti réttinda frá 1. október 1951, enda þótt samlagsstofnun hafi eigi verið ákveðin með atkvæðagreiðslu samkvæmt 29. gr. þeirra laga.
2. Ríkisstjórnin getur að fengnum tillögum tryggingaráðs ákveðið, að sjúkrasamlög, sem starfa í sama tryggingaumdæmi, skuli sameinuð, enda séu stjórnir a. m. k. $\frac{2}{3}$ hluta sjúkrasamlaganna því samþykkar. Nú sameinast öll samlög innan sama umdæmis, og skal þá sýslunefnd kjósa fjóra menn í stjórn samlagsins.
3. Ríkisstjórnin getur, ef tryggingaráð gerir tillögur þar um, ákveðið, að greiðslur sjúkrasamlaga fyrir lyf, önnur en þau, sem lífsnauðsynleg teljast til notkunar að staðaldri, og umbúðir utan sjúkrahúsa, samkv. 2. tölul. 33. gr. l. 104/1943, skulu takmarkaðar frekar en þar er gert.
4. Þegar maður, 67 ára eða eldri, þarfnast sjúkrahúss- eða hælisvistar umfram þær 5 vikur, er sjúkrasamlagi hans ber að greiða samkv. síðari málslíð fyrstu málsgreinar 38. gr. laga nr. 104 frá 1943, vegna ellikramar eða annarra slíkra sjúkdóma, skal Tryggingastofnun ríkisins þann tíma, er hann þarfnast hjálparinnar, greiða ríkisframfærslunni ellilífeyri þann, er hlutaðeigandi á rétt til, ásamt álagi, sem úrskurðað kann að vera samkv. 17. gr., ef ákvæði ríkisframfærslulaga nr. 78/1936 verða látin taka til langvarandi ellisjúkdóma á sama hátt og þau taka nú til annarra langvarandi sjúkdóma.
5. Hámark framlags ríkissjóðs og sveitarjóðs samkv. 47. gr. laga nr. 104/1943 skal vera 62 krónur á ári að viðbætti verðlagsuppbót samkvæmt vísitölu.
6. Tryggingastofnun ríkisins skal greiða sjúkrasamlagsiðgjöld þeirra elli- og örorkulífeyrisþega, sem þess óska og eigi hafa hærri tekjur en svo, að þær ásamt lífeyri frá Tryggingastofnuninni eða eftirlaunum úr opinberum sjóði nemi þrefaldri lífeyrisupphæð samkv. 15. gr. laganna.

22. gr.

Til ársloka 1954 skal Tryggingastofnun ríkisins vera heimilt að greiða styrki til læknisvitjanasjóða, er starfa samkv. lögum nr. 59/1942, og til sjúkrasamlaga, sem verða fyrir óvenjulegum útgjöldum vegna sjúkraflutninga og læknisvitjana og starfa í héruðum, þar sem ekki eru læknisvitjanasjóðir. Styrkir þessir mega samtals nema allt að 300 þús. kr. á ári, og skal úthlutunin til læknisvitjanasjóða gerð að fengnum tillögum landlæknis, en úthlutun til sjúkrasamlaga samkvæmt ákvörðun tryggingaráðs.

23. gr.

Tryggingastofnun ríkisins skal fyrir lok ársins 1951 láta fram fara athugun á vinnugetu öryrkja, sem ætla má, að geti unnið fyrir sér að nokkru eða öllu leyti, ef þeim er veittur kostur á atvinnu við þeirra hæfi. Jafnframt skal Tryggingastofnunin gera tillögur um ráðstafanir til þess, að starfskraftar slíkra öryrkja geti komið þeim sjálfum og þjóðfélaginu að sem mestum notum, og hafa samráð og samvinnu við trygginganefndir og héraðsstjórnir um þær tillögur.

IV. KAFLI

24. gr.

Grunnupphæðir iðgjalda og framlaga til tryggingasjóðs samkvæmt IV. kafla laganna, 2—5, skulu vera sem hér segir til ársloka 1954:

1. Árleg iðgjöld hinna tryggðu samkv. 107. gr. laganna:

51

20. marz

a. Kvæntir karlar:

Á 1. verðlagssvæði	kr. 390.00
Á 2. —	— 310.00

b. Ókvæntir karlar:

Á 1. verðlagssvæði	kr. 350.00
Á 2. —	— 280.00

c. Ógiftar konur:

Á 1. verðlagssvæði	— 260.00
Á 2. —	— 210.00

2. Iðgjöld atvinnurekenda samkv. 112. gr. laganna:

Á 1. verðlagssvæði	kr. 4.65 á viku.
Á 2. —	— 3.50 — —

3. Heildarupphæð framlags sveitarfélaga samkv. 114. gr. laganna:

10.8 millj. kr.

4. Fast framlag ríkissjóðs samkv. 116. gr. laganna:

17.4 millj. kr.

25. gr.

Í stað ákvæða um verðlagsuppbætur og vísitöluálag í 2. tölul. bráðabirgða-ákvæða laganna skulu eftirfarandi ákvæði gilda:

Grunnupphæðir bóta samkv. lögum þessum skulu hækka til samræmis við vísitölu framfærslukostnaðar eftir sömu reglum og laun.

Iðgjöld samkvæmt 107. og 112. gr. og framlög samkvæmt 114. og 116. gr. laganna, shr. 24. gr. þessara laga, skulu innheimt með álagi samkvæmt meðalvísitölu næsta árs á undan.

26. gr.

Í stað ákvæða síðasta málsl. fyrstu málsgr. 109. gr. laganna skulu eftirfarandi ákvæði gilda:

Nú greiðir sveitarsjóður iðgjald iðgjaldsgreiðanda samkv. 1. málsgr. 109. gr. laganna, og tekur þá sveitarstjórn ákvörðun um, hvort og á hvern hátt hún krefur hann um endurgreiðslu.

27. gr.

Störf ógifts fólks yfir 20 ára aldur, er dvelst og starfar á heimilum foreldra sinna, skulu metin til vinnuvikna samkv. 112. gr. laganna á sama hátt og störf unglinga á aldrinum 16—20 ára, shr. reglugerð 21. des. 1946, um áhættuiðgjöld o. fl.

28. gr.

Tryggingastofnun ríkisins skal vera heimilt, til ársloka 1954, að fella niður af iðgjöldum þeirra atvinnurekenda, sem hætta atvinnurekstri á því tímabili, allt að þeirri upphæð, sem hlutaðeigandi greiddi í slysatryggingariðgjöld fyrir árið 1946 samkv. 2. kafla laga nr. 104/1943.

29. gr.

Um innheimtu framlags sveitarsjóða gilda ákvæði 117. gr. laganna, auk ákvæða 115. gr., þó þannig, að Tryggingastofnunin getur innheimt þau án milligöngu innheimtumanna ríkisins, að svo miklu leyti sem hún kys það heldur.

Hafi sveitarsjóður eigi tekjur sem tryggingargjaldi svarar af þeim fasteignum, sem gjald sveitarfélags til tryggingasjóðs miðast við, þegar framlagi er skipt milli sveitarfélaga innan tryggingaumdæmis samkv. 2. tölul. 3. málsgr. 114. gr. laganna, er sveitarstjórn heimilt að leggja á og innheimta hjá eigendum fasteignanna upphæð, sem svarar því gjaldi, sem sveitarsjóður greiðir þannig vegna þeirra.

51

20. marz

30. gr.
Tekjuafgangi Tryggingastofnunarinnar, eins og hann nú er orðinn og síðar kann að verða, skal varið til þess að mæta ófyrirsjáanlegum halla, er verða kann á rekstri trygginganna einstök ár, og skal ekki tekið til ábyrgðar ríkissjóðs umfram hið fasta framlag hans, sbr. 24. gr. þessara laga, meðan nokkur tekjuafgangur er fyrir hendi í tryggingasjóði.

31. gr.

Skrár þær, er sveitarstjórnnum ber að semja samkvæmt 118. gr. laganna, skal gera í þremur eintökum, og skulu þær gerðar mánuði fyrr en greinin ákveður. Skal sveitarstjórn senda eitt eintakið hlutaðeigandi innheimtumanni þá þegar, en hin tvö til skattanefndar (skattstjóra), eins og greinin mælir fyrir um.

Ákvæði 3. og 4. mgr. 118. gr. skulu einnig gilda um framlagningu skrár um iðgjöld samkv. 112. og 113. gr., svo og um kærur út af þeim gjöldum.

32. gr.

Heimilt skal að fresta afhendingu nýrra tryggingarskirteina, sbr. 127. gr., eftir því sem tryggingaráð telur nauðsynlegt, og nota fyrri skirteini á meðan slík frestun varir.

33. gr.

Til ársloka 1954 skulu sjúkrasamlög í kaupstöðum utan Reykjavíkur annast umboðsstörf fyrir Tryggingastofnunina, samkv. samningum, er tryggingaráð samþykkir.

34. gr.

Sjúkrasamlagsiðgjöld samkv. 45. gr. laga nr. 104/1943 og iðgjöld samkv. 112. og 113. gr. almannatryggingalaganna vegna lögskráðra sjómanna og bifreiðarstjóra skulu hvíla sem lögveð á hlutaðeigandi skipum og bifreiðum og ganga fyrir öllum öðrum veðum en lögveðum fyrir gjöldum til ríkissjóðs. Iðgjöld samkv. 112. og 113. gr. vegna byggingar húsa og annarra mannvirkja skulu og hafa sams konar veðrétt í eignum þessum.

35. gr.

Tryggingaráð getur ákveðið, að auk þeirra frjálsu slysatrygginga, sem Tryggingastofnuninni er heimilt að taka að sér samkv. 3. málsl. 1. málsg. 135. gr. laganna, skuli stofnunin einnig veita félagssamtökum íþróttamanna kost á að kaupa slysatryggingu fyrir meðlimi sína, þegar þeir taka þátt í opinberri íþróttakeppni eða æfingum og námskeiðum undir stjórn viðurkenndra íþróttakennara, enda fáiist endurtrygging fyrir a. m. k. 75% áhættunnar.

36. gr.

Þó að lífeyrisgreiðslur falli niður vegna fyrirmæla í 1. tölul. bráðabirgðaákvæða laganna, haldast í fullu gildi ákvæði 16. gr. um hækkun lífeyris vegna frestunar á lífeyrisgreiðslum.

37. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1951. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 115 1949, um framlengingu heimilda í l. nr. 92 1948.

Tryggingastofnun ríkisins skal eins fljótt og við verður komið eftir gildistöku þessara laga láta semja og gefa út handbók um tryggingamál, er veiti aðgengilegt yfirlit yfir gildandi lagaákvæði um almannatryggingar, einkum réttindi og skyldur hinna tryggðu og annarra aðila, er lögín snerta.

Bráðabirgðaákvæði.

51

Ríkisstjórninni er heimilt, að fengnum tillögum frá tryggingaráði, að ákveða jafna hundraðshlutaþækkun á iðgjöld og framlög til tryggingasjóðs, ef kaupgjald í landinu verður greitt með hærri verðlagsvísitölu en 115 á árinu 1951 og sýnilegt er, að Tryggingastofnunin þurfi á því fé að halda til þess að greiða bætur með fullu vísitöluálagi án þess að skerða tryggingasjóðinn óeðlilega. Jafnframt heimilast ríkisstjórninni að greiða úr ríkissjóði þann hluta, sem honum ber að greiða vegna slíkrar þækkunar.

20. marz

Gjört að Bessastöðum, 20. marz 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

AUGLÝSING

52

um viðskiptasamning milli Íslands og Spánar.

6. marz

Með erindum, dags. 13. desember 1950 og 11. janúar 1951, milli sendiherra Íslands á Spáni og utanríkisráðuneytis Spánar, var gert samkomulag milli ríkisstjórnar Íslands og ríkisstjórnar Spánar um að framlengja viðskiptasamning þann milli Íslands og Spánar, er undirritaður var í Madrid 17. desember 1949, til ársloka 1951.

Sú breyting er gerð á samningnum, að hvor samningsaðili um sig skal veita hinum aðilanum, ef þörf gerist, yfirdráttarlán að upphæð allt að 500 000 sterlingspund.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 6. marz 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

AUGLÝSING

53

um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Frakklands.

6. marz

Hinn 24. janúar 1951 skiptust sendiráð Íslands í París og utanríkisráðuneyti Frakklands á erindum um viðskipti og greiðslur milli Íslands og Frakklands. Samningur sá, er í erindunum felst, gildir til 30. nóvember 1951.

Samkvæmt samningi þessum er gert ráð fyrir sölu til Frakklands á 3000 smálestum af nýjum og frystum fiski, 600 smálestum af nýrri, frystri eða saltaði síld og 8000 tunnum af hrognum; enn fremur á niðursoðnum fiski, lýsi o. fl. fyrir 20 millj. franka.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 6. marz 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

54

16. marz

AUGLÝSING**um samkomulag milli Íslands og Luxembourg um afnám vegabréfsáritana.**

Hinn 1. marz 1951 var með erindum sendiherra Íslands og sendiherra Luxembourg í París gert samkomulag milli Íslands og Luxembourg um afnám vegabréfsáritana.

Samkomulagið gekk í gildi hinn 15. marz 1951.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 16. marz 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

55

21. marz

AUGLÝSING**um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.**

Forseti Íslands, herra Sveinn Björnsson, hefur tekið sér hvíld frá störfum um stundarsakir og mun dvelja erlendis nokkrar vikur. Í fjarveru hans fara forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar með vald forseta Íslands samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið, 21. marz 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Birgir Thorlacius.

56

21. marz

AUGLÝSING**um viðskiptasamning milli Íslands og Írlands.**

Hinn 2. desember 1950 skiptust sendiherra Íslands í París fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands og utanríkisráðherra Írlands fyrir hönd ríkisstjórnar Írlands á erindum um viðskipti milli Íslands og Írlands.

Erindaskipti þessi fóru fram í aðalskrifstofum Efnahagssamvinnustofnunar Evrópu í París.

Erindin höfðu verið undirrituð til bráðabirgða í Dublin 13. september 1950. Samningur sá, sem í þeim felst, fer hér á eftir:

(1) Í anda Sáttmálans um efnahagssamvinnu Evrópu óska ríkisstjórnir Írlands og Íslands að auka skipti á vörum og þjónustu milli þessara landa og einkum að stuðla að skiptum á afurðum, er verulega þýðingu hafa fyrir þjóðarbúskap hvors landsins um sig.

(2) Ríkisstjórn Írlands fellst á að veita innflutningi á íslenskum afurðum alla sanngjarna fyrirgreiðslu og mun sérstaklega taka til velviljaðrar athugunar umsóknir um leyfi til innflutnings á vörum, er ríkisstjórn Íslands telur þýðingarmikið að geta flutt út.

(3) Ríkisstjórn Íslands fellst á að veita innflutningi á írskum afurðum alla 56
 sanngjarna fyrirgreiðslu og mun sérstaklega taka til velviljaðrar athugunar um- 21. marz
 sóknir um leyfi til innflutnings á vörum, er ríkisstjórn Írlands telur þýðingarmikið
 að geta flutt út.

(4) Til þess að auðvelda framkvæmd samnings þessa hafa ríkisstjórnir beggja
 landanna skipzt á upplýsingum varðandi þær afurðir, sem átt er við í 2. og 3. tölulið
 og munu skýra hvor annarri frá þeim vörutegundum, er þær kunna að óska að löndin
 skiptist á til viðbótar.

(5) Í sambandi við ráðstafanir til aukningar verzlunarfrelsis innan ramma
 Efnahagssamvinnustofnunar Evrópu heitir hvor ríkisstjórnin um sig að veita af-
 urðum frá hinu landinu eigi lakari meðferð en veitt er afurðum frá hverju öðru
 þátttökuríki í Efnahagssamvinnustofnun Evrópu.

(6) Kaupskip hvors landsins um sig skulu vera jafnréttá varðandi flutninga
 á vörum milli landanna.

(7) Samkomulag er um, að hvor ríkisstjórnin um sig geti hvenær sem er óskað
 eftir viðræðum við hina ríkisstjórnina um þau sjónarmið og þær reglur, sem að
 framan er lýst og skulu gilda um viðskipti milli Írlands og Íslands unz önnur hvor
 ríkisstjórnin lætur í ljós ósk um að gera á þeim breytingar.

Ríkisstjórnir Íslands og Írlands hafa skipzt á upplýsingum varðandi þær af-
 urðir, er þær telja þýðingarmikið að geta flutt út, og eru listar yfir þær afurðir birtir
 með auglýsingu þessari sem fylgiskjal.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 21. marz 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

Fylgiskjal.

Listi yfir nokkrar íslenzkar afurðir til útflutnings.

Fiskur, saltaður eða þurrkaður,	fiskimjöl,
ísaður fiskur,	síldarlýsi,
frystur fiskur,	hvallýsi,
niðursoðinn fiskur,	saltaðar gærur,
fiskioliur (meðalalýsi og fódurlýsi),	sútaðar gærur,
hrogn, söltuð, ísuð eða niðursoðin,	refaskinn,
fiskroð,	minkaskinn,
saltsíld,	selskinn,
ísuð síld,	húðir, kýrhúðir, kálskinn, hrosshúðir
reykt síld,	o. s. frv., saltaðar.
síldarmjöl,	

Listi yfir írskar afurðir til útflutnings til Íslands, er írska ríkisstjórnin
 telur hafa sérstaka þýðingu.

Ávaxtamauk, „marmelaði“, sósur, þunnar	sandpappír og smergelléreft,
og þykkar,	hattar,
súrtað grænmeti,	álnavara úr ull,
búðingsduft, annað ábætisduft o. s. frv.,	ullarvoðir,
kaðlar, fiskilínur og netjagarn,	gólfábreiður og mottur,

56 filt-dúkur,
21. marz prjónles (hand- og vélprjónað),
bómullargarn og þráður,
lérefts- og bómullartau til heimilishalds,
skyrtur og flibbar,
hanzkar,
teygjur og bönd,
tilbúinn fatnaður,
regnfatnaður,
hitaflokskur,
rakvélablöð,
ýmsar vörur úr pressuðu stáli,
olíukyndingartæki,
landbúnaðarvélar,
garðyrkjuverkfæri,
raftæki,

húsgögn (úr tré og málm),
email-vörur,
gips,
þilplötur,
sápur, fægiefni o. s. frv.,
sótthreinsunarefni, skordýraeitur, dýra-
lyf, útsæðisblöndur, illgresiseitur,
burstavörur (hreinslætis-, fata- o. s. frv.),
vegg- og loftfóður,
lyf (lifrar-, malt-extrakt o. s. frv.),
smjör,
kartöflur,
niðursoðin mjólk,
mjólkurduft.

September 1950.

57

21. marz

AUGLÝSING

um vöruskiptasamkomulag við Sviss.

Með orðsendingum milli utanríkisráðuneytis Íslands og viðskiptadeildar at-
vinnumálaráðuneytis Svisslands, dags. 2. febrúar og 10. febrúar 1951, var fram-
lengt til 30. apríl 1951 vöruskiptasamkomulag það milli Íslands og Sviss, er gert
var í ágúst 1948, sbr. Stj.tíð. A. 33/1950.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 21. marz 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

58

9. apríl

BRÁÐABIRGÐALÖG

um viðauka við lög nr. 50 25. maí 1950, um togarakaup ríkisins.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Forsætisráðherra hefur tjáð oss, að nauðsynlegt sé að gefa ríkis-
stjórninni með bráðabirgðalögum heimild til þess að kaupa innanlands einn
togara, til viðbótar þeim tíu togurum, sem ríkisstjórninni hefur verið heim-
ilað að láta smíða í Bretlandi. Þar eð neyðarástand hefur skapast á Siglufirði
vegna langvarandi atvinnuleysis, taldi ríkisstjórnin óumflýjanlegt að ráð-
stafa þangað einum togara í samræmi við heimild í XVII. lið 22. gr. fjár-
laga fyrir árið 1951, en þar sem ráðstafað hafði verið öllum nýju togurum,
um, var ekki um annað að ræða en kaupa einn togara innanlands.

Með því að vér föllumst á, að brýna nauðsyn berì til þess að veita ríkis- **58**
stjórninni umbeðna heimild, gefum vér út bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. 9. apríl
stjórnarskrárinnar á þessa leið:

1. gr.

Við 1. mgr. 1. gr. laganna bætist:

Einnig er ríkisstjórninni heimilt að kaupa einn togara innanlands og taka til þess nauðsynleg lán.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 9. apríl 1951.

Steingrímur Steinþórsson. Jón Pálmason. Gizur Bergsteinsson.
(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

AUGLÝSING

um viðskiptasamkomulag milli Íslands og Svíþjóðar.

59

25. apríl

BÓKUN

Í samræmi við 3. lið bókunar þeirrar, er undirrituð var 19. júní 1947, um vöruskipti milli Íslands og Svíþjóðar, hafa ríkisstjórn Íslands og ríkisstjórn Svíþjóðar orðið ásáttar um eftirfarandi ákvæði um vöruskipti á tímabilinu 1. apríl 1951 til 31. marz 1952:

1. Sænska ríkisstjórnin mun, innan takmarka þeirrar heildarupphæðar, sem ákveðin er fyrir innflutning á síld, leyfa innflutning á saltsíld, sykursaltaðri síld og kryddsíld að svo miklu leyti sem samkomulag kann að nást milli viðkomandi íslenskra seljenda og sænskra kaupenda. Hvað snertir aðrar venjulegar útflutningsvörur Íslands mun innflutningur verða leyfður á sama hátt og áður hefur tilkæpt.

2. Íslenska ríkisstjórnin mun leyfa innflutning á sænskum vörum með tilliti til þess, hvað Svíþjóð kaupir af íslenskum vörum og með hliðsjón af venjulegum útflutningshagsmunum Svíþjóðar.

3. Samningsaðilar eru sammála um að athuga alla möguleika á auknum vöruskiptum á gildistíma þessarar bókunar

PROTOKOLL

I enlighet med mom. 3 i det den 19 juni 1947 undertecknade protokollet angående varuutbytet mellan Sverige och Island hava svenska regeringen och isländska regeringen beträffande varuutbytet under tiden 1 april 1951 — 31 marz 1952 överenskommit om följande:

1. Svenska regeringen kommer att inom ramen för gällande globalkontingent för import av sill medgiva inport av saltad, sockersaltad och kryddad sill i den mån uppgörelser kunna träffas mellan vederbörande isländska säljare och svenska köpare. Beträffande andra traditionella isländska exportvaror kommer import att medgivas i sedvanlig omfattning.

2. Isländska regeringen kommer att medgiva import av svenska varor under hänsynstagande till Sveriges import av isländska varor samt med beaktande av traditionella svenska exportintressen.

3. Båda parterna äro ense om att under detta protokolls giltighetstid undersöka alla möjligheter att genom

59 með veitingum innflutnings- og útflutningsleyfa gagnkvæmt.
25. marz

ömsesidiga import- och exportmedgivanden vidga varuuthytet.

Stokkhólmi, 12. apríl 1951.

Stockholm den 12 april 1951.

Fyrir ríkisstjórn Íslands
Helgi P. Briem.

För isländska regeringen:
Helgi P. Briem.

Fyrir ríkisstjórn Svíþjóðar
Östen Undén.

För svenska regeringen:
Östen Undén.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 25. apríl 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

60

2. maí

AUGLÝSING

um vöruskiptasamkomulag milli Íslands og Danmerkur.

BÓKUN

PROTOKOL

um vöruskipti milli Íslands og Danmerkur á tímabilinu frá 15. marz 1951 til 14. marz 1952.

angående vareudvekslingen mellem Island og Danmark i tidsrummet fra den 15. marts 1951 til den 14. marts 1952.

1. Með tilvísun til samnings milli Íslands og Danmerkur, er undirritaður var 4. júní 1948 um vöruskipti Íslands og Danmerkur, hafa ríkisstjórn Íslands og ríkisstjórn Danmerkur orðið ásáttar um eftirfarandi ákvæði um viðskipti Íslands og Danmerkur á tímabilinu frá 15. marz 1951 til 14. marz 1952.

1. Under henvisning til den mellem Island og Danmark den 4. juni 1948 undertegnede overenskomst vedrørende den islandske-danske vareudveksling er den islandske regering og den danske regering blevet enige om følgende bestemmelser for samhandelen mellem de to lande i tidsrummet fra den 15. marts 1951 til den 14. marts 1952.

2. Ríkisstjórn Danmerkur mun leyfa innflutning frá Íslandi á:

2. Den danske regering tillader import fra Island af:

- a) 20 000 tunnum af saltsild (þar með talin kryddsild og sykursöltuð sild),
- b) 500 smálestum af saltfiski,
- c) niðursoðnum sjávarafurðum fyrir d. kr. 200 000.00,
- d) öðrum íslenskum afurðum á sama hátt og áður hefur tíðkast.

- a) 20 000 tónder saltsild (deri indbefattet krydret sild og sukkersaltet sild),
- b) 500 tons saltfisk,
- c) konserverede fiskeriprodukter for 200 000 d. kr.,
- d) andre islandske produkter i traditionelt omfang.

3. Ríkisstjórn Íslands mun, að svo miklu leyti sem gjaldeyrisástand landsins leyfir, heimila innflutning frá Danmörku á sama hátt og áður hefur tíðkast.

3. Den islandske regering vil, i det omfang Islands valutastilling gør det muligt, tillade den traditionelle import til Island af danske varer.

4. Ríkisstjórn Íslands mun heimila útflutning til Danmerkur á 10% af sildarmjöli því, er til útflutnings kemur, framleiddu sumarið 1951 fram til 15. september, og 20% af sildarmjöli, er til útflutnings kemur, framleiddu veturinn 1951—52, fram að þeim degi, er bókun þessi fellur úr gildi.

Enn fremur mun heimilaður útflutningur til Danmerkur á 7½% af sildarlýsi því, sem framleitt er sumarið 1951, fram til 15. september og á 15% af sildarlýsi framleiddu veturinn 1951—52, fram að þeim degi, er bókun þessi fellur úr gildi.

5. Ríkisstjórnir beggja landanna eru sammála um að stuðla að auknum viðskiptum milli Íslands og Danmerkur.

Gjört í Reykjavík í tveimur eintökum á íslenzku og dönsku, er bæði skulu hafa jafnt gildi.

4. Den islandske regering vil udstede 60 eksportbevillinger til Danmark for 10% af det til eksport fastsatte kvantum af sommerproduktionen af sildemel 1951 indtil den 15. september og for 20% af det til eksport fastsatte kvantum af vinterproduktionen af sildemel 1951—52 indtil denne protokols udløbsdato. 2. mai

Endvidere vil der blive udstedt eksportbevillinger til Danmark for 7½% af den sildeolie, der produceres i sommeren 1951 indtil den 15. september og for 15% af den sildeolie, der produceres i vinteren 1951—1952 indtil denne protokols udløbsdato.

5. Begge landes regeringer er enige om at virke for forøget samhandel mellem Island og Danmark.

Udfærdiget i Reykjavík i to eksemplarer på det islandske og det danske sprog, idet begge tekster skal have samme gyldighed.

Reykjavík, 21. apríl 1951.

Reykjavík, den 21. april 1951.

Fyrir ríkisstjórn Íslands:
Bjarni Benediktsson.

For den islandske regering:
Bjarni Benediktsson.

Fyrir ríkisstjórn Danmerkur:
Bodil Begtrup.

For den danske regering:
Bodil Begtrup.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 2. maí 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

BRÁÐABIRGÐALÖG

um hámark húsaleigu o. fl.

61

5. maí

HANDHAFAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS
samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Félagsmálaráðuneytinu hefur borizt einróma áskorun frá bæjarstjórn Reykjavíkur um að sett verði ákvæði um hámark húsaleigu, og ákvæði, er tryggi forgangsrétt bæjarmanna að leiguhúsnæði í bænum, að því er tekur

61
5. maí

til leiguhúsnaðis í húsum þar sem eigandi býr sjálfur, en ákvæði þau um þetta efni, sem í gildi hafa verið til þessa, falla úr gildi hinn 14. maí 1951. Félagsmálaráðherra hefur tjáð oss, að nauðsyn sé á að verða við áskorun þessari.

Með því að vér föllumst á að brýna nauðsyn beri til að setja bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar, um framangreint efni, teljum vér rétt að gefa út svo hljóðandi bráðabirgðalög um hámark húsaleigu o. fl.:

1. gr.

Hámark þeirrar húsaleigu, sem ákveða má fyrir íbúðarhúsnaði í húsum, er húseigandi býr sjálfur í, skal vera sem hér segir:

1. Í húsum, teknum til afnota fyrir 1. jan. 1942, kr. 7.00 á mánuði fyrir hvern fermetra gólfflatar íbúðarhúsnaðis, miðað við utanmál.
2. Í húsum teknum til afnota á tímabilinu 1. janúar 1942 til 1. janúar 1946, kr. 9.00 á mánuði fyrir hvern fermetra gólfflatar íbúðarhúsnaðis miðað við utanmál.
3. Í húsum, teknum til afnota eftir 1. jan. 1946, kr. 11.00 á mánuði fyrir hvern fermetra gólfflatar íbúðarhúsnaðis, miðað við utanmál.

Verðlagsuppbót samkvæmt húsaleiguvisitölu greiðist ekki á leiguupphæð samkvæmt þessari grein.

2. gr.

Húsaleigunefndir framkvæma mat á leiguhúsnaði, og annast um, að ákvæðum 1. gr. sé fylgt.

3. gr.

Leigusala (framleigusala) er óheimilt að leigja öðrum en heimilisföstum innan-héraðsmönnum íbúðarhúsnaði, og eru slíkir leigusamningar ógildir.

Opinberir starfsmenn ríkis og bæja og alþingismenn, er koma til þingsetu, eru undanþegnir ákvæðum 1. mgr., svo og fastir nemendur í skólum ríkisins eða skólum, sem styrktir eru af ríkisfé, meðan þeir þurfa að hafa not skólavistar, en tilkynna skulu þessir aðilar húsaleigunefnd ekki síðar en viku eftir að þeir komu í bæinn, hvaða húsnaði þeir hafa fengið, og um leiguskilmála. Húsaleigunefnd er og heimilt að veita einstökum mönnum undanþágu frá ákvæðum sömu málsgr., ef alveg sérstaklega stendur á.

Utanhéraðsmönnum er óheimilt að flytja í hús, er þeir kunna að kaupa eftir gildistöku laga þessara í kaupstöðum eða kauptúnum landsins, nema fullnægt sé ákvæði 2. málsgr. þessarar greinar.

Húsaleigunefnd getur látið framkvæma útburð á þeim utanhéraðsmönnum, sem ólöglega hafa tekið húsnaði á leigu eða flutt í það samkvæmt framansögðu, og skal þessu húsnaði ráðstafað handa húsnaðislausum innanhéraðsmönnum.

4. gr.

Brot á lögum þessum varða sektum frá 100—10000 krónum.

5. gr.

Lög þessi öðlast gildi 14. maí 1951.

Gjört í Reykjavík, 5. maí 1951.

Steingrímur Steinþórsson. Jón Pálmason. Gizur Bergsteinsson.
(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

AUGLÝSING**um aðild Íslands að Greiðslubandalagi Evrópu.****62**

27. marz

Hinn 14. febrúar 1951 var Efnahagssamvinnustofnun Evrópu afhent fullgild-ingarskjal Íslands varðandi milliríkjasamning um Greiðslubandalag Evrópu, sem undirritaður var fyrir Íslands hönd hinn 19. september 1950.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 27. marz 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

BRÁÐABIRGÐALÖG**um breyting á lögum nr. 10 15. apríl 1928, um Landsbanka Íslands.****63**

30. apríl

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Viðskiptamálaráðherra hefur tjáð oss, að vegna hinna stórfelldu breytinga, sem orðið hafa í viðskipta- og fjárhagsmálefnum landsins síðan lög um Landsbanka Íslands voru sett árið 1928, þyki nauðsyn bera til þess að fella niður til bráðabirgða 20. gr. laga nr. 10 15. apríl 1928, enda verða um þau málefni, er áminnt lagagrein fjallar um, sett ákvæði, er lokið er þeirri heildarendurskoðun á bankalöggjöfinni, er nú stendur yfir.

Vegna þessa gefum vér út bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar á þessa leið:

1. gr.

20. gr. laga nr. 10 15. apríl 1928, er úr gildi numin.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 30. apríl 1951.

Steingrímur Steinþórsson. Jón Pálmason. Gizur Bergsteinsson.
(L. S.)

Björn Ólafsson.

64

23. maí

AUGLÝSING

um varnarsamning milli Íslands og Bandaríkjanna á grundvelli
Norður-Atlantshafssamningsins.

Hinn 5. maí 1951 var undirritaður í Reykjavík varnarsamningur milli lýðveldisins Íslands og Bandaríkjanna á grundvelli Norður-Atlantshafssamningsins. Samningurinn var fullgiltur af handhöfum valds forseta Íslands hinn 5. maí 1951 og gekk hann í gildi samdægurs.

Hér með fylgir texti samningsins:

VARNARSAMNINGUR

milli
lýðveldisins Íslands
og
Bandaríkja Ameríku
á grundvelli
Norður-Atlantshafssamningsins.

DEFENSE AGREEMENT

pursuant to
The North Atlantic Treaty
between
The United States of America
and
The Republic of Iceland

Inngangsorð.

Þar sem Íslendingar geta ekki sjálfir varið land sitt, en reynslan hefur sýnt, að varnarleysi lands stofnar öryggi þess sjálfs og friðsamra nágranna þess í voða, og þar sem tvisýnt er um alþjóðamál, hefur Norður-Atlantshafsbandalagið farið þess á leit við Ísland og Bandaríkin, að þau geri ráðstafanir til, að látin verði í té aðstaða á Íslandi til varnar landinu og þar með einnig til varnar svæði því, sem Norður-Atlantshafssamningurinn tekur til, með sameiginlega viðleitni aðila Norður-Atlantshafssamningsins til að varðveita frið og öryggi á því svæði fyrir augum. Samningur sá, sem hér fer á eftir, hefur verið gerður samkvæmt þessum tilmælum.

1. gr.

Bandaríkin munu fyrir hönd Norður-Atlantshafsbandalagsins og samkvæmt skuldbindingum þeim, sem þau hafa tekizt á hendur með Norður-Atlantshafssamningnum, gera ráðstafanir til varnar Íslandi með þeim skilyrðum, sem greinir í samningi þessum. Í þessu skyni og með varnir á svæði því, sem Norður-Atlants-

Preamble

Having regard to the fact that the people of Iceland cannot themselves adequately secure their own defenses, and whereas experience has shown that a country's lack of defenses greatly endangers its security and that of its peaceful neighbors, the North Atlantic Treaty Organization has requested, because of the unsettled state of world affairs that the United States and Iceland in view of the collective efforts of the parties to the North Atlantic Treaty to preserve peace and security in the North Atlantic Treaty area, make arrangements for the use of facilities in Iceland in defense of Iceland and thus also the North Atlantic Treaty area. In conformity with this proposal the following agreement has been entered into.

Article I

The United States on behalf of the North Atlantic Treaty Organization and in accordance with its responsibilities under the North Atlantic Treaty will make arrangements regarding the defense of Iceland subject to the conditions set forth in this Agreement. For this purpose and in view of the defense of the

hafssamningurinn tekur til, fyrir augum, lætur Ísland í té þá aðstöðu í landinu, sem báðir aðilar eru ásáttir um, að sé nauðsynleg.

2. gr.

Ísland mun afla heimildar á landsvæðum og gera aðrar nauðsynlegar ráðstafanir til þess, að í té verði látin aðstaða sú, sem veitt er með samningi þessum, og þer Bandaríkjunum eigi skylda til að greiða Íslandi, íslenskum þegnum eða öðrum mönnum gjald fyrir það.

3. gr.

Það skal vera háð samþykki Íslands, hvernar þjóðar menn eru í varnarliðinu, svo og með hverjum hætti það tekur við og hagnýtir þá aðstöðu á Íslandi, sem veitt er með samningi þessum.

4. gr.

Það skal háð samþykki íslenskum ríkisstjórnarinnar, hversu margir menn hafa setu á Íslandi samkvæmt samningi þessum.

5. gr.

Bandaríkin skulu framkvæma skyldur sínar samkvæmt samningi þessum þannig, að stuðlað sé svo sem frekast má verða að öryggi íslensku þjóðarinnar og skal ávallt haft í huga, hve fámennir Íslendingar eru, svo og það, að þeir hafa ekki öldum saman vanizt vopnaburði. Ekkert ákvæði þessa samnings skal skýrt þannig, að það raski úrslitayfiráðum Íslands yfir íslenskum málefnum.

6. gr.

Samningur sá, er gerður var hinn 7. október 1946 milli Íslands og Bandaríkjaanna um bráðabirgðaafnot af Keflavíkurflugvelli, fellur úr gildi við gildistöku samnings þessa, og mun Ísland þá taka í sínar hendur stjórn og ábyrgð á almenntri flugstarfsemi á Keflavíkurflugvelli. Ísland og Bandaríkin munu koma sér saman um viðeigandi ráðstafanir varðandi skipulag á rekstri flugvallarins til þess að samræma starfsemi þar því, að hann er jafnframt notaður í þágu varna Íslands.

North Atlantic Treaty area, Iceland will provide such facilities in Iceland as are mutually agreed to be necessary. 64 23. mai

Article II

Iceland will make all acquisitions of land and other arrangements required to permit entry upon and use of facilities in accordance with this Agreement, and the United States shall not be obliged to compensate Iceland or any national of Iceland or other person for such entry or use.

Article III

The national composition of forces, and the conditions under which they may enter upon and make use of facilities in Iceland pursuant to this Agreement, shall be determined in agreement with Iceland.

Article IV

The number of personnel to be stationed in Iceland pursuant to this Agreement shall be subject to the approval of the Icelandic Government.

Article V

The United States in carrying out its responsibilities under this Agreement shall do so in a manner that contributes to the maximum safety of the Icelandic people, keeping always in mind that Iceland has a sparse population and has been unarmed for centuries. Nothing in this Agreement shall be so construed as to impair the ultimate authority of Iceland with regard to Icelandic affairs.

Article VI

The Agreement of October 7, 1946, between the United States and Iceland for interim use of Keflavik Airport shall terminate upon the coming into force of this Agreement whereupon Iceland will assume direction of and responsibility for civil aviation operations at Keflavik Airport. The United States and Iceland will negotiate appropriate arrangements concerning the organization of the Airport to coordinate the operation thereof with the defense of Iceland.

64

7. gr.

23. maí Hvor ríkisstjórnin getur, hvenær sem er, að undanfarinni tilkynningu til hinnar ríkisstjórnarinnar, farið þess á leit við ráð Norður-Atlantshafsbandalagsins, að það endurskoði, hvort lengur þurfi á að halda framangreindri aðstöðu, og geri tillögur til beggja ríkisstjórnanna um það, hvort samningur þessi skuli gilda áfram. Ef slík málaleitan um endurskoðun leiðir ekki til þess, að ríkisstjórnirnar verði ásáttar innan sex mánaða, frá því að málaleitunin var borin fram, getur hvor ríkisstjórnin, hvenær sem er eftir það, sagt samningnum upp, og skal hann þá falla úr gildi tólf mánuðum síðar. Hvenær sem atburðir þeir verða, sem 5. og 6. gr. Norður-Atlantshafssamningsins tekur til, skal aðstaða sú, sem veitt er með samningi þessum, látin í té á sama hátt. Meðan aðstaðan er eigi notuð til hernaðarþarfa, mun Ísland annað hvort sjálft sjá um nauðsynlegt viðhald á mannvirkjum og útbúnaði eða heimila Bandaríkjunum að annast það.

8. gr.

Samningur þessi er gerður á íslensku og á ensku, og eru báðir textar jafngildir. Hann gengur í gildi, er hann hefur verið undirritaður af réttum yfirvöldum Íslands og Bandaríkjanna og ríkisstjórn Íslands hefur afhent ríkisstjórn Bandaríkjameríku tilkynningu um, að samningurinn hafi verið fullgiltur af Íslands hálfu.

Gert í Reykjavík, hinn 5. maí 1951.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands:

Bjarni Benediktsson,
utanríkisráðherra Íslands.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Bandaríkjameríku:

Edward B. Lawson,
sérlegur sendiherra og ráðherra með umboði fyrir Bandaríki Ameríku á Íslandi.

Article VII

Either Government may at any time, on notification to the other Government, request the Council of the North Atlantic Treaty Organization to review the continued necessity for the facilities and their utilization, and to make recommendations to the two Governments concerning the continuation of this Agreement. If no understanding between the two Governments is reached as a result of such request for review within a period of six months from the date of the original request, either Government may at any time thereafter give notice of its intention to terminate the Agreement, and the Agreement shall then cease to be in force twelve months from the date of such notice. Whenever the contingency provided for in Articles 5 and 6 of the North Atlantic Treaty shall occur, the facilities, which will be afforded in accordance with this Agreement shall be available for the same use. While such facilities are not being used for military purposes, necessary maintenance work will be performed by Iceland or Iceland will authorize its performance by the United States.

Article VIII

After signature by the appropriate authorities of the United States and Iceland, this Agreement, of which the English and Icelandic texts are equally authentic, shall come into force on the date of receipt by the Government of the United States of America of a notification from the Government of Iceland of its ratification of the Agreement.

Done at Reykjavík,
the fifth day of May 1951.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

64

23. maí

Utanríkisráðuneytið, 23. maí 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

BRÁÐABIRGÐALÖG

65

24. maí

um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Utanríkisráðherra hefur tjáð oss, að nauðsynlegt sé, að ákvæði varnarsamnings Íslands og Bandaríkjanna frá 5. maí 1951 og viðbætis við hann frá 8. maí 1951, um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þeirra, fái lagagildi, enda sé þar lýst reglum þeim, sem gilda skulu um starfsemi varnarliðsins hér á landi og skipti þess við landsmenn.

Með því að vér föllumst á að brýna nauðsyn beri til að lögfesta ofangreind ákvæði gefum vér út bráðabirgðalög, samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar, á þessa leið:

1. gr.

Meðan í gildi er varnarsamningur sá milli Íslands og Bandaríkjanna, sem undirritaður var hinn 5. maí 1951, skulu ákvæði hans og viðbætis við hann frá 8. maí 1951, um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þeirra, hafa lagagildi hér á landi. Samningurinn og viðbótarákvæðin eru prentuð sem fylgiskjöl með lögum þessum.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 24. maí 1951.

Steingrímur Steinþórsson. Jón Pálmason. Gizur Bergsteinsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

Fylgiskjal.

Varnarsamningur milli lýðveldisins Íslands og Bandaríkjanna á grundvelli Norður-Atlantshafssamningsins.

Þar sem Íslendingar geta ekki sjálfir varið land sitt, en reynslan hefur sýnt, að varnarleysi lands stofnar öryggi þess sjálfs og friðsamra nágranna þess í voða, og þar sem tvísýnt er um alþjóðamál, hefur Norður-Atlantshafsbandalagið farið þess á leit við Ísland og Bandaríkin, að þau geri ráðstafanir til, að látin verði í té aðstaða á Íslandi til varnar landinu og þar með einnig til varnar svæði því, sem Norður-

- 65 Atlantshafssamningurinn tekur til, með sameiginlega viðleitni aðila Norður-Atlants-
24. maí hafssamningsins til að varðveita frið og öryggi á því svæði fyrir augum. Samningur
sá, sem hér fer á eftir, hefur verið gerður samkvæmt þessum tilmælum.

1. gr.

Bandaríkin munu fyrir hönd Norður-Atlantshafsbandalagsins og samkvæmt skuldbindingum þeim, sem þau hafa tekizt á hendur með Norður-Atlantshafssamningnum, gera ráðstafanir til varnar Íslandi með þeim skilyrðum, sem greinir í samningi þessum. Í þessu skyni og með varnir á svæði því, sem Norður-Atlantshafssamningurinn tekur til, fyrir augum, lætur Ísland í té þá aðstöðu í landinu, sem báðir aðilar eru ásáttir um, að sé nauðsynleg.

2. gr.

Ísland mun afla heimildar á landsvæðum og gera aðrar nauðsynlegar ráðstafanir til þess, að í té verði látin aðstaða sú, sem veitt er með samningi þessum, og ber Bandaríkjunum eigi skylda til að greiða Íslandi, íslenzkum þegnum eða öðrum mönnum gjald fyrir það.

3. gr.

Það skal vera háð samþykki Íslands, hvernar þjóðar menn eru í varnarliðinu, svo og með hverjum hætti það tekur við og hagnýtir þá aðstöðu á Íslandi, sem veitt er með samningi þessum.

4. gr.

Það skal háð samþykki íslenzku ríkisstjórnarinnar, hversu margir menn hafa setu á Íslandi samkvæmt samningi þessum.

5. gr.

Bandaríkin skulu framkvæma skyldur sínar samkvæmt samningi þessum þannig, að stuðlað sé svo sem frekast má verða að öryggi íslenzku þjóðarinnar, og skal ávallt haft í huga, hve fámennir Íslendingar eru, svo og það, að þeir hafa ekki öldum saman vanizt vopnaburði. Ekkert ákvæði þessa samnings skal skýrt þannig, að það raski úrslitayfirræðum Íslands yfir íslenzkum málefnum.

6. gr.

Samningur sá, er gerður var hinn 7. október 1946 milli Íslands og Bandaríkjanna um bráðabirgðaaafnot af Keflavíkurflugvelli, fellur úr gildi við gildistöku samnings þessa, og mun Ísland þá taka í sínar hendur stjórn og ábyrgð á almennri flugstarfsemi á Keflavíkurflugvelli. Ísland og Bandaríkin munu koma sér saman um viðeigandi ráðstafanir varðandi skipulag á rekstri flugvallarins til þess að samræma starfsemi þar því, að hann er jafnframt notaður í þágu varna Íslands.

7. gr.

Hvor ríkisstjórnin getur, hvenær sem er, að undanfarinni tilkynningu til hinnar ríkisstjórnarinnar, farið þess á leit við ráð Norður-Atlantshafsbandalagsins, að það endurskoði, hvort lengur þurfi á að halda framangreindri aðstöðu, og geri tillögur til beggja ríkisstjórnanna um það, hvort samningur þessi skuli gilda áfram. Ef slík málaleitan um endurskoðun leiðir ekki til þess, að ríkisstjórnirnar verði ásáttar innan sex mánaða, frá því að málaleitunin var borin fram, getur hvor ríkisstjórnin, hvenær sem er eftir það, sagt samningnum upp, og skal hann þá falla úr gildi tólf mánuðum síðar. Hvenær sem atburðir þeir verða, sem 5. og 6. gr. Norður-Atlantshafssamningsins tekur til, skal aðstaða sú, sem veitt er með samningi þessum, látin í té á sama hátt. Meðan aðstaðan er eigi notuð til hernaðarþarfa, mun Ísland annað hvort sjálft sjá

um nauðsynlegt viðhald á mannvirkjum og útbúnaði eða heimila Bandaríkjunum að 65
annast það.

24. maí

8. gr.

Samningur þessi er gerður á íslenskum og á ensku, og eru báðir textar jafngildir. Hann gengur í gildi, er hann hefur verið undirritaður af réttum yfirvöldum Íslands og Bandaríkjanna og ríkisstjórn Íslands hefur afhent ríkisstjórn Bandaríkja Ameríku tilkynningu um, að samningurinn hafi verið fullgiltur af Íslands hálfu.

Gert í Reykjavík, hinn 5. maí 1951.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands:

Bjarni Benediktsson,
utanríkisráðherra Íslands.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Bandaríkja Ameríku:

Edward B. Lawson,
sérlegur sendiherra og ráðherra með umboði fyrir Bandaríki Ameríku á Íslandi.

Fylgiskjal.

Viðbætur um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þeirra.

1. gr.

Í viðbæti þessum taka orðin „lið Bandaríkjanna“ yfir liðsmenn í herliði Bandaríkjanna og starfslið, sem herliðinu fylgir og er í þjónustu þess, enda hafi menn þessir hvorki ríkisfang né fasta búsetu á Íslandi, heldur dveljist þar vegna framkvæmda á samningi þessum.

2. gr.

1. a. Herdómstólar Bandaríkjanna skulu aldrei hafa lögsögu á Íslandi yfir íslenskum ríkisborgurum eða öðrum mönnum, sem ekki lúta herlögum Bandaríkjanna.
- b. Liði Bandaríkjanna og skylduliði liðsmanna á Íslandi ber að virða íslensk lög og hafast ekkert það að, sem fer í bága við anda þessa samnings, og einkum skulu þeir forðast að hafa nokkur afskipti af íslenskum stjórnámálum. Bandaríkin munu gera viðeigandi ráðstafanir í þessu skyni.
2. Innan marka þessarar greinar:
 - a. hafa hervöld Bandaríkjanna heimild til að fara með á Íslandi hvers konar lögsögu og eftirlit, sem lög Bandaríkjanna veita þeim, yfir þeim mönnum, sem lúta herlögum Bandaríkjanna;
 - b. hafa íslensk stjórnvöld lögsögu yfir mönnum í liði Bandaríkjanna, að því er varðar brot, sem framin eru á Íslandi og refsiverð eru að íslenskum lögum.
3. a. Hervöld Bandaríkjanna skulu ein fara með lögsögu yfir mönnum, sem lúta herlögum Bandaríkjanna, að því er varðar brot gegn öryggi Bandaríkjanna, en ekki öryggi Íslands, svo og að því er varðar öll brot, sem refsiverð eru að lögum Bandaríkjanna, en ekki lögum Íslands.
- b. Íslensk stjórnvöld skulu ein fara með lögsögu yfir mönnum í liði Bandaríkjanna, að því er varðar brot gegn öryggi Íslands, en ekki öryggi Bandaríkjanna, svo og að því er varðar öll brot, sem refsiverð eru að lögum Íslands, en ekki lögum Bandaríkjanna.
- c. Til brota gegn öryggi Íslands eða Bandaríkjanna teljast:

1. Landráð.
 2. Skemmdarverk, njósnir og brot á hvers konar lögum, er varða leyndarmál íslenzka ríkisins eða Bandaríkjanna, eða leyndarmál, er varða varnir Íslands eða Bandaríkjanna.
 4. Nú ber rétt til lögsögu undir bæði ríkin, og skulu þá eftirfarandi reglur gilda:
 - a. Hervöld Bandaríkjanna skulu hafa forrétt til lögsögu yfir mönnum í liði Bandaríkjanna, að því er varðar:
 1. brot, er einungis beinast gegn eignum Bandaríkjanna eða gegn manni í liði Bandaríkjanna, skylduliði hans eða eignum þeirra;
 2. brot, sem drýgð eru í sambandi við framkvæmd starfsskyldu.
 - b. Íslenzk stjórnvöld hafa forrétt til lögsögu í öllum málum vegna annarra brota.
 - c. Nú hyggst sá aðili, er forrétt til lögsögu hefur, hvort heldur er Ísland eða Bandaríkin, að fara ekki með hana, og skal þá sú niðurstaða tilkynnt hinum aðilanum, svo fljótt sem verða má. Sá aðili, er forrétt hefur, hvort heldur eru íslenzk stjórnvöld eða stjórnvöld Bandaríkjanna, skal taka til vinsamlegrar athugunar beiðni hins aðilans um, að horfið sé frá lögsögu, þegar sá aðili telur það mjög miklu máli skipta.
 5. Stjórnvöld Bandaríkjanna skulu eigi framkvæma dauðadóma á Íslandi.
 6. a. Íslenzk stjórnvöld og stjórnvöld Bandaríkjanna skulu veita hvor öðrum aðstoð við handtöku manna úr liði Bandaríkjanna eða skylduliði slíkra manna, sem drýgja brot á Íslandi, svo og við afhendingu þeirra til stjórnvalda þess aðila, sem fer með lögsögu samkvæmt framanskráðum ákvæðum.
 - b. Íslenzk stjórnvöld skulu tilkynna hervöldum Bandaríkjanna tafarlaust, er maður í liði Bandaríkjanna hefur verið handtekinn á Íslandi eða maður úr skylduliði hans.
 - c. Nú er sökunautur, sem íslenzk stjórnvöld hafa lögsögu yfir, í gæzlu hjá stjórnvöldum Bandaríkjanna, og skal hann þá vera þar áfram, unz íslenzk stjórnvöld hefja saksókn gegn honum.
 7. a. Nú er maður í liði Bandaríkjanna sóttur til sakar um brot, og skulu þá þau íslenzk og bandarísk stjórnvöld, er í hlut eiga, veita hvor öðrum aðstoð við nauðsynlega rannsókn á brotinu og saksókn gegn sökunaut.
 - b. Nú fara Bandaríkin með lögsögu í máli, og skulu þá íslenzk stjórnvöld gera nauðsynlegar ráðstafanir til, að tryggð sé návist og fengnar skýrslur íslenzkra þegna og manna á Íslandi utan samningssvæðanna, annarra en manna úr liði Bandaríkjanna og skylduliði þeirra. Nú er nauðsynlegt samkvæmt lögum Bandaríkjanna, að bandarísk yfirvöld taki sjálf skýrslur af íslenzkum þegnum, og munu þá íslenzk stjórnvöld gera allar þær ráðstafanir, sem unnt er, til þess að slíkir þegnar komi til skýrslugjafar í viðurvist íslenzkra yfirvalda á þeim stöðum, sem þau kveða á um.
- Nú ber brot undir lögsögu íslenzkra stjórnvalda, og munu þá hervöldin með sama hætti annast öflun sönnunargagna hjá mönnum í liði Bandaríkjanna og skylduliði þeirra.
- c. Stjórnvöld Íslands og Bandaríkjanna skulu gefa hvor öðrum skýrslur um árangur hvers konar rannsókna og saksókna í málum, þar sem lögsögu getur borið undir hvorn aðila sem er.
8. Nú hefur maður í liði Bandaríkjanna eða maður úr skylduliði hans verið sóttur til sakar af stjórnvöldum Bandaríkjanna og verið sýknaður eða verið sakfelldur og er að taka út refsingu eða hefur þegar tekið hana út, og skal þá íslenzkum stjórnvöldum eigi heimilt að sækja hann til sakar fyrir það brot.

9. Þegar maður í liði Bandaríkjanna eða maður úr skylduliði hans er sóttur til sakar og íslenzk stjórnvöld fara með lögsögu, á hann rétt á því: 65
24. maí
- a. að rannsókn og saksókn sé hraðað;
 - b. að fá vitneskju fyrir upphaf saksóknar um sakargiftir á hendur honum;
 - c. að hann og vitni, sem bera gegn honum, séu samspurð;
 - d. að vitnum, sem kunna að geta borið honum í hag og eru innan íslenzkrar lögsögu, sé gert skylt að bera vætti;
 - e. að hæfur málflutningsmaður sé skipaður verjandi hans, enda ráði hann vali hans, ef hann óskar þess;
 - f. að hæfur dómtúlkur sé tilkvaddur, ef hann telur þess þörf; og
 - g. að hafa samband við fulltrúa ríkisstjórnar sinnar og, ef dómreglur leyfa það, að sá fulltrúi sé viðstaddur réttarhöldin.
10. Liði Bandaríkjanna er rétt að fara með lögregluvald á samningssvæðunum og gera allar viðeigandi ráðstafanir til að halda þar uppi aga, allsherjarreglu og öryggi. Utan samningssvæðanna mega menn úr liði Bandaríkjanna hafa með höndum lögreglustörf, eftir því sem um semst við íslenzk stjórnvöld, í samvinnu við þau og einungis að svo miklu leyti, sem það er nauðsynlegt til að halda uppi aga og reglu meðal manna úr liði Bandaríkjanna og manna úr skylduliði þeirra.

Þegar menn úr liði Bandaríkjanna hafa slíka samvinnu við íslenzk yfirvöld, fara þau ein með yfirráð yfir íslenzkum þegnum og öðrum mönnum á Íslandi og eignum þeirra í öllum málum, er varða uppihald reglu og aga utan samningssvæðanna samkvæmt ofanskráðu. Þetta tekur þó eigi til manna úr liði Bandaríkjanna, manna úr skylduliði slíkra manna og þeirra starfsmanna verktaka Bandaríkjanna, sem ekki eru íslenzkir þegnar.

3. gr.

1. Íslenzk yfirvöld skulu gera eitt af tvennu:
 - a. taka gild, án þess að ökuþróf fari fram eða gjald sé greitt, venjuleg ökuskríteini eða hermannaökuskríteini, sem gefin eru út af Bandaríkjunum eða fylkjum þeirra, til handa mönnum í liði Bandaríkjanna eða mönnum í skylduliði þeirra, eða
 - b. gefa út, án ökuþrófs eða gjalds, íslenzk ökuskríteini handa mönnum í liði Bandaríkjanna eða mönnum í skylduliði þeirra, enda hafi þeir skriteini frá Bandaríkjunum eða fylkjum þeirra.
2. Yfirvöld Bandaríkjanna munu í samvinnu við íslenzk yfirvöld gefa út rækilegar leiðbeiningar til manna í liði Bandaríkjanna og manna í skylduliði þeirra um íslenska umferðarlöggjöf og reglur og leggja fyrir þá að hlýða þeim í einu og öllu.

4. gr.

1. Hermenn í liði Bandaríkjanna skulu að jafnaði vera einkennisklæddir.
2. Ökutæki, sem notuð eru af liði Bandaríkjanna, skulu merkt skrásetningartölu og glöggu þjóðernisauðkenni.
3. Yfirvöld Bandaríkjanna munu afhenda íslenzkum yfirvöldum skrá yfir öll ökutæki, skrásetningartölu þeirra og eigendur.

5. gr.

Liði Bandaríkjanna á Íslandi er heimilt að bera vopn á samningssvæðunum, svo sem þörf krefur, til framkvæmdar á skyldustörfum. Utan samningssvæðanna má liðið einungis bera vopn við framkvæmd skyldustarfa eða vegna hernaðarþarfa, nema rétt íslenzk stjórnvöld samþykki annað.

65

24. maí

6. gr.

1. Menn í liði Bandaríkjanna og skyldulið þeirra mega kaupa á Íslandi vörur til sjálfs sín neyzlu og þá þjónustu, sem þeir þarfnast, með sömu kjörum og íslenzkir þegnar.
2. Vörur, sem keyptar eru á Íslandi og lið Bandaríkjanna þarfnast sér til viðurværis, skulu að jafnaði keyptar fyrir atbeina þeirrar umsýslustofnunar íslenzka ríkisins, sem af Íslands hálfu er til þess nefnd, til að koma í veg fyrir, að slík kaup hafi skaðleg áhrif á hagkerfi Íslands.
3. Þar til bær íslenzk stjórnvöld munu, þegar þörf krefur, segja til, er kaup á tilteknum vörum, sem greindar eru í töluliðunum 1 og 2 að ofan, skulu takmörkuð eða bönnuð, og munu yfirvöld Bandaríkjanna taka fullt tillit til slíkrar málaleitunar.
4. Bandaríkin æskja þess að ráða hæfa íslenzka borgara, eftir því sem föng eru á, til starfa í sambandi við samning þennan. Að svo miklu leyti sem Ísland kann að samþykkja ráðningu íslenzkra borgara til starfa hjá liði Bandaríkjanna, skal slík starfsráðning framkvæmd með aðstoð og um hendur þess eða þeirra fyrirsvarsmanna, sem af Íslands hálfu eru til þess kvaddir. Ráðningarkjör og vinnuskilyrði, einkum vinnulaun, launauppbætur og öryggisráðstafanir við vinnu, skulu fara að íslenzkum lögum og venjum.
5. Ísland og Bandaríkin munu hafa samvinnu um að uppræta og koma í veg fyrir hvers konar ólöglega starfsemi, svo og afstýra athöfnum, sem óheppileg áhrif hafa á íslenzkt hagkerfi.

7. gr.

1. Nú dvelst á Íslandi maður í liði Bandaríkjanna, maður í skylduliði slíks manns eða starfsmaður, sem ekki er íslenzkur þegn, en ráðinn hefur verið til starfa vegna framkvæmda samkvæmt samningi þessum og er þar einungis vegna þess starfa, og skal þá slík dvöl um stundarsakir hvorki talin heimilisfang né búseta og skal ekki út af fyrir sig skapa honum skattskyldu á Íslandi, hvorki að því er varðar tekjur né eignir, sem hann aflar þar eða á þar vegna téðrar dvalar sinnar. Eigi skal heldur taka dánargjöld af búi slíks aðila.
2. Enginn Bandaríkjaþegn eða félag, stofnað samkvæmt lögum Bandaríkjanna, sem heimilisfang á í Bandaríkjunum, skal greiða tekjuskatt á Íslandi af tekjum, sem aflað er með samningi við Bandaríkin í sambandi við framkvæmdir samkvæmt samningi þessum.
3. Enga skatta, gjöld eða aðrar álögur skal leggja á efni, útbúnað, birgðir eða vörur, þ. á m. persónulega muni, búsmuni, bifreiðar í einkaeign og fatnað, sem flutt hefur verið til Íslands í sambandi við framkvæmdir samkvæmt samningi þessum. Engan slíkan skatt, gjöld eða álögur skal leggja á eignir, sem stjórnvöld Bandaríkjanna afla á Íslandi til afnota fyrir Bandaríkin, umsýsluaðila sína eða lið, sem dvelst á Íslandi einungis í sambandi við framkvæmdir samkvæmt samningi þessum.

8. gr.

1. Menn í liði Bandaríkjanna svo og skyldulið þeirra skulu, nema öðruvísi sé ákveðið berum orðum í samningi þessum, lúta lögum þeim og reglugerðum, sem tollyfirvöld Íslands framkvæma. Einkanlega skal íslenzkum tollyfirvöldum heimilt, samkvæmt almennum ákvæðum íslenzkra laga og reglugerða, að leita á mönnum úr liði Bandaríkjanna og skylduliði þeirra svo og á verktökum Bandaríkjanna og mönnum í þeirra þjónustu, sem ekki eru íslenzkir þegnar, skoða farangur þeirra og ökutæki og leggja hald á muni samkvæmt ákvæðum slíkra laga og reglugerða.
2. Eigi skal tollskoða innsigluð opinber skjöl. Sérstakir sendiboðar, sem flytja

slík skjöl, skulu án tillits til stöðu sinnar hafa meðferðis hverju sinni fyrir mæli 65

um ferð sína. Fyrirmæli þessi skulu sýna tölu bréfa, er þeir hafa meðferðis, og 24. maí geyma vottorð þess efnis, að þau séu einungis opinber skjöl.

3. Hervöld Bandaríkjanna mega flytja inn tollfrjálst útbúnað handa liði sínu og hæfilegt magn vista, birgða og annars varnings til nota fyrir liðsmenn eina og skyldulið þeirra svo og fyrir verktaka Bandaríkjanna og menn í þeirra þjónustu, sem eigi eru íslenzkir þegnar. Þessi tollfrjálsi innflutningur skal háður því skilyrði, að afhent sé, auk tollskjalanna á tollskrifstofu á innflutningsstað, yfirlýsing, undirrituð af þar til bærum fyrirsvarsmanni liðs Bandaríkjanna. Afhenda skal íslenzkum tollyfirvöldum skrá yfir þá fyrirsvarsmenn, sem heimild hafa fengið til að undirrita slíkar yfirlýsingar, svo og sýnishorn af nafnritun þeirra og stimplum, er nota skal.
4. Menn úr liði Bandaríkjanna og skyldulið þeirra mega, þegar þeir koma fyrsta sinn til Íslands til að taka við starfa sínum þar, flytja tollfrjálst persónulega muni sína og húsgögn til afnota, meðan á starfa þeirra stendur þar.
5. Menn úr liði Bandaríkjanna og skyldulið mega flytja inn einkabifreiðar og bifhjól til sjálfs sín nota, meðan þeir dveljast á Íslandi.
6. Nú flytja menn úr liði Bandaríkjanna eða skyldulið þeirra inn aðrar vörur en þær, sem greindar eru í töluliðum 4 og 5 þessarar greinar, þar með taldar sendingar fyrir atbeina pósthúsa Bandaríkjanna, og skal þá slíkur innflutningur ekki samkvæmt þessari grein undanþeginn tolli eða öðrum skilyrðum.
7. Nú hafa vörur verið fluttar inn tollfrjálst samkvæmt töluliðum 3, 4 og 5 að ofan, og skal þá með fara sem hér segir:
 - a. Slíkar vörur má flytja út aftur óhindrað, enda sé yfirlýsing, sem gefin hefur verið út samkvæmt 3. tölulið sýnd á tollskrifstofu, ef um er að tefla innflutning samkvæmt þeim tölulið. Tollyfirvöld mega samt ganga úr skugga um, að endurútflyttar vörur séu í samræmi við yfirlýsingu, er út kann að hafa verið gefin, og að þær hafi raunverulega verið fluttar inn með þeim hætti, er segir í töluliðunum 3, 4 og 5.
 - b. Slíkar vörur skulu eigi látnar af hendi á Íslandi, hvorki með sölu, að gjöf né í skiptum. Þó má, er sérstaklega stendur á, veita heimild til slíkrar afhendingar með þeim skilyrðum, er tollyfirvöld setja (t. d. um greiðslu á tolli og gjöldum og um að gætt sé fyrir mæla um eftirlit með verzlun og gjaldyfri). Yfirvöld Bandaríkjanna munu, svo sem unnt er, setja og framkvæma fyrir mæli, er miða að því að koma í veg fyrir, að einstökum mönnum í liði Bandaríkjanna, skylduliði þeirra og mönnum í þjónustu verktaka Bandaríkjanna séu seldar eða afhentar umfram persónulegar þarfir sínar vörur, sem yfirvöld Bandaríkjanna flytja tollfrjálst til Íslands, hvernig svo sem þeim innflutningi er háttað, enda sé um að tefla vörur, sem yfirvöld Bandaríkjanna í samráði við íslenzk stjórnvöld telja mest líkindi til, að verði seldar, gefnar eða látnar af hendi í skiptum á Íslandi.
8. Vörur, sem keyptar eru á Íslandi, skulu einungis fluttar út þaðan samkvæmt þeim reglum, er gilda á Íslandi.
9. Af Íslands hálfu skulu gerðar sérstakar ráðstafanir til þess, að látið sé af hendi án greiðslu tolla og gjalda eldsneyti, olía og smurningsoliur til afnota fyrir opinber ökutæki, flugvélar og skip liðs Bandaríkjanna og verktaka þeirra, sem eigi eru íslenzkir þegnar.
10. Í töluliðunum 1—8 í grein þessari tekur orðið „tollur“ yfir tolla og hvers konar önnur gjöld, sem greiða ber af innflutningi eða útflutningi.
11. Íslenzk tollyfirvöld og fjármála geta gert það að skilyrði fyrir hvers konar undanþágu eða tilhlíðrun, að því er varðar tolla og gjöld samkvæmt samningi þessum,

65
24. maí

að gætt sé þeirra reglna, er þau telja nauðsynlegar til þess að koma í veg fyrir misnotkun.

9. gr.

1. Tolla- og fjármálayfirvöld Íslands og Bandaríkjanna skulu veita hvor öðrum aðstoð við rannsókn og öflun skýrslna til að koma í veg fyrir brot gegn lögum og reglugerðum um tolla og fjármál.
2. Hervöld Bandaríkjanna skulu láta í té þá aðstoð, sem þeim er unnt, til að tryggja það, að vörur, sem íslenskum tollfyrirvöldum og fjármála er rétt að leggja hald á, séu þeim afhentar.
3. Hervöld Bandaríkjanna skulu láta í té alla þá aðstoð, sem þeim er unnt, til að tryggja greiðslu tolla, gjalda, sekta og upptæks fjár úr hendi manna í liði Bandaríkjanna eða skylduliði þeirra.
4. Nú leggja íslensk yfirvöld hald á opinber ökutæki og muni Bandaríkjalíðs vegna brots gegn íslenskum lögum og reglugerðum um tolla og fjármál, og skulu þá ökutæki þessi og munir afhentir réttum hervöldum Bandaríkjanna.

10. gr.

Lið Bandaríkjanna, menn í því, svo og skyldulið þeirra, skulu hlýða íslenskri gjaldeyrislöggjöf. Rétt yfirvöld Íslands og Bandaríkjanna skulu koma sér saman um sérstakar ráðstafanir til að afstýra því, að laun séu greidd í bandarískum gjaldeyri, svo og ráðstafanir til að heimila liði Bandaríkjanna að afla íslensks gjaldeyris á skráðu gengi og að fá hæfilegum fjárhæðum þess gjaldeyris breytt í erlendan gjaldeyri, er þeir hverfa af Íslandi.

11. gr.

Ríkisstjórn Íslands mun veita liði hvers þess ríkis, sem aðili er að Norður-Atlantshafssamningnum og þess æskir, þegar það lið dvelst á Íslandi, þau réttindi, sem liði Bandaríkjanna eru veitt í undanfarandi greinum þessa viðbætis.

12. gr.

1. a. Bandaríkin munu eigi gera kröfu til skaðabóta á hendur ríkisstjórn Íslands fyrir tjón, sem starfsmenn íslensku ríkisstjórnarinnar valda á eignum, sem Bandaríkin eiga og lið þeirra notar, eða á lífi og limum manna úr Bandaríkjalíði.
- b. Ríkisstjórn Íslands mun ekki gera kröfu til skaðabóta á hendur Bandaríkjunum fyrir tjón á eignum íslenskra ríkisins á samningssvæðunum og mun ekki gera kröfur á hendur Bandaríkjunum, heldur bæta sjálf tjón á lífi og limum starfsmanna íslensku ríkisstjórnarinnar, sem verða kann á samningssvæðunum, þegar slíkur starfsmaður er þar vegna starfsskyldu sinnar að áliti fulltrúa, er Ísland og Bandaríkin skipa, og slíkt tjón á eignum, lífi eða limum hefur orðið af völdum manns úr liði Bandaríkjanna. Ríkisstjórn Íslands mun ekki heldur gera kröfu til skaðabóta fyrir tjón á eign íslenskra ríkisins eða tjón á lífi eða limum starfsmanna íslenskra ríkisins, er maður úr liði Bandaríkjanna veldur utan samningssvæðanna, enda telji skipaðir fulltrúar Íslands og Bandaríkjanna, að eignin hafi, er tjónið varð, verið notuð eða starfsmaðurinn verið að verki í sambandi við framkvæmd samnings þessa.
- c. Ísland og Bandaríkin munu eigi gera kröfur til skaðabóta hvort á hendur öðru fyrir tjón á skipum, sem Ísland eða Bandaríkin eiga, er slík skip eru notuð í sambandi við framkvæmdir samkvæmt samningi þessum, án tillits til þess, hvar slíkt tjón verður og hvort sem það verður af völdum manns í liði Bandaríkjanna eða starfsmanns íslensku ríkisstjórnarinnar. Ísland og

Bandaríkin munu ekki gera kröfu til björgunarlauna, ef skip það eða farmur, 65 sem hjargað var, var í eigu Íslands eða Bandaríkjanna vegna framkvæmdar 24. maí samnings þessa.

- d. Í þessum tölulið taka orðin „í eigu Bandaríkjanna“, „í eigu Íslands“ og „í eigu Íslands eða Bandaríkjanna“ til skipa, sem Ísland eða Bandaríkin taka á leigu eða taka til hertötu eða opinberra nota með leiguskiðmálum eða Ísland eða Bandaríkin hafa önnur umráð yfir (nema að því leyti sem ábyrgð á skipunum eða áhætta á tjóni á þeim hvílir á öðrum aðila en Íslandi eða Bandaríkjunum eða váttryggjendum þeirra).
2. Ísland skal samkvæmt þeim ákvæðum, sem hér fara á eftir, úrskurða og greiða kröfur, aðrar en samningskröfur, vegna verknaða manna í liði Bandaríkjanna, sem af hlýzt tjón á eignum manna eða stofnana á Íslandi eða tjón á lífi eða limum manna þar, annað en það, er greinir í næsta tölulið hér að framan.
 - a. Kröfur skulu gerðar, um þær fjallað og samið eða dómur á þær lagður í samræmi við íslensk lög og reglur um kröfur, er rísa vegna verknaðar starfsmanns íslensks ríkisins.
 - b. Íslandi er rétt að kveða á um hverja slíka kröfu, og Ísland skal greiða með innlendum gjaldeyri þá fjárhæð, sem um er samið eða úrskurðuð er.
 - c. Slík greiðsla eða fullnaðardómur bærs íslensks dómstóls, þar sem synjað er greiðslu, skal vera bindandi úrslit sakarefnis fyrir Ísland og Bandaríkin.
 - d. Sérhver krafa, sem Ísland greiðir, skal tilkynnt hervöldum Bandaríkjanna ásamt fullnægjandi skýrslum og gögnum.
 - e. Kostnaður af fullnægingu krafna samkvæmt stafliðunum hér á undan skal jafnað niður á Ísland og Bandaríkin, svo sem hér segir:
 1. Þar sem Bandaríkin ein bera ábyrgð, skal fjárhæð þeirri, er úrskurðuð hefur verið eða dæmd, skipt í þeim hlutföllum, að Ísland greiði 15% en Bandaríkin 85%.
 2. Þar sem menn í liði Bandaríkjanna og íslenskir þegnar eiga báðir sök, þá skulu Ísland og Bandaríkin hvort um sig greiða helming hinnar úrskurðuðu eða dæmdu kröfu.
 3. Bandaríkjunum skal á hálfis árs fresti send skýrsla um fjárhæðir þær, sem Ísland hefur greitt síðasta missirið vegna hvers máls ásamt kröfu um endurgreiðslu. Endurgreiðsla skal fara fram, svo fljótt sem unnt er, í íslenskum gjaldeyri.
 - f. Eigi skal maður í liði Bandaríkjanna sæta lögsókn vegna kröfu, er rís af verknaði, sem þessi töluliður tekur til.
3. Grein þessi tekur eigi til krafna, sem bornar eru fram af þegnum ríkis, sem á í styrjöld við Bandaríkin, eða af bandalagsríki slíks óvinaríkis, né heldur til krafna, sem eiga rót sína að rekja til styrjaldarverka óvina eða beinlínis eða óbeinlínis til athafna Bandaríkjaliðs í orustu.
4. Hervöld Bandaríkjanna og réttir íslenskir embættismenn skulu hafa samvinnu um öflun gagna til afnota við sanngjarna dómsmeðferð og afgreiðslu krafna, sem Ísland og Bandaríkin eiga hlut að.
5. Bandaríkin munu afla nauðsynlegrar lagaheimildar til að framkvæma skyldur sínar samkvæmt þessari grein.

Gert í Reykjavík, hinn 8. maí 1951.

Bjarni Benediktsson.

Edward B. Lawson.

66

24. maí

BRÁÐABIRGÐALÖG

um breyting á lögum nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Dómsmálaráðherra hefur tjáð oss, að síðustu mánuðina hafi verið starfað að athugunum um það, hvað gera skyldi, ef til loftárása eða annarra hernaðaraðgerða kynni að koma hér á landi. Hefur sú athugun leitt í ljós, að hentugra væri og eðlilegra að haga skipun loftvarnanefnda með nokkuð öðrum hætti, en ákveðið er í 2. gr. laga nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum.

Með því að vér föllumst á, að brýna nauðsyn beri til að setja bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar um framangreint efni, teljum vér rétt að gefa út bráðabirgðalög á þessa leið:

1. gr.

2. gr. laganna orðist svo:

Lögreglustjórar hafa með höndum framkvæmdir loftvarna og annarra öryggisráðstafana samkvæmt lögum þessum, hver í sínu umdæmi, með aðstoð sérstakra nefnda (loftvarnanefnda). Í Reykjavík skal nefndin skipuð lögreglustjóra, slökkviliðsstjóra, borgarlækni, yfirverkfræðingi Landssímans, verkfræðingi í þjónustu bæjarins og tveimur mönnum öðrum, kjörnum af bæjarráði. Annars staðar á landinu skulu nefndirnar skipaðar lögreglustjóra, bæjarstjóra (oddvita), slökkviliðsstjóra, héraðslækni og bæjarverkfræðingi eða byggingarfulltrúa, eftir ákvörðun bæjar- eða sveitarstjórnar.

Lögreglustjórar skulu vera formenn og framkvæmdastjórar nefndanna. Í Reykjavík skipar bæjarstjórn sérstakan framkvæmdastjóra að fengnum tillögum nefndarinnar.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Gjört í Reykjavík, 24. maí 1951.

Steingrímur Steinþórsson. Jón Pálmason. Gizur Bergsteinsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

BRÁÐABIRGÐALÖG

67

24. maí

um breyting á áfengislögum, nr 33 9. janúar 1935.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Dómsmálaráðherra hefur tjáð oss, að á sínum tíma hafi verið veitt heimild til að framleiða og selja hinu brezka setuliði, sem hér dvaldist, öl, sem hafði inni að halda meira en $2\frac{1}{4}\%$ af vínanda að rúmmáli. Heimild þessi sé enn í lögum, en eigi ekki lengur við, og þyki því rétt að breyta henni á þann veg, að við geti átt um varnarlið það, sem nú dvelst í landinu.

Fyrir því eru hér sett bráðabirgðalög, samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar, á þessa leið:

1. gr.

2. mgr. 6. gr. laga nr. 33 9. jan. 1935 orðist svo:

Þó skal ríkisstjórninni heimilt að leyfa tilbúning öls, sem hefur inni að halda meira en $2\frac{1}{4}\%$ af vínanda að rúmmáli, til að selja hinu erlenda varnarliði hér á landi. Nánari ákvæði um framkvæmd þessara laga, tollgreiðslu af ölinu, sölumeðferð, refsingar fyrir brot á þeim fyrirmælum og annað, má setja með reglugerð.

2. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 92 9. júlí 1941.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 24. maí 1951.

Steingrímur Steinþórsson. Jón Pálmason. Gizur Bergsteinsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

BRÁÐABIRGÐALÖG

68

24. maí

um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að leyfa h.f. Hval innflutning á fjórum hvalveiðiskipum.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Atvinnumálaráðherra hefur tjáð oss, að h.f. Hvalur eigi kost á að kaupa fjögur norsk hvalveiðiskip, sem félag þetta hefur haft á leigu undanfarin ár, og enn fremur, að þar sem skip þessi séu eldri en 12 ára, en miklum vandkvæðum bundið að kaupa yngri skip til hvalveiða, og einnig sé um nýjan atvinnurekstur að ræða hér á landi, beri brýna nauðsyn til að heimild sé veitt til innflutnings skipanna, sbr. 38. gr. laga nr. 68/1947.

68
24. maí

Vegna þessa gefum vér út bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnar-
skrárinnar á þessa leið:

1. gr.

Ráðherra er heimilt að leyfa h.f. Hval innflutning á fjórum hvalveiðiskipum,
þótt eldri séu en 12 ára, sbr. 38. gr. laga nr. 68/1947.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 24. maí 1951.

Steingrímur Steinþórsson. Jón Pálmason. Gizur Bergsteinsson.
(L. S.)

Ólafur Thors.

69
31. maí

AUGLÝSING

um bráðabirgðaviðskiptasamkomulag milli Íslands og Brasilíu.

Með erindaskiptum milli Thors Thors sendiherra fyrir hönd ríkisstjórnar Ís-
lands og Heitors Lyra setts utanríkisráðherra Brasilíu fyrir hönd ríkisstjórnar Brasi-
líu var hinn 5. maí gert bráðabirgðasamkomulag í Rio de Janeiro um viðskipti milli
Íslands og Brasilíu.

Samkvæmt samkomulaginu leyfir ríkisstjórn Íslands útflutning á saltfiski til
Brasilíu fyrir allt að 300 000 sterlingspund og innflutning á kaffi frá Brasilíu fyrir
sömu upphæð. Ríkisstjórn Brasilíu leyfir útflutning til Íslands á kaffi fyrir 300 000
sterlingspund og innflutning frá Íslandi á saltfiski fyrir sömu upphæð.

Samkomulagið gildir í eitt ár.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 31. maí 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

70
1. júní

AUGLÝSING

um að forseti sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, herra Sveinn Björnsson, kom í dag úr för sinni til útlanda og
hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 1. júní 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Birgir Thorlacius.

AUGLÝSING

71

4. júní

um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Tékkóslóvakíu.

Hinn 16. maí 1951 var undirritaður í Prag viðskipta- og greiðslusamningur milli Íslands og Tékkóslóvakíu.

Samkvæmt samningi þessum, er gildir frá 1. maí 1951 til 30. apríl 1952, er gert ráð fyrir, að Íslendingar selji Tékkum hraðfrystan fisk, fiskimjöl, síld, lýsi o. fl., en frá Tékkóslóvakíu er meðal annars gert ráð fyrir kaupum á vefnaðarvörum, pappír, búsaðhöldum, vélum og verkfærum, járn- og stálvörum, skófatnaði, tunn-um o. fl.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 4. júní 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

BRÁÐABIRGÐALÖG

72

16. júní

um breyting á lögum nr. 117 28. desember 1950, um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Atvinnumálaráðherra hefur tjáð mér, að framleiðslugjald af síldar-afurðum, sem renna á til hlutatryggingarsjóðs bátaútvegsins, sé miðað við útflutningsverðmæti og sé framleiðslugjaldið því mikið hærra af þeirri síld, sem fer til söltunar en þeirri síld, sem fer til bræðslu og sé hætta á því að þetta misræmi dragi úr síldarsöltun. Þá sé og hag síldarútvegsmanna svo komið eftir undanfarin sex aflaleysisár að þörf sé á að lækka framleiðslugjaldið, enda hafi það verið algerlega afnumið af öðrum sjávarafurðum. Til þess að bæta úr framangreindu misræmi, svo og til þess að létta undir með síldar-útvegnum þyki hentugast að lögunum verði breytt á þá leið, að framleiðslugjaldið verði miðað við fersksíldarverðið en ekki við útflutningsverðmætið.

Með því að ég fellst á, að brýna nauðsyn beri til að setja bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar um framangreint efni eru hér með sett bráðabirgðalög á þessa leið:

1. gr.

3. málsgrein 2. gr. laganna orðist svo:

Framleiðslugjald skal lagt á alla síld, sem lögð er á land til bræðslu eða söltunar og skal það nema 8% af fersksíldarverðinu. Sama gjald skal greiða af útflutningsverðmæti beitusíldar. Ef sumaraflí er minni en 6000 mál að meðaltali á skip skal gjaldið allt, að undanteknu framleiðslugjaldi af útfluttri beitusíld, endurgoldið útgerðarmönnum og sjómönnum um leið og lokið er veiðitíma. Ef sumaraflí er meiri en 6000 mál að meðaltali á skip, skal gjaldið innheimt og renna allt til síldardeildar hlutatryggingarsjóðs bátaútvegsins.

72
16. júní

Lög þessi öðlast þegar gildi.

2. gr.

Gjört að Bessastöðum, 16. júní 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Ólafur Thors.

73

16. júní

BRÁÐABIRGÐALÖG

um viðauka við lög nr. 9 6. febrúar 1951, um breyting á og viðauka við lög nr. 117/1950, um breyting á lögum nr. 22/1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Landbúnaðarráðherra hefur tjáð mér, að ákveðið hafi verið með lögum nr. 9/1951, að laun skyldu ekki taka breytingum frá því, sem greitt var í janúar þ. á., nema svo verði ákveðið í kjarasamningum gerðum eftir þann tíma. En í janúarmánuði voru laun miðuð við vísitölu 123. Jafnframt hafi svo verið ákveðið í 2. gr. laganna, að bændur mættu ekki hækka verð landbúnaðarvara nema fyrir dreifingar- og vinnslukostnaði, en kaup bóndans í gildandi verðlagsgrundvelli, sem þá hafi verið miðaður við vísitölu 115, eða 8 stigum lægri. Við setningu þessara laga á Alþingi hafi því verið lýst yfir af hálfu beggja stjórnarflokkanna, að ef kaupgjald hækkaði samkv. kjarasamningum fyrir 1. september n. k. þá yrði ekki hjá því komizt, að heimila bændum hliðstæða hækkun. Kaup hafi nú hækkað samkvæmt kjarasamningum og hafi því framleiðsluráð landbúnaðarvara hækkað söluverð landbúnaðarafurða á grundvelli téðra yfirlýsinga. Þar sem dregið sé í efa, að þessi verðhækkun hafi við lög að styðjast, þyki brýna nauðsyn til bera að taka af öll tvímæli um gildi þessara verðlagsákvæðana.

Fyrir því eru hér með sett bráðabirgðalög samkvæmt heimild í 28. gr. stjórnarskrárinnar á þessa leið:

1. gr.

Aftan við 2. gr. laga nr. 9/1951, um breyting á og viðauka við lög nr. 117/1950, um breyting á lögum nr. 22/1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl., komi ný grein, svohljóðandi:

Nú hækka laun samkvæmt 1. málslíð 1. gr. áður en nýr verðlagsgrundvöllur landbúnaðarvara, samkvæmt II. kafla laga nr. 94/1947, kemur til framkvæmda haustið 1951, þá er framleiðsluráði landbúnaðarins heimilt að hækka verð landbúnaðarafurða þannig, að liðirnir kaup bóndans og aðkeypt vinna í verðlagsgrundvellinum hækki tilsvarendi frá sama tíma og launahækkunin verður.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

2. gr.

Gjört að Bessastöðum, 16. júní 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

BRÁÐABIRGÐALÖG

74

30. júní

um breyting á lögum nr 120 28. desember 1950, um aðstoð til útvegsmanna.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Atvinnumálaráðherra hefur tjáð mér, að þar sem sjá megi fyrir, að stjórn Skuldaskilasjóðs útvegsmanna muni ekki hafa lokið úthlutun lána úr sjóðnum fyrir 1. júlí n. k., eins og gert var ráð fyrir þegar lög nr. 120/1950 voru sett, verði ekki komizt hjá að lengja starfstíma sjóðstjórnarinnar frá því, sem nú er ákveðið í lögnum. Auk þess beri nauðsyn til að ríkisstjórninni sé veitt heimild til eftirgjafa á veðskuldum umfram það, sem heimilað er í lögum nr. 120/1950 og gera nokkrar aðrar smávægilegar breytingar til þess að auðvelda framkvæmd laganna.

Vegna þessa gef ég út bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar á þessa leið:

1. gr.

Síðasta málsgrein 10. gr. laganna orðist svo:
Lánveitingum úr sjóðnum skal lokið 1. ágúst 1951.

2. gr.

14. gr. 4. mgr. breytist þannig:
Í stað orðanna „1. júlí 1951“ komi: 1. ágúst 1951.

3. gr.

Aftan við fyrri mgr. 19. gr. bætist:
Nú virðist framtalin en ólýst krafa ekki tortryggileg og skal þá heimilt að taka hana upp í frumvarp til skuldaskila, sbr. 21. gr.

4. gr.

Aftan við fyrri málslíð 22. gr. bætist:
Þá lánardrottna þarf þó ekki að boða, sem gert er ráð fyrir í frumvarpi, sbr. 21. gr., að fái kröfur sínar greiddar að fullu.

5. gr.

Framan við 24. gr. komi:
Þeir kröfuhafar einir, er lýst hafa kröfum sínum, áður en boðað er til skuldheimtumannafundar og ekki er gert ráð fyrir í frumvarpi samkvæmt 21. gr. að fái fulla greiðslu, eiga atkvæðisrétt um frumvarp til skuldaskila.

6. gr.

Aftan við 27. gr. laganna koma tvær nýjar málsgreinar, svo hljóðandi:
Nú er stjórn Skuldaskilasjóðs sammála um að nauðsyn beri til að veita eftirgjöf á veðskuldum umfram það, sem heimilað er í 1. tölulíð þessarar greinar, í því skyni að koma hlutaðeigandi útgerð á heilbrigðan grundvöll, þá skal sjóðstjórninni heimilt, að fengnu samþykki ríkisstjórnarinnar, að veita eftirgjöf á einhverjum hluta veðskulda við styrktar- og lánasjóð, framkvæmdasjóð ríkisins og ríkissjóð.
Þann hluta umræddra lána, sem hlutaðeigandi útgerðarfyrtæki verður talið fært að standa undir, er sjóðstjórninni heimilað að greiða með skuldabréfum

74 sjóðsins og má lán úr sjóðnum þá fara fram úr því hámarki, sem segir í 10. gr., 30. júní sbr. þó 11. gr.

7. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 30. júní 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Ólafur Thors.

75

30. júní

BRÁÐABIRGÐALÖG

um viðauka við lög nr. 117 1950 um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Fjármálaráðherra hefur tjáð mér, að ríkisstjórnin telji óhjákvæmilegt, eins og málum er nú komið, að hækka greiðslu verðlagsuppbótar á laun starfsmanna ríkisins frá því sem ákveðið er í lögum nr. 117 1950, um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld, o. fl.

Með því að ég fellst á, að brýna nauðsyn beri til að hækka nú þegar greiðslu verðlagsuppbótar á laun starfsmanna ríkisins, gef ég út bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar, á þessa leið:

1. gr.

Aftan við 1. gr. laganna bætist: Á grunnlaun eða hluta af grunnlaunum, sem eigi eru hærri en 1830 kr. á mánuði, skal þó frá 1. júní 1951 að telja greiða verðlagsuppbót samkv. kaupgjaldsvísitölu fyrir maímánuð 1951. Hinn 1. september, 1. desember 1951 og 1. marz og 1. júní 1952, skal verðlagsuppbót á grunnlaun eða hluta af grunnlaunum, sem að framan greinir, breytast samkvæmt kaupgjaldsvísitölu næsta mánaðar á undan.

2. gr.

Verðlagsuppbót á eftir-, nætur- og helgidagavinnu skal breytast þannig, að hlutfallið milli kaupgjalds fyrir þessa vinnu og dagvinnu viðkomandi launþega haldist óbreytt frá því, sem nú er.

Gjört að Bessastöðum, 30. júní 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

BRÁÐABIRGÐALÖG

76

6. júlí

um breyting á lögum nr. 120/1950, um aðstoð til útvegsmanna
(lántökuheimild).

FÖRSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Fjármálaráðherra hefur tjáð mér, að nauðsyn beri til að setja bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 120/1950, um aðstoð til útvegsmanna, á þá leið, að heimila ríkisstjórninni að taka allt að 7,5 milljón kr. lán til að endurlána skuldaskilasjóði útgerðarmanna, til að leysa inn sjóveðskröfur, sem hvíla á bátum þeirra útgerðarmanna, er um skuldaskil hafa sótt, en skuldaskilasjóðnum hafi reynzt ókleift að afla þessa fjár af eigin rammleik.

Með því að ég tel brýna nauðsyn bera til að heimila ríkisstjórninni að taka framangreint lán, til að endurlána skuldaskilasjóði í framangreindum tilgangi, þá set ég hér með samkvæmt heimild í 28. gr. stjórnarskrárinnar, eftirfarandi bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 120/1950, um aðstoð til útvegsmanna.

1. gr.

7. gr. laganna orðist svo:

Stofnfé sjóðsins má nema allt að kr. 20 000 000.00 og skal þess aflað þannig:

- a. Ríkisstjórninni heimilast að taka allt að kr. 7 500 000.00 að láni til 10 ára og endurlána sjóðnum með sömu kjörum og lánið er tekið. Þó er ríkisstjórninni heimilt að taka upp samninga hvenær sem er á lánstímanum, um aukaafborgun af láninu, enda sé jafnframt veitt fé til slíkrar aukaafborgunar á fjárlögum.
- b. Stjórn skuldaskilasjóðs heimilast að taka allt að kr. 12 500 000.00 að láni og ábyrgist fjármálaráðherra fyrir hönd ríkissjóðs greiðslu lánsins.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 6. júlí 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

77

20. júní

AUGLÝSING

um Norðurlandasamning um gagnkvæma hjálp handa bágstöddu fólki.

Hinn 9. janúar 1951 var í Stokkhólmi undirritaður Norðurlandasamningur um gagnkvæma hjálp handa bágstöddu fólki. Aðilar samningsins afhentu fullgildingarskjöl sín í Stokkhólmi hinn 26. febrúar 1951.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 20. júní 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

Fylgiskjal.

MILLIRÍKJASAMNINGUR

milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um gagnkvæma hjálp handa bágstöddu fólki.

Forseti lýðveldisins Íslands, Hans Hátign konungur Danmerkur, forseti lýðveldisins Finnlands, Hans Hátign konungur Noregs og Hans Hátign konungur Svíþjóðar, sem hafa komið sér saman um að gera með sér milliríkjasamning um gagnkvæma hjálp handa bágstöddu fólki, hafa útnefnt sem umboðsmenn sína:

Forseti lýðveldisins Íslands:

dr. Helgi P. Briem;

Hans Hátign konungur Danmerkur:

sérlegan sendiráðherra sinn með umboði í Stokkhólmi
Knud Aage Monrad-Hansen;

Forseti lýðveldisins Finnlands:

sérlegan sendiherra lýðveldisins og ráðherra með umboði í Stokkhólmi
Georg Achates Gripenberg;

Hans Hátign konungur Noregs:

sendifulltrúa Noregs um stundarsakir í Stokkhólmi
sendiráðunaut Henrik A. Broch; og

Hans Hátign konungur Svíþjóðar:

utanríkisráðherra sinn, hans hágöfgi B. Östen Undén,

sem, að fengnum nauðsynlegum umboðum, hafa orðið ásáttir um eftirfarandi:

1. gr.

Sérhvert samningsríkja skuldbindur sig til að veita bágstöddum ríkisborgurum hinna ríkjanna hjálp samkvæmt ákvæðum samnings þessa.

Nú hefur maður áður átt ríkisfang í einhverju samningsríkja og hefur ekki öðlært ríkisfang í neinu öðru ríki, og nýtur hann þá samkvæmt samningi þessum sama réttar og ríkisborgarar þess samningsríkis, er hann átti ríkisfang í.

Sama máli gegnir um þann, sem ríkisfang á í einhverju samningsríkja og 77
verður ríkisborgari í öðru ríki, án þess að glata sínu fyrra ríkisfangi. 20. júní

2. gr.

Orðið hjálp táknar í samningi þessum styrk og hjálp, sem látin er í té samkvæmt framfærslulögum eða öðrum lögum svipaðs eðlis um hjálp handa bágstöddu fólki.

3. gr.

Hjálpin er veitt af lögbærum valdhafa í dvalarlandinu á sama hátt og eftir þeim reglum, er gilda um ríkisborgara landsins.

4. gr.

Dvalarlandið skal standa straum af öllum útgjöldum af framkvæmd samnings þessa.

5. gr.

Nú þarfnast maður hjálpar til langframa, og getur dvalarlandið þá samkvæmt ákvæðum þessa samnings krafist þess, að heimalandið taki við hinum bágstadda manni.

Ef hjálp er veitt um stundarsakir, má einungis krefjast heimflutnings, ef hinn bágstaddi maður ber fram tilmæli um að verða fluttur til heimalands síns.

6. gr.

Með orðunum hjálp til langframa er í samningi þessum átt við hjálp, sem valdhafar bæði í dvalarlandi og heimalandi telja nauðsynlega að minnsta kosti um eins árs skeið, frá því að hún fyrst var látin í té, eða hefur raunverulega verið nauðsynleg að minnsta kosti um eins árs bil.

Hjálpin telst til langframa, þótt hlé verði á henni um stundarsakir á árinu.

Öll önnur hjálp, sem veitt er samkvæmt samningi þessum, telst hjálp um stundarsakir.

7. gr.

Nú hefur ríkisborgari samningsríkis haft fast aðsetur í öðru samningsríki að minnsta kosti 5 ár, og getur dvalarlandið þá ekki krafist þess, að hann sé fluttur til heimalands síns vegna hjálpar, sem honum er veitt í dvalarlandinu, á meðan búseta hans helst þar. Vist hans um stundarsakir utan dvalarlands síns skiptir ekki máli í þessu sambandi.

8. gr.

Nú hefur hinn bágstaddi maður notið hjálpar til langframa í dvalarlandinu á því tímabili, sem getur í 7. gr., eða hann hefur verið í refsivist að minnsta kosti 60 daga og telst dvöl hans á þessu tímabili þá vera rofin, en hinn nýja dvalartíma hans ber að telja frá þeim degi, er hætt var að veita honum hjálp eða hann hefur lokið refsivist.

9. gr.

Nú koma ákvæði 7. gr. til framkvæmda gagnvart kvæntum manni, og er þá réttur eiginkonu hans samkvæmt samningnum sá sami og hans, ef hún er búsett í sama landi og hann.

Þessum rétti heldur hún eftir andlát mannsins, eftir lögskilnað við hann eða brottflutning hans úr landinu.

Nú koma ákvæði 7. gr. ekki til framkvæmda gagnvart manninum, en konan fullnægir sjálfstætt skilyrðum samningsins til þess að beita megi gagnvart henni ákvæðum nefndrar greinar, og taka þá ákvæði þessarar greinar til hennar.

77

20. júní

10. gr.

Skilgetið barn, sem hefur ekki náð 16 ára aldri, nýtur sama réttar samkvæmt samningnum og faðir þess, en sé faðir þess andaður eða horfinn, nýtur það sama réttar og móðir þess. Eftir dauða foreldra sinna heldur það þessari réttarstöðu. Flytja má þó barnið að látnum foreldrum þess, en áður en það hefur náð nefndu aldursmarki, til heimalands síns, en einungis með því skilorði, að valdhafar í báðum löndunum, þeir er í hlut eiga, séu ásáttir um að slíkur flutningur til heimalands barnsins muni barninu fyrir beztu. Sama gildir og, ef 7. gr. kemur ekki til framkvæmda gagnvart foreldrum barnsins, en barnið fullnægir sjálfstætt skilyrðum samningsins til þess að beita megi gagnvart því ákvæðum síðast nefndrar greinar.

Nú skilja foreldrar að lögum, og nýtur þá barnið sama réttar og það foreldri þess, sem hefur eða hafði síðast foreldravald yfir því.

Ef um óskilgetið barn er að tefla, ber einungis að líta á réttarstöðu móðurinnar.

Nú hefur barnið náð 16 ára aldri, og skal þá réttur þess miðast við það árábil, sem það hefur samfleytt dvalizt í landinu, þannig að ekki skal tekið tillit til hjálpar, sem því hefur verið veitt, áður en það náði þeim aldri.

11. gr.

Nú á ekkja, kona, sem skilin er að lögum við mann sinn, eða kona manns, sem er horfinn, ríkisfang í dvalarlandinu eða átti það, þegar hjónabandið var stofnað, og verður þá hvorki hún né börn hennar, þau sem fylgja henni samkvæmt 10. gr., flutt úr landi vegna veittrar hjálpar.

12. gr.

Þótt ekkert sé því til fyrirstöðu samkvæmt fyrri greinum samnings þessa, að bágstaddur maður verði fluttur til heimalands síns, þá skal samt koma til álita, hvort atvik séu með þeim hætti, að rétt þyki að láta flutning til heimalands ekki koma til framkvæmda.

Við úrlausn þessa atriðis ber sérstaklega að gæta mannúðar. Að jafnaði skal ekki framkvæma flutning til heimalands, ef hann hefur í för með sér skilnað náinna venzlamanna, ef hinn bágstaddi maður er roskinn orðinn og hefur um langan tíma dvalizt í landinu eða ef flutningur til heimalands verður ekki framkvæmdur án þess að spilla heilsu hins bágstadda manns.

13. gr.

Nú vill dvalarland láta flytja bágstaddan mann til heimalands síns vegna veittrar hjálpar, og skal þá borin fram skrifleg málaleitan þar um við stjórnvöld heimalands, svo fljótt sem kostur er.

Slík málaleitan skal borin fram af félagsmálastjórn (félagsmálaráðuneyti) þeirri, er í hlut á, og skal send sams konar stjórnardeild (ráðuneyti) í heimalandinu.

Nefnd málaleitan skal geyma, að svo miklu leyti sem kostur er, nákvæmar og áreiðanlegar skýrslur um nafn hins bágstadda manns, fæðingarstað, fæðingardag og fæðingarár, nöfn foreldra hans, fæðingardag, fæðingarár, fæðingarstað og dvalarstað þeirra, hvenær hann kom til dvalarlandsins, ástæðuna til hjálparinnar, hverrar tegundar hjálpin hefur verið og í hve ríku mæli hún var látin í té. Málaleitan skulu fylgja staðfest afrit af skjölum, sem tjá, hvar hann eigi ríkisfang, eða sé slíkra skjala ekki kostur, þá aðrar skýrslur varðandi ríkisfang mannsins.

Nú er hjálp veitt vegna sjúkleika, og skal þá málaleitan fylgja læknisvottorð um tegund sjúkdómsins og um það, hvað ætla megi, að hann verði langvinnur.

14. gr.

77

Áður en 60 dagar eru liðnir, frá því er slík málaleitan barst réttum valdhafa í heimalandinu, skal hann hafa sent tilkynningu til réttis valdhafa í dvalarlandinu um hvort heimalandið muni veita hinum bágstadda viðtöku.

Nú hafa nefndir valdhafar skipzt á bréfum um slíka málaleitan, og má þá, ef það þykir hentugt, skjóta henni til fyrirvarsmanna samningsríkjanna í utanríkismálum.

15. gr.

Dvalarland skal annast flutning hins bágstadda manns til þess staðar á landamærum, sem viðkomandi valdhafi í heimalandinu tiltekur. Þennan stað skal velja þannig, að dvalarlandi séu ekki sköpuð óþörf útgjöld.

Sá valdhafi, sem annast flutning til heimalandsins, skal, að minnsta kosti átta dögum áður en flutningur fer fram, hafa sent tilkynningu þeim valdhafa, sem veita skal samkvæmt ákvörðun heimalandsins hinum bágstadda viðtöku, um tilhögun heimflutnings og um komutíma hins bágstadda manns þangað.

Jafnan skal fresta heimflutningi, þar til hann getur farið fram, án þess að stefnt sé í hættu heilsu eða öryggi hins bágstadda manns eða annarra.

16. gr.

Samningar milli samningsríkjanna um gagnkvæma hjálp til handa bágstöddum sjómönnum og heimsendingu þeirra, halda gildi sínu þrátt fyrir samning þenna.

17. gr.

Samningur þessi leggur engar hömlur á rétt samningsríkis til þess að framkvæma þau almennu ákvæði, sem þar gilda um rétt erlendra manna til dvalar í því landi, enda leiði framkvæmd þeirra ákvæða ekki til þess, að gengið sé á snið við samning þenna.

18. gr.

Samningur þessi tekur hvorki til Færeyja, Grænlands né Svalbarða (Spitzbergen). Dvöl á Svalbarða skal þó að því er varðar ákvæði 7. gr. jafngilda dvöl í Noregi.

19. gr.

Samning þenna skal fullgilda, og fullgildingarskjölum komið til varðveislu í sænska utanríkisráðuneytinu, eins fljótt og auðið er.

Samningur þessi öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðinn er almanaksmánuður, talið frá því, að samningsríkin skiptast á fullgildingarskjölum.

Við gildistöku samnings þessa er úr gildi numinn samningur milli Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar frá 25. október 1928 um fátækrahjálp. Endurgreiðsla samkvæmt síðast nefndum samningi fyrir hjálp veitta 1. jan. 1950 eða síðar skal ekki kræf.

20. gr.

Nú vill eitthvert samningsríkja segja upp samningi þessum og skal það þá tilkynna það skriflega sænsku ríkisstjórninni, sem skal tafarlaust skýra hinum samningsríkjunum frá tilkynningunni og á hvaða degi hún hafi borizt.

Uppsögnin gildir aðeins fyrir það land, sem upp segir, og öðlast gildi frá og með fyrsta degi næsta mánaðar eftir að liðnir eru sex almanaksmánuðir frá því að ríkisstjórn Svíþjóðar barst uppsögnin.

Samninginn skal varðveita í skjalasafni sænska utanríkisráðuneytisins, sem senda skal staðfest eftirrit hverju hinna samningsríkjanna.

77 Þessu til staðfestu hafa umboðsmenn hvers ríkis fyrir sig undirritað þennan 20. júní milliríkjasamning.

Gert í einu eintaki á íslenzku, dönsku, finnsku, norsku og sænsku, en að því er sænskuna snertir í tveim textum, öðrum fyrir Finnland, en hinum fyrir Svíþjóð, í Stokkhólmi hinn 9. janúar 1951.

Helgi P. Briem.

Loka-bókun.

Í sambandi við undirritun í dag á milliríkjasamningi milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um gagnkvæma hjálp handa bágstöddu fólki, hafa fyrirvarsmenn samningsríkjanna lýst yfir því, sem hér fer á eftir:

Það hefur verið tilætlun samningslandanna, að í hverju þeirra skuli ríkisborgarar hinna landanna vera jafn rétt háir og landsins eigin ríkisborgarar, að því er varðar hjálp handa bágstöddu fólki.

Hin einstöku ríki hafa til skýringar á viðtæki samnings þessa lýst yfir því, að samkvæmt gildandi löggjöf veiti samningurinn þau réttindi, sem hér greinir:

Á Íslandi:

Hjálp samkvæmt framfærslulögum, nr. 80 5. júní 1947.

Í Danmörku:

Hjálp samkvæmt lögum frá 20. maí 1933 um opinbera framfærslu, að undanskilinni hjálp til sjúklínga, sem þjást af langvinnu eða ólæknandi sjúkdómum, samkv. 247.—249. gr., og hjálp til barna samkv. 130. gr., fyrstu málsg. 1—3.

Í Finnlandi:

Fátækrahjálp og önnur félagsleg hjálp, sem veitt er samkvæmt barnaverndarlögum, lögum um flækinga og drykkjumenn og annarri löggjöf um félagslega hjálp, að því tilskildu, að hjálpin samkvæmt lögum teljist fátækrahjálp.

Í Noregi:

Hjálp samkvæmt framfærslulögum frá 19. maí 1900.

Í Svíþjóð:

Hjálp samkvæmt lögum um fátækraframfærslu frá 14. júní 1918, og framfærsla samkvæmt 29. gr. barnaverndarlaganna frá 6. júní 1924.

Að því er snertir skýringu á ýmsum ákvæðum samningsins hafa fyrirvarsmennirnir komið sér saman um það, sem hér fer á eftir:

Um 6. gr.: Þegar um er að tefla húsaleiguhjálp, skal telja að hún hafi hafizt við upphaf leigutímabilsins.

Með orðunum „hlé á hjálp um stundarsakir“ er átt við hlé á veitingu hjálpar um tímabil, sem er innan við 90 daga.

Um 7. gr.: Að því er varðar merkingu orðanna „fjarvera um stundarsakir“, skal beita þeim sjónarmiðum, er nú skal greina:

Fjarvera í allt að 3 mánuði skal í samningi þessum teljast fjarvera um stundarsakir, nema því aðeins, að maður hafi verið fluttur til heimalands eða honum vísað úr landi.

Fjarvera í 6 mánuði eða lengur skal að jafnaði teljast lengri fjarvera en um stundarsakir.

Nú er um að tefla fjarveru 3—6 mánuði, og skal þá við úrlausn þess, hvort fjarveru skuli telja um stundarsakir eða ekki, líta á það, hvort sá, sem í hlut á

hefði í hyggju að hverfa aftur til dvalarlandsins, svo og hvort hann í fjarveru 77
sinni hefði haldið sambandi við dvalarlandið og í hve ríki mæli.

20. júní

Sömu sjónarmiðum skal beitt, er meta skal fjarvist manns vegna farmennsku á erlendum skipum eða vegna herskyldu í heimalandinu.

Farmennska á skipum dvalarlands telst ekki fjarvera.

Þá skal og að því er varðar ákvæði 7. gr. lögskráning á íslenskt, danskt, finnskt, norskt eða sænskt skip jafngilda því, að maður flytjist til hlutaðeigandi lands, enda þótt lögskráning fari fram, meðan skipið hefur viðdvöl í öðru landi.

Loka-bókun þessi öðlast gildi um leið og ofangreindur samningur, og skal vera honum jafngild og taka til sama tíma og hann.

Loka-bókun þessa skal varðveita í skjalasafni sænska utanríkisráðuneytisins, sem senda skal staðfest eftirrit hverju hinna samningsríkjanna.

Þessu til staðfestu hafa umboðsmenn hvers ríkis fyrir sig undirritað þessa loka-bókun.

Gert í Stokkhólmi í einu eintaki á íslensku, dönsku, finnsku, norsku og sænsku, en að því er sænskuna snertir í tveim textum, öðrum fyrir Finnland, en hinum fyrir Svíþjóð, hinn 9. janúar 1951.

Helgi P. Briem.

AUGLÝSING

78

um aðild Íslands að Alþjóða-hveitisamningnum.

20. júní

Hinn 2. janúar 1951 var utanríkisráðuneyti Bandaríkjanna afhent aðildarskjal Íslands varðandi Alþjóða-hveitisamninginn (International Wheat Agreement), sem undirritaður var í Washington hinn 23. marz 1949.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 20. júní 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

AUGLÝSING

79

um breytingar á stofnskrá Evrópuráðsins.

25. júní

Hinn 22. maí 1951 gengu í gildi eftirfarandi breytingar á stofnskrá Evrópuráðsins:

23. gr. orðist þannig:

- a. Ráðgjafarþingið getur rætt og gert tillögur um öll þau mál, sem falla undir markmið og starfssvið Evrópuráðsins, eins og skilgreint er í I. kafla. Það skal einnig ræða og getur gert tillögur um hvert það mál, sem ráðherranefndin vísar til þess til umsagnar.
- b. Þingið skal semja dagskrá sína í samræmi við ákvæði stafliðs a. að framan.

79
25. júní

- Í því sambandi skal þingið hafa hliðsjón af starfi annarra milliríkjastofnana Evrópu, sem sum eða öll þáttökuríkin eru aðilar að.
- c. Forseti ráðgjafarþingsins skal, þegar vafi leikur á, úrskurða, hvort mál, sem lagt hefur verið fyrir þingið á meðan það starfar, falli undir dagskrá þingsins.

Fyrsti málsliður staflíðs a. 25. gr. orðist svo:

Ráðgjafarþingið skal skipað fulltrúum hvers þáttökuríkis, sem kjörnir eru af þingi þess eða tilnefndir eru á þann hátt, sem þing þess kann að ákveða; þó getur ríkisstjórn hvers þáttökuríkis tilnefnt fulltrúa til viðbótar eftir því sem þörf krefur, þegar þing hlutaðeigandi lands situr eigi og hefur eigi mælt fyrir um þá aðferð, sem viðhafa skuli, er svo stendur á.

27. gr. hljóði svo:

Ráðherranefndin setur í samráði við þingið reglur um það, hvenær hún skuli eiga sameiginlegan fulltrúa við umræður í ráðgjafarþinginu eða hvenær einstakir fulltrúar nefndarinnar eða varamenn þeirra skuli geta tekið til máls á þinginu.

34. gr. hljóði svo:

Kveðja má ráðgjafarþingið saman til aukafunda að frumkvæði ráðherranefndarinnar eða forseta ráðgjafarþingsins á þann hátt, sem þeim kemur saman um, og skal þar einnig kveðið á um fundarstað og tíma.

Við 38. gr. bætist svo hljóðandi staflíður e.:

- e. Aðalforstjóri skal enn fremur leggja fyrir ráðherranefndina áætlun um kostnað, sem leiða myndi af framkvæmd hvernar tillögu, sem lögð er fyrir nefndina. Eigi skal talið að ráðherranefndin hafi samþykkt tillögu, sem hefur í för með sér aukin útgjöld, nema nefndin hafi einnig samþykkt áætlanir um aukin útgjöld í því sambandi.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utánríkisráðuneytið, 25. júní 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

AUGLÝSING

80

14. júlí

um breytingar á viðskiptasamningi við Pólland.

Hinn 20. júní 1951 var undirrituð bókun í Varsjá um nokkrar breytingar á viðskiptasamningi þeim við Pólland, er undirritaður var 15. desember 1950.

Samkvæmt bókun þessari lækkar magn nokkurra þeirra vörutegunda, sem gert er ráð fyrir, að Pólverjar kaupi af Íslendingum á samningstímabilinu, og kolamagn það, sem Íslendingar kaupa af Pólverjum lækkar, en nokkrar vörutegundir á pólska vörulistanum eru felldar niður. Jafnframt er fiskimjöli bætt á íslenzka vörulistann, og pergamentpappír á pólska vörulistann.

Utanríkisráðuneytið, 14. júlí 1951.

Bjarni Benediktsson.

Hans G. Andersen.

AUGLÝSING

81

20. júlí

um loftferðasamning milli Íslands og Noregs.

Hinn 14. júlí 1951 var undirritaður í Reykjavík loftferðasamningur milli Íslands og Noregs. Samningurinn gekk í gildi við undirritun.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 20. júlí 1951.

Bjarni Benediktsson.

Hans G. Andersen.

Fylgiskjal.**LOFTFERÐASAMNINGUR**

milli Íslands og Noregs.

Ríkisstjórn Íslands og ríkisstjórn Noregs, sem hafa ákveðið að gera með sér samning um loftferðir milli Íslands og Noregs, hafa í því skyni tilnefnt fulltrúa með umboði og hafa þeir orðið á-sáttir um eftirfarandi ákvæði:

1. gr.

Samningsaðilar veita hvor öðrum þau réttindi, sem greind eru í viðbæti við samning þennan og veita verður, til að hægt sé að koma á flugferðum milli þeirra staða, sem þar um ræðir. Þessar flugferðir má hefja þegar í stað eða síðar,

LUFTFARTSAVTALE

mellom Norge og Island.

Den norske regjering og den islandske regjering har, etter å være blitt enige om å slutte en luftfartsavtale mellom Norge og Island, for dette formål oppnevnt behørig befullmektigede representanter, som er blitt enig om følgende bestemmelser:

Artikkel I.

De kontraherende parter gir hverandre de rettigheter som er angitt i vedlegget til denne avtale, og som behøves for å opprette de luftruter som er nevnt i vedlegget. Den kontraherende part som har fått omhandlede rettigheter, kan etter for-

81 samkvæmt ákvörðun þess samningsaðila, 20. júlí sem réttindin eru veitt.

2. gr.

a) Nú hefur annar samningsaðilinn veitt hinum aðilanum réttindi til að koma á flugferðum, og má þá hefja reksturinn jafnskjótt og sá aðili, sem réttindi hafa verið veitt, hefur tilnefnt flugfélag eða flugfélög, sem taki að sér reksturinn. Þeim aðila, sem réttindin hefur veitt, er að tilskildum ákvæðum 6. gr. hér á eftir, skylt að veita hinu tilnefnda flugfélagi eða flugfélögum nauðsynleg leyfi vegna rekstursins þegar í stað.

b) Sá samningsaðili, sem veitir ofangreind réttindi, getur krafizt þess af hinu tilnefnda flugfélagi eða félögum, að áður en réttindi eru veitt til að hefja þær flugferðir, sem um getur í samningi þessum, sé sannað, að það eða þau uppfylli öll skilyrði í lögum þeim og ákvæðum, sem í gildi eru á hans yfirráðasvæði.

3. gr.

Til að koma í veg fyrir misskipti, svo og til að tryggja samræmi í framkvæmd eru samningsaðilar ásatir um:

a) að gjöld fyrir afnot flughafna þeirra og annarra hjálpartækja, sem hvor samningsaðili kann að leggja á flugfélög hins, skuli ekki vera hærri en gjöld innlendra loftfara, sem fást við sams konar flutning milli landa, fyrir afnot slíkra flughafna og hjálpartækja;

b) að eldsneyti, smurningsoliur og varahlutir, sem flutt er til landssvæðis annars samningsaðila af flugfélagi, tilnefndu af hinum aðilanum eða fyrir reikning slíks flugfélags og ætlað er eingöngu loftförum þess félags, skuli njóta sömu kjara um tollaálögur, skoðunargjöld og önnur innanlandsgjöld og gilda um innlend flugfélög eða flugfélög þeirra ríkja, sem beztukjara njóta.

godtbefinnende sette i gang trafikken på disse luftruter straks eller på et senere tidspunkt.

Artikkel II.

a) Driften av enhver av de luftruter som den ene kontraherende part har gitt den annen rett til å opprette, kan settes igang så snart sistnevnte part har utpekt et eller flere luftfartsselskaper til å drive nevnte rute. Den kontraherende part som har gitt rettighetene, er, med forbehold av bestemmelsene i artikkel VI, forpliktet til uten opphold å gi den nødvendige driftstillatelse til det eller de utpekte luftfartsselskaper.

b) Den kontraherende part som har gitt ovennevnte rettigheter, kan för den gir det eller de utpekte luftfartsselskaper tillatelse til å drive de luftruter som er nevnt i avtalen, pålegge vedkommende selskap, overensstemmende med de lover og bestemmelser som er gjeldende i dens territorium, å avgi til derværende luftfartsmyndighet oppgaver vedrørende sine kvalifikasjoner.

Artikkel III.

For å hindre diskriminering og for å sikre ensartet behandling er det enighet om følgende:

a) Enhver av de kontraherende parter innrømmer at de avgifter som noen av partene kan pålegge luftfartsselskaper tilhørende den annen kontraherende part for bruk av flyplasser og annen markorganisasjon, ikke skal være høyere enn hva vedkommende parts egne fly i lignende internasjonal trafikk betaler for bruk av slike flyplasser og slik markorganisasjon.

b) Brenselstoffer, smøreoljer og reservedeler som av eller på vegne av et luftfartsselskap, utpekt av den ene kontraherende part, innføres til den annen kontraherende parts territorium og beregnet bare til bruk for vedkommende selskapers fly, skal med hensyn til tollavgifter, inspeksjonsavgifter, og andre avgifter i dette territorium, gis en like gunstig behandling som den som gis nasjonale luftfartsselskaper eller luftfartsselskaper tilhørende land som nyter bestevilkår.

c) að eldsneyti, smurningsoliur og varahlutir, venjulegur útbúnaður og vistir, sem eru um borð í loftförum, öðrum en hernaðarloftförum, og eru eign þeirra flugfélaga annars samningsaðilans, sem hefur leyfi til að starfrækja flugferðir samkvæmt því, sem nánar er til tekið í viðbótarákvæðum samnings þessa, skuli undanþegið tollaálögum, skoðunargjöldum og öðrum slíkum gjöldum við komu eða burtför frá landsvæði hins samningsaðilans, jafnvel þótt loftförin eyði slíkum forða á flugi innan þess landsvæðis.

4. gr.

Lofthæfnisskirtæini, hæfnisskirtæini áhafna og leyfisbréf, sem gefin eru út eða staðfest af öðrum samningsaðilanum, skulu viðurkennd af hinum aðilanum, að því er við kemur starfrækslu þeirra flugferða, sem í viðbætinum greinir. Hvor aðili um sig áskilur sér þó rétt til að synja um viðurkenningu, að því er snertir flug yfir landsvæði hans, á hæfnisskirtæinum og leyfisbréfum, sem út eru gefin af öðru ríki handa hans eigin þegnum.

5. gr.

a) Lög og ákvæði annars samningsaðilans um komu loftfara í millilandaflugi til eða burtför frá landsvæði hans, svo og um starfrækslu og stjórn slíkra loftfara meðan þau eru innan landsvæðis hans, skulu gilda um loftför flugfélags eða félaga hins aðilans.

b) Farþegar, áhöfn og sendandi varnings, sem fluttur er loftleiðis, skulu annaðhvort persónulega eða fyrir milligöngu þriðja manns, sem kemur fram fyrir þeirra hönd og á þeirra ábyrgð, fylgja þeim lögum og ákvæðum, sem gilda á landsvæði hvors samningsaðila, um komu, dvöl og brottför farþega, áhafnar eða farms, t. d. ákvæðum um komu, brottför, innflytjendur, vegabréf, toll og sóttkvi.

c) Brenselstoffer, smöreoljor, reserve- 81
deler, vanlig útstyr og andre forsyninger 20. júlí
som befinner seg ombord på sivile fly som tilhører en av de kontraherende parter luftfartsselskaper, som er gitt rett til å trafikere luftruter som er nevnt i vedlegget, skal, ved ankomst til og ved avgang fra den annen kontraherende parts territorium, være fritatt for toll- og inspeksjonsavgifter, eller andre lignende avgifter, selv om slike forsyninger blir brukt av nevnte fly under flyging over den sistnevnte parts territorium.

Artikkel IV.

Luftduktighetsbevis, duelighetsbevis og sertifikater som er utstedt eller gjort gyldige av en av de kontraherende parter, skal godkjennes som gyldige av den annen kontraherende part når det gjelder drift av de luftruter som er nevnt i vedlegget. Hver kontraherende part forbeholder seg dog rett til for så vidt angår flyging over dens eget territorium, å nekte å godkjenne duelighetsbevis og sertifikater som er gitt dens egne borgere av en annen stat.

Artikkel V.

a) En kontraherende parts lover og bestemmelser angående ankomst til og avgang fra dens territorium av fly i internasjonal trafikk eller angående slike flys drift og navigering innenfor dens territorium, skal komme til anvendelse på fly som tilhører det eller de luftfartsselskaper som den annen kontraherende part har utpekt.

b) Passasjerer, besetninger og befraktere skal, så vel som når de selv handler som når det gjelder handlinger som en tredjemann utfører i deres navn og for deres regning, overholde lover og bestemmelser som på hver av de kontraherende partes territorier gjelder for innreise, opphold og avreise for passasjerer, besetninger og tilsvarende bestemmelser for gods, slik som bestemmelser angående inn- og utreise, immigrasjon, pass, toll og karantene.

81
20. júlí

6. gr.

Hvor samningsaðili um sig áskilur sér rétt til að synja flugfélagi, sem hinn aðilinn hefur tilnefnt, um réttindi, eða afturkalla slík réttindi, þegar ekki er talið nægilega upplýst, að það séu þegnar hins aðilans, sem að verulegu leyti eigi og stjórn flugfélaginu eða þegar flugfélag þetta lætur undir höfuð leggjast að fylgja lögum og ákvæðum þess ríkis, sem félagið rekur loftferðir um, sbr. 5. gr. hér að ofan, eða fullnægir ekki skuldbindingum þeim, sem samningur þessi leggur því á herðar.

7. gr.

Samning þennan svo og samþykktir allar, sem gerðar eru í framhaldi af honum, skal skrásetja hjá alþjóðaflugmálastofnuninni.

8. gr.

Nú álitur annar hvor samningsaðili æskilegt að breyta einhverju ákvæði í viðbætinum við samning þennan, og getur hann þá farið þess á leit, að viðræður fari fram um málið milli flugmálayfirvalda í löndum samningsaðila. Slíkar viðræður skulu hefjast áður en 60 dagar eru liðnir frá því að beiðnin kom fram. Sérhver breyting, sem yfirvöld þessi kunna að koma sér saman um, tekur gildi þegar hún hefur verið staðfest með nótskiptum.

Nú tekur alþjóðasamningur um loftferðir gildi hjá báðum samningsaðilum, og skulu þeir þá sín á milli samræma ákvæði þessa samnings og viðbætisins við hann ákvæðum slíks alþjóðasamnings.

9. gr.

a) Samningsaðilar hafa komið sér saman um að vísa sérhverjura ágreiningi varðandi skýringu eða framkvæmd á samningi þessum eða viðbætinum, sem þeim hefur ekki tekizt að jafna með viðræðum sín á milli, til gerðardóms eða annars aðila eða stofnunar, sem þeim kemur saman um.

Artikkel VI.

Enhver av de kontraherende parter forbeholder seg rett til å nekte å innvilge eller til å tilbakekalle drifttillatelse for et luftfartsselskap, utpekt av den annen kontraherende part, i tilfelle den ikke er overbevist om at en vesentlig del av eiendomsretten til og den effektive kontroll med dette luftfartsselskap ligger hos den sistnevnte kontraherende parts statsborgere, eller hvis dette luftfartsselskap ikke, som foreskrevet i artikkel V ovenfor, overholder lover og bestemmelser i den stat innen hvis territorium det trafikerer, eller ikke oppfyller sine forpliktelser etter denne avtale.

Artikkel VII.

Denne avtale og alle andre avtaler i tilknytning til den skal registreres hos den Internasjonale Sivile Luftfartsorganisasjon.

Artikkel VIII.

I tilfelle av at den ene av de to kontraherende parter finner det ønskelig å endre noen bestemmelse i vedlegget til denne avtale, kan parten anmode om at de to kontraherende parter luftfartsmyndigheter skal samrå seg om dette. Slik samråding skal ta til innen 60 dager etter at begjæringen ble satt fram. Enhver endring som disse luftfartsmyndigheter er blitt enige om, trer i kraft etter å være blitt bekreftet ved en utveksling av diplomatiske noter.

Hvis en alminnelig flersidig luftfarts-overenskomst trer i kraft for begge de kontraherende parter, skal disse forhandle for å bringe denne avtale med vedlegg i samsvar med bestemmelsene i nevnte overenskomst.

Artikkel IX.

a) De kontraherende parter er enige om å henvise enhver tvist som ikke kan løses gjennom direkte forhandlinger, angående tolkning eller praktiseringen av denne avtale eller dens vedlegg, til en voldgiftsdomstol eller til en annen person eller annet organ som de i fellesskap har utpekt.

b) Samningsaðilar skuldbinda sig til að hlýða þeim úrskurði, sem upp kann að verða kveðinn.

c) Samningsaðilar geta með samkomulagi sín á milli lagt ágreininginn undir úrskurð ráðs alþjóðflugmálastofnunarinnar, sem stofnað var með samþykkt um alþjóðflugmál, er undirrituð var í Chicago hinn 7. desember 1944.

10. gr.

Hvor aðili um sig getur tilkynnt hinum, að hann vilji segja upp samningi þessum. Sé slík tilkynning send, skal samningurinn falla úr gildi 12 mánuðum eftir að hinn aðilinn tók við henni, nema samkomulag hafi orðið um að afturkalla tilkynninguna áður en fresturinn er liðinn.

11. gr.

Samningur þessi gengur í gildi þann dag, sem hann er undirritaður.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir fulltrúar, sem til þess hafa gild umboð frá hlutaðeigandi ríkisstjórnnum, ritað nöfn sín undir samning þennan og sett þar við innsigli sín.

Gert í Reykjavík, 14. júlí 1951, í tveimur eintökum á íslensku og norsku, og skulu báðir textar jafngildir.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands:

Bjarni Benediktsson,
utanríkisráðherra Íslands.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Noregs:

Thorgeir Anderssen-Rysst,
sérlegur sendiherra og ráðherra með umboði fyrir Noreg á Íslandi.

b) De kontraherende parter forplikter 81 seg til å rette seg etter en slik avgjørelse. 20. júlí

c) En slik tvist kan, hvis begge de kontraherende parter ønsker det, innbringes for rådet i den Internasjonale Sivile Luftfartsorganisasjon, opprettet ved Overenskomsten om Internasjonal Sivil Luftfart, undertegnet i Chicago den 7. desember 1944.

Artikkel X.

Enhver av de kontraherende parter må underrette den annen part hvis den ønsker å si opp denne avtale. En slik oppsigelse trer i kraft 12 måneder etter den dag da den annen kontraherende part mottok melding om oppsigelsen med mindre oppsigelsen er trukket tilbake etter overenskomst för utløpet av denne frist.

Artikkel XI.

Denne avtale skal tre i kraft den dag den blir underskrevet.

Til bekreftelse herav har de undertegnede, av sine respektive regjeringer behørig befullmektigede representanter, underskrevet nærværende avtale og forsynt den med sine segl.

Utferdiget i Reykjavík den 14. juli 1951 i to eksemplarer på norsk og islandsk som begge skal ha samme gyldighet.

For den norske regjering:

Thorgeir Anderssen-Rysst,
Norges overordentlige Sendemann og befullmektigede Minister i Island.

For den islandske regjering:

Bjarni Benediktsson,
Islands utenriksminister.

81

20. júlí

VIÐBÆTIR

I.

Ríkisstjórn Íslands heimilar ríkisstjórn Noregs að láta flugfélög, eitt eða fleiri, sem ríkisstjórn Noregs tilnefnir, starfrækja flugferðir á þeim leiðum, sem hér greinir:

1. Noregur — um millistöðvar — Ísland og stöðvar þar fyrir handan í báðar áttir.

II.

Ríkisstjórn Noregs heimilar ríkisstjórn Íslands að láta flugfélög, eitt eða fleiri, sem ríkisstjórn Íslands tilnefnir, starfrækja flugferðir á þeim leiðum, sem hér greinir:

1. Ísland — um millistöðvar — Noregur og stöðvar þar fyrir handan í báðar áttir.

III.

Þeim flugfélögum, sem tilnefnd hafa verið af öðrum samningsaðilanum í samræmi við ákvæði samningsins, skulu veitt réttindi til yfirferðar og viðkomu án flutningsréttinda á landsvæði hins aðilans, svo og réttindi til að taka við og skila farþegum, pósti og vörum í millilandaflutningi á ofangreindum flugleiðum.

IV.

Samningsaðilar eru ásáttir um:

a) að það flugvélarými, sem flugfélögin láta í té, skuli miða við flutningsþörfina;

b) að flugfélög landanna skuli gæta sameiginlegra hagsmuna sinna á þeim flugleiðum, sem báðir starfrækja, þannig að loftferðastarfsemi hvorugs ríkis sé íþyngt á ótilhlýðilegan hátt;

c) að í starfrækslu þeirra flugferða, sem í viðbætinum greinir, skuli fyrst og fremst stefna að því, að flugvélarýmið sé í samræmi við flutningsþörfina milli heimalands flugfélagsins og ákvörðunarlandsins;

d) að á ofangreindum stöðum og leiðum skuli framkvæma heimildina til að taka við og skila millilandaflutningi til eða frá þriðja ríki, í samræmi við þær reglur um skipulagningu flugmálanna, sem ríkisstjórnir beggja landanna fylgja,

VEDLEGG

I.

Den islandske regjering gir den norske regjering rett til ved et eller flere luftfartsselskaper, som den har utpekt, å drive følgende rute:

1. Norge — via mellomliggende steder — Island, og punkter bortenfor i begge retninger.

II.

Den norske regjering gir den islandske regjering rett til ved et eller flere luftfartsselskaper, som den har utpekt, å drive følgende rute:

1. Island — via mellomliggende steder — Norge, og punkter bortenfor i begge retninger.

III.

De luftfartsselskaper som hver av de kontraherende parter har utpekt i samsvar med avtalens betingelser, gis på den annen kontraherende parts territorium rett til overflyging og teknisk mellomadning så vel som rett til i internasjonal trafikk å sette av og ta opp passasjerer, post og gods på de ovennevnte ruter.

IV.

De kontraherende parter er enige om:

a) at den transportkapasitet som settes inn av de to lands luftfartsselskaper skal være avpasset etter trafikkbehovet;

b) at de to lands luftfartsselskaper på felles rutestrekninger skal ta hensyn til hverandres gjensidige interesser, slik at deres respektive ruter ikke påvirkes på utilbørlig måte;

c) at de ruter som er angitt i nærværende vedlegg, skal ha som hovedmål å skaffe tilveie en kapasitet som svarer til transportbehovet mellom det land selskapet hører hjemme i og det land som trafikken er bestemt for;

d) at retten til på angitte punkter og ruter å ta opp og sette av internasjonal trafikk som skal til eller kommer fra tredje land, skal brukes i samsvar med de av de to regjeringer anerkjente alminnelige prinsipper for planmessig ut-

og með því skilyrði, að flugvélarýmið sé miðað við:

1. flutningsþörfina milli upprunastaðar og ákvörðunarstaðar;
2. þær kröfur, sem gerðar eru um hagsýnan rekstur langleiðaflugsins; og
3. flutningsþörf svæðis, sem flogið er um, og sé þá tekið tillit til annarra ferða, sem haldið er uppi þar um slóðir.

V.

a) Fargjöld og flutningsgjöld skulu ákveðin á sanngjarnan hátt með sérstakri hliðsjón af sparnaði í rekstri, eðlilegum ágóða og þeim aðstæðum, sem sérstaklega eiga við á hverri leið, t. d. hraða og aðbúnaði.

b) Við ákvörðun gjaldanna skal tekið tillit til tillagna alþjóðaloftflutningasambandsins (IATA).

c) Nú liggja ekki fyrir neinar tillögur frá loftflutningasambandinu, og skulu þá íslenzku og norsku flugfélögin sín á milli ákveða fargjöld og flutningsgjöld á þeim hluta leiðanna, sem þau fljúga hæði um, og skulu þau, — ef ástæða þykir til —, ráðgast við flugfélög þriðja ríkis, sem að einhverju eða öllu leyti halda uppi flugferðum á sömu leiðum.

d) Gjöldin skulu háð samþykki flugmálastjórnna beggja landa.

e) Nú koma flugfélögin sér ekki saman um ákvörðun gjalda og skulu þá flugmálastjórnir beggja landanna gera sitt ýtrasta til að finna viðunandi lausn á málinu.

f) Ef eigi næst samkomulag, skal málinu skotið til úrskurðar gerðardóms samkvæmt 9. gr. samningsins.

vikling av luftfarten, og således at kapasiteten avpasses etter:

1. transportbehovet mellom opprinnelseslandet og bestemmelseslandene,
2. behovet for økonomisk drift av langdistanseruter, og
3. det bestående transportbehov i de områder som passerer, idet det tas hensyn til lokale og regionale ruter.

V.

a) Takstene skal fastsettes på rimelig nivå, idet det særlig tas hensyn til driftsøkonomien, rimelig fortjeneste, de takster som brukes av andre luftfartsselskaper og de særlige forhold som karakteriserer driften av hver enkel rute, så som fart og komfort.

b) Ved fastsetting av disse takster skal innstillinger fra International Air Transport Association bli tatt i betraktning.

c) Hvis slike innstillinger mangler, skal de utpekte norske og islandske luftfartsselskaper sammen bli enige om de passasjer- og godstakster som skal anvendes på strekninger av de avtalte ruter som er felles for deres selskaper, eventuelt etter samråding med tredje lands luftfartsselskaper som helt eller delvis driver ruter på de samme strekninger.

d) Disse takster skal forelegges de to lands kompetente luftfartsmyndigheter til godkjenning.

e) Såfremt luftfartsselskapene ikke kan bli enige om fastsettning av takstene, skal de to lands luftfartsmyndigheter gjøre sitt beste for å komme til en tilfredsstillende løsning.

f) I siste instans skal saken henvises til voldgift som forutsatt i avtalens artikkel IX.

81
20. júlí

Við undirritun samningsins voru eftirfarandi orðsendingar afhentar:

UTANRÍKISRÁÐUNEYTIÐ

Reykjavík, 14. júlí 1951.

Háttvirtí sendiherra,

Með tilvisun til loftferðasamnings milli Íslands og Noregs, sem undirritaður var í dag, leyfi ég mér að tilkynna yður, að samkvæmt 2. gr. a. í samningnum tilnefnið ríkisstjórn Íslands hér með Flugfélag Íslands h.f. og Loftleiðir h.f. til að

81 hafa á hendi flug á þeim leiðum, sem greindar eru í II. kafla viðbætisins við samn-
20. júlí inginn.

Í þessu sambandi leyfi ég mér að staðfesta það fyrir hönd ríkisstjórnar minnar, að í viðræðum þeim, sem fóru fram áður en samningurinn var undirritaður, varð samkomulag um eftirfarandi atriði:

1. Det Norske Luftfartselskab A/S (DNL) — sem starfar með Det Danske Luftfartselskab (DDL) og Aktiebolaget Aérotransport (ABA) og bera þessi þrjú félög þá heitið Scandinavian Airlines System (SAS) — er heimilt að halda uppi flugi á þeim leiðum, sem greindar eru í I. kafla viðbætisins við samninginn, með loftförum, áhöfnum og útbúnaði frá hvoru hinna tveggja flugfélaganna eða báðum.
2. Að svo miklu leyti sem Det Norske Luftfartselskab A/S (DNL) notar loftför, áhafnir og útbúnað hinna félaganna í Scandinavian Airlines System (SAS), gilda ákvæði samningsins um þau loftför, áhafnir og útbúnað eins og um væri að ræða loftför, áhafnir og útbúnað í eigu Det Norske Luftfartselskab (A/S) (DNL), og norska ríkisstjórnin og Det Norske Luftfartselskab (A/S) (DNL) bera að þessu leyti fulla ábyrgð samkvæmt samningnum.

Ég leyfi mér, háttvirtu sendiherra, að votta yður sérstaka virðingu mína.

Bjarni Benediktsson.

Sendiherra Noregs, Thorgeir Anderssen-Rysst, Reykjavík.

Reykjavík, 14. júlí 1951.

Kjære herr Utenriksminister,

Under henvisning til den luftfartssavtale mellom Norge og Island som idag er blitt underskrevet, har jeg den ære å meddele at den norske Regjering i samsvar med avtalens artikkel II a) utpeker Det Norske Luftfartsselskap A/S til å drive den rute som er anført i avsnitt I i vedlegget til avtalen.

I denne forbindelse har jeg den ære på vegne av min Regjering å bekrefte at det under de forhandlinger som gikk forut for underskrivningen av avtalen, ble oppnådd enighet om følgende: —

1. Det Norske Luftfartsselskap A/S (DNL) som samarbeider med Det Danske Luftfartsselskab (DDL) og Aktiebolaget Aerotransport (ABA) under betegnelsen Scandinavian Airlines System (SAS), kan drive den rute som er nevnt i avsnitt I i vedlegget til avtalen, med luftfartøyer, mannskaper og utstyr tilhørende hvert av de to andre luftfartsselskaber, eller dem begge.
2. I den utstrekning Det Norske Luftfartsselskap A/S (DNL) benytter luftfartøyer, mannskaper og utstyr tilhørende de andre selskaper som deltar i Scandinavian Airlines System (SAS), finner avtalens bestemmelser anvendelse på slike luftfartøyer, mannskaper og utstyr på samme måte som om disse tilhørte Det Norske Luftfartsselskap A/S (DNL), og den norske Regjering og Det Norske Luftfartsselskap A/S (DNL), påtar seg det fulle ansvar for dette i henhold til avtalen.

Jeg benytter denne anledning til å forsikre herr Utenriksministeren om min mest utmerkede høyaktelse.

Thorgeir Anderssen-Rysst.

H. E.

Herr Bjarni Benediktsson, Islands Utenriksminister, Reykjavík.

BRÁÐABIRGÐALÖG

82

26. sept.

um breyting á lögum nr. 22 30. jan. 1945, um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Samgöngumálaráðherra hefur tjáð mér, að óhjákvæmileg nauðsyn sé, vegna mjög erfiðra afkomuskilyrða sérleyfishafa á flestum sérleyfisleiðum, að sérleyfisgjöld samkvæmt lögum nr. 22 30. jan. 1945, um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum, verði lækkuð úr 7% í 3% af fargjöldum í farþegaflutningum með sérleyfisbifreiðum, og gildi lækkunin frá síðustu áramótum.

Vegna þessa gef ég út bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar á þessa leið:

1. gr.

Í 6. gr. laganna, í stað „7% — sjö af hundraði —“ komi: 3% — þrír af hundraði —.

2. gr.

Sérleyfisgjaldið skal frá 1. janúar 1951 að telja innheimt þannig breytt, eins og segir í 1. gr. bráðabirgðalaga þessara.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 26. september 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

AUGLÝSING

83

10. sept.

um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 47/1942 fyrir Háskóla Íslands.

Forseti Íslands hefur í dag samkvæmt tillögu ráðuneytisins fallizt á eftirfarandi breytingu á reglugerð nr. 47/1942 fyrir Háskóla Íslands:

32. gr. 5. liður orðist svo:

Íslenska, danska, sænska, norska, enska, þýzka, franska, latína, gríska, Íslands-saga, mannkynssaga, mannkynssaga og Íslandssaga, landafræði og jarðfræði, stærðfræði, eðlisfræði, efnafræði, náttúrufræði (líffræði, jurtafræði, dýrafræði og mannfræði), uppeldisfræði (sálar-, uppeldis- og kennslufræði og kennsluæfingar). Kennslan miðar að því að veita stúdentum haldgóða þekkingu í þessum fræðigreinum í því skyni, að þeir geti lokið B-A-prófi samkvæmt 52. gr.

50. gr. 2. málsgrein orðist svo:

Próf þetta þurfa þó ekki að taka stúdentar verkfræðideildar né þeir stúdentar

83 heimspekideildar, er lokið hafa 2 prófstigum í uppeldisfræðum, áður en þeir ganga 10. sept. undir fullnaðarpróf.

Aftan við 51. gr. bætist:

Þeir, sem lokið hafa kennara- eða meistaraþrófi öðlast kennararéttindi við gagnfræða- og menntaskóla með því að taka annað tveggja eitt prófstig í uppeldisfræðum, að undangengnu prófi í forspjallsvísindum, eða 2 prófstig í uppeldisfræðum (sbr. 50. gr.). Fræðslumálastjóri getur, ásamt kennurunum í uppeldisfræðum og heimspeki við háskólann, veitt undanþágu frá prófi þessu eða hluta þess, ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi.

52. grein hljóði svo:

B-A-próf.

Prófgreinar eru þessar:

1. Íslenska.
2. Danska.
3. Sænska.
4. Norska.
5. Enska.
6. Þýzka.
7. Franska.
8. Latína.
9. Gríska.
10. Íslandssaga.
11. Mannkynssaga.
12. Mannkynssaga og Íslandssaga.
13. Landafræði og jarðfræði.
14. Stærðfræði.
15. Eðlisfræði.
16. Efnafraði.
17. Náttúrufræði (líffræði, jurtafræði, dýrafræði og mannfræði).
18. Uppeldisfræði (sálar-, uppeldis- og kennslufræði og kennsluæfingar).

Stúdent hlýtur B-A-próf fyrir minnst 6 eða 7 prófstig, en í einni og sömu námsgrein verða mest tekin 3 stig. Hvert stig er miðað við ákveðnar þekkingarkröfur: 1. stig táknar minnstar kröfur, 2. stig meiri kröfur, 3. stig mestar kröfur. Ætlazt er til, að námstími til hvers prófstigs sé að jafnaði eitt kennslumisseri, og ber að miða kennsluna í hverri grein við það. Stúdent getur annað tveggja sameinað þrjár eða fjórar námsgreinar. Ef prófgreinar eru þrjár, skal taka 6 eða 7 stig samtals: próf í forspjallsvísindum, sem reiknast 1 stig, 2 stig í annarri grein og 3 stig í hinni þriðju (B-A-próf án kennararéttinda), eða í stað forspjallsvísinda 2 stig í uppeldisfræðum og svo 2 stig í annarri grein og 3 stig í hinni þriðju (B-A-próf með kennararéttindum). Ef prófgreinar eru fjórar, skal taka 7 eða 8 stig samtals: 2 stig í þremur greinum, auk forspjallsvísinda (B-A-próf án kennararéttinda), eða í stað forspjallsvísinda 2 stig í uppeldisfræðum og svo 2 stig í þremur greinum öðrum (B-A-próf með kennararéttindum). Ekki má taka minna en 2 stig í nokkurri námsgrein nema forspjallsvísindum, og í íslenzku og í sameinaðri mannkynssögu og Íslendingasögu verða ekki tekin færri en 3 stig. Stúdentspróf stærðfræðideildar í efnafraði, eðlisfræði og stærðfræði reiknast sem 1 stig í þessum greinum að því tilskildu, að stúdentinn hafi hlotið I. einkunn í viðkomandi grein.

Prófin eru bæði skrifleg og munnleg, í landafræði, náttúrufræðigreinum og uppeldisfræðum einnig verkleg. Námið skal öðru fremur miða við það, að menn

verði að prófi loknu hæfir kennarar við skóla gagnfræðastigsins og aðra þá fram- 83
haldsskóla, þar sem viðkomandi greinar eru kenndar.

10. sept.

Þeir nemendur, sem í prófi sínu hafa lokið 2 stigum í uppeldisfræðum, hafa
þar með fullnægt ákvæðum 13. greinar laga nr. 16/1947, um menntun kennara, að
því er tekur til skóla gagnfræðastigsins.

Hér með er úr gildi felld auglýsing nr. 91 frá 28. des. 1950.

Í menntamálaráðuneytinu, 10. september 1951.

Björn Ólafsson.

Birgir Thorlacius.

FORSETABRÉF

84

um að reglulegt Alþingi 1951 skuli koma saman til fundar
mánudaginn 1. október 1951.

17. sept.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt:

Ég hef ákveðið, samkvæmt tillögu forsætisráðherra, að reglulegt Alþingi 1951
skuli koma saman til fundar mánudaginn 1. október 1951.

Um leið og ég birti þetta, er öllum, sem setu eiga á Alþingi, boðið að koma
nefndan dag til Reykjavíkur og verður þá Alþingi sett að lokinni guðspjónustu í
dómkirkjunni, er hefst kl. 13,30.

Gjört í Reykjavík, 17. september 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

AUGLÝSING

85

um breyting á forsetaúrskurði frá 14. marz 1950, um skipun og
skipting starfa ráðherra o fl.

9. okt.

Forseti Íslands hefur í dag fallizt á tillögu forsætisráðherra um eftirfarandi
breyting á forsetaúrskurði frá 14. marz 1950, um skipun og skipting starfa ráð-
herra o. fl.:

Við III. lið:

Orðin „utanríkisverzlun með sjávarafurðir“ falli burt, en í staðinn komi: út-
flutningsverzlun. Aftan við liðinn bætist: Iðnaðarmál, þar undir iðnskólar, iðnaðar-
nám, iðnfélög. Eftirlit með verksmiðjum og vélum. Einkaleyfi.

Við V. lið:

Aftan við liðinn bætist: Mælitækja- og vogaráhaldamál. Veðurstofan.

- 85 Við VI. lið:
9. okt. Í stað orðanna „Útanríkisverzlun með sjávarafurðir“ komi: Útflutningsverzlun. Eimskipafélag Íslands. Niður falli: Iðnaðarmál Einkaréttarleyfi. Einnig orðið „Veðurstofan“.

Þetta birtist hér með þeim, er hlut eiga að máli.

Í forsætisráðuneytinu, 9. október 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Birgir Thorlacius.

- 86
10. okt.

L Ö G

um heimild til lántöku vegna landbúnaðarframkvæmda.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að taka að láni allt að 20 millj. króna eða jafnvirði þeirra í erlendri mynt og endurlána Búnaðarbanka Íslands með sömu kjörum og lánið er tekið.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 10. október 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

- 87
13. okt.

L Ö G

um heimild til lántöku vegna áburðarverksmiðjunnar.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að taka að láni allt að 16 millj. króna eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendum gjaldeyri og endurlána Áburðarverksmiðjunni h.f. með sömu kjörum og lánið er tekið.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 13. október 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

AUGLÝSING

88

13. okt.

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, herra Sveinn Björnsson, fór í dag til útlanda og mun dvelja erlendis nokkrar vikur.

Í fjarveru hans fara forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Í forsætisráðuneytinu, 13. október 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Birgir Thorlacius.

AUGLÝSING

89

8. nóv.

um bráðabirgða verzlunar- og siglingasamning milli Íslands og Sambandslýðveldisins Þýskalands og samkomulag um vernd höfundaréttar og einkaréttar í atvinnurekstri.

Hinn 19. desember 1950 var undirritaður í Frankfurt am Main bráðabirgða verzlunar- og siglingasamningur milli Íslands og Vestur-Þýskalands ásamt bókun um vernd höfundaréttar og einkaréttinda í atvinnurekstri. Íslensk þýðing fylgir auglýsingu þessari, sbr. fylgiskjal I og II.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 8. nóvember 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

Fylgiskjal I.

Bráðabirgða verzlunar- og siglingasamningur milli lýðveldisins Íslands og Sambandslýðveldisins Þýskalands.

Með það fyrir augum að efla svo sem framast er unnt verzlun og siglingar milli lýðveldisins Íslands og sambandslýðveldisins Þýskalands hafa ríkisstjórnir beggja landanna gert með sér eftirfarandi samning:

1. gr.

Samningsaðiljarnir munu leitast við að koma á eðlilegu verzlunarsambandi og efla vöru- og þjónustuskipti sín á milli.

2. gr.

Hvor samningsaðilja mun veita hinum beztu kjör. Öll hlunnindi, ívilnanir eða undanþágur, sem annar samningsaðiljanna veitir, að því er snertir vörur, sem fluttar eru inn frá einhverju öðru landi, eða fluttar eru út til einhvers annars lands, skulu einnig gilda um allar sams konar vörur, sem fluttar eru inn frá landssvæði hins samn-

89 ingsaðiljans eða fluttar út þangað. Þetta skal gilda um tolla, skatta og sérhver önnur
8. nóv. gjöld, sem lögð eru á í sambandi við inn- eða útflutninginn.

Skip undir fána annars samningsaðiljanna skulu í höfnum hins samningsaðiljans njóta jafn góðrar meðferðar varðandi skatta, álögur og gjöld, og þjónustu, sem veitt er skipum frá hvaða öðru landi sem er.

3. gr.

Fulltrúar beggja ríkisstjórnanna munu hittast með vissu millibili til að athuga þróun verzlunar og siglinga milli landanna.

4. gr.

Samningur þessi tekur gildi við undirskrift fulltrúa beggja ríkisstjórnanna. Hann gildir til 31. marz 1951 og framlengist síðan sjálfkrafa um eitt ár í senn, ef honum er ekki sagt upp af öðrum hvorum samningsaðiljanum með þriggja mánaða fyrirvara. Ef slík uppsögn er ekki fyrir hendi munu ofangreindir fulltrúar hittast svo fljótt sem verða má, til þess að semja um frekari framkvæmd vöru- og þjónustuskiptanna.

Gjört í Frankfurt a. M. hinn 19. desember 1950 í tveimur eintökum.

Undirritun til bráðabigða
fyrir ríkisstjórn Sambandslýðveldisins
Þýskalands:

Lu. 16/10 1950
(Dr. von Lupin)

Undirskrift fyrir ríkisstjórn Sambands-
lýðveldisins Þýskalands:

v. Maltzan.

Undirritun til bráðabirgða
fyrir ríkisstjórn lýðveldisins
Íslands:

V. F. 16/10 1950
(Vilhjálmur Finsen)

Undirskrift fyrir ríkisstjórn lýðveldisins
Íslands:

Vilhjálmur Finsen.

Fylgiskjal II.

Bókun um samningsumleitanir milli ríkisstjórnar lýðveldisins Íslands og ríkisstjórnar Sambandslýðveldisins Þýskalands um vernd höfundaréttar og einkaréttinda í atvinnurekstri.

Milli ríkisstjórnar lýðveldisins Íslands og ríkisstjórnar Sambandslýðveldisins Þýskalands hefur orðið samkomulag um eftirfarandi:

1. Hvor samningsaðilja skal veita ríkisborgurum hins samningsaðiljans sama rétt og sínum eigin ríkisborgurum að því er varðar öflun, eign og endurnýjun einkaréttinda í atvinnurekstri (einkaleyfi, iðnfyrirmyndir, sýnishorn, vörumerki) forlags- og höfundaréttinda að ritum og tónverkum. Skulu réttindi þessi veitt án tillits til þess, hvort þau voru vernduð, tilkynnt eða notuð fyrir 8. maí 1945.

2. Hvor aðilja lýsir sig reiðubúinn til að endurnýja réttindi, sem nefnd eru undir 1. og hafa fallið niður fyrir hernaðaraðgerðir, enda berist honum um það beiðni frá ríkisborgurum hins aðiljans.

3. Bókun þessi nær til hernámssvæða Bandaríkja Ameríku, Stóra Bretlands og Frakklands í Berlín og úthverfum hennar.

4. Bókun þessi tekur gildi samtímis bráðabirgðaverzlunar- og siglingasamningi 89 • þeim milli ríkisstjórna beggja landanna, er var undirritaður til bráðabirgða 16. 8. nóv. október 1950.

Gjört í Frankfurt a. M. í tveimur eintökum hinn 19. desember 1950.

Undirritað fyrir
ríkisstjórn Íslands:

Vilhj. Finsen.

Undirritað fyrir ríkisstjórn Sambands-
lýðveldisins Þýskalands:

v. Maltzan.

AUGLÝSING

um viðskiptasamning milli Íslands og Vestur-Þýskalands.

90

19. nóv.

Viðskiptasamningur sá milli Íslands og Vestur-Þýskalands, er undirritaður var til bráðabirgða 15. marz 1950, sbr. Stj.tíð. 1950, A., nr. 41, var endanlega undirritaður hinn 8. desember 1950.

Hinn 19. desember 1950 fór fram í Frankfurt am Main bráðabirgðaundirskrift undir bókun um framlengingu ofanefnds viðskiptasamnings til ársloka 1951. Endanleg undirskrift undir bókun þessa fór fram 4. september 1951. Bókun þessi fer hér á eftir í íslenskri þýðingu:

Bókun um samningaumleitanir milli fulltrúa lýðveldisins Íslands og fulltrúa Sambandslýðveldisins Þýskalands um vöruskipti milli lýðveldisins Íslands og Sambandslýðveldisins Þýskalands á árinu 1951.

1. gr.

Fulltrúar lýðveldisins Íslands og Sambandslýðveldisins Þýskalands ákveða, að „Samningur um viðskipti milli lýðveldisins Íslands og Sambandslýðveldisins Þýskalands fyrir tímabilið 15. marz til 31. desember 1950“, er undirritaður var til bráðabirgða 15. marz 1950, skuli gilda áfram fyrir almanaksárið 1951.

2. gr.

Samkomulag það, sem felst í 1. gr., skal gilda fyrir framlengingartímabilið með eftirfarandi viðbótum:

1. Fylgiskjal C., þ. e. Bókun um sölu á fiski og síld frá Íslandi til Sambandslýðveldisins fellur úr gildi 31. desember 1950.

2. Í síðasta lagi í apríl 1951 skal koma saman nefnd sérfróðra manna frá báðum ríkisstjórnunum, er síðan leggur fyrir þær tillögur um skiptingu á heildar fisk- og síldarmagni því, er viðskiptasamningurinn gerir ráð fyrir að afhent verði, að verðmæti 2.5 millj. dollara, hvað snertir tegundir og tímamörk og enn fremur um fyrirkomulag innflutningsins.

3. Samkomulag er um, að hækka megi 2.5 millj. dollara upphæðina, ef það samrýmist innflutningsþörfum Sambandslýðveldisins.

4. Samkomulag er um, að báðar ríkisstjórnirnar hafi rétt til að stöðva innflutning, sem ráðgerður er samkvæmt bókun þessari, ef slíkur innflutningur myndi leiða til alvarlegra truflana í þjóðarþúskapnum. Ef til slíks kemur, eru báðar ríkis-

- **90** stjórnirnar reiðubúnar að taka þegar í stað upp viðræður um ástandið og leitast við 19. nóv. að finna með stuttum fyrirvara lausn vandamállanna, er báðir aðilar geta sætt sig við.

Gjört í Bonn am Rhein hinn 4. sept. 1951 í tveimur eintökum.

Fyrir ríkisstjórn
lýðveldisins Íslands.

Bráðabirgðaundirskrift:

V. F. 19/12/50

(Vilhjálmur Finsen).

Fyrir ríkisstjórn lýðveldisins
Íslands.

Undirskrift:

Vilhjálmur Finsen.

Fyrir ríkisstjórn
Sambandslýðveldisins Þýskalands.

Bráðabirgðaundirskrift:

Dr. K. E. 19/12/50

(Dr. Karl Erdmann).

Fyrir ríkisstjórn
Sambandslýðveldisins Þýskalands.

Undirskrift:

Dr. v. Maltzan.

Fundur sá, sem ráðgerður er í 2. gr. 2. í framanskráðri bókun, var haldinn 28. maí 1951, og leiddi hann til samkomulags um þau atriði, er honum var ætlað að fjalla um samkvæmt nefndri grein.

Þetta er hér með gert almeningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, hinn 19. nóvember 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

91

L Ö G

17. nóv.

um heimild fyrir ríkisstjórnina til að innheimta skemmtanaskatt með viðauka árið 1952.

HANDHAFAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Skemmtanaskatt samkvæmt lögum nr. 56 31. maí 1927 skal árið 1952 heimilt að innheimta af kvikmyndasýningum með 200% álagi og af öðrum skemmtunum með 20% álagi. Þó skulu leiksýningar, hljómleikar og söngskemmtanir innlendra manna undanþegnar álaginu, svo og sýningar á íslenskum kvikmyndum.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 17. nóvember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.

Jón Ásbjörnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

FORSETABRÉF

92

13. okt.

um breytingu á forsetabréfi nr. 114/1945, um starfsháttu orðunefndar.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt:

Samkvæmt tillögu forsætisráðherra fellst ég á að gera svofellda breytingu á forsetabréfi nr. 114/1945:

Við 4. gr.: Í stað orðsins „tuttugu“ komi: tuttugu og fimm.

Gjört í Reykjavík, 13. október 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

L Ö G

93

27. nóv.

um breyting á lögum nr. 97 12. des. 1945, um breyting á lögum nr. 44
19. júní 1933, um stofnun happdrættis fyrir Ísland.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki
voru:

1. gr.

Í stað „25000“ í 1. gr. laganna komi: 30000.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. nóvember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.

Jón Ásbjörnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

94

27. nóv.

L Ö G

um heimild fyrir ríkisstjórnina til að innheimta ýmis gjöld 1952 með viðauka.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að innheimta á árinu 1952 með viðauka eftirtalin gjöld til ríkissjóðs:

- a. Með 50 % viðauka eignarskatt samkv. 14. gr. laga nr. 6 1935, álagðan á árinu 1952.
- b. Með 100 % viðauka vitagjald samkv. lögum nr. 17 11. júlí 1911 og síðari lögum um breyting á þeim lögum.
- c. Með 140 % viðauka aukatekjur ríkissjóðs, sem taldar eru í lögum nr. 27 27. júní 1921, að undanteknum gjöldum samkv. VII. kafla laganna, sem innheimtist með 75 % álagi.
- d. Með 140 % viðauka stimpilgjald, leyfisbréflagjald og lestagjald.
- e. Með 200 % viðauka gjöld samkv. IX. kafla laga nr. 68 5. júní 1947, um eftirlit með skipum, að undanskildum gjöldum samkv. 58. gr. laganna.
- f. Með 560 % álagi gjald af innlendum tollvörutegundum samkv. lögum nr. 60 1939, nema af gosdrykkjum samkv. 1. tölulið 4. kafla, 2. gr., með 680 % álagi, öli samkv. 3. tölulið sama kafla með 740 % álagi og kaffibæti samkv. 1. lið 3. kafla með 50 % álagi.

2. gr.

Álagið skal reikna þannig, að hver gjaldeining hækki um þann hundraðshluta, sem um ræðir í 1. gr., en broti úr eyri, sem myndast við viðbót þessa, skal sleppt.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952.

Gjört í Reykjavík, 27. nóvember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.

Jón Ásbjörnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

95

27. nóv.

um breyting á lögum nr. 120/1950, um aðstoð til útvegsmanna (lántökuheimild).

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

7. gr. laganna orðist svo:

Stofnfé sjóðsins má nema allt að kr. 20 000 000.00, og skal þess aflað þannig:

- a. Ríkisstjórninni heimilast að taka allt að kr. 7 500 000.00 að láni til 10 ára og endurlána sjóðnum með sömu kjörum og lánið er tekið. Þó er ríkisstjórninni heimilt að taka upp samninga hvenær sem er á námstímanum um aukaafborgun af láninu, enda sé jafnframt veitt fé til slíkrar aukaafborgunar á fjárlögum.
- b. Stjórn skuldaskilasjóðs heimilast að taka allt að kr. 12 500 000.00 að láni, og ábyrgist fjármálaráðherra fyrir hönd ríkissjóðs greiðslu lánsins.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. nóvember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.

Jón Ásbjörnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

96

28. nóv.

um breyting á lögum nr. 120 28. des. 1950, um aðstoð til útvegsmanna.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Siðasta málsgrein 10. gr. laganna orðist svo:

Lánveitingum úr sjóðnum skal lokið 1. ágúst 1951.

2. gr.

14. gr. 4. mgr. breytist þannig:

Í stað orðanna „1. júlí 1951“ komi: 1. ágúst 1951.

3. gr.

Aftan við fyrri mgr. 19. gr. bætist: Nú virðist framtalin en ólýst krafa ekki tortryggileg, og skal þá heimilt að taka hana upp í frumvarp til skuldaskila, sbr. 21. gr.

96

28. nóv.

Aftan við fyrri málslið 22. gr. bætist: Þá lánardrottna þarf þó ekki að boða, sem gert er ráð fyrir í frumvarpi, sbr. 21. gr., að fái kröfur sínar greiddar að fullu.

4. gr.

Framan við 24. gr. komi:

5. gr.

Þeir kröfuhafar einir, er lýst hafa kröfum sínum, áður en boðað er til skuldheimtumannafundar, og ekki er gert ráð fyrir í frumvarpi samkvæmt 21. gr. að fái fulla greiðslu, eiga atkvæðisrétt um frumvarp til skuldaskila.

6. gr.

Aftan við 26 gr. bætist: nema um sé að ræða skuldir samkvæmt 1.—3. tölulið 1. greinar.

7. gr.

Aftan við 27. gr. laganna koma tvær nýjar málsgreinar, svo hljóðandi:

Nú er stjórn Skuldaskilasjóðs sammála um, að nauðsyn beri til að veita eftirgjöf á veðskuldum umfram það, sem heimilað er í 1. tölulið þessarar greinar, í því skyni að koma hlutaðeigandi útgerð á heilbrigðan grundvöll, þá skal sjóðsstjórninni heimilt, að fengnu samþykki ríkisstjórnarinnar, að veita eftirgjöf á einhverjum hluta veðskulda við styrktar- og lánasjóð, framkvæmdasjóð ríkisins og ríkissjóð.

Þann hluta umræddra lána, sem hlutaðeigandi útgerðarfyrtæki verður talið fært að standa undir, er sjóðsstjórninni heimilað að greiða með skuldabréfum sjóðsins, og má lán úr sjóðnum þá fara fram úr því hámarki, sem segir í 10. gr., sbr. þó 11. gr.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 28. nóvember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.

Jón Ásbjörnsson.

(L. S.)

Ólafur Thors.

97

28. nóv.

L Ö G

um breyting á lögum nr 10 15. apríl 1928, um Landsbanka Íslands.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

20. gr. laga nr. 10 15. apríl 1928 er úr gildi numin.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 28. nóvember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.

Jón Ásbjörnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

L Ö G

98
3. des.

um breyting á lögum nr. 47/1950, um breyting á lögum nr. 44 frá 9. maí 1947,
um varnir gegn útbreiðslu næmra sauðfjársjúkdóma og útrýmingu þeirra.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki
voru:

1. gr.

Í stað „4%“ í 1. efnismálsgr. 6. gr. laganna (40. gr. 1. nr. 44/1947) komi: 6%.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og tekur ákvæði þeirra einnig til þeirra ríkis-
skuldabréfa, er þegar hafa verið gefin út samkvæmt lögum nr. 47/1950.

Gjört í Reykjavík, 3. desember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.
(L. S.)

Jón Ásbjörnsson.

Hermann Jónasson.

L Ö G

99
3. des.

um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að leyfa h.f. Hval innflutning
á fjórum hvalveiðiskipum.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki
voru:

1. gr.

Ráðherra er heimilt að leyfa h.f. Hval innflutning á fjórum hvalveiðiskipum,
þótt eldri séu en 12 ára, sbr. 38. gr. laga nr. 68/1947.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 3. desember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.
(L. S.)

Jón Ásbjörnsson.

Ólafur Thors.

100

7. des.

L Ö G

um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19 12. febr. 1940.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Í stað orðanna „konunginn“ og „konungsvald“ í 99. gr., 2. mgr. 100. gr. og 1. málsg. 101. gr. almennra hegningarlaga komi: „forsetann“ og „forsetavald“.

2. gr.

2. málsg. 101. gr. laganna orðist svo:

Sé slíkum verknaði beint gegn nánustu vandamönnum forsetans, þannig að álíta meg, að broti sé stefnt að heimili hans, má auka refsingu svo, að við hana sé bætt allt að helmingi hennar.

3. gr.

Á eftir orðunum „Hver sem leitast við að aftra því“ í upphafi 102. gr. laganna bætist inn í orðin: „að fram fari kjör forseta“, o. s. frv.

4. gr.

Hvarvetna þar, sem í lögunum segir: „í konunglegri tilskipun“ (33., 37., 43., 45., 47., 266. greinar), komi: „með reglugerð“.

Í stað „konungur“ (85. gr. 1. og 2. málsg.) og „konung“ (149. gr.) komi: „forseti“ og „forsetann“.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 7. desember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.

Jón Ásbjörnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

101

10. des.

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, herra Sveinn Björnsson, kom í dag úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytinu, 10. desember 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Birgir Thorlacius.

FJÁRLÖG

fyrir árið 1952.

102

28. des.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Tekjur:

1. gr.

Árið 1952 er ætlazt til, að tekjur ríkissjóðs verði svo sem talið er í 2.—5. gr. og að þeirra verði aflað með tekjugreinum, sem þar eru taldar.

2. gr.

Áætlað er, að þessir skattar og tollar nemi:

	kr.	kr.
1. Tekju- og eignarskattur, að meðtöldum tekjuskattsauka	45 000 000	
2. Stríðsgróðaskattur 3000000		
Þar af hluti bæjar- og sveitarfélaga 1500000		
	1 500 000	
		46 500 000
3. Vörumagnstollur	22 500 000	
4. Verðtollur	105 000 000	
5. Innflutningsgjald af benzíni	9 500 000	
6. Gjald af innlendum tollvörum	7 500 000	
		144 500 000
7. Fasteignaskattur	700 000	
8. Lestagjald af skipum	250 000	
9. Bifreiðaskattur	3 000 000	
		3 950 000
10. Aukatekjur	3 100 000	
11. Stimpilgjald	7 000 000	
12. Vitagjald	900 000	
13. Leyfisbréfgjald	100 000	
14. Erfðafjárskattur	300 000	
15. Veitingaskattur	2 500 000	
16. Útflutningsleyfagjöld	300 000	
		14 200 000
17. Söluskattur		77 000 000
18. Leyfisgjöld		1 700 000
Samtals ...	. . .	287 850 000

Tekjur af rekstri ríkisstofnana eru áætlaðar:

	kr.	kr.
A.		
1. Rekstrarhagnaður landssímans	3 276 000	
2. — áfengisverzlunar	53 000 000	
3. — tóbakseinkasölu	28 500 000	
4. — ríkisútvarps	389 032	
5. — ríkisprentsmiðju	275 000	
6. — landssmiðju	49 046	
7. — Bessastaðabús	4 300	
		85 493 378
÷ Rekstrarhalli póstsjóðs		600 000
Samtals ...	. . .	84 893 378
<i>Sundurliðun.</i>		
<i>1. Póstsjóður.</i>		
I. Tekjur		9 720 000
II. Gjöld:		
1. Póststjórnarkostnaður	465 000	
2. Pósthúsið í Reykjavík	4 170 000	
3. Önnur pósthús	2 475 000	
4. Póstflutningar	2 700 000	
5. Önnur gjöld	506 000	
6. Fyrning af fasteignum	4 000	
		10 320 000
Rekstrarhalli, færður á 3. gr. A.	. . .	600 000
<i>2. Landssíminn.</i>		
I. Tekjur		35 505 000
II. Gjöld:		
a. Til starfrækslu landssímans m. m.:		
1. Kostn. við aðalskrifstofu landssímans	1520000	
2. Ritsímastöðin í Reykjavík	3922000	
3. Loftskýtastöðin í Reykjavík	410000	
4. Stuttbylgjustöðin í Reykjavík	900000	
5. Bæjarsíminn í Reykjavík og Hafnarfirði	6530000	
6. Birgðahúsið	445000	
7. Ritsímastöðin á Akureyri	1055000	
8. Ritsímastöðin á Seyðisfirði	460000	
9. Ritsímastöðin á Ísafirði	517000	
10. Símastöðin í Hrútafirði	430000	
11. Símastöðin í Vestmannaeyjum	530000	
12. Símastöðin á Siglufirði	560000	
13. Til annarra símastöðva og eftirlits- stöðva	4020000	
		21 299 000
b. Eyðublöð, prentkostnaður, ritföng m. m.	600 000	
c. Viðbót og viðhald stöðva	1 870 000	
d. Viðhald landssímanna	6 810 000	
e. Framhaldsgjald	220 000	
f. Ýmis gjöld	230 000	

3. gr.

102

28. des.

	kr.	kr.
g. Fyrning á húsum og áhöldum	450 000	
h. Vextir af lánum	400 000	
i. Almannatryggingar	350 000	
		32 229 000
Fært á 3. gr. A. 1	. . .	3 276 000
<i>Eignabreytingar landssímans.</i>		
Út.		
I. Afborganir af lánum og til húsakaupa		850 000
II. Til viðauka símakerfa, smærri efnis- og áhaldakaupa		1 310 000
III. Til talstöðva í báta og skip		220 000
IV. Til loftskýstastöðva í skip		100 000
V. Til aukningar bæjarsímans í Reykjavík	500 000	
÷ Úr stofngjaldasjóði	500 000	
VI. Til nýrra landssímalína		450 000
VII. Til notendasíma í sveitum að frádregnum stofngjöldum		1 740 000
Fært á 20. gr. Út I. 2. og III.	. . .	4 670 000
<i>3. Áfengisverzlun ríkisins.</i>		
I. Tekjur (brúttó hagnaður)		59 915 345
II. Gjöld:		
1. a. Grunnlaun með uppbót	1460885	
b. Verðlagsuppbót	565460	
		2 026 345
2. Kostnaður við áfengisútsölur	625 000	
3. Annar rekstrarkostnaður	1 014 000	
4. Tillag til gæzlúvistarsjóðs	750 000	
5. Útsvar	2 500 000	
		6 915 345
Fært á 3. gr. A. 2	. . .	53 000 000
<i>4. Tóbakseinkasala ríkisins.</i>		
I. Tekjur (brúttó hagnaður)		31 751 531
II. Gjöld:		
1. a. Grunnlaun með uppbót	636771	
b. Verðlagsuppbót	243760	
		880 531
2. Annar rekstrarkostnaður	1 271 000	
3. Útsvar	1 100 000	
		3 251 531
Fært á 3 gr. A. 3	. . .	28 500 000
<i>5. Ríkisútvarpið.</i>		
I. Tekjur:		
a. Afnotagjöld	4 375 000	
b. Aðrar tekjur	1 800 000	
		6 175 000

102
28. des.

II. Gjöld:

a. Laun:

1. Grunnlaun með uppbót	1570226
2. Verðlagsuppbót	587165
3. Aukavinna	184500

2 341 891

b. Útvarpsefni

1 320 000

c. Skrifstofukostnaður

475 000

d. Húsaleiga, ljós og hiti og ræsting

235 000

e. Til útvarpsstöðva

800 000

f. Til hleðslustöðva, viðgerðarferða o. fl.

100 000

g. Iðgjöld í Lífeyrissjóð og til Tryggingastofnunar ríkisins

125 000

h. Vegna höfundalaganna

160 000

i. Óviss útgjöld

60 000

j. Bifreiðakostnaður

65 000

k. Fyrning á húsum og vélum

110 000

5 791 891

III. Rekstur viðgerðarstofu og viðtækjasmiðju:

a. Tekjur

560 000

b. Gjöld:

1. Laun:

a. Grunnlaun með uppbót .. 222808

b. Verðlagsuppbót

309577

2. Efni

140000

3. Annar kostnaður

104500

554 077

5 923

IV. Rekstur viðtækjaverzlunar:

a. Tekjur

550 000

b. Gjöld:

1. Laun:

a. Grunnlaun með uppbót .. 209217

b. Verðlagsuppbót

288104

2. Annar kostnaður

145940

434 044

115 955

115 955

Til Þjóðleikhússins

Fært á 3. gr. A. 4

. . .

389 032

6. Ríkisprentsmiðjan Gutenberg.

I. Tekjur (prentvinna)

3 447 573

II. Gjöld:

1. a. Laun starfsmanna:

1. Grunnlaun með uppbót .. 180535

2. Verðlagsuppbót

245703

		kr.	kr.	102 28. des.
b. Vinnulaun og aðkeypt vinna:				
1. Grunnlaun	1225000			
2. Verðlagsuppbót	453250			
	1678250			
2. Efnivörur		1 923 953		
3. Véla rekstur og viðhald		800 000		
4. Annar kostnaður		75 000		
5. Fyrning		298 620		
		75 000		
			3 172 573	
Fært á 3. gr. A. 5		. . .	275 000	
7. Áburðarsala ríkisins.				
a. Laun:				
1. Grunnlaun með uppbót	104907			
2. Verðlagsuppbót	40137			
	145044			
b. Annar kostnaður	350000			
		495 044		
÷ Tekjur af vörusölu og fasteignum		495 044		
8. Grænmetisverzlun ríkisins.				
a. Laun:				
1. Grunnlaun með uppbót	157361			
2. Verðlagsuppbót	60206			
	217567			
b. Annar kostnaður	450000			
		667 567		
÷ Tekjur af vörusölu og fasteignum		667 567		
9. Landssmiðjan.				
I. Tekjur (ágóði af seldri vinnu, vörum o. fl.)			1 681 439	
II. Gjöld:				
1. Laun starfsmanna:				
a. Grunnlaun með uppbót	345294			
b. Verðlagsuppbót	122599			
		467 893		
2. Vextir		181 500		
3. Fyrning		415 000		
4. Annar kostnaður		568 000		
			1 632 393	
Fært á 3. gr. A. 6		. . .	49 046	
10. Tunnuverksmiðjur ríkisins.				
I. Tekjur			3 825 000	
II. Gjöld:				
1. Laun stjórnar og fastra starfsmanna		49 000		
2. Efniskaup (tunnustafir og járn)		2 720 000		

3. gr.

	kr.	kr.
3. Verkalaun	450 000	
4. Annar kostnaður	606 000	3 825 000
<i>11. Innkaupastofnun ríkisins.</i>		
I. Tekjur af vörusölu		207 119
II. Gjöld:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót	90798	
b. Verðlagsuppbót	31821	
	122 619	
2. Húsaleiga, ljós, hiti og ræsting	29 000	
3. Vextir	32 500	
4. Annar kostnaður	23 000	207 119
<i>12. Ríkisbúið á Bessastöðum.</i>		
I. Tekjur		420 000
II. Gjöld		415 700
Fært á 3. gr. A. 7	. . .	4 300
B.		
Tekjur af fasteignum ríkissjóðs eru áætlaðar		10 000

4. gr.

Tekjur af verðbréfum, bankainnstæðum, hlutafjäreign o. fl.

	kr.	kr.
1. Vextir af veðdeildarbréfum Landsbanka Íslands		45 000
2. Vextir af stofnfé Landsbanka Íslands 6% af 3 millj. ..		180 000
3. Aðrir vextir		1 250 000
4. Arður af hlutafjäreign		460 000
Samtals ...	. . .	1 935 000

5. gr.

Óvissar tekjur eru áætlaðar 1 500 000 krónur.

II. KAFLI

102

Gjöld:

28. des.

6. gr.

Árið 1952 eru veittar til gjalda fjárhæðir þær, sem tilgreindar eru í 7.—19. gr.

7. gr.

Vextir af lánum ríkissjóðs eru taldir:

	kr.	kr.
1. Innlend lán		3 432 000
2. Lán í dönskum krónum		351 775
Samtals ...	. . .	3 783 775

8. gr.

Kostnaður við æðstu stjórn landsins:

	kr.	kr.
I. 1. Laun forseta Íslands	91 535	
2. Risna	70 000	
3. Ferðakostnaður	5 000	
		166 535
II. Skrifstofa forseta í Reykjavík		57 000
III. Bifreiðakostnaður		92 000
IV. Forsetasetrið að Bessastöðum		115 000
V. Bessastaðakirkja		7 500
Samtals ...	. . .	438 035

9. gr.

Til alþingiskostnaðar og yfirskoðunar ríkisreikninga er veitt:

	kr.	kr.
1. Til alþingiskostnaðar		3 500 000
2. Til yfirskoðunar ríkisreikninga		42 000
3. Fyrning á alþingishúsi (sjá 20. gr.)		2 170
Samtals ...	. . .	3 544 170

Til ríkisstjórnarinnar er veitt:

I. Stjórnarráðið:

1. Til ráðherra:

a. Laun:

1. Grunnlaun með uppbót ..	297000
2. Verðlagsuppbót	92026

389026

b. Til risnu samkvæmt reikningi 40000

c. 1. Húsaleiga forsætisráðherra	3000
2. Húsaleiguuppbót	1260

4260

d. Ríkisráð 9000

442 286

2. Til ráðuneytanna:

a. Atvinnumálaráðuneytið, laun:

1. Grunnlaun með uppbót ..	164988
2. Verðlagsuppbót	57711

222699

b. Dómsmálaráðuneytið, laun:

1. Grunnlaun með uppbót ..	404874
2. Verðlagsuppbót	147812

552686

c. Félagsmálaráðuneytið, laun:

1. Grunnlaun með uppbót ..	239361
2. Verðlagsuppbót	86706

326067

d. I. Fjármálaráðuneytið, laun:

1. Grunnlaun með uppbót	317452
2. Verðlagsuppbót	114969

432421

II. Endurskoðunardeild fjármálaráðuneytisins, laun:

1. Grunnlaun með uppbót	479963
2. Verðlagsuppbót	173400

653363

e. Forsætis- og menntamálaráðuneytið:

a. Laun:

1. Grunnlaun með uppbót	176562
2. Verðlagsuppbót	66472

243034

b. Fálkaorðan 15000

258034

f. Samgöngumálaráðuneytið, laun:

1. Grunnlaun með uppbót ..	73440
2. Verðlagsuppbót	24797

98237

g. Utanríkisráðuneytið, laun:

1. Grunnlaun með uppbót ..	417939
2. Verðlagsuppbót	153304

571243

		kr.	kr.	102 28. des.
h. Viðskiptamálaráðuneytið, laun:				
1. Grunnlaun með uppbót ..	167902			
2. Verðlagsuppbót	58219			
	<u>226121</u>			
i. Aðrir starfsmenn, laun:				
1. Grunnlaun með uppbót ..	37638			
2. Verðlagsuppbót	15325			
	<u>52963</u>			
j. Annar kostnaður ráðuneytanna	350000			
	<u>3 743 834</u>			
3. Ríkisféhirzla og ríkisbókhald:				
a. Laun:				
1. Grunnlaun með uppbót ..	515012			
2. Verðlagsuppbót	183456			
	<u>698468</u>			
b. Annar kostnaður	50000			
	<u>748 468</u>			
4. Ýmis kostnaður:				
a. Pappír, prentun og hefting ríkisreikninga (áætlað)	35000			
b. Til þess að gefa út stjórnartíðindi:				
1. Þóknun fyrir ritstjórn tíðindanna o. fl.	1200			
2. Til pappírs og prentunar (áætlað)	150000			
3. Til kostnaðar af sendingu með póstum	10000			
	<u>161200</u>			
c. Til umbóta og viðhalds á stjórnarráðshúsinu og ráðherrabústað	60000			
d. Fyrning á stjórnarráðshúsi og ráðherrabústað (sjá 20. gr.)	2046			
	<u>258 246</u>			
II. Hagstofan:				
a. Laun:				
1. Grunnlaun með uppbót	357699			
2. Verðlagsuppbót	134831			
	<u>492 530</u>			
b. Aukaaðstoð	35 000			
c. Pappír, prentun og hefting hagskýrslna	103 000			
d. Prentun eyðublaða	12 000			
e. Húsaleiga, hiti og ljós	40 000			
f. Annar kostnaður	95 000			
	<u>777 530</u>			
III. Utanríkismál:				
1. Sendiráðið í Kaupmannahöfn:				
a. Laun sendiherra og annarra starfsmanna samkv. launalögum	204300			
b. Laun starfsfólks utan launalaga	15600			
c. Annar kostnaður	47100			
	<u>267 000</u>			

		kr.	kr.
2. Sendiráðið í Stokkhólmi:			
a. Laun sendiherra og annarra starfsmanna samkv. launalögum	173800		
b. Laun annarra starfsmanna	26100		
c. Annar kostnaður	112000		
		311 900	
3. Sendiráðið í London:			
a. Laun sendiherra og annarra starfsmanna samkv. launalögum	451000		
b. Laun annarra starfsmanna	36200		
c. Annar kostnaður	171000		
		658 200	
4. Sendiráðið í Washington:			
a. Laun sendiherra og annarra starfsmanna samkv. launalögum	428900		
b. Laun annarra starfsmanna	135800		
c. Annar kostnaður	138100		
		702 800	
5. Sendiráðið í París:			
a. Laun sendiherra og annarra starfsmanna samkv. launalögum	581900		
b. Laun annarra starfsmanna	29000		
c. Annar kostnaður	131000		
		741 900	
6. Sendiráðið í Osló:			
a. Laun sendiherra og annarra starfsmanna samkv. launalögum	225300		
b. Laun annarra starfsmanna	3500		
c. Annar kostnaður	49800		
		278 600	
7. Aðalræðismannsskrifstofan í Hamborg:			
a. Laun aðalræðismanns samkv. launalögum	124000		
b. Laun annarra starfsmanna	59200		
c. Annar kostnaður	45900		
		229 100	
8. Aðalræðismannsskrifstofan í New York:			
a. Laun samkv. launalögum	42400		
b. Annar kostnaður	19600		
		62 000	
9. Ferðakostnaður		170 000	
10. Kostnaður vegna samninga við erlend ríki á vegum utanríkisráðuneytisins		650 000	
11. Kostnaður vegna þátttöku í alþjóðaráðstefnum á vegum utanríkisráðuneytisins		600 000	
12. Til upplýsingastarfsemi		40 000	
13. Til kjörræðismanna		17 400	
14. Kostnaður við alþjóðaráðstefnur á vegum annarra en utanríkisráðuneytisins og annar utanfararkostnaður		200 000	
			4 928 900
Samtals ...		. . .	10 899 264

11. gr.

102

Til dómgæzlu, lögreglustjórnar, kostnaðar við opinbert eftirlit, skatta- og tollainnheimtu o. fl. er veitt:

		kr.	kr.
<i>A. Dómgæzla og lögreglustjórn.</i>			
1. Hæstiréttur:			
a. Laun hæstaréttardómara og hæstaréttarritara:			
1. Grunnlaun með uppbót	326952		
2. Verðlagsuppbót	106280		
		433 232	
b. Risna dómsforseta		5 500	
c. Útgáfa hæstaréttardóma		65 000	
d. Annar kostnaður		70 000	
			573 732
2. Borgardómaraembættið í Reykjavík:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	319176		
2. Verðlagsuppbót	112964		
		432 140	
b. Húsaleiga, ljós, hiti og ræsting		61 200	
c. Annar kostnaður		28 000	
			521 340
3. Borgarfógetaembættið í Reykjavík:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	289496		
2. Verðlagsuppbót	103430		
		392 926	
b. Húsaleiga, ljós, hiti og ræsting		42 000	
c. Annar kostnaður		20 000	
			454 926
4. Sakadómaraembættið í Reykjavík:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	410786		
2. Verðlagsuppbót	152764		
		563 550	
b. Húsaleiga, ljós, hiti og ræsting		151 840	
c. Annar kostnaður		250 600	
			965 990
5. Lögreglustjóraembættið í Reykjavík:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	317721		
2. Verðlagsuppbót	117778		
		435 499	
b. Aukavinna		34 000	
c. Ljós, hiti, ræsting, húskostnaður		144 845	
d. Til kaupa á nýjum bifreiðum		100 000	
e. Annar kostnaður		65 700	
			780 044
6. Embætti sýslumanna, bæjarfógeta og lögreglustjóra utan Reykjavíkur:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	831200		
2. Verðlagsuppbót	281179		
		1 112 379	

102
28. des.

		kr.	kr.
b. Skrifstofukostnaður:			
1. Grunnlaun með uppbót	1748853		
2. Verðlagsuppbót	644762		
3. Annar kostnaður	680000		
	3073615		
÷ Frá Tryggingastofnun ríkisins	450000	2 623 615	3 735 994
7. Laun hreppstjóra:			
a. Grunnlaun með uppbót		562 800	
b. Verðlagsuppbót		230 748	793 548
8. Lögreglukostnaður:			
a. Ríkislögregla:			
1. Laun lögregluþjóna:			
a. Grunnlaun með uppbót	1222997		
b. Verðlagsuppbót	463979		
	1686976		
2. Einkennisfatnaður	134400		
3. Tryggingarkostnaður	21332		
4. Ríkislögreglan í Reykjavík:			
a. Bifreiðakostnaður	310000		
b. Æfingaskáli lögreglumanna og gufubaðstofa	18000		
c. Áhöld, námskeiðakostnaður o. fl.	75000		
	403000		
5. Varðstofan í Keflavík:			
a. Bifreiðakostnaður	50000		
b. Húsaleiga, ljós, hiti, ræsting o. fl.	53800		
c. Fæðisstyrkur lögreglumanna	67200		
	171000		
6. Kostnaður við sumarlöggæzlu á Siglu- firði	80000		
7. Kostnaður við sumarlöggæzlu á Raufar- höfn	10000		
8. Kostnaður við sumarlöggæzlu á Seyðis- firði og Vopnafirði	50000		
9. Ýmis annar löggæzlukostnaður	200000	2 756 708	3 563 708
b. Hluti ríkissjóðs af lögreglukostnaði í Reykjavík ..		807 000	9 700 000
9. Til kostnaðar við landhelgisgæzlu			
10. Til hegningarhúsa og vinnuhæla:			
a. Hegningarhúsið í Reykjavík:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót	77922		
b. Verðlagsuppbót	29780		
	107702		

		11. gr.		102
		kr.	kr.	28. des.
2.	Annar kostnaður	165000		
		272702		
	(Þar af fyrning kr. 5300, sjá 20. gr.)			
	÷ Framlag Reykjavíkurbæjar	136351		
			136 351	
b.	Vinnuhælið á Litla-Hrauni:			
1.	Laun:			
a.	Grunnlaun með uppbót	229554		
b.	Verðlagsuppbót	88372		
		317926		
2.	Annar kostnaður	350000		
		667926		
	(Þar af fyrning kr. 5300, sjá 20. gr.)			
	÷ Tekjur	210000		
		457 926		
c.	Til rekstrar vinnuhælis að Kviabryggju	125 000		
d.	Fangaklefar lögreglustöðvarinnar í Reykjavík, ½ kostnaður	26 000		
e.	Kostnaður við önnur fangahús	10 000		
			755 277	
11.	Til byggingar fangahúsa		150 000	
12.	Kostnaður við sakamál og lögreglumál		220 000	
13.	Til fangahjálpar, samkv. ákvörðun dómsmálaráðherra		60 000	
14.	Kostnaður við siglingadóm samkvæmt lögum		40 000	
15.	Laun sjó- og verzlunardómsmanna		60 000	
16.	Kostnaður við störf setu- og varadómara		100 000	
17.	Kostnaður við félagsdóm:			
a.	Laun félagsdómsmanna	44 000		
b.	Kostnaður við útgáfu III. bindis félagsdóma	23 000		
c.	Annar kostnaður	3 000		
			70 000	
18.	a. Laun sáttamanna í vinnudeilum:			
1.	Grunnlaun	17250		
2.	Verðlagsuppbót	3967		
		21 217		
b.	Annar kostnaður	35 000		
			56 217	
	Samtals A. ...	. . .	22 600 776	
<i>B. Opinbert eftirlit.</i>				
1.	Skipaskoðun ríkisins:			
a.	Laun:			
1.	Grunnlaun með uppbót	241776		
2.	Verðlagsuppbót	91941		
			333 717	
b.	Þóknun til skipaskoðunarmanna, sem ekki eru á föstum launum úr ríkissjóði (áætlað)	70 000		
c.	Ferðakostnaður	24 000		

	kr.	kr.
d. Annar kostnaður	35 000	
÷ Tekjur	462 717 200 000	262 717
2. Eftirlit með verksmiðjum og vélum:		
a. Laun:		
1. Grunnlaun með uppbót	83628	
2. Verðlagsuppbót	30931	
	114 559	
b. Þóknun til skoðunarmanna, sem ekki taka föst laun úr ríkissjóði (áætlað)	20 000	
c. Ferðakostnaður	28 000	
d. Annar kostnaður	22 000	
	184 559	
÷ Tekjur	184 559	
3. Bifreiðæftirlit ríkisins:		
a. Laun:		
1. Grunnlaun með uppbót	452916	
2. Verðlagsuppbót	176963	
	629 879	
b. Annar kostnaður	370 000	
	999 879	
÷ Tekjur	999 879	
4. Löggildingarstofan:		
a. Laun:		
1. Grunnlaun með uppbót	111618	
2. Verðlagsuppbót	44684	
	156 302	
b. Annar kostnaður	60 000	
	216 302	
÷ Tekjur	150 000	66 302
5. Eftirlit með skipulagi bæja og sjávarþorpa:		
a. Laun:		
1. Grunnlaun með uppbót	193225	
2. Verðlagsuppbót	67184	
	260 409	
b. Ferðakostnaður við eftirlit	30 000	
c. Mælingarkostnaður, helmingsþátttaka ríkissjóðs ..	30 000	
d. Til kaupa á mælitækjum	36 000	
e. Annar kostnaður	50 000	
	406 409	
÷ Tekjur	300 000	106 409

		11. gr.		102
		kr.	kr.	28. des.
6. Matvælaeftirlitið:				
a. Laun:				
1. Grunnlaun með uppbót	44071			
2. Verðlagsuppbót	14088			
		58 159		
b. Annar kostnaður		110 000		
		168 159		
÷ Tekjur		168 159		
7. Kostnaður við mat á afurðum:				
a. Fiskmat:				
1. Laun:				
a. Grunnlaun með uppbót	307746			
b. Verðlagsuppbót	112064			
		419810		
2. Skrifstofukostnaður	80000			
3. Kostnaður við eftirlit með fiskaðgerð o. fl. samkvæmt 12. gr. laga um fiskmat frá 5. apríl 1948	8000			
4. Kostnaður við tilraunir með nýjar verk- unaraðferðir samkv. 15. gr. sömu laga	10000			
5. Kostnaður við námskeið fiskmatsmanna	15000			
6. Ferðakostnaður	150000			
		682 810		
b. Síldarmat:				
1. Laun:				
a. Grunnlaun með uppbót	28980			
b. Verðlagsuppbót	10618			
		39598		
2. Tímakaup matsmanna	24000			
3. Annar kostnaður	18000			
		81 598		
c. Laun kjötmatsmanna:				
1. Grunnlaun með uppbót	15795			
2. Verðlagsuppbót	6475			
		22 270		
d. Laun ullarmatsmanna:				
1. Grunnlaun með uppbót	24219			
2. Verðlagsuppbót	9929			
		34 148		
e. Laun lýsismatsmanns:				
1. Grunnlaun	9000			
2. Verðlagsuppbót	2070			
		11 070		
f. Ferðakostnaður matsmanna		20 000		
		851 896		
8. Kostnaður við vörumerkjaskráningu			6 000	
9. Eftirlit með opinberum sjóðum			8 580	

102
28. des.

10. Kostnaður við eftirlit á vegum:

a. Laun:

1. Grunnlaun með uppbót	27378
2. Verðlagsuppbót	11225

38 603
50 000

b. Annar kostnaður

88 603

11. Eftirlit með sparisjóðum:

a. Laun:

1. Grunnlaun	23166
2. Verðlagsuppbót	9281

32 447
5 000

b. Ferðakostnaður

37 447

12. Húsaleigueftirlit

129 732

13. Kostnaður við embættiseftirlitsferðir

18 000

Samtals B. ...

. . .

1 575 686

C. Kostnaður vegna innheimtu tolla og skatta.

I. Tollar:

a. Tollstjóraembættið í Reykjavík:

1. Laun tollstjóra og annarra starfsmanna:

a. Grunnlaun með uppbót	1686403
b. Verðlagsuppbót	636012

2322415

2. Húsaleiga, ljós og hiti

150000

3. Annar kostnaður

435000

2 907 415

b. Tollgæzla:

1. Í Reykjavík:

a. Laun tollgæzlumanna:

1. Grunnlaun með uppbót ..	1076388
2. Verðlagsuppbót	402740

1479128

b. Húsaleiga, ljós og hiti

250000

c. Annar kostnaður

405000

2 134 128

2. Utan Reykjavíkur:

a. Laun tollgæzlumanna:

1. Grunnlaun með uppbót ..	436383
2. Verðlagsuppbót	177571

613954

b. Annar kostnaður

150000

763 954

5 805 497

II. Skattar:

a. Ríkisskattanevnd:

1. Laun nefndarmanna og annarra starfsmanna:

a. Grunnlaun með uppbót 144451

b. Verðlagsuppbót 36221

180672

2. Annar kostnaður 25000

205 672

b. Skattstofan í Reykjavík:

1. Laun skattstjóra og annarra starfsmanna:

a. Grunnlaun með uppbót 737010

b. Verðlagsuppbót 280654

1017664

2. Húsaleiga, ljós, hiti og ræsting 150000

3. Tímavinna 400000

4. Annar kostnaður 175000

1742664

÷ hluti bæjarsjóðs Reykjavíkur af

kostnaðinum 580888

1 161 776

c. Skattstofur utan Reykjavíkur 400 000

d. Undirskattanevndir 700 000

e. Yfirskaðanevndir 250 000

f. Millimatskostnaður 40 000

2 757 448

Samtals C. ...

. . .

8 562 945

D. Sameiginlegur kostnaður við embættisrekstur.

1. Símakostnaður endurgreiddur embættismönnum og opinberum skrifstofum 1 200 000

2. Burðargjöld 500 000

3. Eyðublöð, bókband, auglýsingar o. fl. í þágu stjórnar-ráðsins og opinberra embætta 550 000

Samtals D. ...

. . .

2 250 000

Til læknaSKIPUNAR og heilbrigðismála er veitt:

	kr.	kr.
I. Landlæknisembættið:		
a. Laun landlæknis og skrifstofumanns:		
1. Grunnlaun með uppbót	70278	
2. Verðlagsuppbót	24070	
	94 348	
b. Annar kostnaður	16 000	110 348
II. Laun héraðslækna:		
a. Grunnlaun með uppbót	1 882 027	
b. Verðlagsuppbót	660 148	
		2 542 175
III. Kostnaður við framkvæmd laga um lækna ráð		23 700
IV. Ríkisspítalar:		
A. Landsspítalinn:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót .	2117751	
b. Verðlagsuppbót	833717	
c. Hlunnindi	375000	
	3326468	
÷ Hlunnindi	368000	
	2958468	
2. Matvörur	950000	
3. Hjúkrunarkvennaskólinn	111500	
4. Ljósmaðraskólinn	98000	
5. Annar kostnaður	1900000	
	6017968	
÷ Tekjur	2910000	
Rekstrarhalli ...		3 107 968
B. Fæðingardeild Landsspítalans:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót .	954000	
b. Verðlagsuppbót	380000	
c. Hlunnindi	118000	
	1452000	
÷ Hlunnindi	134000	
	1318000	
2. Fæðiskostnaður	480000	
3. Annar kostnaður	1068000	
	2866000	
÷ Tekjur	1278000	
	1588000	
÷ Hluti Reykjavíkurbæjar af rekstrar- halla	1058667	
Rekstrarhalli ...		529 333

	kr.	kr.	102 28. des.
C. Heilsuhælið á Vífilsstöðum:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót .	1609000		
b. Verðlagsuppbót	638000		
c. Hlunnindi	32000		
	<u>2279000</u>		
÷ Hlunnindi	564000		
	<u>1715000</u>		
2. Matvörur	1710000		
3. Annar kostnaður	1550000		
	<u>4975000</u>		
÷ Tekjur	2774000		
Rekstrarhalli ...	<u>2 201 000</u>		
D. Heilsuhælið á Kristnesi:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót .	617841		
b. Verðlagsuppbót	243647		
	<u>861488</u>		
÷ Hlunnindi	166583		
	<u>694905</u>		
2. Matvörur	530000		
3. Annar kostnaður	459500		
	<u>1684405</u>		
÷ Tekjur	919600		
Rekstrarhalli ...	<u>764 805</u>		
E. Geðveikrahælið á Kleppi:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót .	2095000		
b. Verðlagsuppbót	847000		
c. Hlunnindi	76000		
	<u>3018000</u>		
÷ Hlunnindi	706000		
	<u>2312000</u>		
2. Matvörur	1800000		
3. Annar kostnaður	1450000		
	<u>5562000</u>		
÷ Tekjur	4044000		
Rekstrarhalli ...	<u>1 518 000</u>		
F. Holdsveikraspítalinn í Kópavogi:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun	126000		
b. Verðlagsuppbót	50500		
	<u>176500</u>		
÷ Hlunnindi	34500		
	<u>142000</u>		

		kr.	kr.
2. Matvörur	60000		
3. Annar kostnaður	79000		
Rekstrarhalli ...		281 000	
G. Fávitahælið á Kleppjárnshreykjum:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót .	183500		
b. Verðlagsuppbót	74000		
	257500		
÷ Hlunnindi	63500		
	194000		
2. Matvörur	103000		
3. Annar kostnaður	85000		
	382000		
÷ Tekjur	323000		
Rekstrarhalli ...		59 000	
			8 461 106
V. Til berklavarna:			
a. Styrkur til berklasjúklinga (áætlað)		4 114 800	
b. Styrkur skv. 19. gr. laga 66/1939		10 000	
c. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	165390		
2. Verðlagsuppbót	53851		
	219 241		
d. Sýklarannsóknir	60 000		
e. Annar kostnaður	160 000		
			4 564 041
VI. Styrkur til sjúklinga samkv. lögum nr. 78 1936, um ríkisframfærslu sjúkra manna og örkumla (áætlað)			
			5 600 000
VII. Rekstrarstyrkur til sjúkrahúsa:			
a. Til sjúkrahúsanna á Ísafirði, Akureyri og Seyðisfirði, 100 kr. á rúm		41 400	
b. Til sömu sjúkrahúsa og sjúkrahúsanna á Siglufirði og í Vestmannaeyjum		120 000	
			161 400
Fjárhæð þessi skiptist á milli sjúkrahúsanna í hlutfalli við eðlilegan halla af vist innlendra utansveitarsjúklinga, að mati heilbrigðisstjórnarinnar.			
VIII. Styrkur til heilsuverndarstöðva í kaupstöðum, gegn tvöföldu framlagi annars staðar að			
Skilyrði fyrir styrknum er það, að heilsuverndarstöðvar reki berklavarnastarfsemi undir yfirstjórn og eftirliti berklayfirlæknis ríkisins og hagi störfum sínum öllum eftir reglum, er heilbrigðisstjórnin samþykkir.			250 000

		12. gr.		102 28. des.
		kr.	kr.	
IX.	Styrkur til læknisbústaða, sjúkraskýla og sjúkrahúsbygginga, annarra en ríkis- og fjórðungssjúkrahúsa		1 000 000	
X.	Til byggingar fjórðungssjúkrahúss á Akureyri ..		500 000	
XI.	Til heilbrigðisstofnana í Reykjavík		1 000 000	
XII.	Til ónæmisaðgerða		15 000	
XIII.	Kostnaður, er leiðir af fyrirmælum laga nr. 65 1933, um varnir gegn því, að næmir sjúkdómar berist til Íslands		2 000	
XIV.	Kostnaður, er leiðir af fyrirmælum laga nr. 66 1933, um varnir gegn útbreiðslu næmra sjúkdóma		25 000	
XV.	Styrkur til augnlækningaferða		7 200	
XVI.	Laun kynsjúkdómalæknis		33 200	
XVII.	Til læknisvitjanasjóða samkv. lögum nr. 59 4. júlí 1942		30 000	
XVIII.	Kostnaður við heilbrigðiseftirlit lækna með alþýðuskólum		20 000	
XIX.	Til ýmissa heilbrigðisráðstafana		4 000	
XX.	Til Halldórs Arnórssonar umbúðasmiðs		12 000	
XXI.	Styrkur til ýmissa sjúklinga, eftir úthlutun landlæknis		40 000	
XXII.	Hluti ríkissjóðs af launum ljósmæðra (áætlað) ..		580 000	
Samtals ...		. . .	24 981 170	

Til samgöngumála er veitt:

		kr.	kr.
<i>A. Vegamál.</i>			
I. Stjórn og undirbúningur vegagerða:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót	701301		
b. Verðlagsuppbót	254920		
		956 221	
2. Ferðakostnaður verkfræðinga og til aðstoðar og mælinga		350 000	
		1 306 221	
÷ Fært á ýmis verk af ferðakostnaði og launum verkfræðinga		250 000	
		1 056 221	
3. Annar skrifstofukostnaður		125 000	
			1 181 221
II. Þjóðvegir:			
a. Til nýrra akvega:			
1. Reynivallavegur	70000		
2. Hvalfjarðarvegur	165000		
3. Akrafjallsvegur	10000		
4. Leirársveitarvegur	30000		
5. Svínadalsvegur	20000		
6. Lundarreykjadalssvegur	60000		
7. Melasveitarvegur	20000		
8. Bæjarsveitarvegur	15000		
9. Skorradalssvegur	75000		
10. Hálsasveitarvegur	70000		
11. Hvítársíðuvegur	60000		
12. Álfthaneshreppsvegur	80000		
13. Hraunhreppsvegur	110000		
14. Þverárhliðarvegur	15000		
15. Hnappadalssvegur	30000		
16. Kolviðarnesvegur	15000		
17. Fróðárheiðarvegur	190000		
18. Útnesvegur	70000		
19. Fróðárhrepps- og Eyrarsveitarvegur	70000		
20. Helgafellssveitarvegur	35000		
21. Skógarstrandarvegur	140000		
22. Skógarstrandarvegur í Dalasýslu ..	100000		
23. Dalasýsluvegur	25000		
24. Svínadalsvegur	120000		
25. Klofningsvegur	90000		
26. Skarðsstrandarvegur	35000		
27. Haukadalsvegur	15000		
28. Laxárdalsvegur	25000		
29. Laugavegur	10000		
30. Staðarhólsvegur	40000		
31. Reykhólavegur	135000		

32. Gautsdalsvegur	25000
33. Gufudalsvegur	150000
34. Barðastrandarvegur	100000
35. Rauðasandsvegur	25000
36. Örlygshafnarvegur	150000
37. Bildudalsvegur Arnarfjarðarmegin .	60000
38. Suðurfjarðavegur	30000
39. Dalahreppsvegur	30000
40. Sígandafjarðarvegur	60000
41. Hjarðardalsvegur	30000
42. Núpsvegur	160000
43. Rafnseyrarvegur	30000
44. Gemlufallsheiði	20000
45. Ögurvegur	240000
46. Bolungavíkurvegur	60000
47. Ármúlavegur	60000
48. Súðavíkurvegur	30000
49. Jökulfjarðavegur	35000
50. Selstrandarvegur	30000
51. Kaldrananesvegur	30000
52. Strandavegur	225000
53. Reykjarfjarðarvegur	90000
54. Reykjarfjarðarvegur frá Veiðileysu til Djúpuvíkur	25000
55. Miðfjarðarvegur	30000
56. Vatnsnesvegur	150000
57. Vesturhópsvegur	30000
58. Vatnsdalsvegur	115000
59. Svínvetningabraut	45000
60. Norðurárdalsvegur	40000
61. Skagastrandarvegur	80000
62. Gönguskarðsvegur	80000
63. Skagafjarðarvegur	80000
64. Út-Blönduhlíðarvegur	80000
65. Hofsóssvegur	40000
66. Siglufjarðarvegur	165000
67. Flókadalsvegur	25000
68. Öxnadalsheiðarvegur	170000
69. Hrisavegur	45000
70. Eyjafjarðarbraut sunnan Leynings .	35000
71. Laugalandssvegur	25000
72. Hörgárdalsvegur ytri	40000
73. Ólafsfjarðarvegur	85000
74. Svalbarðsstrandarvegur	100000
75. Fnjóskadalsvegur	60000
76. Ljósavatnsskarðsvegur	30000
77. Kinnarbraut	50000
78. Bárðardalsvegur vestri	15000
79. Bárðardalsvegur eystri	15000
80. Mývatnssveitarvegur (hjá Skútustöð- um)	10000

kr.

kr.

102

28. des.

81.	Laxárdalsvegur	40000
82.	Hvamssheiðarvegur	20000
83.	Reykjahverfisvegur	20000
84.	Tjörnesvegur í S-Þingeyjarsýslu ..	40000
85.	Kelduhverfisvegur og Tjörnesvegur í N-Þing.	90000
86.	Hólsfjallavegur	65000
87.	Kópaskers- og Raufarhafnarvegur ..	90000
88.	Raufarhafnarvegur til Þistilfjarðar .	60000
89.	Langaness- og Ytralónsvegur	60000
90.	Bakkafjarðarvegur	85000
91.	Sandvíkurheiði	30000
92.	Vopnafjarðarvegir:	
	a. Vesturdalsvegur	25000
	b. Strandavegur	35000
	c. Fjallasíðuvegur ytri	20000
		80000
93.	Hróarstunguvegur nyrðri	30000
94.	Hróarstunguvegur eystri	20000
95.	Hlíðarvegur	30000
96.	Jökuldalsvegur	30000
97.	Fljótsdalsvegur	35000
98.	Upphéraðsvegur	30000
99.	Úthéraðsvegur	30000
100.	Borgarfjarðarvegur	150000
101.	Fjarðarheiðarvegur	110000
102.	Skógavegur	10000
103.	Mjóafjarðarvegur	25000
104.	Norðurbyggðarvegur í Skriðdal	60000
105.	Eskifjarðarvegur	10000
106.	Fáskrúðsfjarðarvegur	280000
107.	Stöðvarfjarðarvegur	80000
108.	Berufjarðarvegur	80000
109.	Breiðdalsvíkurvegur	40000
110.	Vattarnesvegur	15000
111.	Geithellnavegur	50000
112.	Fagradalsbraut	35000
113.	Austurlandsvegur	150000
	Þar af til Fagradalsbrautar 25 þús. kr.	
114.	Lónsheiðarvegur	120000
115.	Almannaskarðsvegur	85000
116.	Nesjavegur	20000
117.	Hornsvegur	20000
118.	Mýravegur	25000
119.	Suðursveitarvegur	25000
120.	Öræfavegur	25000
121.	Síðuvegur	25000
122.	Suðurlandsvegur um Landbrot	35000
123.	Landbrotsvegur	35000
124.	Búlandsvegur	15000
125.	Skaftártunguvegur	25000

kr.

kr.

		13. gr.		102 28. des.
		kr.	kr.	
126.	Meðallandsvegur	30000		
127.	Mýrdalssandsvegur	40000		
128.	Mýrdalsvegur	50000		
129.	Dyrhólavegur	25000		
130.	Eyjafjallavegur	30000		
131.	Landeyjavegur	50000		
132.	Landeyjavegur syðri	40000		
133.	Landeyjavegur ytri	35000		
134.	Bakkabæjavegur	50000		
	Þar af vegurinn Bakkakot—Skúms- staðir 20 þús. kr.			
135.	Rangárvallavegur	35000		
136.	Þykkvabæjarvegur	60000		
	Þar af vegurinn Miðkot—Unhóll 20 þús. kr.			
137.	Árbæjarvegur	55000		
138.	Ásvegur	50000		
139.	Hagabraut	80000		
140.	Landvegur	55000		
141.	Vallarvegur	10000		
142.	Grafningsvegur	48000		
143.	Hrunamannahreppsvegur	60000		
144.	Laugardalsvegur	80000		
145.	Skálholtsvegur	50000		
146.	Partavegur	21000		
147.	Hamarsvegur	12000		
148.	Selvogsvegur	200000		
149.	Bræðratunguvegur	42000		
150.	Kiðjabergsvegur	12000		
151.	Grindavíkurvegur	50000		
		8 985 000		
b. Viðhald		17 400 000		
			26 385 000	
III. Brúargerðir:				
1.	Laxá í Kjós	130 000		
2.	Reykjadalsá	150 000		
3.	Stapagil	20 000		
4.	Kársstaðaá	130 000		
5.	Búðardalsá	150 000		
6.	Sauðlauksdalsá	35 000		
7.	Djúpadalsá	180 000		
8.	Selá	250 000		
9.	Staðará	150 000		
10.	Viðidalssá nálægt Viðidalstungu	75 000		
11.	Vatnsdalsá	100 000		
12.	Norðurá	150 000		
13.	Glerá	100 000		
14.	Sandá	55 000		
15.	Bakkaá	300 000		
16.	Jökulsá á Dal hjá Brú	100 000		
17.	Þórisá	20 000		

102
28. des.

	kr.	kr.
18. Geitá	235 000	
19. Djúpa	40 000	
20. Grenlækur	40 000	
21. Kerlingardalsá	200 000	
22. Miðskálaá	115 000	
23. Smábrýr	750 000	3 475 000
IV. Fjallvegir		250 000
V. Til áhalda:		
1. Til verkfæraakaupa	100 000	
2. Til kaupa á vegavinnuvélum	500 000	
3. Til bókasafns verkamanna	6 000	606 000
VI. Til sýsluvega:		
1. Tillög til akfærra sýsluvega, allt að	250 000	
2. Til sýsluvegasjóða eftir lögum nr. 102 1933	950 000	1 200 000
VII. Til ræktunarvega:		
1. Í Vestmannaeyjum	30 000	
2. Í Flatey á Breiðafirði	10 000	
3. Í Flatey á Skjálfanda	3 000	
4. Í Grímsey	3 000	
5. Í Hrísey	8 000	54 000
VIII. Til steyptra og malbikaðra vega í kaupstöðum og verzlunarstöðum af bifreiðaskatti		100 000
IX. Til ferjuhalds		10 000
X. Til vegalagningar á landi ríkissjóðs í Kópavogi		50 000
XI. Styrkur til að halda uppi byggð og gistingu handa ferðamönnum		32 000
XII. Til verkstjóranámskeiðs, eftir ráðstöfun vegamálastjóra og vitamálastjóra		10 000
XIII. Til fyrrverandi vegaverkstjóra og til vegaverkstjóra-ekkana, eftir tillögum vegamálastjóra		18 000
XIV. Iðgjöld til slysatryggingarinnar		150 000
XV. Gjöld samkv. lögum nr. 16 1943, um orlof verkamanna		430 000
XVI. Fyrning áhaldahússins (sjá 20. gr.)		7 000
XVII. Til sveitarfélaganna á Fljótsdalshéraði til kaupa á snjóbíl		20 000
Samtals A. ...	. . .	33 978 221

B. Samgöngur.

I. Skipaútgærð ríkisins	3 620 000
II. Til flóabáta og vöruflutninga	1 323 000

Skipaútgærð ríkisins hefur yfirumsjón með ferðum flóabáta, sem fara eftir fastri áætlun. Skilyrði fyrir greiðslu styrksins er, að fyrir liggi efnahags- og rekstrarreikningur 1950 frá útgærð þessara báta, ef styrkuppþæð til þeirra það ár hefur numið yfir 1000 kr. Ferðaáætlun 1951 og flutningsgjaldskrá sé samþykkt af póst- og símamálastjórninni og Skipaút-

gerð ríkisins og reikningar ársins sendir henni, enda athugi hún, hversu rík sé þörf á ferðum hvers þess báts, er styrks nýtur úr ríkissjóði. Skip og bátar, sem njóta styrks úr ríkissjóði, eru skyldir til að flytja póst endurgjaldslaust, sé þess krafizt.

Eigi skal styrkurinn greiddur að fullu, fyrr en skilríki hafa legið fyrir Skipaútgerð ríkisins um afkomu hlutaðeigandi báta á styrktímabilinu, þeirra er varanlegum samgöngum halda uppi á ákveðnu svæði, svo að sýnt sé, að styrksins hefur verið þörf, eins og hann var ákveðinn.

III. Ferðaskrifstofa ríkisins:

1. Skrifstofukostnaður:

a. Laun:

1. Grunnlaun með uppbót .. 257832
2. Verðlagsuppbót 91039

348871

- b. Aukavinna 40000
- c. Húsaleiga, ljós, hiti og ræsting 40000
- d. Annar kostnaður 100000

528 871

2. Landkynning 100 000
3. Kostnaður á Keflavíkurflugvelli 60 000
4. Hóteleftirlit 10 000
5. Upplýsingastofa á Akureyri 20 000
6. Minjagripir 15 000

733 871

÷ Tekjur:

1. Af afgreiðslu bifreiða 150000
2. Hagnaður af ferðalögum 190000
3. Af minjagripasölu 210000
4. Af pakkageymslu 35000
5. Af útgáfu póstkorta og bóka 5000

590 000

Rekstrarhalli greiddur úr sérleyfissjóði 143 871

IV. Til umbóta við Geysi 69 000

Samtals B.

5 003 000

C. Vitamál og hafnargerðir.

I. Stjórn og undirbúningur vita- og hafnarmála:

1. Laun:

- a. Grunnlaun með uppbót 484972
- b. Verðlagsuppbót 175749

660721

÷ Hluti af launum verkfræðinga o. fl.

færður á hafnir 202456

458 265

102
28. des.

	kr.	kr.
2. Annar skrifstofukostnaður	115 000	
3. Ferðakostnaður og fæðispeningar	20 000	593 265
II. Laun vitavarða:		
a. Grunnlaun með uppbót	234 000	
b. Verðlagsuppbót	95 940	
c. Aukagæzla og aðstoð	48 000	377 940
III. Rekstrarkostnaður vitanna:		
a. Vitaskipið	850 000	
b. Vitarnir	900 000	1 750 000
IV. Viðhald og endurbætur vitanna		220 000
V. Sjómerki og viðhald sæluhúsa		75 000
VI. Til áhalda		550 000
VII. Fyrning		80 000
VIII. Til hafnarmannvirkja og lendingarbóta:		
1. Akranes	220 000	
2. Akureyri	220 000	
3. Hafnarfjörður	220 000	
4. Landshöfnin í Njarðvíkum og Keflavík	220 000	
5. Skagaströnd	220 000	
6. Vestmannaeyjar	220 000	
7. Þorlákshöfn	220 000	
8. Patreksfjörður	220 000	
9. Ólafsfjörður	175 000	
10. Sauðárkrókur	175 000	
11. Flateyri	150 000	
12. Hornafjörður	150 000	
13. Ísafjörður	125 000	
14. Stykkishólmur	125 000	
15. Sandgerði	125 000	
16. Dalvík	125 000	
17. Þórshöfn	100 000	
18. Seyðisfjörður	100 000	
19. Kópasker	100 000	
20. Siglufjörður	100 000	
21. Raufarhöfn	80 000	
22. Borgarnes	75 000	
23. Grafarnes	75 000	
24. Borgarfjörður eystri	70 000	
25. Bakkafjörður	65 000	
26. Bolungavík	260 000	
27. Hofsós	60 000	
28. Ólafsvík	60 000	
29. Fáskrúðsfjörður	50 000	
30. Stokkseyri	50 000	
31. Tálknafjörður	50 000	
32. Vopnafjörður	50 000	
33. Neskaupstaður	40 000	
34. Svalbarðseyri	30 000	

	kr.	kr.	102 28. des.
35. Hafnir	25 000		
36. Haganesvík	25 000		
37. Járngerðarstaðir	25 000		
38. Kaldrananes	25 000		
39. Breiðdalsvík	25 000		
40. Eyrbakki	25 000		
41. Grenivík	20 000		
42. Blönduós	15 000		
43. Drangsnes	15 000		
44. Flatey á Skjálfanda	15 000		
45. Grímsey	15 000		
46. Hnífsdalur	15 000		
47. Hrísey	15 000		
48. Suðureyri	15 000		
49. Hvammstangi	15 000		
50. Flatey á Breiðafirði	10 000		
51. Súðavík	10 000		
52. Hellnar	10 000		
53. Landshöfnin á Rifi á Snæfellsnesi	500 000		
		5 145 000	
IX. Til hafnarbótasjóðs samkvæmt lögum		1 430 000	
X. Til ferjuhafna:			
1. Í Hornafirði	200 000		
2. Í Ögri	65 000		
3. Á Brjánslæk	155 000		
		420 000	
Samtals C.	. . .	10 641 205	
<i>D. Flugmál.</i>			
I. Stjórn flugmála:			
1. Skrifstofukostnaður:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót ..	437655		
2. Verðlagsuppbót	145988		
	583643		
b. Annar kostnaður	260000		
	843 643		
÷ Endurgreitt vegna alþjóðaflugþjónustunnar ..	150 000		
		693 643	
II. Reykjavíkurflugvöllur:			
1. Lendingarstjórn:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót ..	211485		
2. Verðlagsuppbót	80262		
	291747		
b. Annar kostnaður	60000		
	351 747		

		kr.	kr.
2.	Slökkviliðsdeild:		
	a. Laun:		
	1. Grunnlaun með uppbót ..	167940	
	2. Verðlagsuppbót	62338	
		<u>230278</u>	
	b. Annar kostnaður	40000	
			270 278
3.	Sjóflughöfn o. fl.:		
	a. Laun:		
	1. Grunnlaun með uppbót ..	87408	
	2. Verðlagsuppbót	31962	
		<u>119370</u>	
	b. Annar kostnaður	40000	
			159 370
4.	Véla- og trésmíðaverkstæði:		
	a. Laun:		
	1. Grunnlaun með uppbót ..	60030	
	2. Verðlagsuppbót	21712	
		<u>81742</u>	
	b. Annar kostnaður	700000	
			781 742
5.	Viðhald og varðveisla á mannvirkjum flugvallarins og hreinsun hans:		
	a. Laun	500000	
	b. Efni	320000	
			820 000
6.	Eldsneyti vinnuvéla		150 000
7.	Annar kostnaður		150 000
			2 683 137
III.	Keflavíkurflugvöllur:		
1.	Skrifstofukostnaður:		
	a. Laun:		
	1. Grunnlaun með uppbót ..	120051	
	2. Verðlagsuppbót	53009	
		<u>173060</u>	
	b. Annar kostnaður	60000	
			233 060
2.	Lendingarstjórn:		
	a. Laun:		
	1. Grunnlaun með uppbót ..	163530	
	2. Verðlagsuppbót	57377	
		<u>220907</u>	
	b. Annar kostnaður	14000	
			234 907
3.	Flugumsjón:		
	a. Laun:		
	1. Grunnlaun með uppbót ..	272982	
	2. Verðlagsuppbót	98363	
		<u>371345</u>	
	b. Annar kostnaður	40000	
			411 345

		13. gr.		102
		kr.	kr.	28. des.
4. Flugvélaafgreiðsla:				
a. Laun:				
1. Grunnlaun með uppbót ..	373956			
2. Verðlagsuppbót	136395			
	<u>510351</u>			
b. Laun verkamanna	200000			
c. Annar kostnaður	40000			
	<u>750 351</u>			
5. Tryggingargjöld	83 000			
			1 712 663	
IV. Aðrir flugvellir og sjóflughafnir			500 000	
V. Loranstöðin á Reynisfjalli	660 000			
÷ alþjóðatillag, 95%	627 000			
			33 000	
VI. Rekstur fjarskiptistöðva			220 000	
VII. Ferðakostnaður og mælingar flugvalla			50 000	
VIII. Kostnaður við alþjóðaflugmálastofnunina og flugmálaráðstefnur:				
1. Framlag til ICAO	140 000			
2. Ferðakostnaður	50 000			
			190 000	
IX. Þjálfun starfsmanna í flugvallarekstri			200 000	
X. Styrkir til námsmanna og starfsemi áhugamanna ..			60 000	
XI. Eftirlit með flugvélum og læknisskoðun flugmanna			170 000	
XII. Alþjóðaflugþjónustan:				
1. Flugumferðastjórn	690 000			
2. Fjarskiptaþjónustan	4 705 000			
3. Veðurþjónustan	1 023 110			
	<u>6 418 110</u>			
÷ Alþjóðatillag 88%	5 647 936			
			770 174	
			7 282 617	
Tekjur af flugvöllum eru áætlaðar:				
1. Af Reykjavíkurflugvelli	650 000			
2. Af Keflavíkurflugvelli	3 000 000			
3. Af öðrum flugvöllum	50 000			
			3 700 000	
Samtals D. ...	. . .		3 582 617	

Til kirkju- og kennslumála er veitt:

	kr.	kr.
<i>A. Kirkjumál.</i>		
I. Biskupsembættið:		
1. Laun biskups og starfsmanna á skrifstofu hans:		
a. Grunnlaun með uppbót	90798	
b. Verðlagsuppbót	31821	
	122 619	
2. Ljós og hiti í biskupsbústaðnum	6 500	
3. Risna	6 000	
4. Annar skrifstofukostnaður	12 000	
5. Ferðakostnaður biskups	8 000	155 119
II. Embætti sóknarpresta og prófasta:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót	3249900	
b. Verðlagsuppbót	1174379	
	4 424 279	
2. Embættiskostnaður presta	255 000	
3. Til endurbóta á gömlum íbúðarhúsum á prests- setrum	500 000	
4. Prestmötuandvirði, úttektarkostnaður á prests- setrum, vextir af seldri prestmötu, jarðabóta- greiðslur o. fl., sem áður var greitt úr prestlauna- sjóði (áætlað)	30 000	
5. Viðbót við eftirlaun þau, er fátækir uppgjafa- prestar og prestsekkjur njóta samkv. lögum	75 000	5 284 279
III. Til söngmálastjóra þjóðkirkjunnar:		
1. Grunnlaun með uppbót	31 050	
2. Verðlagsuppbót	11 094	
3. Ferðakostnaður	2 400	44 544
IV. Til eflingar kirkjusöngs skv. ráðstöfun söngmálastjóra		22 500
V. Húsaleiga vegna söngskóla þjóðkirkjunnar		6 000
VI. Til að gefa út ársskýrslu þjóðkirkjunnar		1 500
VII. Til styrktar málagnni fyrir hina íslenzku þjóðkirkju		7 500
Samtals A. ...	. . .	5 521 442
<i>B. Kennslumál.</i>		
I. a. Háskólinn:		
1. Laun kennara og annarra starfsmanna:		
a. Grunnlaun með uppbót	1327190	
b. Verðlagsuppbót	444515	
	1 771 705	
2. Til risnu háskólarektors	7 500	
3. Hiti, ljós og ræsting	210 000	
4. Námsstyrkir	200 000	

	kr.	kr.
5. Húsaleigustyrkir	50 000	
6. Til tannlækningastofu	20 000	
7. Til rannsóknarstofu í lyfjafræði	7 000	
8. Til rannsóknarstofu í heilbrigðisfræði ..	7 000	
9. Til stundakennslu og landmælinga	90 000	
10. Til stundakennslu vegna B.A.-deildar	37 000	
11. Til áhaldakaupa læknadeildar	5 000	
12. Til námskeiða og heimsókna erlendra vís- indamanna	30 000	
13. Námskeið í uppeldis- og kennslufræðum	28 000	
14. Til kaupa á eðlisfræðilegum mælitækjum	7 000	
15. Til kaupa á tannlækningaáhöldum	58 000	
16. Ýmis útgjöld	200 000	
		2 728 205
b. Tilraunastofa háskólans á Keldum:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót	240125	
b. Verðlagsuppbót	89885	
	330 010	
2. Annar kostnaður	200 000	
	530 010	
÷ Tekjur	127 000	
		403 010
II. Til styrktar íslenskum námsmönnum erlendis ..		1 275 000
Við úthlutun námsstyrkja ber að taka tillit til mismunandi náms- og dvalarkostnaðar í löndum, þar sem námsmenn dvelja.		
Styrkurinn er bundinn því skilyrði, að þeir, sem styrks njóta, inni af hendi að loknu námi minnst 5 ára þjónustu í þágu landsins, ella endurgreiði þeir styrkinn.		
Af fjárveitingunni skulu 275 þús. kr. veittar námsmönnum sem lán með hagkvæmum kjörum samkv. reglum, er menntamálaráðuneytið setur.		
III. Fræðslumálastjóraembættið:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót	240183	
b. Verðlagsuppbót	86214	
	326 397	
2. Annar kostnaður	120 000	
		446 397
IV. Menntaskólinn í Reykjavík:		
a. Föst laun:		
1. Grunnlaun með uppbót	514755	
2. Verðlagsuppbót	180912	
	695 667	
b. Stundakennsla	539 105	
c. Hiti, ljós og ræsting	135 000	
d. Viðhald húsa og áhaldar	120 000	
e. Náms- og húsaleigustyrkir	30 000	
f. Styrkur til bókasafns skólans	3 000	

102
28. des.

		kr.	kr.
g. Styrkur til bókasafnsins Íþöku		2 000	
h. Til prófdómara		30 000	
i. Vegna kostnaðar við skólastjórn		6 000	
j. Námsferðir		3 000	
k. Annar kostnaður		30 000	
l. Fyrning		3 540	
			1 597 312
V. Menntaskólinn á Akureyri:			
a. Föst laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	469733		
2. Verðlagsuppbót	166189		
		635 922	
b. Stundakennsla		380 628	
c. Hiti, ljós og ræsting		145 000	
d. Viðhald húsa og áhalda		40 000	
e. Námsstyrkir		15 000	
f. Til bóka og áhalda		5 000	
g. Vegna kostnaðar við skólastjórn		6 000	
h. Námsferðir		3 000	
i. Annar kostnaður		50 000	
j. Fyrning		3 160	
			1 283 710
VI. Til menntaskóla á Laugarvatni			100 000
VII. Kennaraskólinn:			
1. a. Föst laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	274375		
2. Verðlagsuppbót	95218		
		369593	
b. Stundakennsla		115540	
c. Hiti, ljós og ræsting		25000	
d. Bækur og áhöld		10000	
e. Námsstyrkur		15000	
f. Viðhald húsa og áhalda		15000	
g. Annar kostnaður		65000	
h. Fyrning		1090	
		616 223	
2. Handíðadeild:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	93150		
2. Verðlagsuppbót	33283		
		126433	
b. Stundakennsla		35970	
c. Annar kostnaður		73500	
		235 903	
			852 126
VIII. Sjómannaskólinn:			
a. Föst laun:			
1. Grunnlaun	159390		
2. Verðlagsuppbót	56423		
		215 813	
b. Stundakennsla		169 500	
c. Hiti, ljós og ræsting		70 000	
d. Til áhaldakaupa		15 000	

	kr.	kr.	
e. Til kaupa á radartækjum, fyrri greiðsla	50 000		
f. Annar kostnaður	20 000		
g. Fyrning	700		
		541 013	
IX. Vélstjóraskólinn:			
a. Föst laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	128340		
2. Verðlagsuppbót	45329		
	173 669		
b. Stundakennsla	170 000		
c. Hiti, ljós og ræsting	60 000		
d. Til niðursetningar á vélum til kennslu í skól- anum	75 000		
e. Annar kostnaður	50 000		
		528 669	
X. Sjómannaskólahúsið:			
a. Húsvarzla og reikningshald:			
1. Grunnlaun	27792		
2. Verðlagsuppbót	6392		
	34 184		
b. Annar kostnaður	253 000		
c. Opinber gjöld	15 000		
d. Fyrning	10 000		
	312 184		
Endurgreiddur kostn. af hita og ræstingu	210000		
Húsaleiga	46000		
	256 000		
		56 184	
XI. Búnaðarkennsla:			
1. Bændaskólinn á Hólum:			
a. Föst laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	128340		
2. Verðlagsuppbót	50518		
	178858		
b. Stundakennsla	46706		
c. Til verklegs náms	25000		
d. Hiti, ljós og ræsting	60000		
e. Til verkfærakaupa	20000		
f. Til viðhalds	45000		
g. Til kennsluáhalda	5000		
h. Til vélaverkstæðis	30000		
i. Annar kostnaður	20000		
j. Fyrning	1226		
	431 790		
2. Bændaskólinn á Hvanneyri:			
a. Föst laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	159390		
2. Verðlagsuppbót	56423		
	215813		
b. Stundakennsla	41282		
c. Til verklegs náms	45000		

		kr.	kr.
d.	Hiti, ljós og ræsting	78000	
e.	Til verkfærakaupa	25000	
f.	Til verkfærasafns	1000	
g.	Viðhald og annar kostnaður	130000	
h.	Til vélaverkstæðis	25000	
i.	Til viðgerðar og stækkunar á fjósi staðarins	70000	
j.	Fyrning	2300	
k.	Til framhaldsdeildar	70000	
			703 395
3.	Garðyrkjuskólinn á Reykjum:		
a.	Föst laun:		
1.	Grunnlaun með uppbót	104220	
2.	Verðlagsuppbót	39456	
			143676
b.	Hiti, ljós og ræsting	30000	
c.	Til kennsluáhalda og verkfærakaupa	25000	
d.	Viðhald skólahúsa	35000	
e.	Til raforkuframkvæmda	30000	
f.	Annar kostnaður	12500	
g.	Fyrning	2500	
			278 676
			1 413 861
XII.	Iðnfræðsla:		
a.	Til iðnskólahalds	400 000	
		Ríkisstjórnin úthlutar styrk þessum að fengnum tillögum fræðslumálastjóra og Landsambands iðnaðarmanna, þó ekki yfir ¼ rekstrarkostnaðar til hvers skóla.	
		Iðnskólarnir skulu senda fræðslumálastjórninni skýrslu um starf sitt.	
b.	Til framhaldsnáms erlendis	30 000	
			430 000
XIII.	Verzlunarskólar o. fl.:		
a.	Til Verzlunarskóla Íslands	167 000	
b.	Til samvinnuskólans	33 500	
c.	Kostnaður við próf löggiltra endurskoðenda ..	2 000	
			202 500
XIV.	Almenn barnafræðsla:		
1.	Laun kennara í föstum skólum:		
a.	Grunnlaun með uppbót	10234960	
b.	Verðlagsuppbót	4204652	
			14 439 612
2.	Laun farkennara:		
a.	Grunnlaun með uppbót	1202392	
b.	Verðlagsuppbót	537797	
			1 740 189
3.	Til aukakennara og stundakennslu	32 700	

	kr.	kr.	
4. Til kennslueftirlits:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	149557		
2. Verðlagsuppbót	52185		
	<u>201742</u>		
b. Ferðakostnaður	65000		
		266 742	
5. Til framkvæmdar sundskyldu í barnaskólum samkvæmt tillögum íþróttafulltrúa	390 000		
6. Styrkur til byggingar barnaskóla, íbúða fyrir skólastjóra og kaupa á skólabílum	2 200 000		
7. Til fyrrv. barnakennara eftir till. fræðslumála- stjóra	50 000		
8. Ráðskonukaup við heimavistarskóla:			
a. Grunnlaun með uppbót	220950		
b. Verðlagsuppbót	90589		
		311 539	
9. Akstur skólabarna	75 000		
10. Endurgreiðsla á ¼ rekstrarkostnaðar barna- skólanna (átælað)	2 300 000		
11. Styrkur til tímaritanna „Menntamál“ og „Heim- ili og skóli“, 3000 kr. til hvors auk 3000 kr. styrks til „Menntamála“ gegn því að ritið sé sent öllum skólanefndarformönnum ókeypis ..	9 000		
12. Gjöld skv. 112. og 113. gr. laga um almanna- tryggingar	140 000		
13. Til kennaranámskeiða	12 000		
		21 966 782	
XV. Gagnfræðamenntun:			
1. Til alþýðuskólans á Eiðum:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	154242		
2. Verðlagsuppbót	41770		
	<u>196012</u>		
b. Til verklegs náms og aukakennslu	75000		
c. Hiti, ljós og ræsting	75000		
d. Til kennsluáhalda	5000		
e. Annar kostnaður	40000		
f. Til verknáms, stofnkostnaður	60000		
g. Til endurbóta á kirkjunni	15000		
h. Fyrning	800		
		466 812	
2. Til héraðs- og gagnfræðaskóla:			
a. Grunnlaun með uppbót	5317315		
b. Verðlagsuppbót	1975333		
c. Hluti rikissjóðs af öðrum rekstrar- kostnaði og stundakennslustyrkur	2932650		
		10 225 298	
3. Styrkur til byggingar gagnfræða- og héraðsskóla	1 430 000		

		kr.	kr.
4. Til námsstjóra við framhaldsskóla:			
a. Grunnlaun með uppbót ..	66240		
b. Verðlagsuppbót	23140		
		89380	
c. Ferðakostnaður	20000		
		109 380	
5. Til Snorragarðs í Reykholti		10 000	
6. Til Skallagrímgarðs í Borgarnesi		5 000	
7. Til unglingafræðslu eftir tillögum fræðslumála- stjóra		45 000	
8. Til bókasafna við héraðsskóla		3 600	
9. Til handíðaskólans:			
a. Laun skólastjóra:			
1. Grunnlaun	35190		
2. Verðlagsuppbót	12046		
		47236	
b. Annar kostnaður	35000		
		82 236	
10. Til námsflokkestarfsemi undir eftirliti fræðslu- málastjórnarinnar		71 550	
11. Til útgáfu námsbóka fyrir gagnfræðaskóla ..		10 000	
			12 458 876
XVI. Húsmæðrafræðsla:			
1. Til húsmæðraskóla:			
a. Grunnlaun með uppbót	1290165		
b. Verðlagsuppbót	498927		
c. Hluti ríkissjóðs í öðrum rekstrar- kostnaði	288850		
		2 077 942	
2. Til byggingar húsmæðraskóla		440 000	
3. Til byggingar húsmæðraskóla á Löngumýri ..		30 000	
4. Til húsmæðraskóla Árnýjar Filippusdóttur ..		25 000	
5. Til húsmæðrakennaraskólans:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót	82110		
2. Verðlagsuppbót	31264		
		113374	
b. Stundakennsla og aðstoð	12000		
c. Annar kostnaður	60000		
		185 374	
6. Til námsstjóra:			
a. Grunnlaun með uppbót ..	20700		
b. Verðlagsuppbót	8487		
		29187	
c. Ferðakostnaður	5000		
		34 187	
7. Til útgáfu námsbóka fyrir húsmæðraskóla ..		5 000	
			2 797 503

		14. gr.		102
		kr.	kr.	28. des.
XVII.	Til íþróttamála:			
1.	Til íþróttakennaraskóla ríkisins:			
a.	Laun:			
1.	Grunnlaun með uppbót 62100			
2.	Verðlagsuppbót 22188			
			84288	
b.	Stundakennsla 20000			
c.	Íþróttatæki 7500			
d.	Ræsting og húsaleiga 20000			
e.	Lagfæring íþróttavalla 20000			
			151 788	
2.	Til íþróttasjóðs 600 000			
3.	Til íþróttasambands Íslands til þess að hafa fastráðinn frankvæmdastjóra 15 000			
4.	Laun Ólafs Pálssonar til eftirlits með sundkennslu og til prófdómarastarfa:			
a.	Grunnlaun með uppbót 10266			
b.	Verðlagsuppbót 4209			
			14 475	
5.	Laun Lárusar Rist, sundkennara:			
a.	Grunnlaun 7800			
b.	Verðlagsuppbót 3198			
			10 998	
6.	Til íþróttaskóla Sigurðar Greipssonar 15 000			
7.	Til ferðakennslu í íþróttum 30 000			
8.	Til útgáfu handbóka um skólaíþróttir 5 000			
9.	Vegna undirbúnings undir þátttöku Íslendinga í Ólympíuleikunum 1952 100 000			
			942 261	
XVIII.	Til kennslu heyrnar- og málleysingja:			
1.	Laun:			
a.	Grunnlaun með uppbót 113160			
b.	Verðlagsuppbót 42078			
			155 238	
2.	Fæðiskostnaður 80 000			
3.	Kaup starfsstúlkna 68 000			
4.	Annar kostnaður 70 000			
5.	Fyrning 550			
			373 788	
XIX.	Kostnaður við barnaverndarráð 50 000			
XX.	Til blindrastarfsemi 30 000			
	Ríkisstjórnin skipti styrknum milli Blindra- vinafélagsins og Blindrafélagsins.			
XXI.	Til Kristjáns Geirmundssonar til að setja upp fugla fyrir náttúrugripasafnið og skóla 4 500			
XXII.	Til Hallgríms Helgasonar tónskálds, til að safna íslenskum þjóðlögum og gefa þau út:			
a.	Styrkur 10 500			
b.	Ferðastyrkur 2 000			
			12 500	

		kr.	kr.
XXIII.	Til menningar- og fræðslusambands alþýðu		5 000
XXIV.	Til skáksambands Íslands		5 000
XXV.	Til menningarsjóðs blaðamannafélags Íslands ..		10 000
XXVI.	Til Alþýðusambands Íslands		50 000
XXVII.	Til rannsókna á þroskastigi íslenzkra skólabarna:		
	1. Laun:		
	a. Grunnlaun	74772	
	b. Verðlagsuppbót	27753	
		102 525	
	2. Annar kostnaður	40 000	
			142 525
XXVIII.	Til dr. Sveins Bergsveinssonar, til rannsókna á ís-		
	lenzkri hljóðsögu og framburði í íslenzku		15 000
XXIX.	Til styrktar erlendum námsmönnum í íslenskum		
	skólum, skv. ákvörðun menntamálaráðuneytisins		50 000
Samtals B. ...		. . .	50 771 722

15. gr.

102

28. des.

Til bókmennta, lista og vísinda er veitt:

	kr.	kr.
A. Til opinberra safna, bókaútgáfu og listastarfsemi.		
I. Landsbókasafnið:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót	250447	
b. Verðlagsuppbót	88317	
	338 764	
2. Til bóka-, tímarita- og handritakaupa og bókbands	170 000	
3. Til Þorsteins Konráðssonar	1 200	
4. Til þess að semja og prenta skrá um handrit	5 000	
5. Til árbókar	20 000	
6. Til samningar og prentunar íslenzkrar bóka-skrár	15 000	
7. Ýmisleg gjöld	20 000	
		569 964
II. Þjóðskjalasafnið:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót	137655	
b. Verðlagsuppbót	47471	
	185 126	
2. Til bókbands, bóka- og handritakaupa og til umbúnaðar skjala	12 000	
3. Ýmisleg gjöld	3 000	
		200 126
III. Þjóðminjasafnið:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót	133429	
b. Verðlagsuppbót	47748	
	181 177	
2. Til aðstoðar, tímavinnu, til þess að útvega gripi, til áhalda og aðgerðar safngripa, bóka og ritfanga	40 000	
3. Til rannsókna og ferðakostnaðar	10 000	
4. Til sjóminjasafns	3 500	
5. Til viðhalds gamalla bygginga	60 000	
6. Til hljómplötusafns	5 000	
7. Til uppsetningar Þjóðminjasafns	125 000	
8. Til rekstrar hússins	100 000	
9. Til örnefnasöfnunar	15 000	
		539 677
IV. Listasafn ríkisins:		
1. Laun:		
a. Grunnlaun með uppbót	25272	
b. Verðlagsuppbót	9765	
	35 037	
2. Annar kostnaður	20 000	
		55 037

		kr.	kr.
V.	Náttúrugripasafnið:		
1.	Laun:		
a.	Grunnlaun með uppbót	102099	
b.	Verðlagsuppbót	20936	
		123 035	
2.	Til kaupa á náttúrugripum og uppsetningar dýra	12 000	
3.	Til kaupa á bókum	5 000	
4.	Til kaupa á safnahirzlum, áhöldum og tækjum	20 000	
5.	Til rannsókn- og ferðakostnaðar	8 000	
6.	Til fuglamerkinga	5 000	
7.	Til útgáfu á Acta naturalia islandica	10 000	
8.	Ýmis gjöld	33 000	
VI.	Til Hins íslenska náttúrufræðifélags		216 035
VII.	Safnahúsið:		15 000
1.	Laun dyravarðar:		
a.	Grunnlaun með uppbót	21060	
b.	Verðlagsuppbót	8634	
		29 694	
2.	Til hita, ljósa og opinberra gjalda	40 000	
3.	Til viðhalds, áhalda og ræstingar	40 000	
4.	Ýmis gjöld	15 000	
5.	Til innréttingar í Safnahúsinu	50 000	
6.	Fyrning	3 639	
VIII.	Styrkir til bókasafna og lesstofa:		178 333
1.	Til amtsbókasafnsins á Akureyri	13 000	
2.	Til bókasafnsins á Ísafirði	13 000	
3.	Til bókasafns Hafnarfjarðar, að því tilskildu, að Magnús Ásgeirsson skáld hafi þar bóka- vörzlu með a. m. k. 3245 króna grunnlaunum	13 000	
4.	Til amtsbókasafnsins á Seyðisfirði	10 000	
5.	Til bókasafns Neskaupstaðar	3 750	
6.	Til bókasafns Siglufjarðar	6 250	
7.	Til bókasafns á Bíldadal	1 200	
8.	Til bókasafns á Djúpavogi	1 200	
9.	Til bókasafns Vestmannaeyja	6 250	
10.	Til iðnbókasafns í Reykjavík	2 500	
11.	Til bæjarbókasafns Reykjavíkur, þó ekki yfir 1/6 kostnaðar	37 500	
12.	Til bókasafns á Vífilstöðum, Kristnesi og Reykjalundi, 2 þús. kr. til hvers	6 000	
13.	Til amtsbókasafnsins í Stykkishólmi	10 000	
14.	Til sýslubókasafnsins á Sauðárkróki	3 000	
15.	Til sýslubókasafnsins á Blönduósi	2 000	
16.	Til sýslubókasafnsins á Hvammstanga	2 000	
17.	Til héraðsbókasafns Suðurlands	3 000	
18.	Til sýslubókasafna, gegn eigi minna tillagi frá sýslusjóðum	11 250	
19.	Til bókhlöðunnar á Húsavík	3 000	
20.	Til bókasafns Akraness	3 750	
21.	Til bókasafns í Flatey	1 250	

	kr.	kr.	
22. Til bókasafns Ólafsvíkur	2 500		
23. Til bókasafns Dalvíkur	1 000		
24. Til bókasafns Hríseyjar	1 000		
25. Til bókasafns á Kópaskeri	1 000		
26. Til bókasafns á Vopnafirði	1 000		
27. Til bókasafns í Borgarnesi	1 000		
28. Til sýslunefndar V.-Ísafjarðarsýslu vegna bóka- safns Sighvats Grímssonar, enda sé það geymt há héraðsskólanum á Núpi	1 250		
29. Til kaupa á bókum handa konunglega bóka- safninu í Stokkhólmi	1 000		
30. Til lesstofu fulltrúaráðs verkalyðsfélaganna í Reykjavík	5 000		
31. Til lesstofu byggingarfélags alþýðu	1 250		
32. Til lestrarfélags kvenna í Reykjavík	3 000		
33. Til lesstofu sjómannaheimilis á Siglufirði ...	5 000		
34. Til lesstofu sjómannaheimilis á Raufarhöfn .	1 000		
35. Til lesstofu Sjómannafélags Reykjavíkur	3 750		
36. Til lesstofu á Ísafirði	1 250		
37. Til sjómannalessstofu K. F. U. M. í Vestmanna- eyjum	2 000		
38. Til sjómannalessstofu í Bolungavík	1 200		
39. Til sjómannalessstofu í Höfn í Hornafirði	1 200		
40. Til sjómannastofu í Reykjavík	20 000		
41. Til sjómannastofu á Akranesi	2 000		
42. Til styrktarsjóðs lestrarfélaga skv. l. nr. 1 1944	50 000		
43. Byggingarstyrkur til bókasafna og lesstofa ..	30 000		
IX. Styrkir til bókaútgáfu o. fl.:		289 300	
1. Til Hins íslenzka bókmenntafélags, til útgáfu fornbréfasafns og annarra rita	55 000		
2. Til Þjóðvinafélagsins	5 000		
3. Til Fornleifafélagsins	9 000		
4. Til Sögufélagsins til þess að gefa út alþingis- bækur, landsyfirréttardóma o. fl.	20 000		
5. Til Hins íslenzka fræðafélags til útgáfustarfsemi	15 000		
6. Til Fornritaútgáfunnar:			
a. Til útgáfu á Íslendingasögum 12000			
b. Til útgáfu á Heimskringlu 12000			
	24 000		
7. Til útgáfustarfsemi Þjóðvinafélagsins og menn- ingarsjóðs, til útgáfu Íslendingasögu	12 000		
8. Til bókaútgáfu menningarsjóðs, til útgáfu nýrrar Íslandslýsingar	20 000		
9. Til rimnafélagsins, til útgáfustarfsemi	10 000		
10. Til Snæbjarnar Kaldalóns til útgáfu á tón- smíðum föður hans (í eitt skipti fyrir öll) ..	20 000		
11. Til Vísindafélags Íslendinga, til útgáfu rita ..	15 000		
12. Til Steins Dofra ættfræðings	18 500		
Styrkurinn veitist með því skilyrði, að að honum látnum verði ættfræðihandrit hans eign Landsbókasafnsins.			

	kr.	kr.
13. Til Ara Arnalds, til ritstarfa	7 500	
14. Til dr. Jóns Dúasonar (vegna útgáfu rita hans)	30 000	
15. Til útgáfu íslenzkra nýyrða	30 000	
16. Til samningar íslenzkrar orðabókar, gegn jafnmiklu framlagi frá Sáttmálasjóði	75 000	
17. Til útgáfu héraðssagnarita, eftir tillögum heim-spekideildar háskólans	15 000	
18. Til Norræna félagsins	5 000	
19. Til Stúdentaráðs Háskóla Íslands, til stúdentskipta og annarrar starfsemi	10 000	
20. Til íslenzkra stúdenta í Kaupmannahöfn til félagsstarfsemi	2 000	
21. Til Íslendingafélagsins í Kaupmannahöfn	4 000	
22. Til ætt- og mannfræðifélagsins til útgáfu manntalsins frá 1816	10 000	
23. Til héraðsskjalasafna skv. l. nr. 7 1947	5 000	
24. Til endurskoðunar dansk-íslenzkrar orðabókar	15 000	
X. Til skálda, rithöfunda og listamanna		432 000
Af fé þessu skal Gunnar skáld Gunnarsson njóta 21600 kr. heiðurslauna.		630 000
Að öðru leyti skal 4 manna nefnd, kosin af Alþingi, skipta fjárhæð þessari.		
XI. Til rithöfundasjóðs Kelvins Lindemans		2 500
enda verði fénu varið til dvalarkostnaðar fyrir skandinavískan rithöfund hér á landi.		
XII. Styrkur til myndlistarskóla Félags íslenzkra fristundamálara		20 000
XIII. Til Páls Hermannssonar, fyrrv. alþm., til ritstarfa		10 500
XIV. Til Arnórs Sigurjónssonar til ritstarfa		8 000
XV. Til Benedikts Gíslasonar frá Hofteigi til sögu- og fræðiiðkana		5 000
XVI. Til Halldórs Halldórssonar til að semja ritgerð um íslenzka talshætti		15 000
XVII. Til Guðmundar Kjartanssonar til jarðfræðirannsóknna		15 000
XVIII. Til Thoru Friðriksson til ritstarfa		7 500
XIX. Til Sigurðar Skagfields til söngkennslu		5 000
XX. Til Jóns Leifs tónskálds		5 000
XXI. Til Þórarins Jónssonar tónskálds		10 000
XXII. Til vísindamanna og fræðimanna samkvæmt útlutun menntamálaráðs		90 000
XXIII. Til leiklistarstarfsemi:		
1. Til leikfélags Reykjavíkur, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi frá bæjarsjóði Reykjavíkur	30 000	
2. Til leikfélags Akureyrar, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi frá bæjarsjóði Akureyrar	9 000	
3. Til Jóns Norðfjörðs	8 000	
4. Til leikfélags Hafnarfjarðar, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi frá bæjarsjóði Hafnarfjarðar	4 500	

	kr.	kr.
5. Til leikfélags Ísafjarðar, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi frá bæjarsjóði Ísafjarðar	2 250	
6. Til leikfélags Neskaupstaðar, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi frá bæjarsjóði Neskaupstaðar	2 250	
7. Til leikfélags Sauðárkróks, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi annars staðar að ..	2 250	
8. Til leikfélags Vestmannaeyja, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi frá bæjarsjóði Vestmannaeyja	2 250	
9. Til leikfélags á Siglufirði, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi annars staðar að ..	2 250	
10. Til leikfélags Dalvíkur, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi annars staðar að	1 500	
11. Til leikfélags Húsavíkur	2 250	
12. Til leikfélags Eyrarbakka, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi annars staðar að ..	1 500	
13. Til leikfélags Akraness, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi annars staðar að	2 250	
14. Til leikfélags Borgarness, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi annars staðar að	1 500	
15. Til leikfélags Hveragerðis	1 000	
16. Til Bandalags íslenzkra leikfélaga	20 000	
		92 750
XXIV. Til Sigurðar Skúlasonar til framsagnarkennslu ..		8 000
XXV. Til tónlistarstarfsemi:		
1. Til Tónlistarskólans, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi frá bæjarsjóði Reykjavíkur	45 000	
2. Til tónlistarskóla á Akureyri, gegn að minnsta kosti jafnmiklu framlagi annars staðar að ..	20 000	
3. Til tónlistarfélags Ísafjarðar	20 000	
4. Til tónlistarskóla Siglufjarðar	10 000	
5. Til tónlistarskóla Vestmannaeyja	10 000	
6. Til tónlistarskóla Hafnarfjarðar	10 000	
7. Til hljómsveitar Reykjavíkur	2 000	
8. Til lúðrasveitar Reykjavíkur, gegn jafnmiklu framlagi annars staðar að	50 000	
9. Til Lúðrasveitar Akureyrar, gegn jafnmiklu framlagi annars staðar að	20 000	
10. Til Páls Ísólfssonar, til þess að starfa að tónlistarmálum og efla skilning alþýðu á tónmennt	13 860	
11. Til þess að veita kirkjuorgelleikurum og barnakennurum utan Reykjavíkur ókeypis kennslu í orgelleik, hljómfræði og söngstjórn í kirkjum og barnaskólum, með umsjá söngmálastjóra þjóðkirkjunnar	5 850	
12. Til karlakórsins Geysis, utanfararstyrkur	20 000	
13. Til sambands íslenzkra karlakóra	18 000	
14. Til landssambands blandaðra kóra og kvennakóra	9 000	

		kr.	kr.
15.	Til kirkjukórasambands Íslands til eflingar kirkjusöngs í landinu	25 000	278 710
XXVI.	Til Kantötukórs Akureyrar, vegna utanfarar		30 000
XXVII.	Til Gerðar Helgadóttur, til myndlistarnáms		8 000
XXVIII.	Til Guðmundar Baldvinssonar, til söngnáms á Ítalíu		8 000
XXIX.	Til Guðmundar Elíassonar, til náms í höggmynda-list		8 000
XXX.	Til Guðmundar Jónssonar, til söngnáms		8 000
XXXI.	Til Guðmundu Elíasdóttur óperusöngkonu, til söngfarar um Kanada		8 000
XXXII.	Til Guðrúnar Á. Simonardóttur, til söngnáms ..		8 000
XXXIII.	Til Kristins Þorl. Hallssonar, til söngnáms í London		8 000
XXXIV.	Til Magnúsar Jónssonar, til söngnáms á Ítalíu ..		8 000
XXXV.	Til Ólafs Jakobssonar, til söngnáms á Ítalíu ..		8 000
XXXVI.	Til Sigursveins D. Kristinssonar, til tónlistarnáms		8 000
XXXVII.	Til Þorsteins Hannessonar söngvara, til söngnáms		8 000
XXXVIII.	Til Þórunnar Jóhannsdóttur, til tónlistarnáms erlendis		8 000
XXXIX.	Til listasafns Einars Jónssonar:		
	1. Laun Einars Jónssonar:		
	a. Grunnlaun	28445	
	b. Verðlagsuppbót	10495	
		38 940	
	2. Til eldiviðar og ljósa	10 000	
	3. Ýmis gjöld	47 000	
	4. Fyrning	711	
			96 651
XL.	Til eflingar menningarsambandi við Vestur-Íslendinga		3 000
XLI.	Til menningarsjóðs Bláðamannafélags Íslands, til að halda norrænt bláðamannamót á Íslandi sumarið 1952		25 000
XLII.	Til Egilsgarðs að Borg á Mýrum		5 000
XLIII.	Til Þorfinns Kristjánssonar prentara í Kaupmannahöfn, til að greiða fyrir heimsóknnum aldraðra Íslendinga í Danmörku heim til Íslands		1 500
XLIV.	Til Þorfinns Kristjánssonar, vegna útgáfu á ársfjórðungsrítinu Heima og erlendis		3 500
XLV.	Kostnaður við friðun Þingvalla, sbr. lög nr. 59 1928		8 000
XLVI.	Til umbóta á Þingvöllum		100 000
XLVII.	Til Vesturheimsblaðanna Lögbergs og Heimskringlu, 10000 til hvors		20 000
XLVIII.	Til kennarastóls í íslenskum fræðum við háskólann í Manitoba, Kanada, önnur greiðsla af fjórum		80 000

	15. gr.		102
	kr.	kr.	28. des.
XLIX. Til minnismerkis Jóns biskups Arasonar		20 000	
L. Til Skálholtsfélagsins, til umbóta í Skálholti ..		25 000	
LI. Til minningarlundar Jónasar Hallgrímssonar í Öxnadal		5 000	
LII. Til minningarlundar Jóns Arasonar við Grýtu		5 000	
Samtals A.	. . .	4 222 083	
<i>B. Til ýmissa rannsókna í opinbera þágu o. fl.</i>			
I. Atvinnudeild háskólans:			
1. Iðnaðardeild:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót ..	368721		
2. Verðlagsuppbót	134024		
		502745	
b. Annar kostnaður		400000	
		902745	
÷ Tekjur af rannsóknum		250000	
		652 745	
2. Fiskideild:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót ..	293688		
2. Verðlagsuppbót	111596		
		405284	
b. Annar kostnaður		240000	
		645 284	
3. Landbúnaðardeild:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót ..	222180		
2. Verðlagsuppbót	78294		
		300474	
b. Annar kostnaður		190000	
c. Kortlagning jarðvegs		100000	
		590 474	
d. Fjárræktarþúið á Hesti:			
1. Laun	87000		
2. Til byggingar verkfæra- geymslu	30000		
3. Annar kostnaður	94000		
		211000	
÷ Tekjur		121000	
		90 000	
e. Tilraunabúið á Varmá:			
1. Laun	53000		
2. Stofnkostnaður	40000		
3. Annar kostnaður	25000		
		118000	
÷ Tekjur		10000	
		108 000	
4. Vítamínrannsóknir		60 000	

		kr.	kr.
5. Sameiginlegur kostnaður:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót ..	93726		
2. Verðlagsuppbót	35525		
	<u>129251</u>		
b. Hiti, ljós og ræsting	110000		
c. Til viðhalds húss	25000		
d. Húsaleiga í leiguhúsnæði	60000		
e. Annar kostnaður	<u>30000</u>		
	354251		
÷ Tekjur frá happdrætti Háskóla Íslands			
o. fl.	<u>110000</u>	244 251	
			2 390 754
II. Rannsóknarstofa háskólans:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót	399300		
b. Verðlagsuppbót	<u>153000</u>	552 300	
		265 000	
2. Annar kostnaður		817 300	
		<u>400 000</u>	
÷ Tekjur af rannsóknum			417 300
III. Til rannsóknaráðs:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót	63270		
b. Verðlagsuppbót	<u>17449</u>	80 719	
		40 000	
2. Rannsóknakostnaður		30 000	
3. Til málmleitar og biksteinsrannsókna			150 719
IV. Veðurstofa Íslands:			
1. Almenn veðurþjónusta:			
a. Laun:			
1. Grunnlaun með uppbót ..	580791		
2. Verðlagsuppbót	<u>217767</u>	798558	
		199986	
b. Aukavinna			
c. Laun veðurathugunarmanna utan Reykjavíkur		185000	
d. Til Landssímans og Ríkisútvarpsins vegna sendinga veðurskeyta og útvarps veðurfregna	244396		
e. Áhöld, loftskýtatæki o. fl.	65000		
f. Húsaleiga, ljós, hiti og akstur	99000		
g. Eftirlit með veðurathugunarstöðvum .	11500		
h. Úrkomumælingar á fjöllum	11500		
i. Jarðskjálftamælingar	14500		
j. Ýmis kostnaður	<u>10000</u>	1 639 440	

		15. gr.		102
		kr.	kr.	28. des.
2.	Veðurbjónusta vegna millilandaflugs:			
a.	Laun:			
1.	Grunnlaun með uppbót .. 303556			
2.	Verðlagsuppbót 112594			
	416150			
b.	Aukavinnulaun 77000			
c.	Veðurathugun utan Reykjavíkur .. 140000			
d.	Veðurskeyti 232600			
e.	Húsaleiga o. fl. 53760			
f.	Ýmis kostnaður 103600			
	Fært á 13. gr. D. XII. 3 1023110			
3.	Framlag til veðurbjónustu á Grænlandi	60 000		
V.	Til landmælinga		1 699 440	
VI.	Til jökulmælinga		60 000	
			1 500	
VII.	Til Jökларannsóknafélags Íslands til kaupa á snjóbil, enda náist samkomulag við vegamálastjórnina um notkun bílsins að vetrarlagi		25 000	
VIII.	Til sjómælinga:			
1.	Laun:			
a.	Grunnlaun með uppbót 69640			
b.	Verðlagsuppbót 23140			
		92 780		
2.	Annar kostnaður	250 000		
			342 780	
IX.	Til húsameistara ríkisins:			
1.	Laun:			
a.	Grunnlaun með uppbót 167100			
b.	Verðlagsuppbót 58197			
		225 297		
2.	Annar kostnaður	90 000		
		315 297		
÷	Tekjur af vinnu	100 000		
			215 297	
X.	Framlag til mótvirðissjóðs:			
	Vegna tæknilegrar aðstoðar		400 000	
	Samtals B. ...	. . .	5 702 790	

Til atvinnumála er veitt:

	kr.	kr.
<i>A. Landbúnaðarmál.</i>		
1. Til Búnaðarfélags Íslands, enda samþykki landbúnaðarráðherra fjárhagsáætlun félagsins		1 400 000
2. Til sama, til kynnisferða bænda		10 000
3. Til búreikningaskrifstofu á vegum Búnaðarfél. Íslands		40 000
4. Gjöld samkv. jarðræktarlögum:		
A. Vegna I. kafla laganna:		
Lögboðinn hluti af kaupi héraðsráðunauta	155 226	
B. Vegna II. kafla laganna:		
a. Jarðræktarframlög	5 000 000	
b. Til framræslu samkv. 11. gr. III.	3 000 000	
		8 000 000
C. Vegna III. kafla laganna:		
a. Til kaupa á skurðgröfum samkv. 16. og 20. gr. laganna	400 000	
b. Til stjórnar vélasjóðs vegna eftirlits með viðhaldi jarðræktarvéla og námskeiða, sbr. 18. og 19. gr. laganna	200 000	
		600 000
		8 755 226
5. Gjöld vegna laga um jarðræktar- og húsagerðarsamþykktir í sveitum:		
a. Kostnaður við athuganir og mælingar samkv. 5. gr. laganna	75 000	
b. Til kaupa á jarðræktarvélum	500 000	
c. Styrkir samkv. 21. gr. laganna, sbr. l. 29/1948 ..	200 000	
		775 000
6. Kostn. við framleiðsluráð landbúnaðarins samkv. lögum		25 000
7. Til búfjárræktar samkv. lögum nr. 19/1948:		
a. Nautgriparækt:		
1. Almennur styrkur til nautgriparæktarféлага	135 000	
2. Til verðlauna, gegn jafnháu framlagi annars staðar að	28 000	
		163 000
b. Sauðfjárrækt:		
1. Styrkur til sauðfjárkynbótabúa	13 000	
2. Styrkur til sauðfjárræktarféлага	33 000	
3. Til verðlauna, gegn jafnháu framlagi annars staðar að	16 000	
		62 000
c. Hrossarækt:		
1. Fóður- og girðingastyrkur	10 000	
2. Styrkur til kaupa á kynbótahestum	14 000	
3. Til verðlauna, gegn jafnháu framlagi annars staðar að	12 000	
		36 000
d. Styrkur til fóðurbirgðafélaga		60 000

		16. gr.		102
		kr.	kr.	28. des.
e.	Sæðingarstöðvar:			
	Rekstrarstyrkur	36 000		
f.	Til héraðsráðunauta í búfjárrækt, $\frac{2}{5}$ launa	90 801	447 801	
8.	Framlag til búfjártryggingar samkv. l. nr. 20 1943		100 000	
9.	Til tilraunaráðs búfjárræktar		125 000	
10.	Til jarðræktartilrauna:			
a.	Rekstrarkostnaður	565 000		
b.	Stofnkostnaður	300 000	865 000	
11.	Til umbóta á Reykhólum, vegna skipulags staðarins ..		25 000	
12.	Framlag samkv. lögum um landnám, nýbygðir og endurbyggingar í sveitum:			
a.	Samkv. 4. gr. laga nr. 35/1946, til landnáms	2 500 000		
b.	Samkv. 13. gr. sömu laga, til byggingarsjóðs	2 500 000	5 000 000	
13.	Til ræktunarsjóðs samkv. l. nr. 66/1947		500 000	
14.	Til fyrirhleðslu í Þverá og Markarfljóti		300 000	
15.	Til fyrirhleðslu í Kaldaklifsá, Svarðbælisá og Laugará		50 000	
16.	Til fyrirhleðslu í Hólmsá í Austur-Skaftafellssýslu ...		75 000	
17.	a. Til fyrirhleðslu í ós Bessastaðatjarnar	125 000		
	b. Til sjóvarnargarðs hjá Gesthúsum á Álftanesi	75 000		
	c. Til sjóvarnargarðs í Gerðahreppi í Gullbringusýslu	25 000	225 000	
18.	Til landþurrkunar á Eyrarbakka		20 000	
19.	Til landþurrkunar á Stokkseyri		20 000	
20.	Til landþurrkunar í Austur- og Vestur-Landeyjum, 20 þús. til hvorra		40 000	
21.	Til sandgræðslu:			
a.	Laun:			
	1. Grunnlaun með uppbót	70500		
	2. Verðlagsuppbót	25627		
		96 127		
b.	Til sandgræðslustöðva	400 000		
c.	Til nýrra sandgræðslugirðinga	275 000		
d.	Skrifstofukostnaður	10 000		
e.	Til sandgræðslutilrauna	10 000		
f.	Ýmis gjöld	75 000	866 127	
22.	Til raflýsingar í Gunnarsholti		40 000	
23.	Til skógræktar:			
a.	Laun:			
	1. Grunnlaun með uppbót	186237		
	2. Verðlagsuppbót	71143		
		257 380		
b.	Skrifstofukostnaður	56 000		
c.	Til skógræktarfélaga	250 000		
d.	Til skógræðslu	900 000		
e.	Til skógræðslu á jörðum einstaklinga	100 000		
f.	Vextir og afborganir af skuldum	55 800	1 619 180	
24.	Til mjólkurbúa og smjörsamlaga		100 000	
25.	Til garðyrkjufélags Íslands		2 000	

102
28. des.

	kr.	kr.
26. Til klaksjóðs samkv. lögum nr. 36/1937		10 000
27. Kostnaður vegna laga nr. 112/1941, um lax- og silungs- veiði		60 000
28. Kostnaður vegna eyðingar refa og minka samkv. lögum nr. 56 1949		130 000
29. Til dýralækna:		
a. Laun dýralækna:		
1. Grunnlaun með uppbót	198000	
2. Verðlagsuppbót	73209	
	271 209	
b. Styrkir til tveggja manna til þess að stunda dýra- lækningar samkv. 13. gr. dýralæknalaga frá 1947:		
1. Grunnstyrkur	22815	
2. Verðlagsuppbót	9343	
	32 158	
c. Styrkur til einstakra manna til að stunda dýra- lækningar:		
1. Grunnstyrkur	22815	
2. Verðlagsuppbót	9343	
	32 158	
d. Skrifstofukostnaður yfirdýralæknis	4 000	
		339 525
30. Styrkur til dýralæknisfræðináms erlendis		15 000
31. Til kláðalækninga		30 000
32. Kostnaður við sauðfjársjúkdómavarnir:		
a. Sauðfjársjúkdómanefnd	170 000	
b. Bætur vegna fjárskipta	13330 000	
c. Uppeldisstyrkur	110 000	
d. Til nýrra varnargirðinga	300 000	
e. Kostnaður við vörzlu	400 000	
f. Viðhald eldri girðinga	400 000	
g. Flutningskostnaður	1 410 000	
		16 120 000
33. Til rannsókna á garnaveiki		180 000
34. Til Norræna búfræðifélagsins		1 000
35. Kostnaður vegna norræns búnaðarmóts á Íslandi		25 000
36. Til tilraunabús nautgriparæktarsambanda Suðurlands í Laugardælum, fyrri greiðsla af tveimur (stofnkostnað- ur) þó ekki yfir ¼		225 000
Samtals A. ...	. . .	38 560 859
B. Sjávarútvegsmál.		
1. Til Fiskifélags Íslands, enda samþykki atvinnumála- ráðuneytið fjárhagsáætlun fiskipingsins, og félagið sjái um útgáfu fiskimannaalmanaks á sinn kostnað		1 130 000
2. Til nýrra tækja í rannsóknarstofu Fiskifélagsins (mót- virðissjóður)		358 000
3. Til alþjóðahafrannsókna		35 445

	kr.	kr.
4. Til reikningaskrifstofu sjávarútvegsins		35 000
5. Til haf- og fiskirannsóknna		300 000
6. Til alþjóðahvalveiðaráðs		6 855
7. Til eftirlits með hvalvinnslustöðvum		6 000
8. Til að gera tilraunir með nýjar sildveiðiaðferðir		800 000
9. Til hlutatryggingasjóðs samkvæmt lögum (áætlað) ..		2 200 000
10. Styrkur til Oliusamlags útvegsmanna á Ísafirði samkv. l. nr. 110/1943		70 000
11. Byggingarstyrkur til fiskideildanna í Norðlendingafjórð- ungi vegna sjóvinnunámskeiða		40 000

Samtals B. ...

. . . 4 981 300

C. Iðnaðarmál.

1. Til Landssambands iðnaðarmanna	100 000
2. Til eflingar upplýsingastarfsemi fyrir iðjurekstur í landinu	100 000
3. Til iðnlánasjóðs	300 000
4. Til iðnfræðsluráðs samkv. lögum	140 000
5. Til iðnráða	20 000
6. Styrkur til byggingar iðnskóla í Reykjavík $\frac{2}{5}$ kostnaðar allt að	1 000 000
7. Til Halldóru Bjarnadóttur til þess að vinna að eflingu heimilisiðnaðar	7 020
8. Til Guðmundar Jónssonar frá Mosdal, til þess að halda uppi kennslu og námskeiðum í tréskurði og heimilis- iðnaði	2 700
9. Til tóvinnuskóla Halldóru Bjarnadóttur á Svalbarðs- eyri við Eyjafjörð	30 000
10. Til Guðmundar Kristjánssonar, myndskera	1 500

Samtals C. ...

. . . 1 701 220

D. Raforkumál.

I. Stjórn raforkumála:

1. Laun:

a. Grunnlaun með uppbót	64431
b. Verðlagsuppbót	21828

86 259

2. Skrifstofukostnaður

55 000

3. Annar kostnaður

30 000

171 259

II. Til undirbúnings rannsókna og áætlana um nýjar
virkjanir og raforkuframkvæmdir:

1. Laun:

a. Grunnlaun með uppbót	317840
b. Verðlagsuppbót	113262

431 102

2. Skrifstofukostnaður

50 000

3. Mælingar og aðstoð

210 000

4. Annar kostnaður

100 000

791 102

102
28. des.

		kr.	kr.
÷ Tekjur:			
1. Endurgreiðslur frá bæjarfélögum, einstaklingum og fyrirtækjum	170000		
2. Úr raforkusjóði	480000	650 000	141 102
III. Rafmagnsveitur ríkisins:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót	501209		
b. Verðlagsuppbót	181944	683 153	
2. Skrifstofukostnaður		117 000	
3. Annar kostnaðar, birgðavarzla, bifreiðar og vélar, ferðakostnaður og ýmis gjöld		1 000 513	
		1 800 666	
Þar af greitt af veitum í rekstri		400 000	
		1 400 666	
4. Rekstrarkostnaður og raforkukaup veitna:			
a. Rafmagnsveitur ríkisins	2900000		
b. Héraðsrafmagnsveitur	900000	3 800 000	
		5 200 666	
÷ Tekjur:			
1. Rekstrartekjur veitna:			
a. Rafmagnsveitur ríkisins	2838000		
b. Héraðsrafmagnsveitur	811000	3 649 000	
2. Greitt af nýbyggingum		1 148 666	
3. Endurgreitt af viðskiptamönnum		203 000	
4. Bráðabirgðalán til greiðslu á rekstrarhalla veitna		200 000	
		5 200 666	
IV. Vatnamælingar			150 000
V. Til nýrra raforkuframkvæmda			1 860 000
VI. Til að lána til kaupa á dieselrafstöðvum, að fengnum tillögum raforkuráðs:			
a. 100 hestafla og stærri		500 000	
b. Til smærri stöðva		150 000	
			650 000
VII. Til leiðbeiningar bændum um raforkumál			70 000
VIII. Rafmagnseftirlit ríkisins:			
1. Laun:			
a. Grunnlaun með uppbót	227185		
b. Verðlagsuppbót	83799	310 984	
2. Skrifstofukostnaður		90 000	
3. Ferðakostnaður		130 000	
4. Annar kostnaður		119 000	
		649 984	

		16. gr.		102
		kr.	kr.	28. des.
÷ Tekjur:				
Árgjöld rafveitna	420000			
Aðflutningsgjöld o. a.	229984			
		649 984		
IX. Raforkuráð:				
Þóknun og skrifstofukostnaður			15 000	
X. Raforkusjóður:				
Tillag ríkissjóðs samkv. lögum nr. 12 2. apríl 1946			2 000 000	
XI. Jarðboranir og gufuvirkjunarrannsóknir:				
1. Laun:				
a. Grunnlaun með uppbót	86737			
b. Verðlagsuppbót	30913			
		117 650		
2. Skrifstofukostnaður		43 000		
3. Rekstrarkostnaður bora:				
a. Bormannalaun	300000			
b. Viðhald	120000			
c. Vextir	50000			
d. Ýmis gjöld	70000			
		540 000		
4. Annar rannsóknarkostnaður		90 000		
5. Annar kostnaður		59 350		
		850 000		
÷ Tekjur:				
Bor- og rannsóknarkostnaður endurgreiddur af einstaklingum og sveitarfélögum		500 000		
		350 000		
6. Til bortækjakaupa		200 000		
			550 000	
XII. Til jarðborana vegna kolarannsókna á Skarðsströnd			150 000	
XIII. Til brennisteinsrannsókna			1 000 000	
XIV. Til norræns raffræðingamóts á Íslandi sumarið 1952			50 000	
Samtals D. ...		. . .	6 807 361	

Til félagsmála er veitt:

	kr.	kr.
1. Tillag til bjargráðasjóðs samkvæmt lögum		288 526
2. Til almannatrygginga:		
a. 1. Framlag skv. 116. gr. laga nr. 50/1946 24800000		
2. Framlag samkv. 47. gr. III. kafla laga		
nr. 104/1943 7500000		
	32 300 000	
b. Endurgreiðsla samkv. 99. gr. laga nr. 50/1946 á fram-		
lagi Lífeyrissjóðs Íslands til ellilauna og örorku-		
bóta samkv. 78. gr. laga nr. 74/1937	260 000	
		32 560 000
3. Gjöld samkvæmt lögum nr. 87 1947, um afstöðu foreldra		
til óskilgetinna barna		20 000
4. Gjöld skv. 21., 22. og 23. gr. framfærslulaga, nr. 80 1947		100 000
5. Til styrktar- og sjúkrasjóða samkv. úthlutun félags-		
málaráðuneytisins		20 000
6. Gamalmennahæli:		
a. Til elliheimilisins Grundar í Reykjavík:		
Rekstrarstyrkur	10 000	
enda greiði vistmenn, sem framfærslusveit eiga		
utan Reykjavíkur, ekki herra daggjald en bæjar-		
menn.		
b. Til gamalmennahæla utan Reykjavíkur, 10000 kr. til		
hvers	80 000	
		90 000
7. Til sambands íslenzkra berklasjúklinga, lokagreiðsla		
vegna Silfurtúns		250 000
8. Til sambands íslenzkra berklasjúklinga, rekstrarstyrk-		
ur vegna læknilauna		50 000
9. Til sumardvalarheimila, dagheimila og vistarheimila		
fyrir börn úr bæjum og kaптúnun, gegn jöfnu fram-		
lagi annars staðar að		100 000
10. Til barnavinafélagsins Sumargjafar, gegn a. m. k. tvö-		
földu framlagi frá Reykjavíkurbæ		150 000
11. Til starfskvennaskóla Sumargjafar		20 000
12. Til barnaheimilisins Vorboðans, byggingarstyrkur ...		20 000
13. Til dagheimilis Kvenfélagsins Hlífar á Akureyri, bygg-		
ingarstyrkur		15 000
14. Til dvalarheimilis fyrir afvegaleidd börn og unglinga ..		150 000
15. Upptökuheimilið á Elliðahvamm:		
a. Laun:		
1. Grunnlaun með uppbót	89200	
2. Verðlagsuppbót	38078	
	127278	
÷ Hlunnindi	27600	
		99 678

	kr.	kr.	102 28. des.
b. Annar kostnaður	75 000		
÷ Tekjur	174 678 76 000	98 678	
16. Til ýmiss konar líknar- og hjálparstarfsemi:			
a. Til Rauðakross Íslands	25 000		
b. Til sambands íslenzkra berklasjúklinga	3 000		
c. Til félagsins „Heyrnarhjálp“	5 000		
d. Til félagsins „Sjálfshjargar“	2 000		
e. Til mæðrastyrksnefnda	50 000		
Par af 15 þús. kr. til mæðrastyrksnefnda utan Reykjavíkur. Ráðherra úthlutar fénu, að fengnum tillögum mæðrastyrksnefndar í Reykjavík.		85 000	
17. Til slysavarna:			
a. Til almennra slysavarna	150 000		
b. Til umferðarslysavarna	50 000	200 000	
18. Til hjálpar nauðstöddum Íslendingum erlendis		15 000	
19. a. Til bindindisstarfsemi eftir ákvörðun dómsmála- ráðuneytisins	130 000		
Par af 15 þús. kr. til Sambands bindindisfélaga í skólum.			
b. Til Stórstúku Íslands	170 000		
c. Til áfengismálaráðunauts	12 000		
d. Til Péturs Sigurðssonar erindreka:			
1. Grunnlaun með uppbót	26325		
2. Verðlagsuppbót	10008		
	36333		
3. Ferðakostnaður	4650		
	40 983	352 983	
20. Ungmennastarfsemi:			
a. Til Ungmennafélags Íslands	15 000		
Félagið gefi ríkisstjórninni skýrslu um það, hvern- ig fénu er varið.			
b. Til Bandalags íslenzkra skáta	10 000		
c. Til Bandalags íslenzkra farfugla	1 500	26 500	
21. Til Kvenfélagasambands Íslands, til húsmæðrafræðslu, heimilisiðnaðar og garðyrkju		175 000	
Þar af til heimilisiðnaðarfélagsins 5 þús. kr.			
22. Til heimilisiðnaðarfélags Íslands, til leiðbeiningarstarf- semi í heimilisiðnaði		12 000	
23. Til kvennaheimilisins Hallveigarstaða, byggingarstyrkur		75 000	
24. a. Til Kvenréttindafélags Íslands	15 000		
b. Til sama félags (vegna landsfundar)	15 000		
		30 000	
25. Til jöfnunarsjóðs bæjar- og sveitarfélaga		1 000 000	
26. Tillag til byggingarsjóða kaupstaða og kauptúna		1 575 501	

102

28. des.

	kr.	kr.
27. Til Dýraverndunarfélags Íslands til dýraverndunar- starfsemi		5 000
28. Til kreppulánasjóðs bæjar- og sveitarfélaga, rekstrar- halli		5 500
29. Til vatnsveitna samkvæmt lögum		350 000
30. Kostnaður við framkvæmd orlofslaganna		277 245
31. Greiðsla með börnum erlendra manna skv. 3. bráða- birgðaákvæði framfærslulaga, nr. 80 1947		1 018 680
32. Kostnaður við ráðstafanir vegna ófriðarhættu		1 000 000
33. Til alþjóða-berklarannsóknna		60 000
34. Tillag til International Labour Organization		110 000
35. Tillag til sameinuðu þjóðanna (UN)		277 900
36. Tillag til Food and Agricultural Organization (FAO)		40 800
37. Tillag til World Health Organization		47 800
38. Tillag til alþjóðaflóttamannastofnunarinnar (IRO) ...		70 300
39. Tillag til Organization of the European Economic Cooperation (OEEC)		60 300
40. Tillag til Evrópuráðsins		51 600
41. Tillag til alþjóðahveitiráðsins		800
42. Tillag til alþjóðaveðurrannsóknarstofnunarinnar (WMO)		14 000
43. Til Atlantshafsbandalagsins		260 000
Samtals ...	. . .	41 129 113

18. gr.

102

Til styrktarfjár, lögboðinna og ólögboðinna eftirlauna, biðlauna og heiðurs- 28. des.
launa er veitt:

	kr.	kr.
I. Samkvæmt eftirlaunalögum:		
a. Embættismenn	365 509	
b. Embættismannaækkjur	142 859	
	508 368	
Verðlagsuppbót ...	197 134	
		705 502
II. Eftirlaun auk lögboðinna eftirlauna og lífeyris, bið- laun, heiðurslaun og styrktarfé:		
a. Embættismenn og aðrir starfsmenn:		
Aðalheiður Albertsdóttir, fyrrv. kennslu- kona	3450.00	
Aðalheiður Pálsdóttir, fyrrv. ljósmóðir .	1690.50	
Ágúst H. Bjarnason, fyrrv. prófessor ..	17160.00	
Ágúst Eliasson, fyrrv. yfirfiskimatsm. ..	3000.00	
Andrés Johnson, fornminjasafnari	21270.00	
Andrés Ólafsson, fyrrv. fiskimatsmaður	2242.50	
Ari Arnalds, fyrrv. bæjarfógeti	14748.75	
Árni S. Bjarnason, fyrrv. húsvörður Al- þingis	12420.00	
Árni Gíslason, fyrrv. yfirfiskimatsmaður	5606.25	
Árni Pálsson, fyrrv. prófessor	21975.00	
Árni Thorsteinsson, tónskáld	15507.75	
Árni G. Þóroddsson, fyrrv. fiskimatsm. .	2242.50	
Arnleif Kristjánisdóttir, fyrrv. ljósmóðir .	1690.50	
Ásdís M. Sigurðardóttir, fyrrv. ljósmóðir	1690.50	
Ásgeir Ásgeirsson, fyrrv. sóknarprestur .	3536.25	
Ásgeir Jónsson, fyrrv. póstur	2242.50	
Ásgeir Jónsson frá Gottorp	1690.50	
Áskell Snorrason, fyrrv. söngkennari ..	5000.00	
Benedikt Benjamínsson, fyrrv. póstur ..	2760.00	
Benedikt Jónasson, fyrrv. yfirverkfr. ..	5000.00	
Benedikt Sveinsson, fyrrv. skjalavörður	30960.00	
Bergur Jónsson, fyrrv. sakadómari	23760.00	
Bjarni Jónsson, vígslubiskup	33120.00	
Bjarni Jósefsson, efnafræðingur	8000.00	
Björgvin Guðmundsson, tónskáld	10350.00	
Björn Einarsson	11195.25	
Björn Helgason, fyrrv. fiskimatsmaður	2242.50	
Björn Jósefsson, fyrrv. héraðslæknir ..	8000.00	
Björn Stefánsson, fyrrv. póstur	1725.00	
Björn Stefánsson, fyrrv. sóknarprestur .	5000.00	
Bogi Brynjólfsson, fyrrv. sýslumaður ..	3588.00	
Bogi Ólafsson, fyrrv. yfirkennari	33120.00	
Böðvar Bjarnason, fyrrv. sóknarprestur	6727.50	
Böðvar Jónsson, fyrrv. póstur	2242.50	
Carl Berndsen, fyrrv. póstafgreiðslum. ..	4140.00	
Daðína Hjaltadóttir, fv. póstafgreiðsluk.	2400.00	

		kr.	kr.
Daníel Sveinsson, fyrrv. póstur	1121.50		
Davíð Jóhannesson, fyrrv. símtj. og póstafgreiðslumaður	5175.00		
Eggert Stefánsson, söngvari	14490.00		
Einar Blandon	3000.00		
Einar Friðriksson, fv. innheimtum.	2400.00		
Einar E. Sæmundsen, fv. skógarvörður	15939.00		
Eiríkur Albertsson, fyrrv. sóknarprestur	21496.50		
Erlendur Erlendsson, fyrrv. fiskimats- maður	1690.50		
Friðfinnur Guðjónsson, leikari	4485.00		
Friðleifur Jóhannsson, fv. fiskimatism. ..	2242.50		
Friðrik Bjarnason, fyrrv. barnaskólastj.	5606.25		
Friðrik Jónsson, fyrrv. póstur	3644.07		
Geir Sigurðsson, fyrrv. lögregluþjónn ..	6900.00		
Gísli Eiríksson, fyrrv. póstafrgreiðslum. .	5500.00		
Gísli Sveinsson, fyrrv. sendiherra	7394.00		
Guðbjörg Jónsdóttir, fyrrv. ljósmóðir ..	1690.50		
Guðbjörg Þorleifsdóttir, Múlakoti	2242.50		
Guðbrandur Björnsson, fv. sóknarprestur	5000.00		
Guðjón Hermannsson, fyrrv. póstur	1690.50		
Guðjón Sigurðsson, fyrrv. póstur	1401.57		
Guðlaugur Hansson, fyrrv. lýsismatism. .	2242.50		
Guðlaugur Sigmundsson, fyrrv. póstur .	2811.75		
Guðmundur B. Árnason, fyrrv. bréfberi	1690.50		
Guðmundur Björnsson, fyrrv. sýslum. .	12506.25		
Guðmundur Davíðsson, fv. umsjónarm. .	8418.00		
Guðmundur Eggerz, fyrrv. sýslumaður .	15000.00		
Guðmundur Einarsson, fyrrv. fiskimatism.	1690.50		
Guðmundur Einarsson, fv. póstafrgr.m. .	1700.00		
Guðmundur Gestsson, fyrrv. dyravörður	6727.50		
Guðmundur Gissurarson, fv. fiskimatism.	2242.50		
Guðmundur Guðmundsson, fv. héraðsl. .	13800.00		
Guðmundur Hannesson, fv. bæjarfógeti	12420.00		
Guðmundur Ólafsson, fyrrv. póstur	3933.00		
Guðmundur Pálmason, fyrrv. vitavörður	2242.50		
Guðrún Indriðadóttir, leikkona	4485.00		
Hafliði Sveinsson, fyrrv. póstur	1690.50		
Halldór Benediktsson, fyrrv. póstur	1121.50		
Halldór Jónsson, fyrrv. sóknarprestur ..	4650.00		
Halldór Kr. Júlíusson, fyrrv. sýslumaður	4485.00		
Halldór Steinsen, fyrrv. héraðslæknir ..	11195.25		
Hallgrímur Fr. Hallgrímsson, fv. póstur	1121.50		
Hallgrímur Jónsson, fyrrv. barnaskólastj.	12540.75		
Hannes Jónsson, fyrrv. póstur	3933.00		
Haraldur Brynjólfsson, fyrrv. fiskimatism.	2242.50		
Haraldur Þórarinnsson, fv. sóknarprestur	2494.80		
Helgi Árnason, fyrrv. safnahúsvörður ..	4485.00		
Hildur Jónsdóttir, fyrrv. ljósmóðir	1725.00		
Hólmgeir Jensson, fyrrv. dýralæknir ..	1690.50		
Ingibjörg Loftsdóttir, fyrrv. ljósmóðir ..	1690.50		

		kr.	kr.	102 28. des.
Ingibjörg Pálsdóttir, fyrrv. ljósmóðir ..	1690.50			
Ingibjörg Sigurðardóttir, fv. póstafr.k. .	3363.75			
Ingiríður Helgadóttir, fyrrv. ljósmóðir ..	1690.50			
Ingólfur Gíslason, fyrrv. héraðslæknir, biðlaun	35190.00			
Ingunn Bergmann	2811.75			
Jakob Kristinsson, fyrrv. fræðslumálastj.	21775.05			
Jakob Möller, fyrrv. sendiherra	26160.00			
Jakob J. Smári, fv. adjunkt, biðlaun ..	25272.00			
Jes Á. Gíslason, fyrrv. sóknarprestur ..	2811.75			
Jóhann H. Havsteen, fyrrv. fiskimatsm.	2000.00			
Jóhann P. Jónsson, skipherra, biðlaun ..	40320.00			
Jóhann Scheving, fyrrv. kennari	3450.00			
Jóhanna Friðriksdóttir, fyrrv. ljósmóðir	3450.00			
Jóhannes Friðlaugsson, fv. barnakennari	3450.00			
Jóhannes Guðmundsson, póstur	1121.50			
Jóhannes Jónasson fyrrv. yfirfiskimatsm.	3500.00			
Jón Árnason, fyrrv. fiskimatsmaður	2242.50			
Jón Bach, fyrrv. dyravörður	6900.00			
Jón Benjamínsson, fyrrv. fiskimatsm. ..	1690.50			
Jón E. Bergsveinsson, fyrrv. forseti Slys- varnafélagsins	10350.00			
Jón Brandsson, fyrrv. sóknarprestur ..	5000.00			
Jón Guðmundsson fyrrv. skrifstofustjóri, biðlaun	38160.00			
Jón N. Jóhannessen, fv. sóknarprestur .	4260.75			
Jón Jónsson, fyrrv. póstur	3933.00			
Jón Stefánsson, dr. phil.	5175.00			
Jón Sveinbjörnsson, fyrrv. sendiráðsritari	5000.00			
Jón Sveinsson, fyrrv. skattdómari	4000.00			
Jón Sverrisson, fyrrv. fiskimatsmaður ..	5606.25			
Jóna Jónsdóttir, fyrrv. ljósmóðir	1690.50			
Jónas Bjarnason, fyrrv. fiskimatsmaður	2242.50			
Jónas Jónsson, fyrrv. fiskimatsmaður ..	1690.50			
Jónas Kristjánsson, fyrrv. héraðslæknir .	5606.25			
Karl Einarsson, fyrrv. bæjarfógeti	16636.00			
Karl Finnbogason, fyrrv. barnaskólastj.	7245.00			
Karl Steingrímsson, fyrrv. fiskimatsm. .	1690.50			
Kjartan Ólafsson, fyrrv. yfirfiskimatsm.	8411.10			
Klemenzen Klemenzen, fyrrv. leiðsögum.	2811.75			
Kofoed-Hansen, fyrrv. skógræktarstjóri .	8677.00			
Kristín Bjarnadóttir, fv. starfsk. Alþingis	1690.50			
Kristín Eiríksdóttir, fyrrv. ljósmóðir ...	1690.50			
Kristinn Danielsson, fyrrv. sóknarprestur	4605.75			
Kristjana V. Hannesdóttir, fv. skólastjóri	3450.00			
Kristjana Jónsdóttir, fyrrv. ritari	12420.00			
Kristján A. Bjarnason, fyrrv. póstur ..	1690.50			
Kristján Ingimundarson, fv. fiskimatsm.	1690.50			
Kristján Jónsson, fyrrv. póstur	1121.50			
Kristján Linnét, fyrrv. bæjarfógeti	14950.41			
Kristján Þorláksson, fyrrv. vitavörður ..	2242.50			

Lárus Bjarnason, fyrrv. skólastjóri	23490.00
Lárus Rist, fyrrv. kennari	3363.75
Lárus Sigurjónsson, skáld	8418.00
Lúðvík Hansson, fyrrv. leiðsögumaður .	2242.50
Magnús Pétursson, fyrrv. héraðslæknir .	11596.62
Margrét Rasmus, fyrrv. skólastjóri	15507.75
Sama, húsaleigukostn. (án verðl. uppb.) .	1800.00
María Sigurðardóttir, fv. starfsk. Alþingis	1690.50
Marsibil Sigurðardóttir, fv. fiskimatsk. .	1690.50
Matthías Eggertsson, fv. sóknarprestur .	4295.25
Matthías Þórðarson, fiskifræðingur	10000.00
Matthías Þórðarson, fv. þjóðminjavörður	11475.29
Njáll Guðmundsson, fyrrv. póstur	2242.50
Oddur Valentínsson, fv. leiðsögumaður	4140.00
Ólafur Danielsson, fyrrv. yfirkennari ..	11195.25
Ólafur Finsen, fyrrv. héraðslæknir	5606.25
Ólafur Friðriksson, fyrrv. ritstjóri	10091.25
Ólafur Guðmundsson, fyrrv. póstur	1380.00
Ólafur Ó. Lárusson, fyrrv. héraðslæknir	8000.00
Ólafur Thorarensen, fyrrv. símtjóri ...	2242.50
Ólafur Thorlacius, fyrrv. héraðslæknir .	5606.25
Páll Halldórsson, fyrrv. skólastjóri	5606.25
Pálmi Þóróddsson, fyrrv. sóknarprestur	3174.00
Pétur Á. Jónsson, óperusöngvari	12420.00
Pétur Pétursson, fyrrv. póstur	2760.00
Pétur Thoróddsen, fyrrv. héraðslæknir .	5606.25
Runólfur Magnússon, fyrrv. fiskimatsm.	2242.50
Sigdór V. Brekkan, fyrrv. kennari	6500.00
Sigríður Gísladóttir, fv. starfsk. Alþingis	1690.50
Sigríður Jónasdóttir, fv. ljósm., Miðhópi	1690.50
Sigríður Jónasdóttir, fv. ljósm., Þórshöfn	1690.50
Sigtryggur Guðlaugsson, fv. sóknarpr. .	15507.75
Sigurður Benediktsson, fyrrv. póstur ...	1690.50
Sigurður Fr. Einarsson, fv. fiskimatsm. .	1690.50
Sigurður V. Guðmundsson, fv. fiskimatsm.	2242.50
Sigurður Heiðdal	4500.00
Sigurður Jónasson, fv. fiskimatsmaður .	1690.50
Sigurður Nordal, prófessor	11195.25
Sigurður Sigfússon, fyrrv. póstur	1401.57
Sigurður Sigurðsson, fv. barnakennari .	3450.00
Sigurður Sumarliðason, fyrrv. póstur ...	1121.50
Sigurður Thoróddsen, fv. yfirkennari ..	11195.25
Sigurjón Markússon, fv. sýslumaður ...	15091.71
Sigurjón Rögnvaldsson, fyrrv. kennari ..	1121.50
Sigurjón Sumarliðason, fyrrv. póstur ...	3933.00
Sigurmundur Sigurðsson, fv. héraðslæknir	3795.00
Skúli Árnason, fyrrv. héraðslæknir	5606.25
Stefán Hannesson, fyrrv. barnakennari .	5000.00
Stefán Þorvaldsson, fyrrv. póstur	2242.50
Sumarliði Guðmundsson, fyrrv. póstur .	2811.75
Svava Þorleifsdóttir, fyrrv. skólastjóri .	4000.00

kr.

kr.

Sveinn Árnason, fyrrv. fiskimatsstjóri .	10350.00
Sæmundur Halldórsson, fyrrv. póstur ..	1000.00
Thorvald Krabbe, fyrrv. vitamálastjóri .	7452.00
Tómas Guðmundsson, fyrrv. póstur	1380.00
Tómas Jónsson, fyrrv. fiskimatsmaður .	2242.50
Valdimar Snævarr, fv. barnaskólastjóri .	9246.00
Valdís Böðvarsdóttir, fv. símsstjóri og póstafgreiðslukona	3450.00
Vésteinn Árnason, fyrrv. póstur	1121.50
Viktoría Kristjánsdóttir	2760.00
Þóra Bjarnadóttir	1725.00
Þórarinn Bjarnason, fyrrv. fiskimatsm.	2242.50
Þorbjörn Þórðarson, fyrrv. héraðslæknir	3933.00
Þórdís J. Carlquist, fyrrv. forstöðuk. ljósmæðrask.	3450.00
Þorkell Þorkelsson, fv. veðurstofustjóri .	35460.00
Þorlákur Þorláksson, fyrrv. póstur	2242.50
Þorleifur Erlendsson, fv. barnakennari .	2070.00
Þorsteinn Gíslason, fv. fiskimatsmaður .	2242.50
Þorsteinn Þorsteinsson, fv. hagstofustj. .	4030.00
Þorsteinn Þorsteinsson, fv. póstur	2242.50
Þorvaldur Jakobsson, fv. sóknarprestur	7141.50
Þorvaldur Þorvaldsson, fv. fiskimatsm. .	2242.50

1360973.19

Verðlagsuppbót 540496.80

1 901 470

b. Ekkjur:

Aðalbjörg Jakobsdóttir	2811.75
Aðalbjörg Sigurðardóttir	6727.50
Agnethe Kamban	4140.00
Álfheiður Kjartansdóttir	16560.00
Anína Arinbjarnardóttir	1690.50
Anna Ásmundsdóttir	3450.00
Anna Bjarnadóttir	1690.50
Anna Kl. Jónsson	2518.50
Anna Pálsdóttir	4140.00
Anna Sigurðardóttir	8211.00
Anna Stefánsdóttir	3363.75
Anna Þorgrímsdóttir	3363.75
Anna Þorkelsdóttir	2484.00
Arndís Sigurðardóttir	1690.50
Árný Stígsdóttir	1690.00
Ásdís Þorgrímsdóttir	1690.50
Áslaug Thorlacius	5175.00
Ásta Einarson	3363.75
Ásta Jaden	4600.00
Ásta Þorvaldsdóttir	1690.50
Ástriður Magnúsdóttir	1121.50
Ástriður Petersen	3363.75
Auður Gísladóttir	2867.82

Auður Jónasdóttir	10350.00
Bentína Hallgrímsson	9340.87
Björg Guðmundsdóttir	2242.50
Björg Jónasdóttir	3933.00
Bryndís Þórarinsdóttir	6000.00
Camilla Hallgrímsson	4500.00
Dorothea Guðmundsson	3933.00
Eleanor Sveinbjörnsson	6727.50
Elín Guðbjörg Guðmundsdóttir	3531.94
Elínborg Vigfúsdóttir	2242.50
Elísabet Jónsdóttir	1690.50
Elísabet Sigurðardóttir	2026.87
Ellen Einarsson	21870.00
Ellen Sveinsson	5597.62
Emelía P. Briem	10350.00
Ethel Arnórsson	5175.00
Fríða Hlíðdal	18810.00
Geirlaug Stefánsdóttir	2811.75
Guðbjörg Hermannsdóttir	3260.25
Guðbjörg Kristjánsdóttir	6727.50
Guðbjörg Ólafsdóttir	1690.50
Guðbjörg Tómasdóttir	3363.75
Guðfinna Þórðardóttir	1681.87
Guðlaug Magnúsdóttir	11195.25
Guðný Þorsteinsdóttir	3208.50
Guðríður Eiríksdóttir	2811.75
Guðríður Helgadóttir	3829.50
Guðríður Ólafsdóttir	3156.75
Guðrún Arinbjarnar	5175.00
Guðrún Egilson	11195.25
Guðrún Jónsdóttir Erlingsson	5606.25
Guðrún Hermannsdóttir	2242.50
Guðrún Jónsdóttir	6727.50
Guðrún P. Jónsdóttir	6727.50
Guðrún Oddsdóttir	5606.25
Guðrún Oddgeirsdóttir	4000.00
Guðrún Ragúels	1690.50
Guðrún Sveinsdóttir	10785.52
Guðrún Torfadóttir	3933.00
Guðrún Þorvarðsson	6500.00
Halldóra Ólafsdóttir	10350.00
Halldóra Þórðardóttir	3363.75
Hanna Þormar	3000.00
Hansína Pálsdóttir	1500.00
Harriet Jónsson	2518.50
Hedvig Blöndal	1690.50
Helga Finnisdóttir	12000.00
Helga Jónsdóttir	3933.00
Helga Skúladóttir	3519.00
Helga I. Stefánsdóttir	1690.50
Hildur Björnsdóttir	4422.90

kr.

kr.

		102	
		kr.	kr.
		28. des.	
Hlín Johnson	10091.25		
Hrefna Ingimarsdóttir	6727.50		
Hrefna Jóhannesdóttir	3363.75		
Ingibjörg Jakobsdóttir	2070.00		
Ingibjörg Jónasdóttir	3933.00		
Ingibjörg Magnúsdóttir	3933.00		
Ingileif Aðils	2242.50		
Ingveldur Einarsdóttir	3933.00		
Ingveldur Ólafsdóttir	1681.87		
Jóhanna Kr. Eggertsdóttir Briem	3500.00		
Jóhanna Gunnarsdóttir	3795.00		
Jóhanna Jónsdóttir	5000.00		
Jóhanna Magnúsdóttir	3933.00		
Jóhanna Thorlacius	1690.50		
Jónasína E. Hallgrímsdóttir	4830.00		
Jóney Guðmundsdóttir	3363.75		
Júlíana Jónsdóttir	2811.75		
Katrín Sveinsdóttir	3500.00		
Kristín Guðmundsd., ekkja E. Helgasonar	3363.75		
Kristín Guðmundsdóttir, vitavarðarekkja	1681.87		
Kristín Pálsdóttir	2811.75		
Kristín Sigurðardóttir	3000.00		
Kristín Thorberg	2070.00		
Kristín Thoroddsen	2070.00		
Kristín Þórarinsdóttir	5000.00		
Kristjana Benediktsdóttir	2242.50		
Kristólína Kragh	2242.50		
Lára Bjarnadóttir, ekkja Gísla Lárussonar	2242.50		
Lára Bjarnadóttir, ekkja Skarp. Þorkelss.	3500.00		
Lára Guðnadóttir	5000.00		
Laufey Vilhjálmsdóttir	13351.50		
Lilja Haraldsdóttir	2760.00		
Líney Sigurjónsdóttir	5054.25		
Lovisa Sveinbjörnsson	17430.00		
Lydia Lúðvíksdóttir	3268.87		
Magdalena Ásgeirsdóttir	690.00		
Margrét Árnadóttir	3363.75		
Margrét Ásmundsdóttir	2242.50		
Margrét Jónasdóttir	3933.00		
Margrét Jónsdóttir	1690.50		
Margrét Lárusdóttir	5175.00		
Margrét Kr. Lárusdóttir	2242.50		
Margrét Þórðardóttir	3363.75		
Margrethe Kaldalóns	15749.25		
Maria Guðlaugsson	4140.00		
Maria J. Klemenzen	1690.50		
Marta Þórarinsdóttir	2811.75		
Nielsína Ólafsdóttir	3363.75		
Oddný Vigfúsdóttir	5000.00		
Ólafía Finnbogadóttir	1121.50		
Ólína Snæbjörnsdóttir	3933.00		

Ólína Þorsteinsdóttir	5606.25
Ólöf Steingrímsdóttir	2811.75
Ragnheiður Bjarnadóttir	5606.25
Ragnheiður Jónasdóttir	10350.00
Ragnheiður Jónasson	4485.00
Ragnheiður Straumfjörð	1690.50
Ragnheiður Torfadóttir	2242.50
Rannveig Tómasdóttir	3363.75
Rigmor Ófeigsson	4485.00
Rósa Jónsdóttir	1121.50
Sesselja Eiríksdóttir	1690.50
Sigríður Arnljótsdóttir	4485.00
Sigríður Finnbogadóttir	4485.00
Sigríður Fjeldsted	3363.75
Sigríður Gísladóttir	1690.50
Sigríður Guðmundsdóttir	1690.50
Sigríður Jónsdóttir frá Vífilstöðum ..	8452.50
Sigríður Jónsdóttir frá Hvítadal	2811.75
Sigríður Kjartansdóttir	6727.50
Sigríður Pétursdóttir	5000.00
Sigríður Snæbjörnsdóttir	2811.75
Sigríður Snæbjörnssen	3933.00
Sigríður Steingrímsdóttir	1121.50
Sigrún Bjarnason	3363.75
Sigrún Kjartansdóttir	3933.00
Sigurbjörg Bogadóttir	3933.00
Sigurbjörg Guðmundsdóttir	1121.50
Sigurlaug G. Gröndal	2242.50
Sigurlaug Þórey Þorsteinsdóttir	5000.00
Soffía Hjaltested	3363.75
Sólveig Árnadóttir	1690.50
Sólveig Eggerz	14257.12
Sólveig Pétursdóttir	5000.00
Stefanía Hjaltested	2811.75
Stefanía Stefánsdóttir	5500.00
Steinunn P. Eyjólfsson	2979.94
Steinunn Jóhannesdóttir	3363.75
Steinunn Oddsdóttir	2811.75
Steinunn E. Stephensen	3363.75
Súsanna Friðriksdóttir	5000.00
Theódóra Thoroddsen	6727.50
Unnur Skúladóttir	5606.25
Valborg Einarsson	5606.25
Valgerður Benediktsson	20334.36
Valgerður Ólafsdóttir	4000.00
Valgerður Sveinsdóttir	3933.00
Vigdís G. Blöndal	2811.75
Viktoría Bjarnadóttir	845.25
Vilborg Torfadóttir	1690.50
Þóra Sigurðardóttir	1690.50
Þóra Skaftason	1690.50

kr.

kr.

Þorbjörg Sigmundsdóttir	5606.25
Þórdís Claessen	14908.59
Þórdís Ívarsdóttir	1121.50
Þórunn Hafstein	2242.50
Þórunn Pálsdóttir	5606.25
Þórunn Sigurðardóttir	1690.50
Þórunn Þórðardóttir	1035.00
Þrúður I. Jónsdóttir	2760.00
Þuríður Benediktsdóttir	5623.50
Þuríður Káradóttir	6500.00

838432.53

Verðlagsuppbót 343757.34

1 182 190

c. Barnastyrkir:

1. Barn Árna sál. Helgasonar, héraðslæknis, Jóhanna Margrét Árnadóttir, f. 1 ¹⁰ / ₁₂ 1924, sjúklingur	1690.50
2. Barn Snorra sál. Halldórssonar, héraðslæknis, Egill Snorrason, f. 2 ²⁰ / ₃ 1936	1690.50
3. Barn Guðna sál. Hjörleifssonar, héraðslæknis, Guðni Ólafur Guðnason, f. 2 ²⁰ / ₂ 1936	1690.50
4. Barn séra Þorsteins sál. Kristjánssonar, Helgi Þorsteinsson, f. 1 ³ / ₃ 1936	1690.50
5. Barn séra Jóns sál. Jakobssonar, Jakob Jónsson, f. 2 ²⁰ / ₁₂ 1936	1690.50
6. Börn Bergsveins sál. Haraldssonar kennara:	
a. Auður Bergsveinsdóttir, f. 2 ²⁴ / ₃ 1936	1690.50
b. Bergljót Bergsveinsdóttir, f. 1 ¹ / ₄ 1942	1690.50
7. Barn Sigurðar sál. Gíslasonar, Gunnar Sigurðsson, f. 2 ¹ / ₃ 1939	1690.50

13524.00

Verðlagsuppbót ... 5544.84

19 069

3 102 729

III. Framlag ríkissjóðs skv. 10. gr. l. 101/1943 og 8. gr. l. 102/1943 (áætlað)	6 000 000
IV. Framlag ríkissjóðs samkv. l. nr. 48/1942 og reglug. 155/1944 6. gr., sbr. reglug. 87/1945 og reglug. 88/1945	700 000
V. Helmingur uppbótar á lífeyri, sbr. 23. gr. fjárlaga ..	75 000
VI. Vísitöluuppbætur á lífeyri úr lífeyrissjóðum starfsmanna ríkisins, barnakennara, ljósmæðra og hjúkr-unarkvenna	575 000

Samtals ...

. . .

11 158 231

19. gr.

Til óvissra útgjalda o. fl. er veitt:

	kr.	kr.
1. Til dýrtiðarráðstafana		25 000 000
2. Vantalin verðlagsuppbót		3 500 000
3. Til óvissra útgjalda		1 500 000
Samtals ...	. . .	30 000 000

III. KAFLI

Eignahreyfingar.

20. gr.

	kr.	kr.
Inn:		
I. Fyrningar:		
1. Samkvæmt 3. gr. A.	900 000	
2. — 11. — A.	15 000	
3. — 12. —	90 000	
4. — 13. — B.	300 000	
5. — 13. — C.	300 000	
6. — 13. — D.	300 000	
7. — 15. — B.	50 000	
8. — 16. — A.	65 000	
9. — 16. — D.	330 000	
		2 350 000
II. Væntanlega útdregið af bankavaxtabréfum		100 000
III Endurgreidd lán og andvirði seldra eigna		500 000
IV. Lán tekin á árinu vegna fjárskipta		3 000 000
Samtals ...	. . .	5 950 000

Út:

	kr.	kr.
I. Afborganir lána ríkissjóðs og ríkisstofnana:		
1. Ríkissjóðslán:		
a. Innlend lán	17389500	
b. Lán í dönskum bönkum	1161575	
	18551 075	
2. Lán ríkisstofnana:		
a. Landssíminn (3. gr. A. 2)	850 000	19 401 075
II. Útlagðir vextir og afborganir af ýmsum lánum með ríkisábyrgð, sem eru í vanskilum (áætlað) ..		7 000 000
III. Til eignaaukningar landssímans (3. gr. A. 2)		3 820 000
IV. Til kaupa á hlutabréfum í „Áburðarverksmiðjan h.f.“		2 500 000
V. Til bygginga á jörðum ríkisins		300 000
VI. Til ræktunar á jörðum ríkisins		150 000
VII. Til byggingar varðskips		2 400 000
VIII. Til sementsverksmiðju		1 000 000
IX. 1. Til viðbótarhúsnæðis við ríkisspítalana	1 800 000	
Þar af 250 þús. kr. til byggingar hjúkrunar- kvennaskóla.		
2. Til byggingar fávitahælis	560 000	2 300 000
X. Til bygginga nýrra vita og vitavarðabústaða		900 000
XI. Til flugvallagerða		1 320 000
XII. 1. Til byggingar heimavistarskólahúss við Mennta- skólann á Akureyri	250 000	
2. Til byggingar sjómannaskólans	440 000	
3. Til byggingar kennarabústaðar á Hólum	50 000	
4. Til byggingar skólastjórabústaðar á Reykjum í Ölfusi	55 000	795 000
XIII. Til byggingar þjóðminjasafns		200 000
XIV. Til bygginga á prestssetrum		950 000
XV. Til byggingar prestsseturshúss á Hólum		100 000
XVI. Til útihúsa á prestssetrum		300 000
XVII. Til byggingar sýslumannabústaða		600 000
XVIII. Til byggingar lögreglustöðvar í Reykjavík		250 000
XIX. Til byggingar lögreglustöðvar á Keflavíkurflugvelli		150 000
XX. Til rafveituframkvæmda á Hólum		150 000
XXI. Til rafveituframkvæmda á Hvanneyri		150 000
XXII. Til kaupa á radartækjum í strandferðaskipin ...		320 000
XXIII. Til kaupa á vatnsréttindum Titans h.f. á Íslandi		1 570 000
XXIV. Til viðbyggingar Málleysingjaskólans		300 000
XXV. Til byggingar dvalarheimilis fyrir afvegaleidd börn og unglinga		150 000
Samtals ...	. . .	47 076 075

		kr.	kr.
Tekjur:			
2. gr.	Skattar og tollar		287 850 000
3. gr. A.	Tekjur af rekstri ríkisstofnana		84 893 378
— B.	Tekjur af fasteignum ríkissjóðs		10 000
4. gr.	Tekjur af bönkum og vaxtatekjur		1 935 000
5. gr.	Óvissar tekjur		1 500 000
Samtals ...		. . .	376 188 378

II. Sjóðs-

		kr.
Inn:		
2.—5. gr.	Rekstrartekjur samkvæmt rekstraryfirliti	376 188 378
Aðrar innborganir og fyrningar:		
20. gr. I.	Fyrningar	2 350 000
— II.	Væntanlega útdregið af bankavaxtabréfum o. fl.	100 000
— III.	Endurgreidd lán og andvirði seldra eigna	500 000
— IV.	Lán tekin á árinu	3 000 000
Samtals ...		382 138 378

Yfirlit.
yfirlit.102
28. des.

21. gr.

		kr.	kr.
	Gjöld:		
7. gr.	Vextir		3 783 775
8. gr.	Kostnaður við æðstu stjórn landsins		438 035
9. gr.	Til alþingiskostnaðar og yfirskoðunar ríkis- reikninga		3 544 170
10. gr.	Til ríkisstjórnarinnar		10 899 264
11. gr. A.	Dómgæzla og lögreglustjórn	22 600 776	
— B.	Opinbert eftirlit	1 575 686	
— C.	Kostnaður vegna innheimtu tolla og skatta	8 562 945	
— D.	Sameiginlegur kostnaður við embættisrekstur ..	2 250 000	34 989 407
12. gr.	Til læknaSKIPunar og heilbrigðismála		24 981 170
13. gr. A.	Vegamál	33 978 221	
— B.	Samgöngur	5 003 000	
— C.	Vitamál og hafnargerðir	10 641 205	
— D.	Flugmál	3 582 617	53 205 043
14. gr. A.	Kirkjumál	5 521 442	
— B.	Kennslumál	50 771 722	56 293 164
15. gr. A.	Til opinberra safna, bókaútgáfu og listastarfsemi	4 222 083	
— B.	Til rannsókna í opinbera þágu o. fl.	5 702 790	9 924 873
16. gr. A.	Landbúnaðarmál	38 560 859	
— B.	Sjávarútvegsmál	4 981 300	
— C.	Iðnaðarmál	1 701 220	
— D.	Raforkumál	6 807 361	52 050 740
17. gr.	Til félagsmála		41 129 113
18. gr.	Til eftirlauna og styrktarfjár		11 158 231
19. gr.	Óviss útgjöld		30 000 000
	Rekstrarafgangur		43 791 393
	Samtals ...	. . .	376 188 378

yfirlit.

		kr.
	Út:	
7.—19. gr.	Rekstrarútgjöld samkvæmt rekstrarreikningi	332 396 985
	Aðrar útborganir:	
20. gr.	Afborganir lána, greiðslur vegna ríkisáb. og til eignaaaukningar	47 076 075
	Greiðslujöfnuður ...	2 665 318
	Samtals ...	382 138 378

Ríkisstjórninni er heimilt:

- I. Að endurgreiða skemmtanaskatt af fé því, sem aflað er með samkomum og rennur til eflingar slysavörnum hér við land.
- II. Að láta Blindravinafélag Íslands fá að láni allt að 10 útvarpstæki til afnota fyrir blinda menn, og sé kostnaður, er af þessu leiðir, færður á fjárhagsáætlun Viðtækjaverzlunar ríkisins. Enn fremur að lána allt að þremur tækjum til sjúklinga, sem liggja rúmfastir árum saman í heimahúsum.
- III. Að kaupa íbúð handa rektor Menntaskólans í Reykjavík.
- IV. Að kaupa landsspildu og sumarbústað, svonefnt Kóngstún, við Geysi í Haukadal, ef samkomulag næst um verð og greiðsluskilmála.
- V. Að kaupa 1.6 ha landsspildu, sem liggur að Keldnalandi, fyrir allt að 32 þús. kr., ef samkomulag næst um verð og greiðsluskilmála.
- VI. Að verja allt að helmingi af lóða- og jarðaleigum úr Vestmannaeyjum árið 1949 til varnar gegn landbroti og uppblæstri í eyjunum, enda sé allt, er að því lýtur, gert í samráði við Búnaðarfélag Íslands.
- VII. Að verja allt að 10 þús. kr. til þess að styrkja afskekkt staði til að hafa lærða hjúkrunarkonu, eftir tillögum heilbrigðisstjórnarinnar.
- VIII. Að verja allt að 2 milljónum króna til flugvallagerðar til viðbótar framlagi á 20. gr., ef tekjur flugvallanna fara fram úr áætlun sem þessu nemur, enda vaxi ekki rekstrarhalli flugmálanna skv. 13. gr. D.
- IX. Að verja allt að 1 milljón króna til byggingar sementsverksmiðju.
- X. Að verja í samráði við vitamálastjóra fé til að ljúka viðgerð á brimbrjótnum í Bolungavík vegna skemmda, er urðu á mannvirkinu 10. des. 1950.
- XI. Að greiða læknisvitjanastyrki til þeirra læknishéraða, sem eru læknislaus þrjá mánuði af árinu eða lengur, og nemi þeir allt að læknislaunum þann tíma, sem héraðið er læknislaust.
- XII. Að greiða 5 þús. kr. til húsmæðraskólans á Hallormsstað fyrir að kenna kennslukonum vefnað.
- XIII. Að greiða allt að 25 þús. kr. til foreldra Sólheimadrengrsins, ef að því ráði yrði hnigið að fara með hann til Bandaríkjanna og koma honum þar á skóla fyrir vansköpuð börn.
- XIV. Að greiða Finni Jónssyni listmálara 30 þús. kr. byggingarstyrk.
- XV. Að greiða h/f Skallagrími í Borgarnesi 100 þús. kr. vegna vélaviðgerðar á árinu 1951.
- XVI. Að greiða hafnarsjóði Húsavíkur vegna samnings við Síldarverksmiðjur ríkisins allt að 240 þús. kr.
- XVII. Að greiða að fullu kostnað við viðgerðir skemmda, sem urðu á hafnargarðinum á Dalvík haustið 1950.
- XVIII. Að taka allt að 8 millj. kr. lán fyrir raforkusjóð til raforkuframkvæmda.
- XIX. Að ábyrgjast lán, allt að 1.6 millj. kr., fyrir fiskiðjuver ríkisins.
- XX. Að ábyrgjast lán, allt að 1½ millj. kr., til greiðslu á eftirstöðvum byggingarkostnaðar Þjóðleikhússins, enda verði tekjur byggingarsjóðs Þjóðleikhússins veðsettar fyrir lánunum.
- XXI. Að ábyrgjast allt að 250 þús. kr. lán, er stjórn Íslenzk-dansks orðabókar-sjóðs tekur fyrir hönd sjóðsins til þess að láta ljósprenta orðabók Sigfúsar Blöndals.
- XXII. Að ábyrgjast lán, allt að 6 milljónum króna, til byggingar hraðfrystihúsa og fiskimjölsverksmiðja.

- XXIII. Að ábyrgjast fyrir h/f Skipanaust vegna dráttarbrautar og skipasmiða- 102
stöðvar allt að 6 millj. kr. lán (sbr. fjárl. 1949 22. gr. XXXIV.). 28. des.
- XXIV. Að ábyrgjast nýtt rekstrarlán, að upphæð 700 þús. kr., fyrir vinnuheimili Sambands íslenzkra berkla sjúklinga að Reykjalundi.
- XXV. Að lána bændum á harðindasvæðum frá 1949—51 allt að 5 milljónum króna, enda greiðist féð af tekjum ríkissjóðs árið 1951.
- XXVI. Að gefa eftir að einhverju leyti aðstoðarlán úr ríkissjóði, sem veitt voru á árunum 1945—49 til sildarútvegsmanna, er ekki hafa notið eftirgjafar samkvæmt lögum nr. 120 1950.
- XXVII. Að endurgreiða og gefa eftir aðflutningsgjöld af fiskiskipum, innfluttum eftir síðustu styrjöld.
- XXVIII. Að gefa eftir aðflutningsgjöld af snjóþífreiðum, innfluttum á árunum 1951 og 1952.
- XXIX. Að endurgreiða Rauðakrossi Íslands aðflutningsgjöld af tveimur sjúkraþífreiðum.
- XXX. Að endurgreiða Akureyrardeild Rauðakross Íslands aðflutningsgjöld af sjúkraþífreið.
- XXXI. Að endurgreiða eða gefa eftir öll aðflutningsgjöld, söluskatt og rafmagnseftirlitsgjöld af geislalækningatækjum, er Krabbameinsfélag Reykjavíkur hefur ákveðið að gefa landsspítalanum.
- XXXII. Að gefa Íþróttabandalagi Reykjavíkur eftir eftirstöðvar af kaupverði íþróttahúss við Hálogaland.
- XXXIII. Að endurgreiða aðflutningsgjöld af minkum, kr. 23 413.29, er fluttir voru inn frá Kanada á árinu 1946 í því skyni að endurbæta minkastofn landsmanna.
- XXXIV. Að endurgreiða aðflutningsgjöld og söluskatt af skólabíl, sem trúbræður 7. dags aðventista hafa gefið söfnuðinum hér til afnota fyrir heimavistar-skólann að Vindheimum í Ölfusi.
- XXXV. Að endurgreiða hafnarsjóði Þorlákshafnar kostnað af lagningu Þorlákshafnarvegar, kr. 262 851.81, á næstu þrem árum með jöfnum afborgunum.
- XXXVI. Að tryggja með samningi, að bókasafn Þorsteins M. Jónssonar verði eign Kennaraskóla Íslands, enda fallist ríkisstjórnin á skilyrði eigandans fyrir afhendingu safnsins.
- XXXVII. Að ákveða, að fjölgun starfsmanna ríkis og ríkisstofnana skuli vera háð samþykki fjármálaráðherra, þar til sett verða lög um ráðstafanir til þess að draga úr kostnaði við opinberan rekstur.

23. gr.

Á árinu 1952 skal greiða sérstakar uppbætur á laun starfsmanna ríkisins sem hér segir:

Á laun samkvæmt	I.—III. flokki	launalaga	10 %
— — —	IV.	—	12 —
— — —	V.—IX.	—	15 —
— — —	X.—XV.	—	17 —

enda skal lágmarksvinnutími samkv. 1. gr. I. reglugerðar nr. 45 1946 og 2. gr. d. reglugerðar nr. 136 1945 vera, á sama tíma, 38½ klukkustund á viku.

Á árinu 1952 skal greiða 15% uppbót á lifeyri og eftirlaun, þó aldrei á hærri fjárhæð en 14 400 kr. hverjum einstökum lifeyris- eða eftirlaunabega.

Ríkissjóður greiðir helming uppbótarinnar á lifeyri, en hlutaðeigandi lifeyrisjóður hinn helminginn.

102

24. gr.

28. des.

Ef lög verða staðfest, er afgreidd hafa verið frá Alþingi 1951 og hafa í för með sér tekjur eða gjöld fyrir ríkissjóð, breytast fjárhæðirnar tekju- og gjaldamegin samkvæmt þeim lögum.

Allar þær fjárveitingar, sem eigi eru ákveðnar í lögum, öðrum en fjárlögum, tilskipunum, forsetaúrskurðum eða öðrum gildandi ákvörðunum, gilda aðeins fyrir fjárhagstímabilið.

Gjört að Bessastöðum, 28. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

103

L Ö G

15. des.

um breyting á lögum nr. 52 27. júní 1941, um ráðstafanir til loftvarna og annarra varna gegn hættum af hernaðaraðgerðum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

2. gr. laganna orðist svo:

Lögreglustjórar hafa með höndum framkvæmdir loftvarna og annarra öryggisráðstafana samkvæmt lögum þessum, hver í sínu umdæmi, með aðstoð sérstakra nefnda (loftvarnanefnda). Í Reykjavík skal nefndin skipuð lögreglustjóra, slökkviliðsstjóra, borgarlækni, yfirverkfræðingi landssímans, verkfræðingi í þjónustu bæjarins og tveimur mönnum öðrum, kjörnum af bæjarráði. Annars staðar á landinu skulu nefndirnar skipaðar lögreglustjóra, bæjarstjóra (oddvita), slökkviliðsstjóra, héraðslækni og bæjarverkfræðingi eða byggingarfulltrúa, eftir ákvörðun bæjar- eða sveitarstjórnar. Nú eru þessir embættismenn ekki allir starfandi á stað, þar sem ástæða þykir til loftvarna eða annarra öryggisráðstafana samkvæmt lögum þessum, og skulu þá lögreglustjóri og héraðslæknir þess umdæmis ásamt bæjarstjóra (oddvita) á staðnum tilnefna menn í þeirra stað, er lögreglustjóri skipar síðan til starfsins.

Lögreglustjórar skulu vera formenn og framkvæmdarstjórar nefndanna. Í Reykjavík skipar bæjarstjórn sérstakan framkvæmdarstjóra, að fengnum tillögum nefndarinnar.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Gjört að Bessastöðum, 15. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

L Ö G

um eyðingu svartbaks.

104
20. des.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Lög nr. 89 9. júlí 1941, um eyðingu svartbaks, skulu gilda til ársloka 1954.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952.

Gjört að Bessastöðum, 20. desember 1951.

Sveinn Björnsson.
(L. S.)

Björn Ólafsson.

L Ö G

105
24. des.

um breyting á lögum nr. 117 1950, um breyting á lögum nr. 22 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl., og á lögum nr. 9 1951, um breyting á þeim lögum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Aftan við 1. gr. laganna bætist: Á grunnlaun eða hluta af grunnlaunum, sem eigi eru hærri en 1830 kr. á mánuði, skal þó frá 1. júní 1951 að telja greiða verðlagsuppbót samkv. kaupgjaldsvísitölu fyrir maímánuð 1951. Hinn 1. september, 1. desember 1951 og 1. marz og 1. júní 1952 skal verðlagsuppbót á grunnlaun eða hluta af grunnlaunum, sem að framan greinir, breytast samkvæmt kaupgjaldsvísitölu næsta mánaðar á undan.

Verðlagsuppbót á eftir-, nætur- og helgidagavinnu skal breytast þannig, að hlutfallið milli kaupgjalds fyrir þessa vinnu og dagvinnu viðkomandi launþega haldist óbreytt frá því, sem nú er.

Á lífeyri úr Lífeyrissjóði starfsmanna ríkisins, Lífeyrissjóði barnakennara, Lífeyrissjóði hjúkrunarkvenna og Lífeyrissjóði ljósmæðra skal auk 15% uppbótar þeirrar, er tíðkagt hefur, greiða verðlagsuppbót eftir sömu reglum og greidd er á laun starfsmanna ríkisins, að svo miklu leyti sem hún er ekki þegar innifalin í lífeyrinum. Verðlagsuppbót þessi greiðist frá 1. maí 1950. Viðkomandi lífeyrissjóður annast útborgun uppbóta þessara gegn endurgreiðslu úr ríkissjóði og frá stofnunum þeim, er lífeyrisþeginn tók laun sín hjá.

2. gr.

Aftan við 2. gr. laga nr. 9/1951 bætist ný málsg., svo hljóðandi:

Nú hækka laun samkvæmt 1. málslíð 1. gr., áður en nýr verðlagsgrundvöllur landbúnaðarvara, samkvæmt II. kafla laga nr. 94/1947, kemur til framkvæmda haustið 1951, þá er framleiðsluráði landbúnaðarins heimilt að hækka verð landbúnaðarafurða þannig, að liðirnir kaup bóndans og aðkeypt vinna í verðlagsgrundvellingum hækki tilsvarendi frá sama tíma og launahækkunin verður.

3. gr.

2. efnismálsg. 2. gr. laga nr. 117/1950 orðast svo:

Framleiðslugjald skal lagt á alla síld, sem lögð er á land til bræðslu eða söltunar, og skal það nema 8% af fersksíldarverðinu. Sama gjald skal greiða af útflutningsverðmæti beitusíldar. Ef sumarafli er minni en 6000 mál að meðaltali á skip, skal gjaldið allt, að undanteknu framleiðslugjaldi af útfluttri beitusíld, endurgoldið útgerðarmönnum og sjómönnum um leið og lokið er veiðitíma. Ef sumarafli er meiri en 6000 mál að meðaltali á skip, skal gjaldið innheimt og renna allt til síldardeildar hlutaftryggingasjóðs bátaútvegsins.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Bráðabirgðaákvæði.

Ríkisstjórnin lætur fara fram fyrir 1. júní n. k. athugun á launum og viðbótarlaunum starfsmanna ríkis og ríkisstofnana, svo að ljóst sé, hverjar heildartekjur þeirra eru í launum frá ríkissjóði eða ríkisfyrirtækjum, samfara upplýsingum um þann vinnutíma, sem aðili lætur í té fyrir greidd laun. Að lokinni þeirri athugun og á grundvelli þeirra upplýsinga, sem þannig liggja fyrir, skal ríkisstjórnin gera á ný tillögur um verðlagsuppbætur á laun starfsmanna ríkis og ríkisstofnana og leggja þær síðan ásamt upplýsingunum fyrir næsta reglulegt Alþingi.

Gjört að Bessastöðum, 24. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 62/1939, um tollskrá o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Á árinu 1952 skal innheimta:

- A. Vörumagnstoll samkvæmt lögum nr. 62/1939, um tollskrá o. fl., og síðari breytingum á þeim lögum, með þessum hækkunum:
 - a. Af benzíni, öðru en flugvélabenzíni, samkvæmt 27. kafla tollskrárinnar, 15. lið, með 20 a.aurum af kg í stað 1 eyris.

- b. Af öllum öðrum vörum með 250% álagi, þó ekki af flugvélabenzíni og vör- 106
um þeim, sem talðar eru í 2. gr. 24. des.
- B. Verðtoll samkvæmt sömu lögum með 45% álagi, þó ekki af vörum þeim, sem talðar eru í 2. gr.

2. gr.

Undanþegnar tollhækkun þeirri, er getur í b-lið A og B-lið 1. gr., eru þessar vörur:

Tollskrárkafli 9 nr. 1—2,	kaffi, óbrennt, eða brennt og malað.
— 10 — 1—7,	korn, ómalað.
— 11 — 1—12,	mjöl og grjón.
— 17 — 1—6,	sykur.
— 22 — 6—38,	drykkjarvörur og ýmislegir vökvar.
— 24 — 1—9,	tóbak.
— 25 — 10,	salt.
— 27 — 1—4,	kol.
— — 14,	steinolía.

Enn fremur eru vörur, sem sérstakur tollur er greiddur af vegna milliríkja-samninga, undanskildar tollhækkun samkvæmt 1. gr.

3. gr.

Á árinu 1952 skal heimilt:

1. Að fella niður aðflutningsgjöld af:
 - a. Belgávöxtum, sem teljast til nr. 5—6 í 7. kafla tollskrár.
 - b. Ómöluðu korni, sem telst til nr. 1—7 í 10. kafla tollskrár.
 - c. Kornmjöli og grjónum, sem telst til nr. 1—12 í 11. kafla tollskrár.
2. Að lækka um helming aðflutningsgjöld af sykri, sem telst til nr. 1—6 í 17. kafla tollskrár, og að heimta ekki verðtoll af flutningsgjaldi af þessum sykri.

4. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952.

Gjört að Bessastöðum, 24. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

107

um framlenging á gildi III. kafla laga nr. 100/1948, um dýrtíðarráðstafanir vegna atvinnuveganna. 28. des.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ákvæðin um tekjuöflun, sem sett eru í III. kafla laga nr. 100/1948 og 2.—5. gr. laga nr. 112/1950, skulu gilda til 31. des. 1952, með þeim breytingum, sem greinir í 2. og 3. gr. hér á eftir.

2. gr.

Í stað 2. og 3. málsl. 1. málsg. 21. gr. laga nr. 100/1948 komi: Heildsala er undanþegin söluskatti samkv. 22. gr., en til heildsölu telst ekki sala fyrirtækja á

107 eigin framleiðslu. Einnig er undanþegin söluskatti samkv. 22. gr. umboðspóknun 28. des. fyrir að útvega vörur frá útlöndum.

3. gr.

Við a-lið 1. málsg. 22. gr. laga nr. 100/1948 bætist: Af sölu bóksala á bókum í umboðssölu skal þó aðeins greiða skattinn af umboðspóknun hans.

Í stað orðanna „án frádráttar nokkurs kostnaðar“ í 2. máls. 2. mgr. sömu greinar komi: án frádráttar nokkurs annars kostnaðar en söluskatts þess, sem verið er að halda eftir og greiða.

4. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952.

Gjört að Bessastöðum, 28. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

108

28. des.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 62 30. des. 1939, um tollskrá o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Á tollskránni í 1. gr. laganna eru gerðar þessar breytingar:

	Toll-eining	Vöru-magns-tollur Aurar	Verð-tollur %
1. Aftan við nr. 16 í 9. kafla kemur nýr liður, svo hljóðandi:			
16a Sildarkrydd, blandað	1 kg	7	2
2. Nr. 11 í 15. kafla orðast svo:			
— olívuolía (viðsmjör)	—	2	8
3. Nr. 55 í 28. kafla orðast svo:			
55 — ostahleypir og annað enzym	—	7	8
4. Aftan við nr. 13 í 31. kafla kemur nýr liður, svo hljóðandi:			
13a — bragðbætandi efni í gosdrykki, ót. a.	—	7	10
Aths. Bragðbætandi efni í gosdrykki teljast því aðeins til nr. 13a, að viðtakandi vörunnar reki tollvörugerð, þar sem úr vöru þessari er framleidd vörutegund, sem greitt er af tollvörugjald og eftirlitsgjald við sölu eða afhendingu, og þess er getið í aðflutningsskýrslu, að varan verði notuð þannig.			
5. Í stað nr. 4—6 og 8—13 í 33. kafla koma þrjú nr., svo hljóðandi:			
Lím og steiningarefni alls konar:			
4 — kaseinlím	—	7	30
5 — trélím	—	7	10
6 — annað	—	7	30
6. Við nr. 6a í 34. kafla kemur svo hljóðandi athugasemd:			
Aths. Ráðuneytinu er heimilt að lækka vörumagnstoll af eldflugum og blysum til slysavarna niður í 2 auru af kg og verðtoll af þeim niður í 2%.			

		Toll- eining		Vöru- magns- tollur Aurar	Verð- tollur %	108 28. des.
7.	Við nr. 52 í 40. kafla kemur svo hljóðandi athugasemd: Aths. Ráðuneytinu er heimilt að lækka verðtoll af skápum undir tæki fyrir lækna og sjúkrahús niður í 30%.					
8.	Í stað orðanna „sem vegur 40—75 g/m ² “ í nr. 17 í 44. kafla kemur: sem vegur allt að 100 g/m ² .					
9.	Nr. 21a í 44. kafla fellur niður.					
10.	Við nr. 2 í 45. kafla kemur svo hljóðandi athugasemd: Aths. Ráðuneytinu er heimilt að fella að nokkru eða öllu leyti nið- ur aðflutningsgjöld af hljóðfæranótum prentuðum erlendis fyrir íslenska útgefendur, enda sé ekki unnt að inna prent- un þeirra af hendi hér á landi.					
11.	Nr. 7 í 48. kafla orðast svo: 7 — annað	1 kg	7	5		
12.	Aftan við nr. 4 í 54. kafla bætist: gúmmisólum eða sólum úr öðrum efnum, þar með taldir strigaskór og inniskór.					
13.	Nr. 45, 46 og 51 í 63. kafla orðast svo: 45 Alls konar lamir, skrár, hespur, gluggakrókar, glugga- horn og því líkar vörur	—	7	15		
	46 Lásar og lyklar	—	7	15		
	51 Handföng á hurðir, kistur, skúffur o. þ. h.	—	7	15		
14.	Við nr. 66 í 63. kafla kemur svo hljóðandi athugasemd: Aths. Ráðuneytinu er heimilt að lækka verðtoll af skápum undir tæki fyrir lækna og sjúkrahús niður í 30%.					
15.	Aftan við nr. 1 í 66. kafla kemur nýtt nr., svo hljóðandi: 1a Gaddavir	—	7			
16.	Í stað nr. 25 í 71. kafla koma tvö númer, svo hljóðandi: Blaðtin (stanníól) og aðrar málmþynnur, sem eru minna en 0.25 mm að þykkt, þó ekki blaðgull og blaðsilfur og eftirlíkingar hvors tveggja: 25 — með áletrun, sem ber það með sér, að þynnurnar séu ætlaðar utan um íslenzkar afurðir til útflutnings 25a — aðrar	—	7	2 30		
17.	Nr. 20 í 72. kafla fellur niður.					
18.	Í stað nr. 27 í 72. kafla koma tvö númer, svo hljóðandi: Vélar til bygginga og mannvirkjagerðar, lyftingar, ferm- ingar og affermingar, graftar og hlutar til þeirra, ót. a., svo og dráttarbrautir og hlutar til þeirra, ót. a.: 27 — skurðgröfur og aðrir kranar	—	2	2		
	28 — aðrar	—	2	8		
19.	Nr. 31 í 77. kafla orðast svo: 31 — aðrar	—	7	8		
20.	Við athugasemdina við nr. 3 í 79. kafla bætist: og hljóðfærum fluttum inn til notkunar við kennslu í skólum.					
21.	Í stað nr. 8 í 82. kafla koma tvö númer, svo hljóðandi: 8 — þynnur 0.75 mm eða þynnri, einnig áletraðar 8a — aðrar þynnur og plötur, einnig áletraðar, stengur, duft og deig, ót. a.	—	7	2 15		
22.	Aftan við 3. gr. bætast tveir nýir stafliðir, svo hljóðandi: v. Að fella niður eða lækka aðflutningsgjöld af farar- tækjum fyrir lamað eða bæklað fólk, svo og af gervi- limum, sem ekki verða gerðir hér á landi, enda sé þörf					

108

28. des.

þess fyrir þessar vörur sönnuð með læknisvottorði og meðmælum heilbrigðisstjórnarinnar.

- x. Að fella niður eða lækka aðflutningsgjöld af lýsi, sem flutt er inn til þess að bæta íslenskt útflutningslýsi, svo og af lýsi og öðrum fiskafurðum, sem keyptar eru af erlendum fiskiskipum, enda séu sönnur færðar á, að afurðir þessar verði fluttar út aftur og viðskipta-
málaráðuneytið mæli með lækkun eða niðurfellingu
aðflutningsgjaldanna.
- y. Að heimta ekki aðflutningsgjald af kirkjugripum.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Með lögum þessum eru úr gildi felld lög nr. 42 16. marz 1951, um breyting á lögum nr. 62 30. des. 1939, um tollskrá o. fl.

Gjört að Bessastöðum, 28. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

109

28. des.

L Ö G

um tekjuskattviðauka, lakkun skatts af lágtækjum o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Auk skatta þeirra, sem í 6. gr. laga nr. 6 1935, sbr. 1. gr. laga nr. 20 1942, og í lögum nr. 21 1942 getur, skal árið 1952 leggja á tekjur ársins 1951 skattauka samkvæmt eftirfarandi reglum:

Af skattskyldum tekjum lægri en 8000 kr. greiðist enginn skattauki.

Af skattskyldum tekjum yfir 8000 kr., en undir 9000 kr., greiðast 2%.

Af 9—10 þús. kr. greiðist 20 kr. af 9 þús. kr. og 4 % af afgangi.

— 10—12 — — — —	60 — — — —	10 — — — —	5 — — — —
— 12—14 — — — —	160 — — — —	12 — — — —	6 — — — —
— 14—17 — — — —	280 — — — —	14 — — — —	7 — — — —
— 17—20 — — — —	490 — — — —	17 — — — —	8 — — — —
— 20—25 — — — —	730 — — — —	20 — — — —	9 — — — —
— 25—30 — — — —	1180 — — — —	25 — — — —	10 — — — —
— 30—40 — — — —	1680 — — — —	30 — — — —	11 — — — —
— 40—100 — — — —	2780 — — — —	40 — — — —	12 — — — —
— 100—125 — — — —	9980 — — — —	100 — — — —	10 — — — —
— 125—150 — — — —	12480 — — — —	125 — — — —	7 — — — —
— 150—200 — — — —	14230 — — — —	150 — — — —	5 — — — —
— 200 — — — —	16730 — — — —	200 — — — —	— — — —

2. gr.

109

Um álagningu, gjalddaga, lögtaksrétt, viðurlög og innheimtu þessa skatts fer 28. des. að lögum um tekjuskatt og eignarskatt (sbr. lög nr. 20 20. maí 1942, 14. gr. a.).

3. gr.

Ákvæði laga nr. 60 25. maí 1950, um sérstaka lækkun tekjuskatts af lágtekjum skulu gilda til ársloka 1952.

4. gr.

Tekjuskatt og tekjuskattsviðauka 1952 skal umreikna svo sem verið hefur samkvæmt ákvæðum a-liðs 14. gr. laga nr. 20 1942, og skal miðað við umreiknings-tölu 406.

5. gr.

Nú er skattur samkvæmt lögum þessum, tekju- og eignarskattur og stríðsgróða-skattur, eigi greiddur fyrir næstu áramót eftir að hann var á lagður, og skal þá greiða 1% dráttarvexti fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði, sem greiðsla dregst frá þeim áramótum.

6. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 28. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Eysteinn Jónsson.

L Ö G

110

19. des.

um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Meðan í gildi er varnarsamningur sá milli Íslands og Bandaríkjanna, sem undirritaður var hinn 5. maí 1951, skulu ákvæði hans og viðbætið við hann frá 8. maí 1951, um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þeirra, hafa lagagildi hér á landi. Samningurinn og viðbótarákvæðin eru prentuð sem fylgiskjöl með lögum þessum.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Fylgiskjal.

Varnarsamningur milli lýðveldisins Íslands og Bandaríkjanna á grundvelli Norður-Atlantshafssamningsins.

Þar sem Íslendingar geta ekki sjálfir varið land sitt, en reynslan hefur sýnt, að varnarleysi lands stofnar öryggi þess sjálfs og friðsamra nágranna þess í voða, og þar sem tvísýnt er um alþjóðamál, hefur Norður-Atlantshafsbandalagið farið þess á

110 leit við Ísland og Bandaríkin, að þau geri ráðstafanir til, að látin verði í té aðstaða 19. des. á Íslandi til varnar landinu og þar með einnig til varnar svæði því, sem Norður-Atlantshafssamningurinn tekur til, með sameiginlega viðleitni aðila Norður-Atlantshafssamningsins til að varðveita frið og öryggi á því svæði fyrir augum. Samningur sá, sem hér fer á eftir, hefur verið gerður samkvæmt þessum tilmælum.

1. gr.

Bandaríkin skulu framkvæma skyldur sínar samkvæmt samningi þessum skuldbindingum þeim, sem þau hafa tekizt á hendur með Norður-Atlantshafssamningnum, gera ráðstafanir til varnar Íslandi með þeim skilyrðum, sem greinir í samningi þessum. Í þessu skyni og með varnir á svæði því, sem Norður-Atlantshafssamningurinn tekur til, fyrir augum, lætur Ísland í té þá aðstöðu í landinu, sem báðir aðilar eru ásáttir um, að sé nauðsynleg.

2. gr.

Ísland mun afla heimildar á landsvæðum og gera aðrar nauðsynlegar ráðstafanir til þess, að í té verði látin aðstaða sú, sem veitt er með samningi þessum, og ber Bandaríkjunum eigi skylda til að greiða Íslandi, íslenskum þegnum eða öðrum mönnum gjald fyrir það.

3. gr.

Það skal vera háð samþykki Íslands, hverrar þjóðar menn eru í varnarliðinu, svo og með hverjum hætti það tekur við og hagnýtir þá aðstöðu á Íslandi, sem veitt er með samningi þessum.

4. gr.

Það skal háð samþykki íslensku ríkisstjórnarinnar, hversu margir menn hafa setu á Íslandi samkvæmt samningi þessum.

5. gr.

Bandaríkin munu fyrir hönd Norður-Atlantshafsbandalagsins og samkvæmt þannig, að stuðlað sé svo sem frekast má verða að öryggi íslensku þjóðarinnar, og skal ávallt haft í huga, hve fámennir Íslendingar eru, svo og það, að þeir hafa ekki öldum saman vanizt vopnaburði. Ekkert ákvæði þessa samnings skal skýrt þannig, að það raski úrslitayfirráðum Íslands yfir íslenskum málefnum.

6. gr.

Samningur sá, er gerður var hinn 7. október 1946 milli Íslands og Bandaríkjanna um bráðabirgðaaafnot af Keflavíkurflugvelli, fellur úr gildi við gildistöku samnings þessa, og mun Ísland þá taka í sínar hendur stjórn og ábyrgð á almennri flugstarfsemi á Keflavíkurflugvelli. Ísland og Bandaríkin munu koma sér saman um viðeigandi ráðstafanir varðandi skipulag á rekstri flugvallarins til þess að samræma starfsemi þar því, að hann er jafnframt notaður í þágu varna Íslands.

7. gr.

Hvor ríkisstjórnin getur, hvenær sem er, að undanfarinni tilkynningu til hinnar ríkisstjórnarinnar, farið þess á leit við ráð Norður-Atlantshafsbandalagsins, að það endurskoði, hvort lengur þurfi á að halda framangreindri aðstöðu, og geri tillögur til beggja ríkisstjórnanna um það, hvort samningur þessi skuli gilda áfram. Ef slík málaleitan um endurskoðun leiðir ekki til þess, að ríkisstjórnirnar verði ásáttar innan sex mánaða, frá því að málaleitunin var borin fram, getur hvor ríkisstjórnin, hvenær sem er eftir það, sagt samningnum upp, og skal hann þá falla úr gildi tólf mánuðum síðar. Hvenær sem atburðir þeir verða, sem 5. og 6. gr. Norður-Atlantshafssamnings-

ins tekur til, skal aðstaða sú, sem veitt er með samningi þessum, látin í té á sama hátt. **110**
 Meðan aðstaðan er eigi notuð til hernaðarþarfa, mun Ísland annað hvort sjálft sjá **19. des.**
 um nauðsynlegt viðhald á mannvirkjum og útbúnaði eða heimila Bandaríkjunum að
 annast það.

8. gr.

Samningur þessi er gerður á íslenzku og á ensku, og eru báðir textar jafngildir. Hann gengur í gildi, er hann hefur verið undirritaður af réttum yfirvöldum Íslands og Bandaríkjanna og ríkisstjórn Íslands hefur afhent ríkisstjórn Bandaríkja Ameríku tilkynningu um, að samningurinn hafi verið fullgiltur af Íslands hálfu.

Gert í Reykjavík, hinn 5. maí 1951.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands:

Bjarni Benediktsson,
 utanríkisráðherra Íslands.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Bandaríkja Ameríku:

Edward B. Lawson,
 sérlegur sendiherra og ráðherra með umboði fyrir Bandaríki Ameríku á Íslandi.

Fylgiskjal.

Viðbætur um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þeirra.

1. gr.

Í viðbæti þessum taka orðin „lið Bandaríkjanna“ yfir liðsmenn í herliði Bandaríkjanna og starfslið, sem herliðinu fylgir og er í þjónustu þess, enda hafi menn þessir hvorki ríkisfang né fasta búsetu á Íslandi, heldur dveljist þar vegna framkvæmda á samningi þessum.

2. gr.

1. a. Herdómstólar Bandaríkjanna skulu aldrei hafa lögsögu á Íslandi yfir íslenzkum ríkisborgurum eða öðrum mönnum, sem ekki lúta herlögum Bandaríkjanna.
- b. Liði Bandaríkjanna og skylduliði liðsmanna á Íslandi ber að virða íslenzk lög og hafast ekkert það að, sem fer í bága við anda þessa samnings, og einkum skulu þeir forðast að hafa nokkur afskipti af íslenzkum stjórnámálum. Bandaríkin munu gera viðeigandi ráðstafanir í þessu skyni.
2. Innan marka þessarar greinar:
 - a. hafa hervöld Bandaríkjanna heimild til að fara með á Íslandi hvers konar lögsögu og eftirlit, sem lög Bandaríkjanna veita þeim, yfir þeim mönnum, sem lúta herlögum Bandaríkjanna;
 - b. hafa íslenzk stjórnvöld lögsögu yfir mönnum í liði Bandaríkjanna, að því er varðar brot, sem framin eru á Íslandi og refsiverð eru að íslenzkum lögum.
3. a. Hervöld Bandaríkjanna skulu ein fara með lögsögu yfir mönnum, sem lúta herlögum Bandaríkjanna, að því er varðar brot gegn öryggi Bandaríkjanna, en ekki öryggi Íslands, svo og að því er varðar öll brot, sem refsiverð eru að lögum Bandaríkjanna, en ekki lögum Íslands.
- b. Íslenzk stjórnvöld skulu ein fara með lögsögu yfir mönnum í liði Bandaríkjanna, að því er varðar brot gegn öryggi Íslands, en ekki öryggi Banda-

110

19. des.

ríkjanna, svo og að því er varðar öll brot, sem refsiverð eru að lögum Íslands, en ekki lögum Bandaríkjanna.

- c. Til brota gegn öryggi Íslands eða Bandaríkjanna teljast:
 1. Landráð.
 2. Skemmdarverk, njósnir og brot á hvers konar lögum, er varða leyndarmál íslenzka ríkisins eða Bandaríkjanna, eða leyndarmál, er varða varnir Íslands eða Bandaríkjanna.
 4. Nú ber rétt til lögsögu undir bæði ríkin, og skulu þá eftirfarandi reglur gilda:
 - a. Hervöld Bandaríkjanna skulu hafa forrétt til lögsögu yfir mönnum í liði Bandaríkjanna, að því er varðar:
 1. brot, er einungis beinast gegn eignum Bandaríkjanna eða gegn manni í liði Bandaríkjanna, skylduliði hans eða eignum þeirra;
 2. brot, sem drýgð eru í sambandi við framkvæmd starfsskyldu.
 - b. Íslenzk stjórnvöld hafa forrétt til lögsögu í öllum málum vegna annarra brota.
 - c. Nú hyggst sá aðili, er forrétt til lögsögu hefur, hvort heldur er Ísland eða Bandaríkin, að fara ekki með hana, og skal þá sú niðurstaða tilkynnt hinum aðilanum, svo fljótt sem verða má. Sá aðili, er forrétt hefur, hvort heldur eru íslenzk stjórnvöld eða stjórnvöld Bandaríkjanna, skal taka til vinsamlegrar athugunar beiðni hins aðilans um, að horfið sé frá lögsögu, þegar sá aðili telur það mjög miklu máli skipta.
 5. Stjórnvöld Bandaríkjanna skulu eigi framkvæma dauðadóma á Íslandi.
 6. a. Íslenzk stjórnvöld og stjórnvöld Bandaríkjanna skulu veita hvor öðrum aðstoð við handtöku manna úr liði Bandaríkjanna eða skylduliði slíkra manna, sem drýgja brot á Íslandi, svo og við afhendingu þeirra til stjórnvalda þess aðila, sem fer með lögsögu samkvæmt framanskráðum ákvæðum.
 - b. Íslenzk stjórnvöld skulu tilkynna hervöldum Bandaríkjanna tafarlaust, er maður í liði Bandaríkjanna hefur verið handtekinn á Íslandi eða maður úr skylduliði hans.
 - c. Nú er sökunautur, sem íslenzk stjórnvöld hafa lögsögu yfir, í gæzlu hjá stjórnvöldum Bandaríkjanna, og skal hann þá vera þar áfram, unz íslenzk stjórnvöld hefja saksókn gegn honum.
 7. a. Nú er maður í liði Bandaríkjanna sóttur til sakar um brot, og skulu þá þau íslenzk og bandarísk stjórnvöld, er í hlut eiga, veita hvor öðrum aðstoð við nauðsynlega rannsókn á brotinu og saksókn gegn sökunaut.
 - b. Nú fara Bandaríkin með lögsögu í máli, og skulu þá íslenzk stjórnvöld gera nauðsynlegar ráðstafanir til, að tryggð sé návist og fengnar skýrslur íslenzkra þegna og manna á Íslandi utan samningssvæðanna, annarra en manna úr liði Bandaríkjanna og skylduliði þeirra. Nú er nauðsynlegt samkvæmt lögum Bandaríkjanna, að bandarísk yfirvöld taki sjálf skýrslur af íslenzkum þegnum, og munu þá íslenzk stjórnvöld gera allar þær ráðstafanir, sem unnt er, til þess að slíkir þegnar komi til skýrslugjafar í viðurvist íslenzkra yfirvalda á þeim stöðum, sem þau kveða á um.
- Nú ber brot undir lögsögu íslenzkra stjórnvalda, og munu þá hervöldin með sama hætti annast öflun sönnunargagna hjá mönnum í liði Bandaríkjanna og skylduliði þeirra.
- c. Stjórnvöld Íslands og Bandaríkjanna skulu gefa hvor öðrum skýrslur um árangur hvers konar rannsóknar og saksóknar í málum, þar sem lögsögu getur horið undir hvorn aðila sem er.
8. Nú hefur maður í liði Bandaríkjanna eða maður úr skylduliði hans verið sóttur til sakar af stjórnvöldum Bandaríkjanna og verið sýknaður eða verið sakfelldur

og er að taka út refsingu eða hefur þegar tekið hana út, og skal þá íslenzkum stjórnvöldum eigi heimilt að sækja hann til sakar fyrir það brot. 110

19. des.

9. Þegar maður í liði Bandaríkjanna eða maður úr skylduliði hans er sóttur til sakar og íslenzk stjórnvöld fara með lögsögu, á hann rétt á því:
- a. að rannsókn og saksókn sé hraðað;
 - b. að fá vitneskju fyrir upphaf saksóknar um sakargiftir á hendur honum;
 - c. að hann og vitni, sem bera gegn honum, séu samspurð;
 - d. að vitnum, sem kunna að geta borið honum í hag og eru innan íslenzkrar lögsögu, sé gert skylt að bera vætti;
 - e. að hæfur málflutningsmaður sé skipaður verjandi hans, enda ráði hann vali hans, ef hann óskar þess;
 - f. að hæfur dómtúlkur sé tilkvaddur, ef hann telur þess þörf; og
 - g. að hafa samband við fulltrúa ríkisstjórnar sinnar og, ef dómreglur leyfa það, að sá fulltrúi sé viðstaddur réttarhöldin.
10. Liði Bandaríkjanna er rétt að fara með lögregluvald á samningssvæðunum og gera allar viðeigandi ráðstafanir til að halda þar uppi aga, allsherjarreglu og öryggi. Utan samningssvæðanna mega menn úr liði Bandaríkjanna hafa með höndum lögreglustörf, eftir því sem um semst við íslenzk stjórnvöld, í samvinnu við þau og einungis að svo miklu leyti, sem það er nauðsynlegt til að halda uppi aga og reglu meðal manna úr liði Bandaríkjanna og manna úr skylduliði þeirra.

Þegar menn úr liði Bandaríkjanna hafa slíka samvinnu við íslenzk yfirvöld, fara þau ein með yfirráð yfir íslenzkum þegnum og öðrum mönnum á Íslandi og eignum þeirra í öllum málum, er varða uppihald reglu og aga utan samningssvæðanna samkvæmt ofanskráðu. Þetta tekur þó eigi til manna úr liði Bandaríkjanna, manna úr skylduliði slíkra manna og þeirra starfsmanna verktaka Bandaríkjanna, sem ekki eru íslenzkir þegar.

3. gr.

1. Íslenzk yfirvöld skulu gera eitt af tvennu:
 - a. taka gild, án þess að ökuþróf fari fram eða gjald sé greitt, venjuleg ökuskrírteini eða hermannaökuskrírteini, sem gefin eru út af Bandaríkjunum eða fylkjum þeirra, til handa mönnum í liði Bandaríkjanna eða mönnum í skylduliði þeirra, eða
 - b. gefa út, án ökuþrófs eða gjalds, íslenzk ökuskrírteini handa mönnum í liði Bandaríkjanna eða mönnum í skylduliði þeirra, enda hafi þeir skírteini frá Bandaríkjunum eða fylkjum þeirra.
2. Yfirvöld Bandaríkjanna munu í samvinnu við íslenzk yfirvöld gefa út rækilegar leiðbeiningar til manna í liði Bandaríkjanna og manna í skylduliði þeirra um íslenzka umferðarlöggjöf og reglur og leggja fyrir þá að hlýða þeim í einu og öllu.

4. gr.

1. Hermenn í liði Bandaríkjanna skulu að jafnaði vera einkennisklæddir.
2. Ökutæki, sem notuð eru af liði Bandaríkjanna, skulu merkt skrásetningartölu og glöggju þjóðernisauðkenni.
3. Yfirvöld Bandaríkjanna munu afhenda íslenzkum yfirvöldum skrá yfir öll ökutæki, skrásetningartölu þeirra og eigendur.

5. gr.

Liði Bandaríkjanna á Íslandi er heimilt að bera vopn á samningssvæðunum, svo sem þörf krefur, til framkvæmdar á skyldustörfum. Utan samningssvæðanna

110 má liðið einungis bera vopn við framkvæmd skyldustarfa eða vegna hernaðarþarfa, 19. des. nema rétt íslensk stjórnvöld samþykki annað.

6. gr.

1. Menn í liði Bandaríkjanna og skyldulið þeirra mega kaupa á Íslandi vörur til sjálfs sín neyzlu og þá þjónustu, sem þeir þarfnast, með sömu kjörum og íslenskir þegnar.
2. Vörur, sem keyptar eru á Íslandi og lið Bandaríkjanna þarfnast sér til viðurværis, skulu að jafnaði keyptar fyrir atbeina þeirrar umsýslustofnunar íslenskra ríkisins, sem af Íslands hálfu er til þess nefnd, til að koma í veg fyrir, að slík kaup hafi skaðleg áhrif á hagkerfi Íslands.
3. Þar til bær íslensk stjórnvöld munu, þegar þörf krefur, segja til, er kaup á tilteknum vörum, sem greindar eru í töluliðunum 1 og 2 að ofan, skulu takmörkuð eða bönnuð, og munu yfirvöld Bandaríkjanna taka fullt tillit til slíkrar málaleitunar.
4. Bandaríkin æskja þess að ráða hæfa íslenska borgara, eftir því sem föng eru á, til starfa í sambandi við samning þennan. Að svo miklu leyti sem Ísland kann að samþykkja ráðningu íslenskra borgara til starfa hjá liði Bandaríkjanna, skal slík starfsráðning framkvæmd með aðstoð og um hendur þess eða þeirra fyrirsvarsmanna, sem af Íslands hálfu eru til þess kvaddir. Ráðningarkjör og vinnuskilyrði, einkum vinnulaun, launauppbætur og öryggisráðstafanir við vinnu, skulu fara að íslenskum lögum og venjum.
5. Ísland og Bandaríkin munu hafa samvinnu um að uppræta og koma í veg fyrir hvers konar ólöglega starfsemi, svo og afstýra athöfnum, sem óheppileg áhrif hafa á íslenskt hagkerfi.

7. gr.

1. Nú dvelst á Íslandi maður í liði Bandaríkjanna, maður í skylduliði slíks manns eða starfsmaður, sem ekki er íslenskur þegn, en ráðinn hefur verið til starfa vegna framkvæmda samkvæmt samningi þessum og er þar einungis vegna þess starfa, og skal þá slík dvöl um stundarsakir hvorki talin heimilisfang né búseta og skal ekki út af fyrir sig skapa honum skattskyldu á Íslandi, hvorki að því er varðar tekjur né eignir, sem hann aflar þar eða á þar vegna téðrar dvalar sinnar. Eigi skal heldur taka dánargjöld af búi slíks aðila.
2. Enginn Bandaríkjaþegn eða félag, stofnað samkvæmt lögum Bandaríkjanna, sem heimilisfang á í Bandaríkjunum, skal greiða tekjuskatt á Íslandi af tekjum, sem aflað er með samningi við Bandaríkin í sambandi við framkvæmdir samkvæmt samningi þessum.
3. Enga skatta, gjöld eða aðrar álögur skal leggja á efni, útbúnað, birgðir eða vörur, þ. á m. persónulega muni, búsmuni, bifreiðar í einkaeign og fatnað, sem flutt hefur verið til Íslands í sambandi við framkvæmdir samkvæmt samningi þessum. Engan slíkan skatt, gjöld eða álögur skal leggja á eignir, sem stjórnvöld Bandaríkjanna afla á Íslandi til afnota fyrir Bandaríkin, umsýsluaðila sína eða lið, sem dvelst á Íslandi einungis í sambandi við framkvæmdir samkvæmt samningi þessum.

8. gr.

1. Menn í liði Bandaríkjanna svo og skyldulið þeirra skulu, nema öðruvísi sé ákveðið berum orðum í samningi þessum, lúta lögum þeim og reglugerðum, sem tollyfirvöld Íslands framkvæma. Einkanlega skal íslenskum tollyfirvöldum heimilt, samkvæmt almennum ákvæðum íslenskra laga og reglugerða, að leita á mönnum úr liði Bandaríkjanna og skylduliði þeirra svo og á verktökum Bandaríkjanna og mönnum í þeirra þjónustu, sem ekki eru íslenskir þegnar, skoða

farangur þeirra og ökutæki og leggja hald á muni samkvæmt ákvæðum slíkra 110
laga og reglugerða.

19. des.

2. Eigi skal tollskoða innsiglið opinber skjöl. Sérstakir sendiboðar, sem flytja slík skjöl, skulu án tillits til stöðu sinnar hafa meðferðis hverju sinni fyrirmæli um ferð sína. Fyrirmæli þessi skulu sýna tölu bréfa, er þeir hafa meðferðis, og geyma vottorð þess efnis, að þau séu einungis opinber skjöl.
3. Hervöld Bandaríkjanna mega flytja inn tollfrjálst útbúnað handa liði sínu og hæfilegt magn vista, birgða og annars varnings til nota fyrir liðsmenn eina og skyldulið þeirra svo og fyrir verktaka Bandaríkjanna og menn í þeirra þjónustu, sem eigi eru íslenskir þegnar. Þessi tollfrjálsi innflutningur skal háður því skilyrði, að afhent sé, auk tollskjalanna á tollskrifstofu á innflutningsstað, yfirlýsing, undirrituð af þar til bærum fyrirsvarsmanni liðs Bandaríkjanna. Afhenda skal íslenskum tollfyrirvöldum skrá yfir þá fyrirsvarsmenn, sem heimild hafa fengið til að undirrita slíkar yfirlýsingar, svo og sýnishorn af nafnritun þeirra og stimplum, er nota skal.
4. Menn úr liði Bandaríkjanna og skyldulið þeirra mega, þegar þeir koma fyrsta sinn til Íslands til að taka við starfa sínum þar, flytja tollfrjálst persónulega muni sína og húsgögn til afnota, meðan á starfa þeirra stendur þar.
5. Menn úr liði Bandaríkjanna og skyldulið mega flytja inn tollfrjálst einkabifreiðar og bifhjól til sjálfs sín nota, meðan þeir dveljast á Íslandi.
6. Nú flytja menn úr liði Bandaríkjanna eða skyldulið þeirra inn aðrar vörur en þær, sem greindar eru í töluliðum 4 og 5 þessarar greinar, þar með taldar sendingar fyrir atbeina pósthúsa Bandaríkjanna, og skal þá slíkur innflutningur ekki samkvæmt þessari grein undanþeginn tolli eða öðrum skilyrðum.
7. Nú hafa vörur verið fluttar inn tollfrjálst samkvæmt töluliðum 3, 4 og 5 að ofan, og skal þá með fara sem hér segir:
 - a. Slíkar vörur má flytja út aftur óhindrað, enda sé yfirlýsing, sem gefin hefur verið út samkvæmt 3. tölulið, sýnd á tollskrifstofu, ef um er að tefla innflutning samkvæmt þeim tölulið. Tollyfirvöld mega samt ganga úr skugga um, að endurúttfluttar vörur séu í samræmi við yfirlýsingu, er út kann að hafa verið gefin, og að þær hafi raunverulega verið fluttar inn með þeim hætti, er segir í töluliðunum 3, 4 og 5.
 - b. Slíkar vörur skulu eigi látnar af hendi á Íslandi, hvorki með sölu, að gjöf né í skiptum. Þó má, er sérstaklega stendur á, veita heimild til slíkrar afhendingar með þeim skilyrðum, er tollyfirvöld setja (t. d. um greiðslu á tolli og gjöldum og um að gætt sé fyrirmæla um eftirlit með verzlun og gjaldþeyri). Yfirvöld Bandaríkjanna munu, svo sem unnt er, setja og framkvæma fyrirmæli, er miða að því að koma í veg fyrir, að einstökum mönnum í liði Bandaríkjanna, skylduliði þeirra og mönnum í þjónustu verktaka Bandaríkjanna séu seldar eða afhentar umfram persónulegar þarfir sínar vörur, sem yfirvöld Bandaríkjanna flytja tollfrjálst til Íslands, hvernig svo sem þeim innflutningi er háttað, enda sé um að tefla vörur, sem yfirvöld Bandaríkjanna í samráði við íslensk stjórnvöld telja mest líkindi til, að verði seldar, gefnar eða látnar af hendi í skiptum á Íslandi.
8. Vörur, sem keyptar eru á Íslandi, skulu einungis fluttar út þaðan samkvæmt þeim reglum, er gilda á Íslandi.
9. Af Íslands hálfu skulu gerðar sérstakar ráðstafanir til þess, að látið sé af hendi án greiðslu tolla og gjalda eldsneyti, olía og smurningsoliur til afnota fyrir opinber ökutæki, flugvélar og skip liðs Bandaríkjanna og verktaka þeirra, sem eigi eru íslenskir þegnar.
10. Í töluliðunum 1—8 í grein þessari tekur orðið „tollur“ yfir tolla og hvers konar önnur gjöld, sem greiða ber af innflutningi eða útflutningi.

- 110 11. Íslenzk tollyfirvöld og fjármála geta gert það að skilyrði fyrir hvers konar undan-
19. des. þágu eða tilhliðrun, að því er varðar tolla og gjöld samkvæmt samningi þessum, að gætt sé þeirra reglna, er þau telja nauðsynlegar til þess að koma í veg fyrir misnotkun.

9. gr.

1. Tolla- og fjármálafyrirvöld Íslands og Bandaríkjanna skulu veita hvor öðrum aðstoð við rannsókn og öflun skýrslna til að koma í veg fyrir brot gegn lögum og reglugerðum um tolla og fjármál.
2. Hervöld Bandaríkjanna skulu láta í té þá aðstoð, sem þeim er unnt, til að tryggja það, að vörur, sem íslenzkum tollyfirvöldum og fjármála er rétt að leggja hald á, séu þeim afhentar.
3. Hervöld Bandaríkjanna skulu láta í té alla þá aðstoð, sem þeim er unnt, til að tryggja greiðslu tolla, gjalda, sekta og upptæks fjár úr hendi manna í liði Bandaríkjanna eða skylduliði þeirra.
4. Nú leggja íslenzk yfirvöld hald á opinber ökutæki og muni Bandaríkjalíðs vegna brots gegn íslenzkum lögum og reglugerðum um tolla og fjármál, og skulu þá ökutæki þessi og munir afhentir réttum hervöldum Bandaríkjanna.

10. gr.

Lið Bandaríkjanna, menn í því, svo og skyldulið þeirra, skulu hlýða íslenzkri gjaldeyrislöggjöf. Rétt yfirvöld Íslands og Bandaríkjanna skulu koma sér saman um sérstakar ráðstafanir til að afstýra því, að laun séu greidd í bandarískum gjaldeyri, svo og ráðstafanir til að heimila liði Bandaríkjanna að afla íslenzks gjaldeyris á skráðu gengi og að fá hæfilegum fjárhæðum þess gjaldeyris breytt í erlendan gjald-eyri, er þeir hverfa af Íslandi.

11. gr.

Ríkisstjórn Íslands mun veita liði hvers þess ríkis, sem aðili er að Norður-Atlantshafssamningnum og þess æskir, þegar það lið dvelst á Íslandi, þau réttindi, sem liði Bandaríkjanna eru veitt í undanfarandi greinum þessa viðbætis.

12. gr.

1. a. Bandaríkin munu eigi gera kröfu til skaðabóta á hendur ríkisstjórn Íslands fyrir tjón, sem starfsmenn íslenzku ríkisstjórnarinnar valda á eignum, sem Bandaríkin eiga og lið þeirra notar, eða á lífi og limum manna úr Bandaríkja-liði.
- b. Ríkisstjórn Íslands mun ekki gera kröfu til skaðabóta á hendur Bandaríkjunum fyrir tjón á eignum íslenzka ríkisins á samningssvæðunum og mun ekki gera kröfur á hendur Bandaríkjunum, heldur bæta sjálf tjón á lífi og limum starfsmanna íslenzku ríkisstjórnarinnar, sem verða kann á samnings-svæðunum, þegar slíkur starfsmaður er þar vegna starfsskyldu sinnar að álit fulltrúa, er Ísland og Bandaríkin skipa, og slíkt tjón á eignum, lífi eða limum hefur orðið af völdum manns úr liði Bandaríkjanna. Ríkisstjórn Íslands mun ekki heldur gera kröfu til skaðabóta fyrir tjón á eign íslenzka ríkisins eða tjón á lífi eða limum starfsmanna íslenzka ríkisins, er maður úr liði Bandaríkjanna veldur utan samningssvæðanna, enda telji skipaðir fulltrúar Íslands og Bandaríkjanna, að eignin hafi, er tjónið varð, verið notuð eða starfsmaðurinn verið að verki í sambandi við framkvæmd samnings þessa.
- c. Ísland og Bandaríkin munu eigi gera kröfur til skaðabóta hvort á hendur öðru fyrir tjón á skipum, sem Ísland eða Bandaríkin eiga, er slíkt skip eru notuð í sambandi við framkvæmdir samkvæmt samningi þessum, án tillits til þess, hvar slíkt tjón verður og hvort sem það verður af völdum manns í liði Bandaríkjanna eða starfsmanns íslenzku ríkisstjórnarinnar. Ísland og

Bandaríkin munu ekki gera kröfu til björgunarlauna, ef skip það eða farmur, 110
sem bjargað var, var í eigu Íslands eða Bandaríkjanna vegna framkvæmdar 19. des.
samnings þessa.

- d. Í þessum tölulið taka orðin „í eigu Bandaríkjanna“, „í eigu Íslands“ og „í eigu Íslands eða Bandaríkjanna“ til skipa, sem Ísland eða Bandaríkin taka á leigu eða taka til hernota eða opinberra nota með leiguskiðmálum eða Ísland eða Bandaríkin hafa önnur umráð yfir (nema að því leyti sem ábyrgð á skipunum eða áhætta á tjóni á þeim hvílir á öðrum aðila en Íslandi eða Bandaríkjunum eða váttryggjendum þeirra).
2. Ísland skal samkvæmt þeim ákvæðum, sem hér fara á eftir, úrskurða og greiða kröfur, aðrar en samningskröfur, vegna verknaða manna í liði Bandaríkjanna, sem af hlýzt tjón á eignum manna eða stofnana á Íslandi eða tjón á lífi eða limum manna þar, annað en það, er greinir í næsta tölulið hér að framan.
 - a. Kröfur skulu gerðar, um þær fjallað og samið eða dómur á þær lagður í samræmi við íslensk lög og reglur um kröfur, er rísa vegna verknaðar starfsmanns íslensks ríkisins.
 - b. Íslandi er rétt að kveða á um hverja slíka kröfu, og Ísland skal greiða með innlendum gjaldeyri þá fjárhæð, sem um er samið eða úrskurðuð er.
 - c. Slík greiðsla eða fullnaðardómur bærslu íslensks dómstóls, þar sem synjað er greiðslu, skal vera bindandi úrslit sakarefnis fyrir Ísland og Bandaríkin.
 - d. Sérhver krafa, sem Ísland greiðir, skal tilkynnt hervöldum Bandaríkjanna ásamt fullnægjandi skýrslum og gögnum.
 - e. Kostnaður af fullnægingu krafna samkvæmt staflaðunum hér á undan skal jafnað niður á Ísland og Bandaríkin, svo sem hér segir:
 1. Þar sem Bandaríkin ein bera ábyrgð, skal fjárhæð þeirri, er úrskurðuð hefur verið eða dæmd, skipt í þeim hlutföllum, að Ísland greiði 15% en Bandaríkin 85%.
 2. Þar sem menn í liði Bandaríkjanna og íslenskir þegnar eiga báðir sök, þá skulu Ísland og Bandaríkin hvort um sig greiða helming hinnar úrskurðuðu eða dæmdu kröfu.
 3. Bandaríkjunum skal á hálf árs fresti send skýrsla um fjárhæðir þær, sem Ísland hefur greitt síðasta missirið vegna hvers máls ásamt kröfu um endurgreiðslu. Endurgreiðsla skal fara fram, svo fljótt sem unnt er, í íslenskum gjaldeyri.
 - f. Eigi skal maður í liði Bandaríkjanna sæta lögsókn vegna kröfu, er rís af verknaði, sem þessi töluliður tekur til.
3. Grein þessi tekur eigi til krafna, sem bornar eru fram af þegnum ríkis, sem á í styrjöld við Bandaríkin, eða af bandalagsríki slíks óvinaríkis, né heldur til krafna, sem eiga rót sína að rekja til styrjaldarverka óvina eða beinlínis eða óbeinlínis til athafna Bandaríkjalíðs í orustu.
4. Hervöld Bandaríkjanna og réttir íslenskir embættismenn skulu hafa samvinnu um öflun gagna til afnota við sanngjarna dómsmeðferð og afgreiðslu krafna, sem Ísland og Bandaríkin eiga hlut að.
5. Bandaríkin munu afla nauðsynlegrar lagaheimildar til að framkvæma skyldur sínar samkvæmt þessari grein.

Gert í Reykjavík, hinn 8. maí 1951.

Bjarni Benediktsson. Edward B. Lawson.

Gjört í Reykjavík, 19. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.

111

27. des.

L Ö G

um viðauka við lög nr. 50 25. maí 1950, um togarakaup ríkisins.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Við 1. mgr. 1. gr. laganna bætist ný málsg., þannig:

Einnig er ríkisstjórninni heimilt að kaupa einn togara innanlands og taka til þess nauðsynleg lán.

2. gr.

Á eftir 2. gr. laganna komi ný grein, svo hljóðandi:

Ríkisstjórninni er heimilt að ábyrgjast allt að 6.5 millj. króna lán til kaupa á gömlum togurum og til að setja oliukyndingartæki í þá, gegn 1. veðrétti í skipunum, enda fari ábyrgðin ekki fram úr 90% af kostnaðarverði eða matsverði skipanna með oliukyndingu.

3. gr.

Með lögum þessum er úr gildi felld 2. gr. laga nr. 50 16. marz 1951, um breyting á lögum nr. 50/1950, um togarakaup ríkisins.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 27. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

112

27. des.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 115 19. nóv. 1936, um þingsköp Alþingis.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Fyrsta málsg. 16. gr. laganna orðist svo:

Á 2. fundi sameinaðs Alþingis skulu kosnar þessar fastanefndir:

- 1) fjárveitinganefnd, skipuð 9 mönnum,
- 2) utanríkismálanefnd, skipuð 7 mönnum og 7 til vara,
- 3) allsherjarnefnd, skipuð 7 mönnum.

Fjárveitinganefnd fjallar um frumvörp til fjárlaga og fjáráukalaga og þingsályktunartillögur, sem til hennar kann að verða vísað og fara fram á útgjöld úr ríkissjóði. Til utanríkismálanefndar skal vísað utanríkismálum. Utanríkismálanefnd kys úr sínum hópi með hlutfallskosningu 3 menn til ráðuneytis ríkisstjórninni um

utanríkismál, enda skal stjórnin ávallt bera undir þá slík mál, jafnt milli þinga sem 112 á þingtíma. Með sama hætti kýs nefndin úr hópi varamanna sinna 3 menn til vara, 27. des. er kvaddir skulu til í forföllum aðalmanna. Til allsherjarnefndar skal vísa öðrum málum, sem sameinað þing ákveður.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og jafnframt eru úr gildi númer l. nr. 56 1938, um breyt. á l. um þingsköp Alþingis, nr. 115 19. nóv. 1936.

Gjört að Bessastöðum, 27. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

L Ö G

113

29. des.

um stofnun og rekstur Iðnaðarbanka Íslands h/f.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Um stofnun Iðnaðarbanka Íslands h/f.

1. gr.

Stofna skal hlutafélag, er heiti Iðnaðarbanki Íslands h/f. — Hlutverk félagsins skal vera að starfrækja banka, er sérstaklega hafi að markmiði að styðja verksmiðjuíðnað og handið í landinu.

2. gr.

Heimili og varnarþing félagsins skal vera í Reykjavík. Félagsstjórninni skal þó vera heimilt að ákveða, að bankinn hafi umboðsskrifstofu og útibú utan Reykjavíkur.

3. gr.

Hlutafé félagsins skal nema allt að 6½ milljón króna. Ríkissjóður skal leggja fram allt að 3 milljónum króna. Félag íslenzkra iðnrekenda og Landssamband iðnaðarmanna skal safna og leggja til hvort um sig 1½ milljón kr. hlutfjár, en ½ milljónar kr. skal aflað með hlutfjársöfnun innanlands samkvæmt opinberu útboði, þegar stjórn hlutafélagsins ákveður að fengnu samþykki fjármálaráðherra.

4. gr.

Á hluthafafundi félagsins skulu engar takmarkanir vera á atkvæðisrétti að því er hlutafé ríkissjóðs snertir.

II. KAFLI

Um stjórn hlutafélagsins.

5. gr.

Stjórn félagsins skal kosin með hlutfallskosningum á árlegum aðalfundi. Skal hún skipuð 5 aðalmönnum og 5 mönnum til vara, er kosnir skulu á sama hátt.

Stjórnin ræður bankastjóra, ákveður laun hans og setur honum erindisbréf.

Á fyrsta aðalfundi félagsins skal setja því samþykktir. Þá skal og setja reglugerð um starfsemi bankans. Samþykktir félagsins og reglugerð bankans skulu liggja undir samþykki iðnaðarmálaráðherra. Í samþykktum og reglugerð má setja nánari ákvæði um félagið og um bankann, og skulu þar á meðal vera ákvæði um endurskoðun á reikningum bankans.

III. KAFLI

Starfshættir bankans.

Bankanum skal heimilt að taka við peningum sem innláni eða með sparisjóðskjörum eða á hlaupareikning, að kaupa og selja vixla og ávisanir, að veita lán gegn tryggingum og að annast öll önnur venjuleg bankastörf.

Bankinn skal eiga a. m. k. sem svarar 10% af innlánsfé með sparisjóðskjörum í tryggingum og auðseldum verðbréfum, svo sem ríkisskuldabréfum, verðbréfum Landsbanka Íslands, Búnaðarbanka Íslands og öðrum jafntryggingum verðbréfum. Verðbréfaeign þessa skal hækka upp í allt að 20%, ef fjármálaráðherra, að fengnum tillögum fulltrúaráðs bankans, telur þess þörf.

Hlutafélagið skal njóta sömu sérréttinda og Landsbankanum eru veitt í 50., 52. og 55.—58. grein laga nr. 10 15. apríl 1928.

IV. KAFLI

Um iðnlánasjóð.

Iðnaðarmálaráðherra gerir samning við Iðnaðarbanka Íslands h/f um það, að bankinn taki að sér stjórn og starfrækslu Iðnlánasjóðs Íslands, þannig að sjóðurinn verði sérstök deild í bankanum með aðskildum fjárhag og sérstakri bókfærslu, og fari að öðru leyti um sjóðinn eftir þeim reglum, er um hann eru settar í lögum þeim og reglugerðum, er um hann gilda.

Bankanum er heimilt að starfrækja fleiri deildir innan bankans, sem vinna að því markmiði, sem um er rætt í 1. grein.

Gjört að Bessastöðum, 29. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 23 28. marz 1947, um breyting á ljósmæðralögum
nr. 17 19. júní 1933.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Upphaf 3. efnismálsgr. 1. gr. laganna orðist svo:
Launin greiða sýslumenn ársfjórðungslega fyrir fram.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952.

Gjört að Bessastöðum, 29. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

L Ö G

um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 56/1927, um skemmtanaskatt
og þjóðleikhús, o. fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

6. gr. laganna orðist svo:

Skemmtanaskatti þeim, sem innheimtur er samkvæmt lögum þessum og viðaukum við þau, skal varið þannig:

- a. 42% skattsins renni í rekstrarsjóð þjóðleikhússins, og skal honum varið samkvæmt ákvæðum laga nr. 86/1947, um þjóðleikhús.
- b. 15% skattsins renni í ríkissjóð, unz greiddar eru að fullu skuldir, er ríkissjóður tekur að sér að greiða vegna byggingarkostnaðar þjóðleikhússins.
- c. 35% skattsins renni í félagsheimilassjóð og skal varið eftir því, sem fyrir er mælt í l. nr. 77/1947, um félagsheimili.
- d. 8% skattsins renni til lestrarfélaga og til kaupa á kennslukvikmyndum. Skal helmingur þess fjár renna í styrktarsjóð lestrarfélaga, en helmingur til kennslukvikmyndasafns.

2. gr.

Innheimta skal skemmtanaskatt samkvæmt lögum nr. 56/1927 og viðaukum við þau með 10% álagi, og skulu tekjur af því álagi renna til ríkissjóðs. Heimilt er ráðherra að greiða helming af tekjum þessum til Sinfóníuhljómsveitarinnar.

115

29. des.

3. gr.

Hagnaður viðtækjaverzlunar ríkisins árin 1951—1956, að báðum meðtöldum, renni í ríkissjóð. Um sama tíma frestast framkvæmd síðari málsgr. 14. gr. laga nr. 68/1934, um útvarpsrekstur ríkisins.

4. gr.

Ríkissjóður tekur að sér greiðslu skulda, er myndast hafa vegna byggingar þjóðleikhússins, gegn endurgreiðslu á þann hátt, er greinir í 1., 2. og 3. gr. þessara laga. Heimilt er ríkissjóði að taka lán innanlands til greiðslu skuldanna.

5. gr.

Heimilt er ráðherra að ákveða, telji hann þess þörf, að tekjuskipting milli rekstrarsjóðs og byggingarsjóðs þjóðleikhússins samkvæmt a- og b-liðum 1. gr. skuli gilda fyrir árið 1951.

6. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952 og skulu gilda unz skuldir þjóðleikhússins eru að fullu greiddar. Um sama tíma frestast framkvæmd laga nr. 85/1947. Lög nr. 65/1950 falla úr gildi 31. desember 1951.

Gjört að Bessastöðum, 29. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Björn Ólafsson.

116

29. des.

L Ö G

um breyting á vegalögum, nr. 34 22. apríl 1947.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

2. gr. laganna orðist þannig:

Þjóðvegir eru þessir:

A. Um Suðurland.

1. *Suðurlandsvegur:* Frá Reykjavík um Ölfus, Flóa, Holt, Rangárvelli, Hvolhrepp, Landeyjar, Eyjafjöll, Sólheimasand og Mýrdal til Víkur. Um Höfðabrekkuheiði, Mýrdalssand, Skaftártungu, yfir Eldhraun, um Síðu, Fljótshverfi, Skeiðarársand, Öræfi, Breiðamerkursand, Suðursveit, um Flatey á Mýrum til Melatanga, um Höfn í Hornafirði, Nes, Almannaskarð og um væntanlega brú á Jökulsá í Lóni innan við Stafafell, að Lónsheiði.
2. *Reykjanesbraut:* Frá Reykjavík um Hafnarfjörð og Keflavík til Sandgerðis og að Stafnesi.
3. *Grindavíkurvegur:* Af Reykjanesbraut á Vogastapa um Grindavík að Reykjanesvita.
4. *Miðnesheiðarvegur:* Frá Keflavík um Miðnesheiði til Sandgerðis.
5. *Hafnavegur:* Af Reykjanesbraut í Njarðvíkum hjá Kirkjuvogi í Höfnum að Reykjanesvita.

6. *Garðskagavegur*: Af Reykjanesbraut nálægt Útskálum að Garðskagavita.
7. *Álftanesvegur*: Af Hafnarfjarðarvegi til Bessastaða.
8. *Vífilsstaðavegur*: Af Hafnarfjarðarvegi til Vífilsstaða.
9. *Útvarpsstöðvarvegur*: Af Suðurlandsvegi skammt innan við Reykjavík að Útvarpsstöð á Vatnsendahæð.
10. *Ellidavatnsvegur*: Af Suðurlandsbraut hjá Rauðavatni um Vatnsenda og Vífilsstaði til Hafnarfjarðar.
11. *Krýsuvík- og Selvogsvegur*: Af Reykjanesbraut sunnan við Hafnarfjörð um Krýsuvík, Selvog og Ölfus að Suðurlandsvegi nálægt Hveragerði.
12. *Þorlákshafnarvegur*: Af Selvogsvegi nálægt Hlíðarenda til Þorlákshafnar.
13. *Reykjavegur*: Af Suðurlandsvegi hjá Hveragerði í Ölfusi að Reykjaskóla.
14. *Biskupstungnabraut*: Af Suðurlandsvegi undir Ingólfssfjalli um Grímsnes og Biskupstungur, hjá Vatnsleysu til Geysis.
15. *Tjarnarvegur*: Af Biskupstungnabraut austan Torfastaða að Tjörn.
16. *Bræðratunguvegur*: Af Biskupstungnabraut austan við Tungufljótsbrú að Bræðratungu.
17. *Sogsvegur*: Af Biskupstungnabraut skammt fyrir austan Sogsbrú hjá Ljósafossi og austan við Þingvallavatn til Þingvalla.
18. *Kiðjabergsvegur*: Af Suðurlandsvegi fyrir vestan Hraungerði, um væntanlega brú á Hvitá hjá Kiðjabergi, á Biskupstungnabraut austan Seyðishóla.
19. *Þingvallabraut*: Af Vesturlandsvegi nálægt Köldukvisl til Þingvalla.
20. *Grafningsvegur*: Af Þingvallabraut nálægt Heiðarbæ, sunnan Þingvallavatns, hjá Úlfliótsvatni á Sogsveg vestan Sogs nálægt Alviðru, með álmu yfir Írafossbrú á Sogsveg hjá Syðri-Brú.
21. *Laugardalsvegur*: Af Sogsvegi nálægt Þingvallavatni, um Laugardal hjá Laugarvatni að Biskupstungnabraut hjá Múla.
22. *Laugarvatnsvegur*: Af Biskupstungnabraut hjá Svínavatni að Laugardalsvegi hjá Laugarvatni.
23. *Skeiða- og Hreppavegur*: Af Suðurlandsvegi í Flóa upp Skeið og Hrunamannahrepp að Gullfossvegi vestan við Hvitárbrú á Brúarhlöðum.
24. *Auðsholtsvegur*: Af Skeiða- og Hreppavegi austan Laxárbrúar að Auðsholti.
25. *Gullfossvegur*: Af Biskupstungnabraut hjá Tungufljóti til Gullfoss.
26. *Gnúpverjavegur*: Af Skeiðavegi sunnan Laxár, hjá Ásum og norðan Miðfells upp Þjórsárdal að Ásólfssstöðum.
27. *Skálholtsvegur*: Af Skeiðavegi nálægt Reykjum, yfir Hvitá hjá Iðu, um Skálholt að Biskupstungnabraut austan Brúarár.
28. *Villingaholtsvegur*: Af Suðurlandsvegi í Flóa um Villingaholt suður með Þjórsá um Parta og Fljótshóla að Gaulverjabæjarvegi.
29. *Gaulverjabæjar- og Stokkseyrarvegur*: Af Suðurlandsvegi í Flóa um Gaulverjabæ og Stokkseyri að Eyrarbakkavegi.
30. *Hamarsvegur*: Af Gaulverjabæjarvegi norðan Gaulverjabæjar um Hamarsbæi og Skógsnes á Villingaholtsveg nálægt Sýrlæk.
31. *Eyrarbakkavegur*: Frá Selfossi að Eyrarbakka.
32. *Kaldaðarnesvegur*: Af Eyrarbakkavegi nálægt Sandvík að Kaldaðarnesi.
33. *Ásvegur*: Af Suðurlandsvegi móts við vegamót Landvegjar um Ás að Sandhólaferju.
34. *Vetleifsholtsvegur*: Af Suðurlandsvegi vestan við Ægissíðu að Vetleifsholti.
35. *Heiðarvegur*: Af Suðurlandsvegi vestan við Hárlaugsstaði um Heiði, Kamb og Raftholt að Hreiðri.
36. *Landvegur*: Af Suðurlandsvegi í Holtum upp Land hjá Múla að Galtalæk.
37. *Hagabraut*: Af Landvegi fyrir ofan Lýtingsstaði um Haga, Stúfholt, Skammbeinsstaði að Landvegi neðan við Köldukinn.

- 116 38. *Þykkvabæjarvegur*: Af Suðurlandsvegi vestan Ægissíðu að Háabæ í Þykkvabæ.
29. des. 39. *Árbæjarvegur*: Af Suðurlandsvegi vestan við Ytri-Rangá, um Árbæ á Landveg nálægt Lækjarbotnum.
40. *Bakkabæjarvegur*: Af Suðurlandsvegi austan við Þverárbrú, sunnan Þverár yfir væntanlega brú á Hólsá hjá Ártúni á Þykkvabæjarveg.
41. *Út-Landeyjavegur*: Af Bakkavegi nálægt Fróðholti um Eystri-Hól að Ytra-Hóli, með álmu að Skúmsstöðum.
42. *Landeyjavegur syðri*: Af Suðurlandsvegi hjá Hemlu, hjá Akurey, Bergþórs-hvoli, Lágafelli og Miðey að Suðurlandsvegi nálægt Ossabæ.
43. *Oddavegur*: Af Suðurlandsvegi vestan við Strönd að Odda.
44. *Hólmavegur*: Af Landeyjavegi syðri hjá Búðarhóli að Bakka.
45. *Fljótshlíðarvegur*: Af Suðurlandsvegi á Hvolsvelli inn Fljótshlíð að Múla-koti.
46. *Vallarvegur*: Af Fljótshlíðarvegi hjá Sunnuhvoli um Efra-Hvol að Velli.
47. *Merkurvegur*: Af Suðurlandsbraut austan við Markarfljótsbrú inn að Stóru-Mörk.
48. *Sandhólmavegur*: Af Suðurlandsvegi hjá Fitjamýri, ofan við Lambhúshól á Suðurlandsveg hjá Hvammi.
49. *Skógaskólavegur*: Af Suðurlandsvegi austan Skógaár að Skógaskóla.
50. *Dyrhólavegur*: Af Suðurlandsvegi hjá Litla-Hvammi í Mýrdal um Loftsal í að Dyrhólaey.
51. *Reynishverfisvegur*: Af Suðurlandsvegi á Fossholtum að Görðum í Reynis-hverfi.
52. *Mýrdalsvegur syðri*: Af Suðurlandsvegi fyrir neðan Fagradal, yfir Mýrdals-sand á Álftaversveg nálægt Hraunbæ.
53. *Álftaversvegur*: Af Suðurlandsvegi við Skálmárbrú á Mýrdalssandi að Þykkva-bæjarklaustri í Álftaveri.
54. *Búlandsvegur*: Af Suðurlandsvegi austan við Tungufljótsbrú í Skaftártungu að Búlandi.
55. *Meðallands- og Landbrotsvegur*: Af Suðurlandsvegi í Skaftártungu um Ása-brú, Leiðvöll og Langholt í Meðallandi. Um Eldvatnsbrú hjá Fljótum og upp Landbrot austanvert á Suðurlandsveg við Skaftárbrú.
56. *Holtsvegur á Síðu*: Af Suðurlandsvegi austan við Eldhraun um Skaftárbrú vestri að Holti.
57. *Kirkjubæjarklaustursvegur*: Af Suðurlandsvegi austan við Skaftárbrú að Kirkjubæjarklaustri á Síðu.
58. *Inn-Nesja- og Mýravegur*: Af Suðurlandsvegi hjá Hólum í Hornafirði vestur yfir Fljót innra, nálægt Hoffelli, út Mýrar að Suðurlandsvegi hjá Flatey. Yfir Hornafjarðarfljót ytra undan Bjarnanesi.
59. *Hornsvegur*: Af Suðurlandsvegi hjá Almannaskarði að Horni.
60. *Bæjarvegur í Lóni*: Af Suðurlandsvegi hjá Stafafelli um Byggðarholt og Bæ á Suðurlandsveg hjá Svínhólum.
61. *Stórhöfðavegur í Vestmannaeyjum*: Frá vegamótum ofan við kirkjuna um Ofanleitishverfi suður að víta á Stórhöfða.

B. Um Vesturland.

1. *Vesturlandsvegur*: Af Suðurlandsvegi innan við Elliðaár um Mosfellssveit og Kjalarnes, kringum Hvalfjörð, um Leirársveit, Hafnarskóg og Andakíl. Yfir Hvítárbrú hjá Hvítárvöllum og á vegamót Borgarnesbrautar norðan við Gufuá. Um Norðurárdal, Bjarnadal, Miðdali, Búðardal, Svínadal, kringum Gilsfjörð,

yfir Geiradal, um Kollabúðarheiði, Þorskafjarðarheiði og Langadal til Arn- **116**
gerðareyrar. **29. des.**

2. *Keldnavegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Grafarholti í Mosfellssveit að Keldum.
3. *Reykjavegur*: Af Vesturlandsvegi við Varmárbrú um Álafoss, um Reykja-
hverfi, hjá Miðdal og á Suðurlandsveg hjá Geithálsi.
4. *Kjalarnesvegur innri*: Af Vesturlandsvegi skammt vestan við Varmadal um
Skeggjastaði á Þingvallaveg hjá Seljabrekku.
5. *Eyrarfjallsvegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Kiðafelli, sunnan Eyrarfjalls á
Vesturlandsveg hjá Blönduholti.
6. *Kjósarskarðsvegur*: Frá vegamótum Vesturlandsvegur hjá Skorá um Möðru-
velli og Fellsenda á Þingvallaveg hjá Syðri-Stiflisdal.
7. *Reynivallavegur*: Af Vesturlandsvegi norðan Laxárbrúar um Reynivelli að
vegamótum Kjósarskarðsvegur hjá Möðruvöllum.
8. *Dragháls- og Skorradalsvegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Ferstiklu á Hvalfjarð-
arströnd um Ferstikluháls, Svínadal, vestan Skorradalsvatns, um Hestháls
yfir Andakíl að Vesturlandsvegi hjá Hvítárvöllum.
9. *Andakilsfossavegur*: Af Vesturlandsvegi nálægt Ausu, hjá Andakilsfoss, um
Grund og Háafelli um Fitjabrú að Vatnshorni.
10. *Leirársveitarvegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Leirárbrú um Leirá, yfir Laxár-
brú hjá Hóli og á Vesturlandsveg skammt frá Miðfelli.
11. *Svínadalssvegur*: Af Leirársveitarvegi hjá Hóli norðan Laxár að Eyri.
12. *Akranesvegur*: Frá Akranesi að Vesturlandsvegi hjá Lambhaga.
13. *Akrafjallsvegur*: Af Akranesvegi hjá Litlu-Fellsöxl, fyrir Akrafjall, hjá Klafa-
stöðum og Innra-Hólmi á Þjóðveginn ofan við Akraneskaupstað.
14. *Melasveitarvegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Skorholti um Melasveit á Vestur-
landsveg sunnan við Höfn.
15. *Hvalfjarðarferjuvegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Eyri í Kjós að ferjulendingu
sunnan Hvalfjarðar og af Akrafjallsvegi hjá Klafastöðum að ferjulendingu
norðan Hvalfjarðar.
16. *Mófellsstaðavegur*: Af Vesturlandsvegi innan við Skeljabrekku um Mófellsstaði
á Skorradalsveg hjá Vatnsósnum.
17. *Lundarreykjadalssvegur*: Af Skorradalsvegi á Götuási inn Lundarreykjadal
á Uxahryggjaveg gegnt Gilstreymi.
18. *Skálpastaðavegur*: Af Bæjarsveitarvegi hjá Fossatúni um Skálpastaði og
Grímsárbrú á Lundarreykjadalssveg hjá Brautartungu.
19. *Bæjarsveitarvegur*: Af Vesturlandsvegi nálægt Hesti, um Bæjarsveit, um
Reykjadalsárbrú hjá Kleppjárnsreykjum að Reykholtssdalssvegi, með hliðar-
álmu að flugvelli á Kálfnasmelum.
20. *Flókadalssvegur*: Af Bæjarsveitarvegi hjá Steðja, inn Flókadal að Skógum.
21. *Reykðælavegur*: Af Bæjarsveitarvegi hjá Kleppjárnsreykjum inn Reykholtss-
dal, yfir Reykjadalssá hjá Steindórsstöðum, á Borgarfjarðarbraut nálægt
Reykholti.
22. *Borgarnesbraut*: Frá Borgarnesi að Vesturlandsvegi norðan Gufuár.
23. *Ferjubakkavegur*: Af Borgarnesbraut hjá Brennistöðum, um Ferjubakka, á
Vesturlandsveg vestan við brú á Ferjukotssíki.
24. *Borgarfjarðarbraut*: Af Vesturlandsvegi hjá Haugum um Stafholtstungur,
yfir Hvítárbrú á Kláffossi, um Reykholtssdal og Hálsasveit að Lambá.
25. *Varmalandsvegur*: Af Borgarfjarðarbraut austan Arnarholts að Varmalands-
skóla.
26. *Stafholtsvegur*: Af Borgarfjarðarbraut austan Arnarholts að Stafholti.
27. *Þverárhliðarvegur*: Af Borgarfjarðarbraut um Hjarðarholt og Arnbjargarlæk
á Kleifaveg hjá Norðtungu.

- 116** 28. *Kleifavegur*: Af Borgarfjarðarbraut hjá Kláffossbrú um Kleifar að Norðtungu.
29. des. 29. *Hvítársiðuvegur*: Af Kleifavegi um Hvítársiðu, Hvítársiðukrók og hjá Kalmanstungu á Borgarfjarðarbraut fyrir innan Húsafell, með álmu yfir væntanlega brú á Hvítá hjá Bjarnastöðum og á Hálsasveitarveg hjá Stóra-Ási.
30. *Álftaneshreppsvegur*: Af Stykkishólmsvegi vestan Langár um Álftaneshrepp sunnanverðan, sunnan Hólmsvatns um Vogalæk að Álftárósi.
31. *Grímsstaðavegur*: Af Stykkishólmsvegi hjá Urriðaaárbrú að Grímsstöðum.
32. *Hraunhreppsvegur*: Af Stykkishólmsvegi hjá Arnarstapa, um Hrafnkelsstaði, Laxárholt, Vog, Akra, Stóra-Kálfalæk og Einholt á Stykkishólmsveg hjá Fíflholtum.
33. *Hnappadalsvegur*: Af Stykkishólmsvegi um Hnappadal og Heydal að Bilduhóli á Skógarströnd.
34. *Stykkishólmsvegur*: Af Borgarnesbraut fyrir ofan Borgarnes um Mýrar, um Kerlingarskarð og Helgafellssveit til Stykkishólms.
35. *Kolviðarnesvegur*: Af Stykkishólmsvegi vestan við Gerðuberg í Eyjahreppi að Kolviðarneslaug.
36. *Hítarnesvegur*: Af Stykkishólmsvegi sunnan Kaldár að Hítarnesi.
37. *Skógarnesvegur*: Af Stykkishólmsvegi sunnan Stóru-Þúfu, hjá Miklaholti og Ytra-Skógarnesi að Syðra-Skógarnesi.
38. *Stakkhamarsvegur*: Af Ólafsvíkurvegi sunnan Hofstaða um Borgarholt að Krossum.
39. *Lýsuhólsvegur*: Af Ólafsvíkurvegi hjá Hraunsmúla og Lýsudal að Lýsuhóli.
40. *Ólafsvíkurvegur*: Af Stykkishólmsvegi austan við Straumfjarðará um Staðarsveit og Fróðárheiði til Ólafsvíkur.
41. *Útnesvegur*: Af Ólafsvíkurvegi, sunnan Fróðárheiðar, um Breiðuvík að Sandi.
42. *Búðavegur*: Af Útnesvegi utan við Hraunhafnará til Búða.
43. *Hellnavegur*: Af Útnesvegi að Hellnum.
44. *Rífsvegur*: Af Hellissandsvegi að Rífi.
45. *Hellissandsvegur*: Frá Ólafsvík til Hellissands.
46. *Eyrarsveitar- og Fróðárhreppsvegur*: Af Stykkishólmsvegi í Helgafellssveit um Eyrarsveit til Grafarness. Utan í Búlandshöfða og um Fróðársveit á Ólafsvíkurveg.
47. *Framsveitarvegur*: Af Eyrarsveitarvegi nálægt Eiði út fyrir Eyrarfjall, um Setberg og á Eyrarsveitarveg nálægt Vindási.
48. *Bjarnarhafnarvegur*: Af Eyrarsveitarvegi til Bjarnarhafnar með álmu að Seljum.
49. *Helgafellssveitarvegur*: Af Stykkishólmsvegi nálægt Gríshól í Helgafellssveit um Kóngsbakka og Hraunháls á Eyrarsveitarveg í Berserkjahrauni.
50. *Skógarstrandarvegur*: Af Stykkishólmsvegi í Helgafellssveit um Skógarströnd yfir Hörðudal og á Vesturlandsveg í Miðdölum.
51. *Miðdalavegur*: Frá Vesturlandsvegi vestan Tunguár, hjá Kvennabrekku og Svalbarði á Vesturlandsveg hjá Fellsenda.
52. *Haukadalsvegur*: Af Vesturlandsvegi sunnan við Haukadalsárbrú um Haukadal inn á móts við Kross.
53. *Hörðudalsvegur*: Af Skógarstrandarvegi um Hörðudal, hjá Hlíð að Fremri-Vífilsdal.
54. *Laxárdalsvegur*: Af Vesturlandsvegi sunnan Laxár í Dölum, um Laxárdal og Laxárdalsheiði að Strandavegi utan Borðeyrar.
55. *Laugavegur*: Af Þjóðveginum í Hvammssveit að Laugum.
56. *Klofnings- og Skarðsstrandarvegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Ásgarði um Staðarfell og Skarðsstöð á Vesturlandsveg í Saurbæ.

57. *Efribyggðarvegur*: Af Klofningsvegi hjá Helluá, um Túngarð og Stóru-Tungu 116
á Klofningsveg nálægt Kjarlaksstöðum. 29. des.
58. *Salthólmavíkurvegur*: Af Skarðsstrandarvegi hjá Tjaldanesi í Saurbæ til
verzlunarstaðarins í Salthólmavík.
59. *Staðarhólsvegur*: Af Skarðsstrandarvegi við Kirkjuhvol í Saurbæ um Staðar-
hól að Þverfelli.
60. *Króksfjarðarnesvegur*: Af Vesturlandsvegi í Geiradal að verzlunarstaðnum í
Króksfjarðarnesi.
61. *Gautsdalsvegur*: Af Vesturlandsvegi sunnan Geiradalsár, nálægt Bakka að
Gautsdal.
62. *Reykhólasveitarvegur*: Af Vesturlandsvegi við Berufjarðarbotn um Reykhóla
og Stað að Laugalandi og af Vesturlandsvegi hjá Kinnarstöðum að Hofstöðum.
63. *Gufudalsvegur*: Af Vesturlandsvegi í Þorskafirði um Gufudal, Skálanes og
Kollafjörð að Kletti austan undir Klettshálsi.
64. *Fjarðarhlíðarvegur*: Af Gufudalsvegi við Vattarfjörð að Firði.
65. *Steinadalsvegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Brekku í Gilsfirði, um Steinadals-
heiði og á Strandaveg í Kollafirði.
66. *Strandavegur*: Af Norðurlandsvegi vestan Hrótafjarðarar um Borðeyri, út með
Hrótafirði, um Stikluháls, meðfram Birtufirði, um Bitruháls, Kollafjörð og
til Hólmavíkur. Um Staðardal og að Vesturlandsvegi á Kollabúðaheiði.
67. *Kaldrananesvegur*: Af Bjarnarfjarðarvegi til Kaldrananess.
68. *Reykjarfjarðarvegur*: Af Strandavegi í Staðardal, um Bjarnarfjörð, Bala,
Kaldbak og Veðileysu, um Kúvíkur í Reykjarfirði að Árnesi.
69. *Gjögurvegur*: Frá Eyri í Ingólfssfirði um Árnes að Gjögri í Reykjarfirði.
70. *Selstrandarvegur*: Af Reykjarfjarðarvegi norðan Selár út Selströnd, um
Drangnes, um Bæ til Kaldrananess.
71. *Ármúlavegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Langadalsárbrú innan við Arngerðar-
eyri út Langadalsströnd að Ármúla.
72. *Snæfjallastrandarvegur*: Frá Ármúla um Snæfjallaströnd að Mýri.
73. *Ögurvegur*: Frá Arngerðareyri við Ísafjarðardjúp um Múla, um Eyrarfjall,
meðfram Mjóafirði, um Ögur að Hjöllum í Skötufirði.
74. *Vatnsfjarðarvegur*: Af Ögurvegi við Ísafjarðarbotn um Vatnsfjörð að Skála-
vík með álmum að Þúfum og til Reykjaness.
75. *Jökulfjarðavegur*: Frá Sætúnsbryggju um Staðarheiði að Dynjanda.
76. *Aðalvíkurvegur*: Frá Heklu við Hesteyri um Hesteyrardal og Stakkadalsheiði
til Látra í Aðalvík.
77. *Hnífsdals- og Bolungavíkurvegur*: Frá Ísafirði um Hnífsdal til Bolungavíkur.
78. *Tungudalsvegur*: Frá Seljalandsárbrú um Tungudal að Bunuá.
79. *Engidalsvegur*: Af Súðavíkurvegi við Réttarholt að rafstöð í Engidal.
80. *Ísafjarðarvegur*: Frá Ísafirði um Breiðadalsheiði, inn fyrir Önundarfjörð, um
Gemlufallsheiði að Gemlufalli við Dýrafjörð.
81. *Súðavíkurvegur*: Af Ísafjarðarvegi nálægt Seljalandsá í Skutulsfirði um
Arnardal til Súðavíkur.
82. *Fjarðavegur*: Frá Súðavík fyrir Álftafjarðarbotn að Eyri í Seyðisfirði.
83. *Suðureyjarvegur*: Af Ísafjarðarvegi á Breiðadalsheiði um Botnsheiði út með
Súgandafirði, um Suðureyri að Stað.
84. *Flateyjarvegur*: Af Ísafjarðarvegi hjá Breiðadal til Flateyrar.
85. *Hjarðardalsvegur*: Af Ísafjarðarvegi hjá Mosvöllum í Önundarfirði um Hjarð-
ardal og yfir Dalsá hjá Kirkjubóli í Valbjófsdal.
86. *Núpsvegur*: Frá Alviðruvör um Núp að vegamótum Ísafjarðarvegar hjá
Gemlufalli.

- 116** 87. *Ingjaldssandsvegur*: Frá Núpi í Dýrafirði um Sandsheiði að Sæbóli á Ingjaldssandi.
 29. des. 88. *Dýrafjarðarvegur*: Af Ísafjarðarvegi hjá Gemlufalli inn fyrir Dýrafjörð að norðan og út að sunnan til Þingeyrar.
 89. *Þingeyrarvegur*: Frá Þingeyri um Brekkudal og Rafnseyrarheiði að væntanlegum ferjustað við Arnarfjörð nálægt Rafnseyri.
 90. *Haukadalsvegur*: Frá Þingeyri til Haukadals.
 91. *Álftamýrarvegur*: Frá Rafnseyri til Álftamýrar.
 92. *Bíldudals- og Patreksfjarðarvegur*: Frá Bíldudal um Hálfðán, fyrir Tálknafjarðarbotn, um Mikladal til Geirseyrar við Patreksfjörð.
 93. *Dalahreppsvegur*: Frá Bíldudal um Bakka að Selárdal í Dalahreppi.
 94. *Suðurfjarðavegur*: Frá Bíldudal um Suðurfirði að Reykjarfirði.
 95. *Tálknafjarðarvegur*: Af Bíldudalsvegi norðan Tálknafjarðar um Sveinseyri að Sellátrum.
 96. *Barðastrandarvegur*: Frá Geirseyri um Kleifaheiði, hjá Haga og Brjánslæk, um Þingmannaheiði og Klettsháls að Kletti í Kollafirði.
 97. *Rauðasandsvegur*: Af Barðastrandarvegi hjá Ósum við Patreksfjörð um Hvalsker og Saurbæ að Lambavatni á Rauðasandi.
 98. *Örlygshafnarvegur*: Af Rauðasandsvegi hjá Hvalskeri um Sauðlauksdal, Gjögur í Örlygshöfn og Hafnarfjall að Látrum.

C. Um Norðurland.

1. *Norðurlandsvegur*: Af Vesturlandsvegi hjá Dalsmynni í Norðurárdal, um Holtavörðuheiði og Hrútafjörð, yfir Hrútafjarðarháls, Miðfjörð, Viðidal og Vatnsdalsá hjá Hnausum til Blönduóss. Um Langadal, Stóra-Vatnsskarð, Vallhólm, Blönduhlíð, Norðurárdal, Öxnadalshéiði, Öxnadal, Þelamörk og Kræklingahlíð til Akureyrar. Um Vaðlaheiði, Ljósavatnsskarð, Fljótsheiði, Mývatnsheiði, Mývatnssveit og Mývatnsöræfi, um Jökulsárbrú til Grímsstaða á Fjöllum.
2. *Reykjaskólavegur*: Af Norðurlandsvegi hjá Reykjum í Hrútafirði að Reykjasκόla.
3. *Miðfjarðarvegur*: Af Norðurlandsvegi austast á Hrútafjarðarhálsi yfir Núpsá nálægt Núpi.
4. *Hvammstangabraut*: Frá Hvammstanga að Norðurlandsvegi hjá Stóra-Ósi.
5. *Vatnsnesvegur*: Frá Hvammstanga út Vatnsnes að Hindisvík.
6. *Vesturhópsvegur*: Af Norðurlandsvegi hjá Vatnshorni um Vesturhóp út að Hindisvík.
7. *Vesturárdalsvegur*: Af Miðfjarðarvegi norðan Vesturár að Kollufossi.
8. *Austursiðuvegur*: Af Norðurlandsvegi austan Miðfjarðarár um brýr á Austurá og Núpsá á Miðfjarðarveg.
9. *Austurárdalsvegur*: Af Austursiðuvegi hjá Austurárbrú að Hnausakoti.
10. *Ásabæjarvegur*: Af Vesturhópsvegi hjá Þorfinnsstöðum að Stóru-Borg.
11. *Viðidalsvegur*: Af Norðurlandsvegi hjá Deildarhóli, um Viðidalstungu og yfir brú á Viðidalsá.
12. *Vatnsdalsvegur*: Af Norðurlandsvegi hjá Sveinsstöðum fram Vatnsdal yfir væntanlega brú á Vatnsdalsá og út austan ár að Norðurlandsvegi.
13. *Reykjabraut*: Af Norðurlandsvegi fyrir norðan Giljá um Reyki á Svinvetningabraut hjá Tindum.
14. *Flugvallarvegur*: Af Húnvetningabraut að flugvelli hjá Akri.
15. *Svinvetningabraut*: Frá Blönduósi hjá Svinavatni, um brú á Blöndu hjá Löngumýri á Norðurlandsveg norðan Svartárbrúar.

16. *Svinadalsvegur*: Af Reykjabraut hjá Svinavatni um Auðkúlu á Svinvetninga-
braut innan við Svinavatn. 116
29. des.
17. *Svartárdalsvegur*: Af Norðurlandsvegi hjá Bólstaðarhlið að Bergsstöðum.
18. *Skagastrandarvegur*: Frá Blönduósi um Skagaströnd og Kálfshamarsvík
norður að sýslumörkum.
19. *Þverárfalls- og Gönguskarðavegur*: Af Skagastrandarvegi utan við Laxá, um
Norðurárdal, Þverárfall, Laxárdal ytri, Laxárdalsheiði og Gönguskörð til
Sauðárkróks.
20. *Skagavegur*: Af Gönguskarðsvegi hjá Skíðastöðum út Laxárdal og Skaga að
sýslumörkum.
21. *Reykjastrandarvegur*: Af Gönguskarðsvegi hjá Skarði að Reykjum á Reykja-
strönd.
22. *Sauðárkróksbraut*: Frá Sauðárkróki að Norðurlandsvegi hjá Varmahlið.
23. *Sæmundarhliðarvegur*: Af Sauðárkróksbraut hjá Geitagerði að Sólheimum.
24. *Skagafjarðarvegur*: Af Norðurlandsvegi skammt innan við Varmahlið um
Mælifell, um Tungusveit og Kjálka, á Norðurlandsveg nálægt Egilsá í Norður-
árdal.
25. *Út-Blönduhliðarvegur*: Af Hofsóssvegi austan Héraðsvatna um Viðvíkursveit
og Blönduhlið á Norðurlandsveg austan við Héraðsvatnabrú á Grundar-
stokki.
26. *Hofsósvegur*: Frá Sauðárkróki um Hegranes, Viðvíkursveit og Óslandshlið til
Hofsóss með álmu inn Deildardal að Kambi.
27. *Hegranesvegur*: Af Hofsóssvegi hjá Garði að Ríp.
28. *Hólavegur*: Af Hofsóssvegi hjá Miklahóli um Viðvík og Laufskálaholt að Hól-
um.
29. *Siglufjarðarvegur*: Frá Hofsósi um Sléttuhlið, Fljót og Siglufjarðarskarð til
Siglufjarðar.
30. *Flókadalsvegur eystri*: Af Siglufjarðarvegi austan við Haganes, um Barð að
Stóru-Reykjum í Flókadale.
31. *Ólafsfjarðarvegur*: Af Siglufjarðarvegi norðan Fljótaár um Stíflu og Lágheiði
til Ólafsfjarðar.
32. *Hörgárdalsvegur innri*: Af Norðurlandsvegi hjá Bægisá á Þelamörk yfir Hörg-
árbrú nálægt Þúfnavöllum.
33. *Hörgárdalsvegur ytri*: Af Dalvíkurvegi hjá Möðruvöllum um brú á Hörgá á
Helguhyl að Hörgárdalsvegi innri með álmu að Barká.
34. *Dalvíkurvegur*: Af Norðurlandsvegi á Moldhaugahálsi, um Arnarneshrepp og
Árskógsströnd, hjá Árgerði til Dalvíkur.
35. *Hauganesvegur*: Af Dalvíkurvegi hjá Stærri-Árskógi að Hauganesi.
36. *Árskógssandsvegur*: Af Dalvíkurvegi utan við Þorvaldsdalsá að Árskógssandi.
37. *Svarfaðardalsvegur*: Af Dalvíkurvegi hjá Árgerði að Urðum.
38. *Hrísavegur*: Af Dalvíkurvegi hjá Hrísum, um brýr á Skíðadalsá og Svarfaðar-
dalsá að Svarfaðardalsvegi hjá Hreiðarsstöðum.
39. *Hjaltteyrarvegur*: Af Dalvíkurvegi hjá Skriðulandi í Arnarneshreppi til Hjalt-
eyrar.
40. *Dagverðareyrarvegur*: Af Norðurlandsvegi fyrir innan Moldhauga að Dag-
verðareyri.
41. *Eyjafjarðarbraut*: Af Norðurlandsvegi sunnan Akureyrar um Jórunnarstaði
að Torfufelli, ásamt brautinni að Kristneshæli.
42. *Laugalandsvetur*: Af Norðurlandsvegi hjá Kaupangi, hjá Laugalandsskóla,
um Eyjafjarðarbrú á Stíflu og á Eyjafjarðarbraut skammt utan við Saurbæ.
43. *Vatnsendavegur*: Af Eyjafjarðarbraut hjá Saurbæ, austur yfir brú á Eyja-
fjarðará þar, um Hóla að Vatnsenda.

- 116 44. *Svalbarðsstrandarvegur*: Af Norðurlandsvegi hjá Veigastöðum innst á Vaðlaheiði, um Svalbarðsströnd og Höfðahverfi á Fnjóskadalsveg austan við brú á Fnjóská hjá Laufási.
29. des. 45. *Fnjóskadalsvegur eystri*: Af Norðurlandsvegi hjá Hálsi út Fnjóskadal austan verðan um Höfðahverfi til Grenivíkur.
46. *Fnjóskadalsvegur vestri*: Frá Draflastöðum suður Fnjóskadal vestan Fnjóskár að Illugastöðum.
47. *Kljástrandarvegur*: Af Fnjóskadalsvegi utan við Gljúfurárbrú, um Höfða að Kljáströnd.
48. *Svalbarðseyrarvegur*: Af Vaðlaheiðarvegi ofan við Geldingsárbrú til Svalbarðseyrar.
49. *Kinnarvegur*: Af Norðurlandsvegi hjá Krossi í Ljósavatnsskarði um Köldukinn, yfir Skjálfandafljótsbrú, norður fyrir Garðsnúp á Þingeyjarsýslubraut hjá Garði í Aðaldal.
50. *Út-Kinnarvegur*: Af Kinnarvegi hjá Ófeigsstöðum út að Granastöðum.
51. *Reykjahverfisvegur*: Af Þingeyjarsýslubraut hjá Laxamýri, um Hveravelli í Reykjahverfi og Hvammsheiði, hjá Grenjaðarstað, á Þingeyjarsýslubraut hjá Syðra-Fjalli í Aðaldal.
52. *Laxárdalsvegur*: Af Reykjahverfisvegi hjá Laxárbrúm vestan Laxár að Þverá í Laxárdal.
53. *Bárðardalsvegur vestri*: Af Norðurlandsvegi við Kvíslarbrú vestan Skjálfandafljóts yfir væntanlega brú hjá Stóruvöllum.
54. *Bárðardalsvegur eystri*: Af Norðurlandsvegi hjá Fosshól, um Bárðardal austan Skjálfandafljóts, inn að Bjarnastöðum.
55. *Þingeyjarsýslubraut*: Af Norðurlandsvegi hjá Breiðumýri, um Aðalreykjadal, Húsavík, Tjörneshöfn og Kelduhverfi, um Jökulsárbrú í Axarfirði að vegamótum Kópaskers- og Hólsfjallavega.
56. *Mývatnssveitarvegur nyrðri*: Af Norðurlandsvegi hjá Arnarvatni í Mývatnssveit, norðan Mývatns til Reykjahlíðar.
57. *Reykjaheiðarvegur*: Frá Húsavík um Reykjaheiði að vegamótum Tjörneshöfn hjá Lóni í Kelduhverfi.
58. *Laugaskólavegur*: Af Norðurlandsvegi sunnan við Breiðumýri að Laugaskóla.
59. *Kópaskers- og Raufarhafnarvegur*: Af Norðurlandsvegi austan við Jökulsárbrú í Axarfirði, um Kópaskerskaupþún, yfir Melrakkasléttu, um Raufarhöfn á Axarfjarðarheiðarveg nálægt Svalbarði í Pistilfirði.
60. *Sandsvegur*: Af Kópaskersvegi nálægt Skinnastöðum vestur yfir Sandárbrú.
61. *Hólsfjallavegur*: Frá vegamótum austan Jökulsárbrúar í Axarfirði, hjá Dettifossi, á Austurlandsveg hjá Grímsstöðum á Fjöllum.
62. *Axarfjarðarheiðar- og Pistilfjarðarvegur*: Af Kópaskersvegi hjá Klifshaga, um Hrauntanga og Svalbarð í Pistilfirði til Þórshafnar.
63. *Langanesvegur*: Frá Þórshöfn út Langanes að Skálum.
64. *Eiðisvegur*: Af Langanesvegi utan Krossóss að Eiði.
65. *Ytra-Lónsvegur*: Af Langanesvegi utan við Sauðanesós, nálægt Ytra-Lóni að Eldjárnsstöðum.

D. Um Austurland.

1. *Austurlandsvegur*: Af Norðurlandsvegi hjá Grímsstöðum á Fjöllum, hjá Möðrudal um Möðrudalsöræfi, Jökuldalsheiði, um Jökuldal hjá Skjöldólfsstöðum, um Jökulsárbrú hjá Fossvöllum, um Hróarstungu, um Lagarfljótsbrú hjá Egilsstöðum, um Velli og Skriðdal, um Breiðdalsheiði, um Breiðdal hjá Eyðölum, um Strætishvarf, um Berufjarðarströnd til Djúfavogs. Um Geithellnahrepp yfir Lónsheiði að Suðurlandsvegi í Lóni.

2. *Stranda- og Jökulsárhliðarvegur*: Frá Þórshöfn norðan Brekknaheiðar, um 116
Strandir, Sandvíkurheiði, Vopnafjörð, Hellisheiði og Jökulsárhlið á Austur- 29. des.
landsveg vestan við Jökulsárbrú hjá Fossvöllum.
3. *Hafnarvegur*: Af Stranda- og Jökulsárhliðarvegi við Bakkaá í Skeggjastaða-
hreppi að Hafnarkauptúni.
4. *Vopnafjarðarvegur*: Af Austurlandsvegi hjá Möðrudal um Langadal, yfir
Möðrudalsheiði, um Hofsárdal til Vopnafjarðar.
5. *Vesturdalsvegur*: Af Strandavegi nálægt Vesturá um Vesturárdal á Vopna-
fjarðarveg fyrir innan Hof.
6. *Sunnudalsvegur í Vopnafirði*: Af Stranda- og Jökulsárhliðarvegi austan við
Hofsá að Sunnudal.
7. *Jökuldalsvegur*: Frá Austurlandsvegi við Gilsá í Jökuldal um Hákonarstaði
og Brú að Aðalbóli.
8. *Hróarstunguvegur nyrðri*: Af Austurlandsvegi austan við Jökulsárbrú hjá
Fossvöllum austan Jökulsár, um væntanlega brú á Lagarfljót á Steinboga,
á Úthéraðs- og Borgarfjarðarveg nálægt Hóli.
9. *Hróarstunguvegur eystri*: Af Austurlandsvegi hjá Rangá, um Kirkjubæ, yfir
væntanlega brú á Lagarfljót hjá Fossi og Úthéraðs- og Borgarfjarðarveg hjá
Bóndastöðum.
10. *Kirkjubæjarvegur*: Af Hróarstunguvegi nyrðri nálægt Stóra-Bakka um Hall-
freðarstaði og Kirkjubæ að Gunnhildargerði.
11. *Upphéraðsvegur*: Af Austurlandsvegi vestan Lagarfljótsbrúar, um Fell og á
Fljótsdalsveg vestan við Jökulsá í Fljótsdal skammt fyrir innan Valþjófs-
stað.
12. *Fellavegur efri*: Af Austurlandsvegi norðan Lagarfljótsbrúar um Hafrafell og
Fjallasel á Upphéraðsveg nálægt Ormarsstöðum.
13. *Fjarðarheiðarvegur*: Af Fagradalsbraut hjá Egilsstöðum um Fjarðarheiði til
Seyðisfjarðar.
14. *Seyðisfjarðarvegur*: Frá Seyðisfirði að Þórarinsstöðum.
15. *Seyðisfjarðarvegur nyrðri*: Frá Vestdalseyri að Brimnesi.
16. *Úthéraðs- og Borgarfjarðarvegur*: Af Fjarðarheiðarvegi austan við Eyvindar-
árbrú um Eiða, út Hjaltastaðapínghá hjá Bóndastöðum og yfir Selfljótsbrú
hjá Heyskálum. Yfir Vatnsskarð um Njarðvík til Bakkagerðis í Borgarfirði.
17. *Hjaltastaðarvegur*: Af Úthéraðs- og Borgarfjarðarvegi sunnan við Bóndastaði
um Hjaltastað og Sandbrekku á Úthéraðsveg austan við Gagnstöð.
18. *Fagradalsbraut*: Af Austurlandsvegi hjá Egilsstöðum um Fagradal að Búðar-
eyri við Reyðarfjörð.
19. *Eskifjarðarvegur*: Frá Búðareyri við Reyðarfjörð til Eskifjarðarkauptúns.
20. *Norðfjarðarvegur*: Frá Eskifjarðarkauptúni um Oddsskarð til Neskaup-
staðar.
21. *Viðfjarðarvegur*: Frá Eskifjarðarkauptúni um Vaðlavíkurheiði til Viðfjarðar.
22. *Vaðlavíkurvegur*: Af Viðfjarðarvegi á Vaðlavíkurheiði að Vöðlum í Vaðlavík.
23. *Skóga- og Fljótsdalsvegur*: Af Austurlandsvegi hjá Úlfsstöðum á Völlum, um
Skóga, Hallormsstað, Viðivelli, yfir væntanlegar brýr á Kelduá og Jökulsá, á
Upphéraðsveg skammt fyrir innan Valþjófsstað.
24. *Skriðdalsvegur*: Af Skógavegi vestan Grímsár, inn Skriðdal, um væntanlegar
brýr á Geitdalsá og Múlaá, á Austurlandsveg.
25. *Þórdalsheiðarvegur*: Af Austurlandsvegi í Skriðdal um Þórdalsheiði á Fagra-
dalsbraut í Reyðarfirði.
26. *Mjóafjarðarvegur*: Af Fjarðarheiðarvegi ofan við Miðhús um Eyvindarárdal,
Slenjudal og Mjóafjarðarheiði að Hofi í Mjóafirði.

- 116 27. *Fáskrúðsfjarðarvegur*: Af Fagradalsbraut í Reyðarfirði um Sléttuströnd og Staðarskarð að Búðum í Fáskrúðsfirði.
 29. des. 28. *Vattarnesvegur*: Af Fáskrúðsfjarðarvegi fyrir austan Kolmúla að Vattarnesi.
 29. *Kolfreyjustaðarvegur*: Af Fáskrúðsfjarðarvegi út ströndina að Kolfreyjustað.
 30. *Breiðdalsvíkurvegur*: Af Austurlandsvegi hjá Eyðölum í Breiðdal til Breiðdalsvíkur.
 31. *Norðurdalsvegur*: Af Austurlandsvegi í Breiðdal um Norðurdal að Þorvaldsstöðum.
 32. *Breiðdalsvegur syðri*: Af Austurlandsvegi sunnan við Breiðdalsárbrú að Flögu.
 33. *Stöðvarfjarðarvegur*: Frá Búðum um Hafnarnes og Stöðvarfjörð á Breiðdalsvíkurveg hjá Þverhamri.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

2. gr.

Ákvæði til bráðabirgða.

Á árinu 1952 skulu sömu aðilar sem fyrr annast viðhald þeirra vega og vegakafla, sem bætt er í tölu þjóðvega með lögum þessum.

Gjört að Bessastöðum, 29. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

117

29. des.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 35 29. apríl 1946, um landnám, nýbyggðir og endurbyggingar í sveitum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

VI. kafli laganna (36.—40. gr.) breytist þannig:

1. 38. gr. laganna verður 36. gr.
2. Á eftir 36. gr. komi ný grein (37. gr.), svo hljóðandi:

Nú telur sá, er reisa vill nýbýli og hefur fengið til þess samþykki nýbýla-stjórnar, sér hentugra að gera fyrst nauðsynlegar undirbúningsframkvæmdir, svo sem framræslu og ræktun á hinu fyrirhugaða nýbýlalandi, áður en byggingar eru reistar, og skal hann þá njóta sama styrks úr landnámssjóði til þeirra framkvæmda og þeir, sem byggja fyrst og rækta svo.

Þessi styrkveiting er þó bundin eftirfarandi skilyrðum:

- a. Að hlutaðeigandi hafi full eignarumráð eða erfðaábúðarréttindi á landi því, sem nýbýlið verður stofnað á.
- b. Að framkvæmdirnar, sem styrks njóta, séu gerðar í samráði við nýbýlastjórn eða trúnaðarmenn hennar.
- c. Að styrkþegi skuldbindi sig til að hafa reist nauðsynlegar byggingar á landinu ekki síðar en 5 árum eftir að ræktunarstyrkurinn var fyrst greiddur.

Að öðrum kosti endurgreiði hann landnámssjóði styrkinn með 5% vöxtum frá greiðsludegi. 117

29. des.

- d. Stofnandi nýbýlisins setji land nýbýlisins að veði með 1. veðrétti sem tryggingu fyrir því, að staðið verði við framangreindar skuldbindingar.

Veðbinding þessi fellur niður, þegar íbúðarhús hefur verið reist á landinu.

3. 36. og 37. gr. laganna verði 38. og 39. gr.
4. 39. og 40 gr. laganna verða 40. og 41. gr.
5. Fyrirsögn kaflans verði:

Um landnám einstaklinga og nýbýli.

2. gr.

Á eftir VI. kafla laganna kemur nýr (VII.) kafli (42.—48. gr.), svo hljóðandi:

VII. KAFLI

Um endurbyggingu eyðijarða og um eftirlit með ábúð á jörðum.

- a. (42. gr.) Skylt er nýbýlastjórn að sporna við því eftir föngum, að jarðir fari í eyði, sem að dómi trúnaðarmanna nýbýlastjórnar og jarðræktarráðunauts Búnaðarfélags Íslands eru vel fallnar til jarðræktar og búrekstrar, og hafa um það samráð við hlutaðeigandi sveitarstjórnir, að notaðar séu heimildir ábúðarlaganna til að koma í veg fyrir jarðníðslu og að byggilegar jarðir séu lagðar í eyði. Nýbýlastjórn vinni enn fremur að því í samstarfi við hlutaðeigandi sveitarstjórnir, að jarðir, sem komnar eru í eyði, en veita þau skilyrði til búrekstrar, er að framan greinir, byggist aftur þar til hæfum mönnum. Skylt er hreppstjórn að senda nýbýlastjórn skýrslu um hver áramót um eyðijarðir í hreppnum, þar með taldar þær jarðir, er 3. gr. ábúðarlaganna ræðir um. Skýrslur þessar skulu gerðar eftir fyrirsögn nýbýlastjórnar.
- b. (43. gr.) Nýbýlastjórn skal svo fljótt sem tók eru á láta rannsaka skilyrði til ræktunar og búrekstrar á eyðijörðum og jörðum, sem ekki eru nytjaðar nema að einhverju leyti, shr. 3. gr. ábúðarlaganna. Við rannsókn þessa skal safna upplýsingum um öll þau atriði, er máli skipta vegna búrekstrar á hverri einstakri jörð, og hvað varð þess valdandi, að hún fór að einhverju eða öllu leyti í eyði. Skal þetta þannig gert, að þeir, sem falast eftir jarðnæði, geti fengið rétta og greinilega hugmynd um jörðina og þá aðstöðu til búrekstrar, er hún veitir. Nýbýlastjórn skal árlega gera skrá yfir þær af þessum jörðum, sem hún telur rétt að byggja og eru lausar til ábúðar. Skrá þessi skal birt almenningi.
- c. (44. gr.) Skylt er nýbýlastjórn að veita þeim, er þess óska og hafa hug á að reisa bú í sveit, upplýsingar um þær jarðir, sem eru lausar til ábúðar og um ræðir í 43. gr. Umsækjendur um jarðnæði, er leggja fram vottorð skilríkra manna um að þeir uppfylli þær kröfur, er gera verður til búandi manna í sveit, skulu njóta þeirrar aðstöðar nýbýlastjórnar við útvegum jarðnæðis, er hún getur í té látið.
- d. (45. gr.) Nú leiðir rannsókn í ljós, að einhver ákveðinn annmarki er þess valdandi, að jörð, sem nýbýlasjóður á eða nýbýlastjórn hefur full umráð yfir, byggist ekki, en jörðin er að öðru leyti vel fallin til ræktunar og búrekstrar, og er nýbýlastjórn þá heimilt að ráða bót á þessu, ef þess er kostur. Kostnaður nýbýlasjóðs af þessum framkvæmdum má þó aldrei fara fram úr áætluðum meðalstofnkostnaði býlis í byggðahverfi.
- e. (46. gr.) Heimilt er nýbýlastjórn að kaupa einstakar jarðir, þar með talin eyðibýli, ef hún telur það nauðsynlegt til þess að koma betra skipulagi á byggðina og tryggja örugga ábúð á jörðunum. Kaupverð slíkra jarða skal vera undir því verði, er nýbýlastjórn greiðir á sama tíma fyrir lönd undir byggðahverfi.

- 117 f. (47. gr.) Verði jarðareigandi brotlegur við ákvæði 3. gr. ábúðarlaganna, og hlut-
29. des. aðeigandi sveitarstjórn notar ekki þá heimild, sem henni er veitt samkvæmt 3. og 4. gr. sömu laga til að ráðstafa jörð, sem komin er í eyði eða niðurniðslu og nýbýlastjórn telur vel fallna til búrekstrar, er nýbýlastjórn heimilt að gera hverjar þær ráðstafanir, er ábúðarlögin heimila hreppsnefndum til þess að jörðin verði endurbyggð af þar til hæfum manni. Nýbýlastjórn er enn fremur heimilt að ganga í þau kaup, er um ræðir í annarri málsg. 4. gr. ábúðarlaganna, að hlutaðeigandi hreppsnefnd frágenginni, ef nýbýlastjórn telur það henta.
- g. (48. gr.) Jarðir, sem nýbýlastjórn fær eignarumráð yfir samkv. heimild 46. og 47. gr., skulu auglýstar til sölu og ábúðar. Skyld er kaupanda að gera jörðina að ættaróðali samkv. ákvæðum laga nr. 116 30. des. 1943, um ættaróðal og erfða-ábúð. Söluverð jarðar sé kostnaðarverð nýbýlastjórnar, þar með talinn kostnaður við þær umbætur, sem gerðar kunna að vera á jörðinni samkv. 45. gr. Heimilt er þó nýbýlastjórn að veita styrk vegna ræktunarumbóta tilsvarendi ákvæðum 38. gr., þá er jörðin hefur verið tekin til ábúðar. Jarðir þessar njóta réttar til lána úr byggingarsjóði og ræktunarsjóði, að ábúð tryggðri, eftir sömu reglum og byggðar jarðir.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

4. gr.

Þegar lög þessi hafa hlotið staðfestingu, skal fella meginmál þeirra inn í lög nr. 35 1946 og gefa þau út svo breytt.

Gjört að Bessastöðum, 29. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

118

29. des.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 19/1948, um búfjárrækt.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Á eftir 36. gr. laganna koma tvær nýjar greinar, svo hljóðandi:

- a. (37. gr.) Heimilt er hrossaræktarfélagum að mynda með sér samband til þess sameiginlega að vinna að hrossakynbótum á sambandssvæðinu, ef eftirtalin skilyrði eru fyrir hendi:
1. Að sambandið nái yfir minnst 10 hreppa og þátttakendur eigi minnst 1000 hryssur.
 2. Að sambandið hafi sett sér lög um starfsemi sína og fengið þau samþykkt af stjórn Búnaðarfélags Íslands.
- b. (38. gr.) Hrossaræktarsambönd, sem mynduð verða samkvæmt lögum þessum, geta árlega notið aukastyrks á hvern stóðhest, sem þau eiga og nota eða hafa á leigu, að upphæð kr. 250.00 á hvern. Styrkur þessi skal lagður í sér-

stakan sjóð, er stjórn sambandsins ávaxtar og notar aðeins til kaupa á kyn- **118**
bótahestum í stað hinna eldri, sem felldir eru eða seldir, og skal andvirði 29. des.
þeirra einnig renna óskipt í sjóðinn.

Stjórn sambandsins ákvarðar í hvert sinn, hvort ástæða sé til að skipta um hest eða fjölga hestum, enda liggi hvort tveggja fyrir, að grundvölluð ástæða hafi verið til að fella hestinn (hestana) og sá hestur (hestar), sem kaupa skal, sé taminn og helzt reyndur kynbótahestur að dómi ráðunauts Búnaðarfélags Íslands í hrossarékt og samþykki hans fyrir skiptunum liggi fyrir.

Aldrei skal veita styrk á fleiri stóðhesta en svo, að minnst 100 hryssur, fjögurra vetra og eldri, verði um hvern.

Ársreikningar sambanda þeirra, sem hér um ræðir, skulu sendir Búnaðarfélagi Íslands til endurskoðunar og samþykktar.

Lög þessi öðlast þegar gildi. 2. gr.

Gjört að Bessastöðum, 29. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Hermann Jónasson.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 51/1951, um breyting á lögum nr. 50/1946,
um almannatryggingar, og viðauka við þau.

119

29. des.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í stað orðanna „samkvæmt vísitölu“ í 5. tölulið 21. gr. laganna komi:
Samkvæmt kaupgjaldsvísitölu.

2. gr.

Síðasta málsgrein 25. gr. laganna orðist svo:

Iðgjöld samkvæmt 107. og 112. gr. og framlög samkvæmt 114. og 116. gr. laganna, sbr. 24. gr. þessara laga, skulu innheimt með álagi samkv. kaupgjaldsvísitölu marzmánaðar það ár, sem gjöldin eru á lögð. Iðgjöld vegna lögskráðra sjómannanna samkv. 112. gr. laganna skulu innheimt með álagi samkv. kaupgjaldsvísitölu janúarmánaðar, þar til vísitöluálag ársins hefur verið ákveðið.

3. gr.

Á eftir 35. gr. laganna komi ný grein, svo hljóðandi:

Fyrsti töluliður bráðabirgðaákvæða laganna, um takmörkun á lífeyrisgreiðslum, skal vera í gildi til ársloka 1952.

119

4. gr.

29. des.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952, og skal fella ákvæði þeirra inn í meginmál laga nr. 51/1951 og geta síðan þau lög út svo breytt.

Gjört að Bessastöðum, 29. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Steingrímur Steinþórsson.

120

L Ö G

20. des.

um breyting á lögum nr. 34 2. apríl 1943, um fiskveiðasjóð Íslands.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

2. málslíður 8. gr. laganna orðist svo:

Til þessarar deildar ganga frá 1. janúar 1951 15% af tekjum fiskveiðasjóðs af útflutningsgjaldinu.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 20. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Ólafur Thors.

121

L Ö G

20. des.

um breyting á lögum nr. 41 29. apríl 1946, um stofnlánadeild sjávarútvegsins við Landsbanka Íslands.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Aftan við 3. gr. laganna bætist ný málsg. svo hljóðandi:

Þegar svo stendur á, að setja þarf nýja aflvél í vélbát, sem lán hvílir á í stofnlánadeild sjávarútvegsins, þá skal stjórn stofnlánadeildarinnar heimilt að veita veðleyfi til þess að veðsetja megi skipið, ásamt hinni nýju vél, með fyrsta veðrétti fyrir nýju láni til vélakaupanna, er nemi allt að ⅓ hlutum af verði vélarinnar. Víkur þá

hið fyrri stofnlán stofnlánadeildarinnar fyrir þessu nýja láni, enda liggi einnig fyrir samþykki ábyrgðarmanna og síðari veðhafa, ef einhverjir eru, til þess að veðin færist þannig aftur. 121 20. des.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 20. desember 1951.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Ólafur Thors.

AUGLÝSING

122

28. des.

um viðskipta- og greiðslusamning milli Íslands og Frakklands.

Með erindaskiptum milli sendiráðs Íslands í París og utanríkisráðuneytis Frakklands var hinn 6. desember 1951 gert samkomulag um viðskipti og greiðslur milli Íslands og Frakklands á tímabilinu frá 1. desember 1951 til 30. nóvember 1952.

Samkvæmt viðskiptasamningnum er heimiluð sala til Frakklands á ofanefndu tímabili á allt að 3 000 smálestum af nýjum og frosnum fiski, 600 smálestum af nýrri, saltaðri eða frystri síld, 850 smálestum af saltfiski, harðfiski eða reyktum fiski, 8 000 tunnum af söltuðum hrognum, 60 smálestum af frystum hrognum, 20 smálestum af nýjum eða frystum laxi og auk þess ýmsum öðrum vörum fyrir 20 milljónir franka.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 28. desember 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

AUGLÝSING

123

28. des.

um viðskipta- og greiðslusamkomulag milli Íslands og Póllands.

Hinn 14. desember 1951 var undirrituð í Varsjá bókun um viðskipti milli Íslands og Póllands á árinu 1952 í samræmi við viðskiptasamning frá 18. nóvember 1949 milli Íslands og Póllands. Sama dag var undirrituð bókun um nokkrar breytingar á greiðslusamningnum milli Íslands og Póllands frá 18. nóvember 1949, er gilda frá 1. janúar 1952 til 31. desember 1952.

Samkvæmt bókuninni um viðskipti á árinu 1952 eru heimilaðar sölur til Póllands á allt að 50 000 tunnum af saltsíld, 5 000 smálestum af fiskimjöli, 1 500 smálestum af frystri síld, 1 000 smálestum af frystum fiskflökum, 500 smálestum af meðalalýsi og 800 smálestum af gærum.

123 Á móti er gert ráð fyrir kaupum frá Póllandi á kolum, sykri, járn og stáli,
27. des. vefnaðarvöru, pappír, timbri og fleiri vörum.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 27. desember 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

124

28. des.

AUGLÝSING

um viðskiptasamning milli Íslands og Spánar.

Með erindaskiptum milli Péturs Benediktssonar sendiherra og Jaime Alba aðstoðar-utanríkisverzlunarráðherra Spánar var í Madrid hinn 12. desember 1951 gert samkomulag um framlengingu til ársloka 1952 á viðskiptasamningi þeim milli Íslands og Spánar, er undirritaður var hinn 17. desember 1949, og framlengdur um áramótin 1950/1951.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 28. desember 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

125

8. des.

AUGLÝSING

um viðskiptasamning við Ungverjaland.

Hinn 15. nóvember 1951 var undirritað í Budapest samkomulag um viðskipti milli Íslands og Ungverjalands.

Með samkomulagi þessu var viðskiptasamningur sá, er gerður var milli Íslands og Ungverjalands 30. maí 1950, framlengdur til 30. maí 1952, með þeirri breytingu, að ekki eru tilteknar upphæðir né tiltekið magn fyrir einstakar vörutegundir.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 8. desember 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

AUGLÝSING

126

31. des.

um fullgildingu milliríkjasamnings milli Íslands, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar,
um gagnkvæma veitingu barnastyrkja.

Hinn 28. desember 1951 undirritaði forseti Íslands fullgildingarskjal varðandi milliríkjasamning milli Íslands, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar, um gagnkvæma veitingu barnastyrkja, sem undirritaður var fyrir Íslands hönd í Helsingfors hinn 28. ágúst 1951. Samningurinn gengur í gildi 1. janúar 1952.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 31. desember 1951.

Bjarni Benediktsson.

Magnús V. Magnússon.

Fylgiskjal.

Milliríkjasamningur milli Íslands, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar,
um gagnkvæma veitingu barnastyrkja.

Forseti lýðveldisins Íslands, forseti lýðveldisins Finnlands, Hans hátign konungur Noregs og Hans hátign konungur Svíþjóðar, sem hafa komið sér saman um að gera með sér milliríkjasamning um gagnkvæma barnastyrki, hafa útnefnt sem umboðsmenn sína:

Forseti lýðveldisins Íslands:

forsætis- og félagsmálaráðherra Steingrím Steinþórsson;

forseti lýðveldisins Finnlands:

félagsmálaráðherra Vihtori Vesterinen;

Hans hátign konungur Noregs:

félagsmálaráðherra Aaslaug Aasland;

Hans hátign konungur Svíþjóðar:

félagsmálaráðherra Gustav Möller,

sem að fengnum nauðsynlegum umboðum hafa orðið ásáttir um eftirfarandi:

1. gr.

Sérhvert samningsríkja skuldbindur sig til þess að greiða barnastyrk í samræmi við ákvæði þessa samnings með barni, ef það sjálft, faðir þess eða móðir er ríkisborgari í einhverju hinna samningsríkjanna.

Þeir, sem áður voru ríkisborgarar í samningsríki og ekki hafa öðlazzt ríkisfang í öðru ríki, njóta sama réttar og ríkisborgarar samningsríkjanna, sömuleiðis þeir, sem eru ríkisborgarar í einhverju samningsríkjanna og öðlast ríkisborgararétt í öðru ríki, án þess að missa við það ríkisborgararétt í samningsríkinu.

2. gr.

Með barnastyrkjum er í samningi þessum átt við:

Á Íslandi: Fjölskyldubætur samkv. II. kafla 30.—33. gr. laga um almannatryggingar frá 7. maí 1946, sbr. 5., 9. og 25. gr. laga nr. 51 frá 20. marz 1951.

Í Finnlandi: Styrki samkvæmt lögum frá 22. júlí 1948, um barnastyrki.

Í Noregi: Styrki samkvæmt lögum frá 24. október 1946, um barnatryggingar, og

Í Svíþjóð: Styrki samkvæmt lögum frá 26. júlí 1947, um almenna barnastyrki.

126

31. des.

3. gr.

Skilyrði fyrir rétti til barnastyrkja samkvæmt samningi þessum eru:

1. Á Íslandi: að barnið og foreldri þess eða fyrirvinna séu búsett og skráð í manntal á Íslandi og hafi dvalið þar óslitið a. m. k. 6 mánuði áður en greiðslur fjölskyldubóta hefjast.
2. Í Finnlandi: að barnið hafi dvalið í landinu a. m. k. 6 mánuði samfleytt, að það sé skráð í kirkjubækur eða hliðstæða skrá þar í landi, svo og að barnið dvelji hjá einhverjum, sem er búsettur og skráður á manntal í Finnlandi.
3. Í Noregi: að barnið sé búsett þar í landi og hafi dvalið þar a. m. k. 6 mánuði samfleytt.
4. Í Svíþjóð: að barnið sé búsett og skráð í kirkjubækur þar í landi og dvelji hjá einhverjum, sem er búsettur og skráður á manntal í Svíþjóð.

Að öðru leyti gilda ákvæði dvalarlandsins um greiðslur barnastyrkja til þess eigin ríkisborgara.

Eftir að barnastyrkur hefur einu sinni verið greiddur með barni í dvalarlandinu samkvæmt samningi þessum, getur það dvalið utan þess lands í allt að því tvo mánuði, án þess að samfelld dvöl þar teljist slitna við það.

Samningurinn tekur ekki til barna, sem starfsmenn í utanríkisþjónustu samningsríkjanna eiga eða framfæra.

4. gr.

Nú er barnastyrkur samkvæmt samningi þessum veittur eða krafinn og skal þá hlutaðeigandi stjórnvald í dvalarlandinu tilkynna það svo fljótt, sem auðið er, hlutaðeigandi stjórnvaldi í því landi, sem barnið eða foreldrar þess hafa flutzt frá eða — ef svo ber undir — í því landi, sem þau hafa flutt til. Í Svíþjóð er þetta hlutaðeigandi stjórnvald félagsmálastjórnin (socialstyrelsen), en í öðrum samningsríkjum félagsmálaráðuneytin.

5. gr.

Dvalarlandið skal standa straum af öllum útgjöldum, sem veiting barnastyrkja samkvæmt þessum samningi hefur í för með sér.

6. gr.

Samningur þessi skerðir ekki rétt hvers samningsríkjanna til þess að breyta löggjöf sinni um barnastyrki, enda verði réttur ríkisborgara engra hinna samningsríkjanna við það lakari en þess eigin ríkisborgara. Eigi skerðir samningurinn heldur rétt hvers samningsríkis til þess að setja almenn ákvæði um rétt erlendra manna til dvalar í landinu. Þess háttar ákvæði mega þó ekki miða að því að sniðganga samning þenna.

7. gr.

Samning þenna skal fullgilda og fullgildingarskjölunum komið til varðveislu í finnska utanríkisráðuneytinu svo fljótt sem kostur er.

Samningur þessi öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru tveir almanaksmánuðir frá þeim degi er samningsríkin skiptust á fullgildingarskjölum.

8. gr.

Vilji eitthvert samningsríkjanna segja upp samningi þessum, skal það tilkynna finnsku ríkisstjórninni það skriflega, en hún skal tafarlaust skýra hinum samningsríkjunum frá tilkynningunni og á hvaða degi hún hafi borizt henni.

Uppsögnin gildir aðeins fyrir það land, sem segir samningnum upp, og gildir hún frá og með 1. janúar þess árs, sem hefst að liðnum a. m. k. sex mánuðum frá því að finnsku ríkisstjórninni barst tilkynning um uppsögnina.

Samninginn skal varðveita í skjalasafni finnska utanríkisráðuneytisins og stað- 126
fest afrit af honum skal utanríkisráðuneytið senda ríkisstjórnnum allra samnings- 31. des.
ríkjanna.

Þessu til staðfestu hafa umboðsmenn hvers ríkis fyrir sig undirritað þenna
milliríkjasamning.

*Gert í Helsingfors hinn 28. ágúst 1951 í einu eintaki á íslenzku, finnsku,
norsku, en í tveim á sænsku.*

Steingrímur Steinþórsson.

Vihtori Vesterinen

Aaslaug Aasland.

Gustav Möller.

BRÁÐABIRGÐALÖG

um heimild fyrir ríkisstjórnina til lántöku í Alþjóðabankanum
í Washington vegna Sogs- og Laxárvirkjana.

127

24. maí

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar,

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Fjármálaráðherra hefur tjáð oss, að vegna aukinnar lánsfjár-
þarfar Sogsvirkjunarinnar og Laxárvirkjunarinnar, sé nauðsynlegt að hækka
lánsheimild þá, er um ræðir í 2. gr. laga nr. 63/1950, um heimild fyrir ríkis-
stjórnina til lánveitinga til Sogs- og Laxárvirkjana og til lántöku vegna sömu
fyrirtækja, upp í 40 millj. kr. og þar sem verið er að vinna að öflun lánsfjár, sé
nauðsynlegt að setja bráðabirgðalög um hækkun lánsheimildarinnar.

Með því að vér föllumst á, að brýna nauðsyn beri til að hækka nú þegar
lánsheimild þá, er hér um ræðir, til Sogs- og Laxárvirkjunarinnar, gefum vér
út bráðabirgðalög samkvæmt 28. gr. stjórnarskrárinnar á þessa leið:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að taka lán allt að jafnvirði 40 millj. króna í erlendri
mynt hjá Alþjóðabankanum í Washington og endurlána Sogsvirkjuninni og Laxár-
virkjuninni, allt með þeim kjörum, er ríkisstjórnin ákveður, og gegn þeim trygg-
ingum er ríkisstjórnin metur gildar.

2. gr.

Með lögum þessum er úr gildi felld fyrri málsgrein 2. gr. laga nr. 63/1950.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 24. maí 1951.

Steingrímur Steinþórsson.

Jón Pálmason.
(L. S.)

Gizur Bergsteinsson.

Steingrímur Steinþórsson.

